รวมบทความและบทคัดย่อ
E-Proceedings

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 1
"ครบรอบ 55 ปี มรสน. กับการพัฒนาท้องถิ่น"

"ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก

"Teacher" of the future with learning
of the world-changing technological age

กลุ่มด้านการศึกษา
กลุ่มด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562
ณ ห้องประชุมวิชาการ 221 อาคาร 2
คณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1

“ครู”แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก

“Teacher” of the future with learning of the word-changing technological age

วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีความภูมิใจและยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยจัดเวทีให้แก่อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้สนใจได้นำผลงานสร้างสรรค์ด้านการวิจัย มาเผยแพร่และนำเสนองานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมถึง การสนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จึงได้จัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ "ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 นี้ขึ้น ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จากบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังปรากฏเป็นผลงานวิจัยในเล่ม

การดำเนินงานประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนผู้จัดงานประชุมวิชาการและผู้เข้าร่วมงานที่ได้เสียสละกำลังกาย กำลังใจ ความคิด เวลา และทรัพยากรต่างๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยความตระหนักในความสำคัญของการวิจัย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสรรค์สร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และการเป็นครูแห่งอนาคตที่มีคุณภาพ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลบทความวิจัยสืบเนื่องจากการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ "ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกเล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความก้าวหน้าในองค์ความรู้ทางการศึกษา รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของผู้ที่สนใจได้ตามสมควร

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ "ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึง นักศึกษา นอกจากนั้นยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางการวิจัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการตลอดจนพัฒนางานวิจัยไปสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ธีระ รุญเจริญ และศาสตรเมธี ดร. สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ ที่ให้เกียรติมาเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ในหัวข้อ "ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก ให้กับผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการในครั้งนี้ เพื่อเป็นการจุดประกายแนวคิดให้กับผู้เข้าร่วมการประชุมได้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นครูแห่งอนาคตที่มีคุณภาพในยุคสังคมแบบ Digital Disruption และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาพิจารณาและประเมินบทความที่นำเสนอในการประชุมทางวิชาการที่มีคุณภาพ

หวังว่าการจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุมวิชาการในการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สถาบัน และสังคมต่อไป ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดงานในครั้งนี้ด้วยดี ทำให้การจัดการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1
"ครู" แห่งอนาคตกับการเรียนรู้ยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา ธรรมวินทร	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทิยา ผิวงาม	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดประไทย บุพศิริ	รองคณบดีฝ่ายบริหาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรดร จั้นวันดี	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
อาจารย์ ดร. อภิสิทธิ์ สมศรีสุข	รองคณบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครู
อาจารย์วีรวัฒน์ คำแสนพันธ์	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
อาจารย์ผกาพรรณ วะนานาม	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายแผนงาน
อาจารย์เบญจพร อุผา	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
อาจารย์เพ็ญพรรษา อุ้ยปัดฌาวงศ์	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
อาจารย์กิตติกร รักษาพล	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
นายกฤษณะ กีวิไลย์	หัวหน้าสำนักงานคณบดี

บรรณาธิการ อาจารย์ ดร. เพ็ญผกา ปัญจนะ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ นางสาวชุลีพร ลาภจิตร และ นางสาวจุฬาลักษณ์ จอมแก้ว

ออกแบบปก นายบุญเกื้อ ครุธคำ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
เลขที่ 680 ถ.สกลนคร-อุดรธานี ต. ธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000
โทรศัพท์ 042-970026 โทรสาร 042-743793 เว็บไซต์ http://edu.snru.ac.th/

หมายเหตุ: *ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน*

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (PEER REVIEWERS)

1. ดร. เทพรังสรรค์ จันทรังษี
2. ดร. เยาวลักษณ์ สุตะโคตร
3. ดร. สุพร พงษ์สุวรรณ
4. ดร. ธนดล ภูสีฤทธิ์
5. รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร
6. รองศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพลินพิศ ธรรมรัตน์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ นันทะศรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ไพไหล
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพสิฐ บริบูรณ์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินดา ลาโพธิ์
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรดร จั้นวันดี
15. อาจารย์ ดร. สถิตย์ ภาคมฤค
16. อาจารย์ ดร. ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์
17. อาจารย์ ดร. ปัณฑิตา อินทรักษา
18. อาจารย์ ดร. ปัณพร ศรีปลั่ง
19. อาจารย์ ดร. เพ็ญผกา ปัญจนะ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย

1. ดร. เทพรังสรรค์ จันทรังษี
2. อาจารย์ ดร. ปัณฑิตา อินทรักษา
3. อาจารย์วีรวัฒน์ คำแสนพันธ์
4. ดร. เยาวลักษณ์ สุตะโคตร
5. อาจารย์ ดร. สถิตย์ ภาคมฤค
6. อาจารย์ผกาพรรณ วะนานาม
7. ดร. ธนดล ภูสีฤทธิ์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ นันทะศรี
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรดร จั้นวันดี
10. ดร. สุพร พงษ์สุวรรณ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ไพไหล
12. อาจารย์กิตติกร รักษาพล
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพลินพิศ ธรรมรัตน์
14. อาจารย์ ดร. ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์
15. อาจารย์เบญจพร อุผา
16. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
17. อาจารย์ ดร. เพ็ญผกา ปัญจนะ
18. อาจารย์เพ็ญพรรษา อุ้ยปัดฌาวงศ์
19. รองศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินดา ลาโพธิ์
21. อาจารย์ ดร. อภิสิทธิ์ สมศรีสุข
22. รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพสิฐ บริบูรณ์
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดประไทย บุพศิริ
26. อาจารย์ ดร. ปัณพร ศรีปลั่ง

สารบัญ

คำนำ 3

สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 4

ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 5

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (PEER REVIEWERS) 6

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย 7

- ประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา
  สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
  กัญฐณา สุขแก้ว 15
- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาหลักภาษาไทย
  พระมหาอรรถพงษ์ อตฺถญาโณ, และคณะ 25
- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)
  ในวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู
  บัญชา ธรรมบุตร และคณะ 35
- ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
  ภาริณี สุวรรณศรี และประสาท เนืองเฉลิม 45
- ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด
  พรณภา พอกพูน และคณะ 52
- ผลการสอนการใช้อ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความเข้าใจ
  ในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ
  ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
  ดนุสรณ์ คอนดี 59
- การพัฒนาด้านทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป
  ของเด็กโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ
  นุชจรีย์ ม่วงอยู่ 69
- ผลของการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษเพื่อลดความผิดพลาด
  ด้านการใช้กาลกิริยาในการเขียนระดับประโยคภาษาอังกฤษ
  ศุภกานต์ บำรุงราชหิรัณย์ 78
- การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริม
  การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียน
  ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  แสงมณี อยู่พุก 87

- การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
  สาวินี องอาจ 99
- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E - Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยมสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร
  สิริลักษณ์ จันทร์เท และคณะ 109
- การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
  รณิดา วงษ์สะพาน 127
- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
  อัจฉรา โสดา และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ 143
- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
  ปภาวรินท์ ศรีมงคล และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ 156
- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
  อู่ทอง จุทาสงค์ และ สุรจักษ์ พิริยะเชิดชูชัย 168
- การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
  จักรกฤษณ์ มั่นใจ และ อัญญปารย์ ศิลปนลิมาลย์ 179
- การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016
  จรรยาภรณ์ ศิริพันธ์ และ นคินทร พัฒนชัย 192
- การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form
  สิริพร ชาตะรักษ์ และ นคินทร พัฒนชัย 205
- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่องการสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es
  ปรางทิพย์ วงษาเนาว์ และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ 218

- การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
  เสาวลักษณ์ โพธิ์หล้า และ อัญญปารย์ ศิลปนลิมาลย์ 231
- การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  เอมิกา มูลประเสริฐ และ นคินทร พัฒนชัย 244
- การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่
  วิศรุต คูณศิริกุล และ สุรจักษ์ พิริยะเชิดชูชัย 256
- การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly
  มณีวรรณ แสงแก้ว และ นคินทร พัฒนชัย 267
- การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)
  บัณฑิต แก้วพรม และ อัญญปารย์ ศิลปนลิมาลย์ 280
- การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
  ศศิธร เพิ่มพร และ สวียา สรุมณี 292
- การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี กับการจัดประสบการณ์ตามปกติ
  มะลิสา ไชยพันธุ์ และ กรวิภา สรรพกิจจำนง 304
- บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
  สกาวเดือน ฉัตรสุวรรณ และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ 313
- การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer
  เมวดี อุ่นมีศรี และ นคินทร พัฒนชัย 325
- สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
  จักรพงศ์ พิลา 337
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
  ไทพนา ป้อมหิน, รชฎ สุวรรณกูฏ และ ทัสนา ประสานตรี 345

- บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
  ธวัชชัย สัญจรเลิศ และ ชาญวิทย์ หาญรินทร์ 359
- สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์
  ตุลยา ธีรวิโรจน์, กิติวัชร ถ้วยงาม และ เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ 368
- การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
  สุธีรชัย นาชัยฤทธิ์ และ ไพฑูรย์ พวงยอด 383
- โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  กุลนันท์ อมรวุฒิกรณ์, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ เพลินพิศ ธรรมรัตน์ 393
- รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี
  เกศรี วิวัฒนปฐพี และคณะ 406
- สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
  ฤทัยรัตน์ ฝ่ายเทศ, ไชยา ภาวะบตุร และ ประภสัร สุภาสอน 416
- สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
  อัจฉริยา ฤทธิรณ, โกวิท วัชรินทรางกูร และ ศรีเพ็ญ พลเดช 433
- สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
  กิตติยา วงชาชม, สายันต์ บุญใบ และ ฤทัยทิพย์ ดอกคำ 444
- สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม
  ระเบียบ สุวรรณมาโจ, ละม้าย กิตติพร และ สุรพล บญุมีทองอยู่ 450
- ปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  ทวีวัฒน์ ข่วงทิพย์, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ ระภีพรรณ ร้อยพิลา 464

- รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสงเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  คนอง ศรีสรณ์ 473
- โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  เนาวรัตน์ ศิริเมธางกูร, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ และ เพลินพิศ ธรรมรัตน์ 480
- โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  วิไลลักษณ์ โภคาพานิชย์ 494
- สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม
  ประมูล สุวรรณมาโจ, ละม้าย กิตติพร และ สุรพล บญุมีทองอยู่ 505
- การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
  ขจรศักดิ์ ว่องไว, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ ระภีพรรณ ร้อยพิลา 518
- สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
  พระภัทรพงศ์ ธมฺมทีโป (วงค์ศรีลา) และคณะ 530
- สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
  พระมหากฤษณะ จารุวณฺโณ (วงษ์พรม) และคณะ 540
- รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2
  ทัศชัย ชัยมาโย 552
- การพัฒนาโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ
  เจษฎา คำภูมี, สุรชัย นามพรมมา และ สุรเชษฐ์ เถื่อนแก้วสิงห์ 564
- การพัฒนาทักษะนักการตลาดด้วยระบบการเรียนรู้เชิงการขาย
  วิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์ 574
- การพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน กรณีศึกษาสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
  พนิดา จันทร์มั่น, บำรุง สาริบุตร และ นพวรรณ ศรีเกตุ 580
- ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  ธนาพนธ์ ตาขัน, สุรัตน์ ดวงชาทม และ วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ 591

- การพัฒนารูปแบบการจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร
ทิวากร เหล่าลือชา 602
- ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
ธีรพงศ์ อุปทุม, สายันต์ บุญใบ และ ชรินดา พิมพบุตร 612
- การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
สมิหลา สอนโพธิ์, สวัสดิ์ โพธิวัฒน์ และ เยาวลักษณ์ สุตะโคตร 624
- กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
วาลิกา อัครนิตย์ 637
- การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
อมรรัตน์ วงศ์ศรียา, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และ รัชฎาพร พิมพิชัย 646
- กลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
แก้วพูทอง บุบผาวัน 656
- ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
สิทธิชัย อุสาพรม, ไชยา ภาวะบุตร และ วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ 665
- สภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
พิมพ์มาดา สุริยารา, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ รัชฎาพร พิมพิชัย 677
- สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ความมุ่งหวังด้านอาชีพและระดับสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23
ไพบูรณ์ เกตวงษา 689
- วิถีชีวิตและอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อนรรฆ สมพงษ์ และคณะ 699
- ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี
สุรีย์พร สลับสี และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ 706
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ และ สุรีย์พร สลับสี 713

ประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Social and Ethical Issues in Department of Information system Faculty of Business Administration Rajamangala University of Technology Srivijaya

กัญฐณา สุขแก้ว[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษา ในสาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 248 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การทดสอบ t – test (Independence Sample Test)

ผลการศึกษาพบว่า

กิจกรรมที่นักศึกษามักทำบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ การ Update เฟสบุ๊ค มากที่สุด 85.5% รองลงมาคือดูหนังดูละคร 76.1% ค้นหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ 75.4% สืบค้นข้อมูล 74.1% และสนทนาค้นหาเพื่อน 70.4% ตามลำดับ ส่วนสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ Facebook 95.6% รองลงมาคือ Line 61.1% และ YouTube 49.6% ตามลำดับ ข้อคำถามปลายเปิดนักศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องเรื่องสิทธิ์และความเป็นส่วนตัว การไม่ละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคล การใช้งานที่สร้างสรรค์ ไม่สร้างความเสียหาย ไม่ใช้วาจาหยาบคาย ไม่โพสต์ภาพลามกอนาจาร หรือทำสิ่งผิดกฎหมาย เป็นต้น ส่วนประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งเป็นข้อคำถามในด้านบวกและลบ พบว่า ในด้านบวก นักศึกษามักใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.34 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก และ ตามด้วยการใช้ถ้อยคำที่สุภาพสร้างสรรค์ในการสนทนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับมาก ส่วนแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นหรือประเด็นในด้านลบ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพบเห็นการใช้โปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การพบเห็นการใช้วาจาจาบจ้วงล่วงเกิน หรือหยาบคายต่อกัน มีค่าเฉลี่ย 3.71 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามด้วย การพบเห็นการใช้คอมพิวเตอร์ในการกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายกัน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ด้านการเปรียบเทียบความแตกต่างต่อประเด็นทางสังคมและจริยธรรม โดยจำแนกกลุ่มเพศหญิงชาย พบว่า การใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ การพบเห็นโปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์ การพบเห็นการเล่นการพนัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีระดับการพบเห็นในประเด็นดังกล่าวสูงกว่าเพศหญิง ส่วนปัญหาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ยุยงให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกัน เพศหญิงมีระดับการพบเห็นสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.

คำสำคัญ : ประเด็นทางสังคม, จริยธรรม, การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำ สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ABSTRACT

The purpose of this research is to study social and ethical issues in the use of information technology on the student of information system department, business administration faculty, Rajamangala University of technology. The sample consisted of 248 students by simple random sampling. The instrument used in this study was a questionnaire to ask about social and ethical issues in the use of information technology. The statistics based on the data analysis include: Percentage, Mean, Standard Deviation, t- test Independence Sample Test.

The findings were as follow :

Activities that students often to do on the Internet is to Update Facebook 85.5%. The second is to see a movie 76.1%, Search for knowledge of interest 75.4%, Data search 74.1%. Chat discussion and find friends 70.4% respectively. The most popular social media is facebook. 95.6% ,the second is Line 61.1% and YouTube 49.6% respectively. Expression with an open-ended question gives students the importance in about rights and privacy, not a violation of human rights, non-verbal rude, doesn't post pornography or made illegal. The opinion on the social and ethical issues in the use of information technology is in the positive. A student often use the Internet as an educational tool for knowledge, the highest average is 4.34 is at a high level. The second is the information exchange is beneficial to each other, the average of the 4.10 at a high level. And by the use of polite words creative in conversation on the Internet was average at 3.65 at a high level. The questionnaire asked for opinions or issues in the negative, it was found that the highest mean seeing the use of pirated software, the average of the 3.73 which is at a high level, followed by use of words about sighting wronged, or rude to each other, the average 3.71 which is in high level. According with the sighting of computer application in bullying or frame, the average 3.65, which is at a high level. The comparison of differences on social issues and ethics by discriminating the female man found that the use of critical information is the pirated software. Seeing There were significant differences at the level of 0.05 by male levels found in such issues than females. The problems in the use of online social networks incite misunderstanding each other. Females have found higher significant level 0.05.

Keywords: Social Issues, Ethical Issues, Use of Information Technology.

บทนำ

สังคมสารสนเทศเป็นสังคมที่มีการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว และเป็นลักษณะของข่าวสาร หรือการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มคน ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการสื่อสารโต้ตอบในลักษณะชุมชนหรือสังคมที่เรียกว่าสังคมเครือข่าย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเกี่ยวพันกันกับบุคคล และสังคม โดยบุคคลที่มีความแตกต่าง (Individual) มีการสื่อสารผ่านกลุ่มของสังคมเครือข่าย (Society) เพื่อใช้งานข่าวสารและสารสนเทศร่วมกัน ภายใต้กรอบของคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นตัวเชื่อมให้สังคมและบุคคลสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หากมีการกระทำผิดกรอบของคุณธรรมจริยธรรม ก็เป็นกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 1) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ประมวลกฎหมายเพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 2) เป็นต้น

จริยธรรมถือเป็นกรอบแห่งการประพฤติ ในสิ่งที่ดีมีคุณประโยชน์ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของคนในสังคม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุกร่มเย็น ส่วนจริยธรรมคอมพิวเตอร์ เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้มีการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม เช่น ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ทำร้ายหรือก่อให้ความเสียหายหรือสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่น ไม่ขโมยข้อมูล หรือเข้าถึงข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่ตนเองไม่มีสิทธิ์ ไม่ล่วงละเมิดลิขสิทธิ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่ใช้วาจาจาบจ้วงล่วงเกินหรือหยาบคาย ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในการหลอกลวง กลั่นแกล้ง หรือฉ้อโกง ไม่เล่นการพนัน ไม่เผยแพร่สิ่งผิดกฎหมาย ไม่เผยแพร่สื่อลามกอนาจาร ไม่นำเข้าข้อมูลที่ล่วงละเมิดต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นต้น การกำหนด คุณธรรมจริยธรรมในสังคมสารสนเทศ เพื่อให้การใช้งานสารสนเทศ มีความสงบเรียบร้อยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น

ในการศึกษาวิเคราะห์ถึงประเด็นทางสังคมและจริยธรรมที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ มัก จะกล่าวถึงใน 4 ประเด็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย 1 ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Information Privacy) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกบันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ 2. ความถูกต้องของข้อมูล (Information Accuracy) ข้อมูลเหล่านี้มีความถูกต้องมากน้อยแค่ไหน 3. ความเป็นเจ้าของของข้อมูล (Information Property) ลิขสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของของข้อมูล 4. การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) สิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลในระดับต่าง ๆ ซึ่งประเด็นปัญหาหลักที่เป็นภัยคุกคาม ต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม อันเป็นที่กล่าวถึงอย่างมากมายในยุคปัจจุบันนี้ คือการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล การแอบอ้าง การใช้ภาพและข้อมูลของบุคคลอื่นโดยมิได้รับรู้หรือยินยอม การกระทำดังกล่าวถือเป็นภัยต่อสังคม เป็นการกระทำที่มีความผิดทั้งในระดับคุณธรรมจริยธรรม และมีความผิดตามกฎหมาย

การศึกษาและวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาเพื่อประเมินถึงประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในกลุ่มของนักศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ของนักศึกษา ในสาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

"ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะการปฏิรูป การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media)" [ม.ป.ป.] โครงการวิจัยเพื่อหากรอบและข้อเสนอแนะกฎหมายสำหรับบริการอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สามารถสรุปพฤติกรรมจริยธรรมในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คือ

1. ด้านการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ การละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคล การเข้าถึงฐานข้อมูลของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่นไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลด้านการเงินการธนาคาร หมายเลขบัตรเครดิต

2. ด้านการรบกวนความปลอดภัยของเครือข่าย เช่น การเผยแพร่ไวรัส ทำลายระบบเครือข่ายด้วยการล้วงความลับของเครือข่าย การก่อกวน และการสร้างความเสียหายของฐานข้อมูล

3. ด้านการใช้ทางด่วนข้อมูลในทางมิชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรม เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การข่มขู่คุกคาม การใช้ถ้อยคำหยาบโลนใส่ร้ายเสียดสี การหมิ่นประมาท สร้างความเสียหายและความเข้าใจผิดให้เกิดกับบุคคลอื่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติด การเผยแพร่ภาพนิ่ง ภาพวีดีโอ และความรุนแรง และการกระทำผิดกฎหมาย

4. ด้านการก่ออาชญากรรม เช่น การลบข้อมูล การปล่อยข้อมูลขยะเข้าไปรบกวน การต่อสู้ทางการเมือง การก่อวินาศกรรม การลักลอบ การบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยของประเทศโดยการล้วงความลับทางทหาร หรือทางด้านความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ

5. ด้านการเล่นการพนัน เช่นการเล่นการพนันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

6. ด้านภาพลามกอนาจารบนเครือข่าย เช่น การเผยแพร่ภาพโป๊ ภาพอนาจาร ภาพการล่วงละเมิดทางเพศ และภาพการแสดงออกทางเพศในลักษณะต่าง ๆ

7. ด้านการเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่น เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การเผยแพร่ ข่าวสารผ่านโฮมเพจของตนเอง และผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตอบคำถามในกระทู้การสนทนา ในกระดานข่าวและในห้องสนทนา และคอยสอดส่องดูแลความปลอดภัยบนเครือข่ายโดยเข้าร่วมโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต

พรรณทิพา สาวันตี (2554) ได้ศึกษาความตระหนักรู้ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย พบว่า ความตระหนักรู้ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จักรพงศ์ เปรมจิตต์ (2550) ได้ศึกษาจริยธรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต พบว่า การทดสอบสมมติฐานที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต จำแนกตามเพศ ด้านความเป็นเจ้าของ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.036 จำแนกตามค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ได้รับจากผู้ปกครอง ด้านความเป็นส่วนตัว มีค่า Sig. เท่ากับ 0.017

พิเชษฐ รุ้งลาวัลย์ (2550) ได้ศึกษาความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับหลักสูตรด้านคอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษา พบว่า ผลการศึกษาความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมทั่วไปในหลักสูตรคอมพิวเตอร์จากความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า โดยภาพรวมสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทั่วไปของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าคุณธรรม

จริยธรรมด้านนี้อยู่ในระดับที่ต้องการให้พัฒนามากขึ้น และจากความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่าโดยภาพรวมสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทั่วไปของบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพคอมพิวเตอร์จากความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่าโดยภาพรวมสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมด้านนี้อยู่ในระดับที่ต้องการให้พัฒนามากขึ้น ส่วนความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตพบว่าโดยภาพรวมพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพคอมพิวเตอร์ของบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมาก

อรพินทร์ สันติชัยอนันต์ (2549) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ด้านความใฝ่รู้ความมีวินัยและรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนอดกลั้น ความประหยัด และความกตัญญูกตเวทีจำแนกตามเพศ ภูมิลำเนา ประเภทของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถานภาพของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิง มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รณวีร์ พาผล (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการวิเคราะห์ทัศนคติในการบริโภคสื่อและข่าวสารของเยาวชนผู้เข้าการอบรม พบว่า เยาวชนมีทัศนคติในการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดที่เป็นไปในทางบวก อยู่ในระดับมากที่สุด 4.01 ที่เป็นไปในทางลบอยู่ในระดับปานกลาง 2.55 (2) การรู้ทันสื่อและข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง (3) ความตระหนักในผลกระทบของสื่อและข่าวสารที่เป็นไปในทางบวก อยู่ในระดับมาก 3.88 และที่เป็นไปในทางลบ อยู่ในระดับปานกลาง 2.96 (4) ความมั่นคงทางอารมณ์ในการบริโภคสื่อและข่าวสาร ที่เป็นไปในทางบวก อยู่ในระดับมาก 3.90 และที่เป็นไปในทางลบ อยู่ในระดับปานกลาง 2.83

ไพศาล มั่นอก (2557) ได้ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม พบว่า คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม ก่อนดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า นักเรียนในโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคมมีคุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความเพียร 2) การมีความขยันอดทน 3) การมีสติปัญญา และ 4) การมีความซื่อสัตย์สุจริต

ดวงพร อุทัยสุริ (2548) ได้ศึกษาศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา และศึกษาข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

วิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาที่อยู่ในระดับชนที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา สรุปได้ดังนี้ ควรมีมาตรการในการปลูกฝังนักศึกษาให้มี คุณธรรมจริยธรรม โดยมุ่งเน้นปลูกฝังด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความอดทน และควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ นักศึกษามีส่วนร่วมและร่วมมือกันปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ซึ่งประกอบไปด้วย นักศึกษาในหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตรเทียบโอน ในภาคการศึกษาที่ 2/2558 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งการสุ่มตัวอย่างวิธีนี้สมาชิกของกลุ่มประชากรทุก ๆ หน่วยมีโอกาสเท่า ๆ กันในการได้รับเลือก โดยได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 248 ชุด วิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (T-Test)

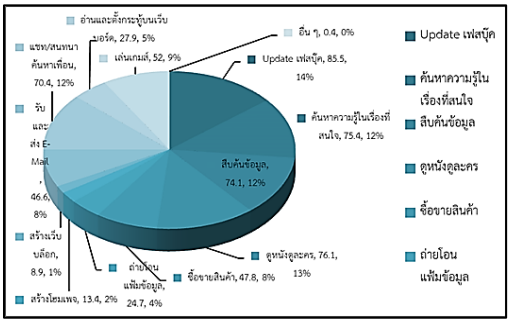
ผลการวิจัย

การศึกษาประเด็นทางสังคม และจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา ได้ทำการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละจำแนกตามกิจกรรมที่นักศึกษาทำบนอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมที่ทำ	ไม่เลือก		เลือก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Update เฟสบุ๊ค	36	14.5	212	85.5
ค้นหาความรู้ที่สนใจ	61	24.6	187	75.4
สืบค้นข้อมูล	64	25.9	183	74.1
ดูหนังดูละคร	59	23.9	188	76.1
ซื้อขายสินค้า	129	52.2	118	47.8
ถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล	186	75.3	61	24.7
สร้างโฮมเพจ	214	86.6	33	13.4
สร้างเว็บบล็อก	225	91.1	22	8.9
รับและส่ง E-Mail	132	53.4	115	46.6
สนทนาค้นหาเพื่อน	73	29.6	174	70.4
อ่านและตั้งกระทู้	178	72.1	69	27.9
เล่นเกมส์	119	48.0	129	52.0
อื่น ๆ	247	99.6	1	0.4

กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษา กระทำบนอินเทอร์เน็ต ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ทำกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตโดยการ Update เฟสบุ๊คมากที่สุด 85.5% รองลงมาคือดูหนังดูละคร 76.1% ค้นหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ 75.4% สืบค้นข้อมูล 74.1% และแชท/สนทนาค้นหาเพื่อน 70.4% ตามลำดับ

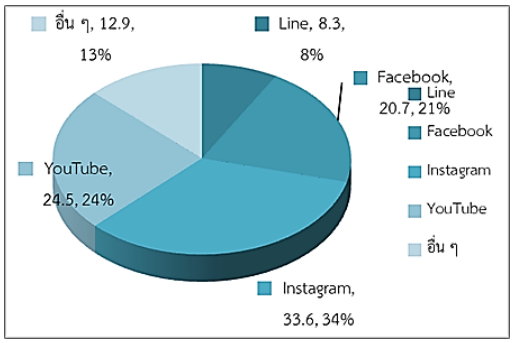

ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามกิจกรรมที่นักศึกษาทำบนอินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้

กิจกรรมที่ทำ	ไม่เลือก		เลือก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Line	99	39.9	149	60.1
Facebook	11	4.4	237	95.6
Instagram	155	62.5	93	37.5
YouTube	125	50.4	123	49.6
อื่น ๆ	242	97.6	6	2.4

สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ Facebook จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 95.6 รองลงมา Line จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 และ YouTube จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 ตามลำดับ

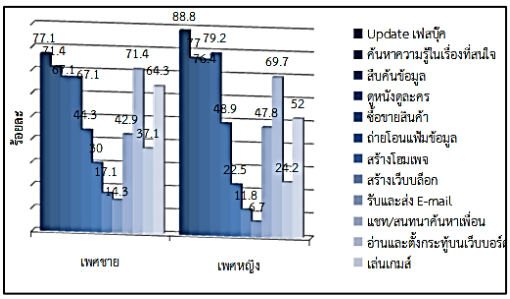

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละจำแนกตามกิจกรรมที่นักศึกษาทำบนอินเทอร์เน็ต

กิจกรรมที่ทำ	ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Update เฟสบุ๊ค	54	77.1	158	88.8
ค้นหาความรู้ที่สนใจ	50	71.4	137	77.0
สืบค้นข้อมูล	47	67.1	136	76.4
ดูหนังดูละคร	47	67.1	141	79.2
ซื้อขายสินค้า	31	44.3	87	48.9
ถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล	21	30.0	40	22.5
สร้างโฮมเพจ	12	17.1	21	11.8
สร้างเว็บบล็อก	10	14.3	12	6.7
รับและส่ง E-Mail	30	42.9	85	47.8
สนทนาค้นหาเพื่อน	50	71.4	124	69.7
อ่านและตั้งกระทู้	26	37.1	43	24.2
เล่นเกมส์	45	64.3	84	47.2

กิจกรรมที่นักศึกษาชอบทำมากที่สุดบนอินเทอร์เน็ต จำแนกตามกลุ่มเพศชายและเพศหญิง กิจกรรมที่ทำมากที่สุด คือ การ Update เฟสบุ๊ค คิดเป็น 85.5% โดยกลุ่มเพศหญิงมีกิจกรรม update เฟสบุ๊ค ที่ 88.88% ซึ่งสูงกว่าเพศชาย ที่ทำกิจกรรมดังกล่าว คิดเป็น 77.1% รองลงมาคือ ดูหนังดูละคร 75.8% โดยกลุ่มเพศหญิงมีกิจกรรมในการดูหนังดูละครคิดเป็น 79.2% ซึ่งสูงกว่ากลุ่มเพศชายที่มีกิจกรรมการดูหนังดูละคร คิดเป็น 67.1% ตามด้วยการค้นหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ 75.4% คิดเป็น โดยเพศหญิงมีกิจกรรมในการค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่สนใจบนอินเทอร์เน็ตที่ระดับ 77.0% สูงกว่าเพศชายที่ระดับ 71.4%

ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็น	ผลการศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
1. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้	4.34	.590	ระดับการใช้มาก
2. ท่านใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร	3.35	.668	ระดับการใช้ปานกลาง
3. ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.10	.640	ระดับการใช้มาก
4. ท่านใช้ถ้อยคำที่สุภาพและสร้างสรรค์ในการสนทนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.98	.714	ระดับการใช้มาก
5. ท่านให้ความช่วยเหลือ ตอบกระทู้ หรือ ตอบคำถามที่เป็นประโยชน์บนอินเทอร์เน็ต	3.62	.865	ระดับการใช้มาก
6. ท่านใช้ข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ	3.96	.675	ระดับการใช้มาก
7. ท่านมักพบเห็นการใช้โปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์	3.73	.851	ระดับการใช้มาก
8. ท่านมักพบเห็นการเล่นการพนันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.37	1.01	ระดับการใช้ปานกลาง
9. ท่านมักพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	2.77	1.31	ระดับการใช้ปานกลาง
10. ท่านมักพบเห็นการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการหลอกลวง หรือฉ้อโกงกัน	3.46	1.09	ระดับการใช้ปลานกลาง
11. ท่านมักพบเห็นการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายกัน	3.65	.983	ระดับการใช้มาก
12. ท่านมักพบเห็นการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อก่อความเสียหายหรือสร้างความรำคาญต่อกัน	3.56	.967	ระดับการใช้มาก
13. ท่านมักพบเห็นการใช้วาจาจาบจ้วงล่วงเกิน หรือหยาบคายต่อกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.71	.943	ระดับการใช้มาก
14. ท่านมักพบเห็นการล่วงละเมิดสิทธิ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.52	.931	ระดับการใช้มาก
15. ท่านมักพบเห็นการขโมยข้อมูล หรือเข้าถึงข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่ตนเองไม่มีสิทธิ์	3.37	.993	ระดับการใช้ปานกลาง
16. ท่านมักพบเห็นการซื้อขายสินค้าที่ผิดกฎหมายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.11	1.09	ระดับการใช้ปานกลาง
17. ท่านมักพบเห็นการเผยแพร่สื่อลามกอนาจารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.54	1.05	ระดับการใช้มาก
18. ท่านมักพบเห็นการตัดต่อภาพที่ไม่เหมาะสมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.63	1.01	ระดับการใช้มาก
19.ท่านมักพบเห็นการปลอมแปลงโดยนำ e-mail ของบุคคลอื่นไปใช้	3.23	1.09	ระดับการใช้ปานกลาง

ความคิดเห็น	ผลการศึกษา		
	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
20. ท่านมักพบเห็นการปลอมแปลงโดยใช้ชื่อและนามสกุลของผู้อื่น	3.42	1.03	ระดับการใช้ปานกลาง
21. ท่านมักพบเห็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการข่มขู่คุกคาม	3.35	1.04	ระดับการใช้ปานกลาง
22. ท่านมักพบเห็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อยุยงให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกัน	3.65	.950	ระดับการใช้มาก
23. ท่านมักพบการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.61	.950	ระดับการใช้มาก
24. ท่านมักพบเห็นการการสอดแนม แก้ไข หรือเปิดดูแฟ้มของผู้อื่น	3.35	1.015	ระดับการใช้ปานกลาง
25. ท่านมักพบเห็นการเผยแพร่ข้อมูลที่ล่วงละเมิดต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	3.41	1.13	ระดับการใช้ปานกลาง

ความคิดเห็นในประเด็นทางสังคมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับการใช้มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามด้านบวก ข้อที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ ท่านมักใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.34 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามด้วย ท่านใช้ถ้อยคำที่สุภาพและสร้างสรรค์ในการสนทนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อคำถามด้านลบ พบว่า ข้อที่ได้รับคะแนนสูงสุดคือ ท่านมักพบเห็นการใช้โปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมักพบเห็นการใช้วาจาจาบจ้วงล่วงเกิน หรือหยาบคายต่อกันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามด้วย ท่านมักพบเห็นการใช้คอมพิวเตอร์ในการกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเท่ากันกับข้อ ท่านมักพบเห็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อยุยงให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ประเด็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีระดับการใช้งานทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งด้านบวกแสดงถึง การมีทัศนคติและความรับผิดชอบที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น ส่วนข้อคำถามด้านลบ แสดงให้เห็นถึงความน่าเป็นห่วงในประเด็นปัญหาที่ยังเกิดขึ้นแบบซ้ำซ้อนในสังคม ซึ่งจะต้องหามาตรการและวิธีการในการบรรเทาปัญหาทางสังคมและจริยธรรมในการใช้งานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

การศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความคิดเห็นในการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ประเด็นที่ 6การใช้ข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ (Sig = 0.016) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีความคิดเห็นว่าใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเพศหญิง ส่วนประเด็นที่ 7 ท่านมักพบเห็นการใช้โปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์ (Sig = .000) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมักพบเห็นโปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์สูงกว่าเพศหญิง และในประเด็นที่ 8

ซึ่งมักพบเห็นการเล่นการพนันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Sig = .000) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีการพบเห็นการเล่นการพนันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสูงกว่าเพศหญิง ตามด้วยประเด็นที่ 22 ท่านมักพบเห็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อยุยงให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกัน (Sig = .050) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมักพบเห็นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อยุยงให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกันมากกว่าเพศชาย

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการสื่อสารมวลชน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. [ม.ป.ป.]. *รายงานเรื่อง "ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะการปฏิรูป การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย*. กรุงเทพฯ: สำนักกรรมาธิการ 1 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ.

จักรพงศ์ เปรมจิตต์. (2554). *จริยธรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต*. การค้นคว้าอิสระ สาขาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ดวงพร อุทัยสุริ. (2548). *ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พรรณทิพา สาวันตี. (2554). *การศึกษาความตระหนักรู้ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิเชษฐ รุ้งลาวัลย์. (2550). *การศึกษาความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมสาหรับ หลักสูตรด้านคอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ไพศาล มั่นอก. (2557). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก: กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม. *วารสารสุทธิปริทัศน์,* 28(88), หน้า 99-117.

รณวีร์ พาผล. (2556). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อการบริโภคสื่อและข่าวสารอย่างชาญฉลาดของเยาวชนในแขวงนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่, รายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อรพินทร์ สันติชัยอนันต์. (2549). *การศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาหลักภาษาไทย

Development of Active Learning in Principles of Thai language

พระมหาอรรถพงษ์ อตฺถญาโณ[1],
บัญชา เกียรติจรุงพันธ์[2],
คชา ปราณีตพลกรัง[3],
บัญชา ธรรมบุตร[4]

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาหลักภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ Active Learning ที่มีต่อนักศึกษาในวิชาหลักภาษาไทย และศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ Active Learning กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม ดังนี้ 1.1) รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบมโนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยการสร้างสื่อการสอน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้วีดิโอเป็นฐาน 1.2) กิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา เกม จำนวน 15 สัปดาห์ การเขียนบันทึกของนักศึกษาถึงผู้สอน และ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนเชิงรุกที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการเรียนรู้ Active Learning ในวิชาหลักภาษาไทยในภาพรวมพบว่ากิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุดคือ กิจกรรมที่ผู้สอนจัดส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน รองลงมาคือ นักศึกษาฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

2. คุณลักษณะผู้สอนนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือ ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน และผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : การเรียนรู้เชิงรุก, หลักภาษาไทย

[1] อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[3] อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[4] อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ABSTRACT

The development of active learning in Principles of Thai language was aimed to examine the effects of active learning on students in the principles of Thai language and to evaluate the characteristics of instructors in the management of active learning. The samples were 42 students 1st year, who enrolled in the principles of Thai language in the first semester of academic year 2019 at Mahamakut Buddhist University Isan Campus. The research tools included 1) an active learning management plan using the model; 1.1) cooperative learning model, concept attainment model, inductive teaching and learning model, media organizer instructional model, problem base learning, and constructivist video instruction, 1.2) group discussion, case study, game in the 15-week-principles of Thai language, students' memo to instructors and a questionnaire about students' contentment to active learning with reliability of 0.94.

The findings were as follow :

1. The result suggested the effects of active learning in principles of Thai language in overall found that the activities arranged by instructors for students were appropriate at the high level. Students reported the most pronounced effect of activities arranged by instructors was on promoting collaborative learning, followed by practicing class oral presentation, enabling teamwork skills development, promoting active yourself, thinking process skills development.

2. The characteristics of instructors, students viewed them as appropriate at the highest level, with instructors' preparedness in teaching, followed by instructors' knowledge and competency in teaching and instructor cares and suggests to the student in the working.

Keyword: Active learning, Principles of Thai language

บทนำ

การเรียนการสอนเชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ และสร้างความกระตือรือร้นด้านการรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการสอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (Active Learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (Sweller, 2006) โดยเฉพาะผู้เรียนในยุคปัจจุบันนี้คือ Generation Z มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก ฉลาดรอบรู้ เพราะเติบโตมาพร้อมกับความรู้รอบด้าน สามารถค้นหาข้อมูลบนโลกอินเตอร์เน็ตได้อย่างอิสระ แต่มีโลกส่วนตัวสูงจนถูกเรียกอีกอย่างว่าเป็นเด็ก Gen Me (สำนักกองทุนส่งเสริมสุขภาพ, 2557) เช่นนั้นแล้วการปรับวิธีการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในสมัยนี้ ดังที่วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 64) กล่าวไว้ว่า ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางมีการบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และเกิดความรู้สึกอย่างเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้จากการกระทำและยอมรับฟังความคิดของตนเองและคนอื่น ๆ ที่สะท้อนผ่านการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ active learning ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559, หน้า 17)

Active Learning มีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่คือ 1) ความสำคัญของการเรียนรู้คือเนื้อหาที่ผู้เรียนจะยอมรับต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน 2) ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ผ่านการกระทำด้วยตนเอง 3) การเรียนรู้คือการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวข้องกับผู้เรียนคนอื่นๆ ทั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญาเรียนรู้ได้ดีที่สุด คือการได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนเป็นผู้นำ โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Morable, 2000) ซึ่งนนทลี พรธาดาวิทย์ (2559, หน้า 18) ได้อธิบายการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่า กิจกรรม วิธีการหรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วๆ ไปในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เพราะบริบทในห้องเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอนต่างๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาผู้เรียนและชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในบริบทต่างๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหลักภาษาไทยที่มีเนื้อยุ่งยากสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชานี้ ผู้สอนได้ยึดหลักการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ที่เริ่มต้นจากระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และความหมาย โดยให้นักศึกษาลงมือทำสื่อการสอนแบบต่าง ๆ และได้เรียนรู้เนื้อหาที่สอดแทรกไปด้วย อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอนเชิงรุก ดังที่ศักดา ไวกิจภิญโญ (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบลักษณะสำคัญๆ ของการเรียนการสอนเชิงรุก คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้

พัฒนาทักษะการคิดชั้นสูง คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล รวมทั้งผู้เรียนมีทัศนคติที่อยากเรียนรู้ ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา (instructional model with case-based) จัดเป็นรูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกรูปแบบหนึ่ง เป็นการเรียนรู้โดยการนำกรณีศึกษามาอภิปราย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ใช้หลักการ Active Learning จึงได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในวิชาหลักภาษาไทย เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และสนุกสนานในการเรียนและเห็นแบบอย่างของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้ Active Learning ที่มีต่อนักศึกษาในวิชาหลักภาษาไทย

2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ Active Learning

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Classroom Action Research) โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 42 คน

2. เครื่องมือ การวิจัยนี้เครื่องมือสำคัญ ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ Active Learning จำนวน 15 แผน การเขียนบันทึกของนักศึกษาถึงผู้สอน และ

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนเชิงรุก โดยมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ Active Learning

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้รูปแบบ วิธีการและกิจกรรม ดังนี้ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบมโนทัศน์ รูปแบบการสอนแบบอุปนัย รูปแบบการสอนโดยใช้สื่อการสอน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้วีดิโอเป็นฐาน และการอภิปรายกลุ่มกรณีศึกษา เกม ในวิชาหลักภาษาไทย จำนวน 15 สัปดาห์ พร้อมแบบสอบถามนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำมาปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ขั้นตอนที่ 3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 15 แผน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน ระยะเวลา 15 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกถึงผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยไม่ต้องลงชื่อในชั่วโมงสุดท้ายของการสอน

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผลการใช้การจัดการเรียนรู้ Active Learning

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนบันทึกถึงผู้สอนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการใช้ Active Learning ที่มีต่อนักศึกษาในวิชาหลักภาษาไทย คือ

1.1) ผลที่เกิดกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ Active Learning ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้กับนักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก (x = 3.92, S.D. = 0.895) โดยนักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าผลที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด 7 ประเด็น คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน (x = 4.61, S.D. = 0.758) รองลงมา คือ นักศึกษาฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน (x = 4.595, S.D. = 0.874) พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม (x = 4.52, S.D. = 0.823) ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (x = 4.42, S.D. = 0.791) พัฒนาทักษะกระบวนการคิด (x = 4.35, S.D. = 0.894) นักศึกษากล้าแสดงออก/ความคิดเห็น (x = 4.33, S.D. = 1.038) นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต (x = 4.30, S.D. = 1.101) ส่วนประเด็นอื่น ๆ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning มีผลต่อนักศึกษาในระดับมากและปานกลาง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลของการใช้ Active Learning ที่มีต่อผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ในวิชาหลักภาษาไทย ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2560)

ประเด็น	x	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน	4.61	0.785	มากที่สุด
2. ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม	4.52	0.823	มากที่สุด
3. นักศึกษาสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต	4.30	1.101	มาก
4. ทำให้นักศึกษาฝึกการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.59	0.874	มากที่สุด
5. นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.5	0.823	มาก
6. พัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.35	0.894	มาก
7. ทำให้นักศึกษากล้าแสดงออก/คิดเห็น	4.33	1.038	มาก
8. ส่งเสริมให้นักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4.47	0.763	มาก
9. ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.42	0.791	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลาย	3.73	0.874	มาก
11. มีการบูรณาการความรู้ระหว่างวิชาอื่น ๆ	3.66	0.94	มาก
12. ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม	4.23	1.086	มาก
13. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	3.47	0.931	ปานกลาง
14. บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ	3.5	0.823	ปานกลาง
15. ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง	3.26	0.901	ปานกลาง
16. ทำให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.71	0.764	มาก
17. กิจกรรมมีความสนุกสนาน	3.23	1.064	ปานกลาง
18. ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	3.66	0.942	มาก
19. พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	3.66	0.806	มาก
20. นักศึกษามีโอกาสค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง	4.26	0.927	มาก

ประเด็น	x	S.D.	แปลผล
21. สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้เหมาะสม	3.64	0.750	มาก
22. ทำให้นักศึกษาใช้โสตประสาทหลายช่องทางในการรับรู้	3.54	0.730	มาก
23. ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหา	3.11	0.905	ปานกลาง
24. จูงใจให้นักศึกษาอยากเรียนรู้	3.45	0.905	ปานกลาง
25. ทำให้นักศึกษาจดจำบทเรียนได้ดี	3.54	0.905	มาก
26. ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.69	0.801	มาก
27. ทำให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถอย่างอิสระ	4.02	1.164	มาก
28. ฝึกสรุปองค์ความรู้จากข้อมูลที่สืบค้น	4.16	1.044	มาก
29. ทำให้นักศึกษาได้ฝึกถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อน	4.14	0.989	มาก
30. ส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	3.78	0.708	มาก
รวม	**3.92**	**0.895**	**มาก**

1.2) ผลการวิเคราะห์บันทึกที่ผู้เรียนเขียนถึงผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนรู้ Active Learning ในวิชาหลักภาษาไทย ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ

1. มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจวิธีการสอนที่ใหม่ ๆ หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เห็นปัญหาและการแก้ไขปัญหาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ทำให้เกิดความมั่นใจในการจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

"มีความรู้เพิ่มจากสิ่งที่ตนเองไม่เคยได้ศึกษา มา รู้จักและเข้าใจรูปแบบการสอนที่แตกต่าง ได้ปฏิบัติจริงทำจริงในการเรียนที่สามารถทำให้เราแก้ปัญหาได้ การเรียนนำเสนอหน้าชั้นทำให้เรากล้าแสดงออกมีความมั่นใจและเราก็สามารถรับรู้ความคิดเห็นของเพื่อนๆ ร่วมชั้น"

"มีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม แก้ปัญหาเป็นมากขึ้น และกล้าลงมือทำจริงในที่ถูกผิดมากขึ้น"

"มั่นใจ เพราะได้ความรู้มากพอที่จะไป สร้างคนอื่นให้เป็นคนที่ดีได้"

2. ฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด

"เป็นการฝึกที่ทำให้เรารู้จักคิดก่อนเมื่อเจอสถานการณ์โดยไม่ได้ตั้งตัวก็สามารถทำมันได้ดี"

"ได้การคิดริเริ่มสร้างสรรค์วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้ด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น"

"เกิดการคิด เพราะอาจารย์จะไม่เฉลยแต่ให้หาคำตอบเองในเรื่องนั้น ๆ"

3. บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองอบอุ่นและสนุกสนาน ในการเรียนไม่น่าเบื่อ

"บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองอบอุ่นและสนุกสนาน แต่บ้างครั้งก็มีความเคร่งเครียดกับเนื้อหาที่ไม่เคยเรียน"

"เวลาเรียนรู้สึกเป็นกันเอง และมีการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ในแต่ละคาบเรียน"

"มีความเป็นกันเอง บางครั้งก็เปิดเพลงให้รู้สึกผ่อนคลายไปกับการเรียน"

4. ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย

"เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้นกว่าเดิม เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างการสอนชัดเจน"

"บางเนื้อหาก็เข้าใจได้ง่ายแต่บางบทเรียนก็เข้าใจได้ยากเพราะเนื้อหาซับซ้อน"

"มีการสรุปเนื้อหาให้เข้าใจง่าย และมีการสรุปท้ายคาบ"

5. ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก

"มีความมั่นใจกล้าแสดงออกมากกว่าเดิม"

"จากที่เป็นคนไม่กล้าแสดงออกก็กล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น"

"เวลาที่ได้ออกไปนำเสนองานทำให้ฝึกความเป็นผู้นำ และกล้าแสดงออก"

6. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

"มีการทำงานร่วมกันกับเพื่อนและนำเสนอหน้าชั้นเรียนร่วมกัน แล้วทุกคนก็ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน"

"ในการร่วมกิจกรรมจับสลาก รู้สึกว่ามีความตื่นเต้นพอสมควร และเป็นการท้าทายความรู้ว่าเรามีความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน"

"มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมาก เพราะส่วนใหญ่เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก"

7. ทำให้จดจำบทเรียนได้ดี

"เกิดการคิด วิเคราะห์ จดจำ แล้วนำไปปฏิบัติ"

"เนื้อหาเข้าใจง่าย จึงทำให้จดจำบทเรียนได้ดีกว่าเดิม"

"บางบทเรียนก็จำได้ แต่บางบทเรียนที่ยากก็จำได้ไม่หมด"

8. เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

"ได้มีการค้นคว้าหาความรู้ทุกคาบ"

"เกิดการเรียนรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเอง และทำงานเป็นกลุ่ม"

"มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้"

9.ทำให้ผู้เรียนได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย

"ช่วยให้ได้รับความรู้มากมายแตกต่างกันไป"

"การสอนมีความหลากหลาย มีการช่วยให้เราจำได้ดีขึ้น สนุกสนาน"

"เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้มาจากการเรียนการสอนจากอาจารย์ผู้สอนเพิ่มมากขึ้นจนสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้"

2. ผลวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ Active Learning คือ

2.1) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้ Active Learning ในภาพรวมพบว่า ผู้สอนมีคุณลักษณะเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.850) เมื่อพิจารณารายประเด็นนักศึกษาเห็นว่าผู้สอนมีความพร้อมในการสอนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.728) รองลงมาคือ ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.938) ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.912) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะของผู้สอนในการใช้ Active Learning วิชาหลักภาษาไทย ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2560)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	แปรผล
1. ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสอน	4.30	0.938	มาก
2. ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน	4.57	0.728	มากที่สุด
3. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้	4	0.690	มาก
4. ผู้สอนคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในการปฏิบัติงาน	4.30	0.912	มาก
5. ผู้สอนมีการให้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนมีความเหมาะสม	4.28	0.795	มาก
6. ผู้สอนส่งเสริมทักษะการคิดและกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.21	1.035	มาก
รวม	**4.28**	**0.850**	**มาก**

2.2) ผลการวิเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกถึงผู้สอน นักศึกษาสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อคุณลักษณะของผู้สอน ดังนี้

1. อาจารย์ให้ความช่วยเหลือกับปัญหาที่เกิดขึ้นรับฟัง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง

"อาจารย์ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาได้ดีคะ"

"รับฟังปัญหาในการเรียนการสอนตลอด ให้คำปรึกษาแนะนำดีมาก"

"ช่วยแนะนำให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถทำบททดสอบที่เรียนได้"

2. อาจารย์สอนดี มีการเตรียมการสอนดีและมีความตั้งใจทุกครั้งที่สอน

"สอนดีมาก โดยวิธีการสอนที่แตกต่างในแต่ละชั่วโมง"

"อาจารย์มีการเตรียมการสอนมาดี มีความตั้งใจในการสอน"

"อาจารย์มีความพร้อมในการสอนและสอนเต็มทุกชั่วโมง"

3. มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน

"อาจารย์สอนเนื้อหาในเรื่องที่เราไม่เข้าใจ บางเรื่องก็ยากสำหรับเรา อาจารย์ก็สามารถแก้ไขได้"

"อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน สามารถยกตัวอย่างได้"

"มีความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหามากในการสอนแต่ละครั้ง"

4. บุคลิกภาพ แต่งตัวเรียบร้อย และตรงต่อเวลา

"อาจารย์เข้าสอนตรงต่อเวลาและแต่งกายเรียบร้อย"

"แต่งตัวเรียบร้อยตลอดและตรงต่อเวลาทุกคาบ ทุกชั่วโมง"

"อาจารย์แต่งตัวเรียบร้อย เข้าสอนตรงเวลา บางครั้งก็มาก่อนเวลา"

5. อาจารย์มีความเอาใจใส่ และเข้มงวดในการตรวจงาน

"เข้มงวดมาก ๆ และเอาใจใส่กับงานของนักศึกษาดีมากคะ"

"การเอาใจใส่และตรวจงานที่เข้มงวดเป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้จักข้อผิดพลาดของเรา และทำให้เราต้องแก้ไขตรงจุดนั้นให้ดีขึ้น"

"เข้มงวดมาก จนบางเวลาที่นักศึกษาส่งงาน ก็จะไม่ผ่านบ้าง นักศึกษาก็จะท้อจนหมดกำลังใจ แต่ก็ไม่ท้อจะสู้ต่อไป"

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยผลการจัดการเรียนรู้ Active Learning ช่วยพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูในด้านส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักศึกษามีความกล้าแสดงออกและสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ในอนาคต ซึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสอดคล้องกับที่ Bean (2011) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ Active Learning ช่วยเปลี่ยนผู้เรียนจากการนั่งฟังอย่างเงียบ ๆ ให้เป็นผู้เรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัย นนทลี พรธาดาวิทย์ (2560) ว่าผลการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ช่วยพัฒนานักศึกษาด้านทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้าใจ นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า Active Learning ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ที่เกิดจากการได้ทดลองทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองสอดคล้องกับที่ Bonwell & Eison (1991) กล่าวว่ากิจกรรม Active Learning ก่อให้เกิดกระบวนการคิดระหว่างดำเนินกิจกรรมและผู้เรียนกล้าแสดงออก ซึ่งมีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีกระบวนการเรียนรู้ จากการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดชั้นสูงได้แก่ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินผล ทำให้เกิดความมั่นใจในการจะ

ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพสอดคล้องกับที่ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559, หน้า 54) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปปรับใช้ในการทำงานในวิชาชีพครูและการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่นเดียวกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2557) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าควรประกอบด้วยการเรียนรู้ 4 ลักษณะ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนเพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนเพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกัน (Learning to Live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้เข้ากับบริบทโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงผ่านระบบการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21

ส่วนคุณลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ Active Learning ผลการวิจัยพบว่าผู้สอนควรมีความพร้อมในการสอน มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำและกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอน สอดคล้องกับ นนทลี พรธาดาวิทย์ (2559, หน้า 53) กล่าวว่า ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพควรพัฒนาทักษะ 3 ด้าน คือความรู้เกี่ยวกับการสอนความเข้าใจในเรื่องที่จะทำให้คนเกิดการเรียนรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ผู้สอนควรออกแบบรูปแบบการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ผู้เรียนและชั้นเรียนไม่ใช่เป็นเพียงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเนื้อหาเท่านั้น แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง เมื่อการเรียนมีบรรยากาศเชิงรุกย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในบริบทต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้สอน ผู้สอนควรเป็นผู้สอนเชิงรุก (Active Teacher) โดยตระหนักถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไม่เพียงเฉพาะเนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอ แต่ควรออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหารายวิชาและบริบทของชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวาและมีความสนใจเรียน ทำให้ไม่เบื่อหน่าย และทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนจะทำให้จดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถเรียนรู้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง โดยการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active Student) เพราะการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน และผู้เรียนต้องให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างกระตือรือร้น

เอกสารอ้างอิง

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.

นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

นนทลี พรธาดาวิทย์. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้. *วารสารวิจัย UTK ราชมงคลกรุงเทพ,* 11(1): 85.

สำนักกองทุนส่งเสริมสุขภาพ. (2557). *พ่อแม่เลี้ยงลูกอย่างไรในยุค Gen Z.* [เว็บไซต์] [เข้าถึงเมื่อ 20 กันยายน 2562]

ศักดา ไชกิจเจริญภิญโญ. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learning. *วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน.* 2(1): 12.

Bean, J. C. Engagaing Ideas: *The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking and Active Learning in the Classroom.* (2ed.). San Francisco: Jossey-Bass. 2011.

Bonwell, C. and Eison, J. *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom.* ERIC Clearinghouse on Higher Education Washington DC, ERIC Identifier: ED340272.1991.

Sweller, J. (2006). *The worked example effect and human cognition: Learning and Instruction.* New Jersey: Educational Technologies.

Morable, L. (2000). *Using Active Learning Techniques.* Department of Education, the Texas Higher Education Coordinating Board and Richland College.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

Development of Problem-based learning in Morality and Ethics for Teacher

บัญชา ธรรมบุตร[1],
คชา ปราณีตพลกรัง[2],
พระมหาอรรถพงษ์ อตฺถญาโณ[3],
บัญชา เกียรติจรุงพันธ์[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู รูปแบบการวิจัยเป็นแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 25562 จำนวน 42 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาการเรียนรู้ ได้แนวทาง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างโจทย์ปัญหา พบว่าการสร้างโจทย์ปัญหาที่เหมาะสมมีลักษณะที่เป็นคำถาม 4 ประการ คือ 1.1) ตัวอย่างของพฤติกรรมของครู 1.2) สาเหตุของการมีพฤติกรรม 1.3) แนวทางการแก้ไขพฤติกรรม และ 1.4) การพัฒนาตนเองของผู้เรียน 2) ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มี 4 รูปแบบ คือ 2.1) กลุ่มวิธีคิดแบบ Brain storming 2.2) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจสี่ 2.3) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ และ 2.4) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดสัปปุริสธรรม 7 และ 3) ผลการเรียนรู้ที่เป็นพฤติกรรม พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น 3 ด้านได้แก่ 3.1) ความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน 3.2) การใช้จ่ายและความประหยัด และ 3.3) ความนอบน้อมถ่อมตนและจิตอาสา

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

[1] อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[2] อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[3] อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
[4] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate the result of Problem-Based Learning Instruction, and 2) to explore the students' satisfaction towards Problem-Based Learning in Morality and Ethics for Teacher Course. The research design used in this study was classroom action research. The sample consisted of 42 undergraduate students who enrolled in the first semester of the academic year of 2019, selected by means of a purposive sampling technique. The research instruments were lesson plans based on the stages of Problem-Based Learning Instruction and the student satisfaction survey.

The results disclosed as follows:

1. According to the result of the study, it turned out in three aspects. 1) Creating word problems: it was found that creating proper word problems realized four types of questions, namely 1.1) example of teacher's behavior, 1.2) the cause of behavior, 1.3) guideline for behavior change and 1.4) self-development. 2) Learning management design process: it was found that there were four types of groups, namely 2.1) brainstorming for problem-solving, 2.2) Four Noble Truths for problem-solving, 2.3) Yonisomanasikara (critical reflection) for problem-solving and 2.4) Seven Sappurisa Dhammas for problem-solving. And 3) Behavioral learning outcomes: it was found that there were three positive behavior changes, namely 3.1) attendance and punctuality 3.2) expenditure and frugality and 3.3) Humility and public mind.

2. The overall students' satisfaction towards the teaching of Problem-Based Learning was at a high level.

Keyword: Problem-Based Learning, Morality and Ethics for Teacher

บทนำ

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีบางส่วนกล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข รวมทั้งวิสัยทัศน์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ได้กำหนดให้ "คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ" โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 2) โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยกล่าวว่าคุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้จะต้องบรรลุ 4 คุณภาพ คือ 1) คุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) คุณภาพครูยุคใหม่ 3) คุณภาพแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษายุคใหม่ ซึ่งจากพระราชบัญญัติและวิสัยทัศน์ดังกล่าว มุ่งให้คนไทยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรมด้วย อีกประการหนึ่งคือการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ ต้องมีการปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม คนไทยจะต้องมีทักษะในการคิด มีความสมารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆรอบตัวได้ ซึ่งจำเป็นที่ครูก็ต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วย สอดคล้องกับที่ วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางมีการบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และเกิดความรู้สึกอย่างเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาระหว่างศาสตร์ต่างๆ เพื่อเรียนรู้จากการกระทำและยอมรับฟังความคิดของคนอื่นๆ ที่สะท้อนผ่านการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีวิชาหนึ่งที่จำเป็นมาก คือการศึกษาที่ว่าด้วยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับครู เพื่อให้คนที่จะประกอบอาชีพครูเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณวิชาชีพและยังหวังว่าครูจะเป็นผู้ที่ทำงานด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอีกด้วย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือมีข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมของครูอยู่เสมอ ซึ่งทำให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในวิชาชีพดังกล่าว ส่งผลกระทบอย่างมากต่อมุมมองของสังคม ซึ่งสถาบันการผลิตครูย่อมไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ได้เปิดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูด้วย เพื่อหล่อหลอมบุคคลที่จะไปประกอบอาชีพครูให้มีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพของตน แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาที่พบคือ จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูที่ผ่านมา เป็นการเรียนรู้ด้วยการจดบันทึก อภิปราย และการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการทั่วไป แต่จากการติดตามความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่า ความรู้ไม่ยั่งยืนและพฤติกรรมไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจจะมาจากกระบวนการเรียนที่ผ่านมาเน้นความรู้และการท่องจำ ไม่ใช่การจากการวิเคราะห์ปัญหาจากตัวของผู้เรียนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้หาทางพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการศึกษานวัตกรรมต่าง ๆ มาเพื่อเป็นแนวทางจัดการศึกษาในวิชาดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่มีผู้นำไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) คือ วิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่ง

ที่มีการนำปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2561) เป็นการสร้างบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษา ไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) กล่าวว่าเป็นเทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ ซึ่งกมลฉัตร กล่อมอิ่ม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหานั้น บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้เต็มไปด้วยความสนุกสนานทุกคนสามารถพูดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สามารถถกเถียงหาข้อสรุปในชิ้นงาน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยกันออกแบบชิ้นงาน โดยมีอาจารย์เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้มากขึ้น เพราะเน้นไปที่ปฏิบัติมากกว่า ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู และศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้แนวทางที่เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน สามารถนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

สมมุติฐานในการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู จะพบแนวทางการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการสร้างโจทย์ปัญหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลของการเรียนรู้
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นงาน (Problem-based Learning) →	1. ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Classroom Action Research) โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญา ตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ลงทะเบียนเรียนในคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่เรียนในวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 42 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) 2) ความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)

3. เครื่องมือ ได้แก่

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู โดยมีรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม ตามลักษณะสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ของนวัตกรรม ได้แก่

ขั้นที่ 1. อ่านสถานการณ์โดยละเอียดทำความเข้าใจกับคำ และความหมายของคำในสถานการณ์ โดยอาศัยความรู้พื้นฐานของสมาชิกภายในกลุ่ม หรือเอกสาร ตำรา

ขั้นที่ 2. นิยามปัญหา หรือระบุสถานการณ์ โดยแสวงหาความคิดเห็นแบบระดมสมองอย่างมีเหตุผล และวิจารณญาณ

ขั้นที่ 3. วิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์ โดยแสวงหาความคิดเห็นแบบระดมสมองอย่างมีเหตุผล และวิจารณญาณ

ขั้นที่ 4. ตั้งสมมติฐาน โดยพยายามตั้งสมมติฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ขั้นที่ 5. จัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน

ขั้นที่ 6. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้จากสมมติฐาน ที่ได้เลือกไว้พิจารณาว่าต้องหาความรู้เรื่องอะไรบ้าง

ขั้นที่ 7. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม เช่น เอกสาร ตำรา สื่อดิจิทัล หรือผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 8. สังเคราะห์ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากภายนอกกลุ่ม เช่น เอกสาร ตำรา สื่อดิจิทัล หรือผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 9. สรุปการเรียนรู้หลักการและแนวคิดจากการแก้ปัญหาโดยนำความรู้มาเสนอต่อสมาชิกการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 วงรอบปฏิบัติการ จำนวน 9 สัปดาห์ แล้วนำเครื่องมือดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้วยแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ (Content Validity Index : CVI) (Waltz et al. 2005) ผลการหาประสิทธิภาพ เท่ากับ 4.6

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ด้วยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วน ประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert)

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) โดยใช้รูปแบบ วิธีการและกิจกรรม ตามลักษณะสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ของนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติการ 3 วงรอบปฏิบัติการ วงรอบละ 3 สัปดาห์ รวมเป็นจำนวน 9 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนหลังจากปฏิบัติการครบ 3 วงรอบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากผลการปฏิบัติการตามนวัตกรรมแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และข้อมูลจากแบบสอบถาม มาสรุปผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู พบว่า มีผลจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านโจทย์ปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้ พบว่า ใช้โจทย์ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน โดยมีลักษณะที่เป็นคำถาม ได้แก่

1) ตัวอย่างของพฤติกรรมของครูที่แสดงว่าเป็นบุคคลที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดจรรยาบรรณ และไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีอะไรบ้าง

2) สาเหตุที่ครูแสดงพฤติกรรมที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดจรรยาบรรณ และไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีอะไรบ้าง เพราะเหตุใด

3) มีแนวทางป้องกันและพัฒนาให้ครูเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู อย่างไรบ้าง

4) ในฐานะที่นักศึกษาจะไปประกอบอาชีพครู จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู อย่างไรบ้าง

1.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

1) จัดกระบวนการกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบ Brain storming คือการระดมสมองค้นหาความหมายของโจทย์ปัญหา การตั้งสมมุติฐาน รวมทั้งการใช้ความรู้เดิมในการหาทางแก้ปัญหา

2) การจัดกระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจสี่ คือการนำโจทย์ปัญหามาวิเคราะห์ตามแนวคิดทางพุทธศาสนาด้วยการแยกประเด็น ว่า อะไรคือตัวปัญหา (ทุกข์) อะไรคือสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) อะไรคือเป้าหมายที่จะสำเร็จ (นิโรธ) และอะไรคือแนวทางการแก้ปัญหา (มรรค)

3) กระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ ด้านคุณค่าแท้คุณค่าเทียม คือการนำโจทย์ปัญหามาวิเคราะห์ตามแนวคิดทางพุทธศาสนาด้วยการแยกประเด็นว่า สาเหตุของโจทย์ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ครูไม่เข้าใจ และขาดวิจารณญาณในการเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับคุณค่าแท้ กับคุณค่าเทียม

4) กระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดสัปปุริสธรรม 7 คือการนำโจทย์ปัญหามาวิเคราะห์ตามแนวคิดทางพุทธศาสนาด้วยการแยกประเด็นว่า ควรจะประพฤติตนให้เหมาะสมกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว 7 ประการ ได้แก่ การพิจารณารู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักกาล รู้จักประมาณ รู้จักสถานการณ์ และรู้จักบุคคล

1.3 ด้านผลของการเรียนรู้ ที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษา ดังนี้

1) ความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน

2) การใช้จ่ายและความประหยัด

3) ความนอบน้อมถ่อมตนและจิตอาสา

2. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู พบว่า ความพึงพอใจระดับมากที่สุดได้แก่ 1) ด้านส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม 2) การเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้วิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น และ 3) กระบวนการเรียนรู้นี้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถนำแนวคิดทางพุทธศาสนามาแก้ปัญหาในวิชาชีพได้จริง

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกันและเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม	4.61	0.785	มากที่สุด
2. พัฒนาทักษะกระบวนการคิด	4.35	0.894	มาก
3. ทำให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	4.33	1.038	มาก
4. ส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง	4.47	0.763	มาก
5. ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.42	0.791	มาก
6. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	3.47	0.931	ปานกลาง
7. ทำให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.71	0.764	มาก
8. ทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	3.66	0.942	มาก
9. ทำให้วิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น	4.52	0.823	มากที่สุด
10. ทำให้นักศึกษาสามารถนำแนวคิดทางพุทธศาสนามาแก้ปัญหาในวิชาชีพได้จริง	4.52	0.823	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู พบ 3 ด้าน ได้แก่

1.1) ด้านการสร้างโจทย์ปัญหา พบว่าการการสร้างโจทย์ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน โดยมีลักษณะที่เป็นคำถาม 4 ประการ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว เป็นการสร้างโจทย์ปัญหาให้นักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางพุทธศาสนาในการแก้ปัญหา คือ หลักอริยสัจ 4 ได้แก่ ประการแรกคือตัวทุกข์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เช่น ครูติดหนี้ ครูเล่นการพนัน ครูเกิดปัญหาชู้สาว หรือครูทำร้ายนักเรียน เป็นต้น ประการที่สองคือ สมุทัยหรือสาเหตุของปัญหา ที่ต้องใช้การศึกษาวิเคราะห์ทั้งจากเอกสารและสอบถามผู้รู้ เช่น สาเหตุมาจากครูไม่รู้หลักในการดำเนินชีวิต หรือครูทนต่อกระแสกิเลสความอยากทางวัตถุไม่ได้จึงเป็นหนี้ ทนต่อกิเลสทางกามารมณ์ไม่ได้จึงเกิดปัญหาชู้สาว เป็นต้น ประการที่สาม นิโรธ หรือความดับทุกข์ คือเป้าหมายของสังคม ที่ต้องการเห็นผู้ประกอบอาชีพครูมีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณ และประการที่สี่คือ มรรคหรือวิธีการที่จะทำให้ครูมีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณ

การสร้างโจทย์ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานส่วนหนึ่งของวิลสัน (Wilson, 1991) ที่สรุปไว้ว่าการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง

ให้นักเรียนมีทักษะการคิดแบบวิจารณญาณ และมีทักษะในการตัดสินใจ และเป็นนักคิดที่รู้จักให้ความร่วมมือกับผู้อื่น อันเป็นแนวทางการศึกษาให้มนุษย์มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ Barrows HS. (2000) ที่กล่าวถึงโจทย์ปัญหาของ การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ (experiential learning) โดย เริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและการสะท้อนกลับ (reflection) นำไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอด อันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป

1.2 ด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มี 4 รูปแบบ คือ 1) กลุ่มวิธีคิดแบบ Brain storming 2) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจสี่ 3) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ และ 4) กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว เป็นการบูรณาการระหว่างแนวคิดจากตะวันตก กับแนวคิดทางพระพุทธศาสนา คือวิธีการแบบระดมสมองจากคนหลายคน กับวิธีการไตร่ตรองของรายบุคคล สอดคล้องกับพวงผกา ปวีณบำเพ็ญ (2560) ที่กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ทั้งการทำงานและหลักคิดในการพิจารณาแก้ปัญหา เป็นกระบวนการที่ต้องร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ช่วยกันค้นคว้า และสรุปร่วมกัน และสอดคล้องกับ Peter Schwartz. (2001) ที่กล่าวว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ คือการเผชิญกับปัญหา สำรวจความรู้เกี่ยวกับปัญหา แล้วตั้งสมมุติฐานร่วมกัน มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อค้นคว้าปัญหาและสรุปผล ทั้งที่เป็นเนื้อหา และกระบวนการด้วย

1.3 ด้านผลของการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษา ดังนี้ 1) ความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน 2) การใช้จ่ายและความประหยัด 3) ความนอบน้อมถ่อมตนและจิตอาสา

ข้อค้นพบดังกล่าว เกิดขึ้นหลังจากที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้และได้วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ แล้ว นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเห็นความสำคัญของเนื้อหาสาระที่เรียนคือด้านคุณธรรมจริยธรรมของวิชาชีพ และตระหนักรู้ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยการพยายามที่จะเป็นคนดี คือเข้าเรียนตรงเวลา มีความรับผิดชอบงานมากขึ้น มีความนอบน้อมต่อระบบการศึกษา และมีจิตอาสาเพื่อที่จะฝึกตนเองเป็นผู้ให้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวคือแนวทางการเป็นครูที่ดี มีคุณะรรมนั่นเอง ซึ่งนับว่าผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาได้จริง

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในรายวิชาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู พบว่า ความพึงพอใจระดับมากที่สุดได้แก่ 1) ด้านส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม 2) การเรียนรู้ตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้วิเคราะห์ปัญหาได้ตรงประเด็น และ 3) กระบวนการเรียนรู้นี้ ช่วยให้นักศึกษาสามารถนำแนวคิดทางพุทธศาสนามาแก้ปัญหาในวิชาชีพได้จริง

ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับ ไพศาล สุวรรณน้อย (2561) ที่กล่าวถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษา ไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึก

ทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนที่จะใช้นวัตกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ควรตระหนักถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือควรออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเนื้อหารายวิชาและบริบทของชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย และสามารถเรียนรู้กระบวนสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง นอกจากนี้ควรจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับขั้นตอนของการใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น 7 ขั้นตอน 9 ขั้นตอน หรือ 11 ขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะต่อผู้วิจัย

นักวิจัยควรศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ด้านนามธรรมที่ส่งผลออกมาเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาพลังสามัคคีของชุมชนต่อสิ่งแวดล้อม คือการร่วมกันนำปัญหาที่พบในท้องถิ่นมาช่วยกันวิเคราะห์ และสร้างพลังความรักความสามัคคีกันในกันมาแก้ปัญหาร่วมกัน หรือถ้าเป็นในระดับอุดมศึกษา สามารถศึกษาการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ในด้านการใช้ความรู้ตามศาสตร์ของตนเองไปแก้ปัญหาของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กมลฉัตร กล่อมอิ่ม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) : รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,* 11(2): 180.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *80 นวัตกรรมการจัดกาเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: บาลานส์ดีไซน์แอนปรินติ้ง.

นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. (2560). *การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research based Learning) ศึกษาศาสตร์สาร.* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ปีที่ 1 (2)

ไพศาล สุวรรณน้อย. (2561). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem–based Learning : PBL)* https://ph.kku.ac.th/thai/images/file/km/pbl-he-58-1.pdf

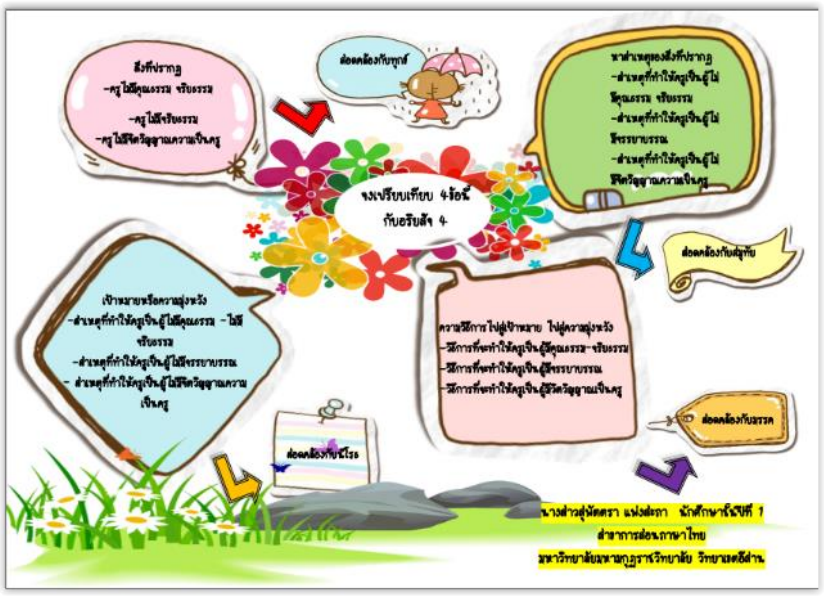
วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี.สฤษดิ์วงศ์.

Allen DE. (2001). *The Power of Problem-Based Learning.* Stylus Publishing, LLC,

Virginia.Barrows HS. (2000). *Problem-Based Learning Applied to Medical Education.* Rev Ed.Southern Illinois

Peter Schwartz, Mennin S, Webb G. (2001). *Problem-Based Learning. Case Studies,Experience and Practice.* Kogan Page Ltd,London.

ภาพประกอบ

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Nature of Science and Learning in the 21st Century

ภาริณี สุวรรณศรี[1]
ประสาท เนืองเฉลิม[2]

บทคัดย่อ

การเรียนการสอนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงมิใช่การแสวงหาความรู้อย่างดิ่งเดี่ยว แต่ต้องเติมเต็มคุณลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บทความนี้มุ่งนำเสนอธรรมชาติของวิทยาศาสตร์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเตรียมพลโลกให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในยุคที่มีการแข่งขันแบบร่วมมือ ซึ่งผู้อ่านจะได้นำแนวคิดไปประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : วิทยาศาสตร์ การเรียนการสอน ศตวรรษที่ 21 การศึกษา ทักษะที่จำเป็น

ABSTRACT

Teaching and learning in the era of rapidly changed is not need only pure knowledge, but it must be fulfilled by 21st century learning and important attributes. This paper aims to represent the relationship between nature of science and learning in the 21st century. It helps us to prepare citizens to face with the competitive and collaborative lives. Readers can bring ideas into 21st century classroom as it should be in appropriately.

Keywords: Science Instruction, 21st century Education Necessary Skills

[1] โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

ความรู้ที่ค้นพบบนโลกล้วนได้รับการตรวจสอบอย่างเป็นระบบโดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ที่สั่งสมผ่านระยะเวลาอันยาวนานก่อให้เกิดการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ จนสังคมสะท้อนถึงความต้องการให้บรรจุสิ่งเหล่านี้ไว้ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์จึงเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันให้เยาวชนและพลเมืองของประเทศต่างๆ ได้นำวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการจรรโลงความรู้และต่อยอดเป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่สร้างสรรค์ต่อสังคม การเข้าใจวิทยาศาสตร์อย่างเหมาะสมและควรจะเป็นจะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณค่าและความหมาย ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ และนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (ประสาท เนืองเฉลิม, 2556)

บทความนี้จึงได้นำเสนอธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ เพื่อให้มองเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการส่งเสริมการเรียนการสอนธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ โดยยึดแนวคิดของ The American Association for the Advancement of Science (AAAS, 2009) ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนักคณิตศาสตร์ มีการเชื่อมโยงแนวความคิดพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สู่มาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ มีความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีการกำหนดวิสัยทัศน์และกรอบการศึกษาวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดเอกภาพในการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ กรอบแนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั่วโลก และนำไปสู่การรู้วิทยาศาสตร์ (scientific literacy) ซึ่งเป็นความรอบรู้เชิงวิทยาศาสตร์หรือการรู้เชิงวิทยาศาสตร์

การที่บุคคลสามารถเข้าใจในทุกแง่มุมของความรู้วิทยาศาสตร์ ทั้งความเป็นธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ ทัศนคติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ บุคคลสามารถเข้าใจในมวลความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำเอาความรู้นั้นไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งด้านธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ (Nature of Science) ด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Knowledge) และด้านจิตวิทยาศาสตร์ (Habits of Mind) การสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การดำเนินกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ข้อเท็จจริง มโนมติ หลักการ และจิตวิทยาศาสตร์ จนกระทั่งสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี (ประสาท เนืองเฉลิม, 2558)

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการสืบเสาะ วิธีการได้มาซึ่งความรู้ และการนำความรู้วิทยาศาสตร์มาใช้อย่างสร้างสรรค์ต่อสังคม ข้อเท็จจริง หลักการ และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ และวิธีที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ประวัติวิทยาศาสตร์ ปรัชญาวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่มีวิทยาศาสตร์เข้าไปเกี่ยวข้อง ตลอดจนความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้เช่นนี้จะทำให้เกิดการรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งหมายถึงการรู้ การใช้ การตัดสินใจ ความมีเหตุมีผล การคิดแบบวิทยาศาสตร์ และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ท้ายที่สุดสามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จากการบอกเนื้อหาเพียงอย่างเดียว เป็นการพัฒนาเนื้อหาพร้อมกับชี้ให้เห็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งความรู้วิทยาศาสตร์ ให้มีการอภิปราย ขบคิดเกี่ยวกับความเป็นวิทยาศาสตร์ด้วยความไม่มีอคติ และสร้างเสริมความเป็นจิตวิทยาศาสตร์แก่ผู้เรียน

บริบทการเรียนการสอนในยุคแห่งการแข่งขันแบบร่วมมือ

เมื่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้แปรเปลี่ยนไปตามพลวัตของสังคม การเรียนการสอนก็

ควรปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ จากเดิมที่เคยเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีต้องมาจากความเข้าใจในทฤษฎี การลงมือค้นคว้าหาคำตอบตามหลักการที่เคยกำหนดมาก่อน แต่เนื่องด้วยศตวรรษที่ 21 ข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวคิดที่จะค้นหาความรู้ด้วยตนเองจึงมีความหลากหลายทั้งเทคนิค วิธีการ และช่องทางของการสื่อสาร การศึกษา Mustafa และคณะ (2017) ได้ชี้ให้เห็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปสู่การรู้วิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับการประเมินสมรรถนะด้านความรู้และทักษะเพื่อเผชิญกับโลกแห่งอนาคต การเรียนรู้จึงมุ่งพัฒนาสมรรถนะ (Competency) หรือการรู้เรื่อง (Literacy) ดังเช่นโปรแกรมการประเมินผู้เรียนระดับนานาชาติ (Programmed for International Student Assessment: PISA) สะท้อนว่าหลักสูตรและการเรียนการสอนของแต่ละประเทศที่เข้าร่วมการประเมินนั้นมีการเตรียมความพร้อมของประชาชนให้มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาและแข่งขันในประชาคมโลกอย่างไร (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551)

การศึกษา PISA เป็นการศึกษาระยะยาว โดยเริ่มต้นโครงการในปี 2000 จนถึงปัจจุบัน การศึกษา PISA มีบทบาทไปทั่วโลก เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษากับประเทศที่พัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม นั่นหมายความว่า ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมของเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถ และสมรรถนะสูงเพื่อเข้ายุคโลกใหม่ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ย่อมต้องแสวงหาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศตนเองให้มีความก้าวหน้าและทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ PISA ประเมินผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญกับสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเจตคติต่อวิทยาศาสตร์อีกด้วย Nuangchalerm and Islami (2018a; 2018b) Eka และคณะ (2018) ได้ชี้ให้เห็นว่าธรรมชาติของวิทยาศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับการรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เรียนสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้ในระดับพื้นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่เป็นไปตามการสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา PISA 2015 แต่ความสามารถในการท่องจำเนื้อหานั้นค่อนข้างสูง ดังนี้ครูจึงควรออกแบบห้องปฏิบัติการ และกิจกรรมที่ทำให้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นจริง ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดทางวิทยาศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริง การรู้ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์

ในขณะที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วทั้งด้านการแพทย์ การเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร คือ การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง แต่ทุกวันนี้กลายเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน เน้นความสะดวกสบาย และรวดเร็ว มีการรับข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายช่องทาง และมีการส่งต่อแบ่งปันข้อมูลกันผ่านช่องทางที่หลากหลายจนกลายเป็นสังคมนิยมข้อมูล สิ่งเหล่านี้ทำให้ความแตกต่างระหว่างชนบทและเมืองน้อยลง ซึ่งน่าจะเป็นผลดีกลับส่งผลทางลบต่อสังคมของประเทศ โดยภาพรวม ทางออกที่ดีและมีความเป็นไปได้ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมของการแข่งขันแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แห่งการเปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลต่อวัฒนธรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนยุคใหม่ไวต่อข้อมูลข่าวสาร และความรู้สึกต่างๆ ผู้เรียนสามารถค้นคว้าและเข้าถึงความรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่การได้มาซึ่งข้อมูลเหล่านั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียน

ต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์ว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อตนเองอย่างแท้จริง ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงควรได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นและสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ดังนี้

ทักษะการคิดวิจารณญาณ (Critical Thinking) ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ สามารถประเมินผลและประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศและความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล

ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration Skill) ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทำให้งานของส่วนรวมประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับเพื่อน ผู้สอน และบุคคลอื่น ๆ ในการทำงานร่วมกัน การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดเห็นระหว่างกันได้ รวมถึงสามารถอธิบาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและสื่อสารได้อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย

ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ในการเรียนรู้ การประยุกต์ความรู้ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ เทคนิค วิธีการและ/หรือกระบวนการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

ทักษะทางดิจิทัล (Digital Skill) ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้า การเรียนรู้ การแลกเปลี่ยน และการแบ่งปันความรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถคัดกรองข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีจริยธรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ทักษะทางอาชีพและการใช้ชีวิต (Career Skill & Life Skill) ได้แก่รู้จักปรับตัวเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งบทบาทหน้าที่ บริบท สภาพแวดล้อมและสถานภาพที่ได้รับมีความยืดหยุ่นในการทำงานและการดำรงชีวิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำมีความเป็นตัวของตัวเองที่มีศักยภาพและความสามารถหลากหลาย สามารถทำงานได้หลายหน้าที่ และจัดสรรแบ่งเวลาได้เหมาะสมระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิต รวมถึงสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ในที่ทำงานและในการใช้ชีวิตได้อย่างมีเหตุมีผล ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำ และมีความรับผิดชอบประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัด

การเรียนการสอนจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น นำธรรมชาติของวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งจะให้ประสบการณ์ตรง และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน การเรียนรู้นอกห้องเรียนมีความสำคัญต่อการเรียน และการประยุกต์ใช้ในสภาพความเป็นจริงที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและคุณค่า เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความคิดคู่ไปกับความสามารถในการทำงาน (Munise et.al., 2015) เป็นไปตามที่ Gökhan and Orhan (2018) ได้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาผลของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นอกห้องเรียนมีผลต่อการเพิ่มความเข้าใจในธรรมชาติของวิทยาศาสตร์

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์สู่การสร้างพลโลก

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์มีช่วยพัฒนาวิธีการคิดและแนวทางการใช้ชีวิตของคนยุคใหม่ ซึ่ง American Association for the Advancement of Science (1989) ได้กำหนดธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เป็น 3 ประเด็น ได้แก่

โลกทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Worldview) ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความคิดและสติปัญญา แนวคิดทางวิทยาศาสตร์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความคงทนและแปรเปลี่ยนได้น้อย เพราะผ่านวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เน้นความถูกต้องแม่นยำ

การสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry) วิทยาศาสตร์ต้องการหลักฐาน และประจักษ์พยานเพื่อยืนยันความถูกต้อง การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นต้องมีการพิสูจน์ด้วยการให้เหตุผลเชิงตรรกะที่เชื่อมโยงหลักฐานกับข้อสรุป วิทยาศาสตร์จะให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ การทำนายปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์ในอนาคตหรือในอดีตที่ยังไม่มีการค้นพบหรือศึกษามาก่อน การรวบรวมหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ต้องมีความถูกต้องแม่นยำและปราศจากความลำเอียง

กิจการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Enterprise) กิจกรรมของมนุษยชาติเป็นกิจกรรมทางสังคมที่ซับซ้อน แตกแขนงเป็นสาขาต่างๆ และมีการดำเนินการในหลายองค์กร นักวิทยาศาสตร์ต้องทำงานโดยมีจริยธรรมทางวิทยาศาสตร์ และมีความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้เยาวชนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการมีทักษะการคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงาน เกิดจากการสร้างจิตใน 2 ลักษณะคือ สร้างให้รู้จักคิดและสร้างให้เป็นมนุษย์ที่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของแต่ละปัจเจกและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ซึ่งจะทำให้มีการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยใจเป็นธรรม มีเมตตาและรู้จักการให้ การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับกระบวนการเพื่อเตรียมเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มองสิ่งต่างๆ รอบตัวตามที่ควรจะเป็น โดยปราศจากอคติขวางกั้นกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็มุ่งหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทย และเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

บทสรุป

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในการสร้างระบบความคิดและแนวทางการแสวงหาความรู้ การเตรียมตัวเองเพื่อมุ่งสู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ สามารถเข้าใจในวิทยาศาสตร์ รู้วิทยาศาสตร์ และมีเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการนำวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการสร้างสรรค์สังคมเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สิ่งเหล่านี้ล้วนได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรและการเรียนการสอน แต่ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์จะเกิดมรรคผลก็ต่อเมื่อกระบวนการเรียนการสอนได้นำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้และลงมือกระทำด้วยตนเองให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2556). *การสอนธรรมชาติของวิทยาศาสตร์. ครุศาสตร์สาร,* 7(1): 131-135.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลือชา ลดาชาติ ลฎาภา สุทธกุล และชาตรี ฝ่ายคำตา. (2556). ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการส่งเสริมการเรียนการสอน "ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์" ภายนอกและภายในประเทศ. *วารสารเกษตรศาสตร์ (สังคม)*, 34: 269-282.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). *ความรู้และสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์สำหรับโลกวันพรุ่งนี้: รายงานจากการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 206*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2556). ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และตัวชี้วัดการเรียนรู้ (ตอนที่ 2). *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15: 137-142.

American Association for the Advancement of Science (AAAS). (2009). Benchmarks Online: The nature of science, Retrieved 2009, from http://www.project2061.org/publications/bsl/online/index.php

American Association for the Advancement of Science. (1989). *Science for all Americans*. Oxford University Press.

Eka, C. P., Setiya, U., Didi, T. C., Lilik H., & Dadi, R. (2018). Heat and temperature experiment designs to support students' conception on nature of science. *Journal of Technology and Science Education,* 8(4): 453-472.

Gökhan, S., & Orhan, K. (2018). The effect of out-of-school science learning environment on the understanding the nature of science of the 7th grade students in secondary school . *Malaysian Online Journal of Educational Sciences,* 6(4): 23-31.

Hammerman, R. D., Hammerman, M .W. & Hammerman, L. E. (1994). *Teaching in the outdoor*. New York: lnterstatate publishers.

Munise, S. K., Gultekin, C., & Cemil, A. (2015). The influence of documentary films on 8th grade students' views about nature of science. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(3): 797-808.

Mustafa, C., Nurcan, C., Yasemin, T., & Sundus, Y. (2017). Turkish version of students' ideas about nature of science questionnaire: A validation study. *International Journal of Progressive Education*, 13: 42-51.

Nuangchalerm, P. & Islami, R.A.Z. (2018a). Comparative study between Thai and Indonesian novice science teacher students in content of science. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 6(2): 23-29.

Nuangchalerm, P. Islami, R.A.Z. (2018b). Context of science on environmental conservation: Comparative study between Thai and Indonesian novice science teacher students. *Jurnal Penelitian dan Pembelajaran IPA*, 4(1): 60-67.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

The result of a Buddhist study of learning activities using a think pair share

พรณภา พอกพูน[1]
โยธารักษ์ กองจันทร์[2]
สราวุฒิ ศิริวรรณ[3]
เพ็ญพรรษา อุ้ยปัดฌาวงศ์[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยเก็บข้อมูลจากแบบบันทึก การประเมินกิจกรรม และการสังเกตพฤติกรรม นำข้อมูลวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 31 คน โรงเรียนบ้านกกปลาชิวนาโด่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และมีความสามารถในการเรียนรู้ประกอบด้วย การบันทึกการเรียนรู้ การทำใบงาน การจัดกิจกรรมรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผู้เรียนและผู้สอน ได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นการจับคู่ Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 93.54 และระดับ ดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 87.09 และระดับ ดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 เรื่องชาดก จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22 จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด, พระพุทธศาสนา, การเรียนรู้

[1] ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านกกปลาชิวนาโด่ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
[2] ครูอัตราจ้าง โรงเรียนบ้านกกปลาชิวนาโด่ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
[3] ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกกปลาชิวนาโด่ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
[4] อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

Research on the results of a Buddhist learning activity using a pair of techniques It is intended to (1) to know the results of the management of a Buddhist course using a pair of techniques. Academic year 2562 by collecting data from the Activity assessment log and observing behavior. To bring out statistical analysis of the samples of 31 people Grade 5 Semester 1 academic year 2562 research results showed that 1) results of the management of learning using fellow techniques the learner can participate and have learning capacity, consisting of records, learning, the work, the work, the course of a Buddhist event, using a bit of a friend. Learners and instructors have performed the process of learning the Think step, encouraging the idea Pair to match share steps of sharing. Learning Activity Results Buddhist subjects, examples from the assessment of notebooks and certificates found the quality level is very good. A total of 29% of the 93.54 and 2 percent of the number of people in the 6.45 opinion of the narrative and answer questions found that the quality level is very good. A total of 27 87.09% and a total of jataka percent, and two percent of the 12.9 By evaluating the notebooks and certificates, the quality level is very good. A total of 30 per cent of 96.77 and a good level of 1 per cent of 3.22 by assessing storytelling and answering questions found that the quality level is very good. The total of 27% of the 96.77 percent and the good level was 3.22 percent.

Keywords: Project base learning, Social problems, learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ให้ก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 มีการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องอาศัยแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง ย่อมจำเป็นต้องอาศัยหลักการรูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้าไปช่วยและในการจัดระบบใดๆ ก็ย่อมต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและจัดองค์ประกอบของระบบให้มีความสัมพันธ์กันอย่างดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ (ทิศนา แขมมณี, 2546, หน้า 4 อ้างถึงใน สุดาพันธ์ จุลเอียด, 2552, หน้า 69) จากสาเหตุดังกล่าวซึ่งได้สะท้อนถึงแนวคิดในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และมีความสอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันให้มากที่สุด

วิชาพระพุทธศาสนา เป็นสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นับว่าเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการส่งเสริม ฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติตนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เนื้อหาสาระพระพุทธศาสนา ยังเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในพื้นฐานของการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

การเรียนรู้เทคนิคเพื่อนคู่คิดนั้น มีแนวคิดของการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ Think Pair Share นั้นจึงเป็นเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถือได้ว่าเป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด มีแนวคิดว่าความรู้อยู่ที่ผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ เพิ่มทักษะการคิด การพูด การฟัง เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เพิ่มทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย สามารถนำไปสอนได้ทุกสาระวิชา นำไปใช้สอนคละชั้นได้ด้วย ในสาระที่เรียนร่วมกันได้ (www.collectadd.com)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดนำเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อกระตุ้นความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการสะท้อนผลการเรียนรู้จากงานที่มีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จะเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดทักษะ และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและมีกระบวนการ ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาบทเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง ชาดก
2. วิเคราะห์ กำหนดหัวเรื่อง วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา
3. ออกแบบกิจกรรมการสอน สื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. แบบบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แบบบันทึก และประเมินกิจกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้

2) แบบฝึกปฏิบัติ, ใบงาน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านกกปลาชิวนาโด่ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร จำนวน 31 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นเตรียมการ โดยการวางแผนออกแบบเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2) ขั้นดำเนินการ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

2.1) การจัดกิจกรรม ประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกับผลงานนักเรียน

2.2) การเก็บข้อมูล โดยใช้ใบงาน ภาระงาน และ

3) ขั้นทบทวน ตรวจสอบความสมบูรณ์และเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำมาแปลผลข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) จากแบบบันทึก ประเมินผล ประมวลผลตามเนื้อหาและจำแนกหมวดหมู่ พร้อมนำเสนอข้อมูลพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนและผู้สอน ได้จัดกิจกรรม มีกระบวนการในการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด ในขั้นนี้ครูตั้งประเด็นคำถาม เพื่อกระตุ้นความคิดเรื่องชาวพุทธตัวอย่าง และชาดก โดยให้นักเรียนให้สะท้อนความคิดความรู้ เพื่อนำไปสู่การประสานความคิดร่วมกันทั้งชั้นเรียน

Pair ขั้นการจับคู่ ในขั้นนี้ครูให้อิสระในการจับคู่ เพื่อศึกษา จากนั้นให้นักเรียนกำหนดหมายเลข 1- 2 เพื่อแบ่งหน้าที่กันศึกษา จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายแลกเปลี่ยนบทเรียน ความรู้ และความคิดเห็นต่อเนื้อหาสาระชาวพุทธตัวอย่าง และชาดก ตลอดจนการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อช่วยในการสรุปสาระในการเรียนรู้ ซึ่งในขั้นนี้ครูสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรม โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของขั้น Pair ดังนี้

1) ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน

2) ขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาบทเรียน จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และใบความรู้ โดยเรื่องชาวพุทธตัวอย่าง

- เพื่อนหมายเลข 1 ศึกษาชาวพุทธตัวอย่าง: สมเด็จพระสังฆราช (สา)
- เพื่อนหมายเลข 2 ศึกษาชาวพุทธตัวอย่าง: อาจารย์เสถียร โพธินันทะ เรื่องชาดก
- เพื่อนสนิทคนที่ 1 ศึกษาใบความรู้ที่ 1 ชาดกเรื่อง จูฬเสฏฐิชาดก (เศรษฐีหนู)
- เพื่อนสนิทคนที่ 2 ศึกษาใบความรู้ที่ 2 ชาดกเรื่อง วัณณาโรหชาดก (สุนัขจิ้งจอกจอมยุยง)

ทั้งนี้ในขั้นตอนนี้ ครูได้ออกแบบสื่อในการสรุปด้วยการทำบันทึกเรื่องที่ศึกษา เป็นภาพที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา เช่น ภาพราชสีห์ ภาพหนู ภาพดอกบัว

3) ขั้นตอนการทดสอบความสำเร็จในการเรียนรู้ ในขั้นนี้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากเรียนรู้

4) ขั้นตอนการประเมินผลความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนทำหน้าที่ประเมินด้วยวิธีการสังเกตจากการเล่าเรื่อง

Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การสรุป การเสนอแนะในเรื่องที่เรียนรู้

จากการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด จำนวน 2 เรื่อง คือ ชาวพุทธตัวอย่างและชาดก ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการเรียนรู้จากสมุดบันทึกและใบงานและจากการประเมินการเล่าเรื่องและตอบคำถาม พบว่า เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 93.54 และระดับ ดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 87.09 และระดับ ดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 เนื่องจากนักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกเพราะเป็นครั้งแรก นักเรียนเกิดความตื่นเต้น

เรื่องชาดก จากการประเมินสมุดบันทึกและใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22

จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22

ผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผู้เรียนและผู้สอน ได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นการจับคู่ Share ขั้นตอน

แห่งการแบ่งปัน ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชาวพุทธตัวอย่าง จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 93.54 และระดับ ดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 87.09 และระดับ ดี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 เนื่องจากนักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกเพราะเป็นครั้งแรก นักเรียนเกิดความตื่นเต้น

เรื่องชาดก จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22

จากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 96.77 และระดับ ดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.22

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่า ครูผู้สอนและผู้เรียนมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นการจับคู่ Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน โดยนักเรียนทำความเข้าใจในเนื้อหาด้วยต้นเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล จากนั้นทำกิจกรรมร่วมกันกับคู่ของตน ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และพัฒนาตนเอง เป็นการสร้างความตื่นตัวให้กับนักเรียนตลอดจนทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ มลวิภา เมืองพระฝาง และคณะ (2559) ที่ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี หลังเรียนมีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียน ทำความเข้าใจ ในเนื้อหาด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อเข้าใจในเนื้อหาแล้วมาทำกิจกรรมร่วมกันของบทเรียน ร่วมกับคู่ของตน ทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกันอีกทั้งยังเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

ทั้งนี้ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชาวพุทธตัวอย่าง จากการประเมินสมุดบันทึก และใบงาน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพ ระดับดีมาก และจากการประเมินการเล่าเรื่อง และตอบคำถาม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพ ระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำราญ ไผ่นวล (2556) ที่ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในวิธีสอนวิชาสำนักงานเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อพิจารณาจากเกรดของนักศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับเกรดของนักศึกษาที่เคยเรียนวิชานี้มาแล้วด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้เกรดของวิชานี้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 85.71 และนักศึกษาได้เกิดเท่าเดิมเพียงร้อยละ 14.29 เท่านั้น ทั้งนี้ไม่มีนักศึกษาคนใดเคยที่เกรดของวิชานี้ลดลง จึงแสดงให้เห็นว่าวิธีการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิดทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1) ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปปรับใช้ในรายวิชาอื่นๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่างๆ

2) ควรใช้และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา และเป็นวิธีการที่สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

3) ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด โดยการศึกษา

เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมส่งเสริมพัฒนา และเป็นแบบอย่างให้แก่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ที่ต้องจัดการเรียนรู้ และประยุกต์การประกอบวิชาชีพครูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิศนา แขมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะนุช เจียมจันทร์ และธานิล ม่วงพูล. (2560). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบเพื่อนคู่คิดโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์.* ในการประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วันที่ 2 – 3 มีนาคม 2560.

ราตรี เสนาป่า และรัตน์ติพร สำอางค์. *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคเพื่อนคู่คิด ที่มีต่อทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง งานและพลังงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ในการประชุมสัมมนาวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 16 และการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 3 "งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น".* [ม.ป.ป.]. 12 หน้า.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้ศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: ตถาตา พับลิเคชั่น.

สำราญ ไผ่นวล. (2555). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในวิธีสอนวิชาสานักงานอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมแบบเพื่อนคู่คิด.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2555). *พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: เทคนิคพริ้นติ้ง.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education.* New York: McGraw-Hill, 1973.

ผลการสอนการใช้อ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Effect of Teaching Reading by Using SQ5R Method With Graphic Organizer on English Reading Comprehension and Attitude toward Learning English of Mattayomsuksa 2 Students

ดนุสรณ์ คอนดี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก 2) ศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพระบางวิทยา จำนวน 132 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด 2) แบบวัดความเข้าใจในการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.26 – 0.94 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ระหว่าง 0.14–1.34 และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ คือ 0.65 โดยใช้สูตรของชรอค และคอสแคร์ลี่ (Shrock and Coscarelli) 3) แบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.73

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: ความเข้าใจในการอ่าน, วิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์, ผังกราฟิก

[1] มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ABSTRACT

The purpose of the research was 1) to compare English reading comprehension of English subject of Mattayomsuksa 2 students, Prabangwittaya School. 2) to study attitudes of English after learning of Mattayomsuksa 2/4 who were taught by SQ5R method with graphic organizer. The researcher collects information from students by SQ5R method with graphic organizer. The samples' research consists of Mattayomsuksa 2 students of Prabangwittaya School, second semester of academic year 2018. The samples were selected by cluster random sampling and drew from 132 students to be an experiment group.

The research instruments were based on the 1) The SQ5R with graphic organizer lesson plans 2) The English reading comprehension test has the difficulty level ranging from 0.26 -0.94 and the reliability of the test is 0.65 by using the formula of Shrock and Coscarelli. 3) The measuring attitudes towards English with reliability of the questionnaire was 0.65.

The result of research were as follows:

1) The students had the level of English reading comprehension higher than before the intervention at .05 level of significant.

2) The students had good attitudes towards English.

Keywords: Reading Comprehension, SQ5R Method, Graphic Organizer

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารทำให้ต้องมีการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ กับประเทศอื่นๆในโลกเพื่อนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่บุคคลส่วนใหญ่ของโลกใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในสถานการณ์และบริบทต่างๆ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวของภาษาอังกฤษจึงกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในสาระภาษาเพื่อการสื่อสารมุ่งหวังให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านมาของผู้วิจัยพบว่าปัญหาด้านการอ่านของผู้เรียนในปัจจุบัน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในด้านความเข้าใจในการอ่านค่อนข้างต่ำทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เรียนขาดแรงจูงใจที่ดีในชั้นเรียน และการที่ผู้เรียนส่วนมากยังขาดความเข้าใจในการอ่านอยู่นั้นอาจเป็นเพราะยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยหลายๆ ท่านพบว่ากลวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนอ่านเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนแต่เนื่องจากผู้เรียนในปัจจุบันยังขาดความเข้าใจในการอ่านครูจึงต้องเตรียมและออกแบบค้นคว้าหาวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดีขึ้น สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540) ได้กล่าวว่าวิธีการสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ครูควรจะสอนกลวิธีในการอ่านให้นักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการทดสอบแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2557 ซึ่งทำการทดสอบความรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในรายวิชา 5 วิชาหลัก ดังนี้คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ พบว่าผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาเหล่านี้นักเรียนมีความรู้ไม่ถึงเกณฑ์ 50 เปอร์เซ็นต์ และรายวิชาที่นักเรียนมีคะแนนน้อยที่สุดคือ รายวิชาภาษาอังกฤษ (สมศ., 2557) ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำส่วนหนึ่งนั้นมีสาเหตุจากการที่ผู้เรียนไม่สามารถอ่านและแปลความหมายเพื่อตอบคำถามในสิ่งที่โจทย์ถามได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้สอนจึงต้องตระหนักถึงวิธีการสอนที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้กระบวนการและวิธีต่างๆในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านซึ่งนับเป็นทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นักวิชาการและนักภาษาศาสตร์จำนวนมากได้ทำการค้นคว้ากลวิธีการอ่านอย่างหลากหลายเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิม จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่ปรากฏออกมาพบว่ากลวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพได้ คือ กลวิธีการอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ซึ่งเป็นกลวิธีการอ่านที่มหาวิทยาลัยวิคตอเรียประเทศแคนาดาได้กล่าวถึงว่ามีประสิทธิภาพที่สามารถแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการอ่านของผู้เรียนได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอลินดา อินทร์อยู่ (2553) ที่พบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนโดยการใช้เอส คิว ไฟว์ อาร์ สูงกว่าก่อนเรียน

เอส คิว ไฟว์ อาร์ เป็นกลวิธีการอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักการอ่านอย่างรวดเร็ว เข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1.สำรวจ ผู้เรียนกวาดสายตาดูเรื่อง

เพื่อหาข้อมูลแบบรวมๆของสิ่งที่อ่าน 2. ตั้งคำถาม ผู้เรียนตั้งประเด็นคำถามที่ต้องการรู้เกี่ยวกับเรื่องเพื่อให้ได้ใจความสำคัญของเรื่อง 3. อ่าน ผู้เรียนอ่านเรื่องเพื่อทำความเข้าใจ หาใจความสำคัญและหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ทั้งไว้ก่อนหน้า 4. ตอบคำถาม ผู้เรียนทวนความรู้ที่ได้โดยพูดคำตอบและประเด็นสำคัญของเรื่องโดยไม่ดูเนื้อเรื่อง 5. จดและบันทึก ผู้เรียนจัดเรียงคำถามและคำตอบให้สั้นลง ในรูปแบบคำหรือกลุ่มคำเพื่อการจำที่ง่ายขึ้น 6. อ่านจำ ผู้เรียนพยายามจำข้อมูล รายละเอียดของเนื้อหาที่สำคัญโดยไม่ดูสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนสามารถใช้คำพูดหรือคำอื่นที่ผู้เรียนใช้แทนคำในสิ่งที่อ่านที่ผู้เรียนจดจำได้ง่าย จากนั้นผู้เรียนสามารถกลับไปอ่านเรื่องที่นักเรียนอ่านได้ ทำซ้ำไปซ้ำไปมาจนกว่านักเรียนจะจำเนื้อหาที่สำคัญได้ครบหรือมากที่สุด 7. ทบทวน ผู้เรียนทบทวนภาพรวมทั้งหมด ของสิ่งที่อ่านโดยใช้คำถามเพื่อเป็นตัวกระตุ้นในการเรียกข้อมูลย้อนหลัง และเพื่อให้การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคผังกราฟิกมาร่วมในขั้นที่ 5 คือ ขั้นจดและบันทึกและขั้นที่ 6 อ่านจำเนื่องจากผังกราฟิกจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนได้ง่ายขึ้นเร็วขึ้น และจดจำได้นาน ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระเบียบอยู่ในรูปแบบที่อธิบายให้เข้าใจได้ง่าย และประหยัดเวลา

ผังกราฟิก คือ แบบของการสื่อสารเพื่อใช้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน ผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบ หรือความรู้จากแหล่งต่างๆ มาทำการจัดกระทำข้อมูล ในการจัดกระทำข้อมูลต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท การเรียงลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการสรุป เป็นต้น จากนั้นจึงมีการเลือกแบบผังกราฟิกเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้วตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ ผังกราฟิกสามารถช่วยผู้เรียนได้โดย 1. ช่วยพัฒนาการคิดระดับสูง 2. ช่วยการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในเรื่องการเข้าถึงข้อมูล เข้าใจกระบวนการ ความจำที่คงทน 3. ช่วยให้พัฒนาการคิดการประยุกต์และการแก้ปัญหาต่อไปได้เป็นอย่างดี (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข, 2548, หน้า244)

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระบางวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยคาดว่ามีความสามารถที่เหมาะกับการใช้กลวิธีการอ่านนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

1.1 เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระบางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ตลอดจนการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ข้อความ ข่าว ประกาศและบทร้อยกรองสั้นๆ

1.2 ระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ๆละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพระบางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำนวน 132 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 33 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การสอนอ่านแบบ SQ5R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

3.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่

3.2.1 ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

3.2.2 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก หมายถึง การสอนอ่านวิชาภาษาอังกฤษ ชั้น ม.2 โดยการนำกระบวนการอ่านแบบ SQ5R ไปใช้ในการอ่านโดยใช้ผังกราฟิกประกอบกับการสอนอ่าน ซึ่งมี 7 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นสำรวจ (Survey) หมายถึง การให้ผู้เรียนสำรวจเรื่องหรือบทอ่านเพื่อให้เห็นภาพรวมกว้างๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นเพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาอย่างคร่าวๆ

2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) หมายถึง การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นการเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3) ขั้นการอ่าน (Read) หมายถึง การอ่านข้อความในเรื่องหรือบทอ่านนั้นๆ อย่างละเอียดและในระหว่างนั้นผู้อ่านก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้

4) ขั้นจดบันทึกข้อมูล (Record) หมายถึง การให้ผู้อ่านจดบันทึกข้อมูลต่างๆ โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็นซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยให้ผู้อ่านจดบันทึกโดยใช้ผังกราฟิกแบบผังแมงมุม (A Spider Map)

5) ขั้นสรุปใจความสำคัญ (Recite) หมายถึง การให้ผู้เรียนอ่านเรื่องหรือบทอ่านนั้นซ้ำอีกครั้งและสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษา ถ้อยคำของตนเองโดยผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้เรียนใช้ผังกราฟิกแบบผังมโนทัศน์ (Concept Map) ในการเขียนสรุปใจความสำคัญจากการอ่านเรื่องหรือบทอ่าน

6) ขั้นทบทวน (Review) หมายถึง การอ่านทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญหลังจากที่ผู้เรียนอ่านจบแล้ว

7) ขั้นวิเคราะห์หรือวิจารณ์ (Reflect) หมายถึง การให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องหรือบทอ่านที่ได้อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยตามที่ได้อ่าน

2. ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษในระดับแปลความ ตีความ และสรุปความเพื่อประเมินข้อความหรือเนื้อเรื่องที่อ่านได้โดยวัดจากแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

3. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้สึกและพฤติกรรมของนักเรียนที่

แสดงออกต่อวิชา ภาษาอังกฤษทั้งในแง่บวกหรือแง่ลบที่ได้รับจากการสอนอ่านแบบ SQ5R ซึ่งวัดจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยวัดในด้านความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ และความพึงพอใจต่อการอ่านบทความภาษาอังกฤษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้วิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิกในวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาภาษาไทย เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่ม สอบก่อน-สอบหลัง (One – group Pretest-Posttest Design) ซึ่งมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพระบางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นครสวรรค์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 33 คน ที่เรียนวิชา ภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาลักษณะเบื้องต้นของประชากร แล้วจำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยโดยที่เน้นความแตกต่างภายในกลุ่มแต่มีความคล้ายคลึงกันระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

1.2 กลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มโดยการจับฉลากที่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่างแล้วระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 3 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. แผนการสอนอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก
2. แบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

รายละเอียดการพัฒนาเครื่องมือวิจัยแต่ละฉบับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แผนการสอนอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิก

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับผังกราฟิก

1.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระบางวิทยาเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อกำหนดรูปแบบของการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

1.5 เขียนแผนการสอนอ่านตามองค์ประกอบของของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้, มาตรฐานการเรียนรู้, สาระสำคัญการเรียนรู้, จุดประสงค์การเรียนรู้, เนื้อหาทางภาษา, กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์, สื่อ/แหล่งเรียนรู้, การวัดประเมินผลและบันทึกหลังสอน

1.6 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

1.7 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 4.85 และค่าเฉลี่ยรวมส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเท่ากับ 0.26

2. แบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากหนังสือ ตำราและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

2.2 กำหนดสัดส่วนของแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษตามน้ำหนักความสำคัญของวัตถุประสงค์และพฤติกรรมการเรียนรู้

2.3 สร้างแบบวัดความเข้าใจในการอ่านให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 42 ข้อ ใช้จริง 30 ข้อ เพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านด้านการแปลความ การตีความและการสรุปความ

2.4 หาคุณภาพของแบบวัดความเข้าใจในการอ่านโดยผู้วิจัยพบว่าพบว่าแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 42 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.26 -0.94 ซึ่งถือว่าเหมาะสมครบตามจุดประสงค์ จากจำนวน 42 ข้อ คัดเลือกไว้ใช้จำนวน 30 ข้อ สำหรับทดลองใช้ต่อไป

2.5 นำแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนพระบางวิทยา จำนวน 31 คนที่เป็นกลุ่มเดิมอีกครั้ง โดยเว้นระยะห่าง 2 สัปดาห์ เพื่อทำการทดลองครั้งที่ 2 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาหาค่าความเที่ยงของแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.65

2.6 จัดทำแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนพระบางวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน ที่ได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	33	12.42	2.02	3.09
หลังเรียน	33	16.64	1.43	

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($\bar{X}$ = 16.64) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 12.42) เมื่อทดสอบด้วยค่าสถิติทดสอบที พบว่าได้ค่าที 3.09 มีค่ามากกว่าที่ได้จากการเปิดตาราง ($t_{32, .05}$ = 1.6939) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิกมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	df
หลังเรียน	33	73.79	2.56	3.72	32

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าสถิติทดสอบทีมีค่าเท่ากับ 3.72 มีค่ามากกว่าที่ได้จากการเปิดตาราง ($t_{32, .05}$ = 1.6939) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิกมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียน ($\bar{X}$ = 73.79) สูงขึ้นกว่ากว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก มีผลคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์มีขั้นตอนการอ่านที่เป็นระบบชัดเจน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีบทบาทในการช่วยให้กระตุ้น และสนับสนุนนักเรียนได้ฝึกคิด ลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Survey) นักเรียนกวาดสายตาสำรวจบทอ่านอย่างกว้างๆ ตั้งแต่ชื่อเรื่อง หัวข้อย่อย เนื้อหารวมถึงบทสรุปก่อนแทนที่จะแปลคำศัพท์ ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) ในขั้นนี้จะช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพิ่มมากขึ้น นักเรียนจะได้ฝึกการตั้งคำถามจากบทอ่านได้ด้วยตนเองจากการทำใบงาน และนักเรียนหาคำตอบจากเนื้อเรื่องตามคำถามที่ตั้งจากเนื้อเรื่อง โดยก่อนที่จะตั้งคำถามเองได้นั้นนักเรียนก็ต้องอ่านซ้ำหลายๆ รอบเพื่อหาประเด็นมาตั้งคำถามที่สอดคล้องกับบทอ่าน และจากการอ่านซ้ำหลายๆ รอบจะทำให้นักเรียนหาคำตอบตามคำถามที่ตั้งไว้ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ต่อมาในขั้นที่ 3 ขั้นอ่าน (Read) เป็นขั้นของการอ่านเพื่อจับใจความและประเด็นที่สำคัญ การอ่านในขั้นที่ 4 ขั้นบันทึก (Record) ในขั้นนี้นักเรียนจะจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่านซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะต้องจดบันทึกในรูปแบบผังแมงมุม (Spider Map) เพื่อให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลจากการอ่านอย่างเป็นระบบ เมื่อนักเรียนอ่านสิ่งที่ตนเองได้จดบันทึกจะสามารถเข้าใจสิ่งที่ตนเองจดบันทึกได้อย่างชัดเจน ในขั้นที่ 5 ขั้นอธิบายหรือบรรยาย (Recite) เป็นการเขียนอธิบายใจความสำคัญด้วยภาษาของตนเองซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะต้องเขียนอธิบายในรูปแบบผังมโนทัศน์ (Concept Map) เพื่อให้ข้อมูลที่นำมาบรรยายมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น ต่อมาขั้นที่ 6 ขั้นสะท้อน (Reflect) ในขั้นนี้นักเรียนจะใช้การเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ บทอ่านที่ได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้อง หรือความคิดเห็นไม่สอดคล้องโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของอุษาวดี ชูกลิ่นหอมและสมพร ร่วมสุข (2562, 303) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง "การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R" พบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจากการที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการใช้วิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ ร่วมกับผังกราฟิกมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์เป็นรูปแบบการสอนอ่านที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียน โดยนักเรียนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการอ่านแบบอ่านไปเรื่อยๆ อ่านแบบผ่านๆ ตา แต่วิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ เป็นวิธีอ่านที่เป็นขั้นตอนมีระบบซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะอ่าน นอกจากนี้ขั้นตอนการอ่านแต่ละขั้นนักเรียนได้ปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่นักเรียนอ่าน สนุกกับการเรียนและไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับอุษาวดี ชูกลิ่นหอมและสมพร ร่วมสุข (2562: 315) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านแบบ เอส คิว ไฟว์ อาร์ ว่าทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบและได้รับความรู้ใหม่ๆ นอกเหนือจากในบทเรียน จากที่กล่าวมานี้แสดงว่าการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิก ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์มีการสอนอยู่ 7 ขั้นตอน ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการอ่านแต่ละขั้นให้เข้าใจอย่างละเอียดก่อนที่จะนำไปใช้กับนักเรียน

1.2 การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีความน่าสนใจและทันสมัย

1.3 การเลือกผังกราฟิกมาประกอบการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ควรเลือกผังกราฟิกที่เหมาะสมกับขั้นตอนการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยการสอนอ่านโดยวิธีอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษในระดับชั้นเรียนอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนในระดับชั้นอื่นได้รับการพัฒนาการอ่านด้วยเช่นกัน

2.2 ควรมีการทำวิจัยการสอนอ่านแบบเอส คิว ไฟว์ อาร์ที่มีผลต่อความสามารถในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข. (2548). *วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมศ. (2551). *รายงานประจำปี 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อลินดา อินทร์อยู่. (2553). *การใช้พี เอส คิว ไฟว์ อาร์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการอ่านและสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ).

อุษาวดี ชูกลิ่นหอมและสมพร ร่วมสุข. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, *10*(1); 303-317.

การพัฒนาด้านทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป ของเด็กโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ

The social development for Early Childhood students by Organizing High Scope Approach of Ban Khai Muen Pao Kindergarten School at Chaiyaphum Province

นุชจรีย์ ม่วงอยู่[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาระดับและการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมมือและการแบ่งปัน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป และแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t - test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวไฮสโคป มีพัฒนาการด้านสังคมโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสถิติระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน พบว่าระดับคะแนนพัฒนาการด้านสังคมทั้ง2 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

คำสำคัญ : พัฒนาการด้านสังคม ไฮสโคป

[1] อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ABSTRACT

The objectives of this research is to study the level and the change in the development of social for preschool children by using the total average and the average in each basis which are cooperation side and share side before and after the weekly experimental scientific learning activities. The sample group used in this research are boy and girl students aged between 3-4 years old in Kindergarten 1 class of the second semester of academic year 2018 at Ban Khai Muen Pao Kindergarten School,Ban Khai Subdistrict, Mueang District, Chaiyaphum Province for a period of 8 weeks, 3 days a week, 30 minutes per day, a total of 24 times. The tools used in this research are the activity plan for High Scope Approach for preschool children by organizing the social development s and evaluating the assessment form of High Scope Approach by analyzed data using Mean Standard deviation and t-test for Dependent Samples

The results of research show that the total average scores of social development of early childhood before and after the activities was at high level with significantly difference at the level .01 it was found that level and changing scores of development of social were higher.

When analyzed the score of social development of early childhood by each factor: are cooperation side and share side it was found that before and after social development of these 2 factors had increased.

Keywords: social development / High Scope

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยมีความหมายมากสำหรับคนและสังคม เพราะการศึกษาทำให้คนตระหนักรู้และเข้าใจถึงการดำรงชีพตน ดูแลตน สร้างตนและสังคมในแต่ละวัยให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สำหรับการศึกษาปฐมวัยมีจุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเป็นบริการดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ พร้อมกันยังเป็นการให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคม เพื่อทักษะทางปัญญา การศึกษาปฐมวัยเน้นการดูแลและการศึกษา เป็นพันธกิจหลักของวิชาชีพปฐมวัยและเป็นมิติทางการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะลูกค้าทางการศึกษาปฐมวัยเป็นผู้ที่ยังเยาว์ต้องการการช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ แต่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงปีของอายุมีความแตกต่างกันมาก เพราะเป็นช่วงของการเจริญเติบโตและพัฒนาการทำให้ระดับของการดูแลและการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันมาก เมื่อเข้าสู่วัยอนุบาลและเข้าสถานศึกษาหรือโรงเรียนอนุบาล การจัดการศึกษาปฐมวัยจะเน้นมิติของการศึกษาสำหรับเด็กมากขึ้น เพราะเด็ก 3- 6 ขวบมีการพัฒนาและการเรียนรู้จึงเน้นไปที่การให้การศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ, หน้า 2545, หน้า 6) และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย หรือการจัดการในโรงเรียนอนุบาลมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเสมอมา มีการค้นหาการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดได้ข้อค้นพบ เด็กปฐมวัยมีศักยภาพและพลังในการเรียนรู้อย่างยิ่ง การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่หลากหลายเพื่อการเพิ่มพูนคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้เต็มตามศักยภาพของเด็กปฐมวัยแต่ละคน นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยจะให้ข้อมูลด้านแนวคิดและหลักการที่เป็นจุดเน้นในการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยจะไม่มีกำหนดแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมที่ตายตัวหรือเฉพาะเจาะจง ผู้ที่นำนวัตกรรมใด ๆ ไปจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยจะต้องมีความเชื่อมีความรู้และความเข้าใจในการนำหลักการและแนวทางในนวัตกรรมนั้นสู่การปฏิบัติการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 25501, หน้า 29)

เด็กคือผู้ได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ โดยการเรียนรู้ที่ดีจากการได้ทำในสิ่งที่ตัวเองเลือกตัดสินใจและสนใจ โดยมีผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กในการได้เรียนรู้สิ่งนั้น (สุกัลยา สุเฌอ และเชวงศักดิ์ ช้อนบุญ, 2550, หน้า 344) และโปรแกรมไฮสโคปเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลายด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ไขปัญหาอย่างกระตือรือร้นหลักการที่สำคัญของไฮสโคประดับปฐมวัยคือ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นการการสำคัญในการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ หมายถึงการเรียนรู้ที่เด็กได้กระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์จนกระทั่งสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (พัชรี ผลโยธิน, 2550, หน้า 4) สอดคล้องกับ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545, หน้า 106) การสอนแบบไฮสโคปว่าด้วยการพัฒนาทางสติปัญญา ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตามความสนใจของเด็ก ตามศูนย์การเรียนรู้จะมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาตามวัย จัดไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ เด็กจะได้รับการกระตุ้นจากครู ให้คิดนำอุปกรณ์ที่จัดไว้มาจัดกระทำหรือเล่นด้วยการวางแผนการทำงาน แล้วดำเนินตามแผนไว้ตามลำดับพร้อมแก้ปัญหาและทบทวนงาที่ทำ

ความหมายของพัฒนาการทางสังคมว่าหมายถึง พัฒนาการการเรียนรูทางสังคมจากความรูสึกผูกพัน ใกล้ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพาผู้อื่นไปสูการพึ่งพาตนเองและการปรับตัวเขากับผู้อื่น เด็กระดับ ปฐมวัยจะสนใจเรียนรูสิ่งต่างๆ รอบตัวและเรียนรูที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นครูควรให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น การปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมจะช่วย

ให้เด็กสามารถปรับตัวให้เขากับผู้อื่นและเรียนรูบทบาทของตนเองในสังคมได ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการ พัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิงสำคัญที่ควรไดรับการส่งเสริม (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ 2545, หน้า 101) พฤติกรรมทางสังคมด้านบวกจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เมื่อเด็กได้กระทำไปแล้วส่งผลสร้างความพอใจและเป็นที่นิยมชมชอบของ ผู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการสร้างคุณค่าในตัวเอง การที่เด็กมีความสัมพันธ์อันดีจะช่วยให้เด็กเป็นที่รัก ของเพื่อนๆ เกิดความมั่นใจในตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปรารถนาที่จะ มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมทางสังคม อาจเป็นลักษณะของการแสดงออกต่อผู้อื่นด้วย และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันละกัน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อันจะนำไปสู่ซึ่งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและการให้ตลอดจนการเสียสละ เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น ตามลำดับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อผู้อื่น เด็กจึงเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มากขึ้นทั้งบุคคลภายในครอบครัวและภายนอกครอบครัว ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมักยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจะแสดงออกตามความต้องการของตนเองซึ่งเสมือนยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ยอมรับความ คิดเห็นของผู้อื่นและความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงออกในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เมื่อเด็กมีอายุเพิ่มมากขึ้นและมีโอกาสที่จะได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น รวมทั้งได้รับการ ปลูกฝังลักษณะที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ตามสังคม เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น การที่เด็กมีพฤติกรรมทางด้านสังคมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว ขาด ความรับผิดชอบ เอาแต่ใจตนเอง ฯลฯ จะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยากและอาจก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงต่อไปในอนาคตได้ แต่ถ้าเด็กได้รับการอบรมปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ ของสังคม จะส่งผลให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้และเรียนรู้บทบาทขงตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม การพัฒนาทางสังคมสำหรับเด็กวัยนี้ต้องฝึกให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่ายๆ ให้เด็ก เข้าใจข้อตกลงกฎเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้เด็กรู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตนหัดให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชื่น ชมผู้อื่น (เยาวพา เดชะคุปต์, 2554, หน้า 85) และพัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่น และการดำรงตนในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด โดยสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กจะเป็นตัวกำหนดว่าเด็กควรจะถูกเลี้ยงดูแลอบรมอย่างไร และลักษณะใดถือเป็นปกติ หรือเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของชุมชนหรือครอบครัวนั้น (นิตยา คชภักดี, 2551, หน้า 381)

ด้วยเหตุผล แนวคิด และหลักการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับการสอนแบบไฮสโคปเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพัฒนาการทางสังคมของเด็กซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยครูและผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำการสอนแบบไฮสโคปเพื่อมาส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวมหลังการใช้กิจกรรมการสอนแบบไฮสโคป
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบไฮสโคป

สมมุติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบไฮสโคปมีพัฒนาการด้านสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิงอายุระหว่าง 3-4 ปีจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแพ้ว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิงอายุ 3-4ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแพ้ว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ จำนวน 21 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

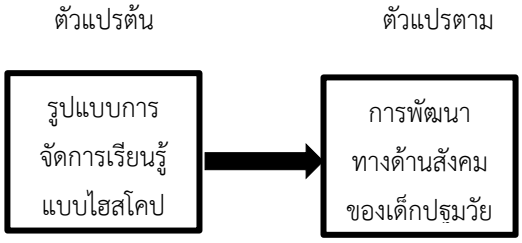
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป

ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านคือ 1) ด้านความร่วมมือ 2) ด้านการแบ่งปัน

3. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การจัดกิจกรรมการสอนแบบไฮสโคปโดยการนำหลักการลงสู่การปฏิบัติได้หลายรูปแบบรูปแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้นำมาจัดกรอบเป็นสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมหรือวิธีชีวิตประจำวัน เกิดพัฒนาการไปตามองค์ประกอบสำคัญดังนี้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป
2. แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคม

5. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

1) ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2) ศึกษาเอกสารตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบไฮสโคปเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการจัดทำแผนการจัดกิจรรมการเรียนรู้

3) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป โดยมีการพัฒนาทักษะความรู้ที่ครอบคลุมทักษะการคิด 2 ด้าน คือ ด้านความร่วมมือและด้านการแบ่งปัน สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1) ขั้นนำ
3.2) ขั้นดำเนินกิจกรรม
3.3) ขั้นสอน
3.4) ขั้นประเมินผล

4) ทำแผนการจัดประสบการณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุง แก้ไข

5) ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยการจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก

6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปไปทดลองใช้ กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัย

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

2) สร้างแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ด้าน

3) กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนการสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 3 บันทึกเมื่อเด็กแสดงพัฒนาการด้านสังคมที่ปฏิบัติตนเอง

ระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อเด็กแสดงพัฒนาการด้านสังคมโดยมีการแนะนำหรือเตือน

ระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อเด็กไม่แสดงพัฒนาการด้านสังคม

4) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบสังเกตสรุปคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพฤติกรรมบางข้อยังไม่ชัดเจน

5) ปรับปรุงแบบประเมินและคู่มือดำเนินการประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อย ไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลอายุ 3-4 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

7) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคม มาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมโดยใช้สูตร coefficient ต้องฝึกให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการท างานต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่ายๆ ให้เด็ก เข้าใจข้อตกลง กฎเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้เด็กรู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตนหัดให้เด็กรับฟังผู้อื่นชื่นชมผู้อื่น (เยาวพา เดชะคุปต์.2554:85) และพัฒนาการด้านสังคมเป็นการเลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่น และการ Alpha (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521, หน้า 218) พบว่ามีความเชื่อมันเท่ากับ 0.85

8) นำแบบประเมินที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วนำไปสังเกตทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249)

6. การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นเวลา 8 สัปดาห์โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มเด็กปฐมวัยมา 1 ห้องเรียน จากจำนวนทั้งหมดห้องเรียน สร้างความคุ้นเคยกับเด็ก กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยทำการประเมินโดยทำการประเมินและบันทึกคะแนนด้วยตนเองและโดยผู้ช่วยวิจัย จำนวน 1 คน ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยทำการสังเกตพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ด้านการร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 21 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ตั้งแต่เวลา 09.30 -10.00 น.

3. ผู้วิจัยดำเนินทดลองกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.30 - 10.00 น.

4. เมื่อทดลองครบ 8 สัปดาห์แล้ว การประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกับที่ใช้แบบประเมินก่อนการทดลอง

5. นำข้อมูลที่ได้จากผลการใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	N	$\bar{x}$	SD
ด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปัน	21	14.38	1.49
รวม	**21**	**14.38**	**1.49**

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนแบบไฮสโคปปรากฏว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปของเด็กปฐมวัยมีคะแนนพัฒนาการด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.38) คือ บางครั้งเด็กไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเองและยังไม่มีการแบ่งปันไม่ได้ และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการด้านสังคมรายด้าน พบว่าด้านการร่วมมือ และด้านการแบ่งปันอยู่ในระดับปานกลางคือ บางครั้งเด็กไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเองและยังแบ่งปั้นไม่ได้ (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.38) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเท่ากับ 1.49 ซึ่งมีการกระจายใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบไฮสโคป

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	N	$\bar{x}$	SD
ด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปัน	21	17.14	0.92
รวม	**21**	**17.14**	**0.92**

ผลการวิเคราะห์ตาราง 2. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคปปรากฏว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปเด็กปฐมวัยมีคะแนนพัฒนาการด้านสังคม อยู่ในระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้ด้วยตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.14) และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยรายด้านพบว่าด้านการร่วมมือผลและด้านการแบ่งปัน ระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้แบ่งปันระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้ด้วยตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.14) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปมีค่าเท่ากับ 0.9

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านสังคมหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป และพัฒนาการด้านสังคมในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปสูงกว่าก่อนการกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นสมมุติฐานที่ตั้งไว้

1. เด็กปฐมวัยที่มีระดับพัฒนาการด้านสังคมหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปมีพัฒนาการด้านสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป สามารถพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการร่วมมือและการแบ่งปัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ เป็นกิจกรรมที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ลงมือกระทำ และได้เรียนรู้จากการค้นพบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550, หน้า 25) การสอนแบบแอคทีฟ เลิร์นนิ่ง (Active Learning) ต้องมีการเคลื่อนไหวทางร่างกายในการลงมือปฏิบัติเพื่อการสำรวจค้นหาและเคลื่อนไหวทางการคิดที่มีการคิดทบทวน คิดใคร่ครวญ คิดวิเคราะห์และคิดเชื่อมโยง หรือมีโยนิโสมนัสสิการสิ่งที่เรียนรู้พร้อมด้วยการนำเสนอ ความรู้ด้วยการพูดคุย ตอบคำถามเล่าให้เพื่อนฟังและครูฟัง และเขียนด้วยการวาดภาพศักยภาพในการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้

และนำเสนอเป็นการถักทอกันประสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ที่เด็กกอบได้ด้วยมือหรือประสาทสัมผัสการรับรู้ของตนเองที่มาใช่เป็นแค่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนนั่งดูและนั่งฟังเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 107) หลักการเรียนการสอนแบบไฮสโคปที่สำคัญ คือการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติตามแผน และการทบทวนงานโดยผ่านการกระทำ เด็กจะเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับเป็นรูปธรรมด้วยการคิด สังเกต และไตร่ตรองอย่างมีระบบ ซึ่งในขณะเรียนเด็กจะเรียนรู้การแก้ปัญหา จากการลงมือกระทำอย่างมีแผน มีลำดับ ด้วยการสัมผัสจัดกระทำด้วยมือตนเอง ซึ้งเป็นการสร้างพื้นฐานของการอยากเรียนเป็นเบื้องต้น และสอดคล้องกับวลันดา ศรีตุลา (2560, หน้า 94) จะเห็นได้ว่าในแต่ละขั้นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปจะต้องอาศัยหลักการที่มุ่งเน้นเป็นสำคัญและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยให้โอกาสเด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ทางด้านอื่นๆ ของ วศินี อิสรเสนา ณ. อยุธยา (2546: 82) จากการได้รับประสบการณ์สอนแบบไฮสโคปโดยพบว่านักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองในการทำกิจกรรม การเลือกกิจกรรม วางแผนให้เพื่อนฟังและการพูดถึงผลงานของตนเองนักเรียนทุกคนกล้าแสดงออกมากขึ้น เด็กรู้จักเวลาในการนั่งทำงานกลุ่ม รู้จักการรอคอยเพื่อนในการเลือกกิจกรรม รู้จักเก็บของเข้าที่ รู้จักเวลาในการนั่งคอยเพื่อนในขณะที่เพื่อนยังเก็บของไม่เสร็จ เห็นได้ชัดว่าเด็กมีวินัยดีขึ้น มีระเบียบและรู้จักเวลามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กในวัยนี้เป็นวัยของการออกสู่สังคมภายนอก เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จัก พฤติกรรมทางสังคมของเด็กอาจจะยังมีปัญหาอยู่เช่นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไรหรือไม่สามารถทำตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีนัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะค่อยๆเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในที่สุด สโตน และเชิร์ต พบว่า เด็กจะเริ่มมีความสัมพันธ์กับครูหรือเพื่อนในรงเรียนได้ดีเมื่ออายุ4ขวบหลังจากนั้นจะค่อยๆดีขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2555, หน้า 88) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเน้นมากใน3ประเด็น ประเด็นแรกคือระดับของตัวจูงใจ ประเด็นที่สองคือความสอดคล้องระหว่างการเรียนรู้จากผลกรรม การเรียนรู้จากการสังเกต และการเรียนรู้จากการบอกเล่า ประเด็นที่สามคือการเสริมแรงภายนอกและภายใน เด็กเรียนรู้ว่าการทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ และการกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราชี้แนะการจัดสภาพแวดล้อมที่เสริมสร้างสังคมสำหรับเด็กว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้ใหญ่สอน แสดงแบบอย่างที่ดีให้เด็กดู และเสริมแรงการกระทำที่ดีแก่เด็ก (ธีระพร อุวรรโณ, 2554, หน้า 61-63) สอดคล้องกับอริสา โสภาคำ (2551, หน้า 66) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย จะมีการพัฒนาจนเกิด การเรียนรู้ได้ ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งกับเด็ก ผู้ใหญ่ และสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิด การเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้น เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้สึกของผู้อื่น ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัย 3–6 ป เป็นวัยที่เด็กเริ่มสร้าง เอกลักษณ์ของตนเอง สามารถแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่างได้ สามารถพัฒนาความร่วมมือ และการเรียนรู้ในการเข้าสังคม ดังนั้น พฤติกรรมทางสังคมที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เด็กได้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น สอดคล้องกับเยาวภา ทานาม (2557, หน้า 218) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะเกิดขึ้นได้ ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ แสดงออกได้ทั้งการพูดและการกระทำ โดยสังคมสอนให้เด็กรู้ในสิ่งที่เด็กจะต้องรู้เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ สมบูรณ์ของสังคม รวมทั้งให้เด็กรู้สิ่งที่จะต้องเรียนรู้เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพและได้รับสิ่งตอบสนอง อันมั่นคงและมีความหมาย มนุษย์ไม่ใช่จะเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทางสังคม แต่จะต้องมีการเรียนรู้ เช่น รู้จักปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องหรือเข้ากันได้กับพฤติกรรมของผู้อื่นจักการแบ่งปัน รู้จักการช่วยเหลือและรู้จักการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เด็กจึงควรได้รับการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนให้สามารถอยู่ร่วมและมี

ความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นรากฐานในการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยจึงส่งผลให้เด็กปฐมวัย สามารถอยู่กับเพื่อนและบุคคลรอบข้างได้อย่างมีความสุข และหากเด็กปฐมวัยได้รับสิ่งที่ดีตั้งแต่ใน วัยแรกเริ่มของชีวิตจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของประเทศชาติ โดยไม่สร้างปัญหา และไม่เป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม ต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของอริสา โสคำภา (2551, หน้า 65) ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ไดรับการจัด กิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณจำลอง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า ในแต่ละช่วงสัปดาห์ เด็กมีพฤติกรรมทางสังคม โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณจำลองเป็นกิจกรรมที่เด็กมีโอกาสลงมือกระทำ เด็กไดมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ตามความคิดและ เหตุการณจากเนื้อเรื่องในนิทานอีสป โดยเนื้อเรื่องในนิทานอีสปมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อส่งเสริม กระบวนการสำคัญในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงาม ให้เกิดกับเด็ก เพื่อให้เด็ก ไดรับรู้เรื่องราว และซึมซับพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ต้องการปลูกฝังเพาะบ่มประสบการณในด้านสังคมจากการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณจำลอง เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างองค์ความรูให้เด็กเป็นเสมือน กรอบความคิดที่จะทำให้เด็กมีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณสำคัญต่างๆในนิทาน และลักคะณา เสโพฤทธิ์ ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมกาศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย (2551, หน้า 64-65) การเล่นเกมการศึกษา เป็นรายกลุ่มเด็กจะไดเรียนรูจากการเล่น และเล่นจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ในระหว่างการเล่นเกมการศึกษา เด็กจะไดมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน นอกจากนี้การแสดงออกของภาพแต่ละภาพ ในเกมการศึกษาแต่ละชุดไดสะท้อนพฤติกรรมทางด้านสังคม คือ พฤติกรรมการช่วยเหลือ การแบงปัน การยอมรับประกอบกับการกระตุ้นการแรงเสริม จากครู เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมด้านบวก จึงทำให้เด็กสังเกตและจะนำมาเป็นตัวแบบ ในการปฏิบัติ ขณะเล่นเกมการศึกษาซึ่งจะหลอหลอมเป็นรูปแบบในการดำเนินชีวิตประจำวันพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมือง ที่ดี มีคุณภาพและจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมในด้านการช่วยเหลือ การ แบ่งปัน การยอมรับในตัวเพื่อนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเด็กในระดับปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาด้านสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใจการเรียนรู้แบบไฮสโคปผู้วิจัยมีประเด็นในการนำเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1 การแสดงออกด้านความร่วมมือและแสดงออกด้านการแบ่งปันในช่วงสัปดาห์แรก เด็กจะแสดงความร่วมมือและแบ่งปันยังไม่ค่อยได้คุณครูต้องกระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรมและแบ่งของให้เพื่อนมากขึ้นหรือใช้การเสริมแรงและเพื่อนคอยให้กำลังใจแต่ในสัปดาห์ต่อๆ มาเด็กเริ่มมีการกล้าที่จะร่วมกิจกรรมและแบ่งปัน

1.2 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จในแต่ละครั้งครูมีการให้เด็กภายในห้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์ภายในห้องและมีการชื่นชมเด็กๆที่ช่วยคุณครูเก็บของเข้าที่

1.3 เด็กให้ความร่วมมือและมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือกระทำ เลือลงมือทำกิจกรรมและเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ ท้าทายความสามารถของเด็กสนองตอบ ความต้องการในการอยากรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม ซึ่งถือเป็นการสนองตอบต่อธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

1.4 การเรียนรู้แบบไฮสโคปไม่ใช่สิ่งที่ยากสำหรับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจะนำไปทำกิจกรรมให้เด็กก่อนนำกิจกรรมไปใช้ ต้องมีความเชื่อมั่นและทำความเข้าใจกับกับการสอนแบบไฮสโคปว่าสามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ได้เมื่อมีความเชื่อมั่นแล้ว ต้องศึกษาและกล้าที่จะลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือ ผู้ที่นำไปใช้จะต้องประเมินผลเพื่อปรับปรุง และวางแผนและปรับเพื่อให้สอดคล้องบริบทของสังคมนั้นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนรู้การสอนปฐมวัยศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรสโปรดักส์.

ธีระพร อุวรรณโณ. (2555). *การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่28). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิตยา คชภักดี. (2551). *ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก*. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพมหานคร: โอลิสติกพับริชชิ่ง.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *ทฤษฎีการทดสอบ.* กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชรี ผลโยธินและคณะ. (2550). *การเรียรู้เชองด็กปฐมวัยไทย:ตามแนวคิดไฮสโคป* . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

เยาวนุช ทานาม. (2553). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์.(2554).การศึกษาปฐมวัย.กรุงเทพฯ:เอพี กราฟฟิกส์ดีไซน์

ประไพพรรณ ภูมิวุฒิศาร. (2555). *พฤติกรรมวัยเด็ก.* (พิมพ์ครั้งที่28). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสุโขทัยธรรมาธิราช.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ลักคะณา เสโพฤทธิ์. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีผลพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วศินี อิสรเสนา ณ.อยุธยา. (2551). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ วางแผน ปฏิบัติตามแนว การสอนแบบไฮสโคป ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร(ฝ่ายประถม).* ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิลันดา ตรีนุนา. (2560). *การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุกัลยา สุเฌอ และเชวงศักดิ์ ช้อนบุญ .(2550). *การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจ ถวายในหลวง ในการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์.(2550). *การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจ ถวายในหลวง ในการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผลของการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ เพื่อลดความผิดพลาดด้านการใช้กาลกิริยาในการเขียนระดับประโยคภาษาอังกฤษ

The Result of Tenses Learning Package Usage to Reduce the Tense Usage Errors in Sentence Writing

ศุภกานต์ บำรุงราชหิรัณย์[1]

บทคัดย่อ

ความผิดพลาดในการใช้หลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านกาลกริยาเพื่อการสร้างประโยคภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นปัญหาจำเป็นที่ต้องศึกษา แก้ไข โดยใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนด้านกาลกริยาภาษาอังกฤษ เพื่อลดความผิดพลาดด้านการใช้หลักไวยากรณ์และการสร้างประโยค มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาความผิดทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านการใช้กาลกริยารวม 5 กาลกริยาที่ใช้บ่อยและนักศึกษามักจะสับสน คือ Present Simple Tense, Present Continuous Tense, Present Perfect Tense, Past Simple Tense และ Future Simple Tense 2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนกาลกริยาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ช่วยในการเขียนภาษาอังกฤษระดับประโยคให้ถูกต้อง 3. เพื่อนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเพื่อลดความผิดทางการใช้กาลกริยาภาษาอังกฤษระดับประโยคได้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ และสาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 100 คน แบบ Dependent Sample Test เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ 1. แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้สื่อการเขียนประโยค 2. ชุดสื่อการการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนประโยค Instructional Media Package ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบเป็นแผนการทดสอบแบบ One Group pretest posttest Design ตรวจสอบข้อที่ถูกต้องและข้อที่ผิดจากแบบทดสอบนำมาวิเคราะห์ข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อที่ผิด และข้อที่ถูกในการใช้กาลกริยา 3 ด้าน เปรียบเทียบคะแนนของผู้ทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้เครื่องมือสื่อการสอน Instructional Media Package สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทางสถิติ t-test ค่านัยสำคัญทางสถิติ เพื่อแสดงผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package และค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) เพื่อแสดงผลด้านความสามารถการเรียนรู้หรือพัฒนาการของผู้ใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความผิดทางหลักการใช้ไวยากรณ์ที่ด้านที่ 3 คือโครงสร้างประโยคมากที่สุด (Syntactic Error) 2. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยข้อที่ผิดน้อยลงทุกด้านด้านหลังการใช้สื่อสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ คะแนนรวมทุกด้านก่อนการใช้สื่อสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษมีคะแนนข้อที่ผิดเฉลี่ย 48.61 คะแนนรวมทุกด้านหลังการใช้สื่อสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษมีคะแนนข้อที่ผิดเฉลี่ย 14.18 3. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนข้อที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นในทุกด้านหลังการใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ ด้านที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 10.17 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.28 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 3.25 และหลังการใช้สื่อฯ ที่ 2.75 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่าง

[1] อาจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -31.37 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านที่ 2 ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 9.66 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 2.99 และหลังการใช้สื่อที่ 2.70 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -32.18 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านที่ 3 ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 6.56 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.03 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 2.36 และหลังการใช้สื่อ ที่ 3.21 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -36.87 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 วิเคราะห์รวมทั้ง 3 ด้าน ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 26.39 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 60.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 6.38 และหลังการใช้สื่อ ที่ 7.11 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -43.88 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 4 ความสามารถหลังการใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษสูงกว่าความสามารถโดยเฉลี่ยก่อนการใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษโดยได้ค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อที่ 0.708 ดังนั้นสื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ สามารถเพิ่มผลการเรียนรู้ได้สูงขึ้นร้อยละ 70.80 ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยความผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์เรื่องกาลกริยาทั้ง 5 Tenses ในการเขียนระดับประโยคลดลง

คำสำคัญ การใช้สื่อการสอนกาลกริยาภาษาอังกฤษ ลดความผิดพลาดด้านการใช้กาลกริยาในการเขียนประโยคภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

Tense usage errors in basic sentence writing of students of Loei Rajaphat University are the significant problem to be studied and to be solved by sets of efficient instructional media to reduce the grammatical errors mainly on tenses and syntactic errors. The purpose of this study were 1) to find out frequent grammatical errors with the most confusion focused on 5 tenses; present simple tense, present continuous tense, present perfect tense, past simple tense and future simple tense respectively 2) to develop the suitable and functional instructional medias for sentences writing 3) to use the developed instructional medias with students of Loei Rajaphat University in order to reduce the grammatical errors mainly on tenses and syntactic errors engaged on self-study approach. The samples were selected from students in English major, Business English major and Chinese and English for communication major totally 100 samples as dependent sample. The research instruments were 1) pretest and posttest 2) Instructional Media Package. Data collection based on one group pretest posttest design, investigated correct items and incorrect items for data analysis. The method of data analysis included finding frequency, percentage of both correct and incorrect items for tenses usage, emphasis on 3 aspects, and make the comparison before and after using The Instructional Media Package. The statistic included frequency, average, percentage, standard deviation, t-test and statistical significant and show the effectiveness of The Instructional Media Package. Besides, the effectiveness index or E.I. was applied to show the users' learning ability and development.

The finding indicated that 1. The samples had grammatical errors structure and verbs in the 3rd aspect the most. (Syntactic Error) 2. The samples had average grammatical errors lower after using The Instructional Media Package in all aspects. The average mark of all aspects before using The Instructional Media Package was 48.61 and after using The Instructional Media Package was 14.18. 3. The samples had average grammatical correctness higher after using The Instructional Media Package in all aspects. For the 1st aspect, before using The Instructional Media Package, mean was 10.17 and standard deviation was 3.25, after using The Instructional Media Package, mean was 20.28 and standard deviation was 2.75. The comparison in the 1st aspect showed statistic t-test at -31.37 and the statistic significant at 0.05. For the 2nd aspect, before using The Instructional Media Package, mean was 9.66 and standard deviation was 2.99, after using The Instructional Media Package, mean was 20.51 and standard deviation was 2.70. The comparison in the 2nd aspect showed statistic t-test at -32.18 and the statistic significant at 0.05. For the 3rd aspect, before using The Instructional Media Package, mean was 6.56 and standard deviation was 2.36, after using The Instructional Media Package, mean was 20.03 and standard deviation was 3.21. The comparison in the 3rd aspect showed statistic t-test at -36.87 and the statistic significant at 0.05. For all aspects, before using The Instructional Media Package, mean was 26.39 and standard deviation was 6.38, after using The Instructional Media Package, mean was 60.82 and standard deviation was 7.11. The comparison in all aspects showed statistic

t-test at -43.88 and the statistic significant at 0.05. The ability after using The Instructional Media Package was higher than the ability before using The Instructional Media Package at the effectiveness index 0.708. Therefore, The Instructional Media Package was able to increase learning ability at 70.80 percent and reduced the average of grammatical errors on verb tenses usages and sentence writing.

Keywords: The usage of The Instructional Media Package reduces grammatical errors on verb tenses in sentence writing.

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐบาลที่มีวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจนในการมุ่งพัฒนาท้องถิ่นสู่สากล ซึ่งการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่ความเป็นสากลได้นั้น นักศึกษาจะต้องได้รับการศึกษาทุกรูปแบบที่มีความเป็นสากลและทันสมัย หนึ่งในความเป็นสากลที่เด่นชัดคือความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ การดำเนินธุรกิจระดับสากลล้วนแล้วแต่ต้องใช้การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น ดังนั้นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่เรียนในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางภาษาอังกฤษโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาวิชาเอกสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษธุรกิจ ภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะต้องเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นหนึ่งในวิชาที่จำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนไปประกอบอาชีพ นักศึกษาจะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ฝึกขั้นตอนการเขียนประโยคแบบต่างๆเป็นภาษาอังกฤษตามกาลกิริยา ซึ่งความสามารถการเข้าใช้กาลกิริยาอย่างถูกต้องนั้นจำเป็นต่อการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษวิชาอื่นๆ หรือวิชาภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อความก้าวหน้าในอาชีพในปัจจุบัน ด้วยการนำเสนอข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ด้านกาลกิริยาที่ต้องการจะสื่อสารออกไป แต่ด้วยปรัชญาและนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่น จึงเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้เข้าเรียน โดยไม่มีการสอบคัดเลือกนักเรียนที่มาจากเขตพื้นที่การศึกษาบางเขตมีทักษะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษน้อยกว่าเขตการศึกษาอื่น บางคนมาจากต่างอำเภอ จากจังหวัดข้างเคียงที่โรงเรียนไม่มีบุคลากรครูทางภาษาอังกฤษที่เพียงพอ และได้รับโอกาสในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่เท่ากัน มีโอกาสในการฝึกฝนการใช้หลักไวยากรณ์เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ประกอบกับเมื่อมีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่เข้ามาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยในหลายวิชาในภาคการศึกษาที่ผ่านมา สังเกตพบปัญหาว่านักศึกษาในชั้นเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้หรือสับสนในเรื่องไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะด้านกาลกิริยาที่จำเป็นในการสร้างประโยคภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐาน คือ ไม่สามารถสร้างประโยคภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และมีความผิดทางไวยากรณ์ความผิด หรือ Errors ที่หมายถึงในงานวิจัยนี้ คือการเลือกใช้รูปกาลกิริยาผิด นักศึกษาจึงไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถึงเวลาที่ต้องการจะสื่อสารได้ ทำให้ข้อความที่เขียนนั้นสื่อสารความหมายผิด นักศึกษาจึงรู้สึกหมดกำลังใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และรู้สึกว่าไวยากรณ์เป็นภาษาอังกฤษนั้นยากเกินที่จะเข้าใจ ส่วนปัญหาอีกประการคือธรรมชาติของภาษาแม่ คือภาษาไทยนั้นรูปแบบของคำกิริยานั้น จะไม่เปลี่ยนเมื่อเวลาเปลี่ยนซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษที่รูปแบบของคำกิริยานั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาจึงทำให้นักศึกษาคอยเปรียบเทียบการใช้กับภาษาแม่จนทำให้สับสนและผิดพลาดได้ จากความสำคัญและที่มาของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญว่าการศึกษา และสร้างความเข้าใจด้านกาลกิริยาในไวยากรณ์ภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเก็บข้อมูลความผิดพลาดทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านกาลกิริยาของนักศึกษา โดยจำเพาะกาลกิริยาจำนวน 5 กาลกิริยาที่ใช้บ่อยและนักศึกษามักจะสับสน และมุ่งหวังให้นักศึกษาทราบข้อบกพร่องทางไวยากรณ์นำหลักของกาลกิริยาไปใช้พัฒนาการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารเป็นให้ตรงตามกาลกิริยาที่ต้องการสื่อสารได้ด้วยตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลยที่ต้องเรียนและเขียนภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพในอนาคตไม่มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างระดับประโยค

ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเรื่องหลักการใช้กาลกิริยา (Wekker H. CHR, 1976) เพื่อการสร้างประโยคในระดับที่นักศึกษามหาวิทยาลัยควรจะเป็น ซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุ เห็นได้จากการสร้างประโยคโดยใช้การเรียงคำ หรือเทียบเคียงคำตามอย่างภาษาแม่ (Friedlander, A 1990) เรื่อง Composing in English และ Effects of a first language on writing in English as a second language คือผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจะมีความเข้าใจและการแสดงออกโดยอาศัยความรู้เดิมจากภาษาแม่ (Lado, 1957) นักศึกษาไม่ใช้หลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษประกอบเพื่อสร้างประโยค ที่ภาคประธาน กิริยา หรือกรรมของประโยค เริ่มต้น หรือจบที่ใด ความผิดที่พบจึงมีหลายหัวข้อ (Corder, 1974) โดยแบ่งประเภทของการวิเคราะห์ความผิดแบ่งได้ตามประเภทหลัก และย่อย Taxonomy for Error Analysis (Richards & Sampson, 1974) ดังนี้

1. Grammatical Errors ความผิดทางหลักการใช้ไวยากรณ์ทั่วไป

2. Syntactic Errors ความผิดทางโครงสร้างการสร้างประโยค ที่เกี่ยวกับการเลือกใช้รูปแบบกาลกิริยาที่ผิด

3. Lexical ความผิดทางการเลือกใช้คำ (word choice)

4. Semantic & Substance ความผิดทางการสื่อความหมาย และเนื้อหา

ภาษาเขียนไม่ใช่แค่เขียนภาษาพูดลงไป "written texts are not just spoken text written down" (Tribble, 1996) ควรระวังการเลือกคำและการใช้รูปแบบของไวยากรณ์หรือโครงสร้างประโยคด้วย ผู้วิจัยสนใจในการสร้างแผนภาพแสดงความรู้ที่ผู้ใช้ภาษาต้องใช้ในการสร้างประโยคที่แสดงว่าด้วยกฎของไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยกฎของคำกิริยา ความสัมพันธ์ของกิริยาและประธาน และโครงสร้างประโยคซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (Raimes, 1983)

การเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้นจะเน้นในเรื่องของโครงสร้างประโยค (Sentence Structures หรือ Syntactic Elements ซึ่งมักจะกล่าวกันในเรื่องของความสามารถในการใช้หลักไวยากรณ์ การเรียนไวยากรณ์นั้นถือเป็นรากฐานความรู้ให้กับผู้ใช้ภาษาได้ โดยเฉพาะเรื่องรูปแบบกาลกิริยา (Chomsky, 1960) ผู้วิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหาเรื่องการใช้โครงสร้างประโยค (Syntactic) ภาษาไทยในภาษาอังกฤษ การใช้หลักไวยากรณ์ผิดจึงควรมีการศึกษาสาเหตุของข้อผิด และวิธีแก้ไขข้อผิดที่เหมาะสมกับลักษณะของสาเหตุต่างๆที่ทำให้เกิดข้อผิดเหล่านั้น เพื่อช่วยปรับปรุงเทคนิคในการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะในการเรียนรู้ และ ควรมีการศึกษาข้อผิดของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาจุดอ่อนของนักศึกษา เพื่อช่วยในการปรับปรุงหลักสูตร (สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร และสมชื่น เชี่ยวกุล, 2530)

การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้นั้น ผู้ใช้ภาษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เข้าใจจดจำรูปแบบและกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์เกี่ยวกับเรื่องกาลได้ (Mackey, 1965) เข้าใจโครงสร้างในการจัดเรียงสรรพสิ่งต่างๆ อันมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ มีภาพรวม มีปริวรรต และมีกฎเกณฑ์ในตัวเอง ผู้ใช้ภาษาต้องมีความรู้พื้นฐานหรือรู้กฎเกณฑ์ของการใช้ไวยากรณ์ในการสื่อสาร เพื่อเรียบเรียงและเขียนประโยคเพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้อง Jean Piaget (1971)

ปัญหาของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา คือ ผู้เรียนไม่รู้คำศัพท์และผู้เรียนใช้ไวยากรณ์ผิด และระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาแตกต่างกันทำให้การจัดการเรียนการสอนโดยมีเวลาจำกัดเป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้นการเรียนและการทดสอบความเข้าใจด้วยตนเองระดับการสร้างประโยคจะเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้การใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น

จากทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องกับคำถามที่ผู้วิจัยมีความสนใจอยู่ โดยเฉพาะเรื่อง Syntactic Errors ที่มุ่งศึกษาความผิดทางโครงสร้างการสร้างประโยค ที่เกี่ยวกับการเลือกใช้รูปแบบกาลกิริยาที่ผิดนั้น สอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่าภาษาอังกฤษให้ความสำคัญกับเรื่องเวลาที่สัมพันธ์กับกิริยาหรือกลุ่มของกิริยาที่ระบุว่าเหตุการณ์เกิดตอนใด ประกอบกับความตั้งใจตามจุดประสงค์ที่ได้กล่าวในเบื้องต้น ที่จะสร้างสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับกาลกิริยาภาษาอังกฤษ ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาไทย โดยเฉพาะนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้สามารถฝึกฝน และเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจากการทำแบบฝึกหัดการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษ (Tense Exercise) การใช้เกมหรือกิจกรรม (Tenses Games and Activities) การสร้างประโยค การสังเกตประโยคแบบที่ถูกและผิดการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษ และ Self Check List หรือชุดตรวจสอบการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง จะสามารถประเมินตนเอง แก้ปัญหาเอง (Knowles, 1975) ทำให้เกิดความสนใจที่จะพัฒนาตนเองและมีความมั่นใจมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความผิดทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านการใช้กาลกริยา 5 กาลกริยา เพื่อการเขียนภาษาอังกฤษระดับประโยคของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการเรียนเรื่องกาลกริยา 5 กาลกริยา เพื่อช่วยในการเขียนภาษาอังกฤษระดับประโยคของนักศึกษาสาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. เพื่อนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อลดความผิดพลาดทางการใช้กาลกริยาภาษาอังกฤษระดับประโยคโดยนักศึกษาสามารถเรียนรู้ และแก้ไขได้ด้วยตนเอง

คำถามของการวิจัย

1. ส่วนใหญ่นักศึกษามักจะผิดกาลกริยาประเภทใดบ่อยที่สุด และมากที่สุดใน 5 Tenses หลัก และผิดในเรื่องใด เช่น ด้านการใช้กริยาช่วย (Auxiliary Verb) ด้านความสอดคล้องของประธานและกริยา (Subject and Verb Agreement) ด้านโครงสร้างกริยาในประโยคบอกเล่า คำถามและปฏิเสธ (Structure of Sentence; Affirmative, Interrogative, and Negative Sentence)

2. สื่อการสอนเรื่องกาลกิริยาภาษาอังกฤษรูปแบบใด หรือประเภทใดที่จะช่วยลดความผิดพลาดและให้ทำให้นักศึกษาเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่มีการใช้ทั้ง 5 Tenses ได้อย่างถูกต้อง

3. หลังการใช้สื่อการสอนเรื่องกาลกิริยาภาษาอังกฤษแล้ว สามารถลดความผิดพลาดทางการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษทั้ง 5 Tenses ได้หรือไม่ และสื่อการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร นักศึกษาสามารถเรียนรู้และแก้ไขความผิดพลาดได้ด้วยตนเองหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **วิธีวิจัยและการวางแผนทางสถิติ**

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้สื่อการสอน Instructional Media Pacakage ประกอบด้วย คู่มือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5 กาลกิริยา (Tenses) ชุดแบบฝึกหัด และชุดเกมส์ประเภทที่ผู้เรียนสามารถศึกษา และฝึกฝนได้ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ คือ 1 การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ 4 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2. การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากสาขาภาษาอังกฤษ

สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ และสาขาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวนประมาณ 200 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ 2. นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ 3. นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชาเป็นนักศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 100 คน ใช้วิธีการคำนวณแบ่งตามสัดส่วนจากทั้งสามสาขา และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของประชากรจำนวน 200 คน

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เนื่องจากนักศึกษามีพื้นฐานความรู้ทางไวยากรณ์อยู่ในระดับที่ต่างกัน และนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชาได้ใช้วิชาภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐาน กล่าวคือใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนวิชาเอก และวิชาเนื้อหาเลือกทุกวิชา และทุกสาขาวิชามีการเรียนการสอนวิชาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเบื้องต้นหรือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. การเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนระดับประโยค Instructional Media Package แบ่งเป็นสัดส่วนเนื้อหาของกาลกิริยาเท่าๆกันในแต่ละกาลกิริยา (Tenses) 5 กาลกิริยาละจำนวน 15 ข้อ รวม 75 ข้อ ในแต่ละกาลกิริยา (Tenses) จะวิเคราะห์และแยกแยะความผิดพลาดทั้ง 3 ด้าน คือ 1. ด้านการใช้กิริยาช่วย 2. ด้านความสอดคล้องของประธานและกิริยา 3. ด้านการวางโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่าประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ กาลกิริยาที่เลือกในการเก็บข้อมูลการวิจัย คือ 1. Present Simple Tense 2. Present Continuous Tense 3. Present Perfect Tense 4. Past Simple Tense 5. Future Simple Tense

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนระดับประโยค (Instructional Media Package) เป็นสื่อประสม (สุวิทย์ มูลคำ, 2545) เพื่อแก้ปัญหาแต่ละประเด็นเพื่อลดความผิดในแต่ละด้าน และเพื่อช่วยในการเขียนระดับประโยคได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1) คู่มือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ใช้ลดความผิดพลาดด้านโครงสร้างหรือลักษณะประโยคของแต่ละกาลกิริยา (Tense) ใช้อ้างอิงหลักไวยากรณ์เกี่ยวกับความสอดคล้องของประธานและรูปกิริยา 2) ชุดแบบฝึกหัด 2.1 การใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษพื้นฐาน แบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก 2.2 ชุดแบบฝึกหัดการเขียนเรียงประโยค และแต่งประโยคที่มีกาลกิริยาต่างกันทั้ง 5 กาลกิริยา (Tenses) พร้อมเฉลยแนวทางการเขียน ใช้ฝึกกระบวนการคิดและสร้างประโยคโดยพิจารณาส่วนประกอบต่างๆของประโยค เช่น ประธาน กิริยา กรรม การคิดเพิ่มในส่วนขยายอื่นๆ เช่น Adverb of Frequency หรือ Adverb of Time เพื่อสื่อถึงเวลาให้สัมพันธ์กับกาลกิริยาที่ใช้ 2.3 ชุดแบบฝึกหัดการเขียนประโยคคำถาม บอกเล่า และปฏิเสธ พร้อมเฉลย ใช้ฝึกกระบวนการคิดและสร้างประโยคคำถาม และปฏิเสธ จากรูปของกาลที่ต่างกัน มีการเรียงลำดับโครงสร้างประโยคคำถาม และวิเคราะห์ประธานเพื่อหากิริยาช่วยให้ถูกต้อง 3) ชุดเกมส์การใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษระดับประโยค เกมที่ 1 เกมแยกประโยคกาลกิริยาภาษาอังกฤษที่มีโครงสร้างถูกและผิด ชื่อเกมใครถูกใครผิดใช้ฝึกกระบวนการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคที่มีรูปแบบการใช้กาลกิริยาที่ต่างกันทั้ง 5 Tenses และแยกแยะโครงสร้างของประโยคที่มีรูปแบบการใช้กาลกิริยาที่ต่างกันว่าประโยคใดถูกและประโยคใดผิด เกมที่ 2 เกมจับคู่คำหรือกลุ่มคำบอกเวลากับประโยค ชื่อเกมจับเวลามาหา Tense ใช้ฝึกกระบวนการสร้างความเข้าใจ สังเคราะห์ (Bloom et al, 1956) การคิดแบบคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างกิริยาวิเศษณ์บอกเวลา (Adverb of Time) กับกาลกิริยา 4) ชุด

ตรวจสอบการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง (Self-Check List) ใช้ตรวจสอบประเด็นสงสัยจากประโยคที่วิเคราะห์ หรือประโยคที่สร้างขึ้นเขียนขึ้น ตรวจสอบความสามารถทางการใช้กาลกิริยาของตนเอง (ทิศนา แขมมณี, 2554)

เครื่องมือทั้ง 4 ชนิดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างคู่มือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐาน การสร้างแบบฝึกหัดจากเอกสารการเรียนการสอนตำราต่างๆและสื่อทางอินเตอร์เน็ต โดยได้แนวคิดทฤษฎีวิธีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory) เป็นแนวคิดที่ภาษาเป็นระบบที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ ความเข้าใจ และการแสดงออกทางภาษาขึ้นที่อยู่กับความเข้าใจกฎเกณฑ์ (John B. Carroll, 1993) เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจในรูปแบบของภาษาและความหมายแล้ว ก็จะสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง และ ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทจากการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วม โดยให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลให้ได้มากที่สุด (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, 2528) จากการเตรียมสื่อ เช่น เอกสาร ชุดการเรียน ชุดช่วยสอนและแนวคำตอบไว้ให้ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจึงจะจดจำได้ดี

การเก็บข้อมูลทดสอบหลังการใช้สื่อการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนและสื่อทำมือปฏิสัมพันธ์ได้ให้คำแนะนำว่าควรเก็บข้อมูลระหว่างการทดสอบการใช้ หรือแบบทดสอบการเรียนรู้ผ่านสื่อ เพื่อหาวิเคราะห์กระบวนการ และวิธีการที่เหมาะสมและความต่อเนื่องของการใช้สื่อการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อการสอนควรมีวิธีนำเสนอการเรียนรู้และกระบวนการเรียนหรือเล่นได้หลากหลาย ไม่ควรได้ใช้เพียงวิธีเดียว เช่นเกมส์ที่ทำมือให้หาวิธีการเล่นที่หลากหลายและควรทำซ้ำหลายครั้งในกระบวนการการสอนเพื่อประสิทธิ์ผลในระยะยาว ผู้วิจัยจึงวิเคาะห์และปรับปรุงประโยคที่ใช้ในเกมส์ให้สามารถใช้ได้หลายวิธีมากขึ้น และจัดทำแบบบันทึกการเรียนรู้ระหว่างการใช้สื่อการเรียน โดยวัดจากการประเมินความคิดกระบวนการทางการเรียนรู้ เพื่อเป็นหลักฐานจากแสดงว่าผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดสื่อการการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนประโยคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบบันทึกการเรียนรู้ระหว่างการใช้สื่อการเรียนจะได้นำไปใช้ในกรณีจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนในอนาคตหรือสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปได้ด้วย

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาการใช้เครื่องมือสื่อการสอน Instructional Media Package ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนศึกษาคู่มือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐานจำนวน 15 ชั่วโมง ควบคู่กับชุดแบบฝึกหัดการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษพื้นฐานและชุดตรวจสอบการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษด้วยตนเองหรือ Self Check List จัดกลุ่มเล่นชุดเกมส์การใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษระดับประโยค 12 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาบันทึกผลการเรียนรู้ระหว่างการใช้สื่อการเรียนไปใช้ โดยชั่วโมงการใช้เครื่องมือสื่อการสอน Instructional Media Package ด้วยตนเองอาจไม่ติดต่อกันตามความสะดวกของผู้เรียน (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2543) แต่กำหนดให้อยู่ภายในระยะเวลา 1 เดือน

4. การวิเคราะห์และการแปรผล

ตัวอย่างจากการวิเคราะห์หลังการทำแบบทดสอบก่อนการใช้สื่อฯพบว่า 1. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถแยกแยะโครงสร้างหรือลักษณะประโยคของแต่ละ Tense ทั้ง 5 Tenses ได้ แม้มีการแสดงรูปกิริยาที่แตกต่างกัน และมีการใช้กิริยาแท้ซ้ำซ้อนกัน ดังตัวอย่างแบบทดสอบ ที่ใช้กิริยาแท้ are และ stay พร้อมกันในประโยค Present Simple Tense ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่าง 100 คนได้ตอบตัวเลือกข้อที่ผิดนี้มากเป็นจำนวนถึง 47.5% 2. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถแยกแยะโครงสร้างหรือลักษณะประโยคของแต่ละ Tense ทั้ง 5 Tenses ได้ แม้มีการแสดงรูปกิริยาที่แตกต่างกันระหว่าง Past Simple Tense “visited” Present Continuous Tense “are visiting” และ Present Simple Tense “visit” และมีคำกิริยาวิเศษณ์บอก

เวลาชัดเจน ดังตัวอย่างที่ประโยคแสดงกิริยาวิเศษณ์บอกเวลา last holiday ซึ่งเป็น Past Simple Tense อย่างชัดเจน แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกตอบในแบบทดสอบผิดเป็น Present Continuous Tense มากเป็นจำนวนถึง 41% 3. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างไม่สามารถแยกแยะโครงสร้างหรือลักษณะประโยคของแต่ละ Tense ทั้ง 5 Tenses ได้ แม้คำกิริยาวิเศษณ์บอกเวลาชัดเจน ดังตัวอย่างที่ประโยคแสดงกิริยาวิเศษณ์บอกเวลาใน Future Simple Tense ชัดเจนคือ "tonight" มีการใช้กิริยาช่วย will พร้อมกับ going to ในประโยค และสาเหตุอีกประการคือนักศึกษากลุ่มตัวอย่างอาจไม่ทำความเข้าใจกับบริบทการสนทนาอีกด้วย โดยเลือกตอบในแบบทดสอบผิดมากถึง 47.5%

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เชิงคุณภาพ โดยสรุปผลความผิดพลาด 3 ด้าน คือการใช้กิริยาช่วย ความสอดคล้องของประธานและกิริยา หรือการวางโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่าประโยคคำถามและประโยคปฏิเสธที่นักศึกษามักจะผิดในด้านใดด้านหนึ่งจาก 3 ด้านเรียงจากด้านที่มากที่สุดไปด้านที่น้อยที่สุด โดยผลการวิจัยพบว่าด้านที่นักศึกษามีข้อผิดพลาดเกี่ยวกับโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ มากที่สุด โดยมีคะแนนข้อที่ผิดเฉลี่ย 18.44 จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน รองลงมาคือด้านความสอดคล้องของประธานและกิริยา โดยมีคะแนนข้อที่ผิดเฉลี่ย 15.34 จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน และด้านที่มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุดคือด้านด้านการใช้กิริยาช่วย โดยมีคะแนนข้อที่ผิดเฉลี่ย 14.83 จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยข้อที่ผิดรวมทุกด้านทั้ง 3 ด้าน 48.61 จากคะแนนเต็ม 75 คะแนน จากการวิเคราะห์ปัญหาหรือสาเหตุของความผิดพลาดที่สังเกตได้มีดังนี้

1. นักศึกษาไม่สามารถแยกแยะโครงสร้างหรือลักษณะประโยคของแต่ละกาลกิริยาทั้ง 5 ได้ แม้มีการแสดงรูปกาลกิริยาที่แตกต่างกันระหว่าง และมีคำกิริยาวิเศษณ์บอกเวลาชัดเจน มีการใช้กิริยาแท้ซ้ำซ้อนกัน ไม่ทำความเข้าใจกับบริบทการสนทนาที่มีความสัมพันธ์กับเวลา

2. นักศึกษาไม่สามารถจดจำหลักไวยากรณ์เกี่ยวกับความสอดคล้องของประธานและรูปกิริยาในแต่ละกาลกิริยา ที่เมื่อประธานเป็นเอกพจน์หรือพหูพจน์ ที่กิริยาแท้หรือกิริยาช่วยต้องเปลี่ยนไปตามประธาน

3. นักศึกษาไม่รู้หลักไวยากรณ์เกี่ยวกับการใช้กิริยาช่วยในกรณีที่ต้องมีกิริยาช่วย และใช้กิริยาช่วยซ้ำซ้อนกัน ไม่สังเกตคำบอกจำนวน ซึ่งจะใช้ในประโยคปฏิเสธหรือประโยคคำถามที่ต่างกัน ดังนั้นกิริยาช่วยจะต้องเป็นรูปปฏิเสธหรือคำถามด้วย

4. นักศึกษาไม่สังเกตประโยคที่ต่อเนื่องเพื่อช่วยขยายความในประโยคแรกว่าประโยคแรกควรเป็นกาลกิริยาใด ที่ประโยคต่อมาควรเป็นไปในทางเดียวกัน

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่สรุปได้ว่าส่วนใหญ่นักศึกษามักจะผิดกาลกิริยาประเภทใดบ่อยที่สุด และมากที่สุดใน 5 กาลกิริยาหลัก และผิดในเรื่องใด เช่น ด้านการใช้กิริยาช่วย (Auxiliary Verb) ด้านความสอดคล้องของประธานและกิริยา (Subject and Verb Agreement) ด้านโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่า คำถามและปฏิเสธ (Structure of Sentence; Affirmative, Interrogative, and Negative Sentence) ซึ่งจะเป็นคำตอบที่จะใช้พัฒนารูปแบบของสื่อการสอนได้

ส่วนที่ 2 เชิงปริมาณ สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบกับผลคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ (Instructional Media Package) เปรียบเทียบผลต่างความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจากสื่อการสอน และประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อฯ ในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน

และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ข้อที่ผิดมีค่าเฉลี่ยที่ลดลงทุกด้าน และข้อที่ถูกต้องมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทุกด้าน จากส่วนต่างของคะแนนแบบทดสอบก่อนการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package และหลังการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package สามารถสรุปได้ดังนี้

ในด้านที่ 1 คือด้านการใช้กิริยาช่วย จากคะแนนในด้านนี้ 25 คะแนน ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 10.17 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.28 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 3.25 และหลังการใช้สื่อฯ ที่ 2.75 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่างแบบ Dependent Sample Test พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -31.37 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ในด้านที่ 2 คือด้านความสอดคล้องของประธานและกิริยา จากคะแนนด้านนี้ 25 คะแนน ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 9.66 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 2.99 และหลังการใช้สื่อ ที่ 2.70 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่างแบบ Dependent Sample Test พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -32.18 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ในด้านที่ 3 ด้านโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ จากคะแนนด้านนี้ 25 คะแนนได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 6.56 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 20.03 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 2.36 และหลังการใช้สื่อ ที่ 3.21 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่างแบบ Dependent Sample Test พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -36.87 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จากคะแนนทั้ง 3 ด้านรวมทั้งหมด 75 คะแนน คะแนนได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 26.39 และได้ค่าเฉลี่ย (Mean) หลังการใช้สื่อฯ ที่ 60.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ก่อนการใช้สื่อฯ ที่ 6.38 และหลังการใช้สื่อ ที่ 7.11 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มตัวอย่างแบบ Dependent Sample Test พบว่าค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ -43.88 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้สื่อฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถโดยเฉลี่ยหลังการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package สูงกว่า ความสามารถโดยเฉลี่ยก่อนการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package โดยใช้คะแนนผลรวมทั้ง 3 ด้านเพื่อแสดงประสิทธิผลของสื่อ ได้ค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อที่ 0.708 ตีความได้ว่าสื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package สามารถเพิ่มผลการเรียนรู้ได้สูงขึ้นร้อยละ 70.80 ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยความผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์เรื่องกาลกิริยาทั้ง 5 Tenses ลดลง ดังตารางแสดงประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.)

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเรื่องกาลกิริยา (Tense) ที่นักศึกษาสามารถนำหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านการใช้กาลกิริยาไปใช้สำหรับการเขียนประโยคภาษาอังกฤษทั้ง 5 tenses ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีข้อผิดพลาดเกี่ยวกับโครงสร้างกิริยาในประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ มากที่สุด รองลงมาคือ

ด้านความสอดคล้องของประธานและกิริยา ด้านที่มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุดคือด้านด้านการใช้กิริยาช่วย

ผลการวิจัยเปรียบเทียบผลคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้สื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ (Instructional Media Package) ผลต่างความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจากการใช้สื่อฯ และประสิทธิผลหรือผลสัมฤทธิ์ของการใช้สื่อฯ ในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ข้อที่ผิดมีค่าเฉลี่ยที่ลดลงทุกด้าน และข้อที่ถูกต้องมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทุกด้าน

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลผลลัพท์เชิงเนื้อหาเพื่อหาเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดสื่อการการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษเพื่อการเขียนประโยคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหรือไม่ มีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆหรือไม่ โดยใช้แบบบันทึกการเรียนรู้ระหว่างการใช้สื่อการเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้ในกรณีจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนในอนาคต การสร้างสื่อการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หรือสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปได้ด้วย โดยสามารถอภิปรายผลสรุปข้อข้อความที่ผู้เรียนบันทึกและเสนอแนะหรือให้ความคิดเห็นที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสื่อการสอนหรือรูปแบบการสอนในอนาคตได้ดังนี้คือ 1. ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ หรือกลุ่มคำบอกเวลาที่มักจะลืมไปแล้วตอนเรียนมัธยมต้องการให้อาจารย์รวบรวมกลุ่มคำบอกเวลาใส่ความหมายให้ด้วยทุกคำในคู่มือ 2. ยังจำกิริยาช่วยไม่ได้บางครั้ง สับสนกิริยาแท้กับกิริยาช่วย ได้เรียนรู้เรื่องการใช้กิริยาช่วยจากคู่มือและลองทำแบบทดสอบได้ดีขึ้น 3. ได้เรียนรู้แบบของของกิริยาแท้ที่จะเปลี่ยนไป แต่บางทีจะลืมเติม s บ้าง ต้องตรวจสอบความผิดพลาดด้วยตนเองจาก check list ก็จะช่วยได้ 4. เขียนประโยคจากคำที่ให้มาจะยากเพราะต้องคิดรูปกิริยาให้ถูกด้วย แต่คิดว่ามีประโยชน์มากเพราะเอาไปใช้ในวิชาที่เกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษได้ 5. เมื่อก่อนไม่รู้ว่าประโยคผิดตรงไหน แต่ตอนนี้สามารถแยกประโยคที่ผิดได้ 6. การรวมกลุ่มเพื่อเล่นเกมจับคู่ดีกว่าการเล่นในคอมพิวเตอร์คนเดียว เพราะสนุกดี เล่นเกมแล้วมีความเข้าใจในการใช้กิริยา และจำโครงสร้างของประโยคได้มากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนด้วย 7. ควรจะรวบรวมทุก Tense และอยากให้มีสื่อการสอนเรื่องอื่นที่ไม่เข้าใจด้วย จำไม่ได้เรื่องคำเอกพจน์พหูพจน์ 8. ขอให้อาจารย์มาช่วยสอนและพาเล่นเกมในชั้นเรียน เพราะบางทีจะไม่เข้าใจจะได้ถามได้

ผู้วิจัยพบว่าแม้มีการใช้วิธีเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดสื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media Package ทำให้นักศึกษารู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเองและสามารถเพิ่มผลการเรียนรู้ได้สูงขึ้นร้อยละ 70.80 และสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อการสอนฯในอนาคตสำหรับนักศึกษานอกกลุ่มตัวอย่างได้ แต่อาจขาดที่ปรึกษาหรือผู้แนะนำในการใช้ และไม่ได้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือสูงกว่าประสิทธิผลจากผลการวิจัย ดังนั้นการแนะนำจากอาจารย์หรือที่ปรึกษาในการใช้สื่อการสอนฯยังจำเป็น และควรมีการตรวจสอบการใช้สื่อการสอนฯ ตรวจสอบความเข้าใจและมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาผู้ใช้สื่อการสอนฯ ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากปัญหาที่พบจากการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่าการกำหนดระยะเวลาของการทำความเข้าใจการใช้สื่อการสอนฯให้นักศึกษาได้ศึกษาคู่มือไวยากรณ์ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5 กาลกิริยา (Tenses) จำนวน 15 ชั่วโมง ควบคู่กับชุดแบบฝึกหัดและชุดตรวจสอบการใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง หรือ Self-Check List และการจัดกลุ่มเล่นชุดเกมส์การใช้กาลกิริยาภาษาอังกฤษระดับประโยค 12 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาไม่ต่อเนื่องกันเป็นตามความสะดวกของผู้เรียนอาจทำให้นักศึกษาขาดความอดทนได้ หรืออาจหลงลืม จึงควรให้ระยะการทำความเข้าใจยาวขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเก็บข้อมูลและพัฒนาสื่อการสอนกาลกิริยาภาษาอังกฤษ Instructional Media ให้ครอบคลุมเนื้อหากาลกิริยาอื่นๆที่ใช้บ่อยในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อบรรยายเหตุการณ์ เช่น การใช้ Tense คู่ในประโยคใจความรวม (Compound Sentence) หรือประโยคใจความซ้อน (Complex Sentence)

ควรศึกษาเก็บข้อมูลและพัฒนาสื่อการสอนเพื่อลดความผิดพลาดทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้านอื่น ๆ เช่น การใช้คำสรรพนาม ด้านการใช้คำคุณศัพท์ การเรียงลำดับคุณศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเมื่อมีการทำแบบทดสอบจากการวิจัยนี้ นักศึกษายังมีความสับสนด้านคำสรรพนาม และไม่รู้ว่าคำคุณศัพท์อยู่ในตำแหน่งใดของประโยคอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนวิชาไวยากรณ์ หรือการเขียนภาษาอังกฤษ

ผู้สอนวิชาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ หรือการเขียนภาษาอังกฤษควรสนับสนุนทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองติดต่อกันอย่างน้อย 1 ภาคเรียนนอกจากการสอนในชั้นเรียน กระตุ้น แนะนำ ตรวจสอบผลการเรียนรู้ และให้กำลังใจนักศึกษา เพิ่มความมั่นใจในการเรียนรู้โครงสร้างประโยค และฝึกแต่งประโยคด้วยตนเอง เพื่อช่วยลดความผิดพลาดในการใช้กาลกิริยาในการแต่งประโยคภาษาอังกฤษ

ผู้สอนวิชาไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ หรือการเขียนภาษาอังกฤษอาจพัฒนารูปแบบสื่อ โดยทำการวิจัยต่อยอดในรูปแบบของ Research and Development แยกเป็นตอนหรือหัวข้อย่อย โดยยังคงรูปแบบการเรียนหรือเล่นด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์ของตนเอง ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนที่ร่วมมือกัน (Skager, 1983)

เอกสารอ้างอิง

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2541). *สื่อการศึกษาเบื้องต้น*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร

พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2544). *ภาพรวมของการศึกษาภาษาและภาษาศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2527). *การสร้างข้อสอบวัดความสามารถในการสื่อความหมายทางภาษาอังกฤษ (Pragmatic Communicative) กับการทดลองทางภาษาระดับ Advance ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย หลักสูตรภาษาอังกฤษและแนวโน้มในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ. (2546). *ทฤษฎีไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วชิร ภุมมา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *การสอนแบบความรู้ความเข้าใจ* (cognitive code learning) Available: http://learners.in.th/blog/wpumma 30/18751. (Accessed: April.7, 2019)

Francis, W. Nelson. (1958). *The structure of American English*. New York: The Ronald Press Company.

Halliday. (1944). *Function Grammar.* London: Edward Arnold.

Kehoe J. (1995). Basic item analysis for multiple-choice test. *Practical Assessment, Research & Evaluation, 4*(9). http://pare0nline.net.gevtn.asp?v=4&n=10 Available: http://ppongpang.blogspot.com/2014/02/blog-post.html (Accessed: April. 10, 2019)

Tenses Exercise. Available www.e4thai.com (Accessed: April.10, 2019)

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of an Instructional Model Based on Constructivism to Promote Critical Thinking for Problem Solving and Scientific Mind for Mathayom Suksa 1 Students

แสงมณี อยู่พุก[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา แบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้น ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ เรียกว่า "SAENG-M Model" มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ในขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้น (SAENG-M Model) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นการเรียนรู้ (Stimulation: S) (1.1) เตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียน (Preparation and warm up) (1.2) กระตุ้นการคิดเพื่อเปิดประเด็นปัญหา (Motivation of thinking) ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสืบเสาะหาความรู้ (Action Inquiry: A) (2.1) ทำความเข้าใจกับปัญหา (Understanding of the issue) (2.2) แสวงหาคำตอบ (Seeking for the answers) (2.3) ตรวจสอบและสรุปผล (Examining and Summarizing of the answers) 2.3) นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ 2.4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.=0.39)

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, การคิดแก้ปัญหา, จิตวิทยาศาสตร์

[1] โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร

ABSTRACT

This R&D study aimed 1) to develop and verify the efficiency of the instructional model based on Constructivism to promote critical thinking for problem solving and scientific mind for Mathayom Suksa (MS) 1 students, 2) to investigate the effectiveness of the instructional model based on Constructivism to promote critical thinking for problem solving and scientific mind for MS 1 students. The samples consisted of 45 MS 1 students in 1/1 classroom in the first semester of the academic year 2017 at TOA Witthaya School (Thetsaban 1 Wat Kham Sai Thong) under Mukdahan Town Municipality selected by the cluster random sampling technique. The instruments comprised, a developed instructional model, the instruments used including a guidebook to use the instructional model, lesson plans based on the instructional model. Tools used to collect data were an achievement test, a test of critical thinking for problem solving, a scientific mind evaluation form, a set of questionnaires on satisfaction. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test (Dependent Samples) and content analysis.

The findings of this study were as follows: 1) The instructional model developed base on Constructivism to promote critical thinking for problem solving and scientific mind for MS 1 students examined by experts called "SAENG-M Model" had comprised of six elements ; there are principles, objectives, content, learning management process, measurement and evaluation as well as conditions for using of the instructional model. There were 6 steps of the learning management process including: Step 1: Stimulation (S) ; 1.1 Preparation and warm up, 1.2 Motivation of thinking ; Step 2: Action Inquiry (A) ; 2.1 Understanding of the issues, 2.2 Seeking for the answers, and 2.3 Examining and summarizing of the answers ; Step 3: Exchange of knowledge (E) ; Step 4: New knowledge creation (N) ; Step 5: Generalization (G) ; Step 6: Measurement and assessment (M). The efficiency of the instructional model obtained was at 84.59/82.89 which was higher than the criterion set of 80/80. 2) The results of this study on the effectiveness in developing the instructional model were found that: 2.1) the post-learning achievement was significantly higher than the pre-learning at the .05 level 2.2) the critical thinking for problem solving of the post-learning was significantly higher than that of the pre-learning at the .05 level 2.3) the scientific mind of the post-learning was significantly higher than that of the pre-learning at the .05 level and 2.4) the students' satisfaction toward the teaching by the instructional model based on Constructivism to promote critical thinking for problem solving and scientific mind for MS 1 students was at the high level in general ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.=0.39)

Keywords: Instructional Model, Critical Thinking, Problem Solving, Scientific Mind

บทนำ

โลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-Based Society) การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นรากฐานของการเตรียมความพร้อมของคนให้มีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษใหม่โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning- Skill) การสร้างทักษะเพื่อ การเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นลักษณะของการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพแห่งองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะให้เกิดกับมนุษย์ยุคใหม่เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้สำหรับการดำรงชีพในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนในชาติเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยกำหนดแนวทางไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552: 1-2) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรจะต้องมีการตื่นตัวในการออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 (ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2559: 18) วิทยาศาสตร์ถือได้ว่ามีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในสังคมโลกาภิวัตน์ การนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ใน การพัฒนาประเทศทำให้มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผล สามารถพัฒนากระบวนการคิด (Process of Thinking) ทั้งความคิดสมเหตุสมผล (Validity) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ทำให้เกิดทักษะที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติของความรู้วิทยาศาสตร์และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตลอดชีวิต การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem- Solving) จึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ซึ่งต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) ผู้ที่จะประสบความสำเร็จและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของโลกยุคใหม่ได้ มีความรอบรู้ที่ไม่ใช่แค่ความฉลาด ต้องคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ที่สำคัญต้องสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเองและใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความหมายของการเรียนรู้ชีวิต เรียนรู้โลกอนาคต และเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของประเทศไทยยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาให้ได้คนไทยยุคใหม่ ที่พร้อมด้วยคุณสมบัติที่เหมาะกับโลกยุคใหม่ (ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์และอุษา ชูชาติ, 2545) ทั้งนี้ ระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ระบบและกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสม และมีคุณภาพจึงเป็นกลไก สำคัญในการนำพาประเทศไปอยู่ในกลุ่มประเทศก้าวหน้า (สกุล มูลแสดง, 2554: 107) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาตนเองในกระแสโลกาภิวัตน์จำเป็นจะต้องพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ให้มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมฐานความรู้ (ประสาท เนืองเฉลิม. 2558: บทนำ) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด โดยกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนซึ่งสมรรถนะสำคัญประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็น

ระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 4) การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นการแปลงหลักสูตรสู่ความเป็นรูปธรรมโดยผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน การเรียนรู้ที่มีพลังต้องเกิดจากแรงบันดาลใจของผู้เรียนเมื่อได้เห็นสัมผัส เข้าใจ และสนุกกับกิจกรรมตามที่ผู้สอนได้ออกแบบการเรียนรู้และผู้สอน คือ แรงบันดาลใจหนึ่งของผู้เรียนเพื่อที่จะเป็นหรืออยากจะเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (ประสาท เนืองเฉลิม. 2558: 13) สอดคล้องกับ สสวท. (2556, 10) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียนไม่ได้เกิดจากการบอกเล่าของครูหรือนักเรียนเพียงแต่จดจำแนวคิดต่างๆ ที่มีผู้บอกให้เท่านั้น แต่การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องสืบค้นเสาะหา สำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมายจึงจะสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเองและเก็บเป็นข้อมูลไว้ในสมองได้อย่างยาวนาน สามารถนำมาใช้ได้เมื่อมีสถานการณ์ใดๆ มาเผชิญหน้า ดังนั้น การที่นักเรียนจะสร้างองค์ความรู้ได้ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ควรสร้างความใฝ่เรียนใฝ่รู้ให้เกิดกับผู้เรียนตลอดจนการเห็นคุณค่าของวิทยาศาสตร์กับการดำรงชีวิตและสร้างจิตวิทยาศาสตร์ให้เกิดกับผู้เรียน เพราะการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นคุณลักษณะของการมีจิตวิทยาศาสตร์ มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากสอดคล้องกับ (วาชินี บุญญพาพงศ์. 2552, นุชรีย์ แนวเฉลียว, 2552) ที่ระบุว่า ผลของการพัฒนาจิตวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ ทำให้ผู้เรียนมีจิตวิทยาศาสตร์สูงขึ้นซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นทฤษฎีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ที่นำมาใช้ได้ผลกับการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์เนื่องจากส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหา หลักการ และทฤษฎี ตลอดจนการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้อันจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อไป ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจแนวความคิดหลักทางวิทยาศาสตร์โดยผ่านกิจกรรมที่ใช้การสืบเสาะ หาความรู้ ได้พัฒนาทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดวิจารณญาณ ตระหนัก ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม รู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตนเองและสังคม รวมถึงต้องพัฒนาจิตวิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ (สสวท., 2555: 34, 208) ซึ่งการสอนวิทยาศาสตร์ที่ดีควรสอนให้ผู้เรียนได้ความรู้ครบถ้วนทั้งส่วนของความรู้และกระบวนการซึ่งในการปฏิบัติจริงไม่มีวิธีสอนใดที่มีความสมบูรณ์แบบ (วนิดา ฉัตรวิราคม, 2554, 51) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนอย่างสมดุลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะควบคู่กันไปอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะของการพัฒนาแบบองค์รวมจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นระบบมีความชัดเจนและยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555, 61-62) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน เทคนิค การสอน และกลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีสอนที่ครูเลือกอาจจะไม่ใช่วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชอบเพราะรูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล หากครูใช้วิธีการที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนของผู้เรียนจะทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้นและมีผลสำเร็จทางการเรียนมากขึ้น การออกแบบการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายและนำไปใช้ได้ ปัจจุบันมีวิธีสอนแบบใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปครูผู้สอนต้องปรับ

วิธีการจัดการเรียนรู้และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ครูผู้สอนต้องศึกษาเป้าหมายและปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วพิจารณานำไปเลือกออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ บริบทของผู้เรียน สภาพแวดล้อม สื่อและแหล่ง การเรียนรู้ (สสวท. 2556: 8, ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. 2559: 151) อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนยังคงเป็นโจทย์ที่ท้าทายศักยภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ดังรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนนจาก 100 คะแนน และผลการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) มีคะแนนและลำดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (สุกัญญา งามบรรจง. 2559: 2) สอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่พบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน พบว่า ครูยังมุ่งเน้นการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนแบบบอกเล่าบรรยาย ท่องจำเป็นหลัก นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย ขาดการฝึกการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำ. 2551: 12-19) นอกจากนี้ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2544) ยังได้ กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยไม่ดีเท่าที่ควรว่าอาจมาจากครูไม่เข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนได้ สอดคล้องสัมพันธ์กับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ปีการศึกษา 2558 พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.09 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนด อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในระยะที่ผ่านมา โดยการสนทนากลุ่มนักเรียนที่ผ่านการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาแล้ว และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ไม่สามารถตอบสนองเจตนารมณ์ตามนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ ทั้งนี้ ด้านครูผู้สอน พบว่า วิธีการสอนของครูใช้แบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่มากกว่าการจัดกระบวนการเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูผู้สอนได้ให้เหตุผลที่ว่าปริมาณเนื้อหาสาระตามหลักสูตรที่ค่อนข้างอัดแน่นเวลาการสอนของผู้สอนที่จะต้องเร่งรัดให้ทันก่อนจบภาคเรียน การสอนจึงเน้นให้นักเรียนท่องจำหรือมุ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลักที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาให้โดยตรง ส่วนใหญ่ใช้การสาธิตแทนการทดลอง ครูสรุปสาระสำคัญให้นักเรียนไม่เน้นการพัฒนานักเรียนด้านการคิดและจิตวิทยาศาสตร์ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูยังขาดเทคนิคการสอนที่ตอบสนองธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้ครบทุกด้าน นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้นเบื่อหน่าย การเรียนและไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเน้นการเรียนแบบจำเนื้อหาท่องตอบสอบแล้วลืม เรียนรู้เนื้อหาวิชาจากตำราเป็นส่วนใหญ่โดยไม่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง อีกทั้งไม่ยอมรับความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนี้แนวทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นแบบแข่งขันมากกว่าการช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงเป็นสาเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ

และไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนักเรียน พบว่า มีแนวคิดไปในแนวทางเดียวกันว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหารวมถึงจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โดยครูจะต้องจัดการเรียนการสอนทฤษฎีควบคู่ไปกับพัฒนาทักษะและกระบวนการที่เน้นการสอนคิดให้กับนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ในลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) โดยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการกลุ่มด้วยการสืบเสาะโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ มีการเชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาที่เป็นบริบทจริงในชีวิตประจำวันเป็นตัวกระตุ้น การเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ความรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบที่มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไม่สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสามารถในทุกด้าน และไม่มีวิธีสอนใดที่มีความสมบูรณ์แบบ สสวท. (2556: 19) ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบหรือประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนานักเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสอนวิทยาศาสตร์ที่ดีควรสอนให้ผู้เรียนได้ความรู้ครบถ้วนทั้งด้านความรู้และกระบวนการ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนจึงเป็นทางเลือกใหม่สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กไทยให้พร้อมด้วยคุณลักษณะที่สามารถเผชิญปัญหาและดำรงชีวิตอยู่ในโลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาข้อมูลและข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและ จิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่

2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.2) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและ หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.3) เปรียบเทียบจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 2.4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 90 คน จาก 2 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) การคิดอย่าง มีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา

3) จิตวิทยาศาสตร์

4) ความพึงพอใจของนักเรียน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A): การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เป็นจริงของผลการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาและระดับชาติและจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียน และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554: 18-21) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร โดยการจัดสนทนากลุ่มนักเรียนและ การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง นำมากำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ศึกษากลวิธีการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based-Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based-Learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Mind) นำมาใช้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนได้ 6 ขั้น เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D_1) เป็นการออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ และเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบจากการประเมินความสอดคล้องเหมาะสม พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D.=0.14) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นการประเมินทุกรายประเด็นผ่านเกณฑ์มีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.=0.42 ถึง $\bar{X}$ = 4.77, S.D.=0.09) โดยครอบคลุมความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การประเมินคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า มีความสอดคล้องเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นการประเมินทุกรายการผ่านเกณฑ์ความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. 0.55 ถึง $\bar{X}$ = 5.00, 0.00) คุณภาพ ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D.=0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ทุกแผนมีคุณภาพอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. 0.15 ถึง $\bar{X}$ = 4.59, 0.31) ด้านการ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา แบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมจากผลการพิจารณา ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.25-0.80 และ 0.30-0.80 ตามลำดับ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา พบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 รายสถานการณ์อยู่ระหว่าง 0.76-0.96 ค่า IOC ภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40-0.80 และ 0.20-0.60 ตามลำดับ แบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์ พบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่า IOC ภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.60-1.00 ภาพรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.87 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 ในส่วนของการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ดำเนินการโดยนำรูปแบบไปทดลองใช้แบบภาคสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่ม tryout ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.06/84.08 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) เป็นการนำไปใช้ (Implementation: I): การทดลอง ใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา และแบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์ จากนั้นดำเนินการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ 6 ขั้น (SAENG-M Model) ตามรูปแบบการเรียนการสอน และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา และแบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์ โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D_2) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E): ประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยา-ศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีชื่อเรียกว่า "SAENG-M Model" มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ในขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนมี 6 ขั้น (SAENG-M Model) ประกอบด้วย 1) กระตุ้นการเรียนรู้ (Stimulation: S) (1.1) เตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียน (Preparation and warm up) (1.2) กระตุ้นการคิด

เพื่อเปิดประเด็นปัญหา (Motivation of thinking) 2) ปฏิบัติการสืบเสาะหาความรู้ (Action Inquiry: A) (2.1) ทำความเข้าใจกับปัญหา (Understanding of the issue) (2.2) แสวงหาคำตอบ (Seeking for the answers) (2.3) ตรวจสอบและสรุปผล (Examining and Summarizing of the answers) 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Exchange: E) 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่ (New knowledge creation: N) 5) นำความรู้ไปใช้ (Generalization: G) ขั้นที่ 6 ตรวจสอบและประเมินผล (Measurement and assessment: M) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าอยู่ ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.18) และผลการทดลองใช้ (Implement) รูปแบบการเรียนการสอนจริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.59/82.89 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน การสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.39)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ (SAENG-M Model) พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ โดยครอบคลุมความต้องการจำเป็นใน การส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ศึกษากลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) ตลอดจนสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยการสนทนากลุ่มนักเรียนและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์และนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา รวมถึงมีการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งรูปแบบ การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้น (SAENG-M Model) คือ 1) กระตุ้นการเรียนรู้ (Stimulation: S) (1.1) เตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียน (Preparation and warm up) (1.2) กระตุ้นการคิดเพื่อเปิดประเด็นปัญหา(Motivation of

thinking) 2) ปฏิบัติการสืบเสาะหาความรู้ (Action Inquiry: A) (2.1) ทำความเข้าใจกับปัญหา (Understanding of the issue) (2.2) แสวงหาคำตอบ (Seeking for the answers) (2.3) ตรวจสอบและสรุปผล (Examining and Summarizing of the answers) 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Exchange: E) 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่ (New knowledge creation: N) 5) นำความรู้ไปใช้ (Generalization: G) ขั้นที่ 6 ตรวจสอบและประเมินผล (Measurement and assessment: M) สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบของ Joyce and Weil (2009) และทิศนา แขมมณี. 2559) ที่สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอน คือ แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือมีองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ โดยแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น สอดคล้องกับแสงเดือน เจริญฉิม (2552) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างมโนทัศน์และการแก้ปัญหาในวิชาฟิสิกส์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้สรรค์สร้างความรู้ (Constructivist) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบวงจรการเรียนรู้ (Learning Cycle) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1) การสำรวจความรู้เดิม 2) การเร้าความสนใจ 3) การทำมโนทัศน์ให้ชัดเจน 4) การตรวจสอบมโนทัศน์ 5) การนำมโนทัศน์ไปใช้ และ 6) การประเมินผล โดยผลการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีประสิทธิภาพ 80.37/81.04 ผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. จากผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน มีผลการวิจัยดังนี้

2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นยึดแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ซึ่งเป็นฐานการคิดที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเพื่อใช้ในการกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนร่วมกับการสังเคราะห์แนวคิดกลวิธีการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical-Thinking) และแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific- Mind) เพื่อนำมาใช้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยสังเคราะห์กระบวนการของรูปแบบได้ 6 ขั้น (SAENG-M Model) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงที่ตอบสนองความต้องการต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย มีกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันคิดแก้ปัญหาโดยพิจารณาทำความเข้าใจปัญหา แสวงหาคำตอบ รวมทั้งตรวจสอบและสรุปผลการแก้ปัญหา ภายใต้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบองค์ความรู้ในเนื้อหาสาระด้วยตนเอง สอดคล้องกับประสาท เนืองเฉลิม (2558) ทิศนา แขมมณี (2559) และศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2559) ที่กล่าวในทำนองเดียวกันว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา ไกรศรีวรรธนะ (2557) ได้ศึกษา ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือมีเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง

เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนตามรูปแบบเป็นกระบวนการที่เน้นส่งเสริมการคิดให้กับนักเรียนโดยสอดแทรกไว้ในทุกขั้นตอน ของกิจกรรมการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการสืบเสาะหาความรู้ที่เน้นการคิดแก้ปัญหาอย่าง มีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์จากการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนจากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยใช้เนื้อหาสาระวิทยาศาสตร์และสถานการณ์ปัญหาในบริบทชีวิตจริงเป็นฐานในการคิด สอดคล้องกับสสวท. (2556: 13) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่ง คือ เน้นให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาต่างๆ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติอย่างมีระบบ ผลที่ได้จากการฝึกจะช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีการคิดอย่างมีเหตุผลโดยใช้กระบวนการหรือวิธีการความรู้ ทักษะต่างๆ มาประกอบกันเพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา ซึ่งการใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถนำไปใช้ได้ทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ช่ออังชัญ (2553) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในวิชาวิทยาศาสตร์ด้านความสามารถในคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสังเคราะห์จากแนวคิด กลวิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของจิตวิทยาศาสตร์จากการประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ได้สัมผัสหรือปฏิบัติจริงในกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ที่มีปัญหาเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สสวท. (2555: 146-147) ได้กล่าวไว้ว่า จิตวิทยาศาสตร์เป็นคุณลักษณะที่มีการพัฒนาขึ้นในตัวผู้เรียนจากการเรียนรู้ผ่ากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ในวิทยาศาสตร์ สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการตัดสินใจการค้นคว้าหาความรู้ การแก้ปัญหาในชีวิตจริง และมีการนำความรู้ไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของจินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2556) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผลการวิจัย พบว่า หลังการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและจิตวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชรีย์ แนวเฉลียว (2552) ที่วิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่เรียนแบบร่วมมือมีคะแนนจิตวิทยา- ศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการเรียนการ

สอนที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติทุกในขั้นตอนด้วยตนเองโดยครู มีคอยอำนวยความสะดวก (Facilitating) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบ การเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ในลักษณะการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแทนการแข่งขันกัน สื่อและแหล่งการเรียนรู้มีความทันสมัยและหลากหลายส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนรู้ ได้ตามความถนัดและความสนใจของตน รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์ปัญหาที่ใกล้เคียงกับบริบทชีวิตจริง มีส่วนช่วยเร้าความสนใจทำให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มีความสุขและสนุกไปกับการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จใน การเรียน สามารถสรุปและสร้างความรู้ด้วยตนเองและเชื่อมโยงนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันช่วยพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงามด้วยการคิดและทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้มีทักษะทางสังคม เป็นคนใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีระเบียบวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นสุข อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ประกอบกับครูใช้เทคโนโลยีร่วมกับเทคนิค QR code เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเร้าความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายอันนำไปสู่ความพึงพอใจของนักเรียน สอดคล้องกับงาน วิจัยของสิทธิพล อาจอินทร์ (2554) ที่ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิระ ดีช่วย (2554) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีคอนสตรักติวิซึมร่วมกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์ทางชีววิทยาและความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนเห็นด้วยต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนระดับมากโดยเห็นด้วยมากที่สุดด้านกิจกรรม รองลงมาด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

จอย ทองกล่อมศรี. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). แนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว., 10*(2): 84.

ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์. (2555). *การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาภู. (2551). *การใช้สื่อการสอน.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศน์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.*พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์: กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รัตนาภรณ์ ปานแก้ว. (2557). *สภาพการพัฒนาครูด้านวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สมเกียรติ พ่วงรอด. (2554). *การบริหารงานบุคคล.* ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2558). *ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติ ศาสตร์ และศิลปสู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็คดูเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษาเอกชนจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2561.* บุรีรัมย์ :กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

อำพล นามเชียงใต้. (2552). *ความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

Lubbers, C. (2014). Supporting innovation in education. *Public Libraries, 53*(3), 36-41.

Mizell, H. (2010). Effects of teachers' mathematical knowledge forteaching on student achievement. *American Educational Research Journal, 42*(2), 371-406.

Tyler, R.W. (1949). *Basic principle of curriculum and instruction.* Chicago: University of Chicago Press.

Wiggins, G. (2005). *Understanding by Design.* Canada: Association for Supervision and Curriculum Development.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF ELECTRONIC BOOK HOUSEWORK FOR PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS

สาวินี องอาจ[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน และ ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลทัพทัน (อุดมพิทยา) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม มีนักเรียนจำนวน 19 คน โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เรื่อง แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มไม่เป็นอิสระและการสอบถามความพึงพอใจด้วยค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ความพึงพอใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

[1] บุคลากร ไอซีที โรงเรียนอนุบาลทัพทัน (อุดมพิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 1

Abstract

The purpose of this were research was to develop of electronic book occupation subjects for Prathomsuksa 1 students, to compare learning achievement of Prathomsuksa 1 students before and after learning with electronic book and to study students satisfaction toward electronic book. The sample were 19 Prathomsuksa 1 students Of Anubanthapthan school, Uthaithani province. They were obtained through simple random sampling. The research instruments were electronic book entitled information Technology, achievement test and satisfaction questionnaire. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The results of the study revealed that electronic book on housework for Prathomsuksa 1 students who received quality evaluation from experts as a whole were at the most suitable level. The learning achievement of students learning by electronic book after learning was higher than before learning at the statistical significance of .05. and Prathomsuksa 1 students were satisfied with the study by using electronic book on housework as a whole at the high level.

Keyword: electronic book / satisfaction / Achievement

บทนำ

ปัจจุบัน คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทุกด้านของชีวิต โดยเฉพาะด้านการศึกษา ทั้งนี้เพราะคอมพิวเตอร์สามารถประยุกต์เข้ามาช่วยในงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการใช้งานหลากหลายรูปแบบซึ่งความสามารถหนึ่งที่คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีส่วนช่วยให้การทำงานนั้นง่ายขึ้นก็คือ งานทางด้านการเรียนการสอน เนื่องจากคอมพิวเตอร์ สามารถสื่อสารในเนื้อหาต่างๆ ที่เป็นการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นภาพและเสียงรวมทั้งลูกเล่นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ทำให้ในปัจจุบันสถานศึกษาต่าง ๆ ได้ริเริ่มที่จะนำสื่อการเรียนการสอต่างๆ มาแปลงรูปแบบลงสู่คอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยการเผยแพร่ข้อมูลความรู้นั้นในรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน (วีรพันธ์ คำดี. น.1)

ด้วยปัจจุบันนี้ในศตวรรษที่ 21 โลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology: ICT) หรือไอซีทีทำให้วิถีการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ เป็นจำนวนมาก ยิ่งเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดยิ่งทำให้มีนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นเท่านั้น ทุกสังคมจึงต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในแวดวงการศึกษา การนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เช่น การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาปรับใช้กับระบบการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ตลอดจนการบริการวิชาการต่าง ๆ ทำในการดำเนินการศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทของตนจากผู้ถ่ายทอดเนื้อหาหน้าชั้นเรียน เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกผู้เรียนในการสืบค้นข้อมูล เนื้อหาสาระที่ถูกต้องโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลัก อันจะช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องจำเป็นพัฒนาตนเองให้มีความรู้เท่าทันผู้เรียนในยุคดิจิทัล และรู้จักเลือกใช้หรือสร้างสื่อและแหล่งการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ที่มีรูปแบบหลากหลายให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ไว ทันยุคทันเหตุการณ์ และต้องการได้ความรู้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน เพื่อสร้างบทบาทให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับบทเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (วัชรพล วิบูลยศริน. 2556, น .13) และจากผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 10 (2552-2559) ประเด็นที่ 10 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง จำกัด รวมทั้งครูยังไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียน การสอนได้อย่างแท้จริงและผู้เรียนไม่ได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน คือ สนับสนุนให้ครูสามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สามารถสอนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ รวมถึงจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในลักษณะ e-book, e-library และ courseware ที่มีคุณภาพและน่าสนใจ(หทัยรัตน์ ศรีวิโรจน์, 2556, น.1)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม เป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเป็นสื่อกลางของนักเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้มีหลายรูปแบบ โดยจะมีการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์เครือข่ายอินเตอร์เน็ต หรืออินทราเน็ต จึงถือว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเรียนในยุคสมัยที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญ (ถาวร นุ่นละออง. 2550, น.1) และจากการวิจัยของ จตุรงค์

เอื้อสุขชัยกูล (จตุรงค์ เอื้อสุขชัยกูล, 2555, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยในการเรียน การพัฒนาความคิด ทักษะต่าง ๆ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนซ้ำได้ตามความต้องการ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความเข้าใจในเนื้อที่เรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น และพบว่าผลของการประเมินความเหมาะสมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ค่าเฉลี่ยอยู่ในเหมาะสมมาก ($\bar{x}$=4.10) สามารถสรุปผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยรวมได้ว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความเหมาะสมมาก นอกจากนี้ หทัยรัตน์ ศรีวิโรจน์ (2556, บทคัดย่อ) ได้สร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์โดยนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายไปทดลองใช้กับกลุ่มศึกษา แล้วนาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์พบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88/86.6 ซึ่งถือได้ว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มากกว่านั้นนักเรียนส่วนใหญ่สามารถสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ หลังจากการเรียนจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นและ อัญจิมา จันทร์แก้ว (2555, บทคัดย่อ) ได้สร้างและหาคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.84/94.44 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น พบว่า ค่าเฉลี่ยคือ 4.69 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.48 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินตามสภาพจริงพบว่าค่าเฉลี่ยคือ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.06 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้เรียนมีความสามารถทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

จากลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก็ถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนอีกชนิดหนึ่งที่ผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียที่มีทั้งรูปภาพและเสียง แต่ลักษณะการนำเสนอจะมีลักษณะคล้ายกับหนังสือ ซึ่งจะช่วยสามารถให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลทัพทัน (อุดมพิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 97 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลทัพทัน (อุดมพิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มี 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 19 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยมีหน่วยเป็นห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เรื่อง ใช้เวลาในการศึกษาจำนวน 12 ชั่วโมง
2. แบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น โดยใช้แผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ , 2559) ดังภาพที่ 1

O1	X	O2

ภาพที่ 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ขั้นเตรียม

1. เตรียมห้องเรียนและเครื่องมือในการทดลอง ซึ่งจัดให้เรียนแบบเดียว โดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมใช้งานกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน

2. เตรียมผู้เรียน และแจ้งให้นักเรียนทราบถึงการเรียน วิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์การเรียน จุดมุ่งหมายและขั้นตอนในการเรียนโดยใช้หนังอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pretest) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนการเรียน

2. ทำการทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียน (Posttest) ทันที หลังจากสิ้นสุดการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนรู้ชุดเดียวกัน จำนวน 10 ข้อ แล้วบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน

2. ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

1. การวิเคราะห์การประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยผู้เชี่ยวชาญหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบ	รายการประเมิน	ข้อมูล		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหา	1. สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของบทเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	3. ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.67	0.58	มากที่สุด
	4. จัดลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. มีการจัดโครงสร้างของเนื้อหาชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
	6. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	0.58	มากที่สุด

องค์ประกอบ	รายการประเมิน	ข้อมูล		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	7. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้	5.00	0.00	มากที่สุด
	8. ใช้หลักภาษาได้อย่างถูกต้อง	4.67	0.58	มากที่สุด
ด้านการออกแบบ	9. มีการนำเสนอข้อความ ที่เหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
	10. มีการเสนอรูปภาพที่เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	11. สีของตัวอักษรมีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
	12. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
	13. การนำเสนอของเสียงที่ใช้มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	14. เสียงดนตรีที่ประกอบ มีความเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
	15. มีรูปแบบและองค์ประกอบที่น่าสนใจและทันสมัย	4.33	0.58	มาก
	16. การจัดวางของตัวอักษรมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
	9. มีการนำเสนอข้อความ ที่เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.83	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.83 และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.25

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	19	30	14.11	4.21	18	19.78	.000
หลังเรียน	19	30	25	3.5			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05*

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์นี้ค่าสถิติที (t) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 19.777 ที่ค่าองศาอิสระเท่ากับ 18 โดยมีค่า sig. (1-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด .05 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นหมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง งานบ้าน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. นักเรียนเข้าใจเนื้อหา	4.79	0.42	มากที่สุด
2. นักเรียนอยากกลับมาเรียนอีก	4.79	0.42	มากที่สุด
3. นักเรียนสนุกสนานกับเนื้อหา	4.79	0.42	มากที่สุด
4. นักเรียนมีความสุขที่ได้เรียน	4.79	0.42	มากที่สุด
5. นักเรียนชอบเนื้อหาที่เรียน	4.79	0.42	มากที่สุด
6. เนื้อหาที่เรียนนำไปใช้ได้	4.79	0.42	มากที่สุด
ด้านการออกแบบ			
1. รูปภาพสวยงาม	4.84	0.50	มากที่สุด
2. ตัวหนังสือสวยงาม	4.84	0.50	มากที่สุด
3. ตัวหนังสืออ่านง่าย	4.84	0.50	มากที่สุด
4. รูปภาพเข้าใจง่าย	4.84	0.50	มากที่สุด
5. รูปภาพพื้นหลังสวยงาม	4.68	0.58	มากที่สุด
6. หน้าปกสวยงาม	4.68	0.58	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
1. ความยาก ง่าย ของข้อสอบ	4.89	0.32	มากที่สุด
2. จำนวนข้อสอบ	4.89	0.32	มากที่สุด
3. ข้อสอบตรงกับที่เรียน	4.89	0.32	มากที่สุด
ภาพรวม	4.78	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน โดยรวมอยู่ในระยะมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.15

ผลการวิจัย

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชา การงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางระดับสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว

1. การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักความรู้ และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้ที่เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า (เผชิญ กิจระการ , 2542) จากผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าคะแนน 4.83 ที่ได้รับผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องด้วยคอมพิวเตอร์เป็นวิถีทางของการสอนรายบุคคลโดยอาศัยความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จัดหาประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีเนื้อหาตามลำดับที่ต่างกันและยังเป็นเครื่องมือช่วยสอนอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง (บุญเกื้อ ควรหาเวช , 2543)

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน เหตุนี้อาจเป็นผลเพราะเนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้วิเคราะห์เนื้อหาบทเรียน ได้ออกแบบและสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและเครื่องคอมพิวเตอร์ มีการตอบสนองต่อข้อมูลที่ผู้เรียนป้อนเข้าไปในทันทีเพื่อเป็นการเสริมแรงทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ และสอดคล้องงานวิจัยของ (ลัดดา ศรีจันทร์ , 2551) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์โคมลอยด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านดอนรังนก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง โคมลอยบ้านดอนรังนก สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องโคมลอยบ้านรังนก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.44/86.26 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้เท่ากับ 0.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนจากบทเรียน อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประภากร นูวบุตร , 2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D = 0.51) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.71/85.65 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลมาเนื่องจากได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการนำเสนอที่น่าสนใจ เนื้อหามีความหลากหลาย มีการจัดรูปแบบสีสัน ที่สวยงาม ทำให้นักเรียนมีความสนใจ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชอบที่จะเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง งานบ้าน ซึ่งได้ผลวิเคราะห์จากการสอบถามความพึงพอใจจากนักเรียนที่ได้เรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประภากร นูวบุตร, 2554) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่มีต่อการเรียนรู้การเรียนรู้โดยการเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ก่อนการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้สอนควรมีการแนะนำขั้นตอนและวิธีการใช้งานให้นักเรียนเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความสับสนซึ่งอาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ควรมีการจัดสรรเวลาที่สามารถยืดหยุ่นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรายวิชาอื่นๆ ที่มีความเหมาะกับเนื้อหารายวิชานั้นๆ

2. ควรมีการพัฒนาสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่าย เพื่อเป็นการเผยแพร่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่

เอกสารอ้างอิง

ดิเรก ฤกษ์หร่าย. (2527). *การพัฒนาชนบท.* กรุงเทพฯ:สำนักส่งเสริม และฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.

บุญสม สวนยะเสรี. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตธนบุรี.* กรงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). *หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพ:เฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.* (พิมพ์ครั้งที่). กรุงเทพ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำนวัตกรรมการศึกษา.* กรุงเทพฯ:ธารอักษร

ถาวร นุ่นละออง. (2550).*การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปี ที่ 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.

พรทิพย์ โลห์เลขา. (2540). *Word Wide web: เครื่องมือใช้ Internet สำหรับทุกคน.* กรุงเทพฯ:อุษาการพิมพ์

พรรณทิพย์ ผลเกิด. (2557). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วนและทศนิยมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง,กรุงเทพฯ.

ยืน ภู่วรวรรณ และสมชาย นำชัยประเสริฐ.(2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย.* กรุงเทพ:ห้างหุ้นส่วนจำกัดเม็ดทรายพริ้นติ้ง.

ยุทธ ไวยวรรณ. (2545). *พื้นฐานการวิจัย.* กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาสน์.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประภากร นูวบุตร. (2554). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มาตรตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539). *จิตวิทยาทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ:ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2552). *หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพ:เฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.

ภาสกร เรืองรอง. (2557). *การพัฒนาอีบุ๊คบนคอมพิวเตอร์แบบพกพา & e-Book บน Tablet PC*. กรุงเทพฯ: พรทิชา.

ลัดดา ศรีจันทร์. (2551). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์โคมลอยด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านบ้านดอนรังนก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้.* กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). *เทคนิคการสร้างและข้อสอบความถนัดทางการเรียน*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

วัชรพล วิบูลยศริน. (2556). *นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย.* จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย:

วีรพนธ์ คำดี. (2543). *Authorwarw5*. กรุงเทพฯ

ศักรินทร์ ศรีทอง. (2555). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มหาสวัสดิ์บ้านเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา). มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ

สมจิตร ธนสุกาญจน์. (2532). *วิชาครูประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา.* กรุงเทพ:องค์การค้าครุสภา

สิทธิศักดิ์ ชมจันทร์. (2555). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดียแบบภาพสองมิติและสามมิติ เรื่องรูปเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา). มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ

สุธารัตน์ ชำนาญเหนาะ. (2555). *การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ประกอบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา

หทัยรัตน์ ศรีวิโรจน์. (2556). *การสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย.* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่

หลุย จำปาเทศ. (2533). *จิตวิทยาการจูงใจ.* กรุงเทพ:บริษัทสามัคคีสาส์นจำกัด

อนุวัติ คูณแก้ว. (2556). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สู่ผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มาหาวิทยาลัย.

อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2546). *เอกสารประกอบคำสอน ระเบียบวิจัย.* พิษณุโลก: [ม.ป.พ.]

อัญจิมา จันทร์แก้ว. (2555). *การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานภาพคำกลอนคุณธรรมพื้นบ้านของภาคใต้สองภาษาเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบสตอรี่ไลน์.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต(เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2537). *การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา.* กรุงเทพ: สุวีริยาสาส์น.

เอนก เพียรอนุกุลบุตร. (2524). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา.* กรุงเทพ:วิคตอรี่การพิมพ์

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร

The Development of Mathematics Learning Achievement through E – Book integrated with Cooperative Learning technique Jigsaw in Fractions, Percentages, and Decimals of the grade 5 at Bannoijomsri School, Sakon Nakhon Province

อัษฎา ลามคำ[1]
สิริลักษณ์ จันทร์เท[2]
ศิริวรรณ แขกวันวงค์[3]
เพ็ญผกา ปัญจนะ[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 17 คน โดยการเลือกสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.06/82.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

[1] นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[4] อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.68 , S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำสำคัญ: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

Abstract

The purposes of this research were to develop mathematics learning activity, to study students learning achievement of which the posttest learning is higher than the pretest learning, and to study satisfaction regarding mathematics learning activity through E-Books integrated with Cooperative Learning technique Jigsaw in Fractions, Percentages, and Decimals of the grade 5. The samples of this research were 17 people grade 5 of Bannoijomsri School, Sakon Nakhon Province, by cluster random sampling. The research instruments consisted of 1) E-book 2) lesson plans based on using E-book integrated with Cooperative Learning technique Jigsaw 3) mathematics achievement tests, which are 20 questions with four options per each, and 4) Likert's five-ranged satisfaction scale.

The findings were as follows:

1. The efficiency of mathematics learning activity through E-Book integrated with Jigsaw cooperative learning in Fractions, Percentages, and Decimals of the fifth-grade students was 82.06/82.35, which was higher than the expected 80/80.

2. The learning achievement after mathematics learning activity through E-Book integrated with Cooperative Learning technique Jigsaw in Fractions, Percentages, and Decimals of the grade 5 was statistically significantly higher than that before at .01 level.

3. Satisfaction regarding mathematics learning activity through E-Books integrated with Cooperative Learning technique Jigsaw in Fractions, Percentages, and Decimals of the grade 5 showed that the students are overall satisfied at the highest score ($\bar{X}$ =4.68 , S.D. = 0.47). When considering the data individually, the highest score is the course content, learning activities, media usage, teaching materials, and assessment and evaluation.

Key words: Development of Mathematics Learning Achievement, E-Book,
Cooperative Learning technique Jigsaw

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาจะพัฒนาความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มตามศักยภาพ ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม รวมไปถึงการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการแก้ปัญหา สามารถประกอบอาชีพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้ให้ความหมายของการศึกษา ตามมาตรา 4 ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2) หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 8) นอกจากนี้ หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 3)

ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตามนโยบายการจัดการศึกษาของไทยในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถท่องจำและ นำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะทำงานกันผู้อื่นสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ/ประเภทได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีจิตสำนึก ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสามารถอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสามัคคีปรองดอง ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1. พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะ พัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย ตรวจหวยกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก 3. ส่งเสริมการพัฒนาเนื้อหาสาระที่ทันสมัยในทุกระดับ ประเภทการศึกษา เพื่อการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราเรียนที่มีคุณภาพ รวมทั้งตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ปรับปรุงระบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองและพลโลก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการเรียนการสอนอย่างเข้มข้น (ดารุณี บุญครอง, 2560, หน้า 13 - 14) จากการวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษาของไทย พบว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา นวัตกรรม เป้าหมายของยุคไทยแลนด์ 4.0 คือ การมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถ พัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในวัยเรียน เพื่อเป็นทักษะสำหรับอาชีพในอนาคต โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้ในการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่สูงขึ้นและจะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี และการสร้างความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการศึกษาไทยเพื่อขับเคลื่อนสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถท่องจำและนำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะทำงานกับผู้อื่น สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (ดารุณี บุญครอง, 2560, หน้า 23)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบมีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วนช่วยให้คาดการณ์วางแผนตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติการศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1)

ประเทศไทยมีความพยายามอย่างหนักที่จะพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของชาติในระดับโรงเรียน เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาเทคโนโลยี นับเป็นเวลากว่า 50 ปีมาแล้วที่รัฐพยายามมุ่งพัฒนากำลังคน ของชาติอย่างมีประจักษ์พยาน โดยได้บรรจุไว้ชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่หนึ่ง (พ.ศ. 2504 - 2509) จนกระทั่งถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) ก็ยังย้ำถึงเป้าหมายนี้ อยู่ส่วนเป้าหมายการปรับปรุงการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมถึงคณิตศาสตร์ ถูกเน้นย้ำในแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่ฉบับ ที่สองเป็นต้นมา สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานก็ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่หนึ่ง เป็นที่เชื่อกันในระดับนโยบายว่าฐานรากที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศตั้งมั่นอยู่บนฐานรากของการมีนักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยี และบุคลากรด้านเทคนิคที่มากพอ ทั้งนี้การผลิตบุคลากรเหล่านี้จำเป็นต้องสร้างฐานที่มั่นคงจากการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา เพื่อให้การพัฒนา การศึกษาดังกล่าวเกิดขึ้น รัฐจำเป็นต้องมีหลักสูตรคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่ทันสมัย มีวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ มีหนังสือเรียน ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนและครู ตลอดจนมีการฝึก อบรมครูที่มีประสิทธิภาพ (สุนีย์ คล้ายนิล, ม.ป.ป., หน้า 4 - 5)

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางด้านการสื่อสารตลอดจนเทคโนโลยีอื่นๆ สร้างความเปลี่ยนแปลงให้หลายประเทศ ขับเคลื่อนสังคม และเศรษฐกิจของตนไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งผลให้ประเทศไทยได้ปรับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศอย่างเร่งด่วนทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมคนให้พร้อมกับความเจริญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนาทางเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความพยายามในการยำเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (วิไลวรรณ เรืองอุไร, 2556, หน้า 10) ผู้วิจัยจึงได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book หรือ E-Book) เป็นรูปแบบของหนังสือรูปแบบหนึ่งอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอ สามารถนำเสนอเนื้อหาได้ทั้งข้อความตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเอกสารจากจุดใดจุดหนึ่งในชุดเดียวกันหรือเอกสารอื่นๆได้ มีลักษณะคล้ายหนังสือที่เป็นรูปเล่ม ประกอบด้วยเรื่องราวเนื้อหาตามลำดับหัวข้อที่ชัดเจน เป็นสื่อที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว โดยสามารถสามารถเรียนได้ตาม

เวลาและสถานที่ที่ตนสะดวก (สุทิน โรจน์ประเสริฐ, 2555, หน้า 6)

การเรียนการสอนแนวใหม่เป็นการนำแนวคิด วิธีการ กระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาและการเรียน การสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจ ในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียนได้ (ขัณธ์ชัย อธิเกียรติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว, 2561, หน้า 1) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์ หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544, หน้า 15)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม โดยคละความสามารถ กลุ่มละประมาณ 4-5 คน เรียกว่า กลุ่มบ้าน แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเหมือนกันทุกกลุ่ม โดยมีหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม สมาชิกแบ่งเนื้อหาคนละหัวข้อ แล้วนำเนื้อหาที่ตนเองได้รับไปศึกษาร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นที่ได้เนื้อหาเหมือนกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกลับมาที่กลุ่มบ้านกลุ่มเดิม เพื่ออธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบรายบุคคลแล้วนำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มบ้านมารวมกัน กลุ่มใดได้คะแนนสูงสุด ครูมีการเสริมแรงด้วยรางวัลหรือกล่าวชมเชย (รัชนี ทาเหล็ก, 2556, หน้า 5) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอ เป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนโดยใช้กิจกรรมเกม ข่าว สนทนา จากภาพ เป็นต้น ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินการกลุ่มบ้านเรา จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถคละกัน เป็นกลุ่มพื้นฐานหรือ Home Groups โดยมอบหมายให้ สมาชิกแต่ละคนศึกษาตามประเด็นที่ตนเองรับผิดชอบ ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนแต่ละคนแบ่งหน้าที่กันศึกษาตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในบัตรกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นอภิปรายกลุ่มบ้านเรา นักเรียนแต่ละคนกลับกลุ่มบ้านเรา เพื่อนำเสนอความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มเชี่ยวชาญทีละคนจนครบทุกคนและสรุปงานในลักษณะ ผังความคิด ขั้นที่ 5 ขั้นนำ เสนอผลงานและผังความคิด นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอและอธิบายผังความคิดของ กลุ่มตนหน้าชั้นเรียน ในห้องซักถามและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ขั้นปฏิบัติรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนทำผังความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อเป็น รายบุคคล แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม (ปิยะนันท์ บุญโพธิ์ และนิลมณี พิทักษ์, 2554, หน้า 115)

จากยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามนโยบายการจัดการศึกษาของไทยในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรีจังหวัดสกลนคร ทั้งนี้วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สูงกว่าก่อนเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 17 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากทุกห้องจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม

2.2 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 บทเรียน ใช้เวลาในการเรียนการสอน 8 ชั่วโมง (รวมการทดสอบก่อนและหลังเรียน) ซึ่งบทเรียนประกอบด้วย

บทเรียนที่ 1 เรื่อง ความหมายของเศษส่วนร้อยละ และทศนิยม (1 ชั่วโมง)

บทเรียนที่ 2 เรื่อง การเขียนเศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม (1 ชั่วโมง)

บทเรียนที่ 3 เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารเศษส่วน (1 ชั่วโมง)

บทเรียนที่ 4 เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารทศนิยม (1 ชั่วโมง)

บทเรียนที่ 5 เรื่อง การหาค่าร้อยละ (1 ชั่วโมง)

บทเรียนที่ 6 เรื่อง การประยุกต์เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (1 ชั่วโมง)

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน เวลา 8 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านน้อยจอมศรี จังหวัดสกลนคร จำนวน 17 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน (Pre–test) โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้นักเรียนทำแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน (Post- test)

2. ทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E–Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคณะผู้วิจัยทดลองสอนด้วยตนเอง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 1 เล่ม ใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทดลอง 6 ชั่วโมง โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนชี้แจง และอธิบายวิธีการเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนเข้าใจและกระบวนการสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

2.2 ครูผู้สอนและนักเรียนทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

2.3 ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนและจดบันทึกผลจากการสังเกต

3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ฉบับเดิมที่ใช้ ในการทดสอบก่อนเรียน

4. นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E - book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw โดย

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

1.1.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ดังนี้

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

2) วิเคราะห์หาค่าระดับความยาก (p) และหาอำนาจการจำแนก (r)

3) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR_{20}ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson)

1.1.3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับพฤติกรรมความคิดเห็นที่ต้องการ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1.2.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E1 / E2

1.2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

1.2.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.06/82.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.68 , S.D. =

0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ

จากผลการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.06/82.35หมายความว่า นักเรียนทั้งหมดได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียนในระหว่างเรียน ร้อยละ 82.06 และนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ร้อยละ 82.35 สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายเหตุผลได้ ดังนี้

1.1 การสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) พร้อมทั้งค้นหาเนื้อหา และนวัตกรรมที่น่าสนใจ มีความทันสมัย สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาสาระ นำเนื้อหาสาระมากำหนดขอบข่ายการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้องแม่นยำ มีเนื้อหาที่น่าสนใจ และเหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ทั้งยังวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้บูรณาการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) เข้ากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรม เห็นคุณค่าในตนเอง และรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) กล่าวว่า "การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกกลุ่มจะมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอนและช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน" "ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงานอภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ" (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544, หน้า 15) จากการศึกษา ผลจากการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw

แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความรู้ ความจำ ความเข้าใจ หลังจากใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw สื่อและนวัตกรรมดังกล่าวเป็นทางเลือกแนวใหม่ สำหรับการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยมให้สูงขึ้น เพราะโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) เป็นสื่อประสมที่รวมทั้ง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก ข้อความ เสียง วีดีโอ และตัวอักษร ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสามารถย้อนกลับไปทบทวนความรู้ตามต้องการได้ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนอยากเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า "เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่างๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับนักเรียนได้ นอกจากนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป" ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภัทร เมืองแก้ว และกุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช (2561) ที่กล่าวว่า การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิส์ (E – Book) เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนช่วยให้นักเรียนสะดวกต่อการทบทวนความรู้ตนเองในระยะเวลาที่จำกัด และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ได้ เมื่อนำมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ทำให้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สูงขึ้น

ในขั้นตอนการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book)ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw คณะผู้วิจัยได้มีการศึกษาวิธีการสร้าง และวางแผนการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) "โดยยึดตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก พร้อมทั้งมีการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ให้มีความหลากหลาย และมีสื่อที่น่าสนใจ เพื่อเร้าความสนใจให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้" (นิพนธ์ ศุขปรีดี, 2519, หน้า 87) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการใช้สื่อที่สอดคล้องกับแต่ละเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ เพื่อช่วยเร้าความสนใจนักเรียน และให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบ และมีการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน และมีคุณภาพสูง ดังนั้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่องเศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่5 จึงสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้ได้

จากการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบกลุ่มให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรึกษาหารือกัน ช่วยกันค้นคว้าหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนานและคงทน ดังที่ Slavin (1987) และ Johnson, D.W. and Johnson (1992) กล่าวว่า "เทคนิคการสอนตามรูปแบบร่วมมือกันด้วยเทคนิค jigsaw เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น

กลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ซึ่งส่งผลดีต่อนักเรียนโดยตรง ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่ม สมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน" สอดคล้องกับ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2560) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมกันว่าหมายถึง "การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4–6 คน โดยในกลุ่มต้องคละ ความสามารถทางการเรียน และเพศ นักเรียนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันโดยนักเรียนที่เก่งกว่าจะช่วยนักเรียนที่อ่อนกว่า สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มของตนบรรลุเป้าหมาย" สิริพร ทิพย์คง (2545) พบว่า "การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อนักเรียนตรงกันในด้านต่างๆ คือ การมีความพยายามที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายมากขึ้น เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้นการเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพใช้เหตุผลดีขึ้น"

2. ผลการวิจัยยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน ($\overline{X}$ = 16.47) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{X}$ = 12.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายเหตุผล ได้ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเน้นการทดลองปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อการเรียนรู้และรูปแบบการสอนมีความน่าสนใจและทันสมัย ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw และแบบฝึกหัด ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และนักเรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ได้ "พร้อมทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือและมีภาพประกอบสวยงาม เป็นภาพเคลื่อนไหว และมีเสียงอ่านประกอบในแต่ละตัวอักษร นำเสนอข้อมูลในรูปแบบวีดีทัศน์หรือภาพยนตร์สั้น ผนวกกับข้อมูลสนเทศ ที่อยู่ในรูปตัวหนังสือ นักเรียนสามารถเลือกชมศึกษาข้อมูลได้ รวมทั้งเสนอข้อมูลเนื้อหาสาระในลักษณะแบบสื่อประสมระหว่างสื่อภาพ เป็นทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวกับสื่อประเภทเสียง" (ถาวร นุ่นละออง, 2550, หน้า 15) จึงทำให้กิจกรรมมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะตอบคำถามและแก้ปัญหาด้วยตนเองตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ Chinyin Chen (2011, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The Relationship 'between E-book Users' Learning Performance and Related Factors. จากการใช้บริการของ E – book (รุ่น CD - ROM) เป็นตำราเรียนในห้องเรียนที่เป็นปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างใหม่ ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจในการเรียนรู้กลยุทธ์การเรียนรู้และสื่อการสอนยังมีการศึกษาน้อยเกี่ยวกับการสอน E-book เกี่ยวกับความสัมพันธ์เหล่านี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ในระดับสูง แรงจูงใจจากการเรียนรู้และทัศนคติจากสื่อการเรียนการสอน E-book สูงปานกลาง การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้สื่อนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่เคยเรียนมาแล้วกับเนื้อหาใหม่ เชื่อมโยงเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และเป็นสื่อการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้เรียนรู้สื่อการสอนด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น

นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดรวบยอดด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ ชลประทิน (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ ของฟังก์ชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพ 81.50/81.11 2) ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน ของนักเรียนหลังเรียน ที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน สูงกว่าร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตสาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน จากคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน ในการเรียนเสริม และทบทวนบทเรียน และคะแนนของนักเรียนที่ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าคะแนนของนักเรียนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2.2 นักเรียนให้ความสนใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียนเป็นอย่างดี และรู้จักช่วยเหลือกันและกันด้วยความเต็มใจ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุมาจากการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนและการนำเสนอปัญหาที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนเป็นปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรีชา เนาว์เย็นผล (2545) ที่ว่า "การเรียนรู้เนื้อหาทางคณิตศาสตร์ที่มีการเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบเห็น หรือมีอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างถ่องแท้จากตัวอย่างที่สัมผัสได้ ทำให้รู้สึกว่าวิชาคณิตศาสตร์มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง" ข้อสังเกตก่อนการทดลองคณะผู้วิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนมากที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ก่อนเรียนด้วยการคาดเดา อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา หรืออาจเป็นเพราะว่านักเรียนไม่ให้ความสำคัญในการเรียน แต่ในขณะทำการทดลอง คณะผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจตั้งใจและให้ความใส่ใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น นักเรียนตั้งใจศึกษาข้อมูลจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ตั้งใจทำแบบฝึกหัด ตลอดจนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียน โดยสังเกตจากนักเรียนตั้งใจทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง โดยไม่ถามหรือลอกเพื่อน แสดงว่านักเรียนเกิดความรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน มีความมั่นใจในตนเอง หลังจากที่นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจนั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของนักเรียนด้วย โดยสอดคล้องกับการให้ความหมายของความพึงพอใจของสุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540 อ้างถึงใน พรพมล คงฉิม, 2554) ได้

ให้ ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า "ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคลซึ่งมีผลต่อการเลือกที่ จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น" และไพศาล หวังพานิช (2530) ได้กล่าวว่า "คุณลักษณะภายในมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย การวัดความพึงพอใจจึงต้องยึดหลักสำคัญดังนี้ 1) ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ คือ ความพึงพอใจของบุคคลจะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง ไม่ได้ผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่มีความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งคงที่ทำให้สามารถวัดได้ ความพึงพอใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรงจึงจะต้องวัดทางอ้อมโดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติอย่างสม่ำเสมอ 2) การวัดความพึงพอใจใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 ประการ คือ ตัวบุคคลที่ถูกวัด สิ่งเร้าและการตอบสนอง 3) สิ่งเร้าที่นิยมใช้คือ ข้อความวัดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่าคุณลักษณะของสิ่งนั้นเพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น 4. การวัดความพึงพอใจของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดสิ่งใดต้องพยายามถามคุณค่าและลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นมา แล้วนำผลซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อยมาผสมผสาน รวมเป็นความพึงพอใจของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้นๆ จะต้องครอบคลุมลักษณะต่างๆ ครบทุกลักษณะเพื่อให้การสรุปตรงตามความจริงมากที่สุด 5. ต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรงของผลการวัดอย่างเป็นพิเศษกล่าวคือต้องพยายามให้ผลที่วัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของบุคคลทั้งในแง่ทิศทางและระดับ และช่วงของความพึงพอใจ"

การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.68 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 5.00$) และ การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา คือ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกาเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.94$) และวิธีการวัดและประเมินผลช่วยทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.94$) และลำดับสุดท้ายของการจัดอันดับใน 3 ลำดับแรกคือ กิจกรรมการเรียนรู้ มีสื่อและอุปกรณ์เหมาะสมเพียงพอ ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ($\bar{x}$= 4.88), การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสุขและมีความสนุกสนาน ($\bar{x}$= 4.88) และการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x}$= 4.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนและด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายเหตุผล ได้ดังนี้

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่รวมทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก ข้อความ เสียง วีดีโอ และตัวอักษร ที่นักเรียนสามรถเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างความสนใจให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลได้อย่างเต็มที่ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ โดยไม่ต้องเร่ง

หรือรอผู้อื่น และยังสามารถย้อนกลับไปทบทวนความรู้หรือเรียนรู้ตามต้องการ เรียนรู้ได้ซ้ำเรื่อยๆ ซึ่งสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่กำลังศึกษาได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจใน เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยมเป็นอย่างดี และมีความสุขกับการเรียน ดังคำกล่าวของนักเรียน เช่น " ...สนุกมากค่ะ เรียนคณิตศาสตร์ด้วยคอมพิวเตอร์และเนื้อหาที่ครูสอนมีภาพประกอบสวยงาม ทำให้เรียนแล้วไม่เบื่อเลยค่ะ ..." (พรณภา เมืองสูง, 2562, สัมภาษณ์) "...มีตัวอย่างการทำแบบฝึกหัดมีวิธีการอธิบายที่เข้าใจง่ายและได้ฝึกทำกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เห็นความสารถของตนเองมากขึ้นค่ะ..." (ตันหยง สังข์เดช, 2562, สัมภาษณ์) "...ผมชอบการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์แบบนี้เพราะเนื้อหามีวิดีโอบรรยายอย่างละเอียดและเห็นภาพประกอบไปด้วย ..." (กิตติวัฒน์ ชัยทัศน์, 2562, สัมภาษณ์) "รู้สึกสนุกสนาน รู้สึกอยากเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้นครับ ..." (ธนกร ทรงเหลาสิงห์, 2562, สัมภาษณ์) จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนอกจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว ยังมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw ส่งผลให้มีความพึงพอใจที่ดี ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนรู้สึกสนใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น และส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับ (ศิริพร บุญเรือง, 2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาท) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพ 83.18/82.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการอ่านจับใจความ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D = 0.66)

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงหลักการสอนตามแนวทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมมือกันปฏิบัติ มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการทำงานในลักษณะของการร่วมมือกันภายในกลุ่ม เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีปะสิทธิภาพ น่าสนใจ และนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือกันในการทำงาน ซึ่งทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่าย นักเรียนให้ความร่วมมือและให้ความสนใจ ในการเรียนมากยิ่งขึ้น มีความตั้ง เอาใจใส่มีความกระตือรือร้น และนักเรียนยังมีความสุขในการเรียนรู้ อีกทั้ง มีการให้การเสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในการทำผลงาน แบบฝึกหัดท้ายหน่วย ซึ่งการเสริมแรงดังกล่าว เช่น การกล่าวคำชมเชย ให้รางวัล ให้คะแนน เป็นต้น และการเสริมแรงดังกล่าว มีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นแรงจูงใจ และสร้างบรรยากาศใน

การเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรมีการเสริมแรงนักเรียนเป็นระยะและหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักเรียนทราบระดับความสามารถของตนเองหรือทราบข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของตนเองได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) กล่าวว่า "การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของนักเรียน นักเรียนมีอิสระในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยได้ใช้กระบวนการคิดปฏิบัติได้จริง มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมและนักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมมากกว่าผู้สอน" และคณะผู้วิจัยยังพบว่า เมื่อถึงชั่วโมงในการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E – Book) นักเรียนจะมีสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ดี ให้ความร่วมมือและเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนควรชี้แจงและคอยแนะนำวิธีการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้กับนักเรียนก่อนในเบื้องต้น สำหรับนักเรียนที่ไม่เคยใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2. ควรจัดเตรียมและตรวจความพร้อมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้สามารถใช้การได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในขณะเรียนรู้

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีไว้สำหรับให้ครูผู้สอนใช้เป็นสื่อการสอน ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการ แต่ครูผู้สอนไม่ควรละเลยที่จะทำการควบคุมการใช้งานในระหว่างเวลาเรียนเพราะนักเรียนบางคนอาจไม่มีความรับผิดชอบเพียงพอในการศึกษาด้วยตนเอง เช่น เปิดดูเฉลยคำตอบก่อนทำแบบทดสอบ

4. ควรจัดทำสำเนา (Copy) แผ่นซีดีรอมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้นักเรียนทุกคนเพื่อให้นักเรียนได้นำไปใช้เรียนรู้จากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น หรือ คอมพิวเตอร์ที่บ้านนักเรียนได้

5. เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึง ควรให้นักเรียนระดับอื่นเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง เศษส่วน ร้อยละและทศนิยมด้วยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างทั่วไป

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งไม่อาจสอนแทนครูผู้สอนได้ทั้งหมด ดังนั้น ครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนให้ เกิดขึ้นพร้อมกับการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้ และครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด คอยอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่นักเรียน เสริมแรง เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

7. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งการกำหนดเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมอาจจะไม่เท่ากัน และควรเพิ่มเวลาทำแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียนที่เรียนรู้ช้า เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนได้ทัดเทียมกับคนอื่น

8. ครูผู้สอนควรช่วยให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่า นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นในการทำงาน

9. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือที่เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานและมีความน่าสนใจระหว่างเรียนโดยนำคอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรแนะนำวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนอย่างเหมาะสมเพื่อให้นักเรียนรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยมในรูปแบบอื่นอีก เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลายกว่านี้อีก เช่น การทำโครงงานคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการเรียนการสอน ฯลฯ

2. ควรมีการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม โดยใช้กลุ่มทดลองในโรงเรียนอื่นๆ เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะได้ทราบผลการใช้ในระดับที่กว้างขึ้น

3. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนตามรูปแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง เศษส่วน ร้อยละ และทศนิยม ที่มีต่อตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการสรุปองค์ความรู้ ความคงทนในการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทำงาน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นต้น

4. ควรพัฒนาและศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ในเนื้อหาอื่นๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

5. ควรนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ไปสอนในรายวิชาอื่นเพิ่มเติม หรือเพิ่มสื่อใหม่ๆ เข้ามาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=16352&Key=news15

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์*. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561, จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=15285&Key=news15

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ขัณธ์ชัย อธิเกียรติ และธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว. (2561). การเรียนการสอนแนวใหม่. *การสอนแบบทันสมัย และเทคนิควิธีสอนแนวใหม่*, ปีที่ 2561. หน้า 1.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชัน.

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์เรื่องการหาพื้นที่ของรูปสามเหลี่ยมและรูปสี่เหลี่ยมโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดารุณี บุญครอง. (2560). วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษา. *สารอาศรมวลัยลักษณ์*, 17(2). หน้า 13-23.

ถาวร นุ่นละออง. (2550). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องร่างกายมนุษย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์*

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ปิยะนันท์ บุญโพธิ์ และนิลมณี พิทักษ์. (2554). การพัฒนาทักษะ การทำงานกลุ่มโดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ ร่วมกับผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 6(4). หน้า 115.

ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2545). *กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิด สำหรับนักเรียนชั้นมัยมศึกษาปีที่ 1*. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2530). *เอกสารประกอบการอบรมการวัดผลการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รัชนี ทาเหล็ก. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง เส้นขนาน ที่มีต่อ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิไลวรรณ เรืองอุไร. (2556). *แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา สู่ประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิริพร บุญเรือง. (2556). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาท).* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริพร ทิพย์คง. (2545). *หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ

สิริภัทร เมืองแก้ว และกุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช. (2556). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book รายวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน (ภาษาจีน) สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สุคนธ์ ชลประทิน. (2551). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สยามพริ้นติ้ง เซอร์วิต.

สุทิน โรจน์ประเสริฐ. (2552). *การสร้างหนังสืออีเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เทคนิคการถ่ายภาพโฆษณา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุนีย์ คล้ายนิล. [ม.ป.ป.]. การศึกษาคณิตศาสตร์ในระดับโรงเรียนไทย พัฒนา-ผลกระทบ-ภาวะถดถอยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. (2540). *ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูก มะเขือเทศ แบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เกษตรศาสตร์ สาขาส่งเสริมการเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Chinyin Chen. (2011). *The Relationship between E-book Users' Learning Performance and Related Factors*. 8 May 2019 (Online). Available: http://www.editlib.org/p/37332.

Johnson, D. W. and Johnson. (1992). *Learning Together and Alone*. New Jersey: Prentice - Hall.

Slavin, R. E. (1989). *Cooperative learning and student achievement*. In R. E. Slavin (Ed.), School and classroom organization. Hillsdale, NJ: Lawerence Erlbaum Publishers.

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of Thai reading and writing ability using cooperative learning activities combined with Visual Thinking Learning Packages for Grade 5 students with learning disabilities

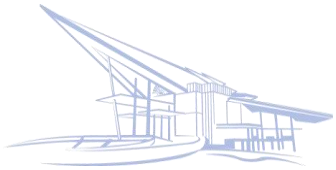
รณิดา วงษ์สะพาน[1]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์70/70 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่อง มาตราตัวสะกด เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมืองได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกศึกษาจากนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่อง มาตราตัวสะกด จำนวน 16 แผน 2) ชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ชุด แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่องมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (IE.) การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยสถิติ The Wilcoxon signed-rank test และการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

1 .กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 73.41/72.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 70/70ที่กำหนด

[1] ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.64 แปลว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 64

3. ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่องมาตราตัวสะกด พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยในลักษณะที่เป็นแนวโน้มเชิงบวก คือมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่องมาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ

ABSTRACT

This study has the following objectives: 1) To develop cooperative learning activities combined with Visual Thinking Learning Packages on the spelling section for students with learning disabilities. grade 5 to be effective according to the criteria 70/702) to study the effectiveness index of the learning activities 3) To study the reading and writing Thai language ability of the students who have been learning The satisfaction of the students towards learning by cooperative learning activities together with the Visual Thinking Learning Packages about the spelling section of the population used in education This may include students in Grade 5 at the 2nd semester 2559 academic year Si Ping City School District. Acquired by Purposive Sampling by choosing to study from 10 students who have been diagnosed by doctors with learning disabilities. The tools used in this study are 1) Plan of activity activities Cooperative knowledge on spelling section, 16 plans. 2) Visual Thinking Set, Spelling Section for students with learning disabilities. Grade 8, set of 8, a test of reading and writing ability in Thai on the spelling section for students with learning disabilities. By using learning sets and cooperative learning Thai language 1 grade of Prathomsuksa 5 with 0.83 confidence and questionnaire for student satisfaction with cooperative learning activities combined with Visual Thinking for students with Learning disability grade 5 statistics used for data analysis are percentage, average, standard deviation E1 / E2 formula for effectiveness index (IE.), Comparison of scores before and after learning with The Wilcoxon signed-rank test and content analysis using descriptive methods The study indicated that

1. Cooperative learning activities combined with Visual Thinking learning packages for students with learning disabilities grade 5 is as effective as 73.41 / 72.65 which meets the performance criteria 70/70 specified

2. Cooperative learning activities combined with Visual Thinking on Spelling Section for students with learning disabilities grade 5, with an effective index of 0.64, it means 64% of students have progress in learning.

3. Assessment results of Thai reading and writing ability of students with learning disabilities Grade 5, during cooperative learning combined with Visual Thinking on the spelling section, found that students with learning disabilities Grade 5 has the ability to read and write Thai in a positive trend which means the average score continuously increases. And students learning with cooperative learning activities combined with Visual Thinking on Spelling Section for students with learning disabilities Grade 5 had the ability to read and write Thai language after studying higher than before studying at the statistical significance level of .05.

4. Students who study with cooperative learning activities combined with Visual Thinking on Spelling Section for students with learning disabilities grade 5 Overall satisfaction is at a high level.

Key words: Thai reading and writing ability, cooperative learning, Visual Thinking Learning Packages

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 37 ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษการจัดการศึกษาทางไกลและการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาศัยรูปแบบต่างๆ ทั้งการศึกษาที่จัดตามแนวระบบโรงเรียน อาจเป็นการจัดการศึกษาประเภทต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ชุมชนและประเทศ ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพ การศึกษาวิชาชีพเฉพาะกิจ และการศึกษาพิเศษ เช่น การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสองการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนายความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 5-14)

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities : LD) เป็นปัญหาที่พบบ่อยในปัจจุบัน ซึ่งสาเหตุมาจากความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา ความบกพร่องนี้เกี่ยวกับการใช้ภาษาของเด็กในหลายๆ ด้าน ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน มีปัญหาในด้านการฟัง การคิด การพูด สื่อสารกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำ (ผดุง อารยะวิญญู, 2544) ความบกพร่องทางการเรียนรู้นับเป็นประเภทของความพิการหรือบกพร่องที่พบมากที่สุดในประชากรวัยเรียนโดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 5 ของประชากรวัยเรียนและคิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนที่มีความพิการหรือบกพร่องทุกประเภทรวมกันดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ซึ่งเป็นเด็กที่มีสติปัญญาปกติถ้าหากครูผู้สอนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความบกพร่องและลักษณะของปัญหาที่เด็กประสบแล้วย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่ตอบสนองต่อการเรียนรู้และสภาพความบกพร่องที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาและยังอาจส่งผลให้เด็กเหล่านี้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งอาจมีปัญหาพฤติกรรมหรือปัญหาอื่นๆ ตามมาได้ (แนวทางพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้, 2558, หน้า 2) ปัญหาความผิดปรกติในหลายลักษณะที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด ได้แก่ มีความยากลำบากในการเรียนรู้มากกว่าคนทั่วไปอาจรวมถึงความไม่เป็นระบบระเบียบ ขาดทักษะทางสังคม ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่เคยสอบตกและเรียนซ้ำชั้นในระดับประถมศึกษา มักพบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง (กรมสุขจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2543)

การใช้ภาษาในการสื่อสารสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเป็นไปอย่างเหมาะสม ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับ

คนไทยทุกคนรวมทั้งบุคคลที่มีความบกพร่องด้วย เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นสะพานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันการดำเนินชีวิตประจำวันและในการประกอบอาชีพจะมีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึก ความนึกคิด ความต้องการของแต่ละฝ่าย ซึ่งได้แก่ผู้ส่งสาร ซึ่งจะส่งสารโดยแสดงพฤติกรรมในรูปของการพูด การเขียน หรือแสดงด้วยท่าทาง ส่วนผู้รับสารจะรับสารด้วยการฟัง การดู หรือการอ่าน แต่ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารหรือรับสารภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์มาก เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแล้ว ยังเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดของมนุษย์และเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นภาษายังช่วยเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติอีกด้วยเพราะภาษาเป็นถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจกันในสังคม ภาษาจึงมีประโยชน์มากมาย ได้แก่ ภาษาช่วยธำรงสังคมภาษาแสดงความเป็นปัจเจกบุคคล ภาษาช่วยให้มนุษย์พัฒนา ภาษาช่วยกำหนดอนาคต ภาษาช่วยจรรโลงใจ(สมศักดิ์ ทองช่วย, 2559)

การเรียนภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นการเน้นทักษะในด้านต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่เนื่องจากพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน บางคนรับรู้เร็วบางคนรับรู้ช้า ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ มักประสบปัญหาอยู่บ่อยๆ และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะนักเรียนยังขาดทักษะในการอ่าน ทำให้ตีความตีโจทย์ปัญหาไม่ได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงไม่ดีเท่าที่ควร (ศิริวัลย์ ไผ่เฟื้อย, 2552: 2)

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน พบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยยังไม่ประสบผลตามเป้าหมายทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านออกเขียนได้ จากการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ปีการศึกษา 2557 พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ โดยคิดเป็นร้อยละ 68.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนไม่มากนัก (โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง, 2557)

นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำนั้น จากผลการตรวจวัดระดับเชาว์ปัญญาโดยนักจิตวิทยาเด็กและทีมแพทย์โรงพยาบาลเด็กราชนครินทร์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำนั้นส่วนใหญ่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงทำให้การเรียนรู้ในห้องเรียนมีปัญหาเรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจและไม่สามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับนักเรียนคนอื่นในห้องเรียนได้นอกจากนั้นสาเหตุสำคัญคือนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และอีกด้านหนึ่งเกิดจากความซับซ้อนของภาษาไทยที่จะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักภาษาและการจดจำวิธีการเขียนและการอ่านคำต่างๆ เพราะคำในภาษาไทยมีตัวสะกดจำนวนมาก รวมทั้งมีคำพ้องรูป พ้องเสียง และคำหนึ่งคำอาจมีความหมายที่แตกต่างกันเมื่ออยู่ในโครงสร้างของประโยคที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนภาษาไทยจึงเป็นเรื่องที่ละเอียด ทำให้นักเรียนจำนานมากไม่สนใจเรียน ไม่เห็นความจำเป็นในการเรียนรู้และใช้ภาษาอย่างถูกต้อง เน้นการใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน จึงทำให้จำไม่ได้และขาดความเข้าใจวิธีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนถือเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเรียนรู้และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากความบกพร่องของพัฒนาการทางสมองที่ทำให้ไม่สามารถจดจำและทำความเข้าใจหลักภาษาได้ตามที่หลักสูตรกำหนด นอกจากนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาก็ไม่เอื้ออำนวยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพราะเป็นการเรียนแบบต่างคนต่างเรียน ขาดความร่วมมือกัน ขาดการ

ช่วยเหลือกันนักเรียนที่เรียนเก่งมักจับกลุ่มกับนักเรียนที่เรียนเก่งด้วยกันจึงทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนถูกทอดทิ้งโดยเฉพาะนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะประสบปัญหา ในการเรียนเป็นอย่างมากเนื่องจากไม่สามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับนักเรียนคนอื่นในห้องเรียนได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนไม่อยากเรียนและปิดกั้นตนเองในการเรียนรู้ (โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง, 2557)

ครูผู้สอนภาษาไทยทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวดที่4 (มาตรา24) อันเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้โดยเน้นไปที่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ซึ่งสรุปใจความสำคัญได้ว่าให้ผู้สอนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการและการประยุกต์ความรู้ความสามารถมาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้โดยการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆให้ได้สัดส่วนอย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมอันดีงามโดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ดังคำอธิบายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 13)กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้จึงถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2542, หน้า 77) ที่กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อมการทำงานกลุ่มครูและนักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนร่วมกันแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

จากการศึกษาพบว่านวัตกรรมที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนและกำลังมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนอย่างมากคือ ชุดการเรียนรู้ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ชุดการเรียนรู้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการสอนภาษาอย่างหนึ่งเนื่องจากจะช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะการฟังพูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยที่สูงขึ้น นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าจะสามารถทบทวนบทเรียนได้ซ้ำๆ จนกระทั่งเข้าใจและจดจำได้ นอกจากนี้ วิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น คือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม (ทิศนา แขมมณี. 2550: 98-99)การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในกลุ่มย่อมมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในระดับสูง ได้แก่ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาสิ่งเหล่านี้จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนแบบปกติ (ขนิษฐา กรกำแหง, 2555: 20)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่องมาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งการใช้กลวิธีการคิดเป็นภาพเป็นเทคนิคที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านความสามารถทางด้านภาษาได้ และการสอน

โดยใช้กลวิธีการคิดเป็นภาพทำให้นักเรียนมีทักษะการสังเกตและการคิดมากขึ้น และส่งผลให้มีความสามารถทางด้านการสื่อสารเพิ่มมากขึ้นทั้งการอ่านและการเขียน อีกทั้งพัฒนาการด้านการวิเคราะห์และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ยังเพิ่มขึ้นตามลำดับ (ปุณยวีร์ แสงมนตรี, 2558: 26-28) ทั้งนี้ได้พัฒนาชุดการเรียนแบบคิดเป็นภาพร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมืองเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและศึกษาผลการใช้เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพโดยมีความคาดหวังว่าชุดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นจะส่งผลให้ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดนักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ด้วยตนเองด้วยความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีความสนุกสนานเพลิดเพลินเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่องมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานไว้ดังนี้

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 112 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้พื้นฐานวิชาภาษาไทยจากการประเมินผลในภาคเรียนที่ 1ปีการศึกษา 2559 โดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 62.60

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นเนื้อหาในหลักสูตร

สถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง มาตราตัวสะกด

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2.2 ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 16 ครั้ง ครั้งละ1 ชั่วโมงเป็นเวลา 16 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 แผน

2.ชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 ชุด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

4. แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรับจากแบบวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านและการเขียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ให้ปฏิบัติการอ่านและการเขียน จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยสถานการณ์ในการอ่าน จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน และสถานการณ์ในการเขียน จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 30 คะแนน

6. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 10 คนตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ 10 ข้อ ประกอบด้วยสถานการณ์ใน

การอ่านจำนวน 5ข้อ และสถานการณ์ในการเขียนจำนวน 5 ข้อ

2. ผู้ศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้จำนวน 8 ชุด และแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 16 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวม 16 ชั่วโมง พร้อมกับการประเมินผลระหว่างเรียนด้วยการตรวจผลงานและการทดสอบย่อยท้ายบทเรียนในแต่ละชุดการเรียนรู้และประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) จำนวน 30 ข้อ โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมาตราตัวสะกด ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ 10 ข้อ ประกอบด้วยสถานการณ์ในการอ่านจำนวน 5 ข้อ และสถานการณ์ในการเขียนจำนวน 5 ข้อ

4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาคุณภาพและความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การยอมรับคุณภาพแต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

1.2 วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item - Objective Congruence : IOC) การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถามคือค่า IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

1.3 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายข้อการยอมรับคุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อคำถาม คือ ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

1.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งฉบับโดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson สูตรที่ 20 (KR-20) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient)ของ Cronbach โดยการยอมรับคุณภาพของค่าความเชื่อมั่น คือ ค่าที่คำนวณได้มากกว่า 0.70 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง 0.40 – 0.70 ถือว่ามีความเชื่อมั่นปานกลางและน้อยกว่า 0.40 ถือว่ามีความเชื่อมั่นต่ำ

2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 70/70 โดยใช้คะแนนการประเมินผลระหว่างเรียนด้วยการตรวจผลงานและการทดสอบย่อยท้ายบทเรียนในแต่ละชุดการเรียนรู้สำหรับการหาประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) และใช้คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับการหาประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)

3.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking)เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 การวิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ(Visual Thinking)เรื่องมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยคะแนนจากแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ส่วนคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียน ดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยสถิติ The Wilcoxon signed-rank test ซึ่งเป็นสถิติสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อย

3.4 วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 73.41/72.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 70/70 ที่กำหนด

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่องมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.64 แปลว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 64

3. ผลการศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่องมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า

3.1 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยในลักษณะที่เป็นแนวโน้มเชิงบวกคือมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยโดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคน โดยผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน อยู่ในระดับดี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ด้านการเว้นวรรคตอนถูกต้องในการอ่าน และด้านการอ่านเสร็จตามเวลาที่กำหนด และนักเรียนมีความสามารถในการอ่าน อยู่ในระดับพอใช้ 2 ด้านได้แก่ การอ่านถูกต้องตามอักขรวิธีมีความชัดเจนในการอ่านตามลำดับส่วนความสามารถด้านการเขียนภาษาไทย พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยโดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกคนโดยผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียน อยู่ในระดับดี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างประโยคที่สื่อความหมายได้ ด้านการเขียนเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง และด้านการเขียนสะกดคำและมีความสามารถในการเขียนอยู่ในระดับพอใช้ 1 ด้าน คือ ด้านการเลือกใช้คำได้ถูกต้องและสละสลวย

3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

คะแนนการทดสอบ	**ค่าเฉลี่ย**	**S.D.**
คะแนนหลังเรียน	20.90	1.66
คะแนนก่อนเรียน	13.20	1.81

	จำนวน (คน)	Sum of Rank	Z	Sig.
การเปรียบเทียบ (หลังเรียน-ก่อนเรียน)			2.810*	.05
ตำแหน่งที่เป็นลบ	0	0.00		
ตำแหน่งที่เป็นบวก	10	55.00		

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 73.41/72.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะที่กำหนดไว้ 70/70 แสดงว่ามีประสิทธิภาพช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริงสามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีคำชี้แจงที่ชัดเจน เนื้อหาสอดคล้อง และครอบคลุมตามจุดประสงค์ เนื้อหาของชุดการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน มีความยากง่ายพอเหมาะการจัดลำดับเนื้อหาเหมาะสม กิจกรรมในแต่ละขั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย และจำนวนมากพอสำหรับให้นักเรียนฝึกจนเกิดความชำนาญ มีภาพประกอบตัวหนังสือชัดเจนและมีตัวอย่างสำหรับนักเรียนจึงเป็นที่สนใจของนักเรียน อีกทั้งยังมีเฉลยและแบบบันทึกคะแนนสำหรับให้นักเรียนสามารถตรวจให้คะแนนและประเมินตนเอง นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ยังผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาข้อบกพร่อง นำไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างก่อนนำมาใช้จริง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ กล่ำนาค (2542 : 12) ให้คำนิยามว่าชุดการเรียนเป็นการรวมสื่อการสอนหลายรูปแบบให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล นักเรียนจะเรียนตามศักยภาพความสามารถและความต้องการของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมเป็นผู้เรียน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษา เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนซึ่งทำให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านตรงตามเป้าหมาย และช่วยส่งเสริมเรื่องราวความรับผิดชอบให้กับนักเรียนได้และณัฐกานต์ มิ่งศิริธรรม (2545 : 19) กล่าวว่า ชุดการเรียนหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละหน่วย อันประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่รวบรวมไว้เป็นระเบียบในกล่องหรือซองเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543 : 92 – 94) ได้กล่าวถึง หลักการและแนวคิดของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนการสอนแต่เดิมนั้นเรายึดครูเป็นหลักเปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนโดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีการต่างๆ การนำสื่อการสอนมาใช้ต้องให้ตรงกับเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป การใช้สื่อการสอนในปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นการผลิตชุดการเรียนรู้แบบสื่อประสมอันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือการเปลี่ยนจากครูเป็นผู้หยิบอุปกรณ์เพื่อใช้สอนมาเป็นให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่างๆ ด้วยตนเอง โดยอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้ปฏิกิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อมเดิมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนั้นมีลักษณะทางเดียว ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกความคิดอย่างเสรีแต่ปัจจุบันมีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดกระบวนการผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปของชุดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นชุดการเรียนรู้ที่มีคำชี้แจงชัดเจนมีรูปภาพประกอบมีความหลากหลายเหมาะสมกับวัย และพื้น

ฐานความรู้ของผู้เรียนเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียน และจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายความสามารถ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทั้งแบบตอบอย่างเสรี มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไปและไม่ยากแก่การเข้าใจมีรูปแบบที่หลากหลายใช้หลักจิตวิทยาใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่ายฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนานสามารถศึกษาด้วยตนเองได้และฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

2. จากข้อค้นพบที่ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดัชนีประสิทธิผลท่ากับ 0.64 แปลว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 64 และนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมและเป็นไปตามสมมุติฐานของการศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากชุดการเรียนรู้มีการจัดลำดับเนื้อหาเหมาะสม ลำดับจากง่ายไปยากให้นักเรียนได้ฝึกทบทวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของกัทธรี (Guthrie's ContiguityTheory)มีหลักการว่าการเรียนรู้เกิดจากการกระทำ คือมีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่เข้าคู่กันได้ ในลักษณะที่มีการกระทำหรือสัมผัสไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้งก็เกิดการเรียนรู้ได้ ในการนำความรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยงของกัทธรี ไปใช้ในการเรียนการสอนนั้นก่อนดำเนินการสอนครูจะต้องจูงใจให้นักเรียนตั้งใจและ มีความสนใจที่จะเรียนแล้วดำเนินการสอนตามสาระให้เด่นชัดเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำและก่อนจบบทเรียนควรให้นักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนให้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ (Hull's Systematic Behavior Theory) ทฤษฎีนี้มีหลักการว่าการเรียนรู้เกิดจากการเสริมแรง การเสริมแรงเป็นการให้รางวัลเพื่อก่อให้เกิดการลดแรงขับหรือลดความต้องการลงทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งโปรแกรมการเรียนการสอนรายบุคคลจะอิงทฤษฎีนี้มากและทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ทฤษฎีแห่งความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเกสตัลท์" ซึ่งมีหลักการว่าในการเรียนรู้หรือในการแก้ปัญหาบุคคลจะพิจารณาสิ่งเร้าหรือโครงสร้างของปัญหาโดยส่วนรวมทุกแง่ทุกมุมเสียก่อน จากนั้นก็จะแยกเป็นส่วนย่อยๆ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ จนเกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 174) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือว่าการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

จากข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการที่ครูนำนวัตกรรมชุดการเรียนรู้มาใช้ในการ

ยกระดับความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ และนำไปใช้จริงในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยที่ตกต่ำได้

3. จากข้อค้นพบที่ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คนเก่งได้ช่วยเหลือคนอ่อนในการค้นหาคำ ความหมายได้ฝึกฝนการอ่านและการเขียน ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและทำให้ไม่รู้สึกเครียดและกังวลมากเกินไป นอกจากนั้นนักเรียนยังได้ถ่ายทอดความคิดของตนเองโดยการวาดภาพในชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ ทำให้นักเรียนได้ใช้จินตนาการซึ่งเป็นการทำงานของสมองซีกขวา เป็นการลดความเครียดจากการใช้สมองซีกซ้ายมากเกินไป ในการเรียนภาษา การจดจำคำ การแปลความหมายคำ ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจจากการได้ถ่ายทอดจินตนาการของตนเองตามที่เข้าใจ และชุดการเรียนรู้มีรูปเล่มที่สวยงามน่าสนใจ ทำให้อยากรู้อยากเรียน ตัวอักษรและรูปภาพที่ปรากฏในชุดการเรียนรู้สามารถอ่านได้ชัดเจน การฝึกทักษะของนักเรียน นักเรียนมีความอิสระในการเรียนรู้เป็นไปตามแนวคิดของ สกินเนอร์ (บุญล้อม ศรีคร้าม, 2549, หน้า 16; อ้างอิงจาก Skinner, 1971, หน้า 1–63 , 96–120) กล่าวว่า เสรีภาพนำบุคคลไปสู่ความภาคภูมิและความภาคภูมินำบุคคลไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการคิด ตัดสินใจ การกระทำและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองและนั่นคือเป้าหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษา การที่นักเรียนได้ทราบผลของการทำชุดการเรียนรู้ในทันทีทำให้ทราบข้อบกพร่องหรือเห็นความสำเร็จของตนเองในทันที ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow) (ทิศนา แขมมณี, 2550, หน้า 25) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น หากได้รับการตอบสนองก็จะช่วยให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานได้ ซึ่งความต้องการที่ได้รับการตอบสนองนี้ คือ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความต้องการมีความสามารถ ความภาคภูมิใจในคุณภาพของงานที่ทำนั่นเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริลักษณ์ หินแก้ว (2551)ได้ศึกษาการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนองครักษ์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปสอนในชั่วโมงปกติ สอนซ่อม

เสริมหรือให้เด็กนำไปฝึกฝนด้วยตนเองที่บ้านโดยอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต้องคำนึงถึงกลุ่มนักเรียน ครูผู้สอนควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานและความสามารถของเด็ก ตลอดจนสมาธิของนักเรียน เพื่อกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวทางการในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยพัฒนาไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรกำหนดสถานการณ์ที่มีความหมายใกล้ตัวนักเรียน ควรสร้างจากสิ่งที่นักเรียนกำลังสนใจ และมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

2.3 ควรมีการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบกับชุดการเรียนรู้แบบคิดเป็นภาพ (Visual Thinking) เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นไปใช้กับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อจะได้ข้อสรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่กว้างยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

————. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้าคุรุสภา.

กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือการดูแลบุคคลปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข.

ขนิษฐา กรกำแหง. (2555). "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการถนอมอาหารที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการและการจัดกิจกรรมการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้,". *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *6*(3).

ณัฐกานต์ มิ่งศิริธรรม. (2545*). ผลการใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิศนา แขมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2543). *นวัตกรรมการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญล้อม ศรีคราม. (2549). *ความพึงพอใจของนักเรียนในช่วงชั้นที่3 ของโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดปทุมธานีที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยกับครูชาวต่างชาติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวลัยอลงกรณ์.

ปุณยวีร์ แสงมนตรี. (2558). *การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ. ม. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการเรียนรู้). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผดุง อารยะวิญญู. (2544). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.

โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง. (2557). *รายงานการประชุมประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. เชียงใหม่: เทศบาลนครเชียงใหม่.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : แอลทีเพรส.

————. (2545). *เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิก.

ศิริวัลย์ ไผ่เฟื้อย. (2552). *การพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้ชุดกิจกรรมแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 1/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ศิริลักษณ์ กล่ำนาค. (2542). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอบตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมศักดิ์ ทองช่วย. (2559). *เอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน รายวิชา ท๔๐๑๐๕ หลักภาษาไทยในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาภาษาไทย โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

The Development of Online Tutorials on Design Google Sketch Up based on with MIAP Learning Process.

อัจฉรา โสดา[1]
ลาวัณย์ ดุลยชาติ[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลากหน่วยเลือกเป็นหมู่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใบงานฝึกปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้บทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน และ ผู้ดูแลระบบ 2) ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.41, S.D. = 0.50) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/ 86.09 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.62 คิดเป็นร้อยละ 62 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.68 , SD = 0.52)

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ, กูเกิ้ลสเก็ตอัพ,ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) the development of online tutorials on design Google Sketch Up based on with MIAP Learning Process, 2) to study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials, and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 23 students mathayomsuksa 3/1 at Namonpittayakom School, Namon district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, an achievement test, task evaluation from and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

The purposes of the research were 1) the development of online tutorials on design Google Sketch Up based on with MIAP Learning Process, 2) to study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials, and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 23 students mathayomsuksa 3/1 at Namonpittayakom School, Namon district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, an achievement test, task evaluation from and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

The research findings showed that 1) the development of online tutorials on design Google Sketch Up based on with MIAP Learning Process, 2) to study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials, and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 23 students mathayomsuksa 3/1 at Namonpittayakom School, Namon district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, an achievement test, task evaluation from and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

Keyword: Online tutorials, 3D model, Google Sketch Up, MIAP Learning Process

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอทีทำให้วิถีการเรียนรู้และการดำเนินการชีวิตของมนุษย์ในสังคมปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่างๆเป็นจำนวนมากยิ่งเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใดยิ่งทำให้มีนวัตกรรมรูปแบบต่างๆมากขึ้นทุกสังคมต้องปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (วัชรพล วิบูลยศริน, 2556 อ้างอิงใน วรรณพรและจิตรสังวรณ์: 1)

จากที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2561 ที่โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพบว่ามีระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งบริเวณโรงเรียนและภายในห้องเรียนรวมไปถึงเครือข่ายอินเตอร์เน็ตบนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานอย่างสะดวกและรวดเร็วหากแต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชานั้นครูผู้สอนจะใช้การบรรยายผ่านสื่อ Microsoft Power Point และนำเสนอเนื้อหาที่เป็นรูปภาพแบบธรรมดา ซึ่งทำให้นักเรียนขาดความสนใจในบทเรียนเพราะคิดว่าบทเรียนไม่มีความตื่นเต้น ไม่มีความดึงดูดต่อผู้เรียน และไม่มีความน่าสนใจต่อการเรียนรู้ (เทวัญ ภูพานทอง 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนออนไลน์เป็นการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในเครือข่ายอินเตอร์เน็ต (Internet) ผ่านสื่อกลางในการส่งผ่านเครือข่ายและสร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ ในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตาความสามารถและความสนใจของตนโดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่นๆจะถูกส่งไปยังผู้เรียนเชื่อมโยงระบบเป็นเครือขายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกคนสามารถประเมิน ติดตามพฤติกรรมผู้เรียนได้เสมือนการเรียนในห้องเรียนจริง (วัชราภรณ์ เพ็งสุข. 2559: บทคัดย่อ)

การออกแบบ Model 3 มิติ หมายถึง โมเดลที่ถูกสร้างโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อแสดงผลให้เห็น บนพื้นผิว 3 มิติคือมีมิติในแนวนอนแนวตั้งและแนวลึกซึ่งแตกต่างจากภาพ 2 มิติที่แสดงผลเพียง 2 แนวเท่านั้นโมเดล 3 มิติ จึงมีมุมมองที่มากกว่าคือสามารถมองเห็นได้รอบด้าน 360 องศา และสามารถปรับแต่งแก้ไขรูปทรงในลักษณะเหมือนกับงานปั้นได้ซึ่งเรียกว่า 3D Modeling หรือการปั้นวัตถุ 3 มิติ (บุญทรัพย์ วิชญางกูร และ เอกชัย นันทพลชัย. 2559: 5)

โปรแกรม Google Sketch Up หมายถึงโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบ Model 3 มิติ สามารถสร้างงานเขียนแบบหรือภาพจำลองได้อย่างสะดวกและรวดเร็วแม้ว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานโปรแกรม 3 มิติมาก่อนก็สามารถที่จะเรียนรู้และลองหัดสร้าง Model 3 มิติด้วยเครื่องมือที่มีให้โปรแกรมได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว (บุญทรัพย์ วิชญางกูร และ เอกชัย นันทพลชัย.2559: 2)

กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เป็นแผนการสอนที่นำมาใช้ในหลักสูตรของครุศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ Motivation คือ การกระตุ้นความสนใจก่อนเข้าบทเรียน อาจจะเป็นการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ การใช้คำถามนำ การแสดง หรือทำอะไรก็แล้วแต่ที่จะให้ผู้เรียนรู้สึกและคิดตามหลัง จากนั้นก็ทำการโยงเรื่องไปสู่ขั้นตอนที่สอง Information คือขั้นตอนการให้เนื้อหากับผู้เรียน เป็นขั้นตอนเนื้อหาสาระ รายละเอียด และความรู้ต่าง ๆ Application คือ ขั้นตอนที่ต้องการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ขั้นตอนนี้จะถือเป็นการสอบผู้เรียน อาจใช้ข้อสอบแบบทดสอบ ใช้การถามคำถาม หรือแสดงให้ดูในการปฏิบัติจริง Progress คือ ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับช่วง Application เป็นการนำเอาผลของการสอบ การ

ปฏิบัติมาทำการตรวจสอบว่าผ่านตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วให้ผลย้อนกลับไป ถ้าไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็จะรู้ว่าผู้เรียนยังขาดความรู้เรื่องอะไร และก็ทำการแก้ไข แล้วสรุปทำความเข้าใจอีกครั้ง (ยินดี วรรณมณี, 2548: 54)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนาธิป พลพวก (2560: 48) ได้ทำการศึกษาวิจัยการ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ โดยรวมที่มีต่อบทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดทรงธรรมภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 32 คน โดย การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.29/80.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาคณิตศาสตร์เรื่องการวัดค่ากลางของข้อมูลด้วย Google Site สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สุรินทร์ เพชรไทย (2560: 126) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนา เว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่งโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสารสนเทศภูมิศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่งสร้างด้วยระบบการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ LMS ในการสร้างเนื้อหา แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อน เรียนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดย ใช้อีเลิร์นนิ่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย เปอร์เซ็นต์ และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่าที (paired samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิงมีประสิทธิภาพ 80.75/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนบทเรียน ออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิง อยู่ในระดับดี

เชน ชวนชม (2558: 138) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft office สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพาการวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft officeสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1ใหม่ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office (3)เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งาน โปรแกรม Microsoft office กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันในภาคเรียนที่ 2 จำนวนห้องเรียนจำนวน 50 คนซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) บทเรียนออนไลน์ (2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน(3)แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2เท่ากับ80/80 ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ วิเคราะห์ผลคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้ t-test (dependent) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับผลการวิจัย (1) ได้บทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft officeมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2:80.73/81.27 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันเรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office อยู่ในระดับ"ความพึงพอใจมาก"

ธนพงษ์ ไชยลาโภ, เอกลักษณ์ โภคทรัพย์ไพบูลย์ และ ปริญญ์ โสภา (2559: 134) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครื่องมือสื่อบทเรียนมัลติมีเดีย (Multimedia Online Learning) เรื่องการออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย 15 บทเรียน เพื่อค้นหาประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านสื่อบทเรียนออนไลน์ด้วยแบบทดสอบ รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของ

ผู้เรียนจากการเรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตเอกการออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์และ มัลติมีเดีย วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 40 คน ที่กำลังศึกษาในรายวิชาการออกแบบกราฟิกเบื้องต้น เพื่อสื่อปฏิสัมพันธ์แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ จากผลการทดลองภาคสนามมีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.13/92.17 ซึ่งอยู่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ประสิทธิผลทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีค่าความยาก ง่าย (P) เฉลี่ยเท่ากับ 0.27 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 1 อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2, 3 อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (D) เฉลี่ยเท่ากับ 0.20 - 0.71 และค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำ คะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบพบว่าผลต่างของคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน โดยมีค่าเท่ากับ 62.01 ซึ่งมี ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 60 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน ได้คะแนนเฉลี่ยทุกด้านเท่ากับ 4.58 แสดงว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อบทเรียนมัลติมีเดีย อยู่ใน เกณฑ์ระดับดีมาก สรุปได้ว่าการพัฒนาสื่อบทเรียนมัลติมิเดียวิชาการออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดียในครั้งนี้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เพิ่มมากขึ้น และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับดีมาก

ณัฐฐินันท์ กังแฮ, กุสุมา ใจสบาย และ กรวรรณ สืบสม (2560: 129) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและ การสื่อสาร ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วย บทเรียนออนไลน์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 4) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่เรียนแบบปกติ และ 5) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธรรม ราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 81 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร 2) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียน ออนไลน์ 3) แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 87.54/80.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .054) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.50, S.D. = 0.58)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดย

ละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAPโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

3. แบบประเมินชิ้นงานผู้เรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3 ห้อง รวมจำนวน 57 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 ห้อง รวมจำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558: 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่ามีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่ามีระดับมาก

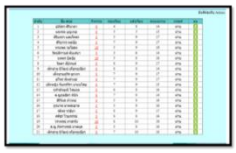
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่ามีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่ามีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่ามีระดับที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสนใจปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นพยายามขั้นที่ 4 ขั้นสำเร็จผล และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

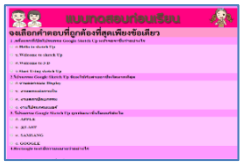
1. หน้าผู้ดูแลระบบ

2. หน้าหลักบทเรียน

3. หน้าคำชี้แจง

4. หน้าแบบทดสอบ

5. หน้าบทเรียน

6. หน้ากิจกรรม

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพโมเดล 3 มิติด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAP และประเมินความเหมาะสมของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การจัดวางรูปแบบของบทเรียนสอนผ่านเว็บ	4.17	0.34	มาก
2. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	4.25	0.45	มาก
3. การนำทางและการเชื่อมโยง	4.67	0.52	มากที่สุด
4. เครื่องมือสื่อสารบนเว็บ	4.50	0.53	มากที่สุด
5. แบบทดสอบ	4.67	0.49	มากที่สุด
6. การออกแบบการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้	4.33	0.52	มาก
โดยรวม	**4.41**	**0.50**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.41, S.D. = 0.50)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพโมเดล 3 มิติด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAPที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3/1โรงเรียนนามนพทยาคม จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	23	10	184	8.00	80.00
หลังเรียน (E2)	23	10	198	8.61	86.09

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 เท่ากับ 80.00 /86.09 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAPที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที 3/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
23	10	138	201	0.68	68

จากตารางที่ 3 ผลการดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีค่าเท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ68 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	4.74	0.45	มากที่สุด
2. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.70	0.47	มากที่สุด
3. ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของเนื้อหาที่ใช้	4.48	0.85	มาก
5. เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.48	0.73	มาก
6. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้การนำเสนอ	4.48	0.73	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. สีของพื้นหลังบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
8. ปุ่มต่างๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.52	0.59	มากที่สุด
9. การใช้งานบทเรียนง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.52	0.47	มากที่สุด
10. ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.61	0.42	มากที่สุด
11. เสียงเพลงประกอบเหมาะสม	4.74	0.57	มากที่สุด
12. แบบทดสอบใช้ง่าย	4.43	0.59	มาก
โดยรวม	4.43	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.63, S.D. = 0.57)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน ได้แก่ 1.ส่วนของผู้ดูแลระบบ ประกอบไปด้วย 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) ลบผู้เรียน 5) หน้าเว็บบอร์ด และ 2.ส่วนของผู้เรียน ประกอบไปด้วย 1) หน้าบทนำ 2) สมัครสมาชิก 3) เข้าสู่ระบบ 4) คำชี้แจงบทเรียน 5) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) หน้าบทเรียนได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4)ขั้นสำเร็จผล 8) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 9) หน้าเว็บบอร์ด 10) หน้ารายงานผล เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ตามแนวคิดกระบวนการ ADDIE Model และ กระบวนการเรียนรู้ MIAP สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอุมา แก้วอุ่น และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2561: 70) ที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบโลโก้ ด้วยโซทิ้งค์ โลโก้ เมคเกอร์ โปรเฟชชันแนล ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน ได้แก่1. ส่วนของผู้ดูแลระบบ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 9) หน้ารายงานผล

2. ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$=4.41 และ S.D. = 0.50) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนออนไลน์มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้สอดคล้องกับงานวิจัยของยลดา อุ่นสาและลาวัณย์ ดุลยชาติ (2561: 68) ทำการวิจัยเรื่องบทเรียนออนไลน์ เรื่อง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ด้วยเทคโนโลยีภาพเสมือนจริงตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.42, S.D. = 0.51)

3. ผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 80.00/86.09 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ ตั้งมโนกุล (2558: 100) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชา คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ E1=82.38 และ E2=81.11

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.68หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 68 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546: 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรมGoogle Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอนสามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกาญจนา รัตนธีรวิเชียร (2559: 36-41) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาอัลกอริทึมเบื้องต้น เรื่อง การเขียนผังงานสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีอยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 69

5. จากผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้ศึกษาที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.57) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีการสร้างเป้าหมายที่ท้าทายให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมีทั้งสื่อการเรียนการสอนที่เป็นวิดีโออินโฟกราฟิก เกมและกระดานถามตอบสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย เพ็งภิญโญ (2559: 186) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.55)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น เนื่องจากเป็นการเป็นการเรียนรู้โดยใช้อุปกรณ์ผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย นักเรียนจึงสนใจมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

1.2 การตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนและอินเตอร์เน็ตของโรงเรียนว่ามีปัญหาหรือมีความเร็วพอที่จะทำให้เรียนบทเรียนออนไลน์ได้พอหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากการทดลองใช้โปรแกรม Google Sketch Up อยากให้ผู้ศึกษาพัฒนาในตัวสื่อการเรียนรู้และให้ผู้ศึกษาเตรียมความพร้อมให้มากเพราะนักเรียนมีความสามารถในการใช้โปรแกรมพอสมควร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา รัตนธีรวิเชียร์. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชา การเขียนอัลกอริทึมเบื้องต้น.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2562,จาก http://www.st.ac.th/av/inno_elearn.htm.

ชนาธิป พลพวก. (2560). *การเรียนการสอนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2562, จาก http://www.st.ac.th/av/inno_elearn.htm.

เชน ชวนชม. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft office สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม2562, จาก https://journalipe.com.

บุญทรัพย์ วิชญางกูร และ เอกชัย นันทพลชัย. (2559). *SketchUp.* พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: ไอทีดีซี พรีเมียร์.

ณัฐฐินันท์ กังแฮ กุสุมา ใจสบาย และกรวรรณ สืบสม. (2560). *องค์ประกอบของบทเรียนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562, จาก https://kruladda.wordpress.com.

เทวัญ ภูพานทอง. (2562). *สัมภาษณ์.* เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2562.

ธนพงษ์,เอกลักษณ์ และ ปริญญ์ โสภา (2559). *การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม2562, จาก https://www.tci-thaijo.org.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ยลดา และลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2561). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริงตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAP.* การประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่ 5, 2 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดสารคาม.

วัชรพล วิบูลยศริน (2556). อ้างอิงในวรรณพร และ จิตรสังวรณ์ (2559). *บทเรียนออนไลน์การเรียนการสอนผ่านเว็บคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2562,จาก https://www.gotoknow.

วัชราภรณ์ เพ็งสุข. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2562, จาก file:///C:/Users/bbb/Downloads

วินัย เพ็งภิญโญ. (2559). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.* สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562, จาก http://ejournals.swu.ac.th.

สุรินทร์ เพชรไทย (2560). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์.* สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2562,จาก https://research.kpru.ac.th.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* พิมพ์ครั้งที่ 1.ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

อรอุมา และลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2561). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบโลโก้ด้วยโปรแกรมโซทิ้งค์เมคเกอร์โปรเฟชชันแนล ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP.* การประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่5, 2 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดสารคาม.

อรุณ ตั้งมโนกุล. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.* สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562,จาก http://cms.dru.ac.th/jspui/handle.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ ด้วยโปรแกรมอิงสเคปตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

The Development of Online Tutorials with Creating Infographic Images Inkscape based on MIAP Learning Process.

ปภาวรินท์ ศรีมงคล[1]
ลาวัณย์ ดุลยชาติ[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 30 คน โรงเรียนสมเด็จพิทยคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม วิธีการจับสลากโดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยในการเลือก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสมแบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มี 2 ส่วน คือ นักเรียน และผู้ดูแลระบบนักเรียน 2) ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D.= 0.36) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น เท่ากับ 82.67/86.33 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.70 หรือร้อยละ 70 5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.73, S.D. = 0.45)

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, อินโฟกราฟิกส์, โปรแกรม อิงสเคป

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

The purpose of this research were 1) the development of online tutorials with creating infographic images inkscape based on MIAP learning process, 2) study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials, and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 30 students mathayomsuksa 2/12 at Somdetpittayakhom School, Somdet district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, the appropriate assessment form an achievement test, task evaluation form and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

Result of the research were as follows 1) the developed of online tutorials with creating infographic images inkscape based on MIAP learning process had 2 components include student and administrator, 2) The appropriate of the online tutorials was in high level ($\overline{X}$ = 4.11, S.D.= 0.36) 3) the efficacy of the online tutorials at 82.67/86.33 was higher than the specified criteria 80/80. 4) the effectiveness index of the online tutorials was in high learning 0.70 or 70%. and 5) the satisfaction of student for using of the online tutorial the highest level ($\overline{X}$ = 4.73, S.D. = 0.45).

Keyword: online tutorials, infographic, inkscape

บทนำ

ในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องนำวิวัฒนาการแลความก้าวหน้าดังกล่าวมาพัฒนาและส่งเสริมภายในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน (Klungphet, 2558: 8)

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้รอบบริเวณโรงเรียน แต่พบปัญหาว่านักเรียนไม่ค่อยสนใจในเนื้อหาที่เรียน สื่อไม่น่าสนเพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนจึงต้องการบทเรียนบทเรียนออนไลน์เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (สมศักดิ์ ศรีเครือดง, 2562: สัมภาษณ์)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การเรียนออนไลน์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในยุคอินเตอร์เน็ตข้อดีของการเรียนออนไลน์ที่หลายคนอาจจะยังไม่รู้ว่าการเรียนออนไลน์นั้นดีอย่างไรการเรียนออนไลน์เป็นการเรียนแบบไม่ได้จำกัดสถานที่ ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหนเวลาเท่าไหร่บนโลกใบนี้การเรียนออนไลน์ทำให้คุณสามารถเข้าถึงบทเรียนและความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็วการเรียนออนไลน์สามารเชื่อมโยงมิตรภาพของคนที่อยู่ต่างสถานที่กันได้ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เจอกันจริงๆ เหมือนอยู่ในห้องเรียน (MYPACE ศูนย์กลางคอร์สออนไลน์อันดับหนึ่ง, 2559)

โปรแกรม อิงสเคป เปนโปรแกรมที่ทุกคนสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความสามารถตางๆ หรือนำไปใชไดโดยไมตองจายคาเป็นโปรแกรมตกแต่งภาพ และช่วยให้เราสร้างภาพเวกเตอร์ได้ง่ายๆ ไม่แพ้นักแต่งภาพมืออาชีพ ซึ่งภาพเวกเตอร์เหล่านี้มีจะมีรายละเอียดของภาพค่อนข้างสูงทำให้ภาพแต่ละภาพที่ได้มามีความคมชัด (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2559: 28)

กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนา ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เป็นแผนการสอนที่นำมาใช้ในหลักสูตรของครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือโดยมีรายละเอียดดังนี้ Motivation คือ การกระตุ้นความสนใจก่อนเข้าบทเรียน จากนั้นก็ทำการโยงเรื่องไปสู่ขั้นตอนที่สอง Information คือ ขั้นตอนการให้เนื้อหากับผู้เรียน Application คือ ขั้นตอนที่ต้องการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ หรือแสดงให้ดูในการปฏิบัติจริง Progress คือ ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับช่วง Application เป็นการนำเอาผลของการสอบ การปฏิบัติมาทำการตรวจสอบว่าผ่านตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วให้ผลย้อนกลับไป ถ้าไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็จะรู้ว่าผู้เรียนยังขาดความรู้เรื่องอะไร และก็ทำการแก้ไข แล้วสรุปทำความเข้าใจอีกครั้ง (สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์, 2558: 2)

จากหลักการและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่ได้จากงานวิจัยจะนำไปสู่การการพัฒนาการเรียนการสอนทำให้ครูประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชน ชวนชม (2558: 138) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft office สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิต ประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วย บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งาน โปรแกรม Microsoft office กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัย บูรพา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) บทเรียนออนไลน์ (2) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ วิเคราะห์ผลคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้ t-test (dependent) วิเคราะห์ ความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ผลการวิจัย (1) ได้บทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2: 80.73/81.27 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) คะแนน การทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoft office อยู่ในระดับ "ความพึงพอใจมาก"

กนกวรรณ เรืองแสน และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2559: 83) ทำการวิจัย บทเรียนออนไลน์บน ClassStart เรื่อง การออกแบบ Template Power point ด้วยโปรแกรม Photoshop CS5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์บน ClassStart เรื่อง การออกแบบ Template Power point ด้วยโปรแกรม Photoshop CS5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.44)

ณัฐฐินันท์ กังแฮ, กุสุมา ใจสบาย, กรวรรณ สืบสม (2560: 129) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและ การสื่อสาร ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วย บทเรียนออนไลน์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 4) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่

เรียนแบบปกติ และ 5) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 81 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร 2) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียน ออนไลน์ 3) แบบทดสอบและ แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 87.54/80.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .054) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 5) ความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.58)

วัชราภรณ์ เพ็งสุข (2559: 32) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน อนุบาลสุพรรณบุรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียน อนุบาลสุพรรณบุรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้การสุ่มที่ได้มาจากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียน ออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์คู่มือการใช้บทเรียนออนไลน์วิชา คอมพิวเตอร์ แบบทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชา คอมพิวเตอร์ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์และแบบสำรวจ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อรูปแบบบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนออนไลน์ประกอบไป ด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหาของบทเรียนระบบบริหารการเรียนรู้การสื่อสาร การวัดประเมินผล และการทำให้เกิดความสัมพันธ์และมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียน ออนไลน์เท่ากับ 83.81/84.22 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ 80/80

ชินวัตร นนเลา และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2559: 79) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างผลงานภาพ 3 มิติเสมือนจริงด้วยโปรแกรมแอพพลิเคชันพลิกโลเพลเยอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนออนไลน์มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบ ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่บทเรียน 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 8) หน้ารายงานผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร คู่มือการสอน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เพิ่มเติมจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาให้สอดคล้องกับนักเรียน

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

1.3 วิเคราะห์นักเรียน ศึกษาบริบท ทรัพยากร จิตวิทยาและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวกับ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP วิเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนออนไลน์จากเอกสารการพัฒนาบทเรียนออนไลน์

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 มาออกแบบดำเนินการ

2.1 จัดทำโครงสร้างเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน

2.2 ออกแบบโครงสร้างและบทดำเนินเรื่อง บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยใช้โปรแกรม Dream เขียนเว็บไซต์ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสนใจปัญหา (Motivation) คือ การกระตุ้นความสนใจก่อนเข้าบทเรียน อาจจะเป็นการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ การใช้คำถามนำ การแสดง หรือทำอะไรก็แล้วแต่ที่จะให้ ผู้เรียนรู้สึกและคิดตามหลังจากนั้นก็ทำการโยงเรื่องไปสู่ขั้นตอนที่สอง

2. ขั้นศึกษาข้อมูล (Information) คือ ขั้นตอนการให้เนื้อหากับผู้เรียนเป็นขั้นตอนเนื้อหาสาระ รายละเอียด และความรู้ต่าง ๆ

3. ขั้นพยายาม (Application) คือ ขั้นตอนที่ต้องการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ขั้นตอนนี้จะถือเป็นการสอบผู้เรียน อาจใช้ข้อสอบ แบบทดสอบ ใช้การถามคำถามหรือแสดงให้ดูในการปฏิบัติจริง

4. ขั้นสำเร็จผล (Progress) คือ ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับช่วง Application เป็นการนำเอาผลของการสอบ การปฏิบัติมาทำการตรวจสอบว่าผ่านตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วให้ผลย้อนกลับไป ถ้าไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็จะรู้ว่าผู้เรียนยังขาดความรู้เรื่องอะไร และก็ทำ การแก้ไขแล้วสรุปทำความเข้าใจอีกครั้ง

3. การพัฒนา (Development)

เป็นขั้นนำเนื้อหาและกิจกรรมที่ออกแบบไว้ในขั้นที่ 2 มาพัฒนาดำเนินการดังนี้

3.1. ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยใช้โปรแกรม Adobe Dreamweaver Cs6 ในการเขียนเว็บไซต์ และโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ในการออกแบบประกอบเนื้อหา และรายละเอียดเนื้อหาข้อมูล หลังจากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2. นำบทเรียนดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ปรับปรุงแก้ไขจนถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. การทดลองใช้ (Implementation)

เป็นขั้นนำดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ทดลองใช้หาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

4.1 การทดลองใช้ขั้นต้น โดยผู้ศึกษาหาข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วย

โปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยผู้ศึกษา

4.2 การทดลองใช้กับกลุ่มย่อย โดยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 3 คน จากนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ หวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนในด้านต่างๆ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลตลอดเวลา

4.3 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 จำนวน 30 คน โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก ในการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างเรียนบทเรียนออนไลน์จากคอมพิวเตอร์ โดยให้ผู้เรียน 1 คน ต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง เป็นเวลา 3 ชั่วโมง

5. นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาความเหมาะสม ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

3. แบบประเมินชิ้นงานผู้เรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 ห้อง รวมจำนวน 440 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม วิธีการจับสลากโดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยในการเลือก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558: 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน

คือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP และกระบวนการ ADDIE Model

ภาพที่ 1 บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

จากภาพที่ 1 บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมี 2องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นักเรียน 2) ผู้ดูแลระบบ

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านการจัดวางรูปแบบของบทเรียนสอนผ่านบทเรียนออนไลน์	3.92	0.67	มาก
2. ด้านความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	4.08	0.67	มาก
3. ด้านการนำทางและการเชื่อมโยง	4.33	0.52	มาก
4. ด้านแบบทดสอบ	4.13	0.35	มาก
5. ด้านการออกแบบการเรียนการสอน	4.17	0.39	มาก
โดยรวม	4.11	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.36)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผลวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 ได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ เก็บข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E1)	30	10	248	8.27	82.67
หลังเรียน (E2)	30	10	259	8.63	86.33

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 82.67/86.33 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ดัชนีประสิทธิผลหรือค่าความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นจากการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ผลการผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	162	259	0.70	70

จากตารางที่ 3 พบว่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.70 หรือร้อยละ 70หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/12 โรงเรียนโรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ผลปรากฏดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.67	0.48	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน	4.77	0.43	มากที่สุด
3. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.87	0.35	มากที่สุด
4. ความสอดคล้องของเนื้อหา ภาพและวิดีโอที่นำเสนอ	4.80	0.41	มากที่สุด
5. ขนาดของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
6. ภาพกราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
7. ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.77	0.43	มากที่สุด
8. เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.73	0.45	มากที่สุด
9. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้นำเสนอ	4.67	0.48	มากที่สุด
10. สีของตัวอักษรโดยรวม	4.83	0.38	มากที่สุด
11. สีของพื้นหลังบทเรียนโดยรวม	4.80	0.41	มากที่สุด
12. สีของภาพและกราฟิกโดยรวม	4.60	0.56	มากที่สุด
13. ความชัดเจนของคำสั่ง	4.63	0.49	มากที่สุด
14. ความเหมาะสมของคำถาม	4.77	0.43	มากที่สุด
15. การรายงานผลคะแนนของแบบทดสอบ	4.67	0.48	มากที่สุด
โดยรวมทั้งหมด	4.73	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.45)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ทฤษฎี หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ 1) ผู้เรียน และ 2) ผู้ดูแลระบบ ส่วนผู้เรียนประกอบด้วย 1) หน้าแรก 2) สมัครสมาชิก 3) เข้าสู่ระบบ 4) คำชี้แจง 5)

วัตถุประสงค์ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) บทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 8) แสดงคะแนน 9) แบบทดสอบหลังเรียน และ 10) ผู้พัฒนา ส่วนผู้ดูแลระบบประกอบด้วย 1) หน้าหลัก 2) ให้คะแนน 3) แก้ไขข้อมูล 4) ลบข้อมูล และ 5) เพิ่มผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบ ADDIE MODEL และกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มาใช้ในการออกแบบบทเรียนแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวัตร นนเลา และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2559: 79) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างผลงานภาพ 3 มิติเสมือนจริงด้วยโปรแกรมแอพพลิเคชันพลิกโลเพลเยอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนออนไลน์มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่บทเรียน 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 8) หน้ารายงานผล

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผู้ศึกษาได้นำบทเรียนออนไลน์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรม อิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.= 0.36) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนโดย การประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ เรืองแสน และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2559: 83) ทำการวิจัย บทเรียนออนไลน์บน Class Start เรื่อง การออกแบบ Template Power point ด้วยโปรแกรม Photoshop CS5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์บน Class Start เรื่อง การออกแบบ Template Power point ด้วยโปรแกรม Photoshop CS5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.44)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 82.67/86.33 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ข้องนักเรียน ทำให้คะแนนใบงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชราภรณ์ เพ็งสุข (2559: 32) หมายถึง บทเรียนออนไลน์ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ เนื้อหาของบทเรียน ระบบบริหารการเรียนรู้ การสื่อสาร การวัดประเมินผล และการทำให้เกิดความสัมพันธ์ และมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์เท่ากับ 83.81/84.22 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

4. ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAPจากผลการศึกษาประสิทธิผลของ

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล พบว่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 0.70 หรือร้อยละ 70 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้นสามารถเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรงรอง ประสานวงศ์ (2558) ทำการวิจัย เรื่อง ฟิสิกส์และเคมีทางเทคโนโลยีไฟฟ้า ผลการวิจัยพบว่า การสร้างบทเรียนบนออนไลน์ บทเรียนออนไลน์เรื่องฟิสิกส์และเคมีทางเทคโนโลยี ไฟฟ้ามีค่าดัชนีประสิทธิผล บทเรียนออนไลน์วิชาฟิสิกส์และเคมีทางเทคโนโลยี ไฟฟ้าเท่ากับ 0.79 หรือคิดเป็นร้อยละ 79 ซึ่ง หมายความว่า หลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ วิชาฟิสิกส์และเคมีทางเทคโนโลยีไฟฟ้าที่ผู้ศึกษา ค้นคว้าได้พัฒนาขึ้นแล้วผู้เรียนมีความรู้สูงขึ้น

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคปตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกส์ด้วยโปรแกรมอิงสเคป ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.45) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าผู้ศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยอาศัยหลักการการนำเสนอ ออกมาในรูปแบบภาพกราฟิก ข้อความ เสียง วิดีโอการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้าของตนเองเมื่อจบบทเรียน และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฐินันท์ กังแฮ, กุสุมา ใจสบาย, กรวรรณ สืบสม (2560: 129) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 81 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร 2) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ 3) แบบทดสอบและ แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.58)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 ควรมีการสร้างบทเรียนออนไลน์ในวิชาอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริม หรือให้ผู้เรียนได้ทบทวนบทเรียนในภายหลัง หรือใช้ในการศึกษาทางไกล

1.2 ในการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ควรมีการดูแล เรื่อง ระบบอินเตอร์เน็ตให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อความสะดวกในการเข้าไปใช้งานบทเรียนออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 ควรมีการนำบทเรียนออนไลน์มาใช้ในการพัฒนาความสามารถอื่นๆ ในรายวิชาต่างๆ

2.2 ควรสร้างบทเรียนออนไลน์ที่มีลักษณะ เฉพาะเช่น การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้กรณี ศึกษาหรือปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ เรืองแสน และลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2559). *บทเรียนออนลน์บนClassStart เรื่อง การออกแบบ Template Power point ด้วยโปรแกรม Photoshop CS5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.*

ชินวัตร นนเลา และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างผลงานภาพ 3 มิติเสมือนจริงด้วยโปรแกรมแอพพลิเคชันพลิกโลเพลเยอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.*

เชน ชวนชม. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft office.*

ณัฐฐินันท์ กังแฮ. (2560). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 18-32.

วัชราภรณ์ เพ็งสุข. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์.*

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2559). Inkscape โปรแกรมเวกเตอร์น่าใช้. สืบค้นวันที่ 26 มีนาคม 2562, จากhttps://www.nstda.or.th/

สมศักดิ์ ศรีเครือดง. (2562). สัมภาษณ์

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ด้วยกระบวนการ MIAP.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อัญญปารย์ ศิลปะนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: แอนนาออฟเซต.

Klungphet, T and Others. (2015). *Education Problems of Thai Children.* Retrieve from http://goldenorange blossom.wikispaces.com/

MYPACE. (2559). *ศูนย์กลางคอร์สออนไลน์อันดับหนึ่ง.* [ออนไลน์] สืบค้นวันที่ 26 มีนาคม 2562, จาก http://mypacenet.weebly.com/blog/1

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้นตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

The Development of Online Tutorials on Basic Java Programming Language based on MIAP Learning Process.

อู่ทอง จุทาสงค์[1],
สุรจักษ์ พิริยะเชิดชูชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นและ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก หน่วยเลือกเป็นหมู่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใบงานฝึกปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1) ได้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน และ ผู้ดูแลระบบ

2) ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.32, S.D. = 0.50)

3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.38/81.25 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68

5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.80, SD = 0.43)

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, การเขียนโปรแกรม, ภาษา Java เบื้องต้น, กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop of online tutorials on basic java programming language based on with miap learning Process, 2) to study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 32 students mathayomsuksa 5/1 at Mueangsomdet School, Somdet district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, appropritte assesent form an achievement test, task evaluation from, and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

The findings were as follows:

1) The online tutorials on basic java programming based on with miap learning process has 2 components include student and administrator

2) The appropriate of the online tutorials was in the high level ($\bar{x}$=4.32, S.D=0.50),

3) The efficacy of the online tutorials was in efficacy at 89.38/81.25 is according to a defined criteria 80/80

4) The effectiveness index of the online tutorials was in high learning 0.68 or 68% and

5) The satisfaction of student for using of the online tutorial was the highest level ($\bar{x}$= 4.80, S.D. = 0.43)

Keyword: Online tutorials, Programming, Basic Java Language, MIAP Learning Process

บทนำ

ในปัจจุบันการใช้สื่อการสอนหรือบทเรียนออนไลน์บนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตซึ่งได้รับความ นิยมเพิ่มมากขึ้นสอดคล้องกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ของสถาบันต่างๆทั่วโลกทั้งนี้เพราะข้อได้เปรียบของอินเตอร์เน็ตในการจัดหาสารสนเทศให้แก่ผู้เรียน ในลักษณะที่สื่อประเภทอื่นๆไม่สามารถทำได้นั่นเอง นอกจากนี้ความสามารถของเทคโนโลยี บนเครือข่ายในการแสดงสื่อประสม เช่น ข้อความ เสียง ภาพนิ่ง กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และความ สะดวกสบายในการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัยได้ตลอดเวลาที่ถือเป็นอีกปัจจัย สำคัญในความนิยมบทเรียนออนไลน์ด้วย (พวงน้อย แสงจันทร์ และชวนิดา สุวานิช, 2554, น. 1)

จากที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ครูผู้สอน ประจำรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2562 ที่โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีสภาพบริบทพื้นฐานได้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้รอบบริเวณโรงเรียน แต่พบปัญหาว่าครูผู้สอนมีจำนวนจำกัด เพียง 1 ท่าน ต่อนักเรียนทั้งหมด ครูผู้สอนไม่ถนัดเรื่องการเขียนโปรแกรมภาษา Java และมีภาระงานด้านอื่นของโรงเรียน ที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ซึ่งนักเรียนในปัจจุบันติดโทรศัพท์มือถือเล่นอินเตอร์เน็ตและเฟซบุ๊ค ทางครูผู้สอนมีความสนใจในสื่อการสอนเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียนจึงต้องการบทเรียนออนไลน์เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและยังทำให้นักเรียนได้มีความคิด สร้างสรรค์ในการเขียนโปรแกรมต่าง ๆ (พัลลพ ไชยประโคม, 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนออนไลน์ (Online) คือ การเรียนรู้แบบออนไลน์ การศึกษา เรียนรู้ผ่าน เครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต(Internet) หรืออินทราเน็ต (Intranet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่นๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน (สุรสิทธิ์ วรรณไกรโรจน์, 2556)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ดังนี้ Java เป็นภาษาเขียนโปรแกรมเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป โดยสามารถทำงานได้พร้อมกัน เป็นภาษาที่สร้างมาจากคลาส และสนับสนุนการเขียนโปรแกรมแบบออบเจ็คอย่างสมบูรณ์ และถูกออกแบบมาให้พร้อมสำหรับการใช้งานมากที่สุด ซึ่งมีเมธอดและคลาสต่างๆ อำนวยความสะดวกให้ใช้มากมาย โดยภาษา Java นั้นมีความตั้งใจว่าจะทำให้นักพัฒนาออกแบบและพัฒนาโปรแกรมน้อยลง นั่นคือการเขียนเพียงครั้งเดียว แต่นำไปใช้งานได้ทุกที่หรือทุกแพลตฟอร์ม Java นั้นโดยปกติแล้วจะคอมไพล์เป็น bytecode ที่สามารถรันได้ใน Java virtual machine (JVM) ขึ้นกับสถาปัตยกรรมของคอมพิวเตอร์นั้นๆ และใน ปี 2016 ภาษา Java เป็นภาษาที่ได้รับความนิยมและใช้มากที่สุดในโลก

กระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เป็นแผนการสอนที่นำมาใช้ในหลักสูตรของครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือตั้งแต่ปี โดยมี รายละเอียดดังนี้ Motivation คือ การกระตุ้นความสนใจก่อนเข้าบทเรียน อาจจะเป็นการเล่าเรื่อง ที่น่าสนใจ การใช้คำถามนำ การแสดง หรือทำอะไรก็แล้วแต่ที่จะให้ผู้เรียน รู้สึกและคิดตามหลัง จากนั้นก็ทำการโยงเรื่องไปสู่ขั้นตอนที่สอง Information คือ ขั้นตอนการให้เนื้อหากับผู้เรียน เป็นขั้นตอนเนื้อหาสาระรายละเอียด และความรู้ต่าง ๆ Application คือ ขั้นตอนที่ ต้องการตรวจสอบผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ขั้นตอน

นี้จะถือ เป็นการสอบผู้เรียน อาจใช้ข้อสอบแบบทดสอบ ใช้การถามคำถาม หรือแสดงให้ดูในการปฏิบัติจริง Progress คือ ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับช่วง Application เป็นการนำเอาผลของการสอบ การปฏิบัติมาทำการตรวจสอบว่าผ่านตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วให้ผลย้อนกลับไป ถ้าไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ก็จะรู้ว่าผู้เรียนยังขาดความรู้เรื่องอะไร และก็ทำการแก้ไข แล้วสรุปทำความเข้าใจอีกครั้ง (วรรณชัย วรรณสวัสดิ์, 2554, น. 2)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลิขิต เกิดมงคล (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค เพื่อ (1) พัฒนาบทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 (2) หาคุณภาพของบทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศ ในอีเลิรนนิ่ง วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 กลุมตัวอยางที่ใชใน การวิจัย คือ ผูเชี่ยวชาญดานเนื้อหา จำนวน 3 คน และผูเชี่ยวชาญดานเทคนิค วิธีการ จานวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยใชวิธีการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยแบงออกเปน 2 ระยะ คือ (1) การพัฒนา บทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 (2) การหาคุณภาพของบทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิร นนิ่ง วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 เครื่องมือที่ใชการวิจัย ไดแก บทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 แบบประเมินบทเรียนออนไลนสำหรับผูเชี่ยวชาญดานเนื้อหา และ ดานเทคนิค ที่มีตอการพัฒนาบทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง วิชาเทคโนโลยี

วรัลลวร พิสิฐกุลธรกิจ (2558, น. 71-72) บทเรียนออนไลน วิชา การ เขียนโปรแกรม เรื่อง คำสั่งวนซ้ำ มีคุณภาพดานเนื้อหาอยูในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.91) และคุณภาพ ดานเทคนิคการผลิตสื่ออยูในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.64) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผูวิจัยไดมีการวาง แผนการพัฒนาบทเรียนออนไลน ไวอยางเปนขั้นเปนตอน ตามแนวคิดของ ADDIE Model ทำใหการ พัฒนาบทเรียนมีรูปแบบที่เปนมาตราฐาน ถูกตอง มีการวิเคราะหหลักสูตรตลอดจนเนื้อหาบทเรียน อยางละเอียด โดยรวบรวมเนื้อหาจากหนังสือเรียน เอกสารประกอบการเรียนจากแหลงขอมูลตางๆ รวมทั้งเว็บไซตที่เกี่ยวของ นำเนื้อหามาวิเคราะหเปนหนวยยอย มีการออกแบบบทเรียนออนไลน โดยนำเนื้อหา วิชา การเขียนโปรแกรม เรื่อง คำสั่งวนซ้ำ มาเขียนลำดับขั้นเนื้อหาเปนบทการดำเนินเรื่อง ของบทเรียน (Story Board) ซึ่งประกอบดวย เนื้อหา คำอธิบาย ตัวอยาง และแบบทดสอบ ซึ่ง สอดคลองกับผลการเรียนรู อีกทั้งผูวิจัยได ศึกษาหลักการและทฤษฎีการออกแบบ

บทเรียน ตาม หลักการออกแบบสื่อการสอน ทำให้การออกแบบจอภาพ จัดพื้นที่และองคประกอบของจอภาพเพื่อ ใชในการนำเสนอเนื้อหา ภาพ กราฟก เสียง สี ตัวอักษร และสวนประกอบอื่นๆ เหมาะสมกับกลุม ตัวอยาง สอดคลองกับวัตถุประสงค และเนื้อหาวิชา จึงทำใหบทเรียนออนไลนมีคุณภาพดานเนื้อหา และคุณภาพดานเทคนิคการผลิตสื่ออยูในระดับดีมาก

ประไพร จันทะบัณฑิต (2560) บทเรียนออนไลน รายวิชา การแปลภาษาจีน-ไทย สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมูบานจอมบึง อยูในระดับความพึง พอใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.53, S.D.=0.51) สามารถแยกรายละเอียดเปนรายขอไดดังนี้ บทเรียนสามารถ ใชเรียนไดทุกที่ ทุกเวลา อยูในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.84, S.D.=0.37) รองลงมา ผูเรียน สามารถศึกษาและทบทวนเนื้อหาไดดวยตนเอง อยูในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.76, S.D.=0.43) รองลงมา บทเรียนสงเสริมใหผูเรียนเรียนรูดวยตนเอง และการ Login เขาสูระบบสามารถทำไดงาย อยูในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$=4.72, S.D.=0.45) บทเรียนมีการแบงบทใน การเรียนเปนหนวยๆ และความรูที่ไดสามารถนำไปใชประโยชนไดจริง

อุมาพร นาคะวัจนะ, ไพโรจน์ เบาใจ, และสุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 106) ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.714 แสดงว่านิสิตมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.40 3) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง พบว่า หลังการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำ คัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความคงทนในการเรียนรู้หลังจากฝึกอบรมด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง และเมื่อเรียนผ่านไปแล้ว 2 และ 4 สัปดาห์กับการทดสอบหลังการฝึกอบรมทันทีมีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และ 5) นิสิตมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมาก

อรอุมา แก้วอุ่น และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2561, น. 70) ที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบโลโก้ด้วยโซทิ้งค์ โลโก้ เมคเกอร์ โปรเฟชชันแนล ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เนื้อหาในบทเรียนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ 1. ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 8) หน้ารายงานผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAPโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 32 คน และประเมินความพึงพอใจ

5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

3. แบบประเมินชิ้นงานผู้เรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

3. ประชากร

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2 ห้อง รวมจำนวน 61 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม วิธีการจับสลากโดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยในการเลือก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, น. 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่ามีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่ามีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่ามีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่ามีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่ามีระดับที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนาบทเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสนใจปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นพยายามขั้นที่ 4 ขั้นสำเร็จผล และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

1.หน้าผู้ดูแลระบบ

2. หน้าหลักบทเรียน

3. หน้าคำชี้แจง

4. หน้าแบบทดสอบ

5. หน้าบทเรียน

6. หน้ากิจกรรม

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAP และประเมินความเหมาะสมของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การจัดวางรูปแบบของบทเรียนสอนผ่านเว็บ	4.17	0.39	มาก
2. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	4.50	0.52	มากที่สุด
3.การนำทางและการเชื่อมโยง	4.33	0.52	มาก
4.เครื่องมือสื่อสารบนเว็บ	4.56	0.53	มากที่สุด
5.แบบทดสอบ	4.33	0.62	มาก
6.การออกแบบการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้	4.08	0.29	มาก
โดยรวม	**4.32**	**0.50**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.32, S.D. = 0.50)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAP ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 32 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	32	10	286	8.94	89.38
หลังเรียน (E2)	32	10	260	8.13	81.25

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 เท่ากับ 89.38 /81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้นตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAPที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที 5/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 32 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
32	10	132	260	0.68	68

จากตารางที่ 3 ผลการดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีค่าเท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนออนไลน์ การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	4.78	0.42	มากที่สุด
2.ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.75	0.44	มากที่สุด
3.ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.72	0.52	มากที่สุด
4.ความถูกต้องของเนื้อหาที่ใช้	4.91	0.30	มากที่สุด
5.เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.81	0.40	มากที่สุด
6.รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้การนำเสนอ	4.72	0.52	มากที่สุด
7.สีของพื้นหลังบทเรียน	4.81	0.40	มากที่สุด
8.ปุ่มต่างๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.78	0.42	มากที่สุด
9.การใช้งานบทเรียนง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.78	0.42	มากที่สุด
10.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.78	0.49	มากที่สุด
11.เสียงเพลงประกอบเหมาะสม	4.84	0.37	มากที่สุด
12.แบบทดสอบใช้ง่าย	4.84	0.37	มากที่สุด
โดยรวม	4.81	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.81, S.D. = 0.47)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน ได้แก่ 1. ส่วนผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) ลบผู้เรียน 5) เพิ่มผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) สมัครสมาชิก 3) เข้าสู่ระบบ 4) คำชี้แจงบทเรียน 5) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) หน้าบทเรียนได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 8) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 9) หน้ารายงานผล 10) หน้าเว็บบอร์ด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดกระบวนการ ADDIE Model และ กระบวนการเรียนรู้ MIAP สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรอุมา แก้วอุ่น และ ลาวัณย์ ดุลยชาติ (2561, น. 70) ที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบโลโก้ ด้วยโซทิ้งค์ โลโก้เมคเกอร์ โปรเฟชชันแนล ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ 1. ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ประกอบด้วย 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 8) หน้ารายงานผล

2. ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.32 และ S.D. = 0.50) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต เกิดมงคล (2558) ที่ไดพัฒนา บทเรียนออนไลนแบบประมวลสารสนเทศในอีเลิรนนิ่ง รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปที่ 2 มีคุณภาพเฉลี่ยที่ได่จากการประเมินโดยผู่เชี่ยวชาญด่านเนื้อหามีคุณภาพอยู่ใน ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.64)

3. ผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 89.38/81.25 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจาก

ผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัลลวร พิสิฐกุลธรกิจ (2558, น. 71) บทเรียนออนไลน วิชา การเขียนโปรแกรมเรื่อง คำสั่งวนซ้ำ มีประสิทธิภาพ(E1/E2) เทากับ 88.57/87.20 ซึ่งเปนไปตาม เกณฑที่กำหนด คือไมต่ำกวา 80/80

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.68 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 68 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546 : 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอสามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุมาพร นาคะวัจนะ, ไพโรจน์ เบาใจ, และสุนทร โคตรบรรเทา (2560, น. 114) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บ เรื่อง การสร้างงานนำเสนอ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 71.40

5. จากผลการศึกษาผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้ศึกษาที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.80,S.D.=0.43) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีการสร้างเป้าหมายที่ท้าทายให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพร จันทะบัณฑิต. (2560) เรื่อง บทเรียนออนไลน รายวิชาการแปลภาษา จีน-ไทย สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บานจอมบึง ผลปรากฏวา นักศึกษามีความพึงพอใจ ตอบทเรียนออนไลน รายวิชาการแปลภาษาจีน-ไทย สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บานจอมบึง มีคาเทากับ ($\bar{X}$= 4.53, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 ควรมีการแนะนำนักเรียนก่อนเรียน ผู้วิจัยควรเน้น ให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาคำแนะนำการ ใช้บทเรียนให้เข้าใจก่อน เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจขั้นตอนในการเรียนและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

1.2 ในการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ควรมีการดูแลเรื่อง ระบบอินเตอร์เน็ตให้มีความพร้อมอยู่อย่างเสมอ เพื่อความสะดวกในการเข้าไปใช้งานบทเรียนออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 ควรมีการนำ บทเรียนออนไลน์มาใช้ในการพัฒนาความสามารถอื่นๆ ในรายวิชาต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.

ประไพร จันทะบัณฑิต. (2560). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ รายวิชาการแปลภาษาจีน-ไทย สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บานจอมบึง.* วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บานจอมบึง

พวงน้อย แสงจันทร์. (2554). *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม

พัลลพ ไชยประโคม. (2562). สัมภาษณ์. เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2562.

ลิขิต เกิดมงคล. (2558). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบประมวลสารสนเทศในอีเลิร์นนิ่ง รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วรรณชัย วรรณสวัสดิ์. 2554. *การจัดทำแผนการสอน.* สืบค้น 10 มิถุนายน 2562, จาก http://ced.kmutnb.ac.th/wws/ Teaching_methods/chapter13-wws.pdf

วรัลลวร พิสิฐกุลธรกิจ. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการเขียนโปรแกรมคำสั่งวนซ้ำเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคโพสต-อิท โนต สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปที่ 5*. ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกลาเจาคุณทหารลาดกระบัง

สุรสิทธิ์ วรรณไกรโรจน์. (2556). *การสร้างบทเรียนออนไลน์ผ่านระบบ e-learning*. สืบค้น 26 พฤษภาคม2562, จาก http/www.upus-solution.com/comtent.php?ct=id33

อุมาพร นาคะวัจนะ, ไพโรจน์ เบาใจ, และสุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ เรื่อง การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์.* สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรอุมา แก้วอุ่น และลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2561). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบโลโก้ด้วยโปรแกรมโซทิ้งค์. เมคเกอร์ โปรเฟซชันแนล ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP*. การประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่5, 2 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดสารคาม.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาซอฟเซต. หน้า 30-34.

การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

The Development of Multimedia Instruction on Mechanism, Electrical and Electronics for Matthayomsuksa 1 based on Creativity - Based Learning (CBL)

จักรกฤษณ์ มั่นใจ[1]
อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น, 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนมัลติมีเดีย แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 16 องค์ประกอบ ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

2. ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.52)

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.67/90.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.75 คิดเป็นร้อยละ 75 และ

5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.56, S.D. = 0.53)

คำสำคัญ : บทเรียนมัลติมีเดีย, กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์, ประสิทธิภาพ, ดัชนีประสิทธิผล, ความพึงพอใจ

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to develop of multimedia instruction on mechanism, Electrical and electronics for matthayomsuksa 1 based on creativity - based learning (CBL), 2 to evaluate the appropriate of multimedia instruction, 3) to evaluate the efficiency of the multimedia instruction, 4) to study the effectiveness index of multimedia instruction and 5) to study the satisfaction of students who learned with the multimedia instruction. The samples subjects were 30 students matthayomsuksa 1/5 at nongkungsriwittayakran school, Nongkungsri district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the multimedia instruction, an evaluation form an achievement test, a satisfaction questionnaire and task evaluation from. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, efficiency and effectiveness index.

The findings were as follows

1) The development of multimedia instruction on mechanism, electrical and electronics for matthayomsuksa 1 based on creativity - based learning (CBL) had 16 components,

2) The appropriation of the multimedia instruction was high level ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.52),

3) The efficiency of the multimedia instruction was 86.67/90.00 higher than defined criteria (80/80),

4) The effectiveness index of multimedia instruction was high learning (0.75 or 75%) and

5) The satisfaction of student for using of multimedia instruction was at the highest level

($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.53).

Keyword: multimedia instruction, mechanism, electrical and electronics, efficiency, effectiveness index, satisfaction.

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้นำเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะในด้านธุรกิจ ด้านสาธารณสุขทางทหาร และความมั่นคง ด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการจัดการในองค์กร อีกทั้งเพิ่มระดับความสำคัญมากขึ้นในแต่ละปีมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งไว้ เพื่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศเป็นการเฉพาะ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อวางกลยุทธ์หาความได้เปรียบในตลาดโดยรวม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิต รวมถึงใช้เป็นช่องทางสำหรับเผยแพร่สารสนเทศขององค์กรมากขึ้นด้วย ในส่วนของการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศก็มีบทบาทที่สำคัญในส่วนของการเป็นทั้งเครื่องมือหลัก และเครื่องมือสนับสนุนที่ต้องการจัดหา และนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามลักษณะการศึกษา และเจตนารมณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี(พระราชบัญญัติกระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น. 18-19)

จากการที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ นายพีรพัฒน์ จิณรักษ์ ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ และตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ที่โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ (พีรพัฒน์ จิณรักษ์ และตัวแทนนักเรียน : สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2562) และในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร จากเดิมครูทำการสอนแบบปฏิบัติโดยการฉายโปรเจคเตอร์แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามแต่ยังพบปัญหาระหว่างการสอนคือ นักเรียนตามไม่ทันในขณะสอนเมื่อสอนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดแรงจูงใจในการเรียน นักเรียนจึงไม่เข้าใจในเนื้อหา ไม่สามารถส่งงานตามกำหนดได้ และให้ความสนใจในเนื้อหาค่อนข้างน้อย นักเรียนจึงไม่มีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน ทั้งนี้คุณครูและนักเรียนมีความต้องการสื่อมัลติมีเดียเพราะเป็นสื่อที่ทันสมัยและเข้าใจได้ง่ายขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาความรู้ในลักษณะที่หลากหลายประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวีดีโอ นักเรียนสามารถใช้บทเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถตอบโต้กับบทเรียนมัลติมีเดียได้เสมือนการเรียนในห้องเรียนปกติ และทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น (ณัฐกร สงคราม, 2558, น. 11)

อีกทั้ง การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ในปัจจุบันมีการคิดค้นวิธีการหรือรูปแบบ เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่ติดเป็นนิสัย รวมทั้งมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการด้วย เช่น เป็นคนมีความรับผิดชอบ มีวินัยใฝ่เรียนรู้ มีความซื่อสัตย์ มีน้ำใจเกิดขึ้นพร้อมกับการฝึกทักษะการคิดและได้เรียนรู้อย่างมีความสุขด้วย วิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity – based Learning: CBL) (Luechaipanit, 2015) ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยของใช้ชื่อว่า "การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน" เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียน และได้ฝึกคิดตลอดเวลาหลักของการเรียนวิธีนี้ได้พัฒนามาจากการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based Learning) และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบการคิดแนวขนาน (Parallel Thinking) ของเอ็ดเวิร์ดเดอโบโน (Edward De Bono) การจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 3) ค้นคว้าและคิด 4) นำเสนอ และ 5) ประเมินผล ส่วนการประเมินผลนั้นประเมินด้านความคิดสร้างสรรค์ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอังพึงประสงค์

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity - Based Learning : CBL) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้า

และอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้จะได้นำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไกไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. องค์ประกอบของมัลติมีเดีย

มัลติมีเดียเป็นการใช้สื่อหลายรูปแบบมานำเสนอสารสนเทศที่ต้องการซึ่งมัลติมีเดีย มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ (2552)

1) ตัวอักษร (Text) ข้อความหรือตัวอักษรจัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในมัลติมีเดีย เช่น ตัวอักษรที่อยู่ในหนังสือ จดหมาย และหนังสือพิมพ์ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของมัลติมีเดีย ระบบมัลติมีเดียที่นำเสนอผ่านจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากจะมีรูปแบบ และสีของตัวอักษรให้เลือกมากมายตามความต้องการแล้ว ยังสามารถกำหนดคุณลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ (โต้ตอบ) ในระหว่างการนำเสนอได้ด้วย

2) รูปภาพ (Images) และกราฟิก (Graphic) เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทต่อระบบงานมัลติมีเดียมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร เช่น ภาพถ่าย (Photograph) แผนภูมิ (Map) แผนที่ (Map) โลโก้ (Logo) และภาพร่าง (Sketch) เป็นต้น เนื่องจากภาพจะให้ผลในเชิงการเรียนรู้หรือรับรู้ด้วยการมองเห็นได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความหมายได้ลึกซึ้งมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร ซึ่งข้อความหรือตัวอักษรจะมีข้อจำกัดทางด้านความแตกต่างของแต่ละภาษา แต่ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายได้ทุกชนชาติ รูปภาพจะแสดงอยู่บนสื่อชนิดต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือวารสารวิชาการ

3) เสียง (Sound) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของมัลติมีเดีย โดยจะจัดเก็บอยู่ในรูปของสัญญาณดิจิตอล ซึ่งสามารถเล่นซ้ำกลับมาได้ โดยใช้โปรแกรมที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับทำงานด้านเสียง หากในงานมัลติมีเดียมีการใช้เสียงที่เร้าใจ และสอดคล้องกับเนื้อหาในการนำเสนอ จะช่วยให้ระบบมัลติมีเดียเกิดความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความน่าสนใจ และน่าติดตามในเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเสียงจะมีอิทธิพลต่อผู้ใช้มากกว่าข้อความหรือภาพนิ่ง ดังนั้นเสียงจึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับมัลติมีเดีย ซึ่งเสียงที่นำมาใช้มีหลายรูปแบบ เช่น เสียงจากวิทยุ (Radio) เครื่องเล่นแผ่นเสียง (Gramophone) เสียงที่เกิดจากการบันทึก (Record) และเสียงที่มาจากเทป (Audio Cassette) เป็นต้น บางทีการไม่ใช้เสียง อาจมีความเหมาะสมกว่าการใช้เสียง ควรหลีกเลี่ยงการบรรยายข้อความที่ปรากฏบนจอภาพเสียงประกอบ

4) วีดีโอ (Video) เป็นองค์ประกอบของมัลติมีเดียที่สำคัญเป็นอย่างมาก เช่น โทรทัศน์ (Television) และวีดีโอเทป (Video Cassette) เป็นต้น เนื่องจากวีดีโอในระบบดิจิตอลสามารถนำเสนอข้อความ หรือรูปภาพ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว) ประกอบกับเสียงได้สมบูรณ์ มากกว่าองค์ประกอบชนิดอื่น ๆ ปัญหาหลักของการใช้วีดีโอประกอบในระบบมัลติมีเดีย คือ การสิ้นเปลืองทรัพยากรของพื้นที่บนหน่วยความจำเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการนำเสนอวีดีโอด้วยเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Real Time) จะต้องประกอบด้วยจำนวนภาพไม่ต่ำกว่า 30 ภาพต่อวินาที ถ้าหากการประมวลภาพดังกล่าวไม่ได้ผ่านกระบวนการบีบอัดขนาดของสัญญาณมาก่อน การนำเสนอวีดีโอ เพียง 1 นาที อาจต้องใช้หน่วยความจำมากว่า 100 MB ส่งผลให้ไฟล์มีขนาดใหญ่เกินไปทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงตามไปด้วย จนกระทั่งเทคโนโลยีการบีบอัดขนาดของภาพได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาพวีดีโอสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และกลายเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบมัลติมีเดีย (Multimedia System)

5) แอนิเมชั่น (Animation) หมายถึง ภาพกราฟิกที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงขั้นตอนหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเคลื่อนที่ของอะตอมภายในของโมเลกุล ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์จิตนาการให้เกิดแรงจูงใจจากผู้ชม การผลิตภาพเคลื่อนไหวจะต้องใช้โปรแกรมที่มีคุณสมบัติเฉพาะทาง ซึ่งอาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับขนาดของไฟล์ที่ต้องการใช้พื้นที่ ในการจัดเก็บมากกว่าภาพนิ่งหลายเท่า

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของมัลติมีเดียเป็นการใช้สื่อหลายรูปแบบมานำเสนอสารสนเทศ ที่ต้องการซึ่งเราสามารถเลือกใช้สื่อในหลากหลายรูปแบบ โดยอาจเลือกแค่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสม ไม่เยอะหรือน้อยจนเกินไป ซึ่งองค์ประกอบของมัลติมีเดียมีดังนี้ ตัวอักษร รูปภาพ เสียง วีดีโอ และแอนิเมชัน เป็นต้น

2. เนื้อหา เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561, น. 49-52)

เมื่อสังเกตเทคโนโลยีที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน จะพบว่าบางอย่างมีการใช้กลไกทำงาน เช่นลูกบิดประตู ที่เปิดกระป๋อง จักรยาน ล้อรถ บางอย่างใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น หลอดไฟ พัดลม สัญญาณไฟ และบางอย่างใช้ทั้งกลไกไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ประตู เปิดปิดอัตโนมัติ รถไฟฟ้า หากเราเข้าใจการทำงาน จะช่วยให้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้

เรื่องที่ 1 กลไก (Mechanism) หมายถึง ส่วนของอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ส่งผ่าน การเคลื่อนที่ทำให้เปลี่ยนตำแหน่งจากต้นทางไปยังปลายทาง หรือทำหน้าที่เปลี่ยนทิศทาง ความเร็ว ลักษณะการเคลื่อนที่ นอกจากช่วยผ่อนแรงแล้วยังช่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำได้ตามที่เราต้องการ กลไกต้องมีการควบคุมการทำงานเสมอ เช่น รถยนต์ รถจักรยาน ต้องใช้กลไกในการขับเคลื่อน มีระบบควบคุมความเร็วหรือเคลื่อนที่เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ การทำงานของกลไกต้องอาศัยอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนเป็นตัวทำให้เกิดการทำงาน ในที่นี้จะยกตัวอย่างล้อและเพลา ซึ่งเป็นกลไกอย่างง่ายที่พบเห็นได้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน

ล้อและเพลา เป็นกลไกที่ช่วยผ่อนแรงในการทำงานประกอบด้วยวัตถุทรงกระบอก 2 อันที่มีขนาดแตกต่างกันและอยู่ติดกัน โดยวัตถุที่มีขนาดใหญ่เรียกว่าล้อ และวัตถุที่มีขนาดเล็กกว่า เรียกว่าเพลา เมื่อล้อหรือเพลาหมุนจะทำให้อีกส่วนหมุนตาม

เรื่องที่ 2 ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น

ไฟฟ้า คือ พลังงานรูปแบบหนึ่งเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนหรือโปรตอน นำมาใช้ประโยชน์ทำให้เปลี่ยนเป็นพลังงานรูปแบบอื่น ๆ ได้ เช่น แสงสว่าง ความร้อนเสียงการเคลื่อนที่ ตัวอย่างการนำไฟฟ้ามาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น แสงสว่างที่เกิดจากหลอดไฟ ความร้อนที่เกิดจากเตารีดหรือหม้อหุงข้าว

อิเล็กทรอนิกส์ คือ การควบคุมการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้า เพื่อให้ได้ปริมาณหรือทิศทางการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้าตามต้องการ นั่นคือเราใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุมการเคลื่อนที่ของไฟฟ้านั่นเอง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีหลายชนิดที่พบทั่วไป เช่น หลอด LED ตัวต้านทาน

ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันในการสร้างเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ภายในเครื่องใช้ไฟฟ้านั้นจะมีอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกันอยู่มีส่วนที่ให้กระแสไฟฟ้า ผ่านครบวงจรเรียกว่าวงจรไฟฟ้าซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เชื่อมต่อกันภายในวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดหรือหน้าที่ของอุปกรณ์นั้น เพื่อทำหน้าที่ควบคุมปริมาณหรือทิศทางของกระแสไฟฟ้า หากขาดไฟฟ้าก็จะทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถทำงานได้

3. การประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในบทเรียนมัลติมีเดีย

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล (2562, หน้า 83-84) กล่าวว่า จากงานวิจัย CBL พบว่า กระบวนการ 8 ข้อนี้มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ครูจะช่วยให้ผู้เรียนแล้วคิดได้ โดยนำกระบวนการ 8 ข้อไปออกแบบการสอน CBL ตามความเหมาะสมผู้สอนสามารถผสมผสานกระบวนการเหล่านี้ออกมาเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ปัญหา และบริบทได้ กระบวนการ 8 ข้อที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีดังนี้

1. สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ (inspiration)

2. เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะ และนำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ (self - study)

3. สอนเมื่อมีการถาม โดยส่วนมากจะเป็นการสอนแบบรายคนหรือรายกลุ่มในช่วงเวลาที่ผู้สอนเดินให้คำปรึกษา มากกว่าการสอนรวม (Coaching)

4. เปิดโอกาส และให้เวลาผู้เรียนหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง (individual problem solving)

5. ใช้เกมเป็นตัวช่วยเรื่องการเรียนรู้ในห้องเรียน (Game - Based learning: GBL)

6. แบ่งกลุ่มทำโครงงานในเวลาเรียน (team project)

7. ให้นำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย (Creative Presentation)

8. ใช้การวัดผลแบบไม่เป็นทางการและการวัดผลแบบหลายมิติ (informal assessment and multidimensional assessment)

กระบวนการ 8 ข้อนี้เรานำมาออกแบบการสอนตามแนวทาง CBL ตามความเหมาะสมของผู้สอนและเรื่องที่จะได้สอน ดังนั้น ในการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในบทเรียนมัลติมีเดียครั้งนี้ อาจจะจัดเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

จุรีนาต เสโคตร และนคินทร พัฒนชัย (2558, น. 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.57)

มงคล เรียงณรงค์ และลัดดา ศิลาน้อย (2559, น. 144) วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ 2) ขั้นตั้งปัญหารายบุคคล 3) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นนำเสนอผลงาน และ 5) ขั้นประเมินผล

สุรีย์ ศรีบุญเรือง (2559, หน้า 88-90) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์

มัลติมีเดีย เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ กุล่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 88 คน ได้มาโดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เท่ากับ 91.09/89.61

ศศิธร อินทร์สีดา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2560, หน้า 89-93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Microsoft Power point 2010 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ผลการศึกษาพบว่า 1. ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Microsoft Power point 2010 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (X=4.15, S.D.= 0.38)

ทานตะวัน พิมพัฒน์ และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561, หน้า 308-314) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ผลการวิจัยพบว่า 1. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (0.76) คิดเป็นร้อยละ 76

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนมัลติมีเดีย ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

3. แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมในบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

3. ประชากร

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 ห้อง ทั้งหมด 245 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับฉลากหน่วยเลือกเป็นห้องเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลการพัฒนาบทเรียน บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีคุณสมบัติ ครอบคลุมด้านมัลติมีเดีย ได้แก่ มีข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง มีการโต้ตอบกับผู้เรียนตลอดบทเรียน

ภาพที่ 1.บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

จากภาพที่ 1 บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบด้วย 1) หน้าแรกของบทเรียน 2) หน้าเนื้อหาขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ 3) หน้าเนื้อหาขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 4) หน้าเนื้อหาขั้นที่ 3 ค้นคว้าและคิด 5) หน้าเนื้อหาขั้นที่ 4 นำเสนอ 6) หน้าเนื้อหาขั้นที่ 5 ประเมิลผล

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.41	0.50	มาก
2. ภาพ ภาษา เสียง และวีดีโอ	4.29	0.43	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.47	0.46	มาก
4. แบบทดสอบ	4.63	0.44	มากที่สุด
5. การจัดการบทเรียนมัลติมีเดีย	4.19	0.68	มาก
โดยรวม	**4.49**	**0.52**	**มาก**

จากตารางที่ 1 บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของบทเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.52)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่พัฒนาขึ้นกับเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	30	10	260	8.67	86.67
หลังเรียน (E2)	30	10	270	9.0	90.00

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E1/ E2 มีค่าเท่ากับ 86.67/90.00 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที 1/5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	178	260	0.75	75

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า บทเรียนมัลติมีเดีย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก ร้อยละ 75

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.บทเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4.67	0.61	มากที่สุด
2.การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.60	0.56	มากที่สุด
3.การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.63	0.49	มากที่สุด
4.ปริมาณของเนื้อหากำลังดีไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.63	0.57	มากที่สุด
5.ส่วนนำเข้าบทเรียน มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.43	0.56	มาก
6.สีสันของบทเรียน และความสวยงามบนหน้าจอ	4.40	0.56	มาก
7.ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.40	0.56	มาก
8.ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.47	0.57	มาก
9.ปุ่มต่างๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.57	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
10.การใช้งานบทเรียน ง่ายและสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.50	0.51	มากที่สุด
11.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.50	0.51	มากที่สุด
12.เสียงประกอบเหมาะสม	4.50	0.57	มากที่สุด
13.แบบทดสอบใช้ง่าย	4.50	0.51	มากที่สุด
14.ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.67	0.48	มากที่สุด
15.ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน	4.97	0.18	มากที่สุด
โดยรวม	**4.56**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, SD. = 0.53

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้บทเรียนที่มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 3) ค้นคว้าและคิด 4) นำเสนอ และ 5) ประเมินผล บทเรียนจึงมี 16 องค์ประกอบ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ศึกษา และผู้วิจัยได้นำการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL)

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้ศึกษาออกแบบบทเรียนมัลติมีเดีย ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เช่นเดียวกับผู้วิจัย สอดคล้องกับ มงคล เรียงณรงค์ และลัดดา ศิลาน้อย (2559, น. 144) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ 2) ขั้นตั้งปัญหารายบุคคล 3) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม 4) นำเสนอผลงาน 5) ประเมินผล เช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.49, S.D. = 0.52) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ในการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน โดยการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสอดคล้องกับ ศศิธร อินทร์สีดา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2560, น. 89-93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Microsoft Power point 2010 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ผลการศึกษาพบว่า 1. ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Microsoft Power point 2010 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (X=4.15, S.D.= 0.38) เช่นเดียวกัน

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพ โดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตร แล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ 86.67/90.00 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้คะแนนชิ้นงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ สุรีย์ ศรีบุญเรือง (2559, น. 88-90) ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเท่ากับ 91.09/89.61 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80 เช่นเดียวกัน

4. จากผลการศึกษาประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียมีค่าเท่ากับ 0.75 หรือร้อยละ 75 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนมัลติมีเดียอยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ 80/80 ส่งผลต่อดัชนีประสิทธิผล ทั้งนี้ในการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และได้ชิ้นงานที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่สูงขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ทานตะวัน พิมพัฒน์ และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561, น. 308-314) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ (SSPC) ผลการศึกษาพบว่า 1. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (0.76) คิดเป็นร้อยละ 76 เช่นเดียวกัน

5. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ 4.56, S.D. =0.53) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้คะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ จุรีนาต เสโคตร และนคินทร พัฒนชัย (2558, น.88) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.57) เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. การนำบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหา ความคิดรวบยอดของกิจกรรม และมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง กลไก ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักสูตรของโรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ และลักษณะของนักเรียนที่ผู้ศึกษาได้นำไปทดลอง

2. การใช้บทเรียนมัลติมีเดีย นักเรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำชี้แจงการใช้งานบทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

3. การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.

จุรีนาต เสโคตร และนคินทร พัฒนชัย. (2558). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง บทบาทและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562, https://www.tci-thaijo.org/index.php/project-journal/article/download/152614/111325/.

ณัฐกร สงคราม. (2558:ออนไลน์). ความหมายของบทเรียนมัลติมีเดีย. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.gotoknow.

ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ (2559:ออนไลน์). เทคโนโลยีมีเดีย. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2561, จาก http://library2.tni.ac.th/ulib/searching.php?MSUBJECT=%C1%D1%C5%B5%D%C1%.

ทานตะวัน พิมพัฒน์ และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2561). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC). *การประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการเทคโนโลยีและ นวัตกรรม" ครั้งที่ 4* วันที่ 6 มีนาคม 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม.

มงคล เรียงณรงค์ และลัดดา ศิลาน้อย (2559). *การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL).* สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2562, จาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/download/8676/40453/?fbclid=IwAR39s-JFWJ_c8S9uSwHlG9fAlTNxdr50TAnOUowm1x_o49iLO1eg.

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล. (2562). *สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0+*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ศศิธร อินทร์สีดา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2560). *การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Microsoft Powerpoint 2010 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC).*

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *เทคโนโลยี (การออกแบบเทคโนโลยี)*. พิมพ์ครั้งที่ 5. องค์การค้าของ สกสค : โรงพิมพ์สกสค.ลาดพร้าว. วันที่สืบค้น 28 กรกฎาคม 2562.

สุรีย์ ศรีบุญเรือง. (2559). *อัตราส่วนและร้อยล่ะ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562, จาก http://tadamathyomnaknawa.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

The Development of an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016

จรรยาภรณ์ ศิริพันธ์[1],
นคินทร พัฒนชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามแนวสะเต็มศึกษา 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามแนวสะเต็มศึกษา 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามแนวสะเต็มศึกษา และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามแนวสะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 26 คน โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1) ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 มี 2 ส่วนคือ ผู้ดูแลระบบ และผู้เรียน

2) ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและกาสร้างผังงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.56)

3) ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 มีประสิทธิภาพ 83.33/90.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด80/80

4) ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 โดยความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง มีค่าเท่ากับ 0.77 หรือ ร้อยละ 77 และ

5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54)

คำสำคัญ : บทเรียนอิเลิร์นนิง, การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา, รหัสจำลองและการสร้างผังงาน, โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

The purpose of this research were 1) to develop of an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016, 2) to study the appropriate of an e-learning based on STEM Education, 3) to study the efficiency of an e-learning based on STEM Education, 4) to study the effectiveness index of an e-learning based on STEM Education, and 5) to study the learner's satisfaction with an e-Learning based on STEM Education. The sample subjects were 26 students in mathayomsuksa 1/3 at Namon-pittayakom school, Namon district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The instruments used in this study were an e-learning, the appropriate assessment form of an e-learning, worksheet assessment form, an achievement test and a questionnaire on satisfaction towards of an e-learning. The statistics used in data analysis were means, standard deviation, percentage, efficiency and effectiveness index.

The results showed that

1) an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016 had 2 major components : administrator and student.

2) the appropriate of an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016 was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.56).

3) the efficiency of an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016 was 83.33/90.00 higher than efficiency criteria 80/80.

4) the effectiveness index of the students learning with e-learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016 was 0.77 or 77%

5) the students were satisfied with teaching and learning with an e-Learning based on STEM Education on Pseudo Code and Flowchart with Microsoft Office Visio 2016 was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54).

Keyword : e-Learning, STEM Education, Pseudo Code and Flowchart, Microsoft Office Visio 2016

บทนำ

ในปัจจุบันบทเรียนอีเลิร์นนิง เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการนำเสนอบทเรียนจากตำราเอกสารให้มาอยู่ในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ โดยเป็นการนำเอาสื่อประสม ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ และเสียง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ นักศึกษาที่เรียนด้วยกันทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ผนวกเข้ากับเนื้อหาของบทเรียน รวมถึงให้เข้ากับระบบเครือข่าย ซึ่งถือเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทางช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา จากการสัมภาษณ์คุณครูเทวัญ ภูพานทอง ครูผู้สอนในรายวิทยาการคำนวณ โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ (เทวัญ ภูพานทอง, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2562) พบว่า ในรายวิชาวิทยาการคำนวณเป็นหลักสูตรใหม่ ยังขาดสื่อที่หลากหลาย มีการนำเสนอบทเรียนในรูปแบบใช้สื่อ (Power Point) จึงทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ และผู้เรียนขาดความรู้ในเรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 และผู้เรียนยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทเรียนอีเลิร์นนิงเป็นสื่อการเรียนการสอนในลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบ ด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก เสียงและข้อความต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้บ่อยครั้งเท่าที่ต้องการ สามารถเรียนรู้ หรือทบทวนบทเรียนซ้ำได้นอกเหนือเวลาเรียน และสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ทำให้ลดเวลาเรียน และลดภาระของครู ทั้งนี้มีการออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิงตามเทคนิคการสอนแบบ สะเต็มศึกษา หมายถึง เทคนิคการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน 4 สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน ซึ่งเทคนิคการสอนแบบสะเต็มศึกษานั้นมีดังนี้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา ขั้นที่ 2 การค้นหาแนวคิด ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนา ขั้นที่ 4 การทดสอบประเมินผล และ ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลลัพธ์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560, ออนไลน์) การนำไปประยุกต์ใช้โดยใช้หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem - Based Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและท้าทายการคิดของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อแก้ปัญหา ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากผู้สอนไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่ (จำรัส อินทลาภาพร และคณะ, 2558, หน้า 65)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ (2562) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรี ในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง เ รื่อง ลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียน อีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรี ในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย คือ บทเรียนอีเลิร์นนิง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนอีเลิร์นนิงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/84.83 2) นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48)

พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/86.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7796 ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 77.96 (3) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง เมื่อเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์กับการทดสอบหลังเรียนทันทีมีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบทเรียนที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ และ (5) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมากเพราะคุณค่าที่ได้จากประสบการณ์เรียนแบบอีเลิร์นนิง ดังนั้นบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนต่อไปในอนาคตได้

อัฟนาน อัลมุสตอฟา ทนงศักดิ์ โสวรัสสตากุล และศิริรัตน์เพ็ชร์แสงศรี (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่าย

อินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา มีกระบวนการออกแบบเชิง วิศวกรรม ทั้งหมด 5 ขั้นดังนี้ 1) ขั้นระบุปัญหา (Identify a Challenge) 2) ขั้นค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (Explore Ideas) 3) ขั้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) 4) ขั้นทดสอบและประเมินผล (Test and Evaluate) 5) ขั้นนำเสนอผลลัพธ์ (Present the Solution) คุณภาพของบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.58)

ธนพงษ์ ไชยลาโภ อกลักษณ์ โภคทรัพย์ไพบูลย์ และ ปริญญ์ โสภา, (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง : การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า จากผลการทดลองภาคสนามมีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.13/92.17 ซึ่งอยู่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ประสิทธิผลทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีค่าความยากง่าย (P) เฉลี่ยเท่ากับ 0.27 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (D) เฉลี่ยเท่ากับ 0.20 - 0.71 และค่า ความเชื่อมั่นเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยนำคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ พบว่าผลต่างของคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน โดยมีค่าเท่ากับ 62.01 ซึ่งมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 60 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยทุกด้านเท่ากับ 4.58 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อบทเรียนมัลติมีเดีย อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการวิจัยการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 5 ชุด มีประสิทธิภาพ 85.50/89.25สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D = 0.47)

สุเมธา ปานพริ้ง และเอกนฤน บางท่าไม้ (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่อง การสร้างวีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบอีเลิร์นนิง เรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์ เพื่อการเรียนการสอนวิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษามีประสิทธิภาพ 84.13/91.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนแบบ อีเลิร์นนิงเรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลการศึกษาผลงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนแบบอีเลิร์นนิง เรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษาโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 อยู่ในระดับดีมาก 4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน แบบอีเลิร์นนิงเรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model** ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิง จาก เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิง ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่าง ๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 26 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

3. แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมในบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3 ห้อง รวมจำนวน 76 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1 ห้อง รวมจำนวน 26 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้ศึกษานำคะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินผลงานที่ได้จากนักเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ผลลัพธ์ได้จากทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7-20)

หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการ สอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่นตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

5.3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลโดยการแปลความหมายใช้เกณฑ์ดังนี้ (เผชิญ กิระการ, 2546, หน้า 1-3)

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.80 – 1.00 หมายความว่า ก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.50 – 0.59 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.30 – 0.49 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อย

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.01 – 0.29 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อยมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ -1 – 0.00 หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

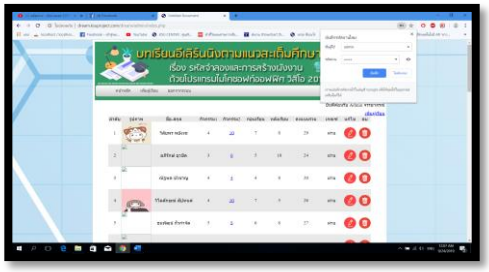
1. ผลการพัฒนาบทเรียน อีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ทฤษฎี หลักการเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผลการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 มี 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนของนักเรียน และ ส่วนผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 1 หน้าบทนำของบทเรียนอีเลิร์นนิง

จากภาพที่ 1 หน้าบทนำของบทเรียนอีเลิร์นนิงประกอบด้วย หน้าหลัก ติดต่อสอบถาม ลงชื่อเข้าใช้ และสมัครสมาชิก

ภาพที่ 2 หน้าผู้ดูแลระบบ

จากภาพที่ 2 หน้าแรกผู้ดูแลระบบ หลักหลัก เพิ่มผู้เรียน ออกจากระบบ

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม ของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 พร้อมแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียแบบสะเต็มศึกษา ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน แล้วนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ พบว่าความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.56) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.52	0.51	มาก
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.48	0.75	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.53	0.64	มากที่สุด
4. แบบทดสอบ	4.56	0.51	มากที่สุด
5. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016	4.63	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	**4.55**	**0.56**	**มากที่สุด**

Click here to enter text.

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรม

ไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิงที่สร้างขึ้น โดยบทเรียนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) แนะนำแถบเครื่องมือ Microsoft Visio 2016 2) แนะนำการใช้งาน Microsoft Visio 2016 และ 3) การเขียนรหัสจำลองและการสร้าง ผังงาน เรื่องการถอนเงิน พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ 80/80 ปรากฏว่า ผลค่าคะแนนที่ได้จากการทำ แบบประเมินผลงาน หรือ E1 เท่ากับ 83.33 และค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน หรือ E2 เท่ากับ90.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	26	15	325	12.5	83.33
หลังเรียน (E2)	26	10	234	9	.00

4. ผลการศึกษาดัชนีบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ดัชนีประสิทธิผลหรือค่าความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 จากการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 มีค่าเท่ากับ 0.77 หรือร้อยละ 77 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 อยู่ในระดับสูง ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
26	10	146	234	0.77	77

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ซึ่งใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 26 คน ได้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.บทเรียนมีความน่าสนใจ และดึงดูดใจ	4.62	0.64	มากที่สุด
2.การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.58	0.58	มากที่สุด
3.การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
4.ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.62	0.50	มากที่สุด
5.ส่วนนำเข้าบทเรียน มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.46	0.58	มาก
6.สีสันของบทเรียน และความสวยงามบนหน้าจอ	4.42	0.58	มาก
7.ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.50	0.58	มากที่สุด
8.ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.50	0.58	มากที่สุด
9.ปุ่มต่าง ๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.54	0.51	มากที่สุด
10.การใช้งานบทเรียนง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.54	0.51	มากที่สุด
11.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.54	0.51	มากที่สุด
12.เสียงประกอบเหมาะสม	4.54	0.58	มาก
13.แบบทดสอบใช้ง่าย			
14.ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.69	0.47	มากที่สุด
15.ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนอีเลิร์นนิง	4.96	0.20	มากที่สุด
โดยรวม	4.57	0.54	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนที่มีกิจกรรมตามแบบสะเต็มศึกษามี 2 ส่วน คือ ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ ส่วนของผู้เรียนประกอบด้วย 1) หน้าบทนำของบทเรียนอีเลิร์นนิง 2) หน้าลงทะเบียนเรียน 3) หน้าเข้าสู่ระบบ 4) หน้าคำแนะนำบทเรียน 5) หน้าวัตถุประสงค์ 6) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 7) หน้าสาระการเรียนรู้ 8) หน้ารายการแถบเมนู 9) หน้าขั้นการระบุปัญหา 10) หน้าขั้นการค้นหาแนวคิด 11) หน้าขั้นการวางแผนและพัฒนา 12) หน้าขั้นการทดสอบประเมินผล 13) หน้าการนำเสนอผลลัพธ์ 14) หน้าแบบบทสอบหลังเรียน 15) หน้าคะแนนรวม 16) หน้าผู้พัฒนา และส่วนของผู้ดูแลระบบประกอบด้วย 1) หน้าลงชื่อเข้าใช้ 2) หน้าข้อมูลผู้เรียน 3) หน้าให้คะแนนผู้เรียน 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) หน้าแก้ไขผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ได้ออกแบบตามเทคนิคการสอนแบบสะเต็มศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีหลักการเรียนการสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอนทั้ง 4 สาขาวิชาเข้าด้วยกัน คือ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในชีวิตประจำวัน (สมเกียรติ เพ็ญทอง, 2560, ออนไลน์) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัฟนาน อัลมุสตอฟา ทนงศักดิ์ โสวรัสสตากุล และศิริรัตน์เพ็ชร์แสงศรี (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา มีกระบวนการออกแบบเชิง วิศวกรรม ทั้งหมด 5 ขั้นดังนี้ 1) ขั้นระบุปัญหา (Identify a Challenge) 2) ขั้นค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (Explore Ideas) 3) ขั้นวางแผนและพัฒนา (Plan and Develop) 4) ขั้นทดสอบ

และประเมินผล (Test and Evaluate) 5) ขั้นนำเสนอผลลัพธ์ (Present the Solution)

2. ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.56) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนค่าเฉลี่ย อีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ การออกแบบให้มีความน่าสนใจโดยใช้กราฟิก เสียงบรรยายได้ดีขึ้น อีกทั้งได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ สามารถนำไปใช้ทดลองต่อไปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัฟนาน อัลมุสตอฟา ทนงศักดิ์ โสวรัสสตากุล และศิริรัตน์เพ็ชร์แสงศรี (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกระบวนการจัดการเรียนการ สอนที่ใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.58)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ผลการวิเคราะห์บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/90.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา วิธีการสร้างบทเรียน อีเลิร์นนิง มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ จึงทำให้บทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยา กาญจน์ โตพิทักษ (2562) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียน อีเลิร์นนิงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 เช่นกัน

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 จากผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.77 หรือร้อยละ 77 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียแบบสะเต็มศึกษา นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.6 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546, หน้า 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการเรียนรู้ แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอน สามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของพุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7796 ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 77.96 เช่นกัน

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน อีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียน อีเลิร์นนิง โดยอาศัยหลักการการนำเสนอเนื้อหาจะเป็น รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้า ของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ เข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการวิจัย การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องโปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องโปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 5 ชุด มี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D = 0.47) เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 การนำบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหา ความคิดรวบยอดของกิจกรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร ภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016 เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักสูตรของโรงเรียนนามนพิทยาคม และลักษณะของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้นำไปทดลอง

1.2 การใช้บทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ผู้เรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำแนะนำการใช้บทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

1.3 การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเองจึงควรพัฒนารูปแบบการสอนรูปแบบใหม่ที่ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)

เอกสารอ้างอิง

จำรัส อินทลาภาพร, มารุต พัฒผล วิชัย วงษ์ใหญ่ และศรีสมร พุ่มสะอาด. (2558). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 8*(1), 61-73.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5*(1), 7-20 มกราคม-มิถุนายน.

เทวัญ ภูพานทอง. (2562). *ครูผู้สอนรายวิชาเทควิทยาการคำนวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* สัมภาษณ์.

ธนพงษ์ ไชยลาโภ อกลักษณ์ โภคทรัพย์ไพบูลย์ และปริญญ์ โสภา. (2559**).** *การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง : การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม.* ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (8) ก.ค. - ธ.ค. 2559.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *วิธีคำนวณหาประสิทธิผล EI. การหาค่าประสิทธิผล EI.* สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2562. แหล่งที่มา : http://pattarapon.myreadyweb.com/ page-3949.html

พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร. (2561). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 12*(1), 86-98.

วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ. (2562). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง ลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 9*(17), 65-76.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ความรู้เบื้องต้นเดี่ยวกับสะเต็มศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2560, จาก www.stemedthailand.org/wp-content/uploads/2015/05/PPT-STEM-Education.html

สุเมธา ปานพริ้ง และเอกนฤน บางท่าไม้. (2557). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การสร้างวีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal.* ปีที่ 7 ฉบับที่ 2,พฤษภาคม – สิงหาคม 2557 มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมเกียรติ เพ็ญทอง. (2560). *STEM EDUCATION สะเต็มศึกษา นวัตกรรมการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.* [เว็บไซต์]. จาก www.krusmart.com/stem-education-innovation-thailand.

อาฐิภาพรรณ บุญมี. (2559). การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 31*(2), 62-72.

อัฟนาน อัลมุสตอฟา ทนงศักดิ์ โสวรัสสตากุล และศิริรัตน์ เพ็ชร์แสงศรี. (2559). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. 15(2), 48-55.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE. พ.ศ. 2558* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: แอนนาออฟเซต.

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

The Development of e-Learning based on Constructionism Theory on Creating Questionnaire with Google Form

สิริพร ชาตะรักษ์[1]
นคินทร พัฒนชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6/3 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 21 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก หน่วยเลือกเป็นหมู่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนอีเลิร์นนิง แบบประเมินความเหมาะสม แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการ สร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน และ ผู้ดูแลระบบ

2. ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.50)

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.33/86.19 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.72 คิดเป็นร้อยละ 72 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, SD = 0.50)

คำสำคัญ : บทเรียนอีเลิร์นนิง, ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน, การสร้างแบบสอบถาม Google Form

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop of an e-Learning on based on constructionism theory creating questionnaire with google form, 2) to study the appropriate of e-Learning, 3) to study the efficiency of e-Learning 4) to study the effectiveness index of e-Learning and 5) to study the satisfaction of students who learned with the e-Learning. The samples subjects were 21 students in mathayomsuksa 6/3 at Kungcharoen-pittayakom school, Srithat district, Udonthani province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the e-Learning, appropriate assessment form, task evaluation from, an achievement test and satisfaction questionnaire. The research statistics used were mean, standard deviation, percentage, E1/E2 and effectiveness index

The findings were as follows:

1. An e-Learning on based on constructionism theory creating questionnaire with google form had 2 components include student and administrator

2. The appropriate of the e-Learning was in high level ($\overline{X}$ = 4.21, S.D = 0.50),

3. The efficiency of the e-Learning was in efficiency at 93.33/86.19 is higher criteria 80/80. 4) The effectiveness index of the e-Learning was in high learning 0.72 or 72% and

5. The satisfaction of student for using of the e-Learning was in the highest level ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = 0.50).

Keyword: e-Learning, Constructionism Theory, Creating Questionnaire with Google Form

บทนำ

ในปัจจุบัน บทเรียนอีเลิร์นนิงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการนำเสนอบทเรียนจากตำราเอกสารให้มาอยู่ในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ โดยเป็นการนำเอาสื่อประสม ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ และเสียง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ นักศึกษาที่เรียนด้วยกันทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ผนวกเข้ากับเนื้อหาของบทเรียน รวมถึงให้เข้ากับระบบเครือข่าย ซึ่งถือเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทางช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้เพิ่มเติม เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปิยภัทร โกษาพันธุ, 2557, หน้า 62)

จากการสัมภาษณ์ ครูผู้สอนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ยังขาดสื่อที่หลากหลาย ผู้เรียนขาดความสนใจเนื้อหาในบทเรียน ครูผู้สอนจึงอยากให้นักเรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และก้าวทันเทคโนโลยี เช่น การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form และผู้เรียนยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่สามารถทบทวนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติตามได้นอกเหนือจากในห้องเรียน เช่น บทเรียนอีเลิร์นนิง (สันติ ศรีคุณแก้ว, 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนอีเลิร์นนิงเป็นสื่อการเรียนการสอนในลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบ ด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อน ไหว ภาพกราฟิก เสียงและข้อความต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้บ่อยครั้งเท่าที่ต้องการสามารถเรียนรู้หรือทบทวนบทเรียนซ้ำได้นอกเหนือเวลาเรียนและสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ทำให้ลดเวลาเรียน และลดภาระของครู (ทิศนา แขมมณี, 2554, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

การสร้างแบบสอบถามด้วย Google form หมายถึง การสร้างแบบสอบถามออนไลน์ หรือใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการใช้งาน Google Form ผู้ใช้สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้งานได้หลายรูปแบบอาทิ เช่น การทำแบบฟอร์มสำรวจความคิดเห็น การทำแบบฟอร์มสำรวจความพึงพอใจ การทำแบบฟอร์มลงทะเบียน และการลงคะแนนเสียง เป็นต้น

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎี Constructionism มีสาระสำคัญที่ว่าความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่ความรู้เกิดขึ้นและถูกสร้างโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) บ่งบอกว่าการจะให้การศึกษากับเด็กขึ้นอยู่กับว่าเรามีความเชื่อว่าความรู้เกิดขึ้นได้อย่างไรถ้าหากเราเชื่อว่าความรู้เกิดจากการที่เด็กพยายามจะสร้างความรู้ขึ้นเองการให้การศึกษาก็จะต้องประกอบด้วยการดึงเอาความรู้นี้ออกมาจากเด็กด้วยการขอให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือตอบคำถามที่จะใช้ความรู้นั้นและให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะทำให้เกิดกระบวนการ สร้างความรู้ในทางตรงข้ามถ้าเราเชื่อว่าความรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์ภายนอกการให้การศึกษาก็จะต้องประกอบด้วยการให้ประสบการณ์ที่ถูกต้องกับเด็ก แสดงให้เด็กเห็นถึงวิธีที่ถูกต้องที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือบอกคำตอบที่ถูกต้องให้กับเด็ก วิธีนี้คือการศึกษาในสมัยก่อนนั่นเองซีมัวร์ พาเพิร์ท (Papert) ได้กล่าวว่าการศึกษาที่ดีไม่ได้มาจากการหาวิธีการสอนที่ดีให้ครูสอนเด็กแต่มาจากการให้โอกาสที่ดีที่เด็กจะได้สร้างความรู้การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้ถ้าหากเด็กได้มีส่วนในการสร้างสิ่งที่มีความหมาย ยกตัวอย่างเช่น โครงงานต่าง ๆ ของนักเรียนที่คิดค้นขึ้นเองจากการรวมกันเป็นกลุ่ม เช่น โครงงานวิทยาศาสตร์ โครงงาน

ภาษาไทย โครงงานประดิษฐ์สิ่งที่เหลือใช้ เป็นต้น (ลักขณา สริวัฒน์ 2557, หน้า 188)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลชนก เชื้อเมฆ (2558, หน้า 171) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและเจคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.69)

กิตติยา ปลอดแก้ว (2559) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนการสอนผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ คือ 1) หน้าผู้เรียน 2) หน้าผู้สอน 3) เนื้อหา 4) กลุ่ม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 7) การประเมินผล

จันทนา บุตรดา (2558) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การคิดวิเคราะห์ เขียนเชิงสร้างสรรค์บทร้อยกรอง โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพเพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านแสนขัน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 27 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์บทร้อยกรอง โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) บาร์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า ได้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาไทย เรื่อง การคิดวิเคราะห์ เขียนเชิงสร้างสรรค์บทร้อยกรองโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 หน่วย คือกลอนสุภาพ

กาพย์ยานี 11 กลอนดอกสร้อยโคลงสี่สุภาพแล้วจะใช้เวลา 4 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 16 ชั่วโมง และชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.98/84.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความพอใจต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ฐิภาพรรณ บุญมี (2559, หน้า 62) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 2) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชางานกราฟิกและการนำเสนอ จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรม 3) แบบประเมินชิ้นงานเรื่องโปรแกรมสร้างงานกราฟิกและ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยใช้ E1/E2 ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 5 ชุด มีประสิทธิภาพ 85.50/89.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานอยู่ในระดับมากที่สุด

วาสนา จันทร์ลา (2562, หน้า 55) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลัง ปฏิบัติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ 3) ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ 4) เปรียบเทียบคะแนนผลงาน สร้างสรรค์ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่ออีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จำนวน 30 คน ได้มาโดยการโดยการสุ่มอย่างง่าย จาก 6 ห้องเรียน โดยวิธีการจับสลาก เพื่อเข้ากลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) อีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ 4) แบบสอบถาม ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) อีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลัง ปฏิบัติการมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 88.72 /87.17 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) วิธีปฏิบัติที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของการทำผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้ ศึกษาบทเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ โปรแกรมอย่างชัดเจน การฝึกฝนเพื่อให้ทราบวิธีการทำงานหรือข้อจำกัดทำให้ทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว สนับสนุนคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อสะดวกในการเรียนรู้ 4) นักเรียนมีผลงานสร้างสรรค์ด้วยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก

อัจฉราพร บาบุญ (2558, หน้า 183) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง วิธีการถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการ สอนด้วยบทเรียน e-Learning เรื่อง วิธีการถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50)

อุมาพร นาคะวัจนะ และคณะ (2560) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ เรื่องการสืบค้นฐาน ข้อมูลออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิง 3) เปรียบเทียบผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนอ่านและหลังการฝึกอบรมด้วยบทเรียนอีเลริน์นิง 4) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง เมื่อเรียนจบและเว้นว่างไป 2 สัปดาห์ และ 4สัปดาห์ และ 5)ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียน อีเลิร์นนิง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบบังเอิญสำหรับการฝึกอบรม แบบร่วมมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือเรื่องการสืบค้นฐานข้อมูล ออนไลน์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ 3) แบบประเมินคณุภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และการฝึกอบรม และด้านอีเลิร์นนิง และ 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบอีเลิร์นนิง สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.44/83.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.714 แสดงว่านิสิตมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.40 3) เมื่อเปรียบ เทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง พบว่า หลังการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความคงทนในการเรียนรู้หลังจากฝึกอบรมด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง และเมื่อเรียนผ่านไปแล้ว 2 และ 4 สัปดาห์กับการทดสอบหลังการฝึกอบรมทันทีมีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 5) นิสิต มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียน อีเลิร์นนิง จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิง ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

3. แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่องการสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานีมีทั้งหมด 4 ห้อง รวมทั้งหมด 89 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 21 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน

4.1 วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50–5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50–4.49 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50–3.49 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50–2.49 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินผลงานที่ได้จากนักเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ผลลัพธ์ได้จากทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7-20)

หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการ สอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่นตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

4.3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลโดยการแปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้ (เผชิญ กิระการ, 2546, หน้า 1-3)

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.80–1.00 หมายความว่า ก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60–0.79 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.50–0.59 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.30–0.49 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อย

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.01–0.29 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อยมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ -1–0.00 หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50–5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50–4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50–3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50–2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงมีส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูและระบบและส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนอีเลิร์นนิงได้ออกแบบตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจตรวจค้น ขั้นที่ 2 ขั้นการทดลอง ขั้นที่ 3 ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ ขั้นที่ 4 ขั้นการทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

1.หน้าผู้ดูแลระบบ

2. หน้าหลักบทเรียน

3. หน้าคำชี้แจง

4. หน้าแบบทดสอบ

5. หน้าบทเรียน

6. หน้ากิจกรรม

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม ผู้วิจัยนำบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Formพร้อมแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ พบว่าความเหมาะสมบทเรียนอีเลิร์นนิงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.50) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.20	0.48	มาก
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.00	0.45	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.20	0.41	มาก
4. แบบทดสอบ	4.33	0.55	มาก
5. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง	4.27	0.50	มาก

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

แสดงดังตารางที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม จำนวน 21 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล ผลค่าคะแนนที่ได้จากการทำ แบบประเมินผลงาน หรือ E1 เท่ากับ 93.33 และค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน หรือ E2 เท่ากับ 86.19 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	21	30	588	28.00	93.33
หลังเรียน (E2)	21	10	181	8.61	86.19

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนกุงเจริญพิทยาคม จำนวน 21 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล พบว่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.72 คิดเป็นร้อยละ 72 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
21	10	106	181	0.72	72

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.63, S.D. = 0.57) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่องการสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.บทเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4.71	0.46	มากที่สุด
2.การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.71	0.46	มากที่สุด
3.การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.57	0.51	มากที่สุด
4.ปริมาณของเนื้อหากำลังดีไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.52	0.51	มากที่สุด
5.ส่วนนำเข้าบทเรียน มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.57	0.60	มากที่สุด
6.สีสันของบทเรียน และความสวยงามบนหน้าจอ	4.52	0.51	มากที่สุด
7.ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.76	0.44	มากที่สุด
8.ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.81	0.40	มากที่สุด
9.ปุ่มต่าง ๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.81	0.40	มากที่สุด
10.การใช้งานบทเรียน ง่ายและสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.52	0.51	มากที่สุด
11.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.76	0.44	มากที่สุด
12.เสียงประกอบเหมาะสม	4.71	0.46	มากที่สุด
13.แบบทดสอบใช้ง่าย	4.71	0.56	มากที่สุด
14.ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.48	0.60	มาก
15.ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form	4.67	0.48	มากที่สุด
โดยรวม	4.66	0.50	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนอีเลิร์นนิง มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน ได้แก่ 1. ส่วนของผู้ดูแลระบบ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน

7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (4) การทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าคะแนนหลังเรียน 8) หน้าผู้พัฒนา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการ ADDIE Model และ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานมาใช้ในการออกแบบบทเรียนแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัย กิตติยา ปลอดแก้ว (2559) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนการสอนผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ คือ 1) หน้าผู้เรียน 2) หน้าผู้สอน 3) เนื้อหา 4) กลุ่ม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 7) การประเมินผล

2. ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนา บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.21 และ S.D. = 0.50) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงมีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก เชื้อเมฆ (2558, หน้า 171) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีวิทยา และเจคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.41, S.D. = 0.69)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 93.33/86.19 อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมระหว่างเรียนเป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและสามารถทำกิจกรรมได้ จึงทำให้คะแนนจากการทำกิจกรรมสูงกว่าคะแนนทดสอบหลังเรียน ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จันทร์ลา (2562, หน้า 55) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.72/87.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 เช่นกัน

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วย

ตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.72หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทอีเลิร์นนิงแล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 72 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึง ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546, หน้า 1) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียน อีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form หมายความว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นมีการนำเสนอกรอบแนวคิดล่วงหน้าหรือ ซึ่งเป็นเทคนิคช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับอุมาพร นาคะวัจนะ (2561, หน้า 106) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงสำหรับการฝึกอบรมแบบร่วมมือ เรื่อง การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อหาค่าประสิทธิผลได้เท่ากับ .71 ซึ่งหมายความว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 71.40 จึงทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.50) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง โดยอาศัยหลักการการนำเสนอเนื้อหาจะเป็น รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้า ของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้เข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัจฉราพร บาบุญ (2558, หน้า 183) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง วิธีการถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการ สอนด้วยบทเรียน e-Learning เรื่องวิธีการถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนโดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้น เนื่องจากเป็นการเป็นการเรียนรู้โดยใช้อุปกรณ์ผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย นักเรียนจึงสนใจมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

1.2 การตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนและอินเตอร์เน็ตของโรงเรียนว่ามีปัญหาหรือมีความเร็วพอที่จะทำให้เรียนบทเรียนออนไลน์ได้พอหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก เชื้อเมฆ. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีวิทยา และเจคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2562 แหล่งที่มาจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/

กิตติยา ปลอดแก้ว. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึม.* วารสารบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

จันทนา บุตรดา. (2558). *การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การคิดวิเคราะห์ เขียนเชิงสร้างสรรค์บทร้อยกรองโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน.* สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562. จาก http://www.kmutt.ac.th/jif

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5*(1), 7-20 มกราคม-มิถุนายน.

ทิศนา แขมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรูที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ปิยภัทร โกษาพันธุ. (2557). *บทเรียนอีเลิร์นนิง.* สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562, จาก https://sites.google.com/site/kwangelearning.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ลักขณา สริวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู.* กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

วาสนา จันทร์ลา. (2562). *การพัฒนาอีเลิร์นนิงคอร์สแวร์ด้วยการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562. จาก https://www.tci-thaijo.org.

สันติ ศรีคุณแก้ว. (2562). ครูผู้สอนในรายวิทยาการคำนวณ. *สัมภาษณ์,* 24 มีนาคม 2562.

อัจฉราพร บาบุญ. (2558). *การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง วิธีการถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* เอกสารนำเสนอในที่ประชุมระดับชาติการจัดการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมครั้งที่ 1. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาซอฟต์เซต.

อุมาพร นาคะวัจนะและคณะ. (2560). *การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์.* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่องการสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

The Development of Online Tutorials on Graphic Creation with Gimp based on Inquiry Cycles (5Es)

ปรางทิพย์ วงษาเนาว์[1]
ลาวัณย์ ดุลยชาติ[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นและ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/8 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก หน่วยเลือกเป็นหมู่เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใบงานฝึกปฏิบัติ และแบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้เรียนสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้บทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน และ ผู้ดูแลระบบ 2) ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.44) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.67/ 81.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.69 คิดเป็นร้อยละ 69 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.48)

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, งานกราฟฟิก, โปรแกรม Gimp, ประสิทธิภาพ, ดัชนีประสิทธิผล, ความพึงพอใจ

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop online tutorials on Graphic Creation with Gimp based on Inquiry Cycles (5Es), 2) to study the appropriate of online tutorials 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 30 students mathayomsuksa 2/8 at Samdetpittayakom School, Samdet district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, the appropriate assessment form an achievement test, task evaluation from and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index

Result of the research were as follows 1) the development of online tutorials on Graphic Creation with Gimp based on Inquiry Cycles (5Es) has 2 components include student and administrator, 2) the appropriate of the online tutorials was in high level ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.44), 3) the efficacy of the online tutorials was in efficacy at 88.67/ 81.33 is according to a defined criteria 80/80, 4) the effectiveness index of the online tutorials was in high learning 0.69 or 69%, and 5) the satisfaction of student for using of the online tutorial was in the highest level ($\overline{X}$ = 4.75, S.D. = 0.48).

Keyword: Online lessons, Graphic, Gimp, efficiency, effectiveness index, satisfaction.

บทนำ

ด้วยนโยบายขับเคลื่อนประเทศ 4.0 จำเป็นต้องใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐาน โดยเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงหลักสูตรอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในวิชาที่มีผลต่อการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่ง สสวท. ได้ขานรับนโยบายดังกล่าว เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรและข้อมูลจากการวิจัยพัฒนาที่ทำมาอย่างต่อเนื่อง จึงมีความพร้อมในการเสนอการใช้หลักสูตรดังกล่าว ควบคู่กันไปกับวิชาภูมิศาสตร์ที่ดำเนินการโดย สพฐ. เพื่อตอบรับกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ได้ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา เพิ่มการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (พรพรรณ ไวทยางกูร, 2560; ออนไลน์)

จากที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2561 ที่โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า มีระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้ง บริเวณโรงเรียน และภายในห้องเรียน รวมไปถึงเครือข่ายอินเตอร์เน็ตบนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งาน อย่างสะดวก และรวดเร็ว หากแต่ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนในแต่ละรายวิชานั้นครูผู้สอนยังขาดสื่อที่หลากหลายและเทคนิคต่างๆในการจัดการเรียนการสอน (ธวัลรัตน์ หลักคำ, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2562)

การเรียนออนไลน์ เป็นทางเลือกหนึ่งที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน หลายคนขวนขวายหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนพิเศษช่วงหลังเลิกเรียน หลังเลิกงาน หรือวันหยุด กล่าวได้ว่าทุกวันนี้ใครๆ ก็อยากหาความรู้กันทั้งนั้น ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลอะไรก็แล้วแต่ การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุดและด้วยเหตุนี้จึงทำให้การเรียนออนไลน์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในยุคอินเตอร์เน็ตการเรียนออนไลน์เป็นการเรียนแบบไม่ได้จำกัดสถานที่ ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหนเวลาเท่าไหร่บนโลกใบนี้การเรียนออนไลน์ทำให้คุณสามารถเข้าถึงบทเรียนและความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว (ณัฏวรัตน์ ขจัดภัย (2559: 41)

โปรแกรม Gimp คือ GIMP ย่อมาจาก GNU Image Manipulation Program (จีเอ็นยูอิมเมจ มานิพูเลชัน โปรแกรม) เป็นโปรแกรมตกแต่งภาพเช่นเดียว กับ Photoshop หรือโปรแกรมอื่นๆที่ทำงานเกี่ยวกับด้านกราฟฟิก (ทักษิณา สุขพัทธ, 2559: 32)

กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้สรุปไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนซึ่งอาจเกิดความสนใจ ความสงสัย จากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจใคร่รู้ นำไปสู่ประเด็นที่จะศึกษาค้นคว้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) เป็นการทำความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาวิธีการศึกษาอาจเป็นการตรวจสอบ การทดลอง การปฏิบัติ การสืบค้นความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างพอเพียงในการที่จะใช้ในขั้นต่อไป ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เป็นการนำข้อมูลข้อสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปผล และนำเสนอในรูปของภาพวาด ตาราง แผนภูมิ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นการสนับสนุนหรือโต้แย้งสมมติฐานก็ได้ผลที่ได้สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ ขั้นที่4 ขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำข้อสรุปไปอธิบายสถานการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขึ้น ขั้น

ที่ 5 ประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ (ชัยชนม์ หลักทอง, 2559: 11)

กราฟฟิก คือ ศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งใช้สื่อความหมายด้วยเส้น สัญลักษณ์ รูปวาด ภาพถ่าย กราฟ แผนภูมิ การ์ตูน ฯลฯ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายข้อมูลได้ถูกต้องตรงตามที่ผู้สื่อสารต้องการ การวาดเขียน (Graphikos) และการเขียน (Graphein) กราฟิก จึงหมายถึงศิลปะหรือศาสตร์แขนงหนึ่ง ที่สื่อความหมายโดยใช้เส้น ภาพเขียน สัญลักษณ์ ภาพถ่าย ซึ่งมีลักษณะเห็นได้ชัดเจน เข้าใจความหมายได้ทันที และถูกต้องตรงตามที่ผู้ใช้ต้องการ (รัตนา วงศ์ภูงา; ออนไลน์)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชราภรณ์ เพ็งสุข (2559: 1) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง บทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ประชากรที่ใช้ใน การวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน อนุบาลสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 กลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียน อนุบาลสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดย ใช้การสุ่มที่ได้มาจากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียน ออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์ คู่มือการใช้บทเรียนออนไลน์วิชา คอมพิวเตอร์ แบบทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชา คอมพิวเตอร์ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ และแบบสำรวจ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อรูปแบบบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์

ณัฐฐินันท์ กังแฮ, กุสุมา ใจสบาย, กรวรรณ สืบสม (2560: 1) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 4)

เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่เรียนแบบปกติ และ 5) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 81 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้ แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร 2) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียน ออนไลน์ 3) แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 87.54/80.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .054) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ณัฏวรัตน์ ขจัดภัย (2559: 41) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ วิชาการออกแบบตกแต่งภายใน 1 เรื่อง หลักการจัดวางเครื่องเรือนภายในบ้านพักอาศัย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ วิชาการออกแบบตกแต่งภายใน 1 เรื่องหลักการจัดวางเครื่องเรือนภายในบ้านพักอาศัยและ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ วิชาการออกแบบตกแต่งภายใน 1 เรื่องหลักการจัดวางเครื่องเรือนภายในบ้านพักอาศัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาออกแบบตกแต่ง โปรแกรมวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้อง มีนักศึกษาจำนวน 34 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวน 1 ห้องเรียนจำนวนนักศึกษา 22 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ ด้วยเนื้อหาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน 1 เรื่องหลัก การจัดวางเครื่องเรือนภายในบ้านพักอาศัยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการประเมินประสิทธิภาพ ค่าดัชนีประสิทธิผล ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ออนไลน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ52.20/61.52 2) กลุ่มตัวอย่างมีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ 3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับปานกลางสรุปได้ว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์มีค่าประสิทธิภาพ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สามารถช่วยให้นักศึกษามีความก้าวหน้าทางพัฒนาการการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.50 ดังนั้นการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ต้องมีความหลากหลายในการนำเสนอและมีการสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

สุรินทร์ เพชรไทย (2560: 74) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้00 อีเลิร์นนิ่ง 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนา เว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่ง โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสารสนเทศภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่งสร้างด้วยระบบการจัดการ เรียนรู้ผ่านเว็บ LMS ในการสร้างเนื้อหา แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดย ใช้อีเลิร์นนิ่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย เปอร์เซ็นต์และค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการ ทดสอบค่าที (paired samples t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้ อีเลิร์นนิ่ง มีประสิทธิภาพ 80.75/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนบทเรียน ออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้อีเลิร์นนิ่งอยู่ในระดับดี

ชัยวัฒน์ ยะปัญญา (2558: 146) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชาหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชาการหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ 2) เพื่อวัดประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชาหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชาหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสื่อดิจิทัล คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัย เทคโนโลยีสยาม ตัวอย่างรวม 20 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชา หลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพ 80.33/82.20 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้น สามารถนำ ไปใช้งานในการเรียนการสอนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAPโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบภาพโมเดล 3 มิติ ด้วยโปรแกรม Google Sketch Up ตามกระบวนการเรียนรู้แบบ MIAP ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

3. แบบประเมินชิ้นงานผู้เรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 ห้อง รวมจำนวน 480 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม ตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558: 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es และกระบวนการ ADDIE Model

1.หน้าผู้ดูแลระบบ

2. หน้าหลักบทเรียน

3. หน้าคำชี้แจง

4. หน้าแบบทดสอบ

5. หน้าบทเรียน

6. หน้ากิจกรรม

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การจัดวางรูปแบบของบทเรียนสอนผ่านเว็บ	4.08	0.26	มาก
2. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	4.17	0.39	มาก
3. การนำทางและการเชื่อมโยง	4.33	0.52	มาก
4. เครื่องมือสื่อสารบนเว็บ	4.33	0.50	มาก
5. แบบทดสอบ	4.17	0.52	มาก
6. การออกแบบการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้	4.07	0.40	มาก
โดยรวม	**4.16**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.44)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2/12โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
E1	30	10	266	8.86	88.67
E2	30	10	244	8.13	81.33

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 เท่ากับ 88.67/ 81.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2/12โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	120	244	0.69	69

จากตารางที่ 3 ผลการดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es มีค่าเท่ากับ 0.69 คิดเป็นร้อยละ 69หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนออนไลน์ การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ของนักเรียนที่มีต่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	**ระดับความพึงพอใจ**
ความสอดคล้องของเนื้อหาภาพและวีดีโอที่นำเสนอ	4.77	0.43	มากที่สุด
ความสอดคล้องระหว่างปริมาณของภาพกับปริมาณของเนื้อหา	4.77	0.43	มากที่สุด
ขนาดของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
ภาพกราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.73	0.45	มากที่สุด
เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบ	4.60	0.67	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
บทเรียน			
รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้การนำเสนอ	4.60	0.73	มากที่สุด
สีของตัวอักษรโดยรวม	4.80	0.41	มากที่สุด
สีของพื้นหลังบทเรียนโดยรวม	4.77	0.43	มากที่สุด
สีของภาพและกราฟิกโดยรวม	4.67	0.48	มากที่สุด
ความชัดเจนของคำสั่ง	4.63	0.56	มากที่สุด
ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับเนื้อหา	4.52	0.47	มากที่สุด
การปฏิสัมพันธ์ภายในบทเรียน	4.83	0.49	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	**4.75**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.75, S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ คือส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนผู้เรียน ผู้ดูแลระบบได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) ลบผู้เรียน และส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) สมัครสมาชิก 3) เข้าสู่ระบบ 4) คำชี้แจงบทเรียน 5) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) หน้าบทเรียนได้แก่ (1) ขั้นสร้างความสนใจ (2) ขั้นสำรวจและค้นหา (3) ขั้นสรุปและอภิปรายผล (4) ขั้นขยายความรู้ (5) ขั้นประเมิน 8) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 9) หน้าเว็บบอร์ด 10) หน้ารายงานผล เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการ ADDIE Model และทฤษฎีการกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es สอดคล้องกับ นราการ ศิริกุล และ รศรงศ์ พัฒนาอนุสรณ์ (2559: 56) ที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ 1. ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นสนใจปัญหา (2) ขั้นศึกษาข้อมูล (3) ขั้นพยายาม (4) ขั้นสำเร็จผล 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด 9) หน้ารายงานผล

2. ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.16, S.D. = 0.44) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษณะชัย ไชยเทพ และ รศรงศ์ พัฒนาอนุสรณ์ (2559,บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ผลการวิจัยพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.40, S.D. = 0.51)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการ

สอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Esที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 88.67/81.33 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ยะปัญญา (2558: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่อง วิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชาหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ 80.33/82.20

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบทเรียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.69 หมายความว่าหลังการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 69 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546,น.1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้นสื่อมีความหลากหลายทางด้านเนื้อหา อินโฟกราฟฟิก วิดีโอ กิจกรรมการสอนและเกม ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอสามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กฤษณะชัยไชยเทพ และ รศงค์ พัฒนาอนุสรณ์ (2559: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Adobe photoshop CS6 อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.78 คิดเป็นร้อยละ78

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้ศึกษาที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างงานกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Gimp ตามกระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.48) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีการสร้างเป้าหมายที่ท้าทายให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ณ เชียงใหม่ (2561 : บทคัดย่อ) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเสมือนจริงด้วยโปรแกรมออรัสมา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.55 , S.D.=0.53)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 บทเรียนออนไลน์ สามารถนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องผลการเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพทางการเรียนสูงขึ้น

1.2 ผู้เรียนสามารถนำบทเรียนออนไลน์ไปเรียนรู้ด้วนตนเอง ตามศักยภาพของตนเองได้ทุกสถานที่และทุกเวลา โดยผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อตนเองในการศึกษาบทเรียน

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ควรจะพัฒนาบทเรียน ในเนื้อหาสาระอื่นๆให้หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ให้ครอบคลุมเนื้อหาในหน่วยการเรียนอื่นๆ ของรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจนครบตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษณะชัย ไชยเทพ. (2559). *ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบกราฟฟิกด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.* กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

ชัยวัฒน์ ยะปัญญา. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ สาขาวิชาสื่อดิจิทัล.* กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.

ชุติมา วรรณพงศ์. (2559). *การเรียนรู้แบบออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก https://sites.google.com/a/npu.ac.th/computer-elearning/home/phu-cad-tha.

ชัยชนม์ หลักทอง. (2559). *รูปแบบการสอนแบบ5Es.* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐฐินันท์ สงแฮ, กุสุมา ใจสบาย และ กรวรรณ สืบสม. (2560). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสารการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

ณัฐวรัตน์ ขจัดภัย. (2559). *การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์.* นครราชสีมา: คณะอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ทักษิณา สุขพัทธี. (2559). *งานออกแบบกราฟฟิก สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

นรากร ศิริกุล และ รศรงศ์ พัฒนาอนุสรณ์. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

บุญณี เพชรสริน. (2559). *บทเรียนออนไลน์.* สืบค้น เมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก. http://www.thailibrary.in.th.

ปวีณา ณ เชียงใหม่. (2561). *ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์.การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเสหมือนจริงด้วยโปรแกรมออรัสมา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.*

พรพรรณ ไวทยางกูร. (2560). *นโยบายขับเคลื่อนประเทศ 4.0.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2562 จาก http://www.ipst.ac.th/index.php/news-and-announcements/training-seminar/item/2776-4-0.

รัตนา วงศ์ภูงา. (2558). *ความหมายของกราฟฟิก.* สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2562 จาก https://sites.google.com/a/wwk.ac.th/googlesites/khwam-hmayk-ra-fik.

วัชราภรณ์ เพ็งสุข. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* สุพรรณบุรี: โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* พิมพ์ครั้งที่ 1.ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

The Development of Android Application on the Data Type Conversion for Matthayomsuksa 1 based on Constructivisit Theory.

เสาวลักษณ์ โพธิ์หล้า[1]
อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 29 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แอพพลิเคชั่น แบบประเมินความเหมาะสมแบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้แอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 11 องค์ประกอบ 2) ความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.39) 3) ประสิทธิภาพของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.69/83.79 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น ต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.76 คิดเป็นร้อยละ 76 และ5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชั่นพัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.66)

คำสำคัญ: แอพพลิเคชั่น, การแปลงชนิดข้อมูล, ประสิทธิภาพ, ดัชนีประสิทธิผล, ความพึงพอใจ

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop of android application on the conversion of data types mathayomsuksa 1 base on constructivisit theory 2) to evaluate the appropriate of application 3) to evaluate the efficiency of the application 4) to study the effectiveness index of application and 5) to study the satisfaction of students who learned with the application. The samples subjects were 29 students mathayomsuksa 1/3 at Yangtaladwittayakran school, Yangtalad district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the application, an appropriate evaluation form, worksheet evaluation, an achievement test and a satisfaction questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, efficiency and effectiveness index.

The research findings showed that the 1) Android application on the conversion of data types mathayomsuksa 1 base on constructivisit theory had 11 components 2) The appropriation of an application was high level ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.39) 3) The efficiency of the application was 80.69/83.79 in average based on the standard criteria (80/80) 4) The effectiveness index of application was high learning (0.76, 76%) and 5) The satisfaction of student for using of application was high level ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.66).

Keyword: application, Data Type Conversion, efficiency, effectiveness index, satisfaction

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ระบบการศึกษากำลังมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นสื่อกลาง อาทิ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สถานศึกษาต่างๆ ในประเทศทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ต่างได้มีการนำการจัดการเรียนการสอน รูปแบบใหม่ เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แย้มพินิจ, 2546) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นเรื่องใหญ่มาก และยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากนัก สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากแรงขับเคลื่อนของกระแสโลกาภิวัตน์ เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ ประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ในรูปแบบนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้ทั่วโลกที่มีอยู่อย่างมากมายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (สันติ วิจักรขณาลัญฉ์, 2547) ตลอดจนสามารถขยายเวลาเรียนได้ทั้ง 24 ชั่วโมง โดยไม่จำกัดสถานที่เรียน และขอบเขตของเนื้อหาสามารถขยายการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (ยืน ภู่วรวรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ นางนิรัญดา ภูโอบ ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ และตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร และปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนในห้องเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันและการสอนนั้นเน้นอธิบายอ้างอิงจากในหนังสือทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจการเรียน อีกทั้งโรงเรียนได้ครูและนักเรียนมีความต้องการแอพพลิเคชั่น เพราะเป็นสื่อที่น่าสนใจและผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายและเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

แอพพลิเคชันแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ แอพพลิเคชันระบบ เป็นซอฟต์แวร์พื้นฐานในระบบเพื่อเป็นตัวรองรับแอพพลิเคชันอื่นๆที่มีไว้สำหรับใช้งานอีกที่หนึ่งเรียกอีกอย่างว่าระบบปฏิบัติการ ปัจจุบันมีอยู่หลายระบบด้วยกันที่บริษัทผู้ผลิตสร้างขึ้นเพื่อรองรับสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตของบริษัตนเองโดยเฉพาะ เช่น ไอโอเอส (iOS) ของบริษัทแอปเปิ้ล แอนดรอย (Android) ของบริษัทกูเกิ้ล เป็นต้น แอพพลิเคชันอีกประเภทหนได้แก่แอพพลิเคชันที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ แบ่งออกได้เป็นหลายกลุ่มและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆหลักๆ ได้แก่ แอพพลิเคชันในกลุ่มเกม, แอพพลิเคชั่นในกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์,และแอพพลิเคชั่นในกลุ่มมัลติมีเดีย (สุชาดา พลาชัยภิรมย์ศิล. 2554: 110-115)

ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาจึงได้นำ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นนำ เข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียม ความพร้อมของนักเรียน ให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ และเป้าหมายของการเรียนแต่ละครั้ง รวมทั้งได้การทบทวนความรู้ ประสบการณ์เดิมและทักษะที่จำเป็นที่ นักเรียนเคยผ่านการเรียนรู้มาแล้ว วัลลภา อารีรัตน์ (2545) ที่กล่าวในหลักการสอนคณิตศาสตร์ว่า ในการสอนเนื้อหาใหม่แต่ละครั้งครูต้องคำนึงถึงความ พร้อมของผู้เรียน ทั้งความพร้อมด้านวุฒิภาวะและเนื้อหา 2) ขั้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เป็นขั้นดำ เนินการที่จะทำ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และเกิดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ตามกระบวนการ แก้ปัญหา 4 ขั้นตอนของกรมวิชาการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นเผชิญสถานการณ์ปัญหาและ แก้ปัญหาเป็นรายบุคคล ราตรี โพธิ์เลิง (2551) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะกระบวนการ แก้ปัญหาด้วย (2) ขั้นไตร่ตรองระดับ

กลุ่ม สมศรี คงวงษ์ (2542) ที่พบว่า นักเรียนที่วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2555 15 ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์และการสอน แบบร่วมมือ และ(3) ขั้นเสนอ แนวทางแก้ปัญหาต่อทั้งชั้น วัลลภา อารีรัตน์ (2532) ที่กล่าวว่า ครูไม่ควรจำกัดวิธีคิดของนักเรียน ควรแนะวิธี คิดที่หลากหลาย 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่นักเรียนอภิปรายร่วม กันเพื่อสรุปแนวคิด หลักการ และ มโนมติของในเรื่องที่เรียน และมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติม แนวคิด หลักการและมโนมติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ต่อไป เกื้อจิตต์ ฉิมทิม (2547) ที่กล่าวว่า การสรุปบทเรียนเป็น หัวใจของของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง โดยมีครูถามนำ ให้นักเรียนได้อภิปรายจนได้ข้อสรุป แล้วจึงเขียนข้อสรุป 4) ขั้นฝึกทักษะและการนำ ไปใช้เป็นขั้นที่ ผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ ปัญหาใหม่ โดยการทำ แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่หลากหลาย สุลัดดา ลอยฟ้า (2536) ที่กล่าวใน การฝึกทักษะนั้นควรเน้นวิธีการที่หลาก หลายในการคิดคำนวณ เน้นวิธีที่หลากหลายในการฝึก 5) ขั้นวัดและประเมินผล เป็นขั้นประเมิน ความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ ผู้เรียนทราบถึงความสามารถของตนเอง สามารถวินิจฉัย และข้อบกพร่องของตนเองได้ถูกต้อง และเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

จากความเป็นมาและความสำคัญจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการพัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการพัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แอพพลิเคชั่น

1.1 แอพพลิเคชัน เป็นโปรแกรมที่ออกแบบมาช่วยให้สามารถทำสิ่งต่างๆ เช่น สร้างเอกสาร แก้ไขรูปภาพ และฟังเพลงได้โดยไม่จำเป็นต้องติดตั้งซอฟต์แวร์ที่ซับซ้อน

1.2 ส่วนประกอบของแอพพลิเคชั่น

1) Activity คือ หน้าจอที่ติดต่อกับผู้ใช้ทั้งนี้ในแต่ละแอพพลิเคชันอาจจะมีมากกว่า 1 หน้าจอ

2) Service คือ งานหรือบริการต่างๆ ที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง เช่น ที่เปิดดนตรีอยู่ขณะที่ ผู้ใช้งานทำงานอื่นๆ หรือใช้แอพพลิเคชันอื่นๆ ไปด้วย

3) Broadcast and Intent Receiver คือ การตอบสนองซึ่งโดยปกติแล้ว

Broadcast Receiver จะเป็นการตอบสนองต่อการเกิดอีเวนต์ของระบบในวงกว้าง เช่น การประกาศเตือนว่า แบตเตอรี่ใกล้จะหมดแล้ว เป็นต้น

4) Content Provider คือ ส่วนของการให้บริการข้อมูลสำหรับแต่ละแอพพลิเคชัน

2. การแปลงชนิดข้อมูล

2.1 ชนิดของข้อมูล คือ ชื่อที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้เก็บค่าในหน่วยความจำ สำหรับนำไปใช้งานในโปรแกรม ซึ่งอาจจะถูกใช้จากการรับข้อมูล เก็บค่าคงที่ ข้อความ หรือผลลัพธ์การทำงาน ในการกำหนดชื่อ ตัวแปรต้องเป็นชื่อที่ไม่ตรงกับคำสงวน

2.2 ประโยชน์ของชนิดข้อมูล

1) ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมหรือระบบใดๆ ได้อย่างรวดเร็ว

2) ช่วยแสดงลำดับขั้นตอนการทำงาน ทำให้สามารถเขียนโปรแกรมได้อย่างเป็นระบบไม่สับสน นอกจากนี้ผังงานยังเป็นอิสระต่อภาษาที่ใช้ในการ เขียนโปรแกรม กล่าวคือจากผังงานเดียวกันสามารถนำไปเขียนโปรแกรมด้วยภาษาใดก็ได้

2.3 ประเภทของชนิดข้อมูล

1) Number ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ตัวเลข ซึ่งจะแบ่งออกเป็น Integer Float และ Complex

2) Boolean เป็นข้อมูลที่ประกอบไปด้วย 2 ค่า คือ True และ False

3) String เป็นข้อมูลตัวอักขระหลายตัวที่เรียงต่อกันอยู่ และจะอยู่ในเครื่องหมาย double quote หรือ single quote

4) List เป็นข้อมูลที่มีรูปแบบการเก็บข้อมูลเป็นชุดที่เรียงต่อกันข้อมูลทั้งหมดจะอยู่ในเครื่องหมาย [ ] สามารถได้หลายค่าในตัวแปรเดียวกันไม่ว่าจะเป็นข้อมูลชนิดเดียวกันหรือต่างกัน

5) Tuple เป็นข้อมูลที่มีรูปแบบการเก็บข้อมูลเหมือนกับ List ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะอยู่ในเครื่องหมาย () แต่จะแตกต่างจาก List คือไม่เราสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลใน Tuple ได้

6) Set เป็นข้อมูลที่ถูกเก็บเป็นชุดข้อมูลที่ไม่ซ้ำกัน โดยข้อมูลทั้งหมดจะอยู่ในเครื่องหมาย {}

7) Dictionary เป็นข้อมูลที่ถูกเก็บไว้เป็นรายการโดยแต่ละรายการจะมีคู่ของค่า key และ value ซึ่งในแต่ละรายการข้อมูล key จะต้องไม่ซ้ำกัน ข้อมูลแบบ dictionary จะในเครื่องหมาย {}

3. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

3.1 การออกแบบโครงสร้างบทเรียน

เริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยการกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาด้วยสถานการณ์ปัญหา (problem) และมีภารกิจให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหามีธนาคารความรู้ (Data Bank) ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้สามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าได้อย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) ที่จะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนเจอสภาพปัญหาที่ซับซ้อนมีการโค้ช (Coaching) ที่จะคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการคำแนะนำและมีการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration)

3.2 การลำดับการเรียนการสอน การจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของซอฟต์แวร์ทางการศึกษา การออกแบบในขั้นนี้ผู้ออกแบบจะต้องยึดกลยุทธ์ด้านการเรียนการสอนไว้เป็นหลัก อาจจะเป็นขั้นตอนแบบ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์หรือขั้นตอนการเรียนการสอนแบบอื่นๆ ก็ได้

4. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนามัลติมีเดียบนเครือข่าย ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาตน ผลการวิจัย พบว่า มัลติมีเดียบนเครือข่าย ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องแนวคิดในการพัฒนาตน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สถานการณ์ปัญหา ขั้นที่ 2 ธนาคารความรู้ ขั้นที่ 3 ฐานการช่วยเหลือ ขั้นที่ 4 การโค้ช และขั้นที่ 5 การร่วมมือกันแก้ปัญหา และผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า มี

คุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดีย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ธนวัฒน์ พันธ์ชัย และ นคินทร พัฒนชัย (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง คอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ผลของวิจัยพบว่า บทเรียนมัลติมีเดีย ที่พัฒนาขึ้นมี 15 องค์ประกอบ คุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.31, S.D. =0.51) และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.44, S.D.=0.64)

พงศธัช จันทร์ขอนแก่น และ สวียา สุรมณี (2560: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ที่ เกี่ยวข้องกับการใช้อินเตอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง กฎหมายลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเตอร์เน็ต สำหรับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.73

ภิญญาพัชญ์ ทาสาธนัตย์ตระกูล (2559: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นชุดการเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ผลการศึกษา พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของ กลุ่มเป้าหมายที่มีต่อเพื่อพัฒนาแอพพลิเคชั่นชุดการเรียนรู้สำหรับเด็กบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39, S.D = 0.08) ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D = 0.25), ($\bar{X}$ = 4.00, S.D = 0.21) ตามลำดับ

รุ้งนภาพร ภูชาดา และสวียา สุรมณี (2558: 132) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ต เรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.68)

ปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษา 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/85.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี (2559: 54-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 ซึ่งมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

อภิชาติ คำปลิว ชนินทร เฉลิมสุข และเกรียงศักดิ์ เชื่อมสมบัติ (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อแอพพลิเคชั่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. =0.52) เช่นกัน

พีระพล พลนาคู และอัญญปารย์ ศิลปะนิลมาลย์ (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง หลักการและวิธีการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า ความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง หลักการและวิธีการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่

ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.56) 3) ดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง หลักการและวิธีการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ ในระดับสูงมีค่าเท่ากับ 0.78 หรือ ร้อยละ 78 4) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนระบบปฏิบัติการแอน ดรอยด์ เรื่อง หลักการและวิธีการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.39)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบแอพพลิเคชั่น ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1/4 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 29 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. แอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

2. แบบประเมินความเหมาะสมแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

3. แบบประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ห้อง ทั้งหมด 332 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 29 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับฉลาก หน่วยเลือกเป็นห้องเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558: 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแอพพลิเคชั่น แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีคุณสมบัติ ครอบคลุมด้านมัลติมีเดีย ได้แก่ มีข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง มีการโต้ตอบกับผู้เรียนตลอดบทเรียน

ภาพที่ 1 แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

จากภาพที่ 1 แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ประกอบด้วย 1) หน้าแรกของแอพพลิเคชั่น 2) หน้าสถานการณ์ปัญหา 3) หน้าภารกิจ 4) หน้าธนาคารความรู้ 5) หน้าฐานการช่วยเหลือ 6) หน้าการโค้ช 7) หน้าการร่วมมือกันแก้ปัญหา

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่น

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.10	0.43	มาก
2. ภาพ ภาษา เสียง และวีดีโอ	3.86	0.36	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.13	0.35	มาก
4. แบบทดสอบ	4.04	0.34	มาก
5. การจัดการแอพพลิเคชั่น	4.15	0.36	มาก
รวมทั้งหมด	4.06	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการการประเมินความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของแอพพลิเคชั่น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.39)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จำนวน 29 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแอพพลิเคชั่น

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	29	10	234	8.06	80.69
หลังเรียน (E2)	29	10	243	8.37	83.79

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E1/E2 มีค่าเท่ากับ 80/83 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร จำนวน 29 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่น

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
29	10	91	234	0.76	76

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า แอพพลิเคชั่นส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง ร้อยละ 76.00

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่น

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. บทเรียนมีความน่าสนใจ และดึงดูดใจ	4.52	0.51	มากที่สุด
2. การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.62	0.56	มากที่สุด

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
3. การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.62	0.49	มากที่สุด
4. ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.59	0.50	มากที่สุด
5. ส่วนนำเข้าบทเรียนมีความน่าสนใจ	3.83	0.60	มาก
6. สีสันของบทเรียนและความสวยงามบนหน้าจอ	4.24	0.64	มาก
7. ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.62	0.49	มากที่สุด
8. ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.21	0.68	มาก
9. ปุ่มต่าง ๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.72	0.53	มากที่สุด
10. การใช้งานบทเรียน ง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.48	0.74	มาก
11. ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	3.97	0.63	มาก
12. เสียงประกอบเหมาะสม	4.17	0.54	มาก
13. แบบทดสอบใช้ง่าย	3.79	0.77	มาก
14. ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.59	0.50	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.35	0.66	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, SD.=0.66

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในแอพพลิเคชั่น เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แอพพลิเคชั่นที่มี 1) หน้าแรกของแอพพลิเคชั่น 2) หน้าแนะนำบทเรียน 3) หน้าลงชื่อเข้าสู่บทเรียน 4) หน้าเมนู 5) หน้าผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 6) หน้าแนะนำทฤษฎี 7) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 8) หน้าบทเรียน 8.1) หน้าสถานการณ์ปัญหา 8.2) หน้าภารกิจ 8.3) หน้าธนาคารความรู้ 8.4) หน้าฐานการช่วยเหลือ 8.5) หน้าการโค้ช 8.6) หน้าหน้าการร่วมมือกันแก้ปัญหา 9) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 10) หน้าอ้างอิง และ 11) หน้าผู้จัดทำ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้ศึกษาออกแบบสื่อตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เช่นเดียวกับผู้วิจัย สอดคล้องกับ อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2553: 137) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนามัลติมีเดียบนเครือข่าย ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาตน มี 21 องค์ประกอบ คือ 1) เว็บไซต์ เข้าสู่มัลติมีเดียบนเครือข่าย 2) หน้าแรกลงทะเบียนเรียนในระบบ 3) หน้าลงทะเบียนเรียนในระบบ 4) หน้าเข้าสู่ระบบ 5) หน้าเข้าสู่บทเรียน 6) หน้า Introduction 7) แบบทดสอบก่อนเรียน 8) เมนูของบทเรียน 9) คำแนะนำในการเรียน 10) จุดประสงค์การเรียนรู้ 11) หน้าสถานการณ์ปัญหา 12) หน้าภารกิจ 13) หน้าส่งภารกิจ 14) หน้าธนาคารความรู้ 15) ฐานการช่วยเหลือ 16) ห้องบันเทิง 17) การเรียนรู้ร่วมมือ 18) แบบทดสอบหลังเรียน 19) การรายงานผลการเรียน 20) ตัวอย่างหน้าคำแนะนำ และ21) การออกจากระบบ

2. ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็น

โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.39) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน จึงส่งต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของสื่อในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ้งนภาพร ภูชาดาและสวียา สุรมณี (2558: 132) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ต เรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.68)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน มาคำนวณค่าประสิทธิภาพ โดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตร แล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 80.69/83.79 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ แอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้คะแนนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง จึงส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษา 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/85.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. จากผลการศึกษาประสิทธิผลของสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่น มีค่าเท่ากับ 0.76 หรือร้อยละ 76 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากแอพพลิเคชั่นอยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ สื่อของผู้ศึกษามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงทำให้ส่งผลต่อ ดัชนีประสิทธิผลและความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี (2559: 54-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 ซึ่งมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

5. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. =0.66) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ เด็กชอบในแอพพลิเคชั่นของผู้วิจัย เพราะมีทั้ง ข้อความ รูปภาพ วีดีโอ และ ภาพเคลื่อนไหว เด็กสามารถใช้ได้ด้วยตัวเอง และเมื่อมีการทดสอบหรือมีการทำกิจกรรม เด็กมีการร่วมมือกันแก้ปัญหาในกลุ่มเฟสบุ๊ค จึงทำให้เด็กมีความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชั่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ คำปลิว ชนินทร เฉลิมสุข และเกรียงศักดิ์ เชื่อมสมบัติ (2559: บทคัดย่อ) ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อแอพพลิเคชั่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. =0.52) เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. การนำแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหาความคิดรวบยอดของกิจกรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร ภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากแอพพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การแปลงชนิดข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญาหลักสูตรของโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ และลักษณะของนักเรียนที่ผู้ศึกษาได้นำไปทดลอง

2. การใช้แอพพลิเคชั่น นักเรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำชี้แจงการใช้งานบทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

3. การพัฒนาแอพพลิเคชั่น ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.

ปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี (2561). **การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช**. (น. บทคัดย่อ). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

รุ้งนภาพร ภูชาดา และสวียา สุรมณี .(2558). **แอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ต เรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ.** (น. 132). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี (2559). **การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ.** (น. 54-61). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

อภิชาติ คำปลิว ชนินทร เฉลิมสุข และเกรียงศักดิ์ เชื่อมสมบัติ (2559). **การพัฒนาแอพพลิเคชั่นแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วยเทคโนโลยี ความเป็นจริงเสมือน.** (น. 1882). การประชุมวิชาการและนำเสอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2 June 8, 2018 University of the Thai Chamber of Commerce.

อัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2553). **มัลติมีเดียบนเครือข่าย ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง แนวคิดในการพัฒนาตน.** (น. 137). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

_____. (2558). **การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.** พิมพ์ครั้งที่ 1 ขอนแก่น. โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of an e-Learning based on Constructivist Theory on Technological System for Matthayomsuksa 1

เอมิกา มูลประเสริฐ[1]
นคินทร พัฒนชัย[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.55) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.71/83.48 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น ต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก 0.75 คิดเป็นร้อยละ 75 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ : บทเรียนอีเลิร์นนิง, ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์, ระบบทางเทคโนโลยี

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

The purpose of this study was to 1) to develop e-learning lessons in accordance with constructivist theory of technological systems for matthayomsuksa1, 2) to evaluate the appropriation of e-learning lessons in accordance with the constructivist theory of technological systems for mathayomsuksa 1, 3) to study the efficiency of e-learning lessons according to the constructivist theory of technological systems for matthayomsuksa1, 4) to study the effectiveness index of learners with e-learning lessons according to the constructivist theory of technological systems for mathayomsuksa 1 and 5) to study the students' satisfaction with the e - learning lesson according to the constructivist theory of technological system for matthayomsuksa 1. The sample subjects were 23 students in mathayomsuksa 1/1 at Namonpittayakom school, Namon district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The instruments used in this study were an e-learning, the appropriate assessment form of an e-learning, worksheet assessment form, an achievement test and a questionnaire on satisfaction towards of an e-learning. The statistics used in data analysis were means, standard deviation, percentage, efficiency and effectiveness index.

The results showed that 1) an e-learning based on constructivist theory on technological system for matthayomsuksa 1 had 2 major components : administrator and student, 2) the appropriate of an e-learning based on constructivist theory on technological system for matthayomsuksa 1 was at high level (= 4.37, S.D. = 0.55), 3) the efficiency of an e-learning based on constructivist theory on technological system for matthayomsuksa 1 was 81.71/83.48 high base on efficiency criteria 80/80, 4) the effectiveness index of the students learning with e-learning based on constructivist theory on technological system for matthayomsuksa 1 was 0.75 or 75% and 5) the students were satisfied with teaching and learning with an e-Learning based on constructivist theory on technological system for matthayomsuksa 1 was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.52).

Keyword : e-Learning, constructivist theory, technological system

บทนำ

ในปัจจุบัน บทเรียนอีเลิร์นนิงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการนำเสนอบทเรียนจากตำราเอกสารให้มาอยู่ในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ โดยเป็นการนำเอาสื่อประสม ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ และเสียง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ นักศึกษาที่เรียนด้วยกันทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ผนวกเข้ากับเนื้อหาของบทเรียน รวมถึงให้เข้ากับระบบเครือข่าย ซึ่งถือเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทางช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามนโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลให้การจัดการเรียนโดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์ข้อที่ 1 คือ การสร้างโอกาสเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปิยภัทร โกษาพันธุ, 2557, หน้า 62)

โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนในระดับอำเภอ เปิดสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จากการศึกษาบริบทของโรงเรียน พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี เรื่อง ระบบเทคโนโลยี (เทวัญ ภูพานทอง,
สัมภาษณ์ 25 กุมภาพันธ์ 2562) ครูผู้สอนรายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี พบว่า เนื้อหาเรื่องระบบเทคโนโลยี ยังมีนักเรียนบางส่วนเรียนเรียนไม่เข้าใจ มีเวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้ไม่เกิดความรู้ความเข้าใจ จึงมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่สามารถทบทวนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติตามได้นอกเหนือจากในห้องเรียน เช่น บทเรียนอีเลิร์นนิง

บทเรียนอีเลิร์นนิง เป็นการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในเครือข่ายอินเตอร์เน็ต (Internet) เป็นสื่อกลางในการส่งผ่านเครือข่าย และสร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนเชื่อมโยงระบบเป็นเครือข่ายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และทุกคนสามารถประเมินติดตามพฤติกรรมผู้เรียนได้เสมือนการเรียนในห้องเรียนจริง โดยในการออกแบบได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการคิดประกอบกับการนำความสามารถและลักษณะของการเชื่อมโยงหลายมิติ ซึ่งสามารถนำมาออกแบบเป็นสถานการณ์จำลองที่เหมือนจริงและดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยมีหลักการเพื่อพัฒนาศักยภาพทางการคิดตลอดจนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนแนวความคิดที่เป็นปัญหา ช่วยเหลือแบ่งปัน หรือ มีการอภิปราย การต่อรองทางสังคม และมีผลย้อนกลับทางความคิดที่หลากหลายและองค์ประกอบที่สำคัญคือสถานการณ์ปัญหา แหล่งเรียนรู้ ฐานความช่วยคิด การโค้ชและการร่วมมือกันแก้ปัญหา และใช้โปรแกรม Adobe Dreamweaver CS6 เป็นการสร้างสื่อการเรียนการสอนการพัฒนาเว็บไซต์ โดยมีคุณสมบัติในการออกแบบและสร้างเว็บเพจ ซึ่งมีเครื่องมือสำหรับการวางข้อความ ภาพกราฟิก ตาราง แบบฟอร์ม พร้อมทั้ง ๆ มัลติมีเดียต่าง ๆ เพื่อแสดงให้ผู้พัฒนาเว็บไซต์ใช้งานได้ง่ายโดยไม่ต้องรู้จักภาษา HTML, JavaScript, CSS หรือภาษาสคริปต์อื่น ๆ แล้วนำมาแสดงผลทางบราวเซอร์ก็จะเห็นเป็นลักษณะที่ได้จัดวางไว้ ซึ่งผู้ใช้สามารถเรียนรู้การใช้โปรแกรมได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสำหรับการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงพัฒนาบทเรียนอี

เลิร์นนิง เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ด้วยโปรแกรม Adobe Dreamweaver CS6 และใช้ภาษา php และจัดการฐานข้อมูลด้วย my sql เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี ได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิฆัมพร สิงห์ชัยภูมิ และสุมาลี ชัยเจริญ (2559, หน้า 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สารรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาโดยนำแนวคิดและหลักการที่สำคัญของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ผสานร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (1) สถานการณ์ปัญหาและภารกิจการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ (2) แหล่งเรียนรู้ (3) ฐานการช่วยคิด (4) การโค้ช (5) การร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

มาริตา ชานันโท และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561, หน้า 22) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสอนผ่านเว็บ เรื่องการออกแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้านด้วยโปรแกรม google sketchUp ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27 , S.D. = 0.91)

อรุณ ตั้งมโนกุล (2558, หน้า 100) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ E1=82.38 และ E2=81.11เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

อนุชิต สอนสีดา (2558, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเทคโนโลยีวิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าผู้เรียนมีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.64 หรือ ร้อยละ 64 ซึ่งหมายถึงผู้เรียนมีความก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง

ธนพงษ์ ไชยลาโภ เอกลักษณ์ โภคทรัพย์ไพบูลย์ และปริญญ์ โสภา (2559, หน้า 134) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง : การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์ และมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อบทเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.57 , S.D. = 0.54)

วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ (2562) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทาง

ดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรี ในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียน อีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรี ในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย คือ บทเรียนอีเลิร์นนิง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบทเรียน อีเลิร์นนิง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนอีเลิร์นนิงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/84.83 2) นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48)

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชาการและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 3 ห้อง จำนวน 76 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม ตำบลหลักเหลี่ยม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.3 แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมในบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบ ADDIE MODEL

ขั้นที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิง จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิง ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการ

สร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน

4.1 วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้ศึกษานำคะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินผลงานที่ได้จากนักเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ผลลัพธ์ได้จากทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7-20)

หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการ สอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่น ตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

4.3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลโดยการแปลความหมายใช้เกณฑ์ดังนี้ (เผชิญ กิระการ, 2546, หน้า 1-3)

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.80 – 1.00 หมายความว่า ก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.50 – 0.59 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.30 – 0.49
หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อย
ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.01 – 0.29
หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อยมาก
ค่าตัวเลขตั้งแต่ -1 – 0.00
หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง รหัสจำลองและการสร้างผังงาน ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ วิสิโอ 2016

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้บทเรียนที่มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบและ ส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนอีเลิร์นนิงที่สร้างขึ้นมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ 1) สถานการณ์ปัญหา 2) แหล่งเรียนรู้ 3) ฐานการช่วยคิด 4) การโค้ช 5) การร่วมมือกันแก้ปัญหา

ภาพที่ 1 หน้าผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 2 หน้าหลักบทเรียน

ภาพที่ 3 หน้าจุดประสงค์

ภาพที่ 4 หน้าแบบทดสอบ

ภาพที่ 5 หน้าบทเรียน

ภาพที่ 6 หน้าส่งภารกิจ

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของบทเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.55) แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.30	0.53	มาก
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.29	0.56	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.47	0.52	มาก
4. แบบทดสอบ	4.33	0.55	มาก
5. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	4.50	0.57	มากที่สุด
โดยรวม	**4.37**	**0.55**	**มาก**

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผลพบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E1/ E2 มีค่าเท่ากับ 81.74/83.48 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	23	10	188	8.17	81.74
หลังเรียน (E2)	23	10	192	8.34	83.48

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนนามนพิทยาคม จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผลพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก ร้อยละ 75.00 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิง

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	76	192	0.75	75

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, SD.) = 0.52

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.บทเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4.52	0.59	มากที่สุด
2.การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.57	0.59	มากที่สุด
3.การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.87	0.34	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4.ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.78	0.42	มากที่สุด
5.ส่วนนำเข้าบทเรียน มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.57	0.51	มากที่สุด
6.สีสันของบทเรียน และความสวยงามบนหน้าจอ	4.30	0.63	มาก
7.ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.91	0.29	มากที่สุด
8.ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.74	0.45	มากที่สุด
9.ปุ่มต่าง ๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.78	0.52	มากที่สุด
10.การใช้งานบทเรียน ง่ายและสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.74	0.45	มากที่สุด
11.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.83	0.39	มากที่สุด
12.เสียงประกอบเหมาะสม	4.26	0.62	มาก
13.แบบทดสอบใช้ง่าย	4.65	0.49	มากที่สุด
14.ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.65	0.57	มากที่สุด
15.ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนอีเลิร์นนิง	4.74	0.45	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.66	0.52	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงเพื่อการเรียนรู้มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของ 1. ผู้เรียนส่วนผู้ดูแลระบบ มีส่วนประกอบสำคัญ คือ 1) หน้าหลัก 2) หน้าเพิ่มผู้เรียน 3) หน้าแก้ไขผู้เรียน 4) หน้าให้คะแนนผู้เรียน 2. ส่วนของผู้เรียน มีส่วนประกอบสำคัญ คือ 1) หน้าบทนำของบทเรียนอีเลิร์นนิง 2) หน้าลงทะเบียนเรียน 3) หน้าเข้าสู่ระบบ 4) หน้าคำแนะนำบทเรียน 5) หน้าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ 6) หน้าจุดประสงค์การเรียนรู้ 7) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 8) หน้าสถานการณ์ปัญหา 9) หน้าภารกิจ 10) หน้าแหล่งเรียนรู้ 11) หน้าฐานการช่วยคิด 12) หน้าการโค้ช 13) หน้าร่วมมือกันแก้ปัญหา 14) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 15) หน้าตอบภารกิจ 16) หน้าคะแนน 17) หน้าอ้างอิง 18) หน้าผู้พัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัย ทิฆัมพร สิงห์ชัยภูมิ และสุมาลี ชัยเจริญ (2559, หน้า 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สารรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ออกแบบและพัฒนาโดยนำแนวคิดและหลักการที่สำคัญของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ผสานร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (1) สถานการณ์ปัญหาและภารกิจการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ (2) แหล่งเรียนรู้ (3) ฐานการ ช่วยคิด (4) การโค้ช (5) การร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.55) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนค่าเฉลี่ย อีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ การออกแบบให้มีความน่าสนใจโดยใช้กราฟิก เสียงบรรยายได้ดีขึ้น อีกทั้งได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ สามารถนำไปใช้ทดลองต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริตา ชานันโท และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561, หน้า 22) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิจัย การพัฒนาบทเรียนสอนผ่านเว็บเรื่องการออกแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้านด้วยโปรแกรม google sketchUp ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน

ความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27 , S.D. = 0.91)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน มาคำนวณค่าประสิทธิภาพ โดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 81.74/83.48 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ข้องนักเรียน ทำให้คะแนนใบงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ ตั้งมโนกุล (2558, หน้า 100) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ E1=82.38 และ E2=81.11 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย มีค่าเท่ากับ 0.75 หรือร้อยละ 75 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการเรียนรู้ แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอน สามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการ และได้ชิ้นงานที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่สูงขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต สอนสีดา (2558, หน้า 53) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเทคโนโลยีวิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าผู้เรียนมีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.64 หรือร้อยละ 64 ซึ่งหมายถึงผู้เรียนมีความก้าวหน้าอยู่ในระดับสูง

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.52) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้ศึกษาได้พัฒนาบทเรียน อีเลิร์นนิง โดยอาศัยหลักการการนำเสนอเนื้อหาจะเป็น รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้าของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ เข้าใจ ในเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องงานวิจัยของ วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ (2562) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่องลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 การนำบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหา ความคิดรวบยอดของกิจกรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง ระบบทางเทคโนโลยี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักสูตรของโรงเรียนนามนพิทยาคม และลักษณะของนักเรียนที่ผู้ศึกษาได้นำไปทดลอง

1.2 การใช้บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผู้เรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำแนะนำการใช้บทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

1.3 การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ด้วยตนเองจึงควร พัฒนารูปแบบการสอนรูปแบบใหม่ที่ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เนื้อหารายวิชาอื่น ๆ และกลุมสาระการเรียนรูอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5*(1), 7-20 มกราคม-มิถุนายน.

ทิฆัมพร สิงห์ชัยภูมิ และสุมาลี ชัยเจริญ. (2559). การออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สารรอบตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10*(4), 69

ปิยภัทร โกษาพันธุ. (2557). *บทเรียนอีเลิร์นนิง.* สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562, แหล่งที่มาจาก: https://sites.google.com/site/kwangelearning.

ธนพงษ์,เอกลักษณ์ และ ปริญญ์ โสภา (2559). *การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.tci-thaijo.org

เทวัญ ภูพานทอง. (2562). *สัมภาษณ์.* เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มาริตา ชานันโทและ อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2561). *การพัฒนาบทเรียนสอนผ่านเว็บ เรื่องการออกแบบอุปกรณ์ตกแต่งบ้านด้วยโปรแกรม google sketch Up ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี.* การประชุมวิชาการระดับชาติ "การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่ 4 วันที่ 6 มีนาคม 2561. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม.

วรัญญา รุ่งเรือง, เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ และ กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ. (2562). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง ลักษณะเด่นทางดนตรีในวัฒนธรรมตะวันตก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 9*(17). 65-76.

อนุชิต สอนสีดา. (2558). *การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีวิชาคอมพิวเตอร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* พิมพ์ครั้งที่ 1 ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

อรุณ ตั้งมโนกุล. (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.* สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562, จาก http://cms.dru.ac.th/jspui/handle.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

The Development of Online Tutorials on Quatrain with Construct 2 Programs based on Gagne Learning Theory

วิศรุต คูณศิริกุล[1]
สุรจักษ์ พิริยะเชิดชูชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น และ5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3/1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก หน่วยเลือกเป็นห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใบงานฝึกปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ มีความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/ 85.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.79 คิดเป็นร้อยละ 79 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.72, SD = 0.53)

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, โปรแกรม Construct 2, โคลงสี่สุภาพ ,ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to The Development of Online Tutorials on Quatrain with Construct 2 Programs based on Gagne Learning Theory. 2) to study the appropriate of online tutorials 3) to study the efficacy of online tutorials 4) to study the effectiveness index of online tutorials and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The subjects were 23 3/1 at Muang Somdet School HuaiLuo District Karasin Province They were chosen by cluster random sampling. The research tools were online tutorial, appropriate assessment form, worksheet assessment form, achievement test and Satisfaction questionnaires, The statistics were analyzed using percentage, mean, standard deviation E1 / E2 and effectiveness index.

Result of the research were as follows 1) the Development of Online Tutorials on Quatrain with Construct 2 Programs based on Gagne Learning Theory. 2) The appropriate of the online tutorials was in the highest level ($\bar{x}$ = 4.65, S.D = 0.48) 3) The efficacy of the online tutorials was in efficacy at 82.17/85.22 is according to a defined criteria 80/80, 4) the effectiveness index of the online tutorials was in the high learning 0.79 or 79%. 5) the satisfaction of student for using of the online tutorial was the highest level ($\bar{\bar{x}}$ = 4.72, S.D. = 0.53)

Keyword : Online tutorials, Construct 2 Programs, Quatrain, Gagne Learning Theory

บทนำ

ในปัจจุบันบทเรียนออนไลน์จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อการสอน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยโครงสร้างหลักสูตรคำอธิบายรายวิชาหน่วยการเรียนรู้การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ แบบฝึกทักษะเพื่อให้นักเรียนและผู้ที่สนใจศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยออกแบบไว้ ให้โต้ตอบกับผู้เรียนได้การเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบดังกล่าวข้างต้นนี้ได้มีผู้จัดทำมาแล้วเป็นจำนวนมาก โดยอาจใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น เว็บไซต์ช่วยสอนบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรืออื่น ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกันคือเป็นสื่อการสอนประเภทเว็บไซต์ช่วยสอน แสดงผลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขึ้นอยู่กับผู้จัดทำจะพัฒนาไปในรูปแบบใด อรอนงค์ เวชจันทร์ (2558)

จากที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ที่ โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ และได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา ภาษาไทย ในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเรื่อง โคลงสี่สุภาพ ไม่เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ ในบทเรียน และไม่สามารถอธิบายเนื้องเรื่องของบทเรียน เกิดความเบื่อหน่าย และพบปัญหาว่าครูผู้สอนมีจำนวนจำกัด เพียง 1 ท่าน อีกทั้งมีชั่วโมงการเรียนการสอนและภาระงานด้านอื่นของโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ซึ่งนักเรียนในปัจจุบันมีความสนใจในสื่อการสอนเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนจึงต้องการบทเรียนบทเรียนออนไลน์เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน (สายฝน อุยนันทพิทักษ์, 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนออนไลน์เป็นการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในเครือข่ายอินเตอร์เน็ต (Internet) ผ่านสื่อกลางในการส่งผ่านเครือข่ายและสร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ ในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนเชื่อมโยงระบบเป็นเครือขายที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกคนสามารถประเมิน ติดตามพฤติกรรมผู้เรียนได้เสมือนการเรียนในห้องเรียนจริง (อัญชลี มั่นคง และจุฑามาศ กระจ่างศร, 2558)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ โรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gange) ได้นำเอาแนวแนวความคิด 9 ประการ มาใช้ประกอบการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้บทเรียนที่เกิดจากการออกแบบในลักษณะการเรียนการสอนจริง โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการสอนทั้ง 9 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 เร่งเร้าความสนใจ ขั้นที่ 2 บอกวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 4 นำเสนอเนื้อหาใหม่ ขั้นที่ 5 ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นที่8 ทดสอบความรู้ใหม่ ขั้นที่ 9 สรุปและนำไปใช้

จากหลักการและแนวคิดที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ซึ่งโปรแกรม construct 2 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โคลงสี่สุภาพด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ โคลงสี่สุภาพด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ โคลงสี่สุภาพด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยวัฒน์ ยะปัญญา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่อง วิวัฒนาการของสื่อ ภาพยนตร์ วิชา หลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสื่อ ดิจิทัล คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ตัวอย่างรวม 20 คน เพื่อศึกษาพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์ วิชา หลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ และ วัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่อง วิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์วิชาการหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพ บทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องวิวัฒนาการของสื่อภาพยนตร์วิชาการหลักการภาพยนตร์และโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 80.33/82.20 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียน ออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อ โรงเรียนไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา ทดลองจัดการเรียนการสอน และประเมินผลระบบ การเรียนการสอน เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพของเว็บเพจ รายวิชา แบบทดสอบแบบประเมินระบบการเรียนการสอน และแบบวัดเจตคติ ผลการวิจัยพบว่าระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย มีประสิทธิภาพ 90.95/94.44 ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนมีเจตคติที่ดีมากต่อการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย

ธัลย์พิฌชา ขาชุ่ม และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง การ สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ด้วย Google Application โดยศึกษาจาก นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่เรียนวิชาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 28 คน เพื่อศึกษาพัฒนาและหาประสิทธิภาพ บทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ด้วย Google Application และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ด้วย Google Application มีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.14 ตามสูตรการหาประสิทธิภาพของเมกุยแกนส์ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ด้วย Google Applicationสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับมาก

อุมาพร แก้วทา (2558) ทำงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์ สำหรับนักเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) หาความพึงพอใจของนักเรียน ที่ได้เรียนตามบทเรียนผ่านสมาร์ทโฟน ตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เฉลี่ยเท่ากับ 82.07/80.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 10.03 และมีค่า S.D. เท่ากับ 1.56 ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.13 มีค่า S.D.

เท่ากับ 1.63 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน เรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก

ณัฐฐินันท์ กังแฮ, กุสุมา ใจสบาย และกรวรรณ สืบสม (2560, ออนไลน์) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วย บทเรียนออนไลน์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์กับนักเรียนที่เรียนแบบปกติ และ 5) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธรรม ราชศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 81 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน กลุ่มควบคุม 39 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร 2) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียน ออนไลน์ 3) แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ ค่าที่ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ 87.54/80.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด (x = 4.50, S.D. = 0.58)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้คู่มือการสอน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ เพิ่มเติมจากเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ให้สอดคล้องกับนักเรียน

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน และประเมินความพึงพอใจ

5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาความเหมาะสม ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ บทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนออนไลน์ การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

3. แบบประเมินชิ้นงานผู้เรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ห้อง รวมจำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลลำห้วยหลัว อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 115 คน จำนวน 1 ห้อง รวมจำนวน 23 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับที่สุด

ผลการวิจัย

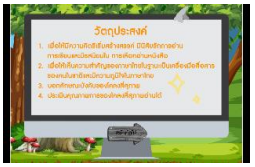
1. ผลการพัฒนาบทเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 เร่งเร้าความสนใจ ขั้นที่ 2 บอกวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 4 นำเสนอเนื้อหาใหม่ ขั้นที่ 5 ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นที่ 8 ทดสอบความรู้ใหม่ ขั้นที่ 9 สรุปและนำไปใช้ และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

1.หน้าแรกบทเรียน

2. หน้าลงชื่อ

3. หน้าบอกวัตถุประสงค์

4. หน้าหลักบทเรียน

5. หน้าบทเรียน

6. หน้าแบบทดสอบ

7. หน้าแบบฝึกหัด

8. หน้าสรุปบทเรียน

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การเขียนโปรแกรมภาษา Java เบื้องต้น ตามกระบวนการเรียนรู้แบบMIAP และประเมินความเหมาะสมของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การจัดวางรูปแบบของบทเรียนสอนผ่านเว็บ	4.67	0.49	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้	4.75	0.45	มากที่สุด
3. การนำทางและการเชื่อมโยง	4.33	0.52	มาก
4. เครื่องมือสื่อสารบนเว็บ	4.33	0.52	มากที่สุด
5. แบบทดสอบ	4.53	0.52	มากที่สุด
6. การออกแบบการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนรู้	4.81	0.40	มากที่สุด
โดยรวม	**4.65**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.65, S.D. = 0.48)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ประสิทธิภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	23	10	189	8.22	82.17
หลังเรียน (E2)	23	10	196	8.52	85.22

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 เท่ากับ 82.17 /85.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที 3/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 23 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการ

เรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
23	10	69	196	0.79	79

จากตารางที่ 3 ผลการดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ มีค่าเท่ากับ 0.79 คิดเป็นร้อยละ 79 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรมconstruct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ กาเย่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความสวยงาม ความทันสมัย น่าสนใจของ	4.67	0.63	มากที่สุด
2. การจัดรูปแบบในบทเรียนออนไลน์ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน	4.70	0.47	มากที่สุด
3 สีสันในการออกแบบบทเรียนออนไลน์มีความเหมาะสม	4.91	0.29	มากที่สุด
4. เมนูง่ายต่อการใช้งาน	4.70	0.47	มากที่สุด
5. เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
6. ขนาดตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษรอ่านได้ง่ายและสวยงาม	4.74	0.45	มากที่สุด
7. ภาพกับเนื้อหามีความสอดคล้องกันและสามารถสื่อความหมายได้	4.65	0.57	มากที่สุด
8.โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในการออกแบบบทเรียนออนไลน์ในระดับใด	4.74	0.45	มากที่สุด
9. การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.70	0.47	มากที่สุด
10. การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.74	0.45	มากที่สุด
11. ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล	4.65	0.49	มากที่สุด
12. ความเหมาะสมของข้อมูลภายใน	4.83	0.39	มากที่สุด
13. โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในคุณภาพของเนื้อหาระดับใด	4.78	0.42	มากที่สุด
14. ความพึงพอใจโดยภาพรวมหลังจากศึกษาการพัฒนาบทเรียนออนไลน์	4.70	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	**4.72**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.72, S.D. = 0.53)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ คือ 1) หน้าแรกของบทเรียนออนไลน์ 2) หน้าเข้าสู่ระบบบทเรียนออนไลน์ 3) หน้าแจ้งผู้เข้าใช้งาน 4) หน้าวัตถุประสงค์ของบทเรียนออนไลน์ 5) หน้าแนะนำเครื่องมือในบทเรียนออนไลน์ 6) หน้าหลักบทเรียนออนไลน์ 7) หน้าแนะนำการใช้งานบทเรียนออนไลน์ 8) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียนบทเรียนออนไลน์ 9) หน้าเนื้อหาเรื่อง 10) หน้าแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนออนไลน์ 11) หน้าแจ้งคะแนนก่อนเรียนบทเรียนออนไลน์ทำหน้าที่แสดงคะแนนก่อนเรียน 12) หน้าแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ 13) หน้าส่งคะแนนบทเรียนออนไลน์เรื่องโคลงสี่สุภาพ 14) หน้าสรุปบทเรียนออนไลน์ 15) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าผลงานการวิจัยของอัจฉรา บาบุญ, และลาวัณย์ ดุลยชาติ (2558, หน้า 183) ได้ ศึกษางานวิจัยการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การถ่ายโอนข้อมูลสำหรับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การระบุปัญหา 2) การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3) การวางแผนพัฒนา - การทดสอบประเมินผล และ 5) การนำเสนอผลลัพธ์

2. ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.65 และ S.D. = 0.48) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิศรุต พัฒนชัย และสวียา สุรมณี (2561, หน้า 173) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การสร้างแอนิเมชั่น ด้วยโปรแกรม Microsoft PowerPoint ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.48)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 80.00/86.09 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ ตั้งมโนกุล (2558 : 100) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย Adobe Flash CS3 วิชา คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ E1=82.38 และ E2=81.11

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.79 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 79 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546, หน้า 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอสามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุมาพร นาคะวัจนะ, ไพโรจน์ เบาใจ และสุนทร โคตรบรรเทา (2560, หน้า 114) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บ เรื่อง การสร้างงานนำเสนอ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 71.40

5. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้ศึกษาที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่องโคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.61) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีการสร้างเป้าหมายที่ท้าทายให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธิดา เดชแฟง และบัชชา สาสวยรื่น (2559, หน้า 196) เรื่อง บทเรียน e-learning เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนเทศบาลวัดไทยชุมพลฯ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.24)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 การแนะนำนักเรียนก่อนเรียน ผู้วิจัยควรเน้น ให้นักเรียนได้เข้าไปศึกษาคำแนะนำการ ใช้บทเรียนให้เข้าใจก่อน เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจขั้นตอนในการเรียนและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

1.2 ควรตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนและอินเตอร์เน็ตของโรงเรียนว่ามีปัญหาหรือมีความเร็วพอที่จะทำให้เรียนบทเรียนออนไลน์ได้พอหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง โคลงสี่สุภาพ ด้วยโปรแกรม construct 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ควรมีความหลากหลายของรูปแบบทั้ง ภาพ เสียงและวีดีโอ เพื่อไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหนายได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ชัยวัฒน์ ยะปัญญา (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบปฏิสัมพันธ์.* สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2562,จาก http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php

ณัฐฐินันท์ กังแฮ กุสุมา ใจสบาย และกรวรรณ สืบสม. (2560). "การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3," *วารสารวิชาการหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9*(24) : 1-10.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้.* มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. หน้า 1-6.

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2557). *กระบวนตามทฤษฎีกาเรียนรู้ของการเย่.*

ธัลย์พิณชา ขาขุ่ม และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เรื่อง การสร้างบทเรียน คอมพิวเตอร์ด้วย Google Application.* วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพมหานคร

วิศรุต พัฒนชัยและสวียา สุรมณี (2561). *การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา.*

อัจฉรา บาบุญ, และลาวัณย์ ดุลยชาติ. (2558). *การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งเรื่อง การถ่ายโอนข้อมูล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4.* การนำเสนอในที่ประชุม ระดับชาติการจัดการเทคโนโลยี และนวัตกรมมครั้งที่ 1. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อัญชลี มั่นคง, และ จุฑามาศ กระจ่างศรี. (2559). การพัฒนาบทเรียน e-Learning แบบปฏิสัมพันธ์วิชาคอมพิวเตอร์กับชีวิต สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *20*(3), 200-212.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา ตามรูปแบบ ADDIE.* ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาซอฟเซต. หน้า 30-34.

อนุธิดา เดชแฟง ธนสาร เพ็งพุ่ม และบัญชา สารวยรื่น. (2559). *บทเรียน e - Learning เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัด ไทยซุม พลฯ.* ในการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม.

อุมาพร แก้วทา (2560). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์.*

อรอนงค์ เวชจันทร์. (2559). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย.*

อรุณ ตั้งมโนกุล (2558). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่องการสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วย.*

การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

The Development of an Application on Tablet based on STEM Education Learning on Creating Infographics with easelly.

มณีวรรณ แสงแก้ว[1]
นคินทร พัฒนชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษาเรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly 2) ศึกษาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4/1 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แอปพลิเคชัน แบบประเมินความเหมาะสม แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มเรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม ด้วยโปรแกรม easelly

2. ความเหมาะสมของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.53)

3. ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.47/86.47 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง 0.78 คิดเป็นร้อยละ 78 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.52)

คำสำคัญ: แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต,การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly, สะเต็มศึกษา

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) develop this application by STEM Learning on Creating Info graphics with easelly , 2) study the appropriate of an application, 3) study the efficiency of an application, 4) study the effectiveness index of an application and 5) to study the learner's satisfaction with an application. The samples subjects were 34 students in mathayomsuksa 4/1 at Nernyangprasamakee school, Kham Muang district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were an application, appropriate assessment form, task evaluation from, an achievement test and satisfaction questionnaire. The research statistics used were mean, percentage, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index

The findings were as follows:

1. An application based on STEM education Learning on Creating Infographics with easelly,

2. The appropriate of an application was in high level ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.53)

3. The efficiency of an application was 80.47/ 86.47 is according to defined criteria 80/80,

4. The effectiveness index of an application was in high learning 0.78 or 78% and

5. The satisfaction of student for using of the application was in the highest level ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.52).

Keyword: (Application on Tablet, Creating Infographics with easily, STEM Education Learning)

บทนำ

ปัจจุบันนี้ระบบการศึกษากำลังมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อกลาง อาทิ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สถานศึกษาต่างๆ ในประเทศทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ต่างได้มีการนำการจัดการเรียนการสอน รูปแบบใหม่ เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์เกียรติโกมล และเสกสรร แย้มพินิจ, 2546) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นเรื่องใหญ่มากและยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากนัก สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากแรงขับเคลื่อนของกระแสโลกาภิวัตน์ เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้ทั่วโลกที่มีอยู่อย่างมากมายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (สันติ วิจักรจณาลัญฉ์, 2547) ตลอดจนสามารถขยายเวลาเรียนได้ทั้ง 24 ชั่วโมงโดยไม่จำกัดสถานที่เรียน และขอบเขตของเนื้อหา สามารถขยายการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (ยืน ภู่วรวรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย, 2546)

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2562 ที่โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอเนินยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพบว่าในรายวิชาสอนเสริม ที่ยังขาดสื่อที่หลากหลาย และผู้เรียนขาดความรู้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนควรมีและผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนได้ (วิชัย อนันเอื้อ, 2562, สัมภาษณ์)

แอปพลิเคชันสำหรับการสร้างภาพอินโฟกราฟิกคือ Easelly เว็บไซต์ที่ช่วยในการสร้างสรรค์งาน Infographic ที่ได้รับความนิยม ภายในเว็บไซต์จะประกอบด้วยเครื่องมือที่ช่วยใน การออกแบบชิ้นงานและมีแม่แบบสำเร็จให้ซึ่งง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน โดยลักษณะของโปรแกรมเป็นการนำข้อมูลที่เข้าใจยาก หรือข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือจำนวนมาก มานำเสนอในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ให้สามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง หัวข้อที่น่าสนใจ ภาพและเสียง ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้เพียงพอแล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ เรียบเรียง แสดงออกมาเป็นภาพจึงจะดึงดูดความสนใจได้ดี ช่วยลดเวลาในการอธิบายเพิ่มเติม กราฟิกที่ใช้อาจเป็นภาพลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรมตาราง แผนที่ ฯลฯ จัดทำให้มีความสวยงาม น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถจดจำได้นาน ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคนิคการสอนแบบสะเต็มศึกษา หมายถึง แนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ 4 สหวิทยาการได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงานตามแนวคิดทฤษฎี STEM Education โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา ขั้นที่ 2 การค้นหาแนวคิด ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนา ขั้นที่ 4 การทดสอบและประเมินผล ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลลัพธ์

โปรแกรม Easelly หมายถึงเว็บไซต์ที่ช่วยในการสร้างสรรค์งาน Infographic ที่ได้รับความนิยม ภายในเว็บไซต์จะประกอบด้วยเครื่องมือที่ช่วยใน การออกแบบชิ้นงานและมีแม่แบบสำเร็จให้ซึ่งง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ภายหลังจากที่ได้ทำการออกแบบเสร็จแล้วยังสามารถบันทึกเพื่อ นำมาใช้งานได้ในรูปแบบของไฟล์ PNG, JPEG และ PDF หรือส่งต่อหรือแบ่งปันให้กับคนอื่นๆ ได้อีกด้วย โดยลักษณะของโปรแกรมเป็นการนำข้อมูลที่เข้าใจยาก หรือข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือจานวนมาก มานำเสนอใน

รูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ให้สามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง หัวข้อที่น่าสนใจ ภาพและเสียง ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้เพียงพอ แล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ เรียบเรียง แสดงออกมาเป็นภาพจึงจะดึงดูดความสนใจได้ดี ช่วยลดเวลาในการอธิบายเพิ่มเติม กราฟิกที่ใช้อาจเป็นภาพ ลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม ตาราง แผนที่ ฯลฯ จัดทำให้มีความสวยงาม น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถจดจำได้นาน ทาให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อดี คือไม่เสียค่าใช้จ่ายในการใช้เว็บไซต์ ไม่จำเป็นต้องลงโปรแกรม มีลูกเล่นดี ๆ หลายอย่าง ยืดหยุ่น และใช้งานสะดวกกว่า สามารถเผยแพร่ชิ้นงานผ่าน Social Network

จากหลักการและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่ได้จากงานวิจัย จะนำไปสู่การการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนเท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

2 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนเท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่องการสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนเท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

4 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนเท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่องการสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนเท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อินทร สวาง (2556, หน้า 3) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม ชุดทดลองสำหรับ จัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟากระแสตรง พบการวิจัยพบวา การทดลอง ประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นตรวจสอบจากผลการทดลองเป นไปตามทฤษฎีและหลักการ ของไฟฟากระแสตรงการหาคุณภาพของนวัตกรรมโดยการตรวจพิจารณาของผู เชี่ยวชาญจำนวน 5 ทาน และการหาประสิทธิภาพทางการศึกษาตามเกณฑ 80/80 โดยการทดลองสอนใช้กลุมตัวอยางที่ ได้จากการสุมนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปที่ 6 โรงเรียนศึกษานารี กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดย ใช้เวลาในการสอน 16 คาบ คาบละ 60 นาที ผลการวิจัยพบวา นวัตกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก นวัตกรรมมีประสิทธิภาพทางการศึกษา 82.65/80.18 และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ด้านความรู และ ทักษะสะเต็มศึกษา หลังเรียนสูงกวากอนเรียน และหลังเรียนอยู่สูงกวาระดับดี

พัชราวาณิ ชวศิน (2558,น.52) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพของอินโฟกราฟิก (Infographic) ในการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้บทความนี้นำเสนอเรื่องศักยภาพของอินโฟกราฟิกซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ได้ในสองมิติสำคัญมิติแรกคือการใช้อินโฟกราฟิกเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความน่าสนใจความเข้าใจและการจดจำได้ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยผลการใช้อินโฟกราฟิกเป็นเครื่องมือสื่อสารจากงานวิจัยของพัชราวาณิชวศินผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 94. 99 ของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าอินโฟกราฟิกช่วยเพิ่มความ

น่าสนใจความเข้าใจและการจดจำให้มากยิ่งขึ้นและมิติที่สองคือการใช้อินโฟกราฟิกเป็นสื่อการเรียนรู้สร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพด้วยความชัดเจนและความเข้าใจบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการโดยผลการใช้อินโฟกราฟิกเป็นสื่อการเรียนรู้จากงานวิจัยฉบับเดียวกันพบว่าอินโฟกราฟิกช่วยสร้างความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 4. 82 อย่างไรก็ตามการประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพเมื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารและสื่อการเรียนรู้ดังนี้ 1) การเพิ่มบทบาทให้กับอินโฟกราฟิกในการสร้างปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 2) การปรับบทบาทผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนเชิงรุกวางแผนกำหนดเนื้อหามุ่งเน้นเฉพาะเนื้อหาสำคัญเลือกวิธีการและออกแบบอินโฟกราฟิกที่ช่วยให้การเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ 3) การเปลี่ยนบทบาทผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นซึ่งบทบาทเหล่านี้จะช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและผู้เรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีรวมทั้งช่วยให้เรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงอันนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ในที่สุด

จารีพร ผลมูล, สุนีย เหมะประสิทธิ์ และเกริก ศักดิ์สุภาพ (2558, น.77-78) ได้ศึกษาการพัฒนาหนวยการเรียนรูบูรณาการแบบ STEAM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 3 กรณีศึกษาชุมชนวังตะกอ จังหวัดชุมพรซึ่งมีวัตถุประสงคเพื่อพัฒนาหนวยการเรียนรูบูรณาการแบบ STEAM ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จิตสำนึกอนุรักษสิ่งแวดลอมและความพึงพอใจของนักเรียน และ ศึกษาประสิทธิภาพของหนวยการเรียนรูแบบแผนการ วิจัยคือ One-Group Pretest-Posttest Design กลุมเปาหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 3 ปการศึกษา 2557 โรงเรียน เมืองหลังสวน 36 จำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบวา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกวา กอนเรียน และผานเกณฑ ที่กำหนด (รอยละ65) อยางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จิตสำนึกอนุรักษสิ่งแวดลอมหลังเรียนสูง กวากอนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจตอการจัดการเรียนรูผานเกณฑระดับดี (เฉลี่ย 3.51) อยาง มีวินัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหนวยการเรียนรู มีประสิทธิภาพ 81.65/78.33 ตามเกณฑ 80/80

ประสาท เนืองเฉลิม (2558, น.55-56) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นการจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนเสมือนจริงบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาผลการวิจัยพบว่า ได้ดำเนินการจัดการ เรียนรู้ 6 ขั้นตอน ขั้นการระบุปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นออกแบบ วิธีการแก้ปัญหา ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข

รุวัยดา อาบีดีน (2561, น.65) ได ศึกษาเกี่ยวกับ การการพัฒนาแอปพลิเคชันโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดวยเทคโนโลยีความจริงเสมือนสามมิติพบการวิจัยพบวา) แอปพลิเคชันโบราณสถานในจังหวัด พระนครศรี อยุธยาด้วยยเทคโนโลยีความจริงเสมือนสามมิติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่1. Activity 2. Broadcast Receiv และ 3. Content Provider โดยผลการศึกษาเหมาะสมจากผูเชี่ยวชาญ3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.75)

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และ สวียา สุรมณี (2559, น.44) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่องระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้แอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ สำหรับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณสมบัติครอบคลุมด้านมัลติมีเดีย ได้แก่ มีข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และมีการ โต้ตอบกับนักเรียนตลอดบทเรียน สามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 2) คุณภาพของ แอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นเพื่อการ เรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 และ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้ บนแท็บเล็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก

กุลธิดา ธรรมวิภัชน (2561, น.75) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเรื่องประวัติและผลงานของนักกีฬาทีมชาติไทย ในซีเกมส์ 2017 บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.51 S.D. = 0.70)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต จากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

3. แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 2 ห้อง จำนวน 67 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน

1) วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50–5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50–4.49 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50–3.49 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50–2.49 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินผลงานที่ได้จากนักเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ผลลัพธ์ได้จากทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7-20)

หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่นตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

3) วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลโดยการแปลความหมายใช้เกณฑ์ดังนี้ (เผชิญ กิระการ, 2546, หน้า 1-3)

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.80–1.00 หมายความว่า ก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60–0.79 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.50–0.59 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.30–0.49 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อย

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.01–0.29 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อยมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ -1–0.00 หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50–5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50–4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50–3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50–2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ บทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนแอปพลิเคชันได้ออกแบบเล็ต ตามแนวสะเต็มศึกษา มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา ขั้นที่ 2 การค้นหาแนวคิด ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนา ขั้นที่ 4 การทดสอบและประเมินผล ขั้นที่ 5 การนำเสนอ และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

1.หน้าหลักเรียน

2. หน้าจุดประสงค์

3. คำแนะนำบทเรียน

4. หน้าแบบทดสอบ

5. หน้าสาระการเรียนรู้

6. หน้าบทเรียน

2. ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly พร้อมแบบสอบถามประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน แล้วนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ ซึ่งมี 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านภาพ ภาษา และเสียง ด้านตัวอักษรและสี ด้านแบบทดสอบ และด้านจัดการบทเรียน พบว่าความเหมาะสมของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.53) ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.61	0.56	มากที่สุด
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.48	0.60	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.33	0.49	มาก
4. แบบทดสอบ	4.33	0.58	มาก
5. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง	4.47	0.51	มาก

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียน

แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิกด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการ

เรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล ปรากฏว่า ผลค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินผลงาน หรือ E1 เท่ากับ 80.59 และค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน หรือ E2 เท่ากับ86.47 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	34	10	274	8.06	80.59
หลังเรียน (E2)	34	10	294	8.65	86.47

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียน

แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.78 คิดเป็นร้อยละ 78 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูงแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิ-ผล	ร้อยละ
34	10	135	294	0.78	78

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ

บทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.52) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ บทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. บทเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4.55	0.56	มากที่สุด
2. การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.65	0.49	มากที่สุด
3. การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.53	0.56	มากที่สุด
4. ปริมาณของเนื้อหากำลังดีไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.68	0.59	มากที่สุด
5. ส่วนนำเข้าบทเรียนมีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.71	0.52	มากที่สุด
6. สีสันของบทเรียน และ	4.50	0.62	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความสวยงามบนหน้าจอ			
7. ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.62	0.49	มากที่สุด
8. ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.53	0.51	มากที่สุด
9. ปุ่มต่างๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.68	0.53	มากที่สุด
10. การใช้งานบทเรียน ง่ายและสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.53	0.56	มากที่สุด
11. ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.62	0.49	มากที่สุด
12. เสียงประกอบเหมาะสม	4.65	0.49	มากที่สุด
13. แบบทดสอบใช้ง่าย	4.59	0.50	มากที่สุด
14. ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.53	0.51	มากที่สุด
15. ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การสร้างแบบสอบถามด้วย Google Form	4.71	0.46	มากที่สุด
โดยรวม	4.60	0.52	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนแอปพลิเคชันที่มี 18 องค์ประกอบ 1) หน้าแรก 2) หน้าลงทะเบียน 3) หน้ายินดีต้อนรับ 4) หน้าวัตถุประสงค์ 5) หน้าคำแนะนำปุ่ม 6) หน้าคำแนะนำ 7) หน้าคำชี้แจงแบบทดสอบก่อนเรียน 8) แบบทดสอบก่อนเรียน 9) หน้าสาระเรียนรู้ 10) หน้าขั้นที่ 1 การระบุปัญหา 11) หน้าขั้นที่ 2 การค้นหาแนวคิด 12) ขั้นที่ 3 การวางแผนและพัฒนา 13) หน้าขั้นที่ 4 การทดสอบและประเมินผล 14) หน้าขั้นที่ 5 นำเสนอผลลัพธ์ 15) หน้าคำชี้แจงแบบทดสอบหลังเรียน 16) แบบทดสอบเรียน 17) หน้าอ้างอิง และ 18) หน้าผู้จัดทำ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนแอปพลิเคชันแบบสะเต็มศึกษา ได้ออกแบบตามเทคนิคการสอนแบบสะเต็มศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีหลักการเรียนการสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอนทั้ง 4 สาขาวิชาเข้าด้วยกัน คือ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการวิจัย ประสาท เนืองเฉลิม (2558) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นการจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนเสมือนจริงบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาผลการวิจัยพบว่า ได้ดำเนินการจัดการ เรียนรู้ 6 ขั้นตอน ขั้นการระบุปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นออกแบบ วิธีการแก้ปัญหา ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นทดสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

2. ความเหมาะสมของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

ผลการประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการศึกษาความเหมาะสม จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.53) เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเพราะว่าในการพัฒนาบทเรียนแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และ

ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนโดยใช้รูปแบบ ADDIE (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับกันกว้างขวางในการพัฒนาสื่อแอบพลิเคชันซึ่งรวมถึงบทเรียนแอปพลิเคชันด้วย ผู้วิจัยได้พัฒนาตามขั้นตอน 5 ขั้น คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการทดลองใช้และขั้นประเมินผล โดยเนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เหมาะกับวัยของผู้เรียนด้านภาพ ภาษา มีความหมายตรงตามเนื้อหา การใช้สีที่เหมาะสม สวยงาม เนื้อหามีคำอธิบายอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย การนำเสนอบทเรียนเป็นลำดับขั้นตอน จึงทำให้บทเรียนแอปพลิเคชันที่มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รุวัยดา อาบีดีน (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาแอปพลิเคชันโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยเทคโนโลยีความจริงเสมือนสามมิติพบการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันโบราณสถานในจังหวัด พระนครศรี อยุธยาด้วยเทคโนโลยีความจริงเสมือนสามมิติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่1. Activity 2. Broadcast Receiv และ 3. Content Provider โดยผลการศึกษาเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ3 คน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.75)

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

ผลการวิจัย พบว่า แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์เกณฑมาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 (E1/ E2) เทากับ 80.47/86.47 ประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) มีค่าเท่ากับ 80.47 ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) มีค่าเท่ากับ 86.47 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารีพร ผลมูล, สุนีย เหมะประสิทธิ์ และ เกริก ศักดิ์สุภาพ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหนวยการเรียนรูบูรณาการแบบ STEAM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 3 กรณีศึกษา ชุมชนวังตะกอ จังหวัดชุมพร ผลวิจัยพบว่า หนวยการเรียนรูมีประสิทธิภาพ 81.65/78.33 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์เกณฑมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่นกัน

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.78 หมายความว่าหลังการเรียนด้วยบทเรียนแอปพลิเคชันแล้วนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 71 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแอปพลิเคชัน เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในระดับสูง เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ. 2546, น.1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากการเรียนแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม Easelly ถูกออกแบบให้เป็นสื่อการเรียนที่มีความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา มีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ประหยัดเวลาในการสอน สามารถนำกลับมาเรียนด้วยตนเองได้ตลอดเวลาตามความต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของงานวิจัยของอมรรัตน์ ศรีแก้ว และ สวียา สุรมณี (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่องระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอพพลิเคชั่นเพื่อการ เรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 และ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้ บนแท็บเล็ต โดยรวมอยู่ในระดับสูง

5. ความพึงพอใจของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อบทเรียนแอปพลิเคชันที่ผู้วิจัยที่สร้างขึ้น พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.60,S.D=0.52)เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนแอปพลิเคชัน โดยอาศัยหลักการการนำเสนอเนื้อหาจะเป็น รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้า ของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ เข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จสอดคล้องผลการวิจัยของ กุลธิดา ธรรมวิภัชน (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเรื่องประวัติและผลงานของนักกีฬาทีมชาติไทย ในซีเกมส์ 2017 บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.51 S.D. = 0.70)

ข้อเสนอแนะ

1. การนำแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหา ความคิดรวบยอดของกิจกรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร ภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่อง การสร้างภาพอินโฟกราฟิก ด้วยโปรแกรม easelly เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักสูตรของโรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์และลักษณะของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้นำไปทดลอง

2. การใช้บทเรียนแอปพลิเคชัน ผู้เรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำแนะนำการใช้งานบทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

3. การพัฒนาบทเรียนแอปพลิเคชัน ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลธิดา ธรรมวิภัชน. (2561). *การพัฒนาแอปพลิเคชันเรื่องประวัติและผลงานของนักกีฬาทีมชาติไทย*. กรุงเทพฯ: ตถา ตาพับลิเคชั่น.

จารีพร ผลมูล, สุนีย เหมะประสิทธิ์ และเกริก ศักดิ์สุภาพ .(2558). *บัณฑิตวิทยาลัย*. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5*(1) มกราคม-มิถุนายน, หน้า 7-20

ประสาท เนืองเฉลิม (2558). *การพัฒนาแอพพลิเคชั่นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเสมือนจริงบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. สืบค้น 13 เมษายน 2562, จากhttp://www.okmd.or.th/upload/pdf/

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พัชราวาณิ ชวศิน. (2558). *ศักยภาพของอินโฟกราฟิก (Infographic)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และไพบูลย์ เกียรติโกมล. (2541). *ขั้นตอนการสร้างบทเรียน CAI*. สืบค้น 13 เมษายน 2562, จาก https://www.kmutt.ac.th › rippc.

ยืน ภู่วรวรรณ. (2546). *เปลี่ยนแปลงการศึกษาด้วย Innovative Education แนวทางการศึกษายุคดิจิทัลเพื่อตอบโจทย์ Thailand 4.0* สืบค้น 13 เมษายน 2562, จาก http://wtr.ipst.ac.th

รุวัยดา อาบีดีน. (2561, น.65). *การการพัฒนาแอปพลิเคชันโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3*. กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วิชัย อนันเอื้อ. (2562). *สัมภาษณ์*. เมื่อวันที่ 20 พฤษภา 2562.

สันติ วิจักขณาลัญฉ์. (2547, น.185). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานสำหรับนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา*. สืบค้น 13 เมษายน 2562, จาก http://uc.thailis.or.th.

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และ สวียา สุรมณี. (2559). *การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่องระบบสารสนเทศสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*.

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

อินทรสวาง (2556). *ชุดทดลองสำหรับจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟากระแสตรง*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

The Development of Multimedia Instruction on Plate Tectonics for Matthayomsuksa 5 based on the Information Technology Competency Promotion Activities (SSPC)

บัณฑิต แก้วพรม[1]
อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนมัลติมีเดีย แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียน และ แบบประเมินชิ้นงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) 2) ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.70) 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/89.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก 0.83 คิดเป็นร้อยละ 83 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.65)

คำสำคัญ: บทเรียนมัลติมีเดีย, การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี, ประสิทธิภาพ, ดัชนีประสิทธิผล, ความพึงพอใจ

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to develop of multimedia instruction on plate for mathayomsuksa 5 based on the Information Technology Competency Promotion Activities (SSPC) 2) to evaluate the appropriate of multimedia instruction 3) to evaluate the efficiency of the multimedia Instruction 4) to study the effectiveness index of multimedia instruction and 5) to study the satisfaction of students who learned with the multimedia instruction.The samples subjects were 30 students mathayomsuksa 5/2 at Nongkungsriwittayakran school, Nongkungsri district, Kalasin province.They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the multimedia instruction, an evaluation form an achievement test, a satisfaction questionnaire and task evaluation from. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, efficiency and effectiveness index.

The research findings showed that the 1) The development of multimedia instruction on plate for mathayomsuksa 5 based on the Information Technology Competency Promotion Activities (SSPC), 2) The appropriation of the multimedia instruction was high level ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.70), 3) The efficiency of the multimedia instruction was 80.00/89.00 in average based on the standard criteria (80/80), 4) The effectiveness index of multimedia instruction was highest learning (0.83, 83%), 5) The satisfaction of student for using of multimedia instruction was high level ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.65)

Keyword : (multimedia instruction, Plate Tectonics, efficiency, effectiveness index, satisfaction)

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้นำเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาในเกือบทุกๆด้านไม่ว่าจะในด้านธุรกิจ ด้านสาธารณสุขทางทหารและความมั่นคง ด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร ดังจะเห็นได้ว่าหน่วยงานธุรกิจส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารการจัดการในองค์กร อีกทั้งเพิ่มระดับความสำคัญมากขึ้นในแต่ละปีมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งไว้ เพื่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศ เป็นการเฉพาะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อวางกลยุทธ์หาความได้เปรียบในตลาดโดยรวม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการ เพื่อเพิ่มผลผลิต รวมถึงใช้เป็นช่องทาง ก็มีบทบาทที่สำคัญในส่วนของการเป็นทั้งเครื่องมือหลักและเครื่องมือสนับสนุนที่ต้องการจัดหาและนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามลักษณะการศึกษาตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ใน หลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี (พระราชบัญญัติกระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 18-19)

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ นางภควดี ภูทอง ครูผู้สอนรายวิชาโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ และตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน ที่โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ (ภควดี ภูทอง และตัวแทนนักเรียน: สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2562) พบว่าโรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร ขาดแคลนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน จึงมีความต้องการบทเรียนมัลติมีเดียที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อที่จะมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระและมีเหตุผล เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาของบทเรียนและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ดังนั้น ครูและผู้เรียน จึงมีความต้องการสื่อที่ทันสมัยในเนื้อหาที่เป็นแบบบรรยาย เพื่อจัดการเรียนการสอน และง่ายต่อการเรียนการสอน เป็นการนำเสนอเนื้อหาความรู้ในลักษณะที่หลากหลายประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวีดีโอ ผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถตอบโต้กับบทเรียนมัลติมีเดียได้เสมือนการเรียนในห้องเรียนปกติ และ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น (ณัฐกร สงคราม, 2558: 11)

ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้นำกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ซึ่งส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี 4 ด้าน ก่อนที่ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมนั้นผู้เรียนจะได้รับภารกิจจากสถานการปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้ก่อนแล้วจึงเริ่มเข้าสู่กิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม ได้แก่ 1.เลือกสรร (S ย่อมากจาก Select) เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน 2. สืบค้น (S ย่อมาจาก Search) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้ค้นหาข้อมูลสารสนเทศจากช่องทางที่หลากหลาย 3. สร้างชิ้นงาน (P ย่อมาจาก Produce) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติงานตามใบงานที่ได้รับจากผู้สอน 4. สื่อสาร (Cย่อมาจาก Communicate) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้นำเสนอเผยแพร่ชิ้นงานของตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

5. เพื่อศึกษาศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรวุฒิ ขันรัตน์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การประเมินด้านเทคนิควิธีการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเขียนแบบวิศวกรรม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเขียนแบบวิศวกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00/80.58 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2558: 156-157) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา พบว่า นักศึกษายังไม่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้ นักศึกษาที่มาจากต่างอำเภอและนักศึกษาสาขาอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับสาขาทางคอมพิวเตอร์จะมีทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีน้อยมาก ขาดทักษะการใช้ Microsoft office และซอฟต์แวร์ประยุกต์ในการปฏิบัติงาน แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) นโยบายทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) สื่อสังคมออนไลน์ 3) แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และ5) ผลที่ได้รับจากส่งเสริมสมรรถนะ (ตัวชี้วัด) 2. ผลการศึกษาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) การเลือกสรร มี 3 ตัวชี้วัด 2) การสืบค้น มี 3 ตัวชี้วัด 3) การสร้างงาน มี 3 ตัวชี้วัด และ 4) การสื่อสาร มี 3 ตัวชี้วัด 3.ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการที่เกี่ยวข้อง สมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์ และตัวชี้วัดในการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4. ผลการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า ค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมตามรูปแบบ มีค่ามากกว่า 1 ถือว่ามีประสิทธิภาพสูง สามารถนำไปใช้ส่งเสริมสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการทดลองด้านความรู้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดลองด้านปฏิบัติ พบว่านักศึกษาผ่านเกณฑ์ด้านปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือร้อยละ 80 ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมส่งเสริมสมรรถนะ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.34, S.D.= 0.68) 5. ผลการศึกษาการยอมรับรูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามตัวแบบ UTAUT พบว่า

ระดับการยอมรับรูปแบบของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมส่งเสริมสมรรถนะ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.14, S.D.= 0.74) และ ผลวิเคราะห์การยอมรับรูปแบบส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พยากรณ์โดยเพศ และประสบการณ์ ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า เพศ และประสบการณ์ ไม่ส่งผลต่อการยอมรับรูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สุรีย์ ศรีบุญเรือง (2559: 88-90) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 88 คน ได้มาโดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเท่ากับ 91.09/89.61 และนักเรียนมีผลการเรียน ระดับสูงมาก ร้อยละ 52.50 ระดับดีร้อยละ 32.50 และระดับปานกลางร้อยละ 15.00 2. ประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น คือ 0.87 หรือคิดเป็นร้อยละ 87

สุจิตรา นนทภา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 295-310) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) 1. ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.29) 2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) มีค่าความก้าวหน้าในการเรียนรู้ระดับปานกลาง (0.51) คิดเป็นร้อยละ 51 และ 3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อ การจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.67 , S.D. = 0.55)

ยุพาพร ใบชา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 129-134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องการใช้ภาษาจีนเบื้องต้น ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ผลการวิจัยพบว่า 1. พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การใช้ภาษาจีนเบื้องต้น ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีองค์ประกอบ 16 องค์ประกอบ 2. ความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.65) 3. ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/89.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก 0.83 คิดเป็นร้อยละ 83 5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.49)

ทานตะวัน พิมพัฒน์ และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 308-314) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ผลการวิจัยพบว่า 1. ได้การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) 16 องค์ประกอบ 2. ความเหมาะสมของบทเรียน

มัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.47 3. มีประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นโดยรวม 84.5/85.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (0.76) คิดเป็นร้อยละ 76 5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.45)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จาก เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนมัลติมีเดีย ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5/4 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

2. แบบประเมินความเหมาะสมบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

5. แบบประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่มีผลต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 6 ห้อง ทั้งหมด 187 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับฉลากซึ่งมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558: 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียน บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) มีคุณสมบัติ ครอบคลุมด้านมัลติมีเดีย ได้แก่ มีข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง มีการโต้ตอบกับผู้เรียนตลอดบทเรียน

ภาพที่ 1. บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

จากภาพที่ 1 บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ประกอบด้วย 1) หน้าแรกของบทเรียน 2) หน้าภารกิจ 3) หน้ากิจกรรมเลือกสรร 4) หน้ากิจกรรมสืบค้น 5) หน้ากิจกรรมสร้างชิ้นงาน 6) หน้ากิจกรรมสื่อสาร

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.51	0.56	มากที่สุด
2. ภาพ ภาษา เสียง และวีดีโอ	4.10	0.77	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.20	0.77	มาก
4. แบบทดสอบ	4.08	0.78	มาก
5. การจัดการบทเรียนมัลติมีเดีย	4.19	1.00	มาก
โดยรวม	**4.25**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของบทเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.70)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	30	10	240	8.0	80.00
หลังเรียน (E2)	30	10	267	8.9	89.00

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E1/ E2 มีค่าเท่ากับ 80/89 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร จำนวน 30 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	111	267	0.83	83

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) พบว่า บทเรียนมัลติมีเดีย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก ร้อยละ 83.00

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.41	0.65	มาก
2. ภาพ ภาษา เสียง และวีดีโอ	4.47	0.66	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.45	0.65	มาก
4. แบบทดสอบ	4.45	0.64	มาก
5. การจัดการบทเรียนมัลติมีเดีย	4.45	0.64	มาก
6. การออกแบบการเรียนการสอน	4.57	0.59	มากที่สุด
โดยรวม	**4.44**	**0.65**	**มาก**

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.44, SD.=0.65

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ผลการศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้บทเรียนที่มี 1) หน้าแรกของบทเรียนมัลติมีเดีย 2) หน้าลงชื่อเข้าใช้ 3) ยินดีต้อนรับเข้าสู่บทเรียน 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) หน้าแนะนำบทเรียน 6) หน้าแนะนำกิจกรรม SSPC 7) หน้าแนะนำการใช้งานปุ่ม 8) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 9) หน้าภารกิจ 10) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมเลือกสรร 11) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมสืบค้น 12) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมสร้างชิ้นงาน 13) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมสื่อสาร 14) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 15) หน้าอ้างอิง และ 16) หน้าผู้จัดทำ สอดคล้องกับ ทานตะวัน พิมพัฒน์ และ อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) มี 16 องค์ประกอบ คือ 1) หน้าแรกของบทเรียนมัลติมีเดีย 2) หน้าลงชื่อเข้าใช้ 3) ยินดีต้อนรับเข้าสู่บทเรียน 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) หน้าแนะนำบทเรียน 6) หน้าแนะนำกิจกรรม SSPC 7) หน้าแนะนำการใช้งานปุ่ม 8) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 9) หน้าภารกิจ10) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมเลือกสรร 11) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมสืบค้น 12) หน้าเนื้อหาของกิจกกรมสร้างชิ้นงาน 13) หน้าเนื้อหาของกิจกรรมสื่อสาร 14) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน15) หน้าอ้างอิง และ 16) หน้าผู้จัดทำ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้ศึกษาออกแบบบทเรียนตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) เช่นเดียวกับผู้วิจัย

2. ผลการศึกษาการประเมินความเหมาะสมบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ ($\bar{X}$ 4.25, S.D. = 0.70) สอดคล้องกับ สุจิตรา นนทภา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) โดยภาพรวมคุณภาพของบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.41, S.D. =0.29) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ อาจเพราะว่าในการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหาวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนโดย การประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน มาคำนวณค่าประสิทธิภาพ โดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 80.00/89.00 สอดคล้องกับ วีรวุฒิ ขันรัตน์ (2557: บทคัดย่อ) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านเทคนิค วิธีการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเขียนแบบวิศวกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00/80.58 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ข้องนักเรียน ทำให้คะแนนใบงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูงส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น

4. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล พบว่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย มีค่าเท่ากับ 0.83 หรือร้อยละ 83 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนมัลติมีเดียอยู่ในระดับสูงมาก สอดคล้องกับ สุรีย์ ศรีบุญเรือง (2559: 88 - 90) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 88 คน ได้มาโดยการ สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า 1.ประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น คือ 0.87 หรือคิดเป็นร้อยละ 87 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิผลเป็นไปตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ 80/80 และออกแบบด้วยกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ที่เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และได้ชิ้นงานที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่สูงขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

5. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.44, S.D. =0.65) สอดคล้องกับ ยุพาพร ใบชา และอัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์ (2561: 189) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การใช้ภาษาจีน

เบื้องต้น ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E). มีความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.29, S.D. =0.49) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้ศึกษาได้พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย โดยอาศัยหลักการนำเสนอเนื้อหาจะเป็นข้อความ รูปภาพ วีดีโอ และนักเรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้าของตนเองทันที เมื่อตอบคำถามเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเองและการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้นักเรียนเกิดทักษะ มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้และถ้านักเรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. การนำบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC) ไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหาความคิดรวบยอดของกิจกรรมและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร ภายในโรงเรียนของท่านเสียก่อน เนื่องจากบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การแปรสัณฐานของแผ่นธรณี สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC)เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักสูตรของโรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคาร อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ และลักษณะของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้นำไปทดลอง

2. การใช้บทเรียนมัลติมีเดีย นักเรียนควรศึกษาวิธีการใช้ตามคำชี้แจงการใช้งานบทเรียนให้เข้าใจก่อนใช้บทเรียน

3. การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ณัฐกร สงคราม. (2558: ออนไลน์). ความหมายของบทเรียนมัลติมีเดีย. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.gotoknow.

ทานตะวัน พิมพัฒน์ และอัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2561). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การเขียนผังงานออนไลน์ด้วยโปรแกรม draw.io ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC).* การประชุมวิชาการระดับชาติ"การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่ 4 วันที่ 6 มีนาคม 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม.

ยุพาพร ใบชา และอัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2561). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องการใช้ภาษาจีนเบื้องต้นตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E).* การประชุมวิชาการระดับชาติ"การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม"ครั้งที่ 4 วันที่ 6 มีนาคม 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม.

วีรวุฒิ ขันรัตน์. (2558). *การวิเคราะห์การประเมินด้านเทคนิควิธีการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับการเขียนแบบวิศวกรรม.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562, จาก https://kaewpanya.rmutl.ac.th.

สุจิตรา นนทภา และอัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2561). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างวีดีโอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop CS6 ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (SSPC).* การประชุมวิชาการระดับชาติ"การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม" ครั้งที่ 4 วันที่ 6 มีนาคม 2561 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม.

สุรี ศรีบุญเรือง. (2559). *อัตราส่วนและร้อยล่ะ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.* สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2562,จากhttp://tada-mathyomnaknawa.

อัญญูปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* พิมพ์ครั้งที่ 1 ขอนแก่น. โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

_____. (2558). รูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยนครพนม, 1*(1).

การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of an Android Application on Algorithms for Mathayomsuksa 1.

ศศิธร เพิ่มพร[1]
สวียา สุรมณี[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) ศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติ การแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 25 คน โรงเรียนสามชัย อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ แบบประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน สถานการณ์ปัญหา การเรียนรู้ การช่วยเหลือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.57)

3. แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/83.20 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.68 คิดเป็นร้อยละ 68

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.53, S.D. = 0.50)

คำสำคัญ: ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์, อัลกอริทึม

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) development of an android application on algorithms for mathayomsuksa 1, 2) study the evaluate the appropriate of an android application on algorithms for mathayomsuksa 1, 3) study the efficiency of an android application on algorithms for mathayomsuksa 1, 4) study the effectiveness index learning and 5) study the learning retention of the students who learned with an android application on algorithms for mathayomsuksa 1. The samples were 25 mathayomsuksa 1/2 students at Samchai school, samchai district, kalasin province by simple random sampling. The research instruments were an android application on algorithms for mathayomsuksa 1, an evaluation form probing the efficiency of android application, an evaluation form of the lesson, and a questionnaire probing student's satisfaction. The research statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. An android application on algorithms for mathayomsuksa 1, five activities have been found introduction to the lesson, problematic situation, learning, scaffolding and collaboration.

2. The appropriate of an android application on algorithms for mathayomsuksa 1 created was in high level ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.57).

3. An android application on algorithms for mathayomsuksa 1 had efficiency of 82.00/83.20 according to efficiency criteria.

4. The effectiveness index of an android application was 0.68 or 68%

5. The satisfaction of students for using an android application on algorithms for mathayomsuksa 1 create was in the highest level ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50).

Keyword: Android Application on Algorithms, Algorithms

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ระบบการศึกษากำลังมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นสื่อกลางของเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ต่างได้มีการนำ การจัดการเรียนการสอน รูปแบบใหม่ เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แย้มพินิจ, 2546, น. บทคัดย่อ) ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้ทั่วโลกที่มีอยู่อย่าง มากมายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (สันติ วิจักรจณาลัญฉ์, 2547, น. บทคัดย่อ) การนำแท็บเล็ตมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนในโรงเรียน ผู้เรียนจำเป็นต้องมีการศึกษาความรู้พื้นฐานและการใช้งานแท็บเล็ตเบื้องต้น ซึ่งแท็บเล็ตมีโปรแกรมหรือที่เรียกว่า แอปพลิเคชัน ที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์สนองต่อความสามารถในการปรับตัวเข้ากับความต้องการทางการเรียนรู้ของรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลและมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ตามต้องการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน (พรทิพย์ วงศ์สินอุดม และ ศิวนิต อรรถวุฒิกุล, 2559, น. 1906-3431)

โรงเรียนสามชัย ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย อีกทั้งโรงเรียนยังมีห้องเรียนคอมพิวเตอร์และใช้แท็บเล็ต เพื่อส่งเสริมและขยายโอกาสใน การพัฒนาองค์ความรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยได้สำรวจบริบทในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นเบื้องต้น จากการสัมภาษณ์นางวันเพ็ญ พรมโคตร (วันเพ็ญ พรมโคตร, 2562, สัมภาษณ์) อาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เป็นวิชาที่เน้นไปที่การสร้างกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน แต่จากการสังเกต พบว่านักเรียนนั้นไม่สามารถเขียนอัลกอริทึมได้ เพราะการเรียนแบบท่องจำตัวอย่างหรือแบบฝึกหัด จึงทำให้ไม่สามารถคิดปัญหาได้ ดังนั้นจึงต้องการสื่อการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียน เพิ่มทักษะกระบวนการคิดอย่างมีระบบได้โดยไม่ต้องเรียนรู้จากผู้สอนเพียงอย่างเดียว และจากการสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1จำนวน 30 คน เกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนร้อยละ 50.00 มีความสนใจที่จะเรียนด้วยแอปพลิเคชัน นักเรียนร้อยละ 16.67 มีความสนใจที่จะเรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดีย นักเรียนร้อยละ 16.67 มีความสนใจที่จะเรียนด้วยเกม และนักเรียนร้อยละ 16.67 มีความสนใจที่จะเรียนด้วยบรรยายและสื่อนำเสนอ (Power Point)

แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในรูปแบบที่นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองได้ตรงกับศักยภาพ ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ อีกทั้งเพื่อให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นและยังช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนอีกด้วย ภายใต้การออกแบบโครงสร้างเนื้อหาตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง (สวียา สุรมณี, 2559, น.940-941) เป็นวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้าหาเหตุผล สามารถแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยใช้โปรแกรม Adobe Captivate 9 ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับสร้างสื่อการเรียนการสอนที่สามารถสร้างสื่อ

มัลติมีเดียได้หลากหลายรูปแบบ เช่น จับภาพหน้าจอเพื่อทำสื่อการสอน สร้างสื่อนำเสนอข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วยรูปภาพ วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความ สร้างแบบทดสอบในรูปแบบต่างๆ ได้ง่ายอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้โปรแกรม Adobe Captivate 9 โดยพัฒนาแอปพลิเคชันที่มีข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหวประกอบเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย จดจำได้ดี และเสริมสร้างให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่องอัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี (2561, น. 372) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบ ปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษา 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/85.33 2) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วย แอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับร้อยละ 63 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูง

สวียา สุรมณี, ธรัช อารีราษฎร์ และวรปภา อารีราษฎร (2559, น. 940-941) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลองวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร หลักการออกแบบการเรียนการสอน บริบท และความต้องการแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ กิจกรรมการเรียนการสอน และสถานการณ์จำลองผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.64, S.D. = 0.58) 2) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน สถานการณ์ปัญหา การเรียนรู้การช่วยเหลือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.55) 3) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษามีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.78/85.67 4) ผู้เรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.47) และ 6) ผู้เรียนมี ความคงทนทางการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี (2559, น. 54-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบ

สารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณสมบัติครอบคลุมด้านมัลติมีเดียได้แก่ มีข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และมีการโต้ตอบกับนักเรียนตลอดบทเรียน สามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 2) คุณภาพของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 และ 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนท่มีต่อแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ตโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สวียา สุรมณี และรุ้งนภาพร ภูชาดา (2558, น. 52-60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ต เรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้แอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ต เรื่ององค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 2) คุณภาพของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.68) และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.66)

พิมพ์ชนก อุดมผล ไพฑูรย์ ศรีฟ้า และจงกล แก่นเพิ่ม (2558, น. 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) แอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์มีคุณภาพในระดับดีมาก 2) ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์เท่ากับ 0.80 3) ผลการสังเกตพฤติกรรมพบว่า กรณีศึกษามีความสนใจกิจกรรมที่ทำในแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตเพราะรูปแบบของกิจกรรมกำหนดลำดับเนื้อหาในการเรียนที่เหมาะสำหรับนักเรียนในแต่ละคน สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้เร็วหรือช้าตามอัตราความสามารถ และความสนใจของแต่ละบุคคล และ 4) ผลการศึกษาประโยชน์

อานนท์ แทนไชยสง และ อภิชาติ เหล็กดี (2558, น. 105) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเสมือนจริง เรื่อง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) แอพพลิเคชั่นสื่อเสมือนเรื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้วยเทคโนโลยีออคเมนต์เตดเรียลริตี้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย แอพพลิเคชั่นและหนังสือประกอบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ 2) คุณภาพของแอพพลิเคชั่นที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.06) และ 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้งาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.02)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของ ADDIE Model ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis)

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เกี่ยวกับการสร้างแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ และโปรแกรม Adobe Captivate 9

2. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการสอน เอกสารการเรียนรู้ หนังสือเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน รวมถึงเนื้อหาเรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ศึกษา วิเคราะห์บริบท และความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามชัย ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design)

1. จัดทำโครงสร้างเนื้อหาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะใน การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน

2. ออกแบบโครงสร้างแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1) การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมความพร้อม โดยแนะนำรายวิชา วิธีการ ใช้งานแบบทดสอบก่อนเรียน

2) สถานการณ์ปัญหา เป็นการให้โจทย์ปัญหาและภารกิจ ซึ่งออกแบบโดยใช้สถานการณ์จำลองด้วยภาพเคลื่อนไหว

3) การเรียนรู้ เป็นการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียน โดยอธิบายข้อความ ภาพ แอนิเมชัน หรือวิดีโอ

4) การช่วยเหลือ เป็นการช่วยเหลือด้านการคิดรวบยอด ด้านกลยุทธ์ (ถามตอบ) และด้านสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ด้วยโปรแกรมสนทนา และกระดานข่าว

3. เขียนบทดำเนินเรื่อง และนำไปสร้างแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development)

1. ดำเนินการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรม Adobe Captivate 9 สร้างแอปพลิเคชัน โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อนักเรียนเกิดคิดด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้าหาเหตุผล สามารถแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้

2. นำแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะถูกต้องสมบูรณ์

3. นำแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชัน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้ (Implementation)

1. ทดลองใช้ขั้นต้น เพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ดำเนินการทดลองใช้ขั้นต้นโดยผู้วิจัย

2. การทดลองใช้กับกลุ่มย่อย โดยดำเนินการทดลองใช้แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง คือ ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 3 คน จากเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนสามชัย เพื่อหาข้อบกพร่องของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

3. นำแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 25 คน โรงเรียนสามชัย

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

นำผลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการทำแบบทดสอบ และผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่พัฒนาขึ้น มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. เครื่องมือการวิจัย

1. แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. แบบประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อัลกอริทึม

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามชัย ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 5 ห้อง จำนวน 140 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนสามชัย ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของแอปพลิเคชัน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันโดยนำคะแนนทดสอบระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียนมาเปรียบเทียบโดย ใช้สถิติ ค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์ 80/80

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ ใช้สถิติ ค่าร้อยละ

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชัน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณสมบัติครอบคลุมทางด้านมัลติมีเดียและกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง (TCS Model) ได้ผลแสดงดังภาพ

ภาพที่ 1 บทนำ

ภาพที่ 2 การนำเข้าสู่บทเรียน

ภาพที่ 3 สถานการณ์ปัญหา

ภาพที่ 4 การเรียนรู้

ภาพที่ 5 การช่วยเหลือ

ภาพที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพที่ 1-6 แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง (TCS Model)

จากภาพที่ 1-6 แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง (TCS Model) คือ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) สถานการณ์ปัญหา 3) การเรียนรู้ 4) การช่วยเหลือ และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. วิเคราะห์ผลการศึกษาความเหมาะสมของแอปพลิเคชันระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่องอัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.58	0.50	มากที่สุด
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.43	0.68	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.20	0.68	มาก
4. แบบทดสอบ	4.63	0.49	มากที่สุด
5. การจัดการบทเรียน	4.44	0.51	มาก
โดยรวม	**4.46**	**0.57**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่าความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.57)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลองใช้แอปพลิเคชันที่สร้างขึ้น โดยบทเรียนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) อัลกอริทึมเบื้องต้น 2) อัลกอริทึมด้วยภาษาธรรมชาติ และ 3) อัลกอริทึมด้วยผังงาน หาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน ใช้วิธีการหาค่าร้อยละจากคะแนนเล่นเกมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนที่นักเรียนทำได้ โดยนำคะแนนมาเปรียบเทียบกันตามสูตร E1/E2 ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	25	12	246	9.84	82.00
หลังเรียน (E2)	25	10	208	8.32	83.20

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ 80/80 ปรากฏว่า ผลค่าคะแนนที่ได้จากการเล่นเกมระหว่างเรียน หรือ E1 เท่ากับ 82.00 และค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน หรือ E2 เท่ากับ 83.20 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ค่าดัชนีประสิทธิผลหรือค่าความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
25	10	119	208	0.68	68

จากตารางที่ 3 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.68 หรือร้อยละ 68 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนสามชัย อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 25 คน ได้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. แอปพลิเคชันมีความน่าสนใจ และดึงดูดใจ	4.40	0.50	มาก
2. การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.40	0.50	มาก
3. การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.76	0.44	มากที่สุด
4. ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.40	0.50	มาก
5. ส่วนนำเข้าแอปพลิเคชัน (ไตเติ้ล) มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.52	0.51	มากที่สุด
6. สีสันของแอปพลิเคชันและความสวยงามบนหน้าจอ	4.88	0.33	มากที่สุด
7. ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.40	0.50	มาก
8. ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.48	0.51	มาก
9. ปุ่มต่างๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.56	0.51	มากที่สุด
10. การใช้งานแอปพลิเคชันง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.40	0.50	มาก
11. เกมมีประโยชน์ สนุก ได้ทบทวนความรู้	4.40	0.50	มาก
12. เสียงประกอบเหมาะสม	4.48	0.51	มาก
13. แบบทดสอบใช้ง่าย	4.44	0.51	มาก
14. ระยะเวลาในการศึกษาแอปพลิเคชัน	4.40	0.50	มาก
15. ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาผ่านแอปพลิเคชันเรื่องนี้	4.96	0.20	มากที่สุด
โดยรวมเฉลี่ยทั้งหมด	**4.53**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ลำดับที่ 1 ได้แก่ ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาผ่านแอปพลิเคชันเรื่องนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.96, S.D. = 0.20) ลำดับที่ 2 ได้แก่ สีสันของแอปพลิเคชัน และความสวยงามบนหน้าจอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.33) และแอปพลิเคชันมีความน่าสนใจ และดึงดูดใจ การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย การใช้งานแอปพลิเคชันง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด เกมมีประโยชน์ สนุก ได้ทบทวนความรู้ และระยะเวลาในการศึกษาแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.50) เป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง (TCS Model) คือ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) สถานการณ์ปัญหา 3) การเรียนรู้ 4) การช่วยเหลือ และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ได้ออกแบบตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลองของ สวียา สุรมณี (2559, น. 940-941) โดยมีหลักการสอนที่เป็นวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้าหาเหตุผล สามารถแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสวียา สุรมณี, ธรัช อารีราษฎร์ และวรปภา อารีราษฎร (2559, น. 940-941) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) สถานการณ์ปัญหา 3) การเรียนรู้ 4) การช่วยเหลือ และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่นกัน

2. ความเหมาะสมของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.57) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ การออกแบบให้มีความน่าสนใจ โดยใช้กราฟิก แอนิเมชัน และเสียงประกอบ อีกทั้งได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสวียา สุรมณี และรุ้งนภาพร ภูชาดา (2558, น. 132) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตเรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บแล็ตที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.68)

3. แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.00/83.20 เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลองวิธีการสร้างแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้มีช่องทางการเรียนรู้ที่สามารถเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ และจำนวนครั้งในการเรียนอีกด้วย จึงทำให้แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี (2561, น. 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษา 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33/85.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่า

เท่ากับ 0.68 หรือ ร้อยละ 68 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์แล้วนักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546, น. 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง อัลกอริทึม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถูกออกแบบให้มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ TCS ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นประสบการณ์ ให้นักเรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสารทางสังคม สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี (2559, น. 54-61) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต มีค่าเท่ากับ 0.64 ซึ่งมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

5. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่ผู้วิจัยที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.50) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า แอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์มีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน การเรียนรู้โดยใช้โจทย์ปัญหาและภารกิจ ซึ่งออกแบบโดยใช้สถานการณ์จำลองด้วยภาพเคลื่อนไหว ข้อความ ภาพ แอนิเมชัน หรือวิดีโอ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ แทนไชยสง และ อภิชาติ เหล็กดี (2558, น. 105) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอพพลิเคชั่นเสมือนจริง เรื่อง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแอพพลิเคชั่น เรื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.02) เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ในการใช้งานแอปพลิเคชันบนแอนดรอยด์ ถ้านำไปใช้ในห้องที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ควรจะใช้หูฟัง เพื่อเสียงจะได้ไม่รบกวนคนรอบข้าง

1.2 เพื่อให้การแสดงผลหน้าจอภาพมีความสวยงามและเหมาะสมควรใช้แท็บเล็ต Samsung Galaxy Tab S3 หน้าจอและความละเอียด 9.7 นิ้ว แบบ Super AMOLED Capacitive Touchscreen 16.7 ล้านสี ความละเอียด 2048 x 1536 พิกเซล (264 ppi) ระบบปฏิบัติการ Android 7.0 (Nougat)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 แอปพลิเคชันยังสามารถพัฒนาให้ใช้งานได้ในระบบปฏิบัติการอื่นๆ ได้ในอนาคต เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้งาน และเป็นช่องทางในการเรียนรู้แบบใหม่สำหรับกลุ่มนักเรียนที่สนใจได้

2.2 ควรมีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์แบบ TCS ไปขยายผลใช้กับการเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อแอปพลิเคชันบนแท็บเล็ตระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ที่มีต่อทักษะการใช้โปรแกรมอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

ปิยะธิดา โสมศรี และสวียา สุรมณี. (2561). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *ในการประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 5* (น. 372). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พรทิพย์ วงศ์สินอุดม และ ศิวนิต อรรถวุฒิกุล. (2559). การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียนบนคอมพิวเตอร์พกพา ร่วมกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเพชรบุรี, *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal University ฉบับภาษาไทย มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ.* 9(3). 1906-3431.

พิมพ์ชนก อุดมผล, ไพฑูรย์ ศรีฟ้า และจงกล แก่นเพิ่ม. (2558). การพัฒนาแอพพลิเคชั่นบนแท็บเล็ต สำหรับ เด็กบกพร่องทางคณิตศาสตร์. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้า พระนครเหนือ,* 8(1), 1.

สันติ วิจักขณลัญจ์. (2547). การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้. *วารสารสัตวแพทยศาสตร์ มข,* 13(1), บทคัดย่อ.สวียา สุรมณี. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดยอาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา. มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

สวียา สุรมณี, ธรัช อารีราษฎร์ และวรปภา อารีราษฎร. (2559). รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์โดย อาศัยสถานการณ์จำลอง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม,* 10(ฉบับพิเศษ), 940-956.

สวียา สุรมณี และรุ้งนภาพร ภูชาดา (2558). การพัฒนาเกมแอพพลิเคชั่นเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,* 2(1), 52-60.

วันเพ็ญ พรมโคตร. *ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์.* โรงเรียนสามชัย ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. (28 กุมภาพันธ์ 2562). สัมภาษณ์.

อมรรัตน์ ศรีแก้ว และสวียา สุรมณี. (2559). การพัฒนาแอฟพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต เรื่อง ระบบสารสนเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน*การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม* ครั้งที่ 2 (น.54-61). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อานนท์ แทนไชยสง และอภิชาติ เหล็กดี. (2558). การพัฒนาแอพพลิเคชันเสมือนจริง เรื่อง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์. ใน*การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 1* (น. 105). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี กับการจัดประสบการณ์ตามปกติ

A Comparison of the Self-Discipline of Pre-School Children between the Learning Experience Teaching by Using the Cloth Story Book of Noo Ma-Li ; Good Girl Set With the Normal Learning Experience Teaching

มะลิสา ไชยพันธุ์[1]
กรวิภา สรรพกิจจำนง[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี ส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความมีวินัยของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดีกับการจัดประสบการณ์ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวัดผลความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้นักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี และกลุ่มควบคุมได้นักเรียนชั้นอนุบาล 3/2 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการจัดประสบการณ์ตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี 2) แผนการจัดการจัดประสบการณ์ 3) แบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group, Pretest-Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด E_1/E_2 คือ 80/80 2) ผลการวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

คำสำคัญ : หนังสือนิทานผ้า, การเล่านิทาน, ความมีวินัยในตนเอง

[1]นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[2]อาจารย์ ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purpose of this research was to (1) To create and find the effectiveness of the cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl set and promote the self-discipline of preschool children to be effective according to the criteria 80/80 (2) to compare the discipline behavior of preschool children between the learning experience teaching by using the cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl Set with the normal learning experience teaching The sample group used in this research is divided into 2 groups which are 1. Sample group used to measure self-discipline of Kindergarten 3 students in the academic year 2019, Nong Nam Sai School, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province, consisting of 2 classrooms, totaling 60 students. The researcher used the sample random sampling method using the lottery method, divided into experimental groups. The subjects were 30 kindergarten 3 students in room 3, using the the learning experience teaching by using the cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl set and the control group were 30 kindergarten 3 students room 2, using the normal experience management method. The research instruments in the research were 1) the cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl set 2) normal learning experience lesson plan 3) The self-discipline test had the reliability of the test equal to 0.89 using the Randomized Control Group, Pretest-Posttest Design. The data were analyzed by means of percentage, standard deviation and t-test independent test samples.

The research found that 1. The cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl set has the efficiency is equal to 81.50 / 82.11 which meets the criteria. E1 / E2 is 80/80. 2. The result of measuring self-discipline of students between the learning experience teaching by using the cloth story book of Noo Ma-Li ; Good Girl set was higher than the students who received the normal learning experience teaching with statistical significance at the level of .05

Key words: Cloth story book, Story telling, Self-discipline of preschool children

บทนำ

ในยุคปัจจุบันความเจริญงอกงามทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทัศนคติของผู้คนในสังคมจะมีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่ลักษณะของผู้คนที่มองแคบ คิดใกล้และขาดวินัยกันมากขึ้นมีค่านิยมทางวัตถุสูงมากขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้สังคมไทยมีปัญหาสลับซับซ้อนมากขึ้นอันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากรเป็นอย่างมากประชากรขาดคุณธรรมจริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ คนในสังคมขาดการยั้งคิด ขาดการคิดวิเคราะห์ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำซึ่งสาเหตุหลักของปัญหามาจากการขาดความมีวินัยในตนเองทั้งนั้น (ชนิพรรณ จาติเสถียรและคณะ, 2560: 1) ดังนั้น จึงต้องสร้างวินัยตั้งแต่ในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงที่เด็กซึมซับและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วเพื่อเด็กจะได้พัฒนาเป็นนิสัยติดตัวไปจนเติบใหญ่ เป็นบุคคลที่มีวินัย สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีระเบียบและนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานของชีวิต เพราะการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในวันข้างหน้าจะต้องได้รับการปูพื้นฐานที่ดีมาตั้งแต่ปฐมวัยช่วง 5 ปีแรก ของชีวิตเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการในทุกด้านรวดเร็วมาก (นิตยา คชภักดี, 2550: ออนไลน์) ในสังคมที่มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนาเหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆประการเกื้อหนุนกัน แต่ปัจจัยหลักของการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ จะต้องมีคุณสมบัติทั้งทางด้านสมรรถภาพทางร่างกายแข็งแรงและจิตใจที่ดี มีสติ มีความรู้ความสามารถ มีความอดทน ขยันขันแข็ง ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก เผชิญปัญหาและอุปสรรคด้วยความมุ่งมั่น คุณสมบัติเหล่านี้ จำเป็นต้องถูกหล่อหลอมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลในรูปของคำว่า "วินัยในตนเอง" วินัยในตนเองเป็นวัฒนธรรมของสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติเพราะจะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขที่ทุกคนต้องปฏิบัติครูควรสร้างสรรค์ให้เกิดแก่เด็กในระดับปฐมวัย วินัยในตนเองนี้เป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีงาม เด็กนั้นนับว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศ หากไม่ได้เตรียมพัฒนาเด็กให้เป็นทรัพยากรที่ดีแล้ว การพัฒนาประเทศอาจเป็นไปได้อย่างไม่เต็มที่ จะเห็นได้ว่าความมีวินัยในตนเองนั้นจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเด็ก

วัยเด็กเป็นช่วงที่สามารถเรียนรู้ทักษะและพฤติกรรมทางสังคมที่นำไปสู่การมีวินัยในตนเอง ได้แก่ การพึ่งตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การเห็นใจ เข้าใจ ร่วมรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ การปฏิบัติตามมารยาทสังคม และการมีพฤติกรรมแบบร่วมมือ (นฤมล เนียมหอม, 2561: 4) การจัดประสบการณ์ ควรจัดเพื่อการสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก โดยการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง การพึ่งตนเองของเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่จะมีวินัยในตนเอง ตามทฤษฎีของอีริคสัน กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการพึ่งตนเองกับการมีวินัยในตนเองของเด็ก ไว้ว่าเด็กที่สามารถทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองจะรู้สึกว่าตนมีความสามารถ และเป็นคนที่ควบคุมตนเองได้ในที่สุด ส่วนเด็กที่รู้สึกว่าตนไม่ประสบความสำเร็จ ทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้อยู่เสมอ จะรู้สึกว่าตนอ่อนแอ พึ่งตนเองไม่ได้ และเกิดความสงสัยว่าตนจะทำอะไรตามลำพังได้หรือไม่ ลักษณะเช่นนี้ทำให้เด็กอยู่ในตำแหน่งของความสงสัยในตนเอง และไม่สามารถควบคุมตนเองได้ซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ผู้ใหญ่เปรียบเสมือน "ผู้ให้ใบอนุญาต" ให้เด็กมีพัฒนาการที่สามารถพึ่งตนเองได้ ถ้าปราศจากความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เด็กคงเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองไม่ได้ เด็กควรได้ฝึกช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การหยิบจับและเก็บของเล่น

หรือของใช้ส่วนตัว การรับประทานอาหาร การใช้ห้องน้ำ การแต่งตัว การปูที่นอน อย่างไรก็ตามครูควรพิจารณาว่าสิ่งที่ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองนั้นต้องเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่ทำให้เด็กเข้าใจว่าเด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเองด้วย เนื่องจาก เป้าหมายหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาปฐมวัย คือ การพยายามให้เด็กตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อเด็กเผชิญกับถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่างๆ เด็กต้องการให้ครูเข้าใจ ท่าทีอันสุขุมของครูที่ตอบสนองคำพูดหรือความรู้สึกของเด็กและช่วยสะท้อนให้เด็กเข้าใจสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ เป็นการสนับสนุนให้เด็กสามารถหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองต่อไป ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เด็กที่มีโอกาสคิดด้วยตนเอง พึ่งตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเองย่อมมีความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี ขณะเดียวกันก็เรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นด้วย เด็กจะเป็นตัวของตัวเอง และมีวินัยในตนเอง

จากการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยของโรงเรียนหนองน้ำใส พบว่าพฤติกรรมด้านการมีวินัยของเด็กยังเป็นเป็นปัญหาหนักสำหรับครูผู้สอน เช่น พฤติกรรมการชอบแซงคิว การใส่รองเท้าเข้าห้องเรียนไม่ทำการบ้านตามที่ครูมอบหมายให้ พูดจาหยาบคายแย่งของเล่นเพื่อน ไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนและขาดความเชื่อมั่นในตนเองในขณะที่ครูสอนมีนักเรียนบางคนไม่ตั้งใจฟังพูดคุยกับเพื่อนที่นั่งข้างๆ นำของเล่นมาเล่นไม่ให้ความร่วมมือเมื่อทำงานกลุ่ม ขาดการโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นขณะเรียนซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์พฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ที่บ้านที่ได้สอบถามจากผู้ปกครอง ซึ่งนักเรียนก็จะมีลักษณะคล้ายกับที่โรงเรียน เช่นเก็บของเล่นไม่ถูกที่ ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นสื่อในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพราะนิทานเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เด็กมีความต้องการที่จะฟังและอ่านนอกจากนิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วนิทานแต่ละเรื่องยังแฝงคติสอนใจด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย และการเล่านิทานยังเป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ที่ช่วยให้เด็กเข้าใจดีขึ้น เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ กล้าแสดงออกและมีแรงจูงใจให้เปิดรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตอบสนองความต้องการของเด็กที่แปลกใหม่ ได้ข้อคิดและคติเตือนใจ ตอบสนองความต้องการของเด็กไม่ว่าจะเป็นความอยากรู้ อยากเห็น การยอมรับส่งเสริมความคิดความเข้าใจ และการรับรู้ให้กับเด็ก เด็กที่ฟังนิทานประเภทใดแล้ว เด็กสามารถเลียนแบบตัวอย่างในนิทานตามที่ผู้เขียนนิทานจะชักจูงหรือกระตุ้นให้เป็นไปตามแนวคิดในลักษณะเดียวกันกับนิทานที่ได้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตัวแบบของแบนดูรา (ธีรนุช แสนหาญ, 2550: 64; อ้างอิงจาก Bandura, 1977:3-37) ที่กล่าวว่าการเลียนแบบมีบทบาทสำคัญมากในวัยเด็กการเลียนแบบเป็นการวางรากฐานของบุคลิกภาพและแบบแผนแห่งพฤติกรรมซึ่งจะมีการพัฒนาต่อไป การเลียนแบบนั้นเกิดขึ้นทุกๆ ระยะของพัฒนาการและจะเป็นไปตามโครงสร้างของประสบการณ์ที่มีอยู่ ซึ่งจะเป็นการวางแนวทางแห่งการกระทำและตัดสินว่าพฤติกรรมใดของบุคคลใดที่ควรเลียนแบบ ฉะนั้นการเล่านิทานจึงเป็นทางหนึ่งที่ช่วยสร้างความมีวินัยสำหรับเด็ก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยนำการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองมากขึ้นกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติ ซึ่งการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า จะเป็นการช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและสนุกกับการร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น จะทำให้เด็กมีความเปลี่ยนแปลงโดยมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี เพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้ากับการจัดประสบการณ์ตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี กับการจัดประสบการณ์ตามปกติ มีวิธีดำเนินการและการเก็บรวมรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อวัดผลความมีวินัยในตนเองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากผลการเลือกพบว่ากลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 จำนวน 30 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/2 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้า คือ แบบทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ จำนวน 10 ชุด ชุดละ 8 ข้อ ที่ได้จากการ Try Out กับกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว และผ่านการหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกแล้ว

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวัดความมีวินัยในตนเอง คือ แบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 60 ข้อ เมื่อนำข้อสอบไป Try Out กับกลุ่มนักเรียนที่เคยเรียนแล้ว จำนวน 30 คน และนำข้อสอบมาหาค่าความยากง่ายโดยคัดข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20- 1.00 มีข้อสอบที่สามารถใช้ได้ จำนวน 43 ข้อ คัดเลือกข้อสอบตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เหลือ 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ออกแบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group, Pretest-Posttest Design โดยกลุ่มหนึ่งเรียกว่ากลุ่มทดลอง ซึ่งจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี อีกกลุ่มหนึ่ง เรียกว่า กลุ่มควบคุม ซึ่งจัดประสบการณ์ตามปกติ มีการทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์และหลังการจัดประสบการณ์

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองและกลุ่มควบคุม

Group	Pretest	Treatment	Posttest
E (R)	T_1	X	T_2
C (R)	T_1	●	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E หมายถึง กลุ่มทดลอง

C หมายถึง กลุ่มควบคุม

(R) หมายถึง การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่ม

T_1 หมายถึง การสอบก่อนการจัดประสบการณ์ *(Pretest)*

X หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี

● หมายถึง การจัดประสบการณ์ตามปกติ

T_2 หมายถึง การสอบหลังการจัดประสบการณ์ *(Posttest)*

3.2 ขั้นตอนการทดลอง

การดำเนินการทดลองการวิจัยครั้งนี้มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองคือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 และนักเรียนกลุ่มควบคุมคือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/2 ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 30 ข้อ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนในแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี ทั้งหมด 10 เรื่อง โดยจัดประสบการณ์เรื่องละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง กับกลุ่มทดลองคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 และใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ จำนวน 10 เรื่อง แผนการจัดประสบการณ์ละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง กับนักเรียนกลุ่มควบคุมคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3/2 หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์ในแต่ละเรื่องนักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องจะมีข้อสอบทั้งหมด 8 ข้อ

3. ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยชุดเดิมกับการทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ผลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าทางสถิติดังนี้

1. ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้า

2. ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผลการวัดความมีวินัยในเด็กปฐมวัย

3. แบบทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของผลการวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติที (t-test Independent) แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน คะแนนเต็ม 80 คะแนน		คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน	
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
รายบุคคล	3	64.33	81.25	24.67	82.22
กลุ่มย่อย	9	65.22	81.53	24.44	81.48
ภาคสนาม	30	65.20	81.50	24.63	82.11

จากตารางการหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดีพบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ81.50/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด E_1/E_2 คือ 80/80

2. ผลการวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการณ์จัดประสบการณ์

กลุ่ม	N	ก่อนการจัดประสบการณ์		t	sig	หลังการจัดประสบการณ์		t	sig
		$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.		
ทดลอง	30	15.50	2.54	1.15	.256	25.77	2.12	10.80	.00
ควบคุม	30	14.73	2.64	1.15	.257	18.67	2.92	10.80	.00

*P< .05

จากตารางผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์วัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มทดลองหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.77 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติเท่ากับ 18.67 หมายความว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุด หนูมะลิเด็กดีกับการจัดประสบการณ์ตามปกติ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี

ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานผ้า ชุด หนูมะลิ เด็กดี มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.50/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดของ E_1/E_2 คือ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากการพัฒนาประสิทธิภาพจัดประสบการณ์การเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โดยใช้หนังสือนิทานผ้าชุดหนูมะลิเด็กดี สำหรับเด็กปฐมวัย เกิดจากการที่ผู้วิจัยได้มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้ได้รับประสบการณ์เป็นสำคัญ โดยการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่ใช้หนังสือนิทานผ้าเป็นสื่อเพื่อให้เด็กได้ซึมซับ รับรู้เรื่องราวที่ถ่ายทอดผ่านนิทานภาพ เป็นการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานผ้าประกอบการเล่า เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจสนุกสนานกับการฟังเรื่องราวความมีวินัยในตนเองผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวด้วยนิทานที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทินี เจือทอง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานส่งเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าการจัดกิจกรรมโดยการเล่านิทานมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.22/81.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิมปภา ร่วมสุข (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัย พบว่านิทานที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.11/84.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

2. ผลการวัดความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

ผลการเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ชุดหนูมะลิเด็กดี สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง มีค่าเท่ากับ 25.77 คะแนน และกลุ่มควบคุม มีค่าเท่ากับ 18.67 คะแนน จึงสรุปได้ว่า กลุ่มได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานผ้ามีผลคะแนนความมีวินัยในตนเองหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี หลงขาว (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้นิทานที่มีผลต่อการรับรู้ความมีวินัยของเด็กปฐมวัย

พบว่า ผลการใช้นิทานส่งผลต่อการรับรู้ความมีวินัยของเด็กปฐมวัยสูงกว่าการจัดประสบการณ์ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทินี เจือทอง (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานส่งเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยหลังการได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร มุ่งงาม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวินัยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ พบว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาวินัยด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพมีผลคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับการสร้างสื่อนิทานในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานผ้า ครูผู้สอนต้องมีน้ำเสียง และลีลาในการเล่า รวมถึงการหยิบจับหุ่นตัวละครในการดำเนินเรื่องโดยใช้มือให้เป็นสื่อนำสายตาให้เด็กเกิดความสนใจในเนื้อเรื่องนิทาน และเข้าใจในเนื้อหาที่ถ่ายทอด

2. การพัฒนาหนังสือนิทาน ผู้วิจัยจำเป็นต้องคำนึงถึงการออกแบบลักษณะรูปเล่มให้น่าสนใจ หุ่นตัวละครมีความหลากหลายอิริยาบถ และเด็กสามารถมีส่วนร่วมในการเล่านิทานด้วย เพื่อเพิ่มความตื่นเต้นและน่าสนใจในเนื้อเรื่องของนิทานที่ถ่ายทอดออกมา ซึ่งจะสามารถทำให้เด็กได้เข้าใจในเรื่องที่ต้องการจะสอนมากขึ้น

ข้อแสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาและนำการจัดประสบการณ์การเล่านิทานผ่านหนังสือนิทานผ้า ในการส่งเสริมพฤติกรรมด้านอื่น เพื่อตรวจดูว่าหนังสือนิทานผ้าที่ออกแบบมามีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับช่วงอายุใดมากที่สุด

2. ควรศึกษาการออกแบบสื่อหนังสือนิทานจากวัสดุหลากหลายชนิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้หยิบจับและสัมผัสได้อย่างสะดวก

3. ควรมีการพัฒนาหนังสือนิทานให้สามารถหยิบจับได้สะดวกและมองเห็นได้ทั่วถึงเวลาใช้งานกับผู้เรียนจำนวนมาก เพื่อการรับรู้และมองเห็นภาพที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2541). *กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.

ชุติมา ประจวบสุข. (2556). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชนิพรรณ จาติเสถียรและคณะ. (2560). *การสร้างวินัยสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: บริษัท พลัสเพลส จำกัด.

ธีรนุช แสนหาญ. (2550). *ผลการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบคำถามปลายเปิดที่มี ต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นฤมล เนียมหอม. (2561). *การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กปฐมวัย***.** (เว็บบล็อก). สืบค้นจาก http://www.nareumon.com.

นิตยา คชภักดี. (2550). *การประเมินผลโครงการพัฒนาเด็กโดยครอบครัว.* (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.cf.mahidol.ac.th/thai/public_th.php.

ปิมปภา ร่วมสุข. (2557). *ศึกษาการสร้างสื่อนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีน้ำใจในเด็กปฐมวัย.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม มหาวิทยาลัยมหิดล: มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัชนี หลงขาว. (2555*). ผลการใช้นิทานที่มีต่อการรับรู้ความมีวินัยของเด็กปฐมวัย.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เยาวภา เดชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

วาทินี เจือทอง. (2552). *ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานส่งเสริมพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สุรีพร มุ่งงาม. (2557). *การพัฒนาวินัยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

The Development of Online Tutorials with Graphic Design Shirt Pattern Illustrator based on Constructionism.

สกาวเดือน ฉัตรสุวรรณ[1]
ลาวัณย์ ดุลยชาติ[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 32 คน โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนออนไลน์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มี 2 ส่วน คือผู้ดูแลระบบและนักเรียน

2. ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D.= 0.52)

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น เท่ากับ 83.13/86.56 มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น ส่งผลต่อ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง เท่ากับ 0.79 คิดเป็นร้อยละ 79

5. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87, S.D. = 0.36)

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, ออกแบบกราฟิก, โปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[2] อาจารย์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) the develop of online tutorials with Graphic Design Shirt Pattern Illustrator based on Constructionism, 2) to study the appropriate of online tutorials, 3) to study the efficacy of online tutorials, 4) to study the effectiveness index of online tutorials, and 5) to study the satisfaction of students who learned with the online tutorial. The samples subjects were 32 students mathayomsuksa 4/1 at Somdetpittayakhom School, Somdet district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were the online tutorial, an achievement test, task evaluation form, and questionnaire. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, E1/E2 and effectiveness index.

The findings were as follows

1) The developed of online tutorials with Graphic Design Shirt Pattern Illustrator based on Constructionism has 2 components include student and administrator.

2) The appropriate of the online tutorials was in the high level ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.= 0.52)

3) The efficacy of the online tutorials higher than the at 83.13/86.56 is higher than the specified criteria 80/80.

4) The effectiveness index of the online tutorials was in the high learning 0.79 or 79%

5) The satisfaction of student for using of the online tutorial highest level ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.37).

Keywords: online tutorials, Graphic, illustrator.

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาการของเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร โทรคมนาคม ส่งผลให้เกิดความพยายามในการน าเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการ สอน มีการพัฒนา รูปแบบให้สอดคล้อง สามารถรองรับการให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา และลดปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน การสอน เช่น ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาเรื่องระยะทางในการเดินทางไปเรียน ปัญหาในเรื่อง ของเวลาเป็นต้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่ง วิวัฒนาการดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนการสอนบน ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ตลอดเวลาหรือที่ เรียกว่า การจัดการศึกษาออนไลน์ (On-line) ซึ่งในปัจจุบันมีการนำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ใน การเรียนการสอนในรูปแบบของอีเลิร์นนิ่งกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสภาพการเรียนรู้ใน ปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถของผู้เรียน และ เป็นการสนอง ต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (วรรณภา สารมิตร, 2558,น. 28)

จากที่ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2561 ที่โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ และได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีสภาพบริบทพื้นฐานได้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้รอบบริเวณโรงเรียน แต่พบปัญหาว่านักเรียนในปัจจุบันไม่ค่อยสนใจในเนื้อหาที่เรียน สื่อไม่น่าสน เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนจึงต้องการบทเรียนบทเรียนออนไลน์เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (สมศักดิ์ ศรีเครือดง, 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนออนไลน์ เป็นการเรียน การสอนในลักษณะ หรือรูปแบบใดก็ได้ ซึ่งการถ่ายทอดเนื้อหานั้น กระทำผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ซีดีรอม เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กซทราเน็ต หรือ ทางสัญญาณโทรทัศน์ หรือ สัญญาณดาวเทียม เป็นต้น ซึ่งการเรียนลักษณะนี้ได้กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมาก เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยซีดีรอม, การเรียนการสอนบนเว็บ (Web-Based Learning), การเรียนออนไลน์ (On-line Learning) การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม หรือ การเรียนด้วยวีดีโอผ่านออนไลน์เป็นต้น ในปัจจุบัน กับการเรียนการสอน หรือการอบรม ที่ใช้เทคโนโลยีของเว็บ (Web Based Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหา รวมถึงเทคโนโลยีระบบการจัดการหลักสูตร (Course Management System) ในการบริหารจัดการงานสอนด้านต่างๆ โดยผู้เรียนที่เรียนด้วยระบบ e-Learning นี้สามารถศึกษาเนื้อหาในลักษณะออนไลน์ หรือ จากแผ่นซีดี-รอม ก็ได้ และที่สำคัญอีกส่วนคือเนื้อหาต่างๆ ของ e-Learning สามารถนำเสนอโดยอาศัยเทคโนโลยีมัลติมีเดีย (Multimedia Technology) และเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบ (Interactive Technology) (MYPACE ศูนย์กลางคอร์สออนไลน์อันดับหนึ่ง, 2559)

โปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ มีจุดเด่น 1) ใช้สร้างภาพแบบ Vector ได้ยอดเยี่ยม 2) สร้าง Logo และแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่าย 3) ปรับปรุง Wmf หรือ Clipart ของ windows ได้ 4) วาด และแก้ไขเส้นโครงได้สมบูรณ์แบบ 5) ไม่มีปัญหาในการส่งงานเนื่องจากทุกโรงพิมพ์ยินดีรับไฟล์งานที่สร้างจาก Illustratorนอกจากนี้ก็ยังไม่มีปัญหาเรื่องความคมชัดของภาพถึงแม้ว่าจะต้องมีการปรับขนาดอาร์ตเวิร์กให้ใหญ่กว่าเดิมหลายสิบเท่าก็ตาม เพราะภาพที่ได้จาก อิลลาสเตรเตอร์ เป็นภาพประเภท Vector format ย่อขยายเท่าไหร่ก็ยังคมชัด 6) สะดวกด้วยขนาดไฟล์ที่เล็กมากเรียกว่าถ้าไม่มีการฝังไฟล์ภาพลงในไฟล์งานแล้วสามารถบันทึกใส่แผ่นฟลอปปี้ดิสก์ได้

อย่างสบายๆ หรือจะส่งงานทางอีเมล์ก็ได้ไม่มีปัญหาเช่นกัน และ 7) ในเรื่องของการทำงาน โปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ก็มีเครื่องมือวาดภาพที่หลากหลายใช้วาดภาพได้ตั้งแต่เรียบง่ายจนถึงซับซ้อนเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่บรรดานักออกแบบทั้งหลายได้อย่างครบถ้วน (วสันต์ พึ่งพูนผล, 2559, น. 66)

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางดังนี้ มีอยู่ 4 ขั้น ดังนี้

1. Explore คือ การสำรวจตรวจค้น ในขั้นตอนนี้บุคคลจะเริ่มสำรวจตรวจค้นหรือพยายามทำความเขาใจกับสิ่งใหม

2. Experiment คือ การทดลอง ในขั้นตอนนี้จะเปนการทดลองทำภายหลังจากที่มีการสำรวจไปแล้วเป็นการปรับความแตกต่าง (accommodation) เมื่อได้พบหรือปฏิสัมพันธกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆที่สัมพันธกับความคิดเดิมที่มีอยู่ในสมอง

3. Learning by doing คือ การเรียนรู้จากการกระทำ ขั้นนี้เปนการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอยางหนึ่งหรือการ ได้ปฏิสัมพันธกับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายตอตนเอง

4. Doing by learning คือ การทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้

จากหลักการและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่ได้จากงานวิจัย จะนำไปสู่การการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูประยุกต์ใช้สื่อในการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนว ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของ บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของ บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์อิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์อิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์อิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชราภรณ์ เพ็งสุข (2559 ,น. 36) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2559 จำนวน 3 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มที่ได้มาจากการสุ่มสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) ขั้นตอนที่ 1 สุ่มห้องเรียนโดย

วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ขั้นที่ 2 เลือกนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกทั้งกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 45 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ด้วยบทเรียนออนไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.80 สูงกว่าเกณฑ์และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Udomrut (2013) ที่พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานของคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีประสิทธิภาพเท่า กับ 83.81/84.22 ซึ่งประสิทธิภาพของบทเรียนที่มีค่าตามเกณฑ์นั้น ซึ่งบทเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของไทอันและคณะ (Tyan, 1998) ที่ศึกษาการติดต่อสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษาเอกชนของไต้หวันด้วยการจัดระบบการศึกษาที่นำเอา CMC (Computer Mediated Communication), VICTPRY (Virtual Classroom and Virtual Cooperation System) มาพัฒนาในการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาด้วยอิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้แบบร่วมมือกันและการเรียนรู้โดยผู้เรียนเอง (Constructivism) ได้เป็นอย่างดีซึ่งองค์ประกอบข้างต้นล้วนก่อให้เกิดการเรียนรู้ออนไลน์อย่างเป็นระบบแก่ผู้เรียนและเป็นช่องทางหรือสื่อกลางในการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ณัฐฐินันท์ กัง, กุสุมา ใจสบาย, กรวรรณ สืบสม (2560, น. 254) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ 87.54/80.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิต ที่ระดับ 0.53) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.54) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.55) ความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.58)

เชน ชวนชม (2561 ,น. 37) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Microsoft office สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoftoffice มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์E1/E2 :80.73/81.27เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรม Microsoftoffice หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เรื่องการใช้งานโปรแกรมMicrosoft office อยู่ในระดับ "ความพึงพอใจมาก"

ปานวาส ประสาทศิลป์ (2558 ,น. 167) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ใช้อภิปราย E1/E2 ได้เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทำงานด้วย Edmodo และประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของเรียนหลังจากการ เรียนในห้องเรียนประกอบกับการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ และเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่ มีต่อบทเรียนออนไลน์ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การหาประสิทธิภาพ (E1/E2) จากบทเรียนออนไลน์ ภาษาอังกฤษ เพื่อความพร้อมในการทำงาน ได้ค่าประสิทธิภาพ 82.56/82.67

แสดงให้เห็นว่าบทเรียนออนไลน์ ภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทา งาน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ "ภาษาอังกฤษเพื่อความพร้อมในการทำงาน" ด้วยเอ็ดโมดู สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรีก่อนเรียนและหลังเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$= 24.30, S.D. = 2.32) สูงกว่าก่อนเรียน $\bar{X}$= 13.35, S.D. = 4.25) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.53) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$= 4.20, SD = 0.69

วินัย เพ็งภิญโญ, จรินทร อุ่มไกร (2559, น. 182) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่าย คอมพิวเตอร์4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ สื่อการเรียนออนไลน์,แบบฝึกหัดทบทวนท้ายบท, แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ t-test ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่องการสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลังเรียนด้วยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมร่วมมือเทคนิค สูงกว่าก่อน และ 3) ผลจากการประเมินความพึง พอใจของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมร่วมมือเทคนิคนั้นอยู่ในระดับดีมาก

กิตติยา ปลอดแก้ว (2559, น. 57) วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2)เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนจากบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนจากบทเรียน บนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยนครศรีธรรมราช จำนวน 35 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนการสอนผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ คือ 1) หน้าผู้เรียน 2) หน้าผู้สอน 3) เนื้อหา 4) กลุ่ม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 7) การประเมินผล บทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพ 85.45/84.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนจากบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนเว็บอยู่ในระดับดี

ไกรพ เจริญโสภา (2558,น. 7) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบ

พิมพ์เฟล็กโซกราฟี เพื่อหาคุณภาพบทเรียนออนไลน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการผลิตสื่อและการนำเสนอ และเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนบทเรียนออนไลน์และประเมินความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ระบบพิมพ์เฟล็กโซกราฟีกแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบบทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์ โดยใช้กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะเทคโนโลยีอุตสหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 24 คน ผลการวิจัยคุณภาพด้านเนื้อหาและการนำเสนอของบทเรียนของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย 4.37 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับคุณภาพดี คุณภาพด้านเนื้อหาและการนำเสนอของบทเรียนของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย 4.16 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 อยู่ในระดับคุณภาพดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนจากบทเรียนออนไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์ของกลุ่มทดลองที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ ในระดับพึงพอใจมาก

พัสตราภรณ์ เศรษฐวัฒน (2558,น. 69) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาประวัติศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงคเพื่อ 1) พัฒนาชุดฝกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา และ 2) ศึกษาผลการใชชุดฝกอบรมทางไกลเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรูเพื่อสงเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแกนักรียน โดยใชเนื้อหาและแหลงวิทยาการทางประวัติศาสตรสำหรับครูสังคมศึกษาผลการวิจัยปรากฏวา 1) ชุดฝกอบรมทางไกลเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรูเพื่อสงเสริมสำนึกความรักชาติให้เกิดแกนักเรียนโดยใชเนื้อหาและแหลงวิทยาการทางประวัติศาสตร สำหรับครูสังคมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หนวย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ 80/80 ตามที่กำหนดไว และ 2) ผลการใชชุดฝกอบรมทางไกลดังกลาว พบวา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย คือ 0.77 หรือคิดเป็นร้อยละ 77

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนออนไลน์ จากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2 ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนออนไลน์ ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3 ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4 ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 32คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

3. แบบประเมินชิ้นงานนักเรียนของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 10 ห้อง รวมจำนวน 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน (พิสุทธา อารีราษฎร์, 2551, น. 174 อ้างอิงใน อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. 2558, น. 104) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่ามีระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่ามีระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่ามีระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่ามีระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่ามีระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ได้ออกแบบตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และกระบวนการ ADDIE Model

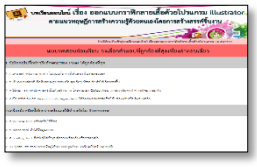
1. หน้าผู้ดูแลระบบ

2. หน้าหลักบทเรียน

3. หน้าคำชี้แจง

4. หน้าแบบทดสอบ

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การออกแบบหน้าจอ	4.00	1.00	มาก
2. การจัดวางเมนูต่าง ๆ	4.3	0.58	มาก
3. ดึงดูดความสนใจ	3.33	0.58	ปานกลาง
4. การใช้สีประกอบ	4.00	0.00	มาก
5. ความเหมาะสมในด้านการสื่อความหมาย	4.33	0.58	มาก
6. ความเหมาะสมของตัวแบบหนังสือ	4.33	0.58	มาก
โดยรวม	4.11	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.52)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ การสร้างงาน ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ที่พัฒนาขึ้น กับเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จำนวน 32 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพฯ

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
E1	32	10	266	8.31	83.13%
E2	32	10	277	8.67	86.56%

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 เท่ากับ 8.13/ 86.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จำนวน 32 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลฯ

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
32	10	119	277	0.79	79

จากตารางที่ 3 ผลการดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีค่าเท่ากับ 0.79 คิดเป็นร้อยละ 79 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนสูง

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนที่มีต่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผลแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจฯ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.88	0.49	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน	4.81	0.47	มากที่สุด
3. ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.88	0.34	มากที่สุด
4. ความสอดคล้องของเนื้อหา ภาพและวิดีโอที่นำเสนอ	4.88	0.34	มากที่สุด
5. ขนาดของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.81	0.47	มากที่สุด
6. ภาพกราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.91	0.30	มากที่สุด
7. ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.94	0.25	มากที่สุด
8. เสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.91	0.30	มากที่สุด
9. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้นำเสนอ	4.91	0.30	มากที่สุด
10. สีของตัวอักษรโดยรวม	4.88	0.42	มากที่สุด
11. ความชัดเจนของคำสั่ง	4.63	0.56	มากที่สุด
12. ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับเนื้อหา	4.52	0.47	มากที่สุด
13. การปฏิสัมพันธ์ภายในบทเรียน	4.83	0.49	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	**4.75**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ออกแบบกราฟิกลายเสื้อด้วยโปรแกรมอิลลาสเตรเตอร์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน ออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.75, S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้บทเรียนที่มี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ที่มีส่วนประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ผู้เรียน และ2) ผู้ดูแลระบบ ส่วนผู้เรียนประกอบด้วย 1) หน้าแรก 2) สมัครสมาชิก 3) เข้าสู่ระบบ 4) คำชี้แจง 5) วัตถุประสงค์ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) เนื้อหาบทเรียน 8) แจ้งคะแนน 9) แบบทดสอบหลังเรียน และ 10) ผู้พัฒนา ส่วนผู้ดูแลระบบประกอบด้วย 1) หน้าหลัก 2) ให้คะแนน 3) แก้ไขข้อมูล 4) ลบข้อมูล และ 5) เพิ่มผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ผู้ศึกษาได้นำรูปแบบ ADDIE MODEL และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานมาใช้ในการออกแบบบทเรียนตามแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา ปลอดแก้ว (2559, น. 57) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนการสอนผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นมี

ส่วนประกอบ คือ 1) หน้าผู้เรียน 2) หน้าผู้สอน 3) เนื้อหา 4) กลุ่ม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 7) การประเมินผล เช่นกัน

2. บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 4.11, S.D.= 0.52) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ ทำการออกแบบ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนโดย การประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ไกรพ เจริญโสภา(2558, น. 7) ได้ทำการศึกษา เรื่อง พัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชา การพิมพ์พื้นนูน เรื่องระบบพิมพ์เฟล็กโซกราฟี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมคุณภาพของบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.16, S.D. =0.37)

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ 83.13/86.56 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทเรียน ออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมให้อยู่ในระดับมาก จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้คะแนนใบงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วัชราภรณ์ เพ็งสุข (2559, น. 32) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์เท่ากับ 83.81/84.22 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับร้อยละ 79 หมายความว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้ และออกแบบลำดับการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน ตามหลักทฤษฎี ซึ่งเป็นเทคนิคช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่าง มีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัสตราภรณ์ เศรษฐวัฒน (2558, น. 69) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย คือ 0.77 หรือคิดเป็นร้อยละ 77

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.88, S.D. = 0.37) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าผู้ศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยอาศัยหลักการการนำเสนอเนื้อหาจะเป็น วิดีโอ รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้า ของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ เข้าใจ ในเรื่องนั้นๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา พรหมทา (2559, น. 9) ได้ทำการศึกษาเรื่องประยุกต์งานประดิษฐ์ โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.88, S.D = 0.34

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสร้างบทเรียนออนไลน์ในวิชาอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริม หรือให้ผู้เรียนได้ทบทวนบทเรียนในภายหลัง หรือใช้ในการศึกษาทางไกล

2. ในการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ควรมีการดูแล เรื่อง ระบบอินเตอร์เน็ตให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อความสะดวกในการเข้าไปใช้งานบทเรียนออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กิตติยา ปลอดแก้ว.(2559).เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึม. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย.* มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ไกรพ เจริญโสภา. (2558). *พัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาการพิมพ์พื้นนูน เรื่องระบบพิมพ์เฟล็กโซกราฟี.* มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัชราภรณ์ เพ็งสุข. (2559). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี*. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ The Knowledge Center.

พัสตราภรณ์ เศรษฐวัฒน. (2558). *ผลการใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาประวัติศาสตร์.โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14.*

เสาวภา พรหมทา. (2559.) *ประยุกต์งานประดิษฐ์ โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สมศักดิ์ ศรีเครือดง. (2562). *ครูผู้สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี.* สัมภาษณ์.

อัญญปารย์ ศิลปะนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: แอนนาออฟเซต.

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

The Development of an e-Learning based on Constructionism Theory on Video Creation from Images with Proshow Producer

เมวดี อุ่นมีศรี[1]
นคินทร พัฒนชัย[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 22 คน โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทเรียนอีเลิร์นนิง แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง แบบประเมินชิ้นงาน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer มี 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนผู้เรียน 2) ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.52) 3) ประสิทธิภาพของการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer มีประสิทธิภาพ 80.45/80.91 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 4) ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม Proshow Producer โดยความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง มีค่าเท่ากับ 0.66 หรือ ร้อยละ 66 และ 5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48)

คำสำคัญ : บทเรียนอีเลิร์นนิง, การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม Proshow Producer, ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน)

[1] นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
[2] อาจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to develop of an e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer, 2) to study the appropriate of the e-learning, 3) to study the efficiency of an e-learning, 4) to study the effectiveness index of an e-learning and 5) to study the learner's satisfaction with an e-Learning. The sample subjects were 22 students in mathayomsuksa 5/2 at Mueang somdet school, Somdet district, Kalasin province. They were selected by cluster random sampling. the instruments used in this study were an e-learning, the appropriate assessment form of an e-learning, worksheet assessment form, an achievement test and a questionnaire on satisfaction towards of an e-learning. The statistics used in data analysis were means, standard deviation, percentage, efficiency and effectiveness index.

The results showed that 1) an e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer had 2 major components : administrator and student, 2) the appropriate of an e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer was at high level ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.52), 3) the efficiency of an e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer was 80.45/80.91 base on efficiency criteria 80/80, 4) the effectiveness index of the students e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer was in the e-Learning 0.66 or 66% and 5) the students were satisfied with teaching and learning with an e-Learning on constructionism theory on video creation from Images with proshow producer was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48).

Keyword : e-Learning, video creation from Images with proshow producer,
Constructionism Theory

บทนำ

ในปัจจุบัน บทเรียน e-Learning เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการนำเสนอบทเรียนจากตำราเอกสารให้มาอยู่ในรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ โดยเป็นการนำเอาสื่อประสม ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ และเสียง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ นักศึกษาที่เรียนด้วยกันทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม ผนวกเข้ากับเนื้อหาของบทเรียน รวมถึงให้เข้ากับระบบเครือข่าย (Network) ซึ่งถือเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทางช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวช่วยในการเรียนรู้เพิ่มเติม เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปิยภัทร โกษาพันธุ, 2557, หน้า 62)

จากการสัมภาษณ์ คุณครูพัลลพ ชัยประโคม ครูผู้สอนรายวิชาดังกล่าว พบว่า เนื้อหาเรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ยังมีนักเรียนบางส่วนเรียนไม่ทัน มีเวลาเรียนไม่เพียงพอทำให้ไม่เกิดทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานเท่าที่ควร จึงมีความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่สามารถทบทวนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติตามได้นอกเหนือจากในห้องเรียน (พัลลพ ชัยประโคม, 2562, สัมภาษณ์)

บทเรียนอีเลิร์นนิงเป็นสื่อการเรียนการสอนในลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบ ด้วยภาพนิ่ง ภาพเคลื่อน ไหว ภาพกราฟิก เสียงและข้อความต่างๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้บ่อยครั้งเท่าที่ต้องการสามารถเรียนรู้หรือทบทวนบทเรียนซ้ำได้นอกเหนือเวลาเรียนและสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ทำให้ลดเวลาเรียน และลดภาระของครู (ทิศนา แขมมณี, 2545, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม ProShow Producer หมายถึง การสร้างวีดีโอจากภาพนิ่งด้วยโปรแกรมสำหรับเรียงลำดับภาพเพื่อนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ที่มีความสามารถสร้างผลงานได้ในระดับมืออาชีพ ด้วยเทคนิคพิเศษมากมาย ใช้งานง่าย เหมาะสมต่อการนำเสนอสื่อการเรียนการสอน การแนะนำอัตชีวประวัติ สามารถเขียนชิ้นงานออกมาในรูปแบบของวีซีดีได้อย่างรวดเร็ว เป็นโปรแกรมที่ช่วยสร้างแผ่นวีซีดีจากรูปภาพต่างๆ ที่ทำงานได้รวดเร็ว โดยสามารถทำการใส่เสียงเพลงประกอบได้ด้วย และสามารถแปลงไฟล์เป็นไฟล์ต่างๆ ได้ เช่น VCD, DVD หรือ EXE ฯลฯ ภาพที่ได้จัดอยู่ในคุณภาพดี ซึ่งโปรแกรมอื่นจะใช้เวลาในการทำงานนานพอสมควร

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎี Constructionism มีสาระสำคัญที่ว่าความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่ความรู้เกิดขึ้นและถูกสร้างโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (ลักขณา สริวัฒน์ 2557, หน้า 188)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานการสร้างวีดีโอจากภาพได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วย

ตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ตามเกณฑ์ 80/80

4. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และ พูลศรี เวศย์อุฬาร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/86.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (2) มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7796 ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 77.96 (3) เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ความคงทนในการเรียนรู้หลังจากเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง เมื่อเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ และ 4 สัปดาห์กับการทดสอบหลังเรียนทันทีมีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบทเรียนที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ และ (5) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมากเพราะคุณค่าที่ได้จากประสบการณ์เรียนแบบอีเลิร์นนิง ดังนั้นบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอนต่อไปในอนาคตได้

สุเมธา ปานพริ้ง และเอกนฤน บางท่าไม้ (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่อง การสร้างวีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบอีเลิร์นนิง เรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์ เพื่อการเรียนการสอนวิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษามีประสิทธิภาพ 84.13/91.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนแบบอีเลิร์นนิงเรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลการศึกษาผลงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนแบบอีเลิร์นนิง เรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษาโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Rubric) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 อยู่ในระดับดีมาก 4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน แบบอีเลิร์นนิงเรื่อง หลักการออกแบบการสร้างวิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอน วิชา คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการทำงานของคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.13) อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการสร้างการสร้างงชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง

โปรแกรมสร้างงานกราฟิกโดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยภาพรวมคุณภาพของบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.40, S.D. =0.51) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D = 0.47)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยADDIE Model

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ปัญหา การจัดการ เรียนการสอน ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจำแนกกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยกำหนดเป็นเนื้อหาย่อยโดยละเอียด ศึกษาหลักการและเทคนิควิธีสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิง จากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ออกแบบบทเรียนอีเลิร์นนิง ออกแบบเนื้อหาบทเรียน การเรียนรู้ต่างๆ ในบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. ขั้นการพัฒนา (Development) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) นำบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 3 คน นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 22 คน และประเมินความพึงพอใจ

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ และค่าประสิทธิผล และสรุปผลการวิจัยพร้อมกับจัดทำรายงานการวิจัย

2. เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

2. แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

3. แบบประเมินชิ้นงานจากการทำกิจกรรมในบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์มีทั้งหมด 2 ห้อง รวมทั้งหมด 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 22 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผลโดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน

4.1 วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้ศึกษานำคะแนนจากแบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงแบบสะเต็มศึกษา ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า น้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินผลงานที่ได้จากนักเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้สถิติค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ผลลัพธ์ได้จากทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, หน้า 7-20)

หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% ก็ให้ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการ สอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 ให้ปรับปรุงและทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์

หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน +2.5 ก็ยอมรับว่า สื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์เกิน +2.5 ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้น เช่นตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

4.3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลโดยการแปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้ (เผชิญ กิระการ, 2546, หน้า 1-3)

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.80 – 1.00 หมายความว่า ก้าวหน้าในการเรียนรู้สูงมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.50 – 0.59 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ปานกลาง

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.30 – 0.49 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อย

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.01 – 0.29 หมายความว่า ความก้าวหน้าในการเรียนรู้น้อยมาก

ค่าตัวเลขตั้งแต่ -1 – 0.00 หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้จากนักเรียนกลุ่ม

ตัวอย่าง มาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์, 2558, หน้า 105)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนผู้ดูและระบบและส่วนของผู้เรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนอีเลิร์นนิงได้ออกแบบตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจตรวจค้น ขั้นที่ 2 ขั้นการทดลอง ขั้นที่ 3 ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ ขั้นที่ 4 ขั้นการทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และกระบวนการ ADDIE Model ดังนี้

1. หน้าผู้ดูแลระบบ

2.หน้าหลักบทเรียน

3.หน้าคำชี้แจง

4.หน้าแบบทดสอบ

5.หน้าบทเรียน

6.หน้าคะแนนรวม

2. ผลการศึกษาความเหมาะสม ผู้ศึกษานำบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer พร้อมแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน แล้วนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ พบว่าความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.52) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการปะเมินความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.63	0.49	มากที่สุด
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.43	0.51	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.20	0.41	มาก
4. แบบทดสอบ	4.56	0.58	มากที่สุด
5. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง	4.43	0.50	มาก

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพ ของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

แสดงดังตารางที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5/2 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 22 คน โดยมีการทดสอบระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียน อีเลิร์นนิงที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ 80/80 ปรากฏว่า ผลค่าคะแนนที่ได้จากการทำ แบบประเมินผลงาน หรือ E1 เท่ากับ 80.45 และค่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังบทเรียน หรือ E2 เท่ากับ 80.91 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงดังตารางที่ 2

Click here to enter text.

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ประสิทธิภาพของวิธีการ	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ระหว่างเรียน (E1)	22	30	531	24.13	80.45
หลังเรียน (E2)	**22**	**10**	178	8.09	80.91

4. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผล ของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ที่พัฒนาขึ้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเมืองสมเด็จ จำนวน 22 คน โดยมีการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผลพบว่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.66 คิดเป็นร้อยละ 66 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับความก้าวหน้าทางการเรียนรู้สูง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
22	10	96	178	0.66	66

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจ บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น จากนั้นนำผลการสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.บทเรียนมีความน่าสนใจและดึงดูดใจ	4.82	0.39	มากที่สุด
2.การแบ่งหัวข้อของเนื้อหาชัดเจนไม่สับสน	4.27	0.46	มาก
3.การนำเสนอเนื้อหาง่ายต่อการทำความเข้าใจ	4.64	0.49	มากที่สุด
4.ปริมาณของเนื้อหากำลังดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป	4.50	0.51	มากที่สุด
5.ส่วนนำเข้าบทเรียน มีความเร้าใจและน่าสนใจ	4.77	0.43	มากที่สุด
6.สีสันของบทเรียน และความสวยงามบนหน้าจอ	4.68	0.48	มากที่สุด
7.ตัวอักษรชัดเจนอ่านได้ง่าย	4.73	0.46	มากที่สุด
8.ภาพประกอบมีความสวยงามคมชัด	4.64	0.49	มากที่สุด
9.ปุ่มต่าง ๆ มีการจัดวางเหมาะสม ใช้งานได้ง่าย	4.73	0.46	มากที่สุด
10.การใช้งานบทเรียนง่าย และสะดวก ไม่มีข้อติดขัด	4.64	0.49	มากที่สุด
11.ได้ทบทวนความรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.73	0.46	มากที่สุด
12.เสียงประกอบเหมาะสม	4.55	0.51	มากที่สุด
13.แบบทดสอบใช้ง่าย	4.64	0.49	มากที่สุด
14.ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียน	4.68	0.48	มาก
15.ท่านได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer	4.73	0.46	มากที่สุด
โดยรวม	**4.65**	**0.48**	**มากที่สุด**

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ศึกษาได้ทำการศึกษาได้พัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนอีเลิร์นนิง มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน ได้แก่ 1. ส่วนของผู้ดูแลระบบ 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้ารายงานผล 4) หน้าเพิ่มผู้เรียน 5) ลบผู้เรียน 6) แก้ไขผู้เรียน 7) หน้าเว็บบอร์ด และ 2. ส่วนผู้เรียน ได้แก่ 1) หน้าบทนำ 2) เข้าสู่ระบบ 3) หน้าวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 4) หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน 5) หน้าบทเรียน ได้แก่ (1) ขั้นการสำรวจตรวจค้น (2) ขั้นการทดลอง (3) ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (4) การทำเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ 6) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 7) หน้าคะแนนรวม 8) หน้าผู้พัฒนา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงได้ออกแบบตามแนวคิดกระบวนการ ADDIE Model และ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานมาใช้ในการออกแบบทเรียนแนวคิดดังกล่าว อาฐิภา พรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการสร้างการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิกโดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนการสอนผ่านบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ คือ 1) หน้าผู้เรียน 2) หน้าผู้สอน 3) เนื้อหา 4) กลุ่ม 5) กิจกรรมการเรียนการสอน 6) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 7) การประเมินผล

2. ความเหมาะสมของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม Proshow Producer ผลการประเมินความเหมาะสมของการพัฒนา บทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดย

การสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม Proshow Producer ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการหาความเหมาะสมจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีความคิดเห็นโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.48 และ S.D. = 0.52) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงมีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ทำการออกแบบตามแนวกระบวนการเรียนรู้และผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปใช้ทดลองได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการสร้างการสร้างงชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิกโดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยภาพรวมคุณภาพของบทเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. =0.51)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับเกณฑ์โดยรวมเป็นไปตามเกณฑ์ 80.45/80.91 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/86.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นกัน

4. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพด้วยโปรแกรม Proshow Producer ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.66 หมายความว่า หลังการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงแล้ว นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นร้อยละ 66 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60–0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง (เผชิญ กิจระการ, 2546, หน้า 1-3) เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer หมายความว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังจากบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับสูง เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบทเรียนอีเลิร์นนิงที่พัฒนาขึ้นมีการนำเสนอกรอบแนวคิดล่วงหน้าหรือซึ่งเป็นเทคนิคช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7796 ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 77.96 โดยพิจารณาจากเกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีประสิทธิผล

ค่าตัวเลขตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้สูง เช่นกัน

5. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้ศึกษาได้พัฒนาอีเลิร์นนิง โดยอาศัยหลักการ การนำเสนอเนื้อหาจะเป็น รูปภาพ ข้อความ และผู้เรียนสามารถทราบผลความก้าวหน้า ของตนเองทันทีเมื่อตอบเสร็จ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความสามารถของตนเอง และการแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความรู้ เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ และถ้าผู้เรียน ได้รับผลที่น่าพึงพอใจจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559) ได้ทำการสร้างการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิกโดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D = 0.47)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำการศึกษาไปใช้

1.1 จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนโดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิง ตามแนวทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างวีดีโอจากภาพ ด้วยโปรแกรม Proshow Producer พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นเนื่องจากเป็นการเป็นการเรียนรู้โดยใช้อุปกรณ์ผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย นักเรียนจึงสนใจมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

1.2 การตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนและอินเตอร์เน็ตของโรงเรียนว่ามีปัญหาหรือมีความเร็วพอที่จะทำให้เรียนบทเรียนอีเลิร์นนิงได้พอหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง ควรออกแบบให้ง่ายต่อการควบคุมบทเรียน จะช่วยให้การเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจ และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี

เอกสารอ้างอิง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5*(1), 7-20 มกราคม-มิถุนายน.

ทิศนา แขมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรูที่มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แหงจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ปิยภัทร โกษาพันธุ.(2557). *บทเรียนอีเลิร์นนิง.* สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2562, แหล่งที่มาจาก: https://sites.google.com/site/kwangelearning.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *วิธีคำนวณหาประสิทธิผล EI. การหาค่าประสิทธิผล EI.* สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2562. แหล่งที่มา : http://pattarapon.myreadyweb.com/ page-3949.html

พัลลพ ชัยประโคม ครูผู้สอนในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2562.

พุทธมนต์ อัจฉริยนนท์, ไพโรจน์ เบาใจ และพูลศรี เวศย์อุฬาร. (2561). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงตามสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่วนบุคคลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 12*(1), 86-98.

ลักขณา สริวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู.* กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สุเมธา ปานพริ้ง และเอกนฤน บางท่าไม้. (2557). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การสร้างวีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(2), พฤษภาคม – สิงหาคม มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์. (2558). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษาตามรูปแบบ ADDIE.* พิมพ์ครั้งที่ 1 ขอนแก่น: โรงพิมพ์แอนนาซอฟต์เซต.

อาฐิภาพรรณ บุญมี (2559). *การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง โปรแกรมสร้างงานกราฟิก โดยทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน.โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา.*

สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Academic Capacity Administration of Administrators Kusuman District in Sakhon Nakhon Province under Sakhon Nakhon Primary Education at service Area Office 1

จักรพงศ์ พิลา[1]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยจำแนก สถานภาพ และขนาดโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 269 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34-.76 มีค่าความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะการบริหาร การบริหารงานวิชาการ

[1] นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The purpose of this study was to (1) to study the academic administration competency of school administrators. According to teachers' opinions In Kusuman District Sakon nakonn Under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 (2) to compare the competency of school administrators According to the opinions of the school administrators and teachers In Kusuman District Sakon nakonn Under the Office of Primary Education District Sakon Nakhon District 1 By classifying the school status and size The sample group used in this research was administrators and teachers in schools. Under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, 269 people were selected by stratified random sampling. The instrument used for data collection was a 5 level estimation questionnaire with a classification power of .34-.76 with a confidence value of .96. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, test, t value and analysis. One way warping.

The findings were as follows

1. The level of academic administration competencies of school administrators. According to teachers' opinions In Kusuman District Sakon nakonn

2. The comparison of academic administration competencies of school administrators under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, in overall and in each level was at a high level. According to teachers' opinions In Kusuman District Sakon nakonn Under the Office of Primary Education District Sakon Nakhon District 1 Classified by overall status, found that the statistical significance is at .01 level classified by school size Overall, the differences are statistically significant at the .05 level.

Keywords: Administrative competency, Academic administration

บทนำ

การศึกษานับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนไปถึงพื้นฐานของการพัฒนาส่วนอื่นๆ ด้วย เพราะไม่ว่าจะทำการพัฒนาส่วนใดต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนเสียก่อน ดังนั้นการพัฒนาคนสามารถทำได้หลายๆ รูปแบบ อย่างที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาคนคือการให้การศึกษา ดังนั้นการพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน โดยที่ต้องพัฒนาคนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 43)

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีการปรับปรุงพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาเป็นที่ยอมรับในสังคม การบริหารงานวิชาการคือหัวใจหลักสำคัญในการบริหารสถานศึกษาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้นจะต้องมีการวางแผน ดังที่ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556 : 3) กล่าวว่า การบริหารวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีโอกาสในการตัดสินใจมากขึ้น หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบการบริหารวิชาการโดยตรง เป็นเรื่องที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งทางด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ความสำเร็จของการบริหารการที่ผู้บริหารได้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นตัวที่ช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้บริหารเป็นเสาหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อโรงเรียน งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็ คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

ปัญหาด้านการศึกษา เป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยตั้งแต่อดีตต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการปฏิรูปการศึกษามาแล้วเป็นระยะๆ แต่ปัญหาได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ปัญหาบางเรื่องต้องได้รับการปรับปรุง หรือปฏิรูปต่อไป โดยเฉพาะเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญโดยมีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษารอบแรกระหว่างปี พ.ศ. 2512 - 2551 แต่ผลของการปฏิรูปนั้นพบว่าระบบการศึกษาของไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามที่ตั้งไว้จึงนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษารอบ 2 หรือที่เรียกว่าการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2552-2561 แต่ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยโดยรวมอาจกล่าวได้ว่ายังเป็นปัญหาอยู่โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียน ด้านคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาที่ยังไม่ทั่วถึงเท่าเทียมและด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันก็ยังไม่สามารถตอบความต้องการของประเทศได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558: ก)

โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการบริหารโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ก็คือผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์วิสัยทัศน์ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม สนับสนุน ครู-อาจารย์ให้ได้พัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่2 พ.ศ. 2545 มาตรา 10 (กิตติ เพ็งนู, 2550: 12) ในการบริหารโรงเรียนนั้น สมรรถภาพของผู้บริหารเป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อจะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานวิชาการนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เทคนิควิธีการและกระบวนการบริหาร ที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 8)

การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร (จีรวิทย์ มันคงวัฒนะ, 2558: 1)

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาสูงนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี ดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญซึ่งก็หมายถึงการบริหารงานวิชาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่สำคัญที่สุดที่จะมีส่วนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านวิชาการ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยจำแนก สถานภาพและขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูสายผู้สอนโรงเรียนในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 26 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอกุสุมาลย์ จำนวน 358 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูสายผู้สอน โรงเรียนในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 259 คน ซึ่งได้มาจากกำหนดขนาดของกลุ่มจาก Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 259 คน แล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรแล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34-.76 มีค่าความเชื่อมั่น .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.42) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะด้านระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\overline{X}$= 4.11) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพพบว่า พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มากกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน จำแนกตามสถานภาพพบว่า พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการบริหารจัดการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการต่างๆ ภายในโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารได้ตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารเปิดโอกาส ให้บุคลากรและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีการวางแผนวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ค้นหาโอกาส อุปสรรคของการทำงานเพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และกลยุทธ์ เพื่อให้การบริหารงาวิชาการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสยาม สุกัน (2555: 131-132) ได้ศึกษาสมรรถนะการผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูกลุ่มป่งไฮ–น้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า 1. สมรรถนะการผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มป่งไฮ– น้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก วีระวัฒน์ พัชนี (2556 : 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลวิจัยพบว่าสมรรถนะการบริหารด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอวังน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปาริชาติ คำกอง (2556 : 129-130) ศึกษาเรื่องสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบึงโขงหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้าน สมรรถนะด้านระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านสมรรถนะด้านบริหารการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น ด้านสมรรถนะด้านพัฒนาหลักสูตรและบริหารการจัดการเรียนการสอน ด้านสมรรถนะด้านการประเมินและปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านสมรรถนะด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ด้านสมรรถนะด้านการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันสอดคล้องกับทรงศิลป์ มาตร์สร้อย (2556: ก) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครพนม สมรรถนะหลัก จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครพนมแตกต่างกับครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการบริหารจัดการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ รุ่งทิวา หนูเผือก (2554 : ง) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกีฬาในประเทศไทย

ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกีฬาใน ประเทศไทย จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนของโรงเรียน ขนาดกลาง และครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นว่าสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกีฬาในประเทศไทยทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ส่วน ทิพวรรณ คำยนต์ (2559: 984) ได้วิจัยสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตกันทรารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตกันทรารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้บริหารควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้

1.2 สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอกุสุมาลย์จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้บริหารควรมีสมรรถนะด้านพัฒนาหลักสูตรและบริหารการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูผู้สอนสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นการสะท้อนผลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

2.2. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการบริหารวิชาการ

2.3. ควรศึกษาการเสริมสร้างประสิทธิภาพสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.4 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาหรือส่งเสริมสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามากขึ้น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

กิตติ เพ็งนู. (2550). *การบริหารสถานศึกษาขั้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

จีรวิทย์ มันคงวัฒนะ. (2558). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. เข้าถึงได้จาก www.gotoknow.org. (วันที่ค้นข้อมูล : 2 กุมภาพันธ์ 2558).

ทรงศิลป์ มาตรีสร้อย. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

ทิพวรรณ คำยนต์. (2559). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตกันทรารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ปาริชาติ คำกอง. (2556). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบึงโขงหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศ.ม. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รุ่งทิวา หนูเผือก. (2554). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วีระวัฒน์ พัชนี. (2556). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอวังน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สยาม สุกัน. (2555). *สมรรถนะการผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูกลุ่มป่งไฮ – น้ำจั้น อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). *กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1*. สำนักพิมพ์ จุดทอง : กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *เอกสารประกอบการพิจารณาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

Factors Affecting the Effectiveness of Academic Affairs Administration of Nakhon Phanom Province under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

ไทพนา ป้อมหิน[1]
รชฏ สุวรรณกูฏ[2]
ทัสนา ประสานตรี[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน (2) เปรียบเทียบปัจจัยการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (4) หาอำนาจพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง (rxy=0.93)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.403 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ (1) ปัจจัยการบริหาร (2) ประสิทธิผลการบริหาร (3) การบริหารงานวิชาการ

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
[2] ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
[3] ผศ.ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The purposes of this research are; (1) to study factors level in academic administration and academic administration effectiveness of education institutions according to the opinions of the school administrators and teachers, (2) to compare academic administration factors and academic administration effectiveness of education institutions according to the opinions of the school administrators and teachers, (3) to study relationship of the factors which affect the academic administration effectiveness of education institutions and (4) to find power to predict factors that affect effectiveness of education institutions.

The research found that (1) level of factors in academic administration of education institutions according to the opinions of the school administrators and teachers overall and each aspect is at the highest level, (2) comparison results of factors in academic administration of education institutions according to the opinions of the school administrators and teachers classified by overall status, significant different was at .01. Comparison results of academic administration effectiveness of education institutions according to the opinions of the school administrators and teachers classified by school size, overall status significant different was at .01, (3) relationship between factors which affects the academic administration effectiveness of education institutions under Nakhon Phanom Office of Primary Education Service Area 1, overall has a high level of positive relationship (rxy=0.93) statistical significance at the level of .01 when considering each aspect found that the factors have a positive relationship with the effectiveness of academic administration with statistical significance at the level of .01 and (4) create an equation to predict factors that affects the academic administration effectiveness of education institutions under Nakhon Phanom Office of Primary Education Service Area 1, the prediction coefficient is at 0.403 with significance at.01.

Keywords: (1) Personnel Management, (2) Administrative Effectiveness,
(3) Academic Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะมาถึงและเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 5) งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 9)

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารที่จะอำนวยการให้กิจการทุกอย่างดำเนินการไปตามแผนงาน ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญมาก และเป็นหัวใจของการบริหารงานทั้งหมด ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมี ความตระหนักในการมีส่วนร่วม เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุน ร่วมคิดร่วมทำ ในการทำงานเป็นทีม ต้องได้รับการเตรียมความพร้อม มองเห็นคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดถึงการติดตามกำกับดูแล การดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจากการศึกษาคุณภาพด้านวิชาการของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ายังประสบปัญหาในด้านนี้ ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปปัญหาสำคัญในปัจจุบันของการจัดการศึกษาในทุกระดับคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีสาระเนื้อหาแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมดโดยไม่คำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียนเป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบเดียวแทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูสอนยังยึดติดกับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิมๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์แต่วิธีสอนยังไม่สอนให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ยังไม่ได้รับการอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 10) นอกจากนั้นปัญหาจากการบริหารงานวิชาการที่มีอยู่มากในหลักสูตรมีเอกสารที่ใช้ประกอบการจัดทำหลักการสอนไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ การวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดโครงสร้างการจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ครูขาดเอกสารและสื่อสำหรับสำหรับการค้นคว้าเพื่อจัดทำแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือครูมีภาระงานมาก การสอนโดยขาดการเตรียมการสอนทำให้บทเรียนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน หนีเรียน กระบวนการเรียนการสอนยังขาดการชี้แนะของครู การมีส่วนร่วมการให้รางวัลและการเสริมแรง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการปรับปรุงตลอดจนปัญหาที่มีผลมาจากผู้ปกครอง จัดการเรียนการสอนอาจเกิดจากโรงเรียนขาดงบประมาณเพื่อจัดสื่อการสอนหรือ

โรงเรียนขาดแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอและไม่มีความหลากหลายปัญหาการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนยังสอนแบบเดิมไม่เข้าใจวิธีบูรณาการเนื้อหาสาระและไม่สามารถสอนและบูรณาการได้ (กรมวิชาการ, 2546: 62-69)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้านอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนในทุกๆ ด้านซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้วิธีการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลการเรียน การสอน และการนิเทศการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1
4. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 2,626 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 249 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,377 คน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 2561:66) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 40) และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 จำนวน 394 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 10 จำนวน 112 คน ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 15 จำนวน 140 คน ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 25 จำนวน 142 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพการทำงาน เพศ อายุการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .36 - .80 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .24 - .77 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การหาสัมประสิทธิสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดมี 1 ด้าน คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.51) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.48) และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.39) ตามลำดับ

ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.95) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.93) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.90) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.86)

ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของครูผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีระดับความคิดเห็นมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.27) ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.25) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.08) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.01)

ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.57) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.44) ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.38) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.37)

ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สถานศึกษาขนาดกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.58) ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.56) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.40)

ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สถานศึกษาขนาดใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ($\overline{X}$ = 4.48) ปัจจัยด้านงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.38) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.39) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.25)

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.96) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.94) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.93) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.84)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของครูผู้สอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.31) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.27) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.11)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.68) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.67) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.56) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.37)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของสถานศึกษาขนาดกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.77) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.59) ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.52)

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.60) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.54) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.26)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยการบริหารงานวิชาการของถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามสถานภาพพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มากกว่าครูผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครูปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 มากกว่าครูผู้สอน ทั้ง 4 ปัจจัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง (r_{xy}=0.93)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ คุณภาพการสอนของครู (r_{xy}=0.86) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (r_{xy}=0.85) ปัจจัยด้านงบประมาณ (r_{xy}=0.80) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร(r_{xy}=0.68) เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผลดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ปัจจัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ ประสิทธิผลด้านการวัดและประเมินผล (r_{xy}=.68)ประสิทธิผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (r_{xy}=0.63) ประสิทธิผลด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (r_{xy}=0.59) ประสิทธิผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (r_{xy}=0.58) ประสิทธิผลด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (r_{xy}=0.55) ประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (r_{xy}=0.52) ประสิทธิผลด้านการนิเทศการศึกษา (r_{xy}=0.49)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ปัจจัยคุณภาพการสอนของครูพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ ประสิทธิผลด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (r_{xy}=0.93)ประสิทธิผลด้านการวัดและประเมินผล (r_{xy}=0.86)ประสิทธิผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (r_{xy}=0.83) ประสิทธิผลด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา(r_{xy}=0.67) ประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา(r_{xy}=0.64) ประสิทธิผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (r_{xy}=0.63)ประสิทธิผลด้านการนิเทศการศึกษา (r_{xy}=0.57)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านปัจจัยงบประมาณพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ ประสิทธิผลด้านการวัดและประเมินผล(r_{xy}=0.81) ประสิทธิผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (r_{xy}=0.77)ประสิทธิผลด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (r_{xy}=0.71)ประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (r_{xy}=0.67)ประสิทธิผลด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา(r_{xy}=0.64) ประสิทธิผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา(r_{xy}=0.62) ประสิทธิผลด้านการนิเทศการศึก(r_{xy}=0.61)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านปัจจัยผู้ปกครองและชุมชนพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ ประสิทธิผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (r_{xy}=0.86)ประสิทธิผลด้านการวัดและประเมินผล (r_{xy}=0.84) ประสิทธิผลด้านการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (r_{xy}=0.84) ประสิทธิผลด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (r_{xy}=0.67)ประสิทธิผลด้านการนิเทศการศึกษา (r_{xy}=0.61) ประสิทธิผลด้านการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา(r_{xy}=0.61) ประสิทธิผลด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (r_{xy}=0.60)

ผลการการสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ 4 ตัวแปร พบว่า มี 4 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_2) ปัจจัยด้านงบประมาณ(X_3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_4) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.403 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน(X_4) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_1)โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.385, 0.239, 0.063, ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้สามารถ

ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 90.50 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 90.50 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ ± .108

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = .783 + .351X_2 + .256X_4 + .191X_3 + .038X_1$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z' = .403Z_2 + .385Z_4 + .239Z_3 + .063Z_1$

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ศึกษาระดับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ส่วนมากได้นำปัจจัยการบริหารงานวิชาการด้านต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิลฮาม อาเก็ม (2557: 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน สุชาดา ถาวรชาติ (2559: 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์ (2559: ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียนของครู พฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน การวิจัยในชั้นเรียนของครู พฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ราตรี สอนดี (2559: ง) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก พรนภา บุราณรมย์ (2560: ง) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ที่กำหนดงานนโยบายในการบริหารสถานศึกษา ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตาม จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา วีระวุฒ (2554: 118-119) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าอิทธิพลเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คุณลักษณะความเป็นครู และภาวะผู้นำของของผู้บริหาร

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดกลางมีบุคลากร งบประมาณและมีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการดำเนินงานส่งผลให้มีการวางตัวบุคคลในการดำเนินงาน แบ่งงานและทำงานกันได้อย่างชัดเจน ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างการบริหารที่ใหญ่มากบุคลากรจำนวนมาก อาจจะทำให้มองว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรค่อนข้างน้อย การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรไม่ทั่วถึง ทำให้การบริหารงานมีความยุ่งยาก ปกครองไม่ทั่วถึงทั้งโรงเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณและทรัพยากร ทำให้มีเวลาที่ค่อนข้างน้อยในการดำเนินงาน ทรัพยากรอาจไม่เพียงพอในการดำเนินงาน รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนขาดผู้บริหารที่จะคอยควบคุม นิเทศ ติดตาม ควบคุม ประเมินผล รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องหรือกระตุ้นส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานตามนโยบาย สอดคล้องกับ ศิรภัทรสร เตี้ยงสูงเนิน (2555 : ค) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจาณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดกลางมองว่า ด้วยขนาดของสถานศึกษา และจำนวนบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงส่งผลให้มีการนำปัจจัยการบริหารในด้านต่างๆมาใช้ในการดำเนินงานในโรงเรียนได้เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับ ธนิต เดือนแจ้งรัมย์ (2551: 117) ได้วิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยได้เปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ในด้านผู้บริหารเปิดโอกาสเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเปรียบเทียบตามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้รับนโยบายมาโดยตรงอาจเกิดการสื่อสารที่ผิดพลาดระหว่างผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติอาจทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับวิไลลักษณ์ แก้วอุ่นเรือน (2554: ข) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน สมเพท วงษาเนา (2553 : ง) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจาณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมองว่า ด้วยขนาดของสถานศึกษา จำนวนบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรเพียงพอต่อการดำเนินงานตามนโยบายส่งผลให้มีการนำปัจจัยการบริหารในด้านต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานในโรงเรียนได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้อง ซึ่งสอดคล้องกับ อุทัยวรรณ โมธรรม (2552: 111) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม พบว่า ผลการเปรียบเทียบตามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง สูงกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วน สมเพท วงษาเนา (2553: ง) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง (r_{xy}=.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้แก่ คุณภาพการสอนของครู (r_{xy}=.86) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (r_{xy}=.85) ปัจจัยด้านงบประมาณ (r_{xy}=.80) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (r_{xy}=.68) ทั้งนี้เนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีการกำหนดกรอบโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการอบรมพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครู มีแผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา มีแผนนิเทศติดตาม ให้ความสำคัญกับงาน มุ่งเน้นบริหารงานวิชาการเพราะเป็นงานหลักที่จะส่งผลต่อเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา โตฉ่า (2552) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานวิชาการของ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มนูญ พันธ์หล่อ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ปัจจัยการบริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ 4 ตัวแปร พบว่า มี 4 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_2) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (X_4)ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .403 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน(X_4) ปัจจัยด้านงบประมาณ (X_3) ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .385, .239, .063, ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยทางการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการ นำผลการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา

2. ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสูงสุดคือ ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นครูผู้สอนจึงควรได้รับการพัฒนา เช่น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตลอดจนเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการใช้และการผลิตสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสม นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความถนัด ความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา และมอบหมายงานให้ตรงตามความถนัด เพื่อครูจะได้มีความสุขและเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน และสิ่งสำคัญคือ ขวัญและกำลังใจ ซึ่งมีผลอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับความรู้สึกส่วนนี้ของครูทุกคน

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่เป็นปัจจัยในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านคุณภาพการสอนของครู ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ควรพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ พัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของอาคารเรียน การจัดหา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546).*หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.* กรุงเทพมหานคร:องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. (ร.ส.พ.).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)* กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือเส้นทางครูมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล: กรุงเทพฯ* โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศการศึกษา ปีการศึกษา 2561.*นครพนม.

บุญชม ศรีสะอาด.(2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ. ฉบับปรับปรุงใหม่.:สุวีริยาสาสน์.

อิลฮาม อาเก็ม. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล.* มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

สุชาดา ถาวรชาติ.(2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์.(2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.* มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราตรี สอนดี.(2559). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.* การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรนภา บุราณรมย์.(2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภัทรา วีระวุฒิ.(2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี.* มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

ศิรภัทรสร เตี้ยงสูงเนิน (2555). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ธนิต เดือนแจ้งรัมย์ (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วิไลลักษณ์ แก้วอุ่นเรือน(2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ในจังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยนครพนม.

สมเพท วงษาเนา (2553). *ประสิทธิผลการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอำเภอศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยนครพนม.

อุทัยวรรณ โมธรรม (2552). *ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยนครพนม.

เอมิกา โตฉ่า (2552).*ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2.* วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาแพงเพชร.

มนูญ พันธ์หล่อ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มที่ 1.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

Roles of Administrators on Teachers' Skills Development in Classroom Management in the 21st Century of Schools under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 2

ธวัชชัย สัญจรเลิศ[1]
ชาญวิทย์ หาญรินทร์[2]

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ ใน 3 ด้านหลัก คือ (1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 1,898 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,717 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 30 ครูผู้สอนร้อยละ 15 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน ครูผู้สอน จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (ratting scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น(reliability) เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) การทดสอบค่าที (t-test Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(F-test One–way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

2. การเปรียบเทียบ สภาพปัจจุบันต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบ สภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: (1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา (2) การพัฒนาทักษะของครู (3) ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

[1] นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

[2] อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The development of teachers 'skills in order to change the behavior of learning management in accordance with the development of learners' skills in the 21st century is very necessary because teachers play an important role in the educational management process. The purpose of this study was to study and compare current and desirable conditions on the role of administrators on teachers' skills development in classroom management in the 21st century of schools under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 2 classified by status and experience in 3 main areas: (1) learning and innovation skills (2) information skills media and technology (3) Life and career skills. Population used in the research were school administrators and teachers in the schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 2 amount 1,898 people, divided into 181 school administrators, 1,717 teachers. Specify the sample size by using the percentage criteria as follows: 30% of school administrators, 15% of teachers have 317 people, divided into 57 school administrators and 260 teachers. The instrument used in data collection was a five - rating scale questionnaire with the discrimination between 0.58 and 0.85, and the reliability of 0.99. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent Samples) and F - test (One - way ANOVA).

The results were

1. Present conditions role of administrators on teachers' skills development in classroom management in the 21st century of schools under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 2 at the high level both in overall and in individual aspects. Which can be arranged in descending order as follows Life and career skills Learning and innovation skills And information skills Media and technology.

2. The comparison present conditions for the role of administrators on teachers' skills development in classroom management in the 21st century of schools under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 2 classified by status and experience differences were statistically significant at the level of .05.

3. Comparison desirable state of the role of administrators on teachers' skills development in classroom management in the 21st century of schools under Nakhon Phanom Primary Education Area Office 2 classified by status and experience differences were statistically significant at the level of .05.

Keywords: Roles of administrators Teachers' skills development Teachers' skills in the 21st century

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่12 (พ.ศ.2560-2564) ระบุว่าการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถของคน ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะต้องสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตเป็นสิ่งสำคัญ การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษา ให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 15) ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ซึ่งกำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" มาตรา 8 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 3 ประการ คือเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5-6)

การพัฒนาครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 ได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบ ด้วยทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตากรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: จ) จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงมีความสำคัญเพราะครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนที่มีคุณภาพ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากความเป็นมาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีประสิทธิผล ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ของวิจารณ์ พานิช (2555) เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นเพื่อการศึกษาในครั้งนี้มีดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่
   - 1.1 ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
   - 1.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
   - 1.3 การสื่อสารและการร่วมมือ
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ได้แก่
   - 2.1 ความรู้ด้านสารสนเทศ
   - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ
   - 2.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยี
3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ได้แก่
   - 3.1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
   - 3.2 การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
   - 3.3 ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
   - 3.4 การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้
   - 3.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 ในพื้นที่ 6 อำเภอของจังหวัดนครพนม ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน โพนสวรรค์ อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้าและอำเภอนาทม จำนวน 185 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 181 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,717 คน รวมประชากร 1,898 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 30 ครูผู้สอนร้อยละ 15 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 57 คน ครูผู้สอน จำนวน 260 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าอุเทน โพนสวรรค์ อำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาหว้าและอำเภอนาทม แล้วเลือกสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 สถานภาพ ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษา
2) ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์ จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) น้อยกว่า 5 ปี
2) 5 -10 ปี
3) มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น(reliability) เท่ากับ 0.99 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List)โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ศึกษานำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกให้โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตให้ตอบแบบสอบถาม

3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จำนวนทั้งหมด 317 ฉบับ

4. ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้จำนวน 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.42 พร้อมทั้ง ตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนแล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้อ ด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

3.1 จำแนกตามสถานภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที t-test (Independent Sample)

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยทุกทักษะอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสื่อสารและการร่วมมือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยทุกทักษะอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้ด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านสารสนเทศ และความรู้เกี่ยวกับสื่อ

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยทุกทักษะอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว และการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง

2. การเปรียบเทียบ สภาพปัจจุบันต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ

และประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบ สภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีการวางแผนการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาทักษะครูและบุคลากรอย่างจริงจัง อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และส่งเสริมทักษะแก่ครูอยู่เสมอ ให้ครูสร้างสรรค์ผลงานการปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best practice) ฝึกทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีการสืบค้นสื่ออย่างเพียงพอ พัฒนาการผลิตสื่อของครูด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้บริหารมีการกำหนดแผนงาน ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา อบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยใช้รูปแบบการวิจัย ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้แสดงผลงานของตนเอง ศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่นในด้านต่างๆ เพื่อค้นพบแนวทางการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จแล้วและนำมาพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ

ทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละทักษะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้ด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านสารสนเทศ และความรู้เกี่ยวกับสื่อ สอดคล้องกับ วรลักษณ์ คำหว่าง (2559: 88-90) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพทักษะครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านที่ 3 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ รองลงมาคือทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านที่ 2 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับ ปาริชาติ เภสัชชา (2557 : 85) ได้ศึกษา การพัฒนาสมรรถนะครูผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้นำสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูผู้นำมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของยุคเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการนำมาใช้ในการเข้าถึงข้อมูลให้มีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งปัญหาเรื่อง งบประมาณ การสนับสนุนของผู้บริหารและความชำนาญในการฝึกฝนในด้านเทคโนโลยีของครูที่มีอายุมากย่อมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางค่อนข้างช้า

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยทุกทักษะอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสื่อสารและการร่วมมือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ครูให้

ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับ สุกัญญา แช่มช้อย (2555: 118) กล่าวในวารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงแนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า โลกในยุคปัจจุบันได้หมุนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ ที่ปัจจัยในการผลิตและแข่งขันกำลังเปลี่ยนไปเป็นปัจจัยที่ไม่อาจจับต้องได้มากขึ้น ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดเข้มแข็งเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างทักษะและสมรรถนะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ยังสอดคล้องกับ รศ.ดร.พรทิพย์ ไชยไสและคณะ (2556: 26) กล่าวในวารสารการวิจัยสังคมศาสตร์ ถึงการพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ พบว่า นวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษาครูมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การบูรณาการสาระความรู้ ผนวกวิธีการสอน และเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะแต่ละสมรรถนะในด้านเทคโนโลยีการศึกษา และสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ และกิจกรรมที่ส่งผ่านโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะของนิสิต/นักศึกษา และองค์ประกอบที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงานของครู

การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ส่วนครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

การเปรียบเทียบ สภาพที่พึงประสงค์ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะของครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ส่วนครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารต้องการกำหนดแนวทาง การสืบค้นสื่อ การใช้สื่อ การพัฒนาและการส่งเสริมสื่อของครูให้ตรงกับตัวชี้วัด ฝึกฝนทักษะในการผลิตสื่อออกแบบและใช้สื่อได้ตรงกับตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจัดเก็บสื่อได้อย่างเป็นระบบส่งเสริมต่อกระบวนการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพสื่อและการจัดเก็บสื่อได้อย่างเป็นระบบ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในทักษะด้านสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี ควรมีการส่งเสริมจัดประสบการณ์ ฝึกฝนให้ครูได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างทักษะทางด้านเทคโนโลยี ให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.2 ในทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม เกี่ยวกับ ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการฝึกทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้ครู สร้างสรรค์ผลงาน โดยส่งเสริมการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีเลิศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะครูในด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะครูในด้านการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงสำหรับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปาริชาติ เภสัชชา. (2557). การพัฒนาสมรรถนะครูผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 *.วิชาการ.* 85

พรทิพย์ ไชยไส และคณะ. (2556). "การพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้," *วารสารสังคมศาสตร์ สมาคมการวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรลักษณ์ คำหว่าง. (2559). *การศึกษาสภาพทักษะครูในศตวรรษที่ 21ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์.* กรุงเทพฯ: ตถาตาพับลิเคชั่น.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2555). "แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21," *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.* 14(2). 118.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560- 2564) เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก* ราชกิจจานุเบกษา (30 ธันวาคม 2559).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

State and Guidelines Teacher Development of Curriculum and Learning Management in Private Schools under Buriram Provincial Education office

ตุลยา ธีรวิโรจน์[1]
กิติวัชร ถ้วยงาม[2]
เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและระดับชั้นที่สอน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 254 คนได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พบว่า 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ควรปรับประยุกต์หลักสูตรรายวิชาให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 2) ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ควรศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่

---

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

[2] อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

[3] อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนจัดชุมนุมทางวิชาการได้หลากหลาย นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน 4) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ควรให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระร่วมกันวางแผนจัดหาและผลิตสื่อตามความเหมาะสมได้สื่อที่หลากหลาย 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพและหลากหลายตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

คำสำคัญ: การพัฒนาครู , บริหารหลักสูตร , การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

This study aimed to study the state of teacher development in curriculum administration and learning management in private schools. Under the Office of Buriram Province To compare teachers' opinions about teacher development in curriculum management and learning management. Classified by work experience and grade level taught And to study the guidelines for teacher development in curriculum management and learning management The research is divided into 2 phases: Phase 1 studies and comparing the state of teacher development in curriculum administration and learning management. The sample consisted of 254 teachers, selected by stratified random sampling. The tools used were questionnaires. Statistics used were percentage, average, standard deviation. And test the hypothesis by using the t-test And one-way analysis of variance. Phase 2 development guidelines for curriculum administration and learning management By interviewing 5 experts using specific selection methods The tools used were interview forms, data analysis by content analysis.

The findings were as follows

1. The state of teacher development in curriculum administration and learning management in private schools under the Office of Buriram Provincial Education were at a high level. The aspect with the highest mean was In measurement and evaluation of learning And the aspect with the lowest mean is In the use and development of innovative media technology for learning management

2. Teachers' opinions on the state of teacher development in curriculum management and learning management in private schools Under the Office of Buriram Province Classified by work experience Overall is no different. When considered in each aspect, it was found that the measurement and evaluation of learning Significantly different at .05, while other aspects were not different and Classified by teaching grade Overall is no different. When considering each aspect, it was found that no difference

3. Opinions from interviews with experts about teacher development guidelines in curriculum management and organization Learning found that 1) in the course construction and development Should adapt the course curriculum to the learner's context and can be put into practice. 2) Knowledge, ability in learning design Should study and analyze individual learners in order to use the information in the learning management plan. 3) Learning management that is student-centered There should be a survey of student needs. Organize various academic gatherings Students join the activity with fun. 4) The use and development of media, technological innovation for learning management. Teachers of each subject should share a plan for procurement and production of media as appropriate. 5) Various media for measurement and evaluation of learning should be used to measure and evaluate quality and diverse tools. According to indicators to achieve learning standards

Keywords: Teacher Development , Curriculum , Learning Management

บทนำ

การจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรมในการดำรงชีวิต มีคุณภาพและการจัดการศึกษาต้องมีนโยบายที่เป็นเอกภาพแต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรคณะกรรมการต้องจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาความเป็นไทยเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและยังต้องจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ในการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพของตนการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาและการจัดการระบบที่ดีมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554: 4)

การพัฒนาบุคลากรถือเป็นปัจจัยหนึ่งของหน่วยงาน เพราะคนเป็นตัวการสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากหน่วยงานใดได้คนดีมีความสามารถและมีความจงรักภักดีต่อหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ก็จะบังเกิดผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่จะให้คนในหน่วยงานนั้น เป็นคนดีคนเก่งและมีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ หน่วยงานหรือองค์การต้องมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สมเกียรติ พ่วงรอด, 2554: 126)

การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้แน่ใจว่าครูมีการเรียนรู้และพัฒนาปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพราะการสอนที่ดีไม่ได้เกิดขึ้นได้ด้วยความบังเอิญ และสถาบันผลิตครูไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกแง่มุมที่กว้างขวางสำหรับบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพครู เมื่อนักศึกษาครูสำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพครูและได้บรรจุเข้าทำงาน ครูบรรจุใหม่ใช้เวลานานนับปีกว่าจะมีทักษะที่ต้องการในการทำตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้แต่ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนแล้วก็ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ หากครูไม่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะทำให้นักเรียนขาดโอกาสการเรียนรู้ที่เต็มศักยภาพ และเรียนรู้ด้วยความเบื่อหน่าย (Mizell, 2010: 22)

การปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณา จักรไทยฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้บัญญัติไว้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่งการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ อำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการ สถานศึกษาเอกชนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีบทบาท หน้าที่ให้การศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานแก่ประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560: 14)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์เป็นหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 19/2560 สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน 2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการคำสั่งฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้มีหน่วยงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัดซึ่งรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนดังนั้นผลจากคำสั่งดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนเอกชนซึ่งเดิมนั้นอยู่ในการดูแลรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้เปลี่ยนสังกัดมาเป็นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์นั้นดูแลรับผิดชอบโรงเรียนเอกชนในสังกัดทั้งสิ้น 36 โรงเรียน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. 2561 : 19)

ประกอบกับในปีงบประมาณ2562ที่ผ่านมาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการดำเนินงานในการตรวจติดตามการดำเนินการสถานศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ

จังหวัดบุรีรัมย์มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ผลการทดสอบให้โรงเรียนสามารถนำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) จะเห็นได้ว่าในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ระดับชั้นประถมศึกษามีผลการทดสอบเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศร้อยละ 6.95 ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีผลการทดสอบเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศร้อยละ 0.91 ชี้ให้เห็นว่าระดับช่วงชั้นที่สอนนั้นมีผลต่อคะแนนทดสอบทางการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ได้ตระหนักเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาและมีแนวทางการดำเนินงานโดยได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มงานวัดผลและประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ได้ทำการสำรวจปัญหาที่พบคือ ครูขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ขาดความรู้ความเข้าเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย เลือกวิธีสอนไม่เหมาะสมกับบทเรียน ขาดความรู้ในการที่จะนำสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการวัดผลและประเมินผล พบว่าโรงเรียนเอกชนมีความต้องการและความจำเป็นที่จะได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู 5 ด้าน คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (กลุ่มงานวัดและประเมินผลสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์, 2562: 2-3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไปและบุคลากรของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตระหนักเห็นความสำคัญในปัญหาดังกล่าวจึงสนใจศึกษาการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะดังกล่าว ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้บรรลุเป้าหมายทุกประการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

3. ครูที่สอนระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 714 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608-610; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555: 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 254 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามระดับชั้นที่สอน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการรวบรวมกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)ได้แก่ มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน 10 ปีขึ้นไป และเป็นโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของโรงเรียนสูงกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพทั่วไป

1. ประสบการณ์ในการทำงาน
   - 1.1 น้อยกว่า 5 ปี
   - 1.2 5-10 ปี
   - 1.3 10 ปีขึ้นไป
2. ระดับชั้นที่สอน
   - 2.1 ประถมศึกษา
   - 2.2 มัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือมีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลปรากฏว่าข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูจำนวน 30 คนในโรงรียนตุลยาธร แบบสอบถาม จำนวน 43 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficien) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.975

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามและหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามด้วยตนเอง สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาได้ 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยวิเคราะห์การทดสอบด้วยค่า t (t-test แบบ Independent Samples Test) และความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปมาน (Inductive Method)

2. นำข้อมูลมาเรียบเรียงในรูปของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)

3. ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูลโดยการอธิบายความ (Explanation) และตีความหมายข้อมูลที่ได้ (Interpretation)

4. นำเสนอเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

1. การศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับชั้นที่สอน

โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.1 โรงเรียนของท่านมีการนำผลการประเมินผลมาปรับปรุงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างไร

แนวทางการพัฒนา

1.1.1 ปรับประยุกต์หลักสูตรรายวิชา กิจกรรม หรือโครงการ และหน่วยการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียน ท้องถิ่น และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.1.2 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบโดยมีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชาหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.2 โรงเรียนของท่านมีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนอย่างไร

แนวทางการพัฒนา

1.2.1 มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนรายบุคคลทุกระดับชั้นมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

1.2.2 แผนการสอนของครูผู้สอนมีการปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลการเรียนของนักเรียนเป็นองค์ประกอบ ข้อมูลผลการเรียนในภาพรวมถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

2.1 โรงเรียนของท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างไร

แนวทางการพัฒนา

2.1.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ข้อมูลที่มีลักษณะยั่วยุให้ออกความคิดเห็นได้ เช่น วิชาสังคมศึกษา และวรรณคดีเป็นลักษณะพิเศษที่ครูจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดกิจกรรมการใช้ความคิด อภิปราย นำไปสู่ข้อสรุป เป็นผลของการเรียนรู้และการสร้างนิสัยยอมรับฟังความคิดเห็นกัน เป็นวิถีทางที่ดีในการปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

2.1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้จากการค้นคว้าทดลองและการอภิปราย โดยใช้หลักเหตุผล เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้สร้างความรู้เองโดยตรง เพียงแต่ครูต้องรู้จักการใช้คำถามที่ยั่วยุและเชื่อมโยงความคิดประกอบกับการได้มีโอกาสทำการทดลอง เป็นการปฏิบัติร่วมกัน ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2.2 โรงเรียนของท่านมีการออกแบบเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างไร

แนวทางการพัฒนา

2.2.1 ศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกัน และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถและเต็มศักยภาพของแต่ละคน

2.2.2 ให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบ และแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควรมีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลสำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 โรงเรียนของท่านมีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้อย่างไร

แนวทางการพัฒนา

3.1.1 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3.1.2 จัดทำกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีวิทยากร ให้ความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างน้อย 1 ครั้ง/ภาคเรียน

3.2 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพหรือไม่ อย่างไร

แนวทางการพัฒนา

3.2.1 มีการสำรวจความสนใจ ความถนัด ความต้องการของนักเรียนจัดชุมนุมทางวิชาการได้หลากหลาย สอดคล้องกับผลการสำรวจกิจกรรมแต่ละชุมนุมน่าสนใจมีที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญ นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน มีผลงานปรากฏชัดเจน

3.2.2 มีการจัดมุม /แหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งภายในและหรือนอกห้องเรียนหลากหลายรูปแบบและวิธีการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีแหล่งให้นักเรียนเผยแพร่ความรู้และผลงานของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดและดำเนินการ

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

4.1 โรงเรียนของท่านมีการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างไร

แนวทางการพัฒนา

4.1.1 ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนจัดหาและผลิตสื่อที่ต้องการใช้โดยชักชวนผู้รู้ในท้องถิ่น หรือผู้ปกครองร่วมคิดและจัดทำตามความเหมาะสมได้สื่อที่หลากหลาย สื่อทุกชิ้นช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็ว

4.1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดหา และผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา กับครูผู้สอนรวมทั้งผู้ปกครองหรือชุมชน โดยเฉพาะสื่อที่ทำจากวัสดุท้องถิ่น มีการใช้และพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอน มีระบบการบริการ การใช้และบำรุงรักษาสื่อรวมทั้งมีการขยายผลการใช้สื่อที่มีคุณภาพ และเผยแพร่แก่ผู้สนใจ

4.2 โรงเรียนของท่านมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างไร

แนวทางการพัฒนา

4.2.1 ครูผู้สอนทุกคนมีการผลิตสื่อนวัตกรรมและฝ่ายวิชาการมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของครูผู้สอนภาคเรียนละ 1 ครั้ง นำผลมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สถานศึกษามีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า

4.2.2 ประเมินผลโดยการให้นักเรียนประเมินครูผู้สอนในการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เพราะผู้ที่จะประเมินผลได้ชัดเจนที่สุดคือผู้เรียน หากครูผู้สอนท่านใดได้คะแนนจากการประเมินน้อย ทำการสอบถามถึงเหตุผลของการใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5.1 โรงเรียนของท่านสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องอย่างไร

แนวทางการพัฒนา

5.1.1 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เน้นคำถามเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า วัดและประเมินผลครอบคลุมตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้ด้วยความรู้ ความเข้าใจทักษะกระบวนการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือภาระงานการปฏิบัติในลักษณะผลผลิตหรือผลงาน กำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริง ต้องใช้เทคนิคหลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบปฏิบัติจริง และใช้แฟ้มผลงาน

5.2 โรงเรียนของท่านเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างเหมาะสมได้อย่างไร

แนวทางการพัฒนา

5.2.1 มีการเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนที่มีคุณภาพและหลากหลาย โดยผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์การวัดให้ชัดเจน ทำการวัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ มีความยุติธรรมในการวัด แปลผลอย่างถูกต้อง และนำผลที่วัดได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อประกอบการจัดกิจกรรม ขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา ไม่เข้าใจและรู้จักวิธีการใช้นวัตกรรมที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น ขาดความชำนาญในการใช้นวัตกรรม ขาดความต่อเนื่องในการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่จะพัฒนาสื่อนวัตกรรม การจัดหา การใช้ การดูแลรักษาและขาดงบจัดหาสื่อทันสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จอย ทองกล่อมศรี (2560: 86-87) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูต้องการให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเข้าใจและสนใจ มีการจัดประชุมการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษา โดยให้ครูและเพื่อนครูมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการใช้นวัตกรรมหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่กำลังทำนวัตกรรม ส่งเสริมให้ครูมีการเลือกใช้และผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนทุกปีมีการแลกเปลี่ยนวิธีการและผลการใช้นวัตกรรมซึ่งกันและกัน จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการพัฒนานวัตกรรมและการวิจัยยังส่งผลให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองทั้งต่อตัวครูและบุคลากรผู้ผลิต และต่อผู้เรียนที่ได้รับผลจากการใช้นวัตกรรม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลับเบอร์ส (Lubbers, 2014: 87) ที่ได้ศึกษาเอกสารต่างๆ และรวบรวมมาในประเด็นข้อเสนอแนะให้มีแนวทางในการสนับสนุนนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับครูในด้านหลักสูตรที่เป็นดิจิตอลและการสนับสนุนด้านห้องสมุดสาธารณะและฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ ครูทุกคนจะได้รับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนผ่านคอมพิวเตอร์นอกจากนี้ยังต้องสนับสนุนให้มีบริการสื่อประสมพิเศษที่ให้บริการความ

ต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล ตลอดจนมีการดูแลและสอนบุคลากรหรือพี่เลี้ยงในการทำงานเพื่อพัฒนาและสนับสนุนนวัตกรรมเหล่านี้แก่ผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเลือก และประเมินนวัตกรรมที่เหมาะสมให้ตรงกับความต้องการผู้เรียน สอดคล้องตามเนื้อหาที่เรียนสูงสุดหรือพี่เลี้ยงในการทำงานเพื่อพัฒนาและสนับสนุนนวัตกรรมเหล่านี้แก่ผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเลือกและประเมินนวัตกรรมที่เหมาะสมให้ตรงกับความต้องการผู้เรียน สอดคล้องตามเนื้อหาที่เรียนสูงสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดภารกิจในการบริหารการวัด และประเมินผลเป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีการจัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์ (2555: 144) ได้ทำการศึกษาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า สถานศึกษาในจังหวัดนครปฐมมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นเครื่องมือผลักดันหรือกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และเสริมประสิทธิภาพการบริหาร จึงมีการดำเนินการบริหารงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ มีการจัดทำระเบียบและคู่มือการวัดและประเมินผลการศึกษาเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานวัดและประเมินผลปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และผลจากการวิจัย พบว่า บุคลากรปฏิบัติหน้าที่วัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี จึงมีการวางแผน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินและดำเนินงานวัดและประเมินผลการศึกษา ตามแผนงานและปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาภรณ์ ปานแก้ว (2557: 70) ได้ทำการศึกษาสภาพการพัฒนาครูด้านการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา พบว่า ภาพรวมของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้านกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยพบว่าในภาพรวมครูที่มีประสบการณ์การสอน1-3 ปี มีสภาพการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างจากครู ที่มีประสบการณ์การสอน 6-9ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอน 10ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเตรียมเครื่องมือในการวัดและประเมินผล หรือยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวิธีการขั้นตอนและเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เครื่องมือวัดผลไม่ควรประเมิน

แบบทดสอบอย่างเดียวแต่ควรใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ด้วยความเต็มใจ มีความสุขและเห็นความสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีการวัดผลประเมินผลให้ครบถ้วนทุกด้านตามศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษามีมากกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษา และอัตราการลาออกของครูโรงเรียนเอกชนมีอยู่ตลอด เพราะรัฐบาลเปิดสอบแข่งขันเพื่อบรรจุครูผู้ช่วย ครูโรงเรียนเอกชนไปสมัครสอบทำให้ขาดครูสอนส่งผลให้โรงเรียนเอกชนไม่สามารถหาครูมาทดแทนได้ทัน ดังนั้นครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาจึงสอนได้ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาและระดับชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพล นามเชียงใต้ (2552: 74) ได้ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ความต้องการพัฒนาคนเองในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนในอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรี/ สูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันสอนระดับชั้นต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูในอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ส่วนใหญ่สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอกจึงขาดทักษะในด้านการสอน ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดผลและการประเมินผล

4. แนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า

4.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ควรปรับประยุกต์หลักสูตรรายวิชา กิจกรรม โครงการและหน่วยการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียน ท้องถิ่น และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะแต่ละสถานศึกษามีบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1949: 19) คือ การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ศึกษาผู้เรียน และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นต่อมาทำการเลือกประสบการณ์การเรียน อันเป็นสื่อที่จะทำให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ขั้นสุดท้ายคือการประเมินผลซึ่งจะทำให้ทราบว่าประสบการณ์การเรียนที่จัดขึ้นนั้นบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้เพียงใด

4.2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ควรศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกัน และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถและเต็มศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับวิกกินส์ (Wiggins, 2005: 15) ได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้ว่า ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้นั้นมีการกำหนดการออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการ

เรียนรู้ จัดทำสาระการจัดการเรียนรู้และคำอธิบายรายวิชาอย่างเป็นระบบโดยบูรณาการสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และมีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

4.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการสำรวจความสนใจความถนัดความต้องการของนักเรียนจัดชุมนุมทางวิชาการได้หลากหลาย สอดคล้องกับผลการสำรวจ กิจกรรมแต่ละชุมนุมน่าสนใจ มีที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญ นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนานมีผลงานปรากฏชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2558: 56) เสนอหลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ สำรวจความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างและค้นพบองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ ในสภาพความเป็นจริง เรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง รู้วิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา เน้นการประเมินตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง เน้นความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเน้นรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบกลุ่มหรือรายบุคคล

4.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ควรให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนจัดหาและผลิตสื่อที่ต้องการใช้โดยชักชวนผู้รู้ในท้องถิ่น หรือผู้ปกครองร่วมคิดและจัดทำตามความเหมาะสมได้สื่อที่หลากหลาย สื่อทุกชิ้นช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็ว สอดคล้องกับ บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาภู (2551: 21) กล่าวไว้ว่า การจัดทำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาตามความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการสืบค้นข้อมูลที่ใช้เครือข่ายอินเตอร์เน็ตในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ในการใช้สื่อ ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการประชาสัมพันธ์การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

4.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรมีการเลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนที่มีคุณภาพและหลากหลาย โดยผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 10) การออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายควบคู่กันเพื่อให้เกิด การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เชิงนโยบายจากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยขอเสนอกลยุทธ์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ควรมีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

2. ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ควรมีการประเมินผลการออกแบบการ

เรียนรู้ เพื่อนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน

4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง และนำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

เชิงปฏิบัติการการนำนโยบายหรือกลยุทธ์ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลการวิจัย ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์

3. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยรวบรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิสามารถกำหนดเป็นมาตรการเพื่อบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและกำหนดประเด็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มเติม

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

จอย ทองกล่อมศรี. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). แนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว., 10*(2): 84.

ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์. (2555). *การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาภู. (2551). *การใช้สื่อการสอน.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศน์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์: กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รัตนาภรณ์ ปานแก้ว. (2557). *สภาพการพัฒนาครูด้านวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สมเกียรติ พ่วงรอด. (2554). *การบริหารงานบุคคล.* ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2558). *ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติ ศาสตร์ และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิรัตน์ เอ็คดูเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. (2561). ข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษาเอกชนจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2561. บุรีรัมย์ :กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

อำพล นามเชียงใต้. (2552). *ความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

Lubbers, C. (2014). *Supporting innovation in education.* Public Libraries, 53(3), 36-41.

Mizell, H. (2010). Effects of teachers' mathematical knowledge for teaching on student achievement. *American Educational Research Journal, 42*(2),371-406.

Tyler, R.W. (1949). *Basic principle of curriculum and instruction.* Chicago: University of Chicago Press.

Wiggins, G. (2005). *Understanding by Design.* Canada : Association for Supervision and Curriculum Development.

การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

Management of Standard School Morality in the Expanding Opportunities for Education Schools Under NakhonPhanom Primary Educational Service Area Office 2

สุธีรชัย นาชัยฤทธิ์[1]
ไพฑูรย์ พวงยอด[2]

บทคัดย่อ

การจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรโดยร่วมมือกันระหว่างบุคลากร ซึ่งต้องใช้บทบาทการจัดการที่สำคัญในการวางแผนช่วยเหลือและกำกับดูแลบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 (2) เปรียบเทียบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 373 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .58 - .85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ สมมติฐานโดยการทดสอบหาค่าที (t-test แบบ Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า (1) การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ มาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนขยายโอกาส

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
[2] ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

Effective school management is an important factor that leads to the success of the organization by collaborating between personnel. Which requires important management roles in planning Help and supervise personnel to be able to achieve their goals. This study was aimed (1) to study the Management of Standard School Morality in the Expanding Opportunities for Education Schools Under NakhonPhanom Primary Educational Service Area Office 2 (2) the Compare according to the opinions of school administrators and teachers. The sample consisted of 373 school administrators and teachers. They were selected by Stratified Random Sampling, and percent criterion was used in the sample-size specification. The instrument used in data collection was a five - rating scale questionnaire with the discrimination between 0.58 and 0.85, and the reliability of 0.99. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent Samples) and F - test (One - way ANOVA).

The results were (1) The Management of Standard School Morality in the Expanding Opportunities for Education Schools Under NakhonPhanom Primary Educational Service Area Office 2 at the high level both in overall and in individualaspects. (2) The Compare according to the opinions of school administrators and teachers. Classified by position of office Overall and each side Different Statistical significance at the level of .01, Classified by work experience in position Overall and each side not different.

Keywords: Management, Standard School Morality, School of Opportunities

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม ตั้งแต่รากฐานชีวิตและต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อคนในประเทศมีคุณภาพก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาลในการพัฒนาการศึกษา และกำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการจัดการศึกษาของประเทศว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานตามที่กำหนด และการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2559 : 4) ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย จึงมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 78 - 79)

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 6) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559: 303) ซึ่งโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นหนึ่งในโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่นำเข้าสู่สถานศึกษา เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ (1) ความพอเพียง (2) ความกตัญญู (3) ความซื่อสัตย์สุจริต (4) ความรับผิดชอบ และ (5) อุดมการณ์คุณธรรม (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ก: 3)

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผลการหารือสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำ "โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ." เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลชื่มชับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติและสร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรมโดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 2)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจ้งให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ร้อยละ 35 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจะเข้ารวมโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ครบทุกโรงเรียนในปีงบประมาณ 2561 โดยได้จัดประชุมผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จากทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามรูปแบบของมูลนิธิ ยุวสถิรคุณ และนำความรู้ไปจัดอบรมขยายผลให้แก่ผู้บริหาร และครูโรงเรียนคุณธรรม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารและครูที่ผ่านการอบรม นำความรู้ไปขยายผล ให้แก่บุคคลากรในโรงเรียน และร่วมกันขับเคลื่อนไปสู่การเป็นโรงเรียนคุณธรรมได้ตามเป้าหมาย (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ก: 5) โดยกำหนดมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 8-9) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 181 โรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 41 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2561: 18 - 24)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านโรงเรียนการบริหารจัดการด้านผู้บริหาร การบริหารจัดการด้านครู และการบริหารจัดการด้านนักเรียน ว่ามีการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานโดยสะท้อนออกมาจากการบริหารจัดการในแต่ละด้านเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดประกอบด้วยมาตรฐานโรงเรียน

คุณธรรม 4 ด้าน ตามคู่มือมาตรฐานและตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 8 - 9)

1. การบริหารจัดการด้านโรงเรียน
2. การบริหารจัดการด้านผู้บริหาร
3. การบริหารจัดการด้านครู
4. การบริหารจัดการด้านนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง

สมมติฐานของการศึกษา

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 878 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 222 คน และครูผู้สอน จำนวน 656 คน จากทั้งหมด 41 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 373 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน และครูผู้สอน จำนวน 198 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 90 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง 10 - 15 ปี ร้อยละ 80 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 70 ครูผู้สอน ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 30 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง 10 - 15 ปี ร้อยละ 30 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 30 และกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ซึ่ง

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) Independent Samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมโดยเป็นวิทยากรด้านคุณธรรมผ่านการประเมินที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรม มีโครงสร้างการบริหารงานด้านคุณธรรม มีรูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารงานด้านคุณธรรมมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาด้านคุณธรรม ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามคู่มือโรงเรียนคุณธรรม โดยมีผลการปฏิบัติงานและมีการเผยแพร่สู่สาธารณชน และผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Yoder (1998: 324) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ มีคุณธรรมจริยธรรมมีจรรยาบรรณ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีความเสมอภาค รู้จักการรับฟัง รู้จักการกระจายอำนาจและมีความรับผิดชอบได้ สอดคล้องกับ พระสามารถ ไชยทน (2553: 83 - 85) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพ การมีส่วนร่วมด้านการคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุพรรณา พวงทอง (2554: 133-142) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่า แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วชิราวุธ ปานพรม (2551: 184: 188) ได้ศึกษาประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า (1) สภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) สภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับ สุรวุฒิ จันทนะโสตถิ์ (2553: 78 - 81) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า แนวทางการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ยุทธวิธีในการบริหารสถานศึกษาใน 4 ประการ ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษา การส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และสถานศึกษาควรมีจุดเน้นหรือควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนแน่นอนในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หรือการนำหลักธรรมสู่สถานศึกษา ควรมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการดาเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมและยังสอดคล้องกับชนานันท์ อุ่นเป็ง (2555: 36-37) ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของผู้บริหารและครู ด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก และด้านผลผลิตโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการ

3. จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมมีกระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบบริหารสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และครูมีความรู้ ความเข้าใจด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการเรียนการสอนปลูกฝังและประเมินคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามคุณธรรม อีกทั้งสามารถเป็นวิทยากรในการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับหรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงานองค์กรภายในหรือภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ มณี พัดขำ (2554: 85) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ได้สอดคล้องกับ สุภาพร คำสำแดง (2556: 93 - 94) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จะมีระดับการรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี โดยสรุปการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อสนเทศนี้สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป และยังสอดคล้องกับ ประชา ศรีหาบุญทัน (2556: 75-77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ขอเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการสร้างกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมในโรงเรียนให้ชัดเจน มีข้อมูลสารสนเทศด้านคุณธรรม มีการจัดป้ายนิเทศด้านคุณธรรม จัดทำเอกสารเผยแพร่ และเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ มีการสร้างเครือข่ายของโรงเรียน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรม จัดการเรียนการสอนปลูกฝังและประเมินคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จัดทำโครงงานคุณธรรมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ให้นักเรียนได้นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปองค์ความรู้จากโครงงานคุณธรรม เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการจัดกิจกรรมและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ทุกระดับการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ชนานันท์ อุ่นเป็ง. (2555). *การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย.* การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.

ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21.* การประชุมวิชาการ ระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 : มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.

ประชา ศรีหาบุญทัน. (2556). *การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระสามารถ ไชยทน. (2553). *การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.* การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิตเชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

มณี พัดขำ. (2554). *พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.* การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

วชิราวุธ ปานพรม. (2551). *ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2561.* นครพนม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564).* กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียน "ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล".* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560 ก). *โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. การนิเทศ กำกับ ติดตาม.* กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2560 ข). *โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาตรฐานและตัวชี้วัด.* กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุพรรณา พวงทอง. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตกำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24.* การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรวุฒิ จันทนะโสตถิ์. (2553). *การศึกษาปัญหาการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

Yoder, N. A. (1998). *Inspired Leadership : Exploring the Spiritual Dimension of Educational Administration.* New York : University of Wisconsin – Madison.

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Servant Leadership Development Program for Trainees of the Furniture Companies in the Northeast

กุลนันท์ อมรวุฒิกรณ์[1]
วัฒนา สุวรรณไตรย์[2]
เพลินพิศ ธรรมรัตน์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ 2) สร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ และ 3) ตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาโปรแกรม โดยศึกษาความต้องการจำเป็นจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ 20 คน นักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่า PNI ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 3 ตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรม กลุ่มทดลองใช้ 35 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าที (t-test Independent) ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การเสริมสร้างพลังอำนาจ การบริการ การตระหนักรู้ ความนอบน้อม และความซื่อสัตย์

2. โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ ประกอบด้วย 1) ชื่อโปรแกรม 2) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 3) ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม 4) หลักการของโปรแกรม 5) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 6) เนื้อหาสาระ 7) กระบวนการพัฒนา และ 8) การวัดและประเมินผล

3. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรม พบว่า ภาวะผู้นำหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลการประเมินตนเองหลังการพัฒนา 2 เดือน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำใฝ่บริการ นักศึกษาฝึกงาน บริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์

[1] นักศึกษาปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

This research aimed to; 1) study the components of servant leadership of the trainees in the furniture companies in the Northeastern region, 2) develop a servant leadership development program for the trainees of the furniture companies and 3) verify the effectiveness of the developed servant leadership development program for the trainees in the furniture companies in the Northeastern region. This research had 3 phases; the first phase was study servant leadership components, the second phase was developing the program by the study of 20 entrepreneurs of the furniture companies, 210 trainees of the furniture companies. The research tool was a set of questionnaires. The statistics used for the analysis were the frequency, percentage, mean and standard deviation. The third phase was verifying the effectiveness by 35 trainees. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test (Independent)

The research findings were as follows:

1. The components of servant leadership were in 5 areas; strengthen of empowerment, service, awareness, humility, and integrity. All components were appropriate and consistent with the servant leadership for the trainees in the furniture companies in the Northeastern region. The components of servant leadership used in the development program were; 1) service, 2) integrity and 3) humility.

2. The Servant Leadership Development Program for the trainees in the furniture companies consisted; 1) the title of the program, 2) the program description, 3) the background and importance of the program, 4) the principles of program, 5) the purposes of the program, 6) the content, 7) the development process, and 8) measurement and evaluation. As a whole, the developed program was evaluated appropriate at the highest level.

3. The result of verifying the program effectiveness found that after attending the development program, the trainees' servant leadership had been improved at .05 statistically significant.

Keyword: Leadership Development Program, Servant Leadership, Student Trainee, Furniture Company

บทนำ

ปัจจัยที่สำคัญที่จะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จขององค์กร คือ ผู้นำ (Leader) โดยผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญหรือเป็นกุญแจสำคัญของความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิผลขององค์กรและยังพบว่าถ้าผู้นำมี "ภาวะผู้นำ (Leadership)" ที่เหมาะสมจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จเหนือความคาดหมาย (Beyond Expectation) คือ มีผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นสินค้าหรือบริการที่ยอดเยี่ยมและลูกค้ามีความพึงพอใจสูง เช่นเดียวกับปกรณ์ วงศ์รัตนพิบูลย์ (2557: 30) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จว่า การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการและปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือปัจจัย "คน" หรือพนักงานในองค์กร ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดจิตสำนึกในการทำงานร่วมกันมีทักษะในการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันในการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกัน

จากประเด็นความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพนักงานบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ตามมุมมองภาวะผู้นำของ Gibson, Ivancevich and Donnelly (1997: 272) ที่มองภาวะผู้นำในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย ดังนั้น "พนักงานบริษัท" หรือ "พนักงานจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ของบริษัท" จึงเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการมุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และทั้งนี้จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำก็พบว่า ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบริบทของพนักงานบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์นั้น คือ ภาวะผู้นำใฝ่บริการ (Servant leadership) ที่มีแนวคิดพื้นฐานของการทำงานเป็นทีม มีการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรม มีการดูแลเอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน และมีการมุ่งพัฒนาให้เพื่อนร่วมงานเจริญงอกงาม ซึ่งแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวนั้นจะสามารถช่วยให้องค์กรพัฒนาคุณภาพได้ (Spears, 1996: 72) และที่สำคัญ คือ ภาวะผู้นำใฝ่บริการเป็นตัวอย่างที่ดีในการมอบอำนาจแกคน ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญยิ่งสำหรับภาวะผู้นำแบบนี้และหลักการดังกล่าวยังตั้งอยู่บนความเป็นจริงที่นำไปสู่การปฏิบัติได (Covey, 2001: 39) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นการวิจัยเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีการวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของพนักงานที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทในการปฏิบัติงานตามกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์เพื่อให้มีภาวะผู้นำใฝ่บริการเพิ่มขึ้น โดยการผ่านโปรแกรมพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และทั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ ที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรทั้งในทางธุรกิจ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรสามารถก้าวขึ้นสู่ความเป็นผู้นำระดับสูงในองค์กร ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการขยายตัวขององค์กรภาคธุรกิจในประเทศออกสู่ต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ

2. เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ 2) ด้านการบริการ 3) ด้านความนอบน้อม 4) ด้านการตระหนักรู้ และ 5) ด้านความซื่อสัตย์

2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 20 คน และนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 420 คน จากบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

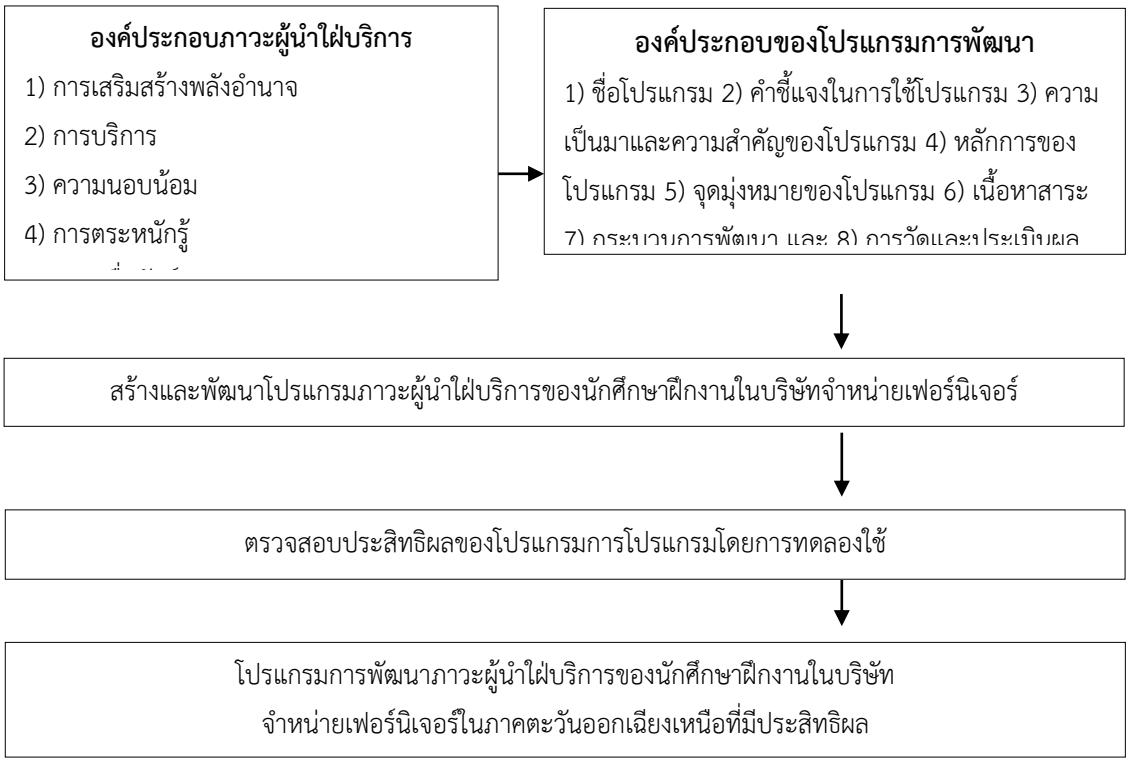
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1) ผู้ประกอบการบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2) นักศึกษาฝึกงานในบริษัท จำนวน 210 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละบริษัท

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนา จำนวน 35 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยดำเนินการ ในช่วงระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ถึง วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาความคาดหวังภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ โดยศึกษาจากผู้ประกอบการธุรกิจบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2) ศึกษาสภาพภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified}=(I-D)/D$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่คาดหวัง คือ ระดับความต้องการ

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามค่า Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) จากมากไปหาน้อย เพื่อเรียงลำดับองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด 3 อันดับ นำไปสร้างรูปแบบและนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมต่อไป

2.2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดำเนินการดังนี้

1) สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของโปรแกรม

2) สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดำเนินการ ดังนี้

2.1) จัดทำรายละเอียดของโปรแกรม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อร่วมกันกำหนดโปรแกรม โดยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ ห้องประชุมบริษัทจำกัดคิงส์เฟอร์นิเจอร์ซิตี้ จังหวัดสกลนคร

2.2) ประเมินความเหมาะสมภาพรวมของโปรแกรม โดยนำโปรแกรมการพัฒนาฯ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มร่วมกันกำหนดโปรแกรมในการสนทนากลุ่มอีกครั้ง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของโปรแกรม

ระยะที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการทดลองใช้ มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 กำหนดการทดลองใช้โปรแกรม โดยทดลองใช้กับนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 35 คน ของบริษัทจำกัดคิงส์เฟอร์นิเจอร์ซิตี้ จังหวัดสกลนคร

3.2 กำหนดแบบแผนการทดลองใช้โปรแกรม โดยกำหนดเป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม (One group pretest-posttest design) (McMillan, 1997: 324) ซึ่งลักษณะแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

ประเมินภาวะผู้นำก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	ทดลอง	ประเมินภาวะผู้นำหลังเข้าร่วมโปรแกรม
O_1	X	O_2

3.3 กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้โปรแกรม กำหนดเวลา 3 วัน คือ ระหว่างวันที่ 23-25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ณ บริษัทจำกัดคิงส์เฟอร์นิเจอร์ซิตี้ จังหวัดสกลนคร

3.4 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม

1) ประเมินภาวะความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการ โดยทำแบบ ทดสอบก่อนการพัฒนา

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามโปรแกรม ตามระยะเวลาและกระบวนการพัฒนาที่กำหนดไว้

3) ประเมินภาวะผู้นำใฝ่บริการ ด้านความรู้ ความเข้าใจความเข้าใจของผู้เข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการ โดยทำแบบทดสอบหลังการพัฒนาตามโปรแกรมครบตามระยะเวลาที่กำหนด (3 วัน)

4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา

5) ประเมินประสิทธิผลหลังการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

5.1) เปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัท โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของก่อนและหลังการทดลองใช้ ด้วยการหาค่าที (t-test for Paired-Sample Test)

5.2) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ โดยกำหนดความพึงพอใจทั้งภาพรวมและรายด้านจะต้อง มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับ 3.50 ขึ้นไป

5.3) ประเมินผลการติดตามภายหลังการทดลองใช้โปรแกรม หลังจากผ่านการพัฒนาไปแล้ว 2 เดือน ดังนี้

(1) สุ่มสัมภาษณ์ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องและนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ที่เข้าร่วมพัฒนา จำนวน 10 คน

(2) ประเมินความก้าวหน้าโดยนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ที่เข้าร่วมพัฒนาทั้ง 35 คน ได้ประเมินตนเองภายหลังการพัฒนาผ่านไป 2 เดือน โดยแบบประเมินที่สร้างจากเนื้อหาในโปรแกรมที่ทดลองใช้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ สรุปได้ 5 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการเสริม สร้างพลังอำนาจ 2) ด้านการบริการ 3) ด้านความนอบน้อม 4) ด้านการตระหนักรู้ และ 5) ด้านความซื่อสัตย์ และทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ผลการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสรุปผลการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลโดยรวมมีค่า PNI = 0.19 โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการบริการ (PNI=0.29) 2) ด้านความซื่อสัตย์ (PNI=0.27) 3) ด้านความนอบน้อม (PNI=0.23) 4) ด้านการตระหนักรู้ (PNI=0.18) และ 5) ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ (PNI=0.03) ตามลำดับ

2.2 ผลการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) ชื่อโปรแกรม 2) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 3) ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม 4) หลักการของโปรแกรม 5) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 6) เนื้อหาสาระ 7) กระบวนการพัฒนา และ 8) การวัดและประเมินผล ส่วนผลการจัดทำรายละเอียดของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของโปรแกรมมีความเหมาะสมดีแล้ว และมีผลการประเมินความเหมาะสมภาพรวมของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุดตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเช่นเดียวกัน

3. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการโดยทดลองใช้กับนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ของบริษัทคิงส์เฟอร์นิเจอร์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 35 คน สรุปผลการทดลอง ดังนี้

3.1) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ก่อนและหลังทดลองใช้ โดยรวมหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า หลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกด้าน

3.2) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาตามโปรแกรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกด้านก็มีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

3.3) ผลการติดตามภายหลังการทดลองใช้โปรแกรม หลังจากผ่านการพัฒนาไปแล้ว 2 เดือน สรุปได้ว่า นักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ มีความก้าวหน้าในการนำภาวะผู้นำใฝ่บริการมาใช้ในการปฏิบัติงานและส่งผลต่อที่ดีต่อการ

ปฏิบัติงานร่วมกันและการให้บริการกับลูกค้า ซึ่งเห็นได้จากการมีการประสานงานกันดีขึ้น รับฟังความคิดเห็นคนอื่นมากขึ้น ช่วยเหลือสนับสนุนกันมากขึ้น และการแต่งกายที่ดีสุภาพ พูดจาไพเราะมากขึ้น ในส่วนของการเงินก็พบว่าผู้รับผิดชอบสามารถปฏิบัติงานได้ดีละเอียดรอบคอบแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ และผลการประเมินตนเองของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทเฟอร์นิเจอร์ โดยรวมมีความก้าวหน้าของภาวะผู้นำใฝ่บริการหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความนอบน้อม ด้านการบริการ และด้านความซื่อสัตย์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ สรุปว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ ด้านการบริการ ด้านความนอบน้อม ด้านการตระหนักรู้ และด้านความซื่อสัตย์ อาจเนื่องมาจากที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการที่ได้ศึกษาต่อเนื่องกันมา โดยยึดแนวคิดของ Greenleaf (1997) ที่ถือเป็นผู้คิดทฤษฎีภาวะผู้นำใฝ่บริการขึ้นมาในตอนต้น จากนั้นก็มีการพัฒนาและศึกษาวิจัยกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนานดัง เช่น Page and Wong (1998) ที่สร้างเครื่องมือในการวัดภาวะผู้นำใฝ่บริการโดยมี 12 ด้าน ซึ่งในจำนวนนั้นก็มีด้านความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) ด้านการรับใช้ (Servant) หรือการบริการ (Service) ต่อมาในปี Russell (2001) ก็นำไปศึกษาวิจัยก็ได้องค์ประกอบเพิ่มขึ้นอีก คือ การเสริมสร้างพลังอำนาจหรือการมอบอำนาจ (Empowerment) นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะของนักวิชาการ เช่น Sendjaya and James (2002); Patterson (2003); Dennis and Winston (2003); Sergiovanni (1984); Dennis (2004); Hardin (2003); Winston (2004); Dennis (2004); Dennis and Bocarnea (2005); Moosbrugger and Patterson (2008) ที่นำเสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการที่สำคัญหลายองค์ประกอบและผลการศึกษาของแต่ละท่านก็จะพบว่า มีการเสริมสร้างพลังอำนาจ การตระหนักรู้ ความนอบน้อม การบริการ ความซื่อสัตย์ รวมอยู่ด้วยเช่นกัน นั่นแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 นี้ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักการศึกษาและนักวิชาการในประเทศ เช่น จิราวรรณ เล่งพานิชย์ (2554: 32) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) การบริการ 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจ 3) การไม่เห็นแก่ตัว (Altruism) และ 4) ความนอบน้อมส่วน ปองภพ ภูจอมจิตร (2555: 90) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำใฝ่บริการ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การเสริมสร้างพลังอำนาจ 2) การบริการ 3) การตระหนักรู้ และ 4) ความนอบน้อม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นองค์ประกอบที่มีการศึกษาวิจัยมาแล้ว ตามแต่ละปรากฏการณ์และกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการ

2. ผลการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 จากสรุปผลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สรุปความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความนอบน้อม โดยด้านที่มีความจำเป็นในการ

พัฒนาสูงสุด คือ ด้านการบริการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่าควรมีการพัฒนาด้านนี้เป็นสำคัญอันดับแรก และนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ก็มีความคิดเห็นว่าสภาพการบริการในปัจจุบันควรได้รับการพัฒนามากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบทั้งทางสังคม เศรษฐกิจที่ทุกๆ องค์กรจึงต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพราะเกิดการแข่งขันกันในทุกๆ ที่ ซึ่งองค์กรทางด้านธุรกิจก็เช่นเดียวกัน หากต้องการให้องค์กรอยู่รอดปลอดภัยก็ต้องพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อที่จะให้องค์กรสามารถดำรงสถานะอยู่ได้เพราะโลกปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยการแข่งขัน ซึ่งในการทำกิจการต่างๆ นั้น มักจะต้องมีคู่แข่งในประเภทเดียวกันเสมอ การบริการที่ดีกว่า ประทับใจมากกว่า (บริการทุกระดับประทับใจ) ผู้รับบริการหรือลูกค้าล้วนแต่ต้องการการบริการที่สะดวก รวดเร็ว คุณภาพสูง ต้องการได้เห็นใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสจากผู้ให้บริการ กล่าวคือ องค์กรหรือหน่วยงานที่แข่งขันกันในประเภทเดียวกัน องค์กรใดดีกว่าในด้านคุณภาพในทุกๆด้านย่อมจะสามารถดึงดูดใจลูกค้าได้มากกว่า มีผู้มารับบริการมากกว่าและมีชื่อเสียงมากกว่าเป็นธรรมดา (ปราชญา กล้าผจัญ และศิริพงษ์ เศาภายน, 2553: 185) เช่นเดียวกับ Millett (1954: 397-400) ที่กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสำคัญของงานบริการ คือ การสร้างความพอใจในการบริการ เช่น ความเชื่อถือไว้วางใจได้ ความพร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการ โดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงที และความสามารถในการดูแลความเอื้ออาทรเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างกันของผู้รับบริการในแต่ละบุคคล เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นไปตามแนวคิดของ Greenleaf ที่กล่าวว่า "ผู้นำใฝ่บริการ" ต้องให้บริการผู้อื่นก่อน ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ต้องการให้บริการก่อน คือ การแน่ใจว่าความต้องการสูงสุดของผู้อื่นได้รับการตอบสนองแล้วและได้รับความพึงพอใจในการให้บริการ หรือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้อื่น ส่วนด้านความซื่อสัตย์ ที่มีความต้องการพัฒนารองลงมานั้น ก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า คุณลักษณะของพนักงานบริษัทที่ผู้ประกอบการต้องการมากที่สุดนอกจากเรื่องบริการแล้วนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าควรมีความซื่อสัตย์ด้วย ซึ่งหมายถึงความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นหรือผู้มารับบริการ และที่สำคัญมาก คือ ซื่อสัตย์ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดังที่ กฤติพงศ์ เดชส่งจรัส (2558, ออนไลน์) ที่กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของพนักงานที่องค์กรต้องการด้านความซื่อสัตย์ (Honesty) ว่าพนักงานที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญคือความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อองค์กรและต่อทุก ๆ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง การยักยอกเงินแม้เพียงบาทเดียวก็เป็นจุดเริ่มต้นของการทุจริตที่ใหญ่ขึ้นในอนาคต และความนอบน้อมที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่ำสุด แต่ก็ถือว่าอยู่ในกลุ่มที่ต้องการพัฒนาเช่นเดียวกัน และก็ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับผู้นำใฝ่บริการ นั่นเพราะความนอบน้อมเป็นคุณธรรมที่ไม่เน้นการมีเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความนอบน้อมมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารและผู้นำ เนื่องจากเป็นสาเหตุให้เกิดการรู้จักรับฟังคำแนะนำจากผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติในทิศทางที่ถูกต้อง (Patterson, 2003: 137) การแสดงความเคารพสิทธิของผู้ร่วมงานและเห็นคุณค่าของการสร้างทีมงานเป็นมิติของการส่งเสริมและพัฒนาให้องค์กรประสบความสำเร็จ (Dennis, 2004)

2.2 ผลการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ มีผลการประเมินความเหมาะสมภาพรวมของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด นั้นอาจเนื่องมาจาก ในการดำเนินการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทั้งในส่วนของการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบด้วย อีกทั้งในส่วนขององค์ประกอบของโปรแกรมที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ 8

ด้าน คือ 1) ชื่อโปรแกรม 2) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 3) ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม 4) หลักการของโปรแกรม 5) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 6) เนื้อหาสาระ 7) กระบวนการพัฒนา และ 8) การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการสังเคราะห์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน ดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2553 : 140) ให้ทัศนะว่าการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนานั้นผู้วิจัยต้องเน้นการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นที่จะศึกษาวิจัยหรือที่ต้องการพัฒนา เพื่อการนำไปสู่การกำหนดเป็นโปรแกรมการพัฒนา จึงส่งผลทำให้รายละเอียดของโปรแกรมมีความเหมาะสม

3. ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการทดลองใช้ ที่มีสรุปผลดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปโดยรวมหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกด้าน 2) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาตามโปรแกรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกด้านก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน และ 3) ผลการติดตามภายหลังการทดลองใช้โปรแกรมหลังจากผ่านการพัฒนาไปแล้ว 2 เดือน สรุปว่า นักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ มีความก้าวหน้าในการนำภาวะผู้นำใฝ่บริการมาใช้ในการปฏิบัติงานและส่งผลที่ดีต่อการปฏิบัติงานร่วมกันและการให้บริการกับลูกค้า และมีผลการประเมินตนเองของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ โดยรวมมีความ ก้าวหน้าของภาวะผู้นำใฝ่บริการหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลสรุปดังกล่าวอาจเนื่องมาจากผลการศึกษาวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการมาตั้งแต่ระยะที่ 1 ทั้งในส่วนที่ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ นักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงมีการพิจารณาตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในวิธีการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นและการสนทนากลุ่ม ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจึงส่งผลให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนดดังที่ปรากฏตามผลสรุปการวิจัย ซึ่งการดำเนินการจนได้โปรแกรมที่มีประสิทธิผลดังกล่าวนั้น สอดคล้องกับวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2552: 6-7) ที่กล่าวถึง การวิจัยและพัฒนาว่ามีลักษณะสำคัญ คือ มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ การทำการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอนจะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตม และตรวจสอบซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิตขั้นสุดท้าย (End of product) ของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม และญาณภัทร สีหะมงคล (2550: 1) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิตเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธีหรือรูปแบบการทำงาน หรือระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ผลสรุปจากการตรวจสอบประสิทธิผลดังกล่าว ก็อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบการบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ได้มองเห็นความสำคัญของการมีภาวะผู้นำของนักศึกษาฝึกงานด้วยเช่นกัน เห็นได้จากการให้ความสนใจและให้ความร่วมมือทั้งในการตอบแบบสอบถาม การให้ข้อมูลสำคัญ และให้ความอนุเคราะห์ ร่วมมือ ให้พนักงานได้ตอบแบบสอบถามและร่วมพัฒนาตามโปรแกรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผลการศึกษาความคาดหวังในการพัฒนา ผู้ประกอบการแสดงความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังอยู่ในระดับ

มากที่สุด ซึ่งก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดได้เช่นกัน ดังที่ วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2551: 6-7) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาที่มีลักษณะที่ดี จะมุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา จุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินการวิจัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้งาน และ/หรือประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาที่มีอยู่ในหน่วยงาน องค์การหรือชุมชน ดังนั้น ในการออกแบบการวิจัยและพัฒนาจึงมักกำหนดให้ผู้ที่คาดว่าจะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนาด้วย ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นหุ้นส่วนในการทำวิจัยและพัฒนาร่วมกับนักวิจัยแล้ว ยังจะส่งผลดีต่อการยอมรับและการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้อีกด้วย และในส่วนรายละเอียดของโปรแกรมก็ได้กำหนดส่วนประกอบที่สำคัญนอกจากชื่อเรื่องแล้ว เช่น คำชี้ แจงในการใช้โปรแกรม ความเป็นมาและความสำคัญของโปรแกรม หลักการของโปรแกรม จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาสาระ กระบวนการพัฒนาและการวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละส่วนก็ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิจัยมาอย่างเป็นระบบ ดังที่ Dressler (1998: 134-155) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรการพัฒนา เป็นการออกแบบที่พิจารณาครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตร วิธีการพัฒนา เนื้อหาสาระของการพัฒนาและกิจกรรมของหลักสูตร ซึ่งการออกแบบหลักสูตรการพัฒนาจะต้องมีความชัดเจนและสามารถนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้โดยตรง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการส่งเสริมการนำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาพนักงานทุกระดับชั้นในหน่วยงานหรือองค์กรทางธุรกิจตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละแห่ง

1.2 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้นวัตกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ คือ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาฝึกงานในบริษัทจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกำหนดแนวคิดการวิจัยจากพื้นฐานภาวะผู้นำในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม จึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ หน่วยงานหรือองค์กรอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ หากแต่ต้องปรับแก้ในส่วนของเงื่อนไขของระยะเวลาหรือรายละเอียดตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยฐานราก (Grounded theory) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกกับองค์กรธุรกิจที่มีผลงานที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการธุรกิจจนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของคนทั้งประเทศและทั่วโลกจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ

เอกสารอ้างอิง

จิราวรรณ เล่งพานิชย์. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.

ญาณภัทร สีหะมงคล. (2550). *การวิจัยและพัฒนา.* สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2560 จาก http://gotoknow.org/blog/rujroadk/225358.

ปกรณ์ วงศ์รัตนพิบูลย์. (2557). *การฝึกอบรม-สัมมนา โดยใช้กระบวนการ Training and Group Coaching ในการดำเนินการสอน.* เข้าถึงได้จาก http://www.entraining. net/pakorn-expert. php.

ปราชญา กล้าผจัญ และศิริพงษ์ เศาภายน. (2553). *การบริหาร 360 องศา.* กรุงเทพฯ: ปราชญาพลับลิชชิ่ง.

ปองภพ ภูจอมจิตร. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารจัดการการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). *วิธีวิทยาการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2553). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา.* ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.

Covey, S. R. *Servant Leadership : A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness.* Mahwah, NJ : Palest Press, 2001.

Dennis, R, Winston, B.E. "A factor Page and Wong's servant leadership instrument". *Leadership & Organization Development Journal, 24*(7/8), (2003): 455-459.

Dennis, R. S. *Development of the servant leadership assessment.* Dissertation Abstracts International (UMI No. 3133544), 2004.

Dennis, R. S. and Bocarnea, M. "Development of the servant leadership assessment". *Leadership & Organizational Development Journal. 26*(8). (2005): 29-35.

Dressler, Gary. *Management: Leading people and organizations in the 21st ed.* **century.** New Jersey: Prentice-Hall International, 1998.

Gibson, James L., Ivancevich, John M. and Donnelly, James H., Jr. *Organizations, Behavior Structure Processes.* International Edition. United States of America: Irwin/McGraw-Hill, 1997.

Greenleaf, R.K. *Servant Leadership : A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness.* NJ: Palest Press, 1997.

Hardin, F. W. *Impacting Team Public School through a Student Servant –Leader Model : A Case Study.* Doctor or Education Dissertation in Education. Texas: Tech University, 2003.

McMillan, K. W.. Conflict and conflict management: The superintendents' perspective. EDD Dissertation. *Administration Education*. Alberta University. 1997.

Millet, John David. *Management in the public service : The quest for effective performance.* New York: McGraw – Hill, 1954.

Moosbrugger, D. P., & Patterson, K. 2008). *The servant leadership of a law enforcement chaplain.* Paper present at the Servant Leadership Research Roundtable, Regent University, USA. 2008.

Patterson, K. *Servant leadership : A theoretical model.* Doctoral dissertation. Regent University, Virginia Beach, VA. USA, 2003.

Russell, R. F. "The role of values in servant leadership". *Leadership & Organization Development Journal.* 22(2). 2001.

Sendjaya, S., & James, C.S. "Servant leadership : Its origin, development and application in Organizations*". Journal of Leadership and Organization Studies. 9*(2), 2002.

Sergiovanni, R. J. *Instruction Supervision.* 2nd ed. Boston :Allyn and bacon, Inc., 1984.

Spears, L. C.. *Insights on Leadership : Service, Stewardship, Spirit, and Servant- Leadership.* New York: John Wiley & Sons, 1996.

Winston, B. E. "Servant leadership at Heritage Bible College: A single-case studyW. *The Leadership & Organization Development Journal, 25*(7). (2004): 56-62.

รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี

The Pattern of Implementing the Internal Quality Assurance to Manage Quality and Educational Standards in the Basic Education Schools to Suit the Thai Context: A Case Study of Under the Office of Secondary Educational Service Area 20

เกศรี วิวัฒนปฐพี[1]
บุญปลูก สิทธิไชย[2]
เจษฎา ขัดเขี้ยว[3]
เกศวภรณ์ ต้องโพนทอง[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย และเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษารูปแบบการนำระบบประกันไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา หน่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เข้มแข็ง และโรงเรียนที่ต้องพัฒนา จำนวน 28 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกแบบถอดรหัสภาษาพูดและพฤติกรรมแล้วตีความจากข้อมูลที่บอกเล่า ส่วนการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 63 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 11 คน ครู 982 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 23 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 23 คน ครู 697 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 29 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 29 คน ครู จำนวน 305 คน รวมทั้งสิ้น 2,047 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนละ 3 คน รวม 183 คน จำแนกเป็นเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 23 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 28 โรงเรียน รวม 61 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบสนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาในการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

[1, 2, 3, 4] วิทยาลัยสันตพล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการถอดรหัส ตีความจากภาษาพูดและพฤติกรรม ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายข้อ และนำเสนอข้อมูลประกอบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาสถานศึกษาที่เข้มแข็งมีรูปแบบสร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยเน้นให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ กระจายความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกฝ่ายดำเนินการร่วมกัน ส่วนสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาเน้นให้บุคลากรมีส่วนร่วม แต่ในขณะเดียวกันบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ ผู้บริหารจึงมีส่วนร่วมโดยการนิเทศภายในอย่างเข้มข้นและพาทำเป็นลักษณะที่เรียกว่าผู้บริหารเป็นพี่เลี้ยง และกระตุ้นติดตามการทำงานตลอดเวลา

2. ผลที่เกิดจากการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คือ ผลการพัฒนานำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.08) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติมากที่สุดในการตรวจสอบคุณภาพภายในเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ($\overline{X}$ = 4.28) สำหรับ สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการตรวจสอบคุณภาพภายในเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรสู่ความเป็นเลิศ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41) ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการนำองค์กรและการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17) ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กมีการนำองค์กรและการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32)

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, รูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา, ผลของการนำระบบการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา, กรณีศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research is to explore the patterns of implementing the internal quality assurance to manage quality and educational standards in the basic education schools. The research methodology is a case study. Two basic education schools were selected by using the extreme case sampling. One school was the school that could implement the internal quality assurance to manage quality and educational standards in the school in a good level. Another school was the school that implemented the internal quality assurance in a must improve level. The qualitative data collection methods were: interview with the school administrators, interview with the heads of academic department, interview with the teachers being responsible for school internal quality assurance, focus group discussion (FGD) with the heads of subject groups and FGD with the school board. In addition, the five-scale rating questionnaire were distributed to the school administrators, the heads of academic department, the teachers being responsible for school internal quality assurance and the heads of subject groups. The qualitative data was analyzed by data preparation, segmenting, coding, categorizing and thematizing. The quantitative data was analyzed for frequency, percentage, mean and standard deviation (SD).

The findings were as follow :

The results revealed that for the pattern of implementing the internal quality assurance, the school with strength formed the work culture emphasizing the participation on decision making between the community and the school board. For the school aiming to develop personnel participation, the personnel themselves mostly lacked experiences, the administrators therefore intensively joined in the internal supervision as the mentor to continuously stimulated the work follow-up for the outputs of the internal quality assurance implementation, the schools with strength formed the teachers and the administrators systematically worked while the students were academically outstanding. From the 100 quality Thai school ranging (the admission assessment), the teachers were awarded almost subjects whereas the schools to be developed, they were outstanding on drug free school and the students deserved gold medal award on good manner

Keyword : Internal Quality Assurance, Pattern of Implementing the Quality Assurance to Manage in School, The effect of using the quality assurance in schools, Case study

บทนำ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ถูกกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งพบปัญหาหลายประการ เช่น การสร้างร่องรอยเอกสารหลักฐานเพื่อแสดงการมีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ สถานศึกษาไม่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งมีข้อจำกัดบางประการในการดำเนินการประกันคุณภาพที่เกิดจากบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งศึกษานิเทศก์งานประกันคุณภาพมีจำนวนจำกัดเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนที่ต้องรับผิดชอบ ศึกษานิเทศก์งานประกันคุณภาพส่วนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ต่อเนื่อง (ผ่องศรี พรรณราย, 2559) นอกจากนี้พบว่าปัญหาที่พบเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน (พิเชฐ ฟองศรี, 2553) ผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจบทบาทของตนเองเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สินฤทัย ใจนันต๊ะ, 2555) ขณะเดียวกันเมื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานตามกฎกระทรวงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็กกลับมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะไม่มีการดำเนินงานตามระบบปฏิบัติลัดขั้นตอนแต่เห็นผลสำเร็จได้แก่ กฎกระทรวงข้อที่ 5 คือ การตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่แท้จริงส่วนด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการสับเปลี่ยนโยกย้ายบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ข้อมูลสารสนเทศจึงไม่เป็นปัจจุบันและขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20, 2556) จากข้อมูลดังกล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นว่าหากสถานศึกษาดำเนินงานไม่เป็นไปตามระบบ คุณภาพที่เกิดขึ้นอาจไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและไม่บรรลุวัตถุประสงค์แม้ว่าภายใต้บริบทเดียวกันอาจมีการบริหารจัดการไม่แตกต่างกันขณะที่บริบทต่างกันอาจมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องตามด้วยบริบทของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน อีกทั้งเมื่อทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้พบปัญหาที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างสุดโต่ง ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทยโดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนอุดรพิทยานุกูลกับโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นไปที่บทบาทของตัวผู้วิจัยในการลงพื้นที่ทั้งด้วยการศึกษา การสังเกตแบบละเอียดในทุก ๆ ด้านแบบเจาะลึกเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเหตุและผลเพื่อค้นหาความจริงจากการปฏิบัติงานจากการเล่าของผู้คนในพื้นที่ที่ศึกษา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับ

สภาพแวดล้อม เป็นหัวใจหลักของการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Insight) จากภาพรวมที่มาจากหลากหลายมิติหรือมุมมอง

ชนิดของกรณีศึกษาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ พหุกรณีศึกษา (Multiple Case study) เนื่องจากผู้วิจัยเลือกกรณีที่มีขอบเขตจำกัดที่ต้องการศึกษาในเชิงลึกจำนวน 2 กรณีศึกษากล่าวคือ กรณีศึกษาที่ 1 เป็นสถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อยู่ในระดับที่เข้มแข็ง และกรณีศึกษาที่ 2 เป็นสถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา ดังนี้

1. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์ได้แก่ รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพไปใช้ และผลที่เกิดจากการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาทั้งของโรงเรียนอุดรพิทยานุกูลและโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในแต่ละกรณีศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา การสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และการสนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งมีการสังเกตบริบทและเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จากการกำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ รวมทั้งสิ้น จำนวน 28 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาเป็นสถานศึกษา 2 แห่ง โดยด้วยการสุ่มแบบสุดโต่ง สำหรับงานวิจัยนี้ กรณีศึกษาสุดโต่งด้านบวก คือ สถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อยู่ในระดับที่เข้มแข็ง 1 แห่ง ผู้วิจัยจะเลือกโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และกรณีศึกษาสุดโต่งด้านลบ คือ สถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้บริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา 1 แห่ง ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกรณีศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา การสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา การสนทนากลุ่ม (focus group discussion : FGD) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และการสนทนากลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งมีการสังเกตบริบท และเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน นอกจากนั้นยังมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในงานวิจัยแบบกรณีศึกษานั้นเป็นไปเพียงเพื่อเสริมคำอธิบายที่ได้จากข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งเป็นข้อมูลหลักของงานวิจัยนี้ ใช้การตรวจสอบสามเส้าเชิงวิธีการเก็บข้อมูล (Methodological Triangulation) กล่าวคือ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีในการเก็บข้อมูลเดียวกัน อาทิ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มการสังเกตบริบท การเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องและใช้การตรวจสอบสามเส้าแหล่งข้อมูล (data triangulation) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบยืนยันข้อค้นพบว่า ข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต่างกันและมาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน จะทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่ หากข้อค้นพบเป็นไปในแนวทางเดียวกันก็จะเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับข้อค้นพบนั้น ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเชิงคุณภาพ กำหนดแนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการวิจัย และสามารถสร้างข้อสรุปออกมาโดยวิธีการอุปนัย ถอดรหัสและตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมและจากปรากฏการณ์ที่มองเห็นเชิงประจักษ์ งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การสนทนากลุ่มครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน การสังเกตบริบทและการเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูล (preparing)

นักวิจัยจะต้องเตรียมข้อมูลต่าง ๆ (เช่น ภาพ เสียง วีดิทัศน์ เอกสาร) ให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ การถอดเทปวีดิทัศน์การสังเกต การสแกนเอกสารหรือพิมพ์ข้อความให้อยู่ในรูปไฟล์คอมพิวเตอร์ในการถอดเทปนักวิจัยควรถอดเทปแบบคำต่อคำ (transcribe verbatim) โดยไม่แสดงเฉพาะคำพูดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรแสดงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น เสียงหัวเราะ เสียงในลำคอ เสียงสูงผิดปกติ การหยุดเว้นวรรคสั้น (pause) หรือแม้แต่การเงียบยาว (silence) เพราะสิ่งเหล่านี้อาจสื่อถึงความรู้สึกหรือความหมายบางอย่างแฝงไว้อันจะทำให้เข้าใจพลวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

2. การแตกข้อมูล (segmenting)

เมื่อนักวิจัยเตรียมข้อมูลทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้ว ก็ต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดระเบียบ (organize) และเป็นระบบเพื่อให้สามารถเรียกใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ จากนั้นนักวิจัยจะ "แตก" ข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วนั้นออกเป็นหน่วยย่อยตามความหมายเฉพาะของแต่ละหน่วย โดยอาศัยลักษณะร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. การให้รหัสข้อมูล (coding)

เมื่อแตกข้อมูลขนาดใหญ่เป็นหน่วยย่อย ๆ แล้ว นักวิจัยจะเลือกหน่วยที่มีความหมายตรงกับประเด็นที่จะวิเคราะห์มาให้ชื่อ ซึ่งเรียกว่า การให้รหัสข้อมูล การทำเช่นนี้จะทำให้ข้อมูลที่มีขนาดใหญ่จำนวนหลายร้อยหน้ากระดาษในตอนแรกมีขนาดเล็กและสั้นลงจนเป็นเพียงรายการรหัสจำนวนหนึ่ง การลดทอนข้อมูลก่อนที่จะให้รหัสข้อมูล นักวิจัยควรอ่านข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการให้รหัสก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจทั่วไป ในภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ นักวิจัยควรอ่านข้อมูลซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพราะการอ่านแต่ละครั้งจะช่วยพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น ๆ เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ

4. การจัดหมวดหมู่ข้อมูล (categorizing)

เมื่อให้รหัสข้อมูลแก่ข้อมูลทั้งหมดแล้ว นักวิจัยควรรวมรายชื่อรหัสข้อมูลทั้งหมดไว้เป็นหนังสือรหัส จากนั้นให้ลดทอนรหัสข้อมูลให้มีจำนวนลดลง โดยพิจารณาจากความซ้ำซ้อนของรหัสข้อมูล ในขั้นตอนต่อมา นักวิจัยจะนำข้อมูลที่แตกเป็นหน่วยย่อย ๆ และได้รับรหัสเรียบร้อยแล้วกลับมารวมกันใหม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะความสัมพันธ์ ข้อมูลที่ถูกจัดกลุ่มใหม่นี้จะเริ่มมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อการตอบคำถามวิจัย

5. การหาประเด็นหลักของข้อมูล (themetizing) การจัดกลุ่มรหัสข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันจะทำให้เกิดประเด็นหลัก ของสิ่งที่ค้นพบขึ้น โดยภาพรวม จะเห็นว่าข้อมูลที่นักวิจัยเก็บรวบรวมได้อย่างมากมายจะถูกลดทอนลงแล้วจัดกลุ่มใหม่เกิดเป็นหัวข้อหลักเพียงไม่กี่หัวข้อเท่านั้น

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. รูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา

จากการศึกษารูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยการลงเก็บข้อมูลภาคสนามโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร งานวิจัยเชิงคุณภาพแตกต่างจากงานวิจัยเชิงปริมาณในแง่มุมของวิธีการเก็บข้อมูลที่ต้องเจาะลึกและฝังตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษา เป็นการศึกษาแนวมานุษยวิทยาสอดคล้องกับนักวิจัยด้านมานุษยวิทยาที่ศึกษาเชิงลึกโดยการเจาะลึกและฝังตัว ศุลีมาน นฤมน (วงศ์สุภาพ, 2556, บทคัดย่อ) วิทยานิพนธ์ยอดเยี่ยมสาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ที่ให้มุมมอง และวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์กิริยาระหว่างหมอนวดกับสิ่งแวดล้อมภายในสถานบริการ โดยเชื่อมโยงถึงภูมิหลัง และประสบการณ์ชีวิตของหมอนวดในฐานะปัจเจกบุคคลกับโลกภายนอก และโลกของสถานบริการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชิรวัฒน์ นิจเนตร, (2560) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของคนในองค์กรโดยใช้การวิจัยย่อส่วนของจริงหรือแบบเจาะจงจำลองที่ใช้เป็นตัวแทนของความเป็นจริง ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และการศึกษา รูปแบบหมายถึงโครงสร้างหรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผลแบบย่อส่วนของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายและมองเห็นเป็นรูปธรรม และการศึกษาของเกศรี วิวัฒนปฐพี (2551) การสร้างพลังอำนาจของสตรีในวัฒนธรรมอีสาน ใช้วิธีการทางมานุษยวิทยาเจาะลึก ฝังตัวและร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มสตรีที่ศึกษาเพื่อให้ได้แนวคิด พฤติกรรมที่ต้องการศึกษา จากข้อมูลเหล่านี้การศึกษาเชิงคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานของสถานศึกษาทั้ง 2 แห่งเป็นอย่างดี ซึ่งแตกต่างกันในบริบทแวดล้อม ปัจจัยสนับสนุน ความพร้อมที่แตกต่างกันทำให้ผู้วิจัยปรากฏเห็นภาพชัดเจนสุดโต่งแตกต่างคนละขั้วกันชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เสมือนคนในเขตพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ได้พัฒนาโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร มาตลอด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพ ขณะที่ทำการทดลอง try out เครื่องมือกับโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน โดยกำหนดบทบาทในการเก็บข้อมูลแต่ละคนให้คลุมแต่ละประเด็น ใช้เวลา 1 วัน ภาคเช้าไปโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ส่วนภาคบ่ายไปโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร พบว่า โรงเรียนอุดรพิทยานุกูลเป็นสถานศึกษายอดนิยมและมีขนาดใหญ่พิเศษ มีความพร้อม มีวัสดุอุปกรณ์ มีปัจจัยในการบริหารจัดการ มีรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นวัฒนธรรมการทำงาน ทั้งนี้เพราะบุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์อยู่ในวัยทำงาน มีอายุราชการ 20 ปีขึ้นไปสอดคล้องกับงานวิจัยของส่วนโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคารเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนร้อยกว่าคน อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเกินเกณฑ์ แต่ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ครูส่วนใหญ่บรรจุใหม่ วัฒนธรรมการทำงานจึงเป็นแบบผู้บริหารนำองค์กรแบบชี้แนะและพาทำแบบเข้มข้น ทั้งนี้เพราะครูยังไม่เข้าใจการทำงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงส่งผลให้รูปแบบการทำงานแตกต่างกันภายใต้ระบบเดียวกัน ระหว่างโรงเรียนอุดรพิทยานุกูลกับโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร ส่วนกระบวนการทำงานในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสอดคล้องกับ สินฤทัย ใจนันต๊ะ (2555)

ศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการดำเนินการ (Do) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ตามลำดับ สำหรับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ส่วนโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคารเน้นการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในโดยขั้นตอนการวางแผน (Plan)ก่อน แล้วจึงมาขั้นตอนการดำเนินการ (Do) การตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงและนำไปใช้ (Action) ตามลำดับ ในการพัฒนาระบบบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พบมากคือผู้บริหารครูและบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริงควรมีการอบรมส่งเสริมครูสัมมนาประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

ขณะเดียวกันในการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเห็นว่า โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล บริหารจัดการบนพื้นฐานความพร้อมปัจจัยทุกด้าน รวมทั้งการได้รับสนับสนุนปัจจัยงบประมาณจากภายในและภายนอก ส่งผลให้นักเรียนสอบเรียนต่อได้ยกชั้นตั้งแต่ห้อง ม. 6/1-6/5 นอกจากนั้นยังได้รับรางวัลระดับประเทศและระดับนานาชาติ ส่วนครูได้รับรางวัลระดับประเทศ ส่งผลให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น ซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร ในเรื่องของการมาโรงเรียน ผู้ปกครองไม่ค่อยส่งลูกมาเรียนจบ ป.6 ก็ให้ออกทำงานช่วยพ่อแม่ ทั้งที่มีรายการแจกแถมวัสดุอุปกรณ์การเรียนจักรยานเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมาเรียน ก็ยังไม่ค่อยมีใครอยากมาเรียนโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร จึงไม่สามารถเลือกนักเรียนได้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งที่ผู้บริหารและครูต่างทุ่มเทการทำงานเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น แต่ก็เป็นเรื่องยากสำหรับโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร

ส่วนรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนอุดพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร ต่างก็นำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยโรงเรียนอุดรพิทยานุกูลนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ การนิเทศภายใน การมีส่วนร่วม/ทีม และสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นวัฒนธรรมการทำงาน คือมอบหมายงานตามบทบาทหน้าที่ และบุคลากรคิดสร้างสรรค์งานในขณะที่ทีมบริหารให้การสนับสนุนให้ครูสร้างผลงานวิชาการ ส่วนโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร กลับบริหารงานโดยผู้บริหารสั่งการและพาทำ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรยังขาดประสบการณ์ ผู้บริหารจึงเน้นการนิเทศ การสั่งการและพาทำแล้วบุคลากรทำตาม ส่วนการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการดำเนินการทุกขั้นตอนแต่ยังขาดความชัดเจนและไม่เข้าใจด้วยซึ่งโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร และบางรายการกลับไม่ค่อยได้ดำเนินการได้แก่ การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ในความเป็นจริงแล้วโรงเรียนได้ดำเนินการมีข้อมูล รายงานข้อมูล แต่ยังกระจัดกระจายอยู่ตามกลุ่มงานต่าง ๆ แต่การจัดรวบรวมข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ทันท่วงทียังไม่ชัดเจนนัก แสดงว่าครูทำงานแต่ไม่เก็บข้อมูลไว้ใช้ประโยชน์จึงทำให้เกิดปัญหาเมื่อมีการประเมินจึงมีการเตรียมเอกสารรับการประเมิน ส่วนการตรวจสอบทบทวนคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจวิธีการดำเนินการทั้งโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร บางครั้งกลับเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากเพราะมีทั้งงานสอนและงานต้องมาเตรียมเอกสารรับการประเมิน ส่วนใหญ่กรรมการประเมินมักขอดูร่องรอยการทำงาน การแก้ไขปัญหาถือเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร ในกระบวนการทำงานส่วนโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล ใช้การวิเคราะห์หาเหตุและผลจึงเป็นแนวทางไปสู่การแก้ไขปัญหา

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การวิจัยเรื่องรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา เป็นรูปแบบ วิธีการใหม่ที่น่าสนใจ ท้าทาย โดยเฉพาะการลงภาคสนามเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ บุคลากรในสถานศึกษาซึ่งได้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ข้อจำกัดคือต้องให้เวลามากในการเก็บข้อมูล แต่ผลที่ได้คุ้มค่าทั้งนี้เป็นข้อมูลจากการทำงานที่เกิดจากวิถีการทำงานของสถานศึกษา โจทย์วิจัยที่น่าสนใจคือการศึกษารูปแบบและนำรูปแบบไปใช้อย่างไร โดยศึกษาจากข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก หน่วยในการวิเคราะห์แบบเจาะจงได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษา และการลงภาคสนามควรเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมให้พร้อมโดยเฉพาะเครื่องบันทึกเสียงผลที่เกิดขึ้นจากการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากการศึกษาข้อมูลทั้งภาคสนามและเอกสารของโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร ปรากฏดังนี้ งานวิจัยทุกเรื่องได้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตัวแปรเกี่ยวกับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องมีทักษะการบริหารของบริหาร ด้านการศึกษาและการสอน และด้านความรู้ความคิด นอกจากนั้น พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณัฐดนัย ดวงใจ, 2554) แต่ในขณะเดียวกัน สำหรับโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล และโรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงทั้งในวิปฏิบัติ การบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงแต่ขาดปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างมีคุณภาพได้ ต้องระดมสรรพกำลังจากชุมชนนักเรียนน้อยเงินรายหัวของนักเรียนในการจะนำมาพัฒนาไม่พอเพียงสอดคล้องกับการศึกษาของ ผลของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไกรสิทธิ์ ศิริรัมย์ (2553) ศึกษาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียนด้านการบริหารและจัดการศึกษาและด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้มีเพียงด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ไม่แตกต่างกัน อรนุช กุลสุวรรณ (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาพบว่า ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ไม่แตกต่างกัน สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา หลังจากได้รูปแบบแล้วผู้วิจัยนำรูปแบบที่ได้ไปสร้างเครื่องมือพัฒนาได้ คู่มือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่จุดเน้นคือการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมแบกระจายอำนาจแต่มีการตรวจสอบทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ในขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารต้องเป็นเสาหลักในการนำองค์กรพัฒนาแบบร่วมหัวจมท้ายด้วยกันทั้งนี้เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ยังเป็นคนรุ่นใหม่ประสบการณ์น้อย ลักษณะการทำงานจึงต้องพึ่งพาผู้นำสูงจึงปรากฏผลว่ามีคุณภาพเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาความต้องการของโรงเรียน

โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาครูหัวหน้างานประกันคุณภาพและครูส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษามากที่สุดส่วนด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีผู้บริหารสถานศึกษา มีความเข้าใจน้อยที่สุด ครูหัวหน้างานประกันคุณภาพส่วนใหญ่มีความเข้าใจ

ด้านการเขียนรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาน้อยที่สุดคือด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษาน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรบุคลากรให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนอัตรากำลังครูตรงตามวุฒิเพื่อแก้ไขปัญหาครูไม่ตรงวุฒิมาสอนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเมื่อครูขาดความเชี่ยวชาญ ย่อมส่งผลให้นักเรียนขาดคุณภาพ ดังนั้นหากต้องการคุณภาพที่เท่าเทียมกัน ควรคำนึงถึงปัจจัยที่เป็นตัวป้อนให้สถานศึกษาขับเคลื่อนได้อย่างมีคุณภาพทุกอย่างต้องเท่าเทียมกันจึงจะประสบผลสำเร็จได้

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเร่งรัดพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนปัจจัยในทุกด้านให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาขาดเล็กขาดแคลนครูและสอนไม่ตรงวุฒิ จึงส่งผลให้คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนไม่ตรงประเด็น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเน้นการตรวจสอบทบทวนคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาเอง ทั้งนี้เพราะยังขาดความเข้าใจในวิธีปฏิบัติ และยังเป็นการสะท้อนวิธีการทำงานของสถานศึกษาเองก่อนที่จะมีการตรวจสอบทบทวนโดยหน่วยงานต้นสังกัด และควรพัฒนาผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเข้มข้นให้มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบและวิธีการประเมินแนวใหม่เน้นวิธีการเชิงคุณภาพ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษามาตรฐานและทำความเข้าใจกับครูในการนำมาตรฐานไปใช้ในการพัฒนางานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การจัดระบบบริหารและสารสนเทศให้เป็นระบบ รวมไปถึงการจัดให้มีการตรวจสอบทบทวนตามมาตรฐานและสรุปประเมินผลเสนอรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเน้นการสร้างความยั่งยืนเพื่อเตรียมรับการประเมินรอบสี่จาก สมศ.

5. ศึกษานิเทศก์ ควรสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานและกฎกระทรวงอย่างเคร่งครัดเพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสะท้อนภาพการทำงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชัดเจน เน้นการสร้างความเข้าใจสถานศึกษาให้พัฒนาตามแนวทางมาตรฐานใหม่ที่ต้องปรับใช้

เอกสารอ้างอิง

ผ่องศรี พรรณราย. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง โครงการเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรงานประกันคุณภาพสู่มาตรฐานสากล.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ.

พิเชฐ ฟองศรี. (2553). *การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

สินฤทัย ใจนันต๊ะ. (2555). *กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.* การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. พะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา.

สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Conditions, Problems and Effectiveness of the Learning Experience Management for Promoting Early Childhood Development in Schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Area 1

ฤทัยรัตน์ ฝ่ายเทศ[1]
ไชยา ภาวะบุตร[2]
ประภัสร สุภาสอน[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย 2) เปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยและ 3) ศึกษาหาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 44 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 132 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา t-test และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและด้านการพัฒนาการด้านสติปัญญามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านสติปัญญา มีความคิดเห็นแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาการด้านสติปัญญามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

---

[1] นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] รศ.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสกลนคร

3. แนวทางพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มี 2 แนวทาง คือ การพัฒนาการด้านร่างกาย และการพัฒนาการด้านสติปัญญา

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้, การส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to examine conditions, problems and effectiveness of the learning experience management directed toward promoting early childhood development; 2) to compare conditions, problems and effectiveness of the learning experience management for promoting early childhood development, as perceived by school administrators and early childhood teachers, classified by position, work experience and education level; and 3) establish the guidelines for developing the learning experience management for promoting early childhood development in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1. The samples, obtained through a simple random sampling, included 44 school administrators and 132 early childhood teachers, yielding with a total of 176 participants. The research instrument was a set of 5-level rating scale questionnaires. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, content analysis, t-test and F-test.

The findings were as follows:

1. The conditions concerning the learning experience management for promoting early childhood development in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, as a whole were at a high level. The problems as a whole were at a moderate level, whilst the effectiveness of the learning experience management was at a high level in overall.

2. The conditions of the learning experience management for promoting early childhood development as perceived by school administrators and early childhood teachers with different position, educational level and work experience, showed no differences in overall and each aspect. The problems of the learning experience management were also not different in overall and each aspect. The effectiveness of the learning experience management, as perceived by participants, as a whole was found different at .01 level of statistical significance. When considering in each aspect, the physical, emotional and cognitive development were different at .01 level of statistical significance. In terms of educational level, the participants' opinions were not different in overall. When considering in each aspect, the cognitive development were different at .01 level of statistical significance. In terms of work experience, the participants' opinions were different in overall at .05 level of statistical significance. When considering in each aspect, the opinions toward the cognitive development were different at .05 level of statistical significance.

3. The proposed guidelines for improving the management of learning experience for promoting early childhood development in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Service Area 1 involved two aspects: the physical and cognitive development.

Keywords: Learning Experience Management, Promoting Early Childhood Development

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ระบุไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึงตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในสถานการณ์ข้างต้น จึงมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนในมิติด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะการอ่านเขียน และคิดคำนวณที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 8)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นช่วงสมองที่มีการพัฒนาสูงสุด การให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังทั้งในด้านการพัฒนาสติปัญญาและอารมณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะหล่อหลอมให้เด็กเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 5) ส่วนการบริหารการจัดการศึกษายังพบปัญหาหลายประการจากรายงานความก้าวหน้า การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2551-2552 เช่น ขาดการนิเทศติดตาม ขาดบทบาทของการเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีการกำหนดติดตามให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา และนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก ไม่มีบทบาทในการกำหนด ติดตามให้มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กไม่มีบทบาทในการกำกับติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นต้น เด็กปฐมวัยไทยมีพัฒนาการทางสมองอยู่ในขั้นวิกฤติ (บุญชู อังสวัสดิ, 2553, หน้า 15) การประเมินคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษา (สมศ.) พบว่า มีสถานศึกษาที่อยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 34.14 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 49) ผู้บริหารยังขาดการจัดการหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสม ขาดการนำมาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสมไปใช้ ขาดกระบวนการผลิต และการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 5) ในส่วนปัญหาเรื่องครู/ครูพี่เลี้ยงสอนระดับปฐมวัยส่วนใหญ่มักใช้ครูอัตราจ้างที่มีคุณวุฒิต่ำไม่ได้จบการศึกษาหรือไม่ได้รับการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยมา

รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามักไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (ยศกมล เรืองสง่า, 2551, หน้า 3) ได้กล่าวถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับปฐมวัยไว้หลายด้าน เช่น การจัดทำหลักสูตรซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน เทคนิคในการสอนที่เป็นลักษณะแบบเดิม ๆ ไม่ค่อยหลากหลาย สอนไม่ตรงตามแผนการสอนที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูขาดความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุง ขาดการส่งเสริมแก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัย สถานที่และอาคารไม่อำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนจำนวนครูไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย แต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (ภารดี อนันต์นาวี, 2553, หน้า 260)

ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษา เพื่อหาแนวทางพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา พร้อมทั้งการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียน เพื่อให้เด็กมีคุณภาพที่ดีต่อไปในอนาคต (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 2560, หน้า 7)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพการศึกษาของปฐมวัยอย่างมีคุณภาพและเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้กับเด็กได้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมตามเจตนารมณ์ของการศึกษาแห่งชาติต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับใด

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ต่างกันหรือไม่

3. แนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

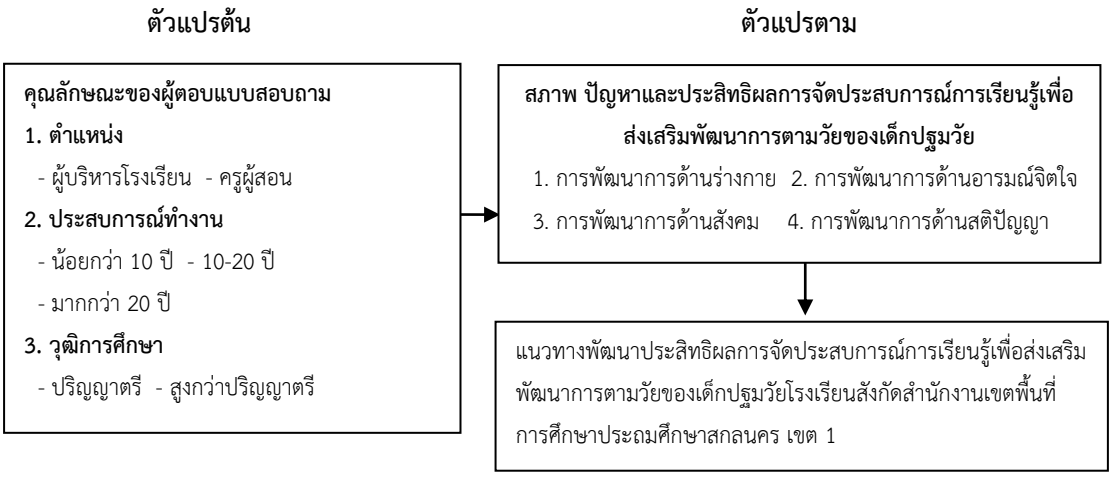
1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำแนกตาม ตำแหน่ง

ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 535 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 175 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 387 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 176 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 44 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 132 คน สำหรับผู้บริหารและการสุ่มอย่างง่าย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเพื่อขอความร่วมมือมายังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 176 ฉบับ

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. นำแบบสอบถามหาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item–total Correlation) ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธี คำนวณหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's: ∞ – Coefficient)

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า

1.1 การพัฒนาการด้านสังคม ($\bar{X}$ = 3.75) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ พฤติกรรมของเด็กหรือคำพูดเพื่อให้เพื่อนประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่กำลังกระทำอยู่ ($\bar{X}$ = 3.90) การแสดงความคิดเห็น การยอมรับข้อตกลงของกลุ่มและการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ($\bar{X}$ = 3.80) และการที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงการแนะนำวิธีการ สนับสนุนหรือตอบสนองความต้องการของเพื่อน ($\bar{X}$ = 3.78)

1.2 การพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ($\bar{X}$ = 3.65) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ชมเชยเมื่อเด็กแสดงออกในสิ่งที่ดี ($\bar{X}$ = 3.73) จัดบริเวณการเรียนรู้ในบ้านให้เด็ก เช่น มุมของเล่น มุม รูปภาพ มุมหนังสือ กระจก ($\bar{X}$ = 3.73) และร่าเริง สดชื่น แจ่มใส อารมณ์ดีเมื่อได้รับคำชมเชยหรือรางวัล ($\bar{X}$ = 3.72)

1.3 การพัฒนาการด้านสติปัญญา ($\bar{x}$ = 3.60) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตลักษณะต่างๆ เช่น สี รูปร่าง ขนาด รูปทรง ($\bar{x}$ = 3.75) ร้องเพลงกล่อมเด็กหรือร้องเพลงง่ายๆ ให้เด็กฟังขณะทำกิจกรรมต่างๆ ($\bar{x}$ = 3.70) และเล่านิทานให้เด็กฟัง ($\bar{x}$ = 3.65)

1.4 การพัฒนาการด้านร่างกาย ($\bar{x}$ = 3.55) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ พาเด็กไปออกกำลังกายหรือเล่นกลางแจ้ง ($\bar{x}$ = 3.67) มีกิจกรรมเล่นกับเด็ก สังเกตท่าที การตอบสนอง ($\bar{x}$ = 3.65) และจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบ้านให้ปลอดภัย ($\bar{x}$ = 3.58)

2. ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.43) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า

2.1 การพัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.30) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีกิจกรรมเล่นกับเด็ก สังเกตท่าที การตอบสนอง ($\bar{x}$ = 3.51) ฝึกนิสัยความสะอาด เช่น ล้างมือ ทำความสะอาด ($\bar{x}$ = 3.50) และท่านให้เด็กรับประทานลูกอม น้ำอัดลม น้ำหวาน ขนมถุงขบเคี้ยวกรุบกรอบ ($\bar{x}$ = 3.45)

2.2 การพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.50) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านจัดบริเวณการเรียนรู้ในบ้านให้เด็ก เช่น มุมของเล่น มุม รูปภาพ มุมหนังสือ กระจก ($\bar{x}$ = 3.58) แสดงความรักโดยการยิ้ม สบตา อุ้ม โอบกอด ($\bar{x}$ = 3.52) และเมื่อเด็กร้องไห้ท่านจะดุหรือตีเพื่อให้เด็กหยุดร้อง ($\bar{x}$ = 3.50)

2.3 การพัฒนาการด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.55) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{x}$ = 3.60) การที่เด็กปฐมวัยแสดงออกถึงการแนะนำวิธีการ สนับสนุนหรือตอบสนองความต้องการของเพื่อน ($\bar{x}$ = 3.59) และพฤติกรรมการของเด็กในการเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่เมื่อใช้เสร็จ ($\bar{x}$ = 3.58)

2.4 การพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.40) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ชี้และบอกส่วนต่าง ๆของร่างกาย และให้เด็กชี้ตาม ($\bar{x}$ = 3.50) หาหนังสือสมุดรูปภาพเปิดและชี้เรียกชื่อรูปภาพให้เด็กดู ($\bar{x}$ = 3.45) และส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตลักษณะต่างๆ เช่น สี รูปร่าง ขนาด รูปทรง ($\bar{x}$ = 3.43)

3. ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1 การพัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.40) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ท่านจัดหาของเล่นที่มีสี ขนาด และรูปทรงแตกต่างกันให้เด็กเล่น ($\bar{x}$ = 3.70) ท่านฝึกนิสัยความสะอาด เช่น ล้างมือ ทำความสะอาด ($\bar{x}$ = 3.60) ท่านจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบ้านให้ปลอดภัย ($\bar{x}$ = 3.55)

3.2 การพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.55) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ แสดงความรักโดยการยิ้ม สบตา อุ้ม โอบกอด ($\bar{x}$ = 3.65) ชมเชยเมื่อเด็กแสดงออกในสิ่งที่ดี ($\bar{x}$ = 3.58) ตอบสนองต่อการร้องไห้ของเด็กทันที ($\bar{x}$ = 3.58)

3.3 การพัฒนาการด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.60) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{x}$ = 3.95) พฤติกรรมของเด็กหรือ

คำพูดเพื่อให้เพื่อนประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่กำลังกระทำอยู่ ($\bar{X}$ = 3.85) พฤติกรรมการของเด็กในการเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่เมื่อใช้เสร็จ ($\bar{X}$ = 3.81)

3.4 การพัฒนาการด้านสติปัญญาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ หาหนังสือสมุดรูปภาพเปิดและชี้เรียกชื่อรูปภาพให้เด็กดู ($\bar{X}$ = 3.80) สอนให้เด็กพูดและคุยโต้ตอบกับเด็กบ่อย ๆ ในแต่ละวัน ($\bar{X}$ = 3.51) ชี้และบอกส่วนต่างๆ ของร่างกายและให้เด็กชี้ตาม ($\bar{X}$ = 3.50)

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า

4.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกายด้านการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาการด้านสังคม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.2 ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านการพัฒนาการด้านสังคม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

4.3 ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาด้านสังคมและด้านการพัฒนาการด้านสติปัญญาและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ไม่แตกต่างกัน

4.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง และส่วน ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาการด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า 10-20 ปี และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี

5. แนวทางพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย

5.1 การพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ 1) ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก 2) ควรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ 3) ควรมีการรวบรวมพัฒนาการด้านร่างกายและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล 4) เด็กปฐมวัยมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องธรรมชาติ สิ่งต่างๆ รอบตัว มีทักษะ และ 5) จัดอาหารให้มีคุณค่า ได้อาหารครบ 5 หมู่

5.2 การพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมประจาวัน ที่ส่งเสริมการใช้

ความคิดทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ 2) มีการพัฒนาการคิดและภาษาอย่างเหมาะสม 3) มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กอย่างต่อเนื่อง 4) การจัดกิจกรรมประจาวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กอย่างเหมาะสม 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ 7) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก 8) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ 9) สถานศึกษาร่วมกันจัดทำการประเมินพัฒนาการ และ 10) ภายในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวกและมีแสงสว่างเพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.63) ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า 1) การพัฒนาการด้านสังคม ($\bar{X}$ = 3.75) 2) การพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ($\bar{X}$ = 3.65) 3) การพัฒนาการด้านสติปัญญา ($\bar{X}$ = 3.60) ระดับมาก และ 4) การพัฒนาการด้านร่างกาย ($\bar{X}$ = 3.55) ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัยต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึง ความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดีและคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ ลิมวัฒนาสมุทร (2553, หน้า 133) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในจังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การพัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.30) 2) การพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.50) 3) การพัฒนาการด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.55) และ 4) การพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40) สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้

เนื่องจากจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษายังพบปัญหาทั้งด้านร่างกาย เช่น กิจกรรมเล่นกับเด็กสังเกตท่าทีการตอบสนอง การฝึกนิสัยรักความสะอาด ด้านอารมณ์ จิตใจ เช่น การจัดบริเวณการเรียนรู้ ด้านสังคม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการแสดงออกและด้านสติปัญญา เช่น การบอกส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและการสังเกต ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ ลิมวัฒนาสมุทร (2553, หน้า 133) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับน้อยและไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิตรา ตั้งตระการพงษ์และคณะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1) ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัตรา เรืองขจิต (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามทรรศนะของครูในโรงเรียนปฐมวัยจังหวัดตราด พบว่า 1) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยและสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิตราตั้งตระการพงษ์ และคณะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การพัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.55) 3) การพัฒนาการด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) การพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45) สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาจะต้องมีหลักการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมตามความเป็นอยู่จริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่เด็กทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กและผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจาวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษา ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมด้วย โดยกำหนดหลักการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข และประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ

4. ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีตำแหน่งระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความ

คิดเห็นต่อสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า

4.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาการด้านสังคม นอกนั้นไม่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2542-2561 นโยบายจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0 – 5 ปี เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดบริการให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและผู้รับบริการ ได้วางยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ใช้หลักการ บ้านเป็นฐานในการเลี้ยงดู (home based approach) ซึ่งบุคคลสำคัญคือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว และเด็กอายุ 3 – 6 ปี ใช้สถานพัฒนาเด็กหรือรูปแบบที่เป็นทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยโดยให้ผู้ดูแลเด็กมีลักษณะเป็นมืออาชีพร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัว สร้างความพร้อมให้กับชุมชนและท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสังคมร่วมรับผิดชอบการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติการ เฝ้าระวัง ตรวจสอบและประเมินผล ดังนั้นสถานศึกษาต้องมีความร่วมมือระหว่างทุกส่วนของสังคมในการพัฒนา และการให้บริการสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ มีความหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ต้องมีการประสานงานกันที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานหลักที่ดูแลเด็กปฐมวัย ทั้งหน่วยนโยบาย หน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานวิชาการกำหนดมาตรฐานของการพัฒนาเด็กปฐมวัย และต้องมีการประเมินผล ต้องดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นรายละเอียด พร้อมทั้งและต้องมีบุคลากร เงิน และอุปกรณ์เครื่องใช้เพียงพอในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีทรัพยากรเพียงพอในการติดตามประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ ลิมวัฒนาสมุทร (2553, หน้า 133) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม จำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

4.2 ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านการพัฒนาการด้านสังคม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านการพัฒนาการด้านสังคม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิตรา ตั้งตระการพงษ์ และคณะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมพบว่า มีความ

ต้องการไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กชนันท์ ศรีสุข (2554, หน้า 65) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาการด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาด้านสังคมและด้านการพัฒนาการด้านสติปัญญาและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังพบว่าการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัตรา เรืองขจิต (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามทรรศนะของครูในโรงเรียนปฐมวัยจังหวัดตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบตามทรรศนะของครูจำแนกตามวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาประสบการณ์สอนและที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ญาณิศา บุญพิมพ์ (2552, หน้า 55 อ้างถึงใน วรดี เลิศไกร (2533, หน้า 60-65) ได้ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์มีพัฒนาการทุกด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพัฒนาการแต่ละด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนประสบการณ์มีการพัฒนาการด้านร่างกายสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง และส่วนประสิทธิผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาการด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า 10-20 ปี และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและมีการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่กระบวนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยการอาศัยผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ทักษะความเป็นผู้นำในต่างๆ และส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลในองค์กรร่วมกันวางไว้ ดังนั้นประสบการณ์การทำงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพัตรา เรืองขจิต (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามทรรศนะของครูในโรงเรียนปฐมวัยจังหวัดตราด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวและ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

5. แนวทางพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกข้อ คือ การพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ 1) ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายหลายและเหมาะสมกับร่างกายของเด็ก 2) ควรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ 3) ควรมีการรวบรวมพัฒนาการด้านร่างกายและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล 4) เด็กปฐมวัยมีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้องธรรมชาติ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีทักษะ และ 5) จัดอาหารให้มีคุณค่า ได้สารอาหารครบ 5 หมู่ และการพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมประจำวัน ที่ส่งเสริมการใช้ความคิดทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ 2) มีการพัฒนาการคิดและภาษาอย่างเหมาะสม 3) มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กอย่างต่อเนื่อง 4) การจัดกิจกรรมประจาวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กอย่างเหมาะสม 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ 7) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก 8) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ 9) สถานศึกษาร่วมกันจัดทำการประเมินพัฒนาการ และ 10) ภายในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวกและมีแสงสว่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการระดมความคิดเห็นโดยการแจกแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของฉวีวรรณ ลิมวัฒนาสมุทร (2553, หน้า 133) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ด้านที่ต้องหาแนวทางส่งเสริม ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของ เด็กและด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมไว้แล้วและสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี หรดาล (2560, หน้า 100) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย : แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาพัฒนาการด้านร่างกายเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย การเจริญเติบโต และความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็กและการทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ในการเคลื่อนไหวที่เด็กวัยนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการสำรวจตนเองและโลกรอบตัว การส่งเสริมและพัฒนาด้านร่างกายให้แก่เด็กปฐมวัยนอกจากจะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตมีโครงสร้างพื้นฐานของร่างกายสมวัยแล้วยังช่วยเสริมสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อให้แข็งแรงทำงานได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน การเชื่อมโยงของเซลล์ประสาทกระตุ้น การทำงานของสมองน้อย และยังช่วยเตรียมความพร้อมและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของมัทนา ฉวนพยัคฆ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการวัยและพัฒนาการของเด็กมุ่งพัฒนาเด็กทั้งปกติ 2) โรงเรียนควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องเล่นให้เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก 3) จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 4) กิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้ปฏิบัติและเกิดการเรียนรู้ 5) การประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 6) ผู้สอนกับผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่าควรมีการนำผลการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เช่น การพัฒนาการด้านสติปัญญาและการพัฒนาการด้านร่างกาย ที่ผู้วิจัยได้ให้แนวทางพัฒนาไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.3 ควรมีการศึกษากลยุทธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กนกขวัญ ประชุมพรรณ์. (2547). *การบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาล จังหวัดภูเก็ต.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรมวิชาการ. (2542). *การพัฒนารายวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2544). *การประเมินคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษา (สมศ.).* กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560*. สำนักงานเลขาธิการ: กระทรวงศึกษาธิการ.การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. (2561). เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/. เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธุ์ 2561.

กุลภรณ์ หงส์ทอง. (2550). *ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.* เข้าถึงได้จาก htt://dllibrary.spu.ac.th. 30 สิงหาคม 2560.

ดุษฎี กระพือ. (2556). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ต่อศักดิ์ เฟื่องปัญญา. (2548). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร,

ไตรนาถ ศรีจันทร์. (2548). *การบริหารจดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ทวีวรรณ อินดา. (2550). *การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.* ปริญญานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *การบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธรรมชาติ สืบสินธุ์สกุลไชย. (2551). *ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ธวัช กรุตมณี. (2550). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: มนตรีมิเกลกาไรซาบาล.

_____. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: มนตรี.

มณฑา โฉมราช. (2548). *สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.* กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มติชนรายวัน. (2551). *หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน.* ฉบับประจำวันที่ 23 มิ.ย. 2551.

ยศกมล เรืองสง่า. (2551). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม.* วิทานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

รัศมี ตู้จินดา. (2557). *การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี.* การศึกษาค้นคว้าอิสระวิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

วศิน ปาลเดชพงศ์. (2539). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อโรงเรียนอนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลก้องหล้ากรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

ศศิธร เกิดเนตร์. (2547). *สภาพและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศิริพรรณ ยิ้มย่อง. (2541). การจัดการประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา. *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 5(2): หน้า 51-52.

สมชัย วุฒิปรีชา. (2530). *การศึกษาในอนาคตไม่กำหนดการเรียน.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สมร คำน้อย. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์.*กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). *ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน :การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สายสุรี จุติกุล. (2542). *ความรักความอบอุ่นในครอบครัวการพัฒนาครอบครัว.* กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2561).เข้าถึงได้จากhttp://www.sakonarea1.go.th/ 20 มิถุนายน 2561.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *คู่มือดำเนินงานประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2557.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *ภาพอนาคต & กลยุทธ์" เราจะใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างไร?.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชู อังสวัสดิ. (2553). สมอง: การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา. *วารสารพัฒนาหลักสูตร* 2(126), หน้า 56-58.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2554). *การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

_____ (2554). *คู่มือการพัฒนาระบบการบริหาร มุ่งผลสัมฤทธิ์.* กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. พลเรือน.

Bennis, W. G. (1971). *The concept of organizational health inchanging organizational.* Edited by Warren G. Bennis. New York : McGraw-Hill.

Den, F. (2000). *Studies in safety promotion for preschool children*. Retrieved June 20, 2018, from Norrbackahuset Karolinska Sjukhuset (on-line)

Diana, L. B. (2004). *Parents' perceptions of the effects of full-day and half kindergarten participation on students' first grade*. Retrieved from http://www. lib.umi.com/disserlations

Edgar, M. (2002). *Theoretical background to curriculum design for Parlo Kindergarten students.* Retrieved June 25, 2018. from http://WWW.lib.umi.com/.

Fantuzzo, J. W. (2000). Family involvement: A multivariate assessment of family participation in early childhood ๓ education. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), pp. 367-376.

Gibson James, L. (2000). *Organization : Behavior Structure Process International (10th ed.)* USA. : McGraw Hill.

Goodlad, J.I. (1984). A Place Called School: Prospects for the Future. New York: Mc Graw -Hill, Inc.

Hammen, M. and John, Freeman (1977). *Obstacles to the Comparative Study of Effectiveness in Perspectives on Organization Effectiveness.* San Francisco: Jossey- Bass.

Henderson, M. and John, F. (2007). *Obstacles to the Comparative Study of Effectiveness in Perspectives on Organization Effectiveness.* San Francisco: Jossey- Bass.

Howes, T. and Clifford, R.M. (1993). *Studying Educational Setting.* New York: White book.

Kohlberg, L. (1970). *The Moral Atmosphere of the School."* In Norman V. Overy, ed. The Unstudied Curriculum. Washington .D.C:

Marsh, C.J. (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum*. London:Flamer Press.

Nahavendi, A. & Malekzadeh, A.R. (1999). *Organizational Behavior: The Person Organizational Fit.* New Jersey: Prentice Hall,

Pena, D. C. (2000).Parent involvement: Influencing factors and implications. *The Journal of Educational Research*, 1(94), pp. 42-54

Posner, G.J. (1992). *Analyzing the Curriculum.* New York: Mc Graw-Hill, Inc.

Saylor, J.G. and Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Principals' Performance of Internal Supervision of Instructions in Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 4

อัจฉริยา ฤทธิรณ[1]
โกวิท วัชรินทรางกูร[2]
ศรีเพ็ญ พลเดช[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการนิเทศภายของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 331 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบ แบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามระดับชั้นที่สอน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ ซึ่งมี จำนวน 7 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า

3.1 ด้านการกระบวนการนิเทศ ควรมีการสำรวจความต้องการโดยสังเกตซักถามและเปลี่ยนอย่างเป็นมิตร

3.2 ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ ควรร่วมมือจัดทำแผนการนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น การลดบทบาทของครู การจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้ด้วยความสุข

---

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

[2] ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

[3] ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.3 ด้านกิจกรรมการนิเทศ ควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบมีการแจ้งแผนนิเทศไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีการนิเทศที่มีการปฏิบัติได้จริง

3.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรมีการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมีการดำเนินการตามแผนและคู่มือการนิเทศ

คำสำคัญ: การพัฒนาครู , การนิเทศภายใน

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine 1) the teachers' opinions on the principals' performance of internal supervision of instructions in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, 2) the differences of teachers' opinion on the principals' performance of internal supervision of instructions in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 based on their working experiences and school sizes, and 3) the principals' development guidelines for internal supervision of instructions in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 4. Two phases were implemented in this study. In phase 1, to find out the teachers' opinions on the principals' performance of internal supervision of instructions in schools, the sample consisted of 254 teachers, selected by stratified sampling according to the level taught. The tools used were questionnaires, and the data was analyzed using percentage, mean ($\overline{X}$), and standard deviation (S.D.). The hypothesis was tested by using T-test and the analysis of variance in term of one-way ANOVA. Phase 2, to investigate the principals' development guidelines for internal supervision of instructions in schools, nine experts from school administrators, academic teachers and educational supervisors was chosen using a purposive sampling for interviews. Tools used were interview forms, and data was analyzed using content analysis.

The findings revealed as follows:

1. The teachers' opinions on the principals' performance of internal supervision of instructions in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 were totally at a high level. While the aspect of measurement and evaluation of learning has the highest mean, the aspect with the least mean is the use and development of innovative media technology for learning management.

2. Based on working experiences and school sizes of teachers, there were no differences in teachers' opinion on the principals' performance of internal supervision of instructions in schools.

3. Suggestions for the principals' development guidelines for internal supervision of instructions in schools were:

3.1 For a supervision process, a survey for what are needed should be done using techniques, such as making observations, asking questions, and exchanging opinions with a positive and friendly atmosphere.

3.2 On the aspect of supervision techniques, a supervision plan should be implemented according to the objectives of learning and teaching procedures. For a lesson plan design, it should be correlated to the needs of learners and local communities. Reducing the roles of teachers and using the activities that focus on learners should be implemented so that learners could learn by doing and with happiness.

3.3 On the aspect of supervision activities, they should be systematically organized so that they could be put into practice successfully.

3.4 For the evaluation of supervision, the information getting from the supervision should be used for the learning and teaching development according to the supervision plan and supervision manual.

Keywords: Teacher Development, Internal Supervision of Instructions

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งเสริมให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษา, 2542, หน้า 8)

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจน (กรองทอง จิรเดชากุล, 2550, หน้า 2) หลักการนิเทศภายในโรงเรียนว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานในความรับผิดชอบโดยตรง และจะสำเร็จลงได้ก็จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ (สงัด อุทรานันท์, 2530, หน้า 120-121)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารและการนิเทศ เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายการศึกษา การบริหารเป็นการทำหน้าที่ที่กำกับการปฏิบัติงาน เช่น การวางแผน การควบคุม การปฏิบัติรวมทั้งการอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการแสดงถึงการปรับปรุงทางด้านการเรียนการสอน และเงื่อนไขที่มีผลต่อการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการบริหาร แต่ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียน มักจะไม่คำนึงถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยเน้นงานด้านบริหารเพียงด้านเดียวจึงทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสอนไม่บรรลุเป้าหมายอย่างที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนครูผู้ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงตนเองทั้งวิธีการและเทคนิคต่างๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าอยู่เสมอ (ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์, 2547, หน้า 203)

จากข้อมูลการประเมินคุณภาพภายนอก และจากรายงานผลการประเมินด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า "ผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่งละเลยการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสิ้นเชิง สถานศึกษาบางแห่งไม่มีข้อมูลการนิเทศภายในเลย และบางแห่งไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน" จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายโรงเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้น ก็คือ สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ในการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ดังนั้นปัญหาและความต้องการของโรงเรียนดังกล่าวมาแล้วนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับประสิทธิผลงานนิเทศภายในโรงเรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ (กรองทอง จิรเดชากุล, 2550, หน้า 2)

การนิเทศในปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการนิเทศที่เป็นมิตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในบริบท การเรียนรู้เดียวกัน โดยมุ่งเน้นการนิเทศที่เกิดจากความสมัครใจของครูผู้สอน ในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ได้กล่าวถึงทิศทางการนิเทศการสอนในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการนิเทศภายในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง โดยผู้นิเทศจากภายนอกจะเป็นเพียงผู้ประสานงานมีกระบวนการนิเทศที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ครูร่วมกันนิเทศกันเองโดยใช้เทคนิค การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) แบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Collaborative professional development) หรือการนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) โดยการนิเทศในปัจจุบัน เน้นการดำเนินการเป็นระบบประชาธิปไตย มิการวิเคราะห์ ผลงานที่เน้นเป้าหมาย มีการเตรียมการวางแผน ดำเนินตามแผน มิการประเมินผล อย่างต่อเนื่อง เน้นการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารร่วมกันแก้ปัญหาและสนับสนุนอย่างกัลยาณมิตร และถือว่าการนิเทศเป็นภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย, 2554, หน้า 5)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อประโยชน์สำหรับการบริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงการบริหารด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เพื่อนำเสนอผลการวิจัยดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้รับทราบถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากระบวนการการนิเทศการศึกษาอันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของครู

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. ได้แนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 194 โรง และครูจำนวน 2,359 คน โดยจำแนกเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 39 โรง ขนาดกลางจำนวน 143 โรง และขนาดใหญ่จำนวน 12 โรง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการรวบรวมกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการกำหนดโควตามาจำนวน 7 คน ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน 10 ปีขึ้นไป และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าครูวิชาการจากโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนดีศรีตำบล

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพทั่วไป

1. ประสบการณ์การทำงาน
   - 1.1 ต่ำกว่า 10 ปี
   - 1.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
2. ขนาดของโรงเรียน
   - 2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
   - 2.2 โรงเรียนขนาดกลาง
   - 2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม คือสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบไปด้วย

1. ด้านกระบวนการนิเทศ
2. ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ
3. ด้านกิจกรรมการนิเทศ
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคาปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คาแนะนาในการพัฒนาเครื่องมือมีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลปรากฏว่าข้อคาถามอยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 และนาแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูจานวน 30 คนในโรงเรียนตุลยาธร แบบสอบถาม จานวน 45 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficien) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.92

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามและหนังสือถึงผู้อานวยการโรงเรียนเอกชน สังกัดสานักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วขอรับแบบสอบถาม

ด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมาได้ 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยวิเคราะห์การทดสอบด้วยค่า t (t-test แบบ Independent Samples Test) และความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาครูด้านด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปมาน (Inductive Method)

2. นำข้อมูลมาเรียบเรียงในรูปของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping)

3. ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความ (Explanation) และตีความหมายข้อมูลที่ได้ (Interpretation)

4. นำเสนอเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพการพัฒนาครูด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประเมินผลการการนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. ด้านกระบวนการนิเทศ

แนวทางการพัฒนา

1.1 ควรมีการสำรวจความต้องการของครูในการนิเทศ โดยผู้บริหารต้องสังเกต พูดคุย ซักถาม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน ซึ่งจะสะท้องผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

1.2 ควรมีการพูดคุยซักถามและเปลี่ยนความคิดแบบเป็นมิตรจะสามารถทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมได้

2. ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ

แนวทางการพัฒนา

2.1 ควรมีการจัดทำแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหาร ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ควรมีการนำผลการนิเทศมาประเมินเพื่อเกิดประโยชน์ต่อครูในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

3. ด้านกิจกรรมการนิเทศ

แนวทางการพัฒนา

3.1 ควรมีปฏิทินการนิเทศเพื่อให้ครูได้มีการเตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศ

3.2 ควรมีการนิเทศภายในโดยการสังเกต พูดคุยเป็นส่วนตัวในเชิงลึกเพื่อได้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ

แนวทางการพัฒนา

4.1 ควรมีการนำข้อมูลการนิเทศภายในมาประชุมวางแผนร่วมกันกับครู สะท้อนผลการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนระดับใด

4.2 ควรมีสรุปผลการนิเทศ และนำผลการประเมินแจ้งให้ผู้ได้รับการนิเทศรับทราบเพื่อให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเทคนิควิธีการนิเทศอาจเป็นเพราะว่า ครูขาดการแลกเปลี่ยนปัญหาและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ระดมสมอง โดยขาดการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุทธ์ นันทมาศวังนรา (2560: 56 - 66) ได้ศึกษาค้นคว้ากระบวนการนิเทศภายในด้านการวางแผนการนิเทศภายใน มุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาจากข้อมูลตามสภาพจริงร่วมกันกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์กระบวนการนิเทศมีการกำหนดแผนงานวิธีการเครื่องมือที่ใช้ อย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการศึกษาสภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในมากเท่าที่ควรเกิดจากภาระงานที่มากทำรู้สึกว่าการนิเทศภายในเป็นการเพิ่มภาระงาน และไม่มีความรู้ความเข้าใจหลักการนิเทศ ทำให้การเยี่ยมชั้นเรียนแต่ละครั้งครูไม่มีความพร้อมและคิดว่าผู้บริหารมาจับผิดการทำงานของตน สอดคล้องกับงานวิจัยวานเซร์ (Wanzare, 2005: 3651 - A) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนในโรงเรียนประเทศเคนยา ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติการนิเทศมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้คำถามที่ไม่กระจ่าง ความแน่นอน ขาดความจริงใจและไม่ให้เกียรติแก่ผู้ขอรับการปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ให้คำปรึกษากับทักษะการนิเทศ ซึ่งไม่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้นิเทศและไม่ค่อยได้รับการใส่ใจเท่าที่ควรจากครูผู้สอน

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า

3.1 ด้านการกระบวนการนิเทศ ควรมีการสำรวจความต้องการโดยสังเกตซักถามและเปลี่ยนอย่างเป็นมิตร ซึ่งสอดคล้องกับนิศาชล วุฒิสาร.(2556: 123 -132) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนคลองขามวิทยาคารอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการประชุมกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจสามารถวางแผน กำหนดทางเลือกและออกแบบระบบการนิเทศภายใน การเสริมแรงช่วยให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่องานของตนเอง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การนิเทศภายในเป็นไปอย่างกัลยาณมิตร

3.2 ด้านเทคนิควิธีการนิเทศควรร่วมมือจัดทำแผนการนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับวิไลแสงพระเวส (2551: 77 - 78) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนเบญจราษฎร์ศึกษา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโดยใช้กลยุทธ์ 5 ขั้น คือ การสังเกตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียนการสาธิตการสอน การมอบเอกสารให้ศึกษา และการประชุมทางวิชาการ ทำให้ครูผู้สอนปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอน ครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น การลดบทบาทของครู การจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้ด้วยความสุข

3.3 ด้านกิจกรรมการนิเทศ ควรมีการนิเทศอย่างเป็นระบบมีการแจ้งแผนนิเทศไว้ล่วงหน้าเพื่อให้มีการนิเทศที่มีการปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสงัด อุทรานันท์ (อ้างใน วัชรา เล่าเรียนดี 2550: 25 - 26) ได้กล่าวสรุป ไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา มี 5 ขั้นตอน ในการดำเนินการ คือ ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ ขั้นที่ 5 ประเมินการนิเทศ จากรูปแบบกระบวนการนิเทศ มีรายละเอียดในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องกัน

3.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรมีการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมีการดำเนินการตามแผนและคู่มือการนิเทศ สอดคล้องกับ กฤษฎา กัลปดี (2559: 101-103) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านหนองตะเข้-หนองตูม อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จากการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับติดตามทำให้ครูผู้นิเทศสามารถพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในมีการดำเนินงานตามแผนและคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้สามารถพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นำกลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับติดตาม ไปใช้ในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยขอเสนอกลยุทธ์ในการดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 ด้านกระบวนการนิเทศ ควรมีการสังเกต ซักถาม ปัญหา การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นรายบุคคล

1.1.2 ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ ควรให้ความสำคัญในการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1.3 ด้านกิจกรรมการนิเทศ ควรมีระบบในการนิเทศและควรแจ้งเวลาในการนิเทศล่วงหน้า

1.1.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ การดำเนินการตามแผนและคู่มือการนิเทศ

1.2 เชิงปฏิบัติการ

การนำนโยบายหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลการวิจัย ดังนี้

1.2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในของ

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.2.3 แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ผู้วิจัยรวบรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถกำหนดเป็นมาตรการเพื่อบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและกำหนดประเด็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มเติม

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.3 ควรมีการศึกษาการพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศ โดยใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อความสะดวกและถูกต้องในการนิเทศ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542***.** สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562 จาก www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu1.pdf

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2554). *ศึกษานิเทศก์...ผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการนิเทศ (Change Agent).* สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562 จาก www. http://school.esanpt1.go.th/nites/km/56km/1st-kriengsak.pdf

กฤษฎา กัลปดี. (2559). *การพัฒนาระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิศาชล วุฒิสาร. (2556). "การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนคลองขามวิทยาคารอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์". **วารสารบัณฑิตศึกษา**. (กันยายน – ตุลาคม 2556) 10(50) : 123-132.

นิรุทธ์ นันทมาศวังนรา. (2560). "รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1". *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.* (มกราคม - มิถุนายน 2560) 6(1) : 56-66.

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์. (2547). *การบริหารงานวิชาการ.* ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2550). *การนิเทศการสอน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิไล แสงพระเวส. (2551*). การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนเบญจราษฎร์ศึกษา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา.* การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ.* พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

Wanzare, Z. O. (2005). "Internal InstionalSupervision in Public Secondary School In Kenya". *Dissertation Abstracts International*. 65(10) : 3651-A

สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

State, Problem and Success of Relationship between Communities of Secondary Schools Attached to the Secondary Educational Service Area Office 21

กิตติยา วงชาชม[1]
สายันต์ บุญใบ[2]
ฤทัยทิพย์ ดอกคำ[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2561 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 337คน ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป จำนวน รวม 56 คน และครูผู้สอน จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOWA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

3. ผลสำเร็จการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] ดร., ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านนาแก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

4. ประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ด้วย

คำสำคัญ : สภาพ ปัญหา และความสำเร็จ ความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: study and compare the opinions concerning operational conditions, problems and success of community-school relationship of secondary schools under the Office of Secondary Educational Service Area 21, classified by position, work experience and school sizes. The total sample consisted of 337 participants, including: 56chairmen of Basic Education Board, 56 school administrators,56deputy administrators or heads of general administration group, and 169 teachers in the secondary schools under the Office of Secondary Educational Service Area 21 in the 2018 academic year. The instrument for data collection was a set of questionnaires. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, and One – Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The operational conditions of community-school relationship of secondary schools under the Office of Secondary Educational Service Area 21, as a whole and each aspect were at a high level.

2. The operational problems of community-school relationship of secondary schools under the Office of Secondary Educational Service Area 21, as a whole and each aspect were at a low level.

3. The operational success of community-school relationship of secondary schools under the Office of Secondary Educational Service Area 21, as a whole and each aspect was at a high level.

4. The participants with different position, work experience and school sizes, as a whole and each aspect, showed no difference on their opinions toward operational conditions of community-school relationship.

5. The participants' opinions toward operational problems of community-school relationship, classified by position, and school sizes, as a whole and each aspect showed no difference, whereas the opinions of participants with different work experience, as a whole were different at the .05 statistical significance level.

6. The participants' opinions toward operational success of community-school relationship, classified by position, and school sizes, as a whole and each aspect showed no difference, whereas the opinions of participants with different work experience, as a whole were different at the .01 statistical significance level.

7. This research also proposed the guidelines for developing community-school relationship for secondary schools.

Keywords: State, Problem and Success, Relationship between Community and School

บทนำ

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" "การพัฒนาที่ยั่งยืน" และ "คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" ที่ต่อเนื่องจาก1แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 ฉบับนี้ยึดวิสัยทัศของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"และการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อาศัยอยู่กับชุมชนนั้นๆ เพราะเป็นตัวแทนของชุมชนซึ่งทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการต่างๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี กระบวนการบริหารโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ชุมชนกับโรงเรียนมีความเกื้อกูลเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น เหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนตามขอบข่ายภารกิจงานการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งมี 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 256) ได้แก่ งานด้านการให้บริการชุมชน งานด้านการได้รับการรับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อที่จะทำการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ต่อไป

คำถามของการวิจัย

การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอนอยู่ในระดับใด

2. สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชน

ของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน

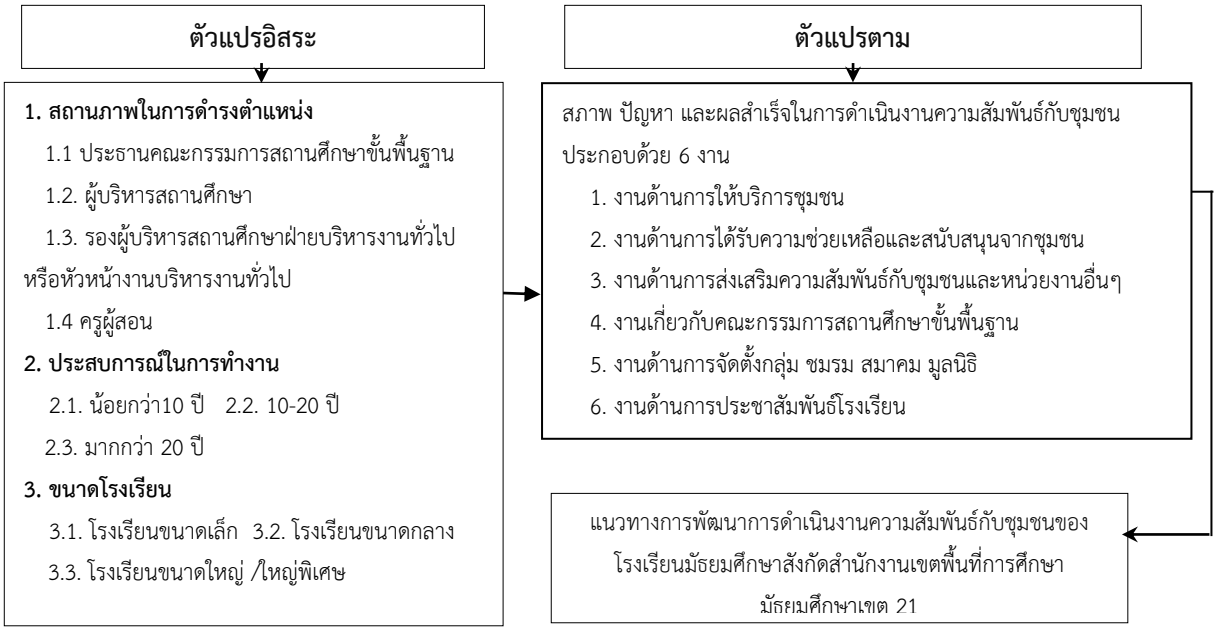
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ ตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน

5. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 2,602 คนผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 56 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไปจำนวน 56คนกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 2,434 คน และประธาน

คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 56 คน จากทั้งหมด 56 โรงเรียน (สพม.21, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2561 ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 337 คน จำแนกเป็นประธานคณะกรรมการฯ จำนวน 56 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปจำนวน 56 คนและครูผู้สอน จำนวน 169 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานมีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List) มีรายละเอียดดังนี้สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูผู้สอนประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่น้อยกว่า 10 ปี10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี และ ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่โรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามขอบข่าย 6 ด้าน ได้แก่ งานด้านการให้บริการชุมชน งานด้านการได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานงานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ และงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมดังนี้

ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารฯรองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 337 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้และจะติดตามเพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนตามที่ต้องการ

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนโดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐานคือ ค่าร้อยละ (Percentage)ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson)และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach' s Alpha coefficient)

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความเห็น ประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน สรุปผลได้ ดังนี้

1. สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย

6. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและร้ายด้าน แตกต่างกัน

8. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

9. ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

10. ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

11. ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

12. ผลการเปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ 21 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21ตามความเห็นประธานคณะกรรมการฯ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร รองผู้บริหารฯฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 คือ สภาพ การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบสภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า สภาพในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนต่างกัน แตกต่างกัน

5. ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 คือ ปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ อยู่ในระดับน้อย

6. เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5 คือ สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 6 คือ สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับ

ชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ต่างกันแตกต่างกัน

9. ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 คือ ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ อยู่ในระดับมาก

10. เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกัน

11. เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 คือ สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกันแตกต่างกัน

12. เปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ว่า สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ จำแนกตามขนาดโรงเรียนต่างกันแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยขอเสนอแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพ การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 4 ลำดับ คือ งานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานด้านการให้บริการชุมชน งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และงานด้านการได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานทั้ง 4 ด้านนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีผลสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม 3 ลำดับ คือ งานด้านการได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และงานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานทั้ง 3 ด้านนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีผลต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ผลสำเร็จการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลสำเร็จต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 3 ลำดับ คือ งานด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานด้านการให้บริการชุมชน และงานด้านการได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานทั้ง 3 ด้านนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาจากผู้บริหารและผู้ที่มี

ส่วนเกี่ยวข้อง ในการความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีผลสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาควรนำข้อค้นพบจากงานวิจัย ไปวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไปพัฒนาเพื่อให้การดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้ครู ได้แสดงความคิดเห็น ในเรื่องการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับภารกิจงานของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผล ต่อประสิทธิภาพการบริหารและประสิทธิผลของหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวง.

กฤษณภรณ์ อิ่นแก้วดวงดี. (2556). *การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ของโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ชัยนิวรรต แย้มไสย. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาความร่วมมือในงานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553).*การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บิหารสถานศึกษา.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุ.

สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

State, Problems and Effectiveness of Budget Administration in Schools under Primary Educational Service Area Offices in Nakhon Phanom Province

ระเบียบ สุวรรณมาโจ[1]
ละม้าย กิตติพร[2]
สุรพล บุญมีทองอยู่[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุและครูผู้สอน ปีการศึกษา2561 จำนวน 340 คน จาก 85 โรงเรียน ได้มาโดยใช้ การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ผู้บริหาร 85 คน ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน 85 คน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ 85 คนและครูผู้สอน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 3 ด้านคือ ด้านที่ 1 สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.995 ด้านที่ 2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.987 ด้านที่ 3 ประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ F-test (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อย และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก

2. สภาพ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัญหา และประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัญหาและประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] ดร., กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนจำแนกตามโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาโดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนทั้ง6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการบัญชี ควรมีการ ประชุม ชี้แจงให้บุคลากรทุกคนรับทราบ จัดทำคู่มือและศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานงบประมาณ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานงบประมาณให้มีความรู้ความเข้าใจ มีการนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบด้วยความโปร่งใส รอบคอบในการบริหารงานงบประมาณ

คำสำคัญ : สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณ

ABSTRACT

The purposes of this research were as follows: to study state of problems and effectiveness of budget administration of schools in the Primary Educational Service Area Office Nakhon Phanom Province Research samples were administrators, financial teachers, parcel teachers, and teachers in the academic year of 2561. There were 340 people from 85 schools, by proportional stratified random sampling; it had separated into administrators 85 people, financial teachers 85 people, parcel teachers 85 people, and teachers 85 people. The research instruments were questionnaire rating scale value 3 parts as follows: 1) state of budget administration of schools had confidence 0.995, 2) problems of budget administration of schools had confidence 0.987, 3) effectiveness of budget administration of schools had confidence 0.986, Statistics of this research used as follows; average, percentage, standard deviation, and F-test (One – Way ANOVA) analysis.

Research findings were as follows:

1. State of budget administration of schools in the Primary Educational Service Area Office Nakhon Phanom Province were a moderate level, problems of budget administration of schools were a low level, and effectiveness of budget administration of schools were a much level.

2. State of budget administration of schools in the Primary Educational Service Area Office Nakhon Phanom Province according to comments of administrators, financial teachers, parcel teachers, and teachers had classified by status at overview, there weren't difference, but when we had considered to each aspect found that there were differences at the .01 level of significance, problems and effectiveness at overview and each aspect had thought the difference, at the .01 level of significance.

3. State of budget administration of schools in the Primary Educational Service Area Office Nakhon Phanom Province according to comments of administrators, financial teachers, parcel teachers, and teachers had classified by the experience in position at overview, there weren't difference, but when we had considered to each aspect found that there were differences at the .01 level of significance, problems and effectiveness at overview and each aspect had thought the difference, at the .01 level of significance.

4. State of budget administration of schools in the Primary Educational Service Area Office Nakhon Phanom Province according to comments of administrators, financial teachers, parcel teachers, and teachers had classified by the difference schools size at overview and each aspect, there weren't difference, but the problems at overview and each aspect had thought the difference, at the .01 level of significance, but the effectiveness at overview and each aspect had thought the difference, at the .05 level of significance.

5. This research had presented the ways to expand the effectiveness of budget administration of schools all of 6 aspects as follows; preparation and presentation to request for budget, budget appropriation, checking tracking evaluation to report the results of spending and

results of operations, resources mobilize and investment for education, financial administration, account administration, there should have been meeting explanation to all of personnel get to know, to prepare the guidebook and go to field trips and learning at the school, there were best practice and absolutely about budget administration, to prepare meeting and workshop to personnel who was concerned in the budget administration for personnel get to know and understanding, there should have been supervisory tracking and checking with transparency and carefully about the budget administration.

Keywords: State, Problems and Effectiveness of Budget Administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เล่ม 134 ตอนที่ 49 ก ลงวันที่ 6 เมษายน 2560 หมวด 5 มาตรา 54 "รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย"และรัฐต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 มาตรา 10 "การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และหมวด 8 มาตรา60 (1) "ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน"จากบทบัญญัติดังกล่าวรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560, หน้า 14)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 2 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และมีหน่วยงานตรวจสอบภายในกำกับ นิเทศ ติดตามจะเสนอและจัดทำแผนการตรวจสอบภายในให้คำปรึกษา คำแนะนำตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการตรวจสอบโดยตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายโดยเฉพาะการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน พัสดุและสินทรัพย์แหล่งที่มาของเงินในสังกัดจะมาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน ซึ่งรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเกิดความคุ้มค่า ประหยัด โปร่งใส เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและทางราชการ โดยโรงเรียนต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและให้สำนักงานเขตพื้นที่กำกับติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 10-44) จากการที่สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลต้องดำเนินการบริหารงานงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2560 โดยเคร่งครัดและพึงระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างยิ่งซึ่งโรงเรียนยังไม่เข้าใจรายละเอียด ระเบียบ ข้อบังคับและยังมีปัญหาในการบริหารงานงบประมาณยังไม่ถูกต้องตามระเบียบตามการบริหารงบประมาณ

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบงานเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนในกลุ่มบริหารงานงบประมาณและปฏิบัติงานการเงิน จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องนี้เพื่อศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ว่ามีสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานอยู่ในระดับใด ผลการวิจัยที่ได้จะทำให้การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน มีความถูกต้อง มีความ

โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในโรงเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

2. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน

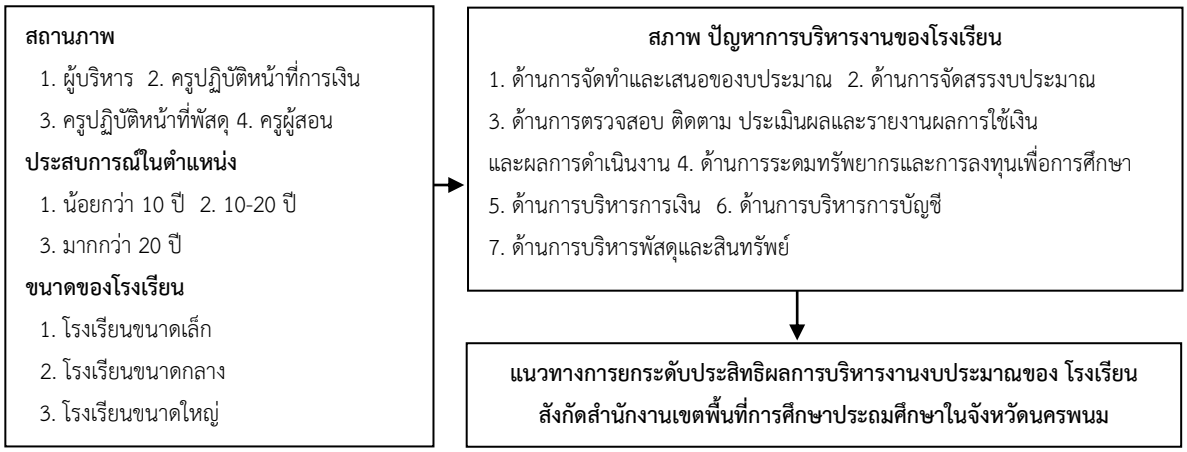
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงินครูที่ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 2,710 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารเป็น 269 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน จำนวน 269 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ จำนวน 269 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,903 คน จากจำนวนโรงเรียน 269 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงินครูที่ปฏิบัติหน้าที่ ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ สถานภาพ ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ผู้วิจัย นำแบบสอบถามสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณ ไปทดลองใช้กับ โรงเรียนที่พัสดุ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ที่ปฏิบัติหน้าที่ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejccie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 85 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน จำนวน 85 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ จำนวน 85 คน ครูผู้สอน จำนวน 85 คน คิดเป็นรายโรงจำนวน 85 โรงเรียน การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 50 ชุด พบว่าด้านสภาพการบริหารงานงบประมาณ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง 0.678-0.943 และค่าความเชื่อมั่น 0.995 ด้านปัญหาการบริหารงานงบประมาณ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง 0.411-0.896 และค่าความเชื่อมั่น 0.987 ด้านประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง 0.562-0.870 และค่าความเชื่อมั่น 0.986

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สกลนครถึงผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครพนม เพื่อขอการร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. สภาพ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อย และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก

2. สภาพ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัญหาและประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านปัญหาและประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนจำแนกตามโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาโดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านประสิทธิผลโดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม สามารถแยกอภิปรายได้ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งมีอิสระ ความคล่องตัวในการบริหารงานงบประมาณจึงเป็นเรื่องเบ็ดเสร็จอยู่โรงเรียน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น งานวิจัยของพิชญ์ษินี โฉมอัมฤทธิ์ (2553, หน้า 113)ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณภายใต้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณภายใต้การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ อดิศักดิ์ ศรีนา (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

1.3 ประสิทธิผล การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามระเบียบการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ จักรเพชร เทียนไชย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงบประมาณตามแนวทางการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่าพบว่า 1) ประสิทธิผลการปฏิบัติในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน (7Hurdles) ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

2.1 สภาพ การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันสภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน 1 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ได้มีการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณร่วมกันที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น อดิศักดิ์ ศรีนา (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวม ผู้บริหาร หัวหน้างานพัสดุโรงเรียน และเจ้าหน้าที่พัสดุ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหา การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นไม่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานงบประมาณ รับรู้และเข้าใจในปัญหาของการดำเนินงานของการบริหารงานงบประมาณที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น งานวิจัยของคมสันต์ ไทวะกิรต (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า 3) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าการบริหารงบประมาณ จำแนกตามลักษณะการเปิดสอนของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ และด้านบริหารบัญชี ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดสรรงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

2.3 ประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันแตกต่างกันประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงินด้านการบริหารการบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานงบประมาณ รับรู้และเข้าใจในปัญหาของการดำเนินงานของการบริหารงานงบประมาณ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาได้ร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ลดลงที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น งานวิจัยของ ของกนกพร ชัยทิมประทุม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า 3) การดำเนินงานหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผล การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุและครูผู้สอน ที่ประสบการณ์แตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้ ดังนี้

3.1 สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย มยุรี กลับสุข (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูการเงิน-พัสดุ ต่อการบริหารงบประมาณในโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน พบว่า 2.1) ผู้บริหารโรงเรียนและครูการเงิน-พัสดุ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงบประมาณของโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการบัญชี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจัดสรรงบประมาณ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การปฏิบัติงานด้านบริหารงานการเงินและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติงานโดยยึด

ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ประสบการณ์ในตำแหน่งที่มากกว่าจะเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประหยัด อุตรา(2552, หน้า 87-90) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานการเงิน พัสดุ และสินทรัพย์ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ประสิทธิผล การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการบัญชี ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี มีการศึกษากฎหมาย ระเบียบงานการเงินเพื่อให้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและเคร่งครัด จัดให้มีการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสอดคล้องกับการวิจัยของ วีรศักดิ์ นิลโคตร (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า 6) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ของผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุและครูผู้สอน ที่ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้

4.1 สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน สภาพการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงภายใต้บริบทโรงเรียนเป็นนิติบุคคล ส่งผลให้ระบบการบริหารงบประมาณในทุกด้านสอดคล้องกับการวิจัยของ วิศรุต อุดมลาภ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับปานกลางส่วนสภาพและปัญหาการบริหารในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุโรงเรียน และเจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ปัญหาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ส่วนด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการรายงานผลการใช้

เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะและประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงบประมาณโรงเรียนเป็นนิติบุคคลเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสันต์ ไทวะกิรต (2557,บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า 3) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าการบริหารงบประมาณ จำแนกตามลักษณะการเปิดสอนของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการบัญชี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ศึกษาวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบของ วีรศักดิ์ นิลโคตร (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า 6) การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.33) คือ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและตรวจสอบโดยแต่งตั้งกรรมการผู้เชี่ยวชาญและศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นเลิศในการประเมินและรายงานผลการใช้เงิน

1.2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.37) คือด้านการจัดสรรงบประมาณ ควรมีการประชุมชี้แจงแนวทางในการจัดสรรงบประมาณให้บุคลากรทุกคนรับทราบในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม พร้อมศึกษาดูงานโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศในด้านการจัดสรรงบประมาณ

1.3 ประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังพบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.84) คือ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำและเสนอของบประมาณให้บุคลากรในโรงเรียนและติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการจัดทำและเสนอของบประมาณที่หมวด/งาน/ฝ่าย จัดทำและเสนอของบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและทำการวิจัยเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษา ปัจจัยการควบคุมภายในที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.3 ควรศึกษาการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ชัยทิมประทุม (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กรมบัญชีกลาง. (2557). *การเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง.* กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การบริหารงานในสถานศึกษาที่เป็นเลิศ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงการคลัง. (2548). *ระเบียบว่าด้วยการบริหารงานงบประมาณ พ.ศ. 2548.* กรุงเทพฯ: กองกฎหมายและระเบียบสำนักงบประมาณกระทรวงการคลัง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือการการใช้เงินอุดหนุนของสถานศึกษา.* เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกริกฤทธิ์ พ่วงสมจิตร. (2555). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขการ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

คมสันต์ ไทวะกิรต. (2557). *สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

จักรเพชร เทียนไชย. (2552). *ประสิทธิผลการบริหารงบประมาณตามแนวทางการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ชนาพร หันจางสิทธิ์. (2558). *"การวางแผนและการบริหารการเงินด้วย Exce มืออาชีพ."* นนทบุรี: ไอดีซีฯ.

ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติ การบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ณัฐพร พจนธารี. (2555). *ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานการเงิน และบัญชีของโรงเรียนสนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา* .วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏฉะเชิงเทรา.

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2548). *พฤติกรรมบุคคลภายในองค์การ.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

บุญชม ศรีสะอาด.(2556*). การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 9) แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ประหยัด อุตรา. (2552). *การบริหารการเงินพัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พิชญษินี โฉมอัมฤทธิ์ (2553). *สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณภายใต้ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

มยุรี กลับสุข. (2555). *สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

รัตติยา วานิชสวัสดิ์วิชัย. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานการเงินบัญชีและพัสดุของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วิยะดา โพธิ์ทะโสม. (2559). *ปัจจัยควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.* วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิศรุต อุดมลาภ. (2557). *สภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วีรศักดิ์ นิลโคตร. (2551). *สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานพัสดุของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.

ปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Academic Administrative Factors Effecting the Effectiveness of Instructional Management of Civil Servant Teacher under the Secondary Educational Service Area Office 23

ทวีวัฒน์ ข่วงทิพย์[1]
เพลินพิศ ธรรมรัตน์[2]
ระภีพรรณ ร้อยพิลา[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งอายุราชการ และขนาดโรงเรียนต่างกัน หาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู และหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 329 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 97 คน และครูผู้สอน จำนวน 232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู และประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.74 ถึง 0.92 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product –Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครูที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้าราชการครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการครูที่ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] ดร., ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 11

3. ปัจจัยการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่นำมาวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาทางวิชาการ โครงสร้างการบริหารวิชาการ การจัดการทรัพยากรทางการศึกษาและงบประมาณ และการอำนวยการ สามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัด การเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 4 ด้าน ดังนี้ ด้านทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ ได้แก่ การจัดระบบงานให้มีความชัดเจนและทันสมัย ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และ งบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนลงไปสู่กิจกรรมของผู้เรียนโดยตรง และด้านการอำนวยการ ได้แก่ การบริหารเปิดโอกาสให้ครูมีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารวิชาการ, ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

This study aimed to compared and finding correlation between academic administrative factors and effectiveness of instructional management of civil servant teacher under the secondary educational service area office 23 by different working position, years long of working and school's size, to find the prediction power of academic administrative factors effecting effectiveness of instructional management of civil servant teacher and the development of academic administrative factors to improve instructional effectiveness of civil servant teacher. The samples consisted of administrators and teachers which a total number is 329 participants as 97 administrators and 232 teachers under the office of the secondary educational area 23 in the 2018 academic year. The instrument for data collection was a set of questionnaires concerning academic administrative factors and the effectiveness of instructional management of civil servant teacher with discrimination level between 0.74 – 0.92 and reliability is 0.92. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t – test (Independent samples), F – test (One – way ANOVA), Pearson Product-Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follow

1. Academic administrative factors and effectiveness of instructional management of civil servant teacher under the secondary educational service area office 23 as total were high level.

2. The comparison of academic administrative factors of civil servant teachers' who were working as different position was different with the statistical significance .01 level and the comparison of total effectiveness of instructional management of civil servant teachers' who working as different position was different with the statistical significance .05 level. The civil servant teacher who had different years long of working were opinioned on total academic administrative factors and total effectiveness of instructional management were not different. Civil servant teacher who work at different size of school had opinion on academic administrative factors and the effectiveness of instructional management were different with the statistical significance .01 level.

3. Academic administrative factors and the effectiveness of instructional management had positive correlation with the statistical significance .01 level.

4. The variables of academic administrative factors effecting the effectiveness of instructional management of civil servant teacher under the secondary educational service area office 23 were 4 aspects as teachers and academic supporters, academic administrative structure, academic materials and budget management and administration which found that all of them had prediction power with the statistical significance .01 level

5. The academic administrative factors should be encourage for finding the development for 4 aspects which are teachers and academic supporters as encourage teacher to join the academic seminars, academic administrative structure as declared the update and clearing academic administrative structure, academic materials and budget management as input budget directed to students' activities and administration as making chance for teacher to develop themselves. Administrative structure, academic materials and budget management and administration by interviewing of 10 experts.

Keywords: Academic Administrative Factors, Effectiveness of Instructional Management

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 โดยให้ความสำคัญกับศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ประกอบกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกซึ่งประเทศไทยเองก็มีการปรับเปลี่ยนไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จากประเทศที่ได้เปรียบด้านความหลากหลายเชิงชีวภาพในเชิงแข่งขัน เพื่อเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม "เพิ่มมูลค่า" ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม "สร้างมูลค่า" ให้พัฒนาเทียบเท่ากับสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 8) ความสำเร็จหรือการบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการวิชาการที่มีประสิทธิผลกล่าวคือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ฯลฯ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผล

การจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เพื่อให้การศึกษาไทยสำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ (กนกอร สมปราชญ์, 2560, หน้า 57) การบริหารวิชาการซึ่งประกอบไปด้วย การจัดโครงสร้างด้านวิชาการ การให้ความสำคัญแก่บุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษา การให้ความสำคัญกับสื่อนวัตกรรมต่าง ๆ เป็นต้นโดยปัจจัยการบริหารวิชาการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ มีการเชื่อมต่อและถ่ายโยงประเด็นต่าง ๆ ในสังคมและชุมชนอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย ความรู้ที่เกิดจากผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว เกิดการเรียนรู้จากการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแปล่งข้อมูลแห่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีรูปแบบแตกต่างกันอันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมของผู้เรียนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (ทิศนา แขมมณี, 2560, หน้า 120)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้ทำวิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 โดยสนใจศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งเสริมให้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผล ตลอดจนความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อปัจจัยการบริหารวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ว่าส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ด้านใดและมากน้อยเพียงใด เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงและหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งอายุราชการ และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

4. ปัจจัยการบริหารวิชาการใดที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

5. แนวทางการนำปัจจัยการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

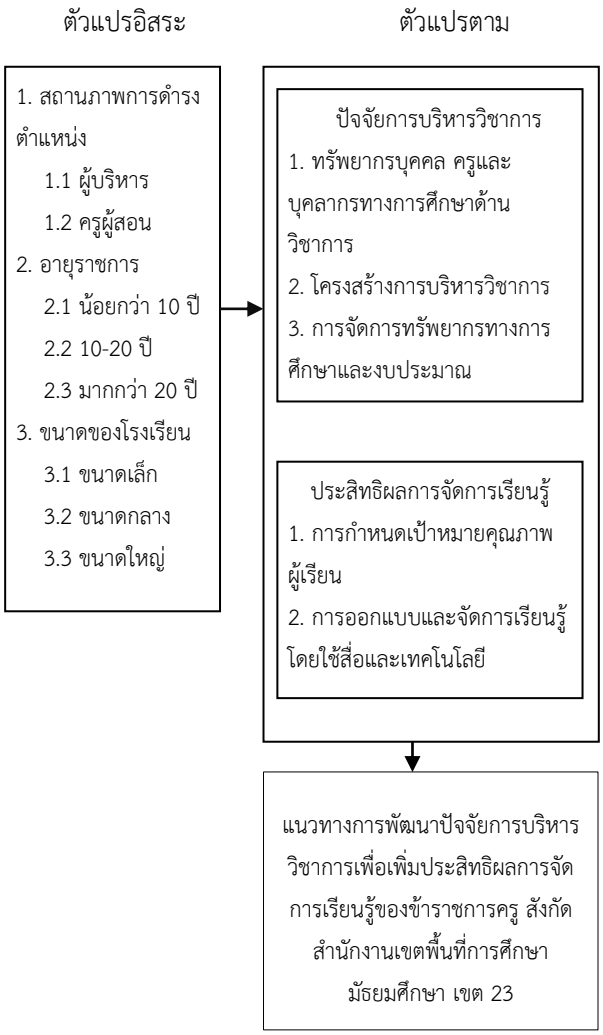
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง อายุราชการ และขนาดโรงเรียนต่างกัน

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการ เรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

4. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

5. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครู ประกอบไปด้วยข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,285 คน จาก 45 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 97 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,188 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้าราชการครูซึ่งประกอบไปด้วยผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 329

คน จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานทั้งสิ้น 45 โรงเรียน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 610) ผ่านการสุ่มแบบหลายขั้น (Multi Stage Random-Sampling) ตามขนาดโรงเรียนเล็ก กลาง ใหญ่ ทำการเลือกผู้บริหารจากโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด จำนวน 16 โรง ขนาดกลาง 20 โรง และขนาดใหญ่จำนวน 9 โรง ทั้งหมด 97 คน นำรายชื่อครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนมาจับสลากจนครบ 232 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนรวมกันทั้งสิ้น 329 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ในประเด็น สถานภาพการดำรงตำแหน่ง อายุราชการและขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารวิชาการ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านโครงสร้างการบริหารด้านวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาและงบประมาณ ด้านการอำนวยการ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.74 ถึง 0.92 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ตามวิธีของครอนบาค เท่ากับ 0.92 และตอนที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ด้านการออกแบบและจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.82 ถึง 0.93 และค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ตามวิธีของครอนบาค เท่ากับ 0.91 โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.74 ถึง 0.93 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 หลังจากนั้นส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ คือ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามทั้งหมดที่คัดเอาไว้แล้วไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test Independent sample, F-test,One-way ANOVA สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารวิชาการ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะที่ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง อายุราชการ และขนาดโรงเรียนต่างกัน สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัจจัยการบริหารวิชาการโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีอายุราชการต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีอายุราชการต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.6 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ รายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการออกแบบและจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี (r_{xy2} = .931) ด้านการวัดและประเมินผล (r_{xy3} = .918) ด้านการกำหนดเป้าหมาย คุณภาพผู้เรียน (r_{xy1} = .909) ตามลำดับ

4. อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 4 ด้าน พบว่าปัจจัยการบริหารวิชาการทุกด้านสามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านวิชาการ (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .347 รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .283 ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และงบประมาณ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .156 ด้านการอำนวยการ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .130 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ได้ร้อยละ 70.1 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ .253

5. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัด การเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 4 ด้าน ดังนี้ ด้านทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ ได้แก่ การจัดระบบงานให้มีความชัดเจนและทันสมัย ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และ งบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนลงไปสู่กิจกรรมของผู้เรียนโดยตรง และด้านการอำนวยการ

ได้แก่ การบริหารเปิดโอกาสให้ครูมีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า "ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน" จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงาน มีการส่งเสริมครูให้ได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการบริหารวิชาการ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้การจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และงบประมาณที่ดีมีส่วนทำให้การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิผลและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอนนารินทร์ ปัททุม (2559, บทคัดย่อ) ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 พบว่าปัจจัยการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับ

2. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า "ปัจจัยการบริหารวิชาการและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง อายุราชการและขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความแตกต่างกัน" จากผลการวิจัยพบว่า

2.1 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัจจัยการบริหารวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงในการอำนวยการและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารวิชาการ การจัดการงบประมาณ นโยบายด้านการพัฒนาบุคลากรจึงมีความตระหนักและเน้นความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารวิชาการและครูผู้สอนทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนรู้

2.2 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีอายุราชการต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกระบวนการในการพัฒนาครูและผู้บริหารในปัจจุบันสามารถทำได้ทั่วถึงเนื่องจากมีสื่อสารสนเทศที่ทันสมัย และเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว ผ่านหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เว็ปไซต์ เป็นต้น จึงสามารถกระจายความรู้ เผยแพร่ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และทั่วถึง นอกจากนี้ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลส่งผลให้มีการสร้างความตระหนักด้านปัจจัยการบริหารวิชาการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและค่อนข้างทั่วถึง

2.3 ปัจจัยการบริหารวิชาการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการแบ่งกลุ่มงานบริหารที่เน้นการทำงานเฉพาะกลุ่มงานโดยมีครูที่รับผิดชอบเฉพาะและไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อย ทำให้

มีโอกาสในการพัฒนางานในหน้าที่พิเศษ ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำกัดต้องให้บุคลกรทำหน้าที่หลายอย่าง อย่างไรก็ตามเป็นโอกาสที่ทำให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็กปฏิบัติงานได้หลากหลาย แต่ก็ทำให้โอกาสที่จะพัฒนางานด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะนั้นโอกาสเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ปัจจัยการบริหารด้านทรัพยากรการศึกษา และงบประมาณยังมีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียนส่งผลให้การอำนวยการ โครงสร้างการบริหารวิชาการ ทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิณ ม่วงทอง และคณะ (2555, หน้า 18) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน เช่น พฤติกรรมการบริหารของผู้นำ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ปัจจัยวัฒนธรรมโรงเรียน ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ปัจจัยการสื่อสาร และปัจจัยความผูกพันของครู และประยงค์ ศรีโทมี (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารทำหน้าที่หลักในการบริหารกลุ่มงานต่าง ๆ โอกาสในการจัดการเรียนรู้โดยตรงจึงเป็นไปได้ยาก ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แตกต่างจากครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gereon (2013, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครู กับความสัมพันธ์ของครูและผู้บริหาร ซึ่งพบว่า ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครูในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิผลของครู เช่น ด้านการอ่านวารสาร มีความร่วมมือที่ดีกับผู้ให้คำปรึกษา การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้วีดีทัศน์ ครูควรได้รับการสนับสนุนการบริหารในด้านใด และการบริหารด้านใดที่เหมาะกับการนำมาใช้ในโรงเรียน และประยงค์ ศรีโทมี (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโรงเรียน สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีอายุราชการต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว้าราชการครูในปัจจุบัน ได้รับการอบรม และพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความสามารถเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล อัตลักษณ์ ความถนัดบุคลิกภาพ ตลอดจนสังคมแวดล้อมของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การที่จะจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลได้นั้นยังต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2560, หน้า 324) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เป็นการระบุให้เห็นชัดเจนว่า สิ่งสำคัญซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้นั้นจะขาดไม่ได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, หน้า 7).การจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ครูผู้สอนที่ดีทุกคนจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติ

2.6 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทำให้การจัดการเรียนรู้อาจไม่ทั่วถึง ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กครูต้องทำงานพิเศษในหน้าที่หลายอย่างทำให้มีเวลาในการเตรียมการจัดการเรียนรู้ลดลง ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย (2558, หน้า 31) กล่าวถึงการ วางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการอภิปรายกระทู้ที่เป็นสาระสำคัญมาตรฐานรายวิชากับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคำถามอยากรู้ มีการนำเสนอและสรุปความเชื่อมโยงโดยครูผู้สอนรายวิชา แจ้งสาระที่จะวัดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ พร้อมแจ้งบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องและออกแบบกิจกรรมการตรวจสอบการเรียนรู้

3. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า "ปัจจัยการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความสัมพันธ์กัน" จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ รายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของ ประยงค์ ศรีโทมี (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน กับประสิทธิผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียนโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า "มีปัจจัยการบริหารวิชาการอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23" จากผลการวิจัย พบว่า พบว่าปัจจัยการบริหารวิชาการทุกด้านสามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และประยงค์ ศรีโทมี (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน ด้านภาวะผู้นำ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมปัจจัยการบริหารวิชาการ ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านวิชาการ ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และงบประมาณ และด้านการอำนวยการ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารวิชาการที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาด้านวิชาการ ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และงบประมาณ และด้านการอำนวยการ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมปัจจัยดังกล่าว โดยเฉพาะปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคลครู และบุคลากรการศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ที่ควรให้การส่งเสริม ได้แก่ ด้านโครงสร้างการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และงบประมาณ และด้านการอำนวยการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารวิชาการด้านอื่นๆ ที่เฉพาะเจาะจง เช่น ด้านเงินเดือนหรือสวัสดิการครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ

2. ควรศึกษาปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครู

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้มีความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมปราชญ์. (2560). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.* ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

คณะกรรมการคุรุสภา. (2556) ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ. *ราชกิจานุเบกษา.* (130, ตอนพิเศษ 156 ง). 43-54.

ทิศนา แขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยงค์ ศรีโทมี. (2561). *ปัจจัยทางการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

Gereon V. Methner. (2013). Perceptions of administrative support and follower readiness in middle school teachers. Doctoral dissertation. Graduate College at Bowling Green State University.

รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสงเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A MODEL FOR DEVELOPING COMMUNITY PATICIPATION TO SUPPORT EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT IN SMALL SIZED PRIMARY SCHOOL IN THE NORTHEASTERN REGION

คนอง ศรีสรณ์[11]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้น เป็นการวิจัยและพัฒนา มี 3 ระยะคือ ระยะที่1การหาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการศึกษา 2559 จำนวน 378 คน ใช้แบบสอบถามแบบ Rating Scale 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 เป็นสร้างและยืนยันรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยหลักการและแนวคิดวัตถุประสงค์ รูปแบบกระบวนการ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้รูปแบบส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สถานศึกษามีความเข้มแข็งมีคุณภาพได้รับความไว้วางใจจากชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของชุมชน , โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ASTRACT

The purposes of this research aimed to examine the needs of community participation. construct and develop a model for developing community participation and validate the implementation of the developed model. This research employed the research and development methodology and was divided into three phases: Phase I was related to examining the components of community participation through document inquiries, in-depth interview of experts ,and a survey. The total sample size was 378, including school administrators, teachers and chairpersons of basic school education committee in small sized primary schools in the northeastern region in the 2016 academic year. The 5-point rating scale questionnaire was administered. The data analysis used was frequency, percentage, mean, and standard deviation. Phase II was related to model construction and examination comprising model drafting and validation. The model construction and confirmation were done by experts. Phase III concerned model implementation and evaluation. The model implementation was administered in a small sized primary school under the Office of Buengkan Primary Educational Service Area. The data was analyzed through mean and standard deviation. The findings were as follows:The needs of community participation to support educational quality management in small sized primary schools involved five aspects achieving a high level in overall, A model for developing community participation to support Educational quality management in small sized primary schools in the northeastern region comprised principles and concept, objectives, procedures, guidelines for model implementation. The effects after the model implementation, and examination of model appropriateness and possibilities, were at the highest level in overall.The effects after the model implementation and evaluation which led to an improvement of student learning achievement, school quality, increased senses of trustworthiness from community and school pride. The satisfaction of stakeholders toward the developed model as a whole was at the highest level.

Keywords: Community Participation, small sized primary schools

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์อันเป็นทรัพยากรที่มีค่าและเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทุกๆด้าน (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 11) สำหรับการศึกษาของประเทศไทยได้มีวิวัฒนาการด้านแนวคิดและกระบวนการเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามาเป็นลำดับ โดยหนึ่งในแนวทางเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาคือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอกและกระจายอำนาจการบริหารจัดการลงสู่ท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (4) ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์การทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาให้เท่าเทียมและให้สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (วีระพร เชื้ออ่ำ, 2553, หน้า 2)สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ 1) ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School-Based Decision Making) 2) การให้ความร่วมมือ (Collaboration) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกำกับดูแล เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545, หน้า 45) จากการรายงานของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พบว่า สมรรถภาพและศักยภาพ ในการแข่งขันของคนไทยด้อยกว่าหลายประเทศรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านปัญหาที่เกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพการจัดการศึกษา เป็นประเด็นวิกฤตที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน หลักฐานที่แสดงถึงสภาพความตกต่ำของการศึกษาที่ชัดเจน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 3) ผลสะท้อนของคุณภาพการจัดการศึกษาที่ตกต่ำดังกล่าวข้างต้นส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ ในสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 33,736 โรง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 24,805 โรง คิดเป็นร้อยละ 50.15 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนเหล่านี้กระจัดกระจายอยู่ในชนบท ซึ่งประสบปัญหาหลายประการ เช่น ขาดแคลนครู ครูสอนไม่ครบชั้นเรียน ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน เพราะชุมชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ดีว่าประชาชน และบุตรหลานต้องการอะไร ชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมในฐานะผู้จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในฐานะผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการในคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด (ไพรัช อรรถกามานนท์, 2545, หน้า 20-21) การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างระบบการปฏิบัติงานหรือเชื่อมโยงบทบาทของ กลุ่มบุคคล องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยย่อยรวมตัวกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้ความต้องการในวัตถุประสงค์ร่วมกัน จัดโครงสร้างและรูปแบบการทำงานด้วยระบบใหม่ในลักษณะสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบ ระหว่างผู้ที่

เกี่ยวข้องด้วย การระดมสรรพกำลัง ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติและได้ประสบปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น มีความเชื่อว่าการ มีส่วนร่วมของชุมชนโดยกระบวนการเครือข่ายความร่วมมือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนของการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 29,135 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4,920 คน ครู จำนวน 19,295 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4,920 คน รวมทั้งสิ้น 29,135 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 29,135 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4,920 คน ครู จำนวน 19,295 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4,920 คน รวมทั้งสิ้น 29,135 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 378 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 126 คน ครูผู้สอน จำนวน 126 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 126 คน รวมทั้งสิ้น 378 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp.607-610) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้น (Multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-objective Congruence) แล้วนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 – 1.00 มาเป็นคำถาม ในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 3 ระยะ 7 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การหาองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับหลักการ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขั้นตอนที่ 3 ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ระยะที่ 2 การสร้างและการตรวจสอบรูปแบบมี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างรูปแบบ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 5 การสร้างคู่มือดำเนินการเพื่อใช้ในขั้นตอนการทอดลองใช้รูปแบบโดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบมี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 6 การทดลองการใช้รูปแบบ เป็นการนำรูปแบบมาทดลองใช้จริงกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 1 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 7 การประเมินการใช้รูปแบบ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารการศึกษา 2) ด้านการจัดการศึกษา 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา4) ด้านการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา 5) ด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ด้านการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา และด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา

2. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) รูปแบบกระบวนการ 4) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 5) ผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือวัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ ส่วนความเป็นไปได้ของรูปแบบเรียงตามลำดับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนหลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้กลุ่มบุคคลในชุมชน 5 กลุ่ม ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และแผนงานโครงการร่วมกัน 14 โครงการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในรายข้อ มีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ชุมชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ดีว่าประชาชน และบุตรหลานต้องการอะไร ชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมในฐานะผู้จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในฐานะผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการ

ในคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด (ไพรัช อรรถกามานนท์, 2545, หน้า 20-21) สอดคล้องกับ Barrnes (1998, p 3152 – A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียนพบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่า บิดา มารดา ชาวอเมริกัน– แอฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

2. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) รูปแบบกระบวนการ 4) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 5) ผลที่เกิดหลังการใช้รูปแบบ จากองค์ประกอบที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบที่เป็นเอกสารประกอบด้วยข้อความ ภาพ การอธิบายรูปแบบให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2555: 12) ที่กล่าวว่า รูปแบบหมายถึงภาพร่างที่แสดงถึงองค์ประกอบ ขั้นตอนการดำเนินงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ ภาพย่อยของทฤษฎีหนึ่งๆที่เขียนออกมาในลักษณะที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2543 หน้า 31) ที่กล่าวถึงรูปแบบว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้กลุ่มบุคคลในชุมชน 5 กลุ่มทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และแผนงานโครงการร่วมกัน 14 โครงการ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกยิ่งขึ้น เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในด้านต่างๆเช่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สถานศึกษามีความเข้มแข็งมีคุณภาพ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะรูปแบบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของแต่ละองค์ประกอบ โดยสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่ของชุมชนและแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สอดคล้องกับจิณณวัตร ปะโคทัง (2549 หน้า 140-144) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมว่าระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการควรต้องให้มีผู้มีส่วนได้-เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนโครงการยุติ หรือหากคณะผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมก็ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องด้วยจริงๆเท่านั้นก็ได้

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกับศศิวิมล จุลศิลป์. (2556 หน้า 257) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าความความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในเขตบริการของโรงเรียน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะ หลังจากการทดลองใช้รูปแบบแล้วส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกยิ่งขึ้น เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ในด้านต่างๆเช่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สถานศึกษามีความเข้มแข็งมีคุณภาพ ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนและเกิดความภาคภูมิใจต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดนโยบายในการนำรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน และใช้เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป และ ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นกรณีศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่ได้รับการเสนอแนะว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เช่น ศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ศักยภาพของผู้บริหาร ตลอดจนปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2549). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ.* วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไพรัช อรรถกามานนท์. (2545). *การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : ภาพการพิมพ์.

รัตนะ บัวสนธ์. (2555). *เอกสารคำสอนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา.* พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วีรพร เชื้ออ่ำ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศศิวิมล จุลศิลป์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้กระบวนการเอไอซี.* ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545.* กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.* กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.

Barnes,R.A. (1998). *African American parents involvement in their children's schooling.* Dissertation abstracts international,55:,A-3152.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Causal Model of Effectiveness of Small Elementary Schools under the Office of the Basic Education Commission

เนาวรัตน์ ศิริเมธางกูร[1]
ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์[2]
เพลินพิศ ธรรมรัตน์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เตรียมยกร่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างแบบสอบถาม การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence: IOC) และการตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 2 ยกร่างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระยะที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การยืนยันโมเดลโดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 440 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 880 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 440 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 440 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เส้นทางโดยใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย พบว่า

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วม และวัฒนธรรมองค์การ

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 154.11 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 129 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.19 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.06513 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.021 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 479.67 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.0058 และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.86 และเมื่อนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ยืนยัน ทุกคนยืนยันโมเดลตามผลการวิเคราะห์

คำสำคัญ : โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัย, ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] รศ.ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] ผศ.ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) construct a causal model of effectiveness of small elementary schools under the office of the Basic Education Commission ; 2) validate the concordance of the causal relationship model of factors affecting effectiveness of small elementary schools with the empirical data. The tree-step research was conducted: Step I was related to constructing the causal relationship model of factors affecting effectiveness of small elementary schools using document analysis, a set of questionnaires and an evaluation of consistency between the items of the questionnaire and operational definitions through Index of item-objective congruence (IOC), and testing the reliability of the research instrument for data collection; Step II Drafting and developing a causal relationship model; Step III involved the development of a causal relationship model of factors and confirmatory analysis. The model confirmation was performed by nine experts. The subjects were drawn from small school sizes, yielding a total of 440 secondary schools in the 2018 academic year. The two respondents were selected from each school using a multi-stage random sampling, yielding a total of 880 respondents, including 440 school administrators and 440 teachers. The research instrument was a set of questionnaires. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Skewness, Kurtosis, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Confirmatory Factor Analysis and Path Analysis using LISREL program 8.52.

The findings were as follows:

1. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of small elementary schools under the office of the Basic Education Commission involved leadership of administrators, environment of school, participatory management and Organizational culture.

2. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of small elementary schools under the office of the basic Education commission was consistent with the empirical data. The model indicated that the Chi-Square (χ^2) goodness of fit test was 154.11, Degree of Freedom (df) = 129, Chi-Square/Degree of Freedom (χ^2/df) = 1.19, Probability Value (p-value) = 0.06513, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.021, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.97, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.94, Critical N (CN) = 479.67, Comparative Fit Index (CFI) = 1.00, Root Mean Squared Residual (RMR) = 0.0058 and Alpha Coefficient (R^2) = 0.86. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of small elementary schools under the office of the Basic Education Commission was further confirmed by all nine experts, resulting the fitted model.

Keywords: Causal Relationship Model of Factors, Effectiveness of small elementary school

บทนำ

การที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว อาจเป็นผลสืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายล้วนแล้วเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอันไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์ และการที่ประเทศใดๆ มีความก้าวหน้าแสดงว่าประเทศนั้นให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาและพัฒนาคนในชาติให้เป็นคนดีเพื่อคนดีเหล่านั้นสามารถพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าไม่ล้าหลังกว่าประเทศอื่นๆ ในโลก การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนเพราะเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดและคุณธรรมของบุคคล เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้แก่บุคคล การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรม สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองและร่วมพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2556, หน้า 28) และการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม นอกจากนั้นแล้วการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. หน้า 3)

โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับฝึกสอนนักเรียนภายใต้การดูแลของครูหรืออาจารย์และเป็นสถาบันที่ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคนที่เป็นสมาชิกของชุมชนให้ได้มาตรฐานอย่างมีคุณภาพ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นสังคมที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความสามารถตามศักยภาพและเป็นคนดีของชุมชน สังคม ประเทศชาติ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลง ซึ่งในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 15,705 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 51.13 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2) จากผลการศึกษาของจันทร์จิรา จูมพหล้า และคณะ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ 4 แห่ง ปรากฏว่าพบจุดร่วมแห่งความสำเร็จของโรงเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ครูดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมชนและผู้ปกครอง มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาการศึกษา และ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนทำงานขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการที่ดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น การจัดการชั้นเรียนโดยเน้นการจัดแบบคละชั้นแยกชั้นตามบริบทของโรงเรียน กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ พัฒนาทักษะกระบวนการ คุณธรรม เรียนรู้ผ่านประสบการณ์และเน้นบูรณาการการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น วัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่

หลากหลาย นิเทศการสอนเป็นประจำ ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีงบประมาณที่เพียงพอ ในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สามารถเรียนต่อในระดับที่สูงและประกอบอาชีพต่อได้ รวมถึงโรงเรียนได้เป็นที่ชื่นชมของชุมชน และเป็นแบบอย่างตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น จากการคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกย่องและประกาศเกียรติคุณโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 16 โรงเรียน ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 26 โรงเรียน จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสามารถพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาภายใต้ข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณได้ แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จของสุดยอดโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับรางวัล โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในปี พ.ศ. 2557 – 2559 พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จมีดังนี้ การใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรต่างๆและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่าย ครูมีความมุ่งมั่น ศรัทธา มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การทำงานเป็นทีมคุณภาพ ภายใต้นวัตกรรมวงจรคุณภาพที่เป็นระบบชัดเจน โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เข้ามาช่วยดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากเป็นการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีไปสู่การสร้างโมเดลที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วทดสอบความสอดคล้องของโมเดล ซึ่งการดำเนินการวิจัยลักษณะนี้ เรียกว่าโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling :SEM) เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้ทดสอบและประมาณค่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยการใช้การรวมข้อมูลทางสถิติกับข้อตกลงเบื้องต้นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เป็นเทคนิคทางสถิติหนึ่งที่ใช้ทดสอบ (testing) และประมาณค่า (estimate) ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (causal relationships) ซึ่งในการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างมีได้ทั้งเพื่อการยืนยันและเพื่อการสำรวจ ซึ่งเป็นการรวมโมเดลทางสถิติหลายๆ โมเดลที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายๆตัวได้ในเวลาเดียวกัน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการวิเคราะห์และตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายๆตัวในรูปแบบของชุดสมการ SEM เป็นเทคนิคที่รวมเทคนิคหาสาเหตุ การวิเคราะห์ความถดถอย และเทคนิคการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร (การวิเคราะห์ปัจจัย) ความแปรปรวนร่วม (covariance) และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation) จึงทำให้ SEM เป็นได้ทั้ง เทคนิคการหาสาเหตุ และการหาความสัมพันธ์ สามารถตรวจสอบสมการความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้หลายสมการในเวลาเดียวกัน และมีการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเส้นทางที่สร้างขึ้นกับข้อมูลของจริง โดยใช้สถิตหลายๆตัวประกอบการตัดสินใจ ซึ่งเป็นเทคนิคที่น่าสนใจและเหมาะสมต่อการศึกษาวิจัยนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์

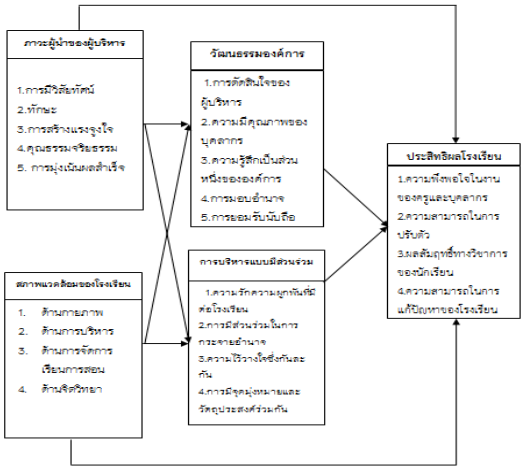
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 15,705 โรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 3 ตัวแปร คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม วัฒนธรรมองค์การ และประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15,705 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และ ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ 1 คน โดยการใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 440 โรงเรียน โดยใช้เกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างระบุขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 แห่งต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, หน้า 53) โดยมีบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 880 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 440 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 440 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีอำนาจจำแนกความเชื่อมั่น และแบบยืนยันเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) แสดงความเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version 20 ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และโปรแกรม LISREL Version 8.52 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relation Model)

ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปลผล (cause-effect relationship) เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและผลการวิจัยเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย สร้างโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา วารสาร บทความงานวิจัยและแหล่งข้อมูลต่างๆ นำข้อมูลมาพัฒนาโมเดลสมมติฐาน การสร้างแบบสอบถาม การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence: IOC) ตรวจสอบความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 คน แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60–1.00 จำนวน 115 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 แห่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (item analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) การเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและวิเคราะห์เชิงยืนยัน โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และการวิเคราะห์ตัวแบบเชิงเส้น โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (chi-square) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรมสำเร็จรูป LISRELซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติขั้นสูง การยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

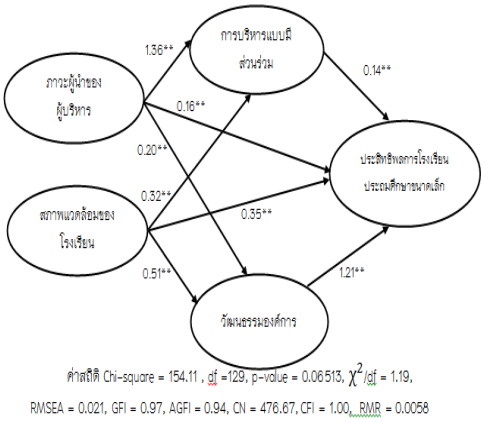
ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษา พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นมีตัวแปรต่างๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมีวิสัยทัศน์ ทักษะ การเสริมสร้างแรงจูงใจ คุณธรรมจริยธรรม และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยา ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การตัดสินใจของผู้บริหาร ความมีคุณภาพของบุคลากร ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ การมอบอำนาจ และการยอมรับนับถือ และตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 ตัวแปร

สังเกตได้ คือ ความพึงพอใจในงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลทั้งทางตรง (0.16) และมีอิทธิพลทางอ้อม (0.43) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง 2 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (0.05) เส้นทางที่ 2 ผ่านทางตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (0.24) ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรง (0.35) และมีอิทธิพลทางอ้อม (1.05) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง 2 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (0.43) เส้นทางที่ 2 ผ่านทาง ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (0.62) ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรง (0.15) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.21 เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม พบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด มีค่าเท่ากับ 1.40 รองลงมา คือ ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 1.21 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.59 และตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.14 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 – 1.00 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์เป็นแบบทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวกตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด เท่ากับ 1.00 คือ ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ จากผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลหลังการปรับแก้โมเดล ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยหลังจากปรับแก้ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 154.71 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 129 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.19 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.06513 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.021 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 476.67 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.0058 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R2) เท่ากับ 0.86 แสดงว่า มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 86

อภิปรายผลการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ **ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร** ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมีวิสัยทัศน์ ทักษะ การเสริมสร้างแรงจูงใจ คุณธรรมจริยธรรม และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ ภาวะผู้นำของผู้บริหารนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบ ความเสมอภาค คุณธรรมและความรู้ที่สามารถบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่ต้องคำนึงและต้องเกิดมี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย เจดามานและคณะ (2560, หน้า 199) ที่เสนอว่าทักษะและคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถใช้รูปแบบภาวะผู้นำในการนำบุคลากรขององค์กรและสถานการณ์ต่างๆ มีความรอบรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มีทักษะการตัดสินใจและบริหารตนเองได้ดี และสอดคล้องกับพัทนันท์ หรรษาภิรมย์โชค (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชนปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ คุณลักษณะภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่นนั้นประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ คมศิลป์ ประสงค์สุข (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กนั้นประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างแรงจูงใจ และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ เช่นเดียวกับ ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2559, หน้า 144) ได้เสนอแนวคิดว่าผู้นำในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณธรรมจริยธรรม สร้างแรงจูงใจ มีวิสัยทัศน์กล้าตัดสินใจ ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน **ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน** ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยา การดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบันได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาพแวดล้อม โรงเรียนอาจประสบความสำเร็จ เจริญเติบโตและก้าวหน้าได้ หากสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม นั่นคือสภาพแวดล้อมจะส่งผลต่อการทำงานประสิทธิผลและการอยู่รอดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550, หน้า 17-19) และสุกฤษฎิ์ อัญบุตร (2555, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาควรประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน **ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม** ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, (ม.ป.ป.), หน้า 176) สอดคล้องกับ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (2560, หน้า 19) ได้นำเสนอไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ประกอบด้วยการไว้วางใจกัน ความผูกพันที่ปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิสสากร พิมพ์ทอง (2557, หน้า 79) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร และ

ด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และ กชมล อยู่สุข (2557, หน้า 153) ได้ศึกษาและสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยโดยมีการร่วมมือด้าน การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมประสาน/ประชาสัมพันธ์ **ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ** ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การตัดสินใจของผู้บริหาร ความมีคุณภาพของบุคลากร ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ การมอบอำนาจ และการยอมรับนับถือ วัฒนธรรมทำให้คนรวมตัวกันเป็นสังคม มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและวัฒนธรรมจะแสดงออกในรูปของจริยธรรมตลอดจนค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนก้าวหน้าและส่งผลให้โรงเรียนได้รับความเชื่อถือจากสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุคล แก้วพิบูลย์ (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการสังเคราะห์เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การทั้งองค์การของรัฐและเอกชนประกอบ ด้วย การมุ่งที่ผลสำเร็จของงาน การผูกพันต่อองค์การ การภูมิใจในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา ภัทรกุลวิศาล (2556) ได้ศึกษาพบว่าวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนนั้นประกอบด้วย การมุ่งประสงค์ของโรงเรียน การมอบอำนาจ การตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความไว้วางใจ ความมีคุณภาพ การยอมรับนับถือ **ตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก** ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความพึงพอใจในงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ประสิทธิผลโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพราะเป็นตัวบ่งชี้หรือตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ และมีความมั่นคงเจริญก้าวหน้าหรือไม่เพียงใด ซึ่งประสิทธิผลโรงเรียนเป็นผลสำเร็จของงานที่บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้โดยมีกระบวนการจัดและดำเนินการในโรงเรียนและมีผลเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Hoy & Miskel (2005, p. 281) ที่ได้นำเสนอว่า การที่โรงเรียนมีความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถแก้ปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาได้ และสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, หน้า 31) นำเสนอไว้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นระดับความสำเร็จหรือการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดเป็นผลผลิตที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจของครูผู้ปฏิบัติด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557,หน้า 28) ที่นำเสนอไว้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นความสามารถของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ 4 ประการ คือ โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โรงเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้ เช่นเดียวกับ Hoy and Miskel (1991, p. 373-398) ได้นำเสนอไว้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู สมาชิกของโรงเรียนมีขวัญและกำลังใจที่ดี สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ **ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร** มีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อ

ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีวิสัยทัศน์ มีทักษะ มีการเสริมสร้างแรงจูงใจ มีคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งเน้นผลสำเร็จของงานจะส่งผลให้ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2558, หน้า 205) ได้นำเสนอไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางบวกต่อสมรรถนะโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (β =.80, p< .01) และมีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะโรงเรียนอยู่ในระดับสูง (γ = 0.69 , p< .01) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 210) ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (β =.42, p< .01) และการวิจัยนี้ได้ค้นพบว่า**ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร** มีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านตัวแปรภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและตัวแปรภายในวัฒนธรรมองค์การ แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำจะทำให้โรงเรียนมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเกิดวัฒนธรรมองค์การเชิงบวกที่ส่งผลดีต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 210) ซึ่ง พบว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านวัฒนธรรมองค์การ (β =.07, p< .01)

ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลเชิงบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก **สภาพแวดล้อมของโรงเรียน** มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยาได้ดี จะส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นฤมล เจริญพรสกุล (2559, หน้า 107) ได้นำเสนอไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และผลการศึกษาของ กรุณา ภู่มะลิ (2556, บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และ มนัญญา บุษยะมา (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และ ธนัช มหาสินทรัพย์ (2560) ได้ศึกษาและให้นำเสนอไว้ว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และการวิจัยนี้ยังพบว่า**ตัวแปรแฝงภายสภาพแวดล้อมของโรงเรียน** มีอิทธิพลเชิงบวกทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านตัวแปรภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและตัวแปรภายในวัฒนธรรมองค์การ แสดงว่า หากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยาได้ดีจะทำให้โรงเรียนมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรุณา ภู่มะลิ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความรักความผูกพันต่อโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ มีความ

ไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล และการวิจัยนี้ยังพบว่า **ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ** มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่าหากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีการตัดสินใจอย่างมีหลักการใช้ข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือประกอบ ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีการมอบอำนาจและการยอมรับนับถือกัน จะส่งผลให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเกิดประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับ Daniel R. Denison (1990) ได้นำเสนอไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การจะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การเป็นอย่างมาก เมื่อวัฒนธรรมนั้นก่อให้เกิดการผูกพันและการมีส่วนร่วมในองค์การ การปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ พุทธิพร สัมภวะผล (2559, หน้า 1) ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (γ = 0.763 , ρ< .01) วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (γ =0.286 , p<.01) และสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 26) ที่นำเสนอไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (β =.20, p< .01) และบุญเหลือ ทาไธสง (2557, หน้า 40) ได้นำเสนอไว้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญ คือ วัฒนธรรมองค์การ

ในการพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาพรวม พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร และตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้คือ **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน**มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องด้วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทำหน้าที่อำนวยการ สนับสนุน ควบคุมดูแลโดยตรงในโรงเรียนจึงสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทุกอย่างของโรงเรียนได้ ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดได้ ถ้าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำสูงจะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความกระตือรือร้นหรือต้องปรับตนเองให้สามารถปฏิบัติงานกับผู้บริหารโรงเรียนให้ได้ และกระตุ้นให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานทุกอย่างที่มอบหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลตามมา **สภาพแวดล้อมของโรงเรียน** มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมด้านจิตวิทยา การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากว่าปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ครูและบุคลากร นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในโรงเรียนมีความรักความผูกพันต่อโรงเรียน มีความเชื่อมั่น ยอมรับเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน มีความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียน มีความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกสภาพในโรงเรียน มีส่วนร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ร่วมชื่นชมผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน มีความไว้วางใจกันให้เกียรติและให้การยอมรับกัน ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกับ นั่นคือ

การมีอุดมการณ์ร่วมกัน ในการทำงานที่สร้างสรรค์จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล

วัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากว่าผู้บริหารโรงเรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีหลักการ มีเหตุผล และชัดเจน ใช้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนน่าเชื่อถือประกอบการตัดสินใจ ให้ ครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนมีส่วนในการให้ข้อมูลข่าวสารบริหารจัดการหรือเลือกวิธีการปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพ คือ บุคลากรในโรงเรียนมีสติปัญญาดี มีความฉลาด มีไหวพริบ ช่างสังเกต มีกำลังใจดี มีความทุ่มเท รักการทำงาน มุ่งมั่น มีความรักต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ มีทักษะ มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน มีการดูแลรักษาสุขภาพเสมอ มีความพร้อมทางด้านพฤติกรรมที่ดี ประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ ระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมีการยอมรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ทุ่มเทเสียสละ ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความจงรักภักดีต่อโรงเรียน และมีความภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกของโรงเรียน มีการวางหลักเกณฑ์สำหรับครูในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารอย่างชัดเจนและติดตามผลการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารทุกครั้ง รวมทั้งมีการกำกับและแนะนำการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติราชการแทนอยู่เสมอ และผู้บริหารได้รับการยอมรับนับถือด้านความรู้ ความสามารถจากครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลทั่วไป รวมถึงบุคลากรในโรงเรียนมีการยอมรับและยินดี ภาคภูมิใจเมื่องานทุกงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด หากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีการแสดงออกหรือมีพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้โมเดลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดอื่นๆ หรือสถานศึกษาในระดับอื่นๆ

2. สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนกลยุทธ์สำหรับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิผล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เนื่องด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก รศ.ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดรเพลินพิศ ธรรมรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้แนะนำเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ประสบการณ์ต่างๆ อันมีคุณค่า ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนและข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์ข้อมูล และกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน จนการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

กชมล อยู่สุข. (2557). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก.* วารสาร*บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 8(3). 152-166.

กรุณา ภู่มะลิ. (2556). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออก.* วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

คมศิลป์ ประสงค์สุข. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 83-91.

จันทร์จิรา จูมพลหล้า และคณะ. (2557). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการกรณีศึกษา: รูปแบบความสำเร็จการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ฉัตรยุคล แก้วพิบูลย์. (2555). ความเข้มแข็งขององค์วัฒนธรรมองค์การตามความรับรู้ของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2),83-102.

ธนัช มหาสินทรัพย์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 11(3), 184-194.

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลาง ประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์กรนิสิตนักศึกษา. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 29(2), 140-156.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). *สถิติชวนใช้.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์หาวิทยาลัย.

นฤมล เจริญพรสกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(3), 107-118.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, (ม.ป.ป.), การบริหารแบบมีส่วนร่วม The Participative Management. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ.* 4(1). 176-187.

นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 7(2). 19-26.

นิสสากร พิมพ์ทอง. (2557). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาลเอกชน. *วารสารเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(3), 144-153.

บัญชา ภัทรกุลวิศาล. (2554). ปัจจัยทางวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 7(3), 144-153.

พรชัย เจดามาน และคณะ. (2560*). ศตวรรษที่ 21: การบริหารจัดการองค์กรและทรัพยากรมนุษย์กับประเทศไทยยุค 4.0.* กรุงเทพฯ:สูตรไพศาลบิวเดอร์.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.

พัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน THE APPROACH FOR DEVELOPING THE QUALITY OF SMALL SIZE-SCHOOL IN THE COMMUNITY. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* , 4(12), 95-108.

พุทธพร สัมภาวะผล. (2559). วัฒนธรรมองค์การและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. *วารสารครุศาสตร์อุสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 4(2), 1-15.

มนัญญา บุษยะมา. (2559). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, มปป. , 371-382.

รังสรรค์ อ้วนวิจิตร. (2554). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*, 3(1), 210-221.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2556). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง.(2551). *ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีใกล้บ้าน (แม่เหล็ก).* กรุงเทพฯ: ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2559). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2559***.** เข้าถึงได้จาก http://www.bopp-obec.info/home/?page_id= 22308.

สุกฤษฎิ์ อัญบุตร. (2555). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักขั้นต้นของกองทัพอากาศ A STUDY ON ENVIRONMENT OF THE ROYAL THAI AIR FORCE ACADEMIES PREPARATORY SCHOOL**.** *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.* 6(1), 1-10.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Denison Daniel R. (1990). Corporate *Culture and organizational Effectiveness*. New York: John Wiley & Son.

Hoy, W.K, & C.G. Miskel. (2005). *Educational Administration: Theory, Research and Practice.* New York: McGraw-Hill.

Patterson, Jerry, Struart Purkey and Jackson Parker. (1986). "Guiding beliefs of our school district". *In Productive school systems for a national world***.** pp. 50-51. Arlington, Va : Association for Supervision and Curriculum Development.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Causal Relationship Model of Factors Affecting Effectiveness of Educational Administration in Secondary Schools in the Northeastern Region of Thailand

วิไลลักษณ์ โภคาพานิชย์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สร้างโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างแบบสอบถาม การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence : IOC) และการตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ 2 พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยและวิเคราะห์เชิงยืนยัน การยืนยันโมเดลโดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 440 แห่ง โดยมีบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 880 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 440 คน และครู จำนวน 440 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เส้นทาง โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.52

ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อม การจัดกระบวนการเรียนรู้ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 154.73 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 132 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.17 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.08592 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.020 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 484.27 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.0059 และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.72 และเมื่อนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ยืนยัน ทุกคนยืนยันโมเดลตามผลการวิเคราะห์

คำสำคัญ : โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัย, ประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) construct the casual relationship model of factors affecting effectiveness of educational administration in secondary schools in the northeastern region of Thailand; 2) validate the concordance of the causal relationship model of factors affecting effectiveness of educational administration with the empirical data. The two-step research was conducted: Step I was related to constructing the causal relationship model of factors affecting effectiveness of educational administration using document analysis, a set of questionnaires and an evaluation of consistency between the items of the questionnaire and operational definitions through Index of item-objective congruence (IOC), and testing the reliability of the research instrument for data collection; Step II involved the development of a causal relationship model of factors and confirmatory analysis. The model confirmation was performed by nine experts. The subjects were drawn from small, medium, large, and extra-large school sizes, yielding a total of 440 secondary schools in the 2018 academic year. The two respondents were selected from each school using a multi-stage random sampling, yielding a total of 880 respondents, including 440 school administrators and 440 teachers. The research instrument was a set of questionnaires. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, skewness, kurtosis, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Confirmatory Factor Analysis and Path Analysis using LISREL program 8.52.

The findings were as follows:

1. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of educational administration in secondary schools in the northeastern region of Thailand involved leadership of administrators, environment, learning process management, and professional learning community.

2. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of educational administration in secondary schools in the northeastern region of Thailand was consistent with the empirical data. The model indicated that the Chi-Square (χ^2) goodness of fit test was 154.73, Degree of Freedom (df) = 132, Chi-Square/Degree of Freedom (χ^2/df) = 1.17, Probability Value (p-value) = 0.08592, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.020, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.97, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.94, Critical N (CN) = 484.27, Comparative Fit Index (CFI) = 1.00, Root Mean Squared Residual (RMR) = 0.0059 and Alpha Coefficient (R^2) = 0.72. The developed causal relationship model of factors affecting the effectiveness of educational administration in secondary schools in the northeastern region of Thailand was further confirmed by all nine experts, resulting the fitted model.

Keywords: Causal Relationship Model of Factors, Educational Administration Effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากการเติบโตของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้สังคมกลายเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนไปไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ แนวทางการดำเนินชีวิต รวมถึงระดับการศึกษา และความต้องการของบุคคล (มัทนา วังถนอม, 2550, หน้า 45) ในขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ได้ยึด "คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 4)

จากหลักการข้างต้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 7 ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในโลกยุคใหม่นี้ (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 4)

สถานศึกษา ถือเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษา และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการจัดการความรู้ จึงต้องปรับบทบาทให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบตัว และสังคมโลก โดยเฉพาะพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นหลักการว่า ส่วนราชการต้องมีการพัฒนาความรู้ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาสถานศึกษาในรูปแบบใหม่ด้วยการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2549, หน้า 12) ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการทั้งการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้ การสร้างการพัฒนา และการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และเอาใจใส่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีการติดตามกำกับประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามภารกิจอย่างเต็มความสามารถและเต็มเวลาทำการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 18) เพื่อให้การบริหารการจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โดยปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารการจัดการศึกษาในโรงเรียนนั้นประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นการนำความรู้ความสามารถ ต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ สามารถกระตุ้นหรือชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์การ (ภารดี อนันต์นาวี,

2553, หน้า 77-78) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมนั้นนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษา เพราะจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าเรียน อันจะนำมา ซึ่งความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของทางโรงเรียนจะต้องกำหนดให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมเพราะตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งอิทธิพลต่อการจัดการเรียนของผู้สอน (ธเนศ ขำเกิด, 2551, หน้า 45-47) การจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน เป็นงานอีกชนิดหนึ่งที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้สอนหรือผู้จัดการเรียนการสอนจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดีแล้วยังต้องมีศิลปะในการถ่ายทอดความรู้หรือมีเทคนิคที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างถ่องแท้พร้อม ๆ กับมีความสุขในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอน (อัชรา เอิบสุขสิริ, 2556, หน้า 106) และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ PLC ซึ่งหัวใจสำคัญที่สุดของ PLC คือ เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ครูเปลี่ยนจากการบอกเนื้อหาสาระ มาเป็นทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ศิษย์ โดยเน้นออกแบบโครงการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) เพื่อให้ได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) แล้วครูชวนศิษย์ร่วมกันทบทวนไตร่ตรอง (reflection หรือ AAR) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะขั้นสูงและทั้งหมดนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและวงการศึกษาโดยสิ้นเชิงเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับจิตสำนึก ระดับรากฐาน และระดับโครงสร้างจึงต้องมี "การจัดการการเปลี่ยนแปลง" (Change Management) อย่างจริงจังและเป็นระบบ โดยต้องมีทั้งการจัดการแบบ บนลงล่าง (Top-Down) โดยระบบบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ) และแบบล่างขึ้นบน (Bottom-Up) โดยครูช่วยกันแสดงบทบาท (วิจารณ์ พานิช, 2555, หน้า 134-140)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการจัดการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากเป็นการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีไปสู่การสร้างโมเดลที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ แล้วทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการดำเนินการวิจัยลักษณะนี้ เรียกว่า โมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation model : SEM) เป็นเทคนิคทางสถิติเทคนิคหนึ่งที่ใช้ทดสอบ (testing) และประมาณค่า (estimate)ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (causal relationships) ในการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างนั้น มีได้ทั้งเพื่อการยืนยันและเพื่อการสำรวจ หรืออาจกล่าวได้ว่าการสร้างโมเดลมีวัตถุประสงค์เพื่อการยืนยันหรือทดสอบทฤษฎี และยังมีความเหมาะสมกับการวิจัยยุคสังคมความรู้ (knowledge society) เป็นประโยชน์ทั้งการเสริมสร้างและขยายองค์ความรู้ใหม่ นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1) เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

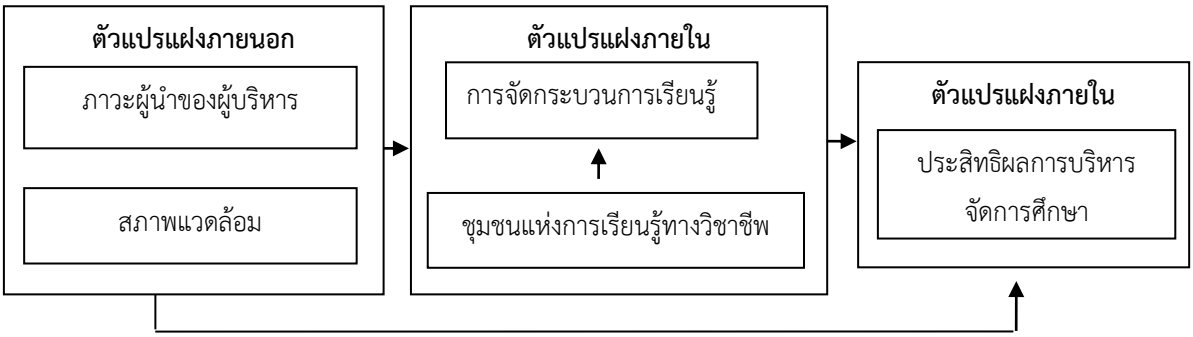
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 933 แห่ง โดยประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และสภาพแวดล้อม ตัวแปรแฝงภายในจำนวน 3 ตัวแปร คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และประสิทธิผลการบริหารการจัดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 933 แห่ง โดยประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 440 แห่ง โดยใช้เกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างระบุขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 แห่งต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, หน้า 53) โดยมีบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 880 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 440 คน และครู จำนวน 440 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะ

เป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) แสดงความเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version 20 ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และโปรแกรม LISREL Version 8.52 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Relation Model)

วิธีวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปลผล (cause-effect relationship) เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและผลการวิจัยเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย สร้างโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำข้อมูลมาพัฒนาโมเดลสมมติฐาน การสร้างแบบสอบถาม การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence : IOC) ตรวจสอบความสอดคล้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 คน แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60–1.00 จำนวน 84 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 51 แห่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 33 แห่ง ขนาดใหญ่ จำนวน 9 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 แห่ง วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (item analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและวิเคราะห์เชิงยืนยัน โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และการวิเคราะห์ตัวแบบเชิงเส้น โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (chi-square) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม spss และโปรแกรมสำเร็จรูป LISRELL ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติขั้นสูง การยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ผลการวิจัย

1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอก ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวแปรแฝงภายนอก สภาพแวดล้อม ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวแปรแฝงภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา

2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่า Chi-square = 154.73, df = 132, p-value = 0.08592, GFI = 0.97, AGFI = 0.94, RMSEA = 0.020 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.72 แสดงว่า มีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 72

โดยตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลทั้งทางตรง (0.20) และทางอ้อม (0.068) ต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง 3 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ (0.022) เส้นทางที่ 2 ผ่านทางตัวแปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (0.027) และเส้นทางที่ 3 ผ่านทางตัวแปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ (0.019) ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทั้งทางตรง (0.30) และทางอ้อม (0.300) ต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง 3 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ (0.115) เส้นทางที่ 2 ผ่านทางตัวแปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (0.108) และเส้นทางที่ 3 ผ่านทางตัวแปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ (0.076) ตัวแปรแฝงภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีอิทธิพลทั้งทางตรง (0.15) และทางอ้อม (0.104) ต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา โดยมีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.20 และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวม พบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อม มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด มีค่าเท่ากับ 0.60 รองลงมา คือ แปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.47 ตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.20 และตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.16 ตามลำดับ และการยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ทุกท่านเห็นด้วยกับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง

อภิปรายผลการวิจัย

1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหารภาวะผู้นำมีความสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การ ปัจจุบันในยุคของการแข่งขันทางวิชาการจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะมีความสามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มุ่งพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเองเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวี (2553, หน้า 77-78) ที่นำเสนอว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อองค์การ คือ ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์การ การมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่น และเป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขัน ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อม ในการทำงานย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากร ช่วยเสริมสร้างความพึงพอใจในการทำงานและความรู้สึกประทับใจของบุคลากร สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญต่อการทำงาน จะเห็นได้จากองค์การใดที่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานดีย่อมส่งผลการปฏิบัติงานของบุคลากร สอดคล้องกับ Astin (1972, p. 67) ที่กล่าวว่า องค์การสมควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เอื้ออำนวยต่อสภาพการทำงาน สภาพแวดล้อมที่ดีและสวยงามมีผลต่อจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สำหรับสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในการทำงานจะ

ช่วยทำให้งานประสบความสำเร็จ (Glickman. 2010, p. 2) ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 19) ที่นำเสนอว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกอบรมที่แต่ละบุคคลได้รับมาอาจสังเกตได้โดยตรงหรือโดยใช้เครื่องมือในการสังเกตหรือตรวจสอบ ซึ่งผลของการเรียนรู้จะทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและเป็นลักษณะที่ค่อนข้างถาวรและคงทน โดยเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559, หน้า 18-26) ได้นำเสนอแนวคิดว่าปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุดทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้คือ ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards)) ระบบการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) ระบบหลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum & Instruction) และแหล่งเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment) ตัวแปรแฝงภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการร่วมมือร่วมใจกันของครู ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม หรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 142-143) ที่นำเสนอความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ว่าเป็นการรวมตัวกัน "เดินทางไกลแห่งชีวิต" ที่สมาชิกจะอุทิศชีวิตเพื่อการสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่ของสังคม เพื่อการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ที่บรรลุทักษะ เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ในตัวศิษย์ เพื่อการสร้างสรรค์ "การศึกษา" แห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อชีวิตที่ดีที่ประสบความสำเร็จของครูและผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) แห่งศตวรรษที่ 21 และเป็น "บุคคลเรียนรู้" และ ตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา เป็นผลสำเร็จของงานที่บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้โดยมีกระบวนการจัดและดำเนินการในโรงเรียน และมีผลเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (255, หน้า 28), Hoy & Miskel (2005, p. 281), Campbell (1983, p. 22), Fenwick (1992, p. 127) ที่นำเสนอว่า การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาได้ ในการบริหารการจัดการศึกษา ต้องมีการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง มีการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การบริหารระบบโรงเรียนต้องประกอบด้วยครู นักเรียนและผู้ปกครอง ทุกกิจกรรมต้องบริหารด้วยระบบ ไม่มีช่องว่าง สามารถปฏิบัติได้และไม่มีการเคลือบแฝง

2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อม ตัวแปรแฝงภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวม พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก

สภาพแวดล้อม มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรแฝงภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตัวแปรแฝงภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, หน้า 212), ทองแดง เดียวกี่ (2556, หน้า 152) ได้กล่าวถึง อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนี้ อิทธิพลทางตรง คือ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ อิทธิพลทางอ้อม คือ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ อิทธิพลรวม คือ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่วนงานวิจัยของ สมนึก การีเวท (2558, หน้า 180) พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ ส่งผลต่อปัจจัยประสิทธิผลการจัดการศึกษา โดยภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนัญญพัฒน์ ฤาชา (2559, หน้า 195) ที่นำเสนอว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมทำให้ครูเกิดการยอมรับให้ความเคารพนับถือ ผู้บริหารยังโน้มน้าวความคิดครูให้ปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ และผู้บริหารยังเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ เอาใจใส่ครู มีวิธีการจุดประกายความคิด กระตุ้นครูให้กระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ให้ความสนใจแต่ละบุคคล และพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass and Avolio (1999, pp. 3-4) ที่ว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ผู้นำที่ดีต้องติดตามการใช้หลักสูตร ความก้าวหน้าของผู้เรียน และจัดเวลาเพื่อพัฒนางานวิชาการ มีวิสัยทัศน์ สร้างแรงจูงใจให้ครู และสร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985, pp. 221-224) ที่ว่าปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 48) ที่ว่าสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง การสอนกระบวนการคิดต้องการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ ครูต้องหาวิธีการต่างๆ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กรรณิการ์ สุสม (2558, หน้า 140-141) บรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน บรรยากาศเชิงบวกจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจ ใช้เวลาในการเรียนเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัย ไปใช้

สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ โดยผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษา ที่ได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางการวิจัยและการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีผลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงของตัวแปรที่สามารถนำไปใช้ในพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ตัวแปรสภาพแวดล้อม ตัวแปรการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร และตัวแปรชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารทางการศึกษา ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรหาทางพัฒนา หรือดำเนินการให้โรงเรียน หรือสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ ดำเนินการให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้บริหารเกิดภาวะผู้นำ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ในเชิงลึก เนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ด้วย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือการวิจัยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เพื่อสร้างตัวแบบจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับตัวแปรเชิงทฤษฎี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2560. จาก www.wattana.ac.th/wwa/news/moe2-2559.pdf

กรรณิการ์ สุสม. (2558). *ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านวิชาการและด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองแดง เดียวกี่. (2556). *การพัฒนาตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ภาคใต้ตอนบน.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

ธนัญญพัฒน์ ฤาชา. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ธเนศ ขำเกิด. (2551). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในองค์กร. *วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยบูรพา.* 35(197), 45-47.

ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลาง ประเทศไทย.* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

ธีระ รุญเจริญ. (2549). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

_____. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นวสาส์นการพิมพ์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). *สถิติชวนใช้.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์หาวิทยาลัย.

ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.

มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). *รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู.* ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สมนึก การีเวท. (2558). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564).* สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2560. จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย,

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559). *แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 21ST Century Skills.* สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2559. จาก https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.pdf.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). *ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัชรา เอิบสุขสิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Astin, A. W. (1972). *The College Environment.* New York: America Council on Education.

Bass, B.M. and Avolio, B.J. (1999). *Improving Organizational Effectiveness trough Transformational Leadership.* Thousand Oaks. CA: Sage.

Campbell, R.F. Bridges and, R.O. Nystrand. *Introduction to Educational Administration.* Boston: Ally and Bacon, 1983.

Fenwick, J. (1992). *Managing Middle Grade Reform-An "American 2000" Agenda.* San Diego, CA: Fenwick and Associates.

Glickman, Carl D,.Gordon, Stephen P., & Ross-Gordon. Jovita M. (2010). *Supervision and instructional leadership: A Developmental approach (8th ed.).* Boston: Allyn and Bacon.

Hallinger and Murphy. (1985). *Work stress and social support. Reading Massachusetts.* Addison-Wesley.

Hoy,W.K,&,C.G. Miskel. (2005). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. New York: McGraw-Hill.

สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

Conditions and Problems of General Administration in Schools under Office of Nakhon Phanom Primary Educational

ประมูล สุวรรณมาโจ[1]
ละม้าย กิตติพร[2]
สุรพล บุญมีทองอยู่[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำนวน 356 คน ปีการศึกษา 2561 โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ สภาพการบริหารทั่วไป มีค่าความเชื่อมั่น 0.939 ปัญหาการบริหารทั่วไป มีค่าความเชื่อมั่น 0.976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F – test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารทั่วไป พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

[1] นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5. สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางพัฒนาสภาพและแก้ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารและธุรการ ด้านทรัพยากรและอาคารสถานที่ ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายข้อมูลสาสนเทศ ด้านกิจการนักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน, สภาพและปัญหา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare conditions and problems of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area. The samples consisted of administrators, heads of general administration, teachers in charge of general administration, and teachers, yielding a total of 356 participants working in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area, in the academic year 2018. The stratified sampling was employed for a sample size selection. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire, which divided into two parts aspects: conditions and problems of general administration. The reliability values were determined for each part ranging respectively at 0.939, and 0.976. The statistics for data analysis were percentage, means, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The findings were as followed:

1. The conditions of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area as perceived by administrators, heads of general administration, teachers in charge of general administration and teachers, as a whole were at a high level, whereas the problems were at a moderate level.

2. The conditions of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area as perceived by participants, classified by position as a whole and each aspect were not different. The problems as a whole were not different. When considering each aspect, there were statistically significant differences at the level of .05

3. The conditions of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area as perceived by participants, classified by work experience, as a whole and each aspect were not different. The problems as a whole and each aspect were not different.

4. The conditions of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area as perceived by participants, classified by school sizes, as a whole and each aspect were not different. The problems of general administration, as a whole were statistically significant difference at the level of .01. When considering each aspect, there was statistically significant difference at the level of .05.

5. The conditions of general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area as perceived by participants, classified by the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area, as a whole and each aspect were not different. The problems as a whole and each aspect were not different.

6. In this research, the researcher has proposed the guidelines for improving conditions and problem solving on general administration in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area, including four aspects: Administration and Clerical Work, Resources and Building, Networking and Information Technology, and Student Affairs.

Keywords: School General Administration, Conditions and Problem

บทนำ

กฎกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาพ.ศ. 2550 ด้านการบริหารทั่วไป ไว้ดังนี้ การพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการบริหารงานการศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการลงโทษนักเรียน (คู่มือกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550, หน้า 105-121)

ภารกิจของโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พอสรุปได้ดังนี้ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนปกติ นักเรียนพิการ นักเรียนด้อยโอกาสและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ จัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัด 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยตามความเหมาะสม ปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ เช่น จัดตามธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน แต่ละวัยและแต่ละคน จากแหล่งต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดทั้งจัดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับใช้หลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ของท้องถิ่นที่ตั้งโรงเรียน จัดระบบกระบวนการเรียนรู้ชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยให้การศึกษาอบรมตามความจำเป็นและความเหมาะสม จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตลอดทั้งส่งเสริมให้ได้กระบวนการวิจัยโรงเรียน บริหารจัดการโรงเรียนตามการกระจายอำนาจการบริหารทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเต็มที่ จัดการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งคุณภาพภายในและภายนอก ตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรอื่นเพื่อจัดการเรียน การสอนได้สอดคล้องกับแนวทางหลักการที่กำหนดตามการปฏิรูปการศึกษา แสวงหาเทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน (ธีระ รุญเจริญ , 2550, หน้า 257)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้รับผิดชอบเป็นหัวหน้างานบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปรวมถึงแนวทางพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นสารสนเทศทางการบริหาร และได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

2. สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไปและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. แนวทางพัฒนาและแก้ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน

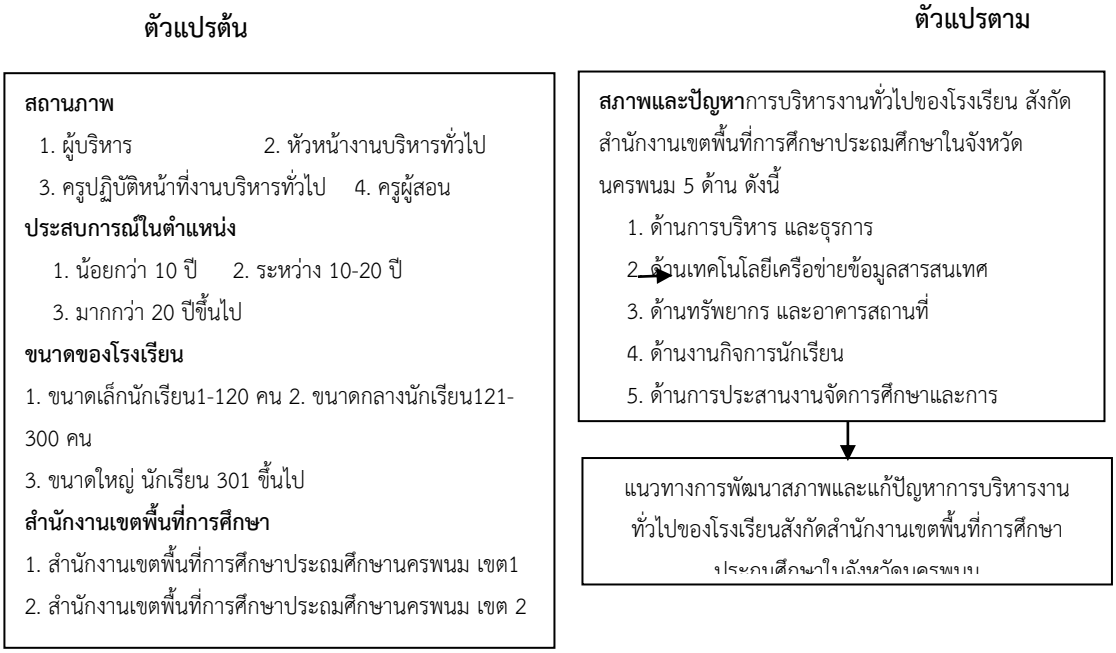
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

5. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป และครูผู้สอน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน

6. เพื่อหาแนวทางพัฒนาสภาพและแก้ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป และครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2561 จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร อำเภอวังยาง อำเภอนาแก อำเภอเมืองนครพนม อำเภอธาตุพนม และจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอบ้านแพง อำเภอนาทม อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอนาหว้า อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,777 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 452 คน บุคลากรครู 4,325 คน จากทั้งหมด 452 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป ครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2561 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของอำเภอ และโรงเรียน แต่ละขนาด โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้อำเภอ และโรงเรียนที่เป็นหน่วยการสุ่ม ดังนี้ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้แก่ อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร อำเภอวังยาง มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 31 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 12 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้แก่ อำเภอนาทม อำเภอท่าอุเทน อำเภอบ้านแพง มีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 25 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 15 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สถานภาพ ประประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตอนที่ 2 สอบถาม สภาพและปัญหา การบริหารงานทั่วไป

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม จำนวน 17 โรงเรียน จำนวน 68 ชุด พบว่าด้านสภาพการบริหารทั่วไป มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.301-0.699 และมีค่าความเชื่อมันเท่ากับ 0.939 ด้านปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.261-0.894 และมีค่าความเชื่อมันเท่ากับ 0.976

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test(One way ANOVA) และวิเคราะห์ที(t-test)ชนิดกลุ่มทั้งสองเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ระดับสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนพบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับ
ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านงานกิจการนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ด้านสภาพโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง ด้านปัญหา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาราย

ด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาการบริหารงานทั่วไป พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. แนวทางการพัฒนาสภาพและแก้ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม มี 4 ด้าน คือด้านการบริหารและธุรการ ด้านทรัพยากรและอาคารสถานที่ ด้านเทคโนโลยี เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และด้านกิจการนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม สามารถแยกอภิปรายได้ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของโรงเรียนแสดงบทบาทตามภารกิจที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและมีการเผยแพร่แนวปฏิบัติของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนและสาธารณชนทราบและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของเขตพื้นที่ ชุมชน และสังคม โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคคล และโรงเรียนได้เผยแพร่ผลงานต่างๆ ของบุคลากรในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหรืองานวิจัยของโรงเรียนให้กับบุคลากรในโรงเรียนและสาธารณชนทราบ ส่วนที่เกี่ยวกับงานธุรการโรงเรียนได้ดำเนินการงานธุรการเป็นไปตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็วสอดคล้องกับสกุล กลั่นนุช (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า 1) สภาพการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเนื่องจากครูมีภารกิจมากหรือโรงเรียนอาจดำเนินการในการประชาสัมพันธ์ประชุมในจำนวนที่น้อยครั้งประกอบกับไม่ค่อยได้แจ้งข้อมูลข่าวสารและข้อมูลการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนานักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดจำนวนบุคลากรและความทันสมัยในด้านการใช้เทคโนโลยีข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ ชุติกาญจน์ ปฐมพงศ์ชวลิต (2554, หน้า 73-74) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี พบว่าอยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน สามารถ อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

2.1 สภาพการบริหารบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนโดยผู้บริหาร
และครูผู้สอนร่วมกันในการดำเนินงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย งานกิจการให้บริการ กิจการส่งเสริมและกิจการสร้างความสัมพันธ์และโรงเรียนมีการกำหนดเขตบริการที่ชัดเจน จัดทำสำมะโนผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการและมีการวางแผนในการบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียน ต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนาตลอดจนการผลิตเทคโนโลยีทางการศึกษา สอดคล้องกับวีระศักดิ์ ศรีอุดร (2553, บทคัดย่อ) พบว่าสภาพการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูธุรการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแต่ละโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เช่น อาจเกิดจากการที่ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ร่วมกันดำเนินการตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในข้อ 2.1 จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนประสบปัญหาต่างๆ ในการทำงานในลักษณะเดียวกันจึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับชุติกาญจน์ ปฐมพงศ์ชวลิต (2554, หน้า 73-74) พบว่าได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
ในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันกับครูผู้รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนของ ผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

3.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง แตกต่างกัน สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนไม่ว่าจะทำงานมานานมากน้อยเพียงใด ต้องได้รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ ความสามารถและสามารถศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้างภารกิจ ปริมาณ การดำเนินการและสภาพของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของรุจิรัตน์ มานะพระ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า 2) ข้าราชการครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปในด้านต่างๆ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน ปัญหาการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป ครูผู้สอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรทุกคนในโรงเรียนไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากน้อยแตกต่างกันเพียงใดได้ประจักษ์ว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ขาดการจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนขาดการศึกษาวิเคราะห์ การพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพิน โตสารเดช (2550, หน้า 154-155) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมเป็นปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้ดังนี้

4.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงาทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าโรงเรียนขนาดใดก็ตามมีการดำเนินการบริหารจัดการเป็นไปตามขอบข่ายของงาน คือทั้ง 22 ขอบข่ายงานและต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับการวิจัยของ เบ็ญจม์ คำเมือง (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศ และด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียนปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ปัญหาการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารทั่วไป ครูผู้สอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาและมีการส่งเสริมให้มีการวิจัย พัฒนาการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา โรงเรียนมีการบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยยึดหลักความคุ้มค่า มั่นคง และปลอดภัยต่อผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะส่งผลถึงงบประมาณต่างๆ ที่ภาครัฐจะให้การสนับสนุนโดยเฉพาะงบประมาณทางด้านเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายสารสนเทศด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพิน โตสารเดช (2550, หน้า 154) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกขนาดของสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมเป็นปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้ ดังนี้

5.1 สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน
ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน และที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในแต่ละแห่งของประเทศไทยโดยเฉพาะที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันผู้ที่รับผิดชอบคือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนใหญ่แล้วมีการประชุมร่วมกันเพื่อรับนโยบายและกำกับติดตามการทำงานของโรงเรียนในสังกัดทำให้สำนักงานแต่ละแห่งมีความเคร่งครัดในการกำกับติดตามงาน จึงทำให้โรงเรียนแต่ละแห่งในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่ต้องทำงานอย่างเต็มศักยภาพของโรงเรียนจึงทำให้สภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ของพิศุทธิ์ กิติศรีวารพันธุ์ (สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2562) ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม ที่ให้สัมภาษณ์ว่า ทุกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมต้องปฏิบัติงานให้ครอบคลุมตามภาระกิจของงานที่กำหนดไว้ในโครงสร้างการบริหารงานทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทำให้ทุกโรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานที่เหมือนกัน จึงทำให้ทุกโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานทั่วไปโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับประสงค์ สุภา(สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2562) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ที่ให้สัมภาษณ์ว่า โรงเรียนทุกขนาดที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมมีกรอบการบริหารงานทั่วไปที่กำหนดภาระงานและกิจกรรมที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดจึงทำให้ทุกโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานทั่วไปโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน
ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน ปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวม
และรายด้านไม่แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่มีโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ โดยมีกลุ่มการศึกษาทางไกลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งจะมีคณะกรรมการมาติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและนิเทศ อย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ และโรงเรียนมีสื่อและเครือข่ายที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการกำหนดเขตบริการที่ชัดเจน จัดทำสำมะโนผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการ มีการนิเทศ ติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่องจึงมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของ พิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์ (สัมภาษณ์, 12 สิงหาคม 2562) ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยบุรีวิทยาคม ที่ให้สัมภาษณ์ว่า ในปัจจุบันทุกโรงเรียนมีการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีเครือข่าย ภาครัฐ

เอกชนและชุมชน ที่สามารถช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังมีการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด คือสำนักงานเขตพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและจึงทำให้แต่ละโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานทั่วไปของทุกโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานทั่วไปตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (4.18) คือด้านการบริหารและธุรการโรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายของเขตพื้นที่ ชุมชน และสังคม โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล และควรเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน เช่น การศึกษาหรืองานวิจัยของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนและสาธารณชนทราบ ส่วนที่เกี่ยวกับงานธุรการควรดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า นอกจากนี้แล้วโรงเรียนควรจัดระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน โดยให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา และเชื่อมโยงกับโรงเรียนอื่น และส่วนกลาง ควรเผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ

1.2 ปัญหาการบริหารงานทั่วไปตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป ครูผู้ปฏิบัติงานบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (2.86) คือ ด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนควรมีการกำหนดเขตบริการที่ชัดเจน จัดทำสำมะโนผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการ มีการจัดทำแผนการรับนักเรียนตามประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการรับนักเรียนให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ มีการวางแผนกำหนดแนวทาง การส่งเสริมงานกิจการนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานกิจการนักเรียนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายกิจกรรมให้บริการ กิจกรรมส่งเสริมและกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ มีการจัดกิจกรรมให้บริการ เช่นอาหารกลางวัน แนะแนว ทุนการศึกษาและบริการสุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมนันทนาการ เช่น ทัศนศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และการบำเพ็ญประโยชน์โดยยึดนโยบายโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เช่น การติดตามผลการเรียนของนักเรียน จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า ยกย่องชมเชยศิษย์เก่าที่ทำประโยชน์ต่อโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในทุกสังกัดของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือกระทรวงศึกษาธิการ เอกสารอัดสำเนา.* กรุงเทพฯ .

ชุติกาญจน์ ปฐมพงศ์ชวลิต. (2554). *ปัญหาการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. (บริหารการศึกษา): มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ชูวิทย์ บุตรแสง. (2553.) *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ฐปนรรฆ์ มาลี. (2561). *การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครเขตบางพลัด.* บัณฑิตวิทยาลัย. :มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ธนิต ทองอาจ. (2553). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.* วิทยานิพนธ์. ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ; แอล.ที.เพลช.จำกัด.

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2548). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล.* วิทยานิพนธ์. ปร.ด. ศิลปากร: มหาวิทยาศิลปากร.

เบ็ญจม์ คำเมือง. (2558). การบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา ฉบับพิเศษ "ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 มหาวิทยาลัยนครราชสีมา".*

ประยงค์ เนาวบุตร. (2551). *"ภารกิจ บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา"การจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 3.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2548*). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน.* วิทยานิพนธ์. ค.ด. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Adam S. Green and Others, "*An Exploration of High-Quality Student Affairs Learning Outcomes Assessment Practices*", **NASPA Journal** v 45 n 1 (2008) :133-157.

Hall, R.H. (1991). *Organization Structure Processes and outcomes.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Hoy, W.K. and Miskel. C. G. (1991). *Educational Administration: Theory Research and Practice* 4 th. ed New York: McGraw-Hill.

Iverson. (2001). "*School – Based Mannagement: A case Study."* Dissevrtation Abstracts *International, 62-05 A.192.*

Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). *Educational Administration Theory Research Practice*. (7th ed). New York: McGraw-Hill.

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

Good Governance Based Administration Affecting Administrative Effectiveness of Schools under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area

ขจรศักดิ์ ว่องไว[1]
เพลินพิศ ธรรมรัตน์[2]
ดร.ระภีพรรณ ร้อยพิลา[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร และหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 301 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 111 คน และครูผู้สอน 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.72 – 0.92 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ดร.' ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการศึกษา (นักวิชาการศึกษาเชี่ยวชาญ) สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 (อุดรธานี)

5. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หลักการกระจายอำนาจ หลักภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

6. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หลักการกระจายอำนาจ หลักภาระรับผิดชอบ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติหลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ไว้ด้วย

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to: examine, compare, determine the relationship and the predictive power between good governance based administration and administrative effectiveness of schools under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area, and establish the guidelines for developing good governance based administration. The samples consisted of 111 school administrators and 190 teachers, yielding a total of 301 participants in the 2018 academic year. The instrument for data collection was a set of 5 – level rating scale questionnaires with the discrimination power ranging between 0.72 – 0.92 and the reliability of 0.97. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, t – test (Independent Samples), F – test (One – way ANOVA), Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. Good governance based administration and school administrative effectiveness, as perceived by school administrators and teachers, were at a high level.

2. Good governance based administration in schools, as perceived by school administrators and teachers classified by position attained, school sizes, and work experience, was not different.

3. School administrative effectiveness, as perceived by school administrators and teachers classified by position attained, school sizes, and work experience, was not different.

4. Good governance based administration and school administrative effectiveness as perceived by school administrators and teachers had a positive relationship at the .01 statistical significance level.

5. Good governance based administration involved the following principles: Decentralization, accountability, equity, participation, responsiveness, consensus orientation, efficiency, rule of law, and transparency, which had a predictive power on school administrative effectiveness at .05 to .01 levels of statistical significance.

6. The purposed guidelines for developing good governance based administration, including the following principles: decentralization, accountability, equity, participation, responsiveness, consensus orientation, efficiency, rule of law, and transparency.

Keywords: Good Governance Based Administration, School Administrative Effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการบริหารงานของภาครัฐ เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ทางด้านโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ ยังขาดซึ่งความยืดหยุ่น และข้าราชการยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งในระดับโครงสร้าง ระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ที่สำคัญภาครัฐยังขาดกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และคล่องตัวให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์ และยุติธรรมอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 4)

การปฏิรูปการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข การพัฒนาคนต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ อาศัยความรู้ ความร่วมมือ และการทำความเข้าใจกับคนอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน หน้าที่หลักสำคัญของสถานศึกษา คือความเข้มแข็งของการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ตัวแปรหรือองค์ประกอบที่ทำให้งานวิชาการมีคุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ เช่น การใช้อำนาจของผู้บริหาร คุณลักษณะของผู้นำทางวิชาการ การบริหารความขัดแย้ง การบริหารระบบการทำงาน การบริหารด้านการพัฒนาพัฒนาบุคลากร การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนที่ต่างกันอย่างไร ครูผู้สอนให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และเป็นประโยชน์เป็นแนวทางในการยกระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

2. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนอยู่ในระดับใด

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

6. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

7. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

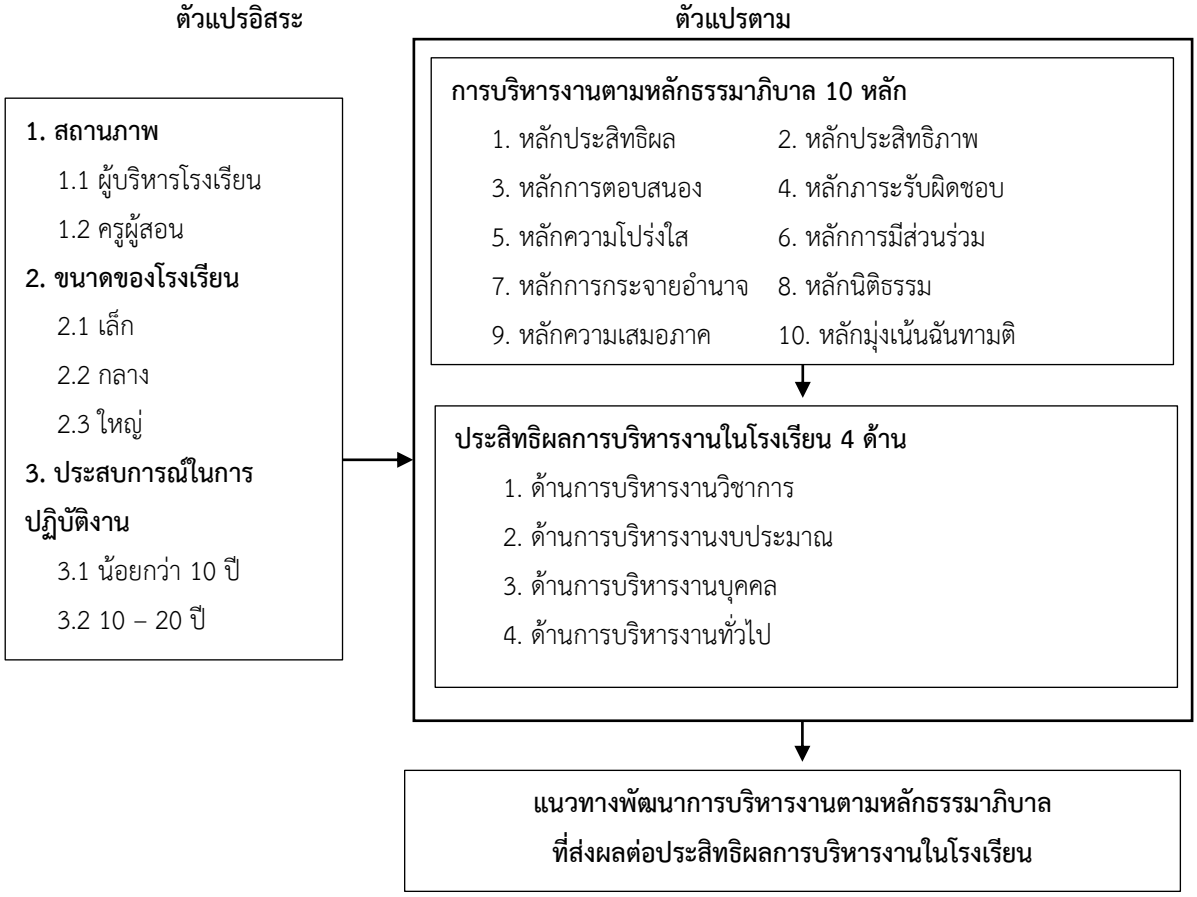
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

6. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2561 จากโรงเรียนใน 7 อำเภอ จำนวน 2,263 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 242 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,021 คน จาก 242 โรงเรียน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2561, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2561 จากโรงเรียน 111 โรงเรียนใน 7 อำเภอ จำนวน 301 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 111 คน และครูผู้สอน จำนวน 190 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มาเทียบเป็นสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน จำนวน 10 หลัก และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 301 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 301 ฉบับ

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าสถิติที่ (t-test) สถิติทดสอบเอฟ (F - test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) .884 ส่วนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลัก และประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 10 หลัก พบว่า จำนวน 9 หลัก ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 หลัก คือ หลักการกระจายอำนาจ (X_7) หลักความเสมอภาค (X_9) หลักการตอบสนอง (X_3) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (X_{10}) และหลักประสิทธิผล (X_1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 หลัก คือ หลักภาระรับผิดชอบ (X_4) หลักการมีส่วนร่วม (X_6) หลักนิติธรรม (X_8) และหลักความโปร่งใส (X_5)

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 0.108 + 0.184\ x_7 + 0.110\ x_4 + 0.098\ x_9 + 0.084\ x_6 + 0.107\ x_3 + 0.122\ x_{10} + 0.099\ x_1 + 0.087\ x_8 + 0.076\ x_5$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = 0.227 \ Z_{x7} + 0.110 \ Z_{x4} + 0.109 \ Z_{x9} + 0.097 \ Z_{x6} + 0.111 \ Z_{x3} + 0.147 \ Z_{x10} + 0.105 \ Z_{x1} + 0.092 \ Z_{x8} + 0.095 \ Z_{x5}$$

7. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เสนอแนะไว้ 9 หลัก ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักประสิทธิผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความสำคัญกับกฎ ระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ เพื่อให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับ โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค หลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงาน ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพันธ์ โชคปมิตต์กุล (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ทั้งภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม

2. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากระดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาการบริหารจัดการงบประมาณต้องยึด กฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและโปร่งใส ตรวจสอบได้ การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา จะเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการ ด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา สมัครการ (2551, หน้า 96) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานบริหารทั่วไป ด้านงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารวิชาการ

3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลวิจัยพบว่า

3.1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติตามแบบแผน มีโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นรูปธรรม นำสู่การปฏิบัติผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนซึ่งทำงานที่เดียวกัน

ย่อมทำให้การรับรู้รับทราบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและรับรู้ร่วมกันจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา สมัครการ (2551, หน้า 104) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สถานภาพผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนไม่ยึดตามขนาดของโรงเรียนเป็นหลัก เพราะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต้องยึดความถูกต้องตามกฎ ระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าองค์กรจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็มีแบบแผนปฏิบัติแนวเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพร ลูกไทย (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน แต่ทำงานในองค์กรเดียวกัน ทำให้ได้รับรู้ถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและศักยภาพขององค์กร ทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณี พัดขำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี และ 10 ปีขึ้นไปมีการรับรู้พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่าง

4. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า

4.1 จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเดียวกัน ทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ได้รับรู้ถึงศักยภาพการบริหารงานของสถานศึกษาของตนเอง จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้อำนวยการและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา สมัครการ (2551, หน้า 106) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สถานภาพผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนไม่ยึดตามขนาดของโรงเรียนเป็นหลัก เพราะประสิทธิผลการบริหารงานต้องยึดความถูกต้องตามกฎ ระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าองค์กรจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็มีแบบแผนปฏิบัติแนวเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนพวนา วิภักดิ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

4.3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน แต่ทำงานในองค์กรเดียวกัน ทำให้ได้รับรู้ถึงประสิทธิผลการบริหารงานและศักยภาพภายในองค์กร ทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพวนา วิภักดิ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) .884 ส่วนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลัก และประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 หลัก ถ้าสถานศึกษานำมายึดถือ ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจะส่งผลให้การบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ด้านเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา สมัครการ (2551, หน้า 111) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 6 ด้าน ตามลำดับ ดังนี้คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม

6. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน อย่างน้อย 1 ตัว มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 10 หลัก พบว่า จำนวน 9 หลัก ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ได้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 หลัก คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักประสิทธิผล และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 หลัก คือ หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าหลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 หลัก ล้วนมีความสำคัญต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปริญญา สมัครการ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหาร งานตามหลักธรรมภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้อยู่ในระดับดีมากกว่าเดิม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนให้อยู่ในระดับดีมากกว่าเดิม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานกับประสิทธิผลการบริหาร งานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้อยู่ในสภาพการณ์ที่ดีกว่าเดิม

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า อำนาจพยากรณ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนที่นำมาวิเคราะห์ พบว่า มี 9 หลัก คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการตอบสนอง หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ดังนั้นควรมีการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวเพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานในโรงเรียน ส่งผลให้เกิดคุณภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน หรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใกล้เคียง

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ในองค์อื่น ๆ เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพ ฯ : สุวีริยาสาสน์.

ปริญญา สมัครการ. (2551). *การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วราพร ลูกไทย. (2558*) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

นพวนา วิภักดิ์. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ ค.ม. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

มณี พัดขำ. (2554). *พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.* วิทยานิพนธ ค.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

สุรพันธ์ โชคปมิตต์กุล. (2552). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating).* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. (2560) *บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.* เข้าถึงได้จาก แผ่นพับสำนักงานพื้นทีการศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.

สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Conditions, Problems and Effectiveness of Academic Affairs Administration of Phrapariyattidhamma Schools in General Education Division Group 8 under the National Office of Buddhism.

พระภัทรพงศ์ ธมฺมทีโป (วงค์ศรีลา)[1]
ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์[2]
ชรินดา พิมพบุตร[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 217 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ผู้บริหาร 40 คน ครู 103 คน ครูพระ 74 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 3 ด้านคือ ด้านที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.965 ด้านที่ 2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.980 ด้านที่ 3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test (One–way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ไม่แตกต่างกัน

3. สภาพ และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่าง ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

4. สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ไม่แตกต่างกัน

5. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนทั้ง 9 ด้านไว้ด้วย

คำสำคัญ : สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

---

[1] นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] รองศาตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ดร., ผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปลวกธาตุโสภาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to examine conditions, problems and effectiveness of school academic affairs administration of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Group 8 under the National Office of Buddhism. The samples, obtained through Proportional Stratified Random Sampling technique, were 40 administrators, 103 teachers, and 74 monk teachers, yielding a total of 217 participants in the academic year 2017. The research instrument for data collection was a rating scale questionnaire containing three aspects: conditions, problems, and effectiveness of school academic affairs administration with the reliability values ranging 0.965, 0.980, and 0.976 respectively. The statistics employed were percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing was done through t- test and F - test (One - Way ANOVA).

The findings were as follows:

1. The conditions and effectiveness of school academic affairs administration of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Group 8 under the National Office of Buddhism, as perceived by participants were at a high level, whereas the problems were at a moderate level.

2. The conditions, problems and effectiveness of school academic affairs administration, as perceived by participants showed no difference.

3. Conditions and effectiveness of school academic affairs administrations perceived by participants from different school sizes, were not different. The problems were different at a statistical significance of .01 level in overall and each aspect. Participants from small schools perceived the said variables at a higher level than ones from medium schools.

4. The conditions and problems of school academic affairs administration as perceived by participants working in schools from different provinces were different at the.01 level of statistical significance in overall and each aspect, whereas the effectiveness was not different.

5. The guidelines, covered nine aspects for upgrading school academic affairs administration, were proposed.

Keywords Conditions, Problems and Effectiveness of Academic Affairs Administration

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สังคมมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้สถาบันศาสนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้และกำหนดไว้ด้วยว่าการจัดการศึกษามีทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ,พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, หน้า 4) ในขณะที่สังคมไทยมีวัดในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน วัดสามารถจัดการศึกษาตามแนวสากลผสมผสานกับการศึกษาตามแนวดั้งเดิมในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ดังเช่นการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในวัดทั่วประเทศมีโรงเรียนชนิดนี้มากกว่า 409 แห่ง ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร ด้านวิชาการทางโลกควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม แม้จะดำเนินงานจนประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน แต่ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมากมาย โดยภายใต้การสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการ จัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจาก สังคมในวงกว้างความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริงประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหาร จัดการและการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนาและขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนั้นยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้ มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอ ที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อ สร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยนั้นเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาและเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และเป็นผู้มีส่วนในการรับผิดชอบต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในฝ่ายศาสนศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ อยู่ในระดับใด

2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก

สามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ

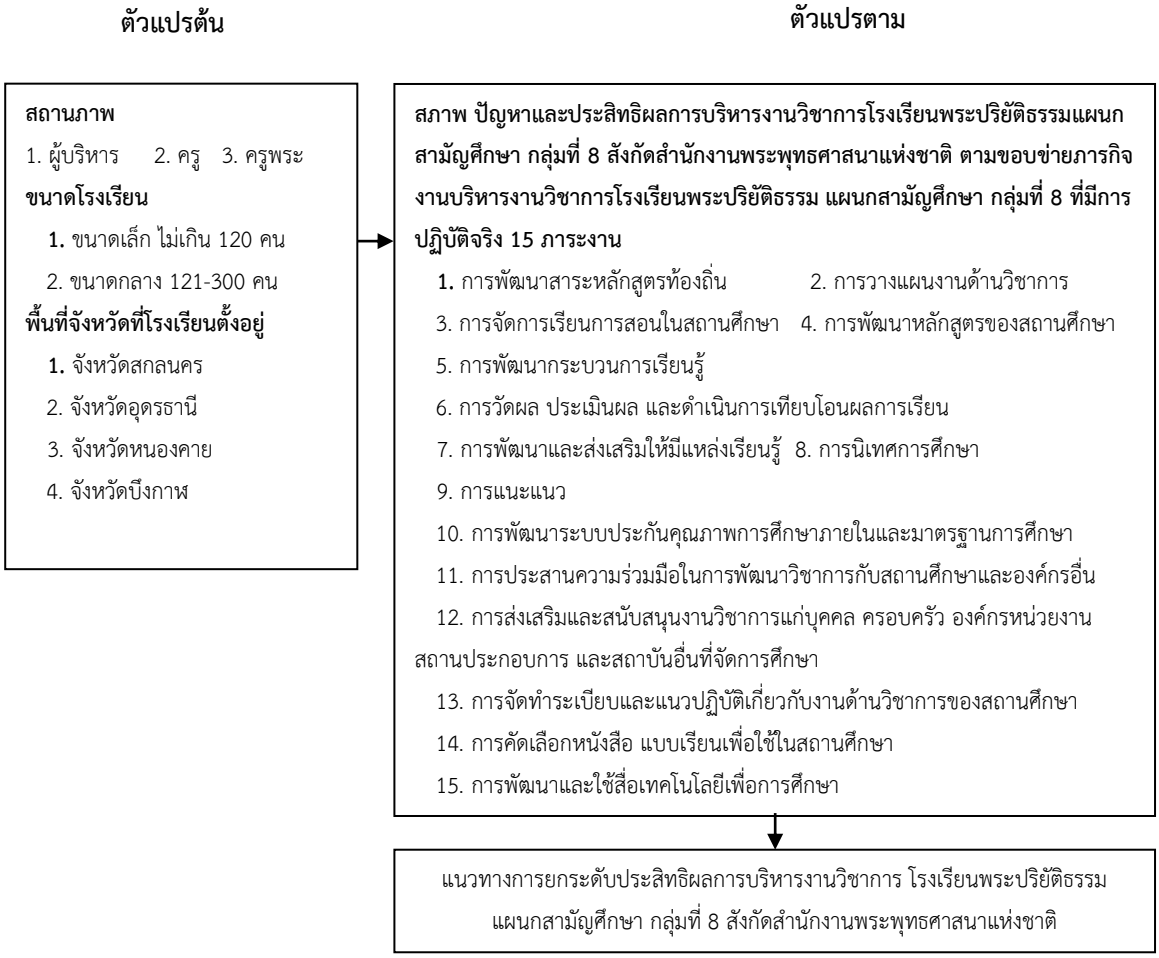
2. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ

3. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ครูพระ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ในปีการศึกษา 2560 จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 จำนวน 490 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 43 คน ครูผู้สอน จำนวน 258 คน ครูพระ 189 รูป (กองการพุทธศาสนศึกษา, สถิติบุคลากรทางการศึกษา, 2560, หน้า 22-23)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ครูพระ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ในปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) จำนวน 217 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน ครู จำนวน 103 คน ครูพระ จำนวน 74 รูป จาก 40 โรงเรียน การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สถานภาพ ขนาดของโรงเรียน เขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ ตอนที่ 2 สอบถาม สภาพปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัย นำแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติฯ ไปทดลองใช้กับ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 5 แห่ง จำนวน 50 ชุด พบว่าด้านสภาพการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.643-0.895 และมีค่าความเชื่อมันเท่ากับ 0.965 ด้านปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.756-0.939 และมีค่าความเชื่อมันเท่ากับ 0.980 ด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.548-0.944 และมีค่าความเชื่อมันเท่ากับ 0.976

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เพื่อขอการร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ระดับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 พบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม

ที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สภาพและประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดแตกต่างกัน สภาพและปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สามารถแยกอภิปรายได้ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะต้องจัดศึกษาทางด้านปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษาควบคู่กันไป ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับพระมหาวรวิทย์ ภูเขม่า. (2558, หน้า 1) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับอิศริยา พยัคฆวรรณ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และครู โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติ

ธรรมมีการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับพระมหาธงชัย จิรสีโล (สงวนเรือง). (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นผู้บริหารและครูสอนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน สามารถ อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

2.1 สภาพ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู ครูพระ ได้มีการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการร่วมกัน จึงมองเห็นสภาพการปฏิบัติงาน ในระดับเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารและ ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจในปัญหาของการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ใจดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู ครูพระ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจในผลการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยินยอม สุขเกษม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียน ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้ ดังนี้

3.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุก

ด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู ครูพระ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจ และมีการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบของการบริหารงานวิชาการจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เขมิกา ครโสภา (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายงานวิชาการหรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา ขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย กว่าสถานศึกษา ขนาดกลาง และต้องแบ่งหน้าที่ในการทำงานมากกว่าสถานศึกษา ขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันดี รัตนบุตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา และเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 ที่มีขนาดต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ

3.3 ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมไม่แตกต่างกัน อาจเกิดจากโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกันก็จริงแต่จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองขนาดไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปัญญา พรหมบุตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรีเขต 2 ในปีการศึกษา 2552 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดแตกต่างกัน

4.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดบึงกาฬมีน้อย คือ มีเพียง 3 แห่ง ในขณะที่จังหวัดสกลนคร อุดรธานี หนองคาย มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่า 3-7 เท่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ อ่อนแก้ว (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียนในฝังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน โดนรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสกลนคร มีบุคลากรน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในแต่ละโรงเรียน และการ ประสานความร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายมีไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ อ่อนแก้ว (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน โดนรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ได้รับรู้ และเป็นผู้ปฏิบัติงาน ผลการดำเนินด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปตามกรอบการบริหารงานวิชาการ ใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารีรัตน์ กลยณีย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า มีความเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (4.05) คือการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ต่อการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.46) คือการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาโดยต้องอาศัยความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนเพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังพบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.76) คือการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนา โดยต้องอาศัยความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนเพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา และทำการวิจัยเชิงนโยบาย เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

2.2 ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กองพุทธศาสนศึกษา. (2560). *สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา.* เข้าถึงได้ จาก http://deb.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=132&Itemid =239

ขวัญใจ แสงเจริญ. (2560). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปกร.

เขมิกา ครโสภา. (2561). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5).* กรุงทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประวิทย์ อ่อนแก้ว. (2549) *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ปัญญา พรหมบุตร. (2552). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ทัศนีย์ ใจดี. (2560). *สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สกลนคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธารีรัตน์ กลยณีย์. (2556). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พระมหาธงชัย จิรสีโล. (2558). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรุงเทพฯ.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวรวิทย์ ภูเขม่า. (2558). *การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล.* วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

ยินยอม สุขเกษม. (2553). *สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.

วันดี รัตนบุตร. (2552) *สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

อิศริยา พยัคฆวรรณ. (2556). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตเทศบาลนครขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Conditions, Problems and Administrative Effectiveness of Temples in Sakon Nakhon Province under the National Office of Buddhism

พระมหากฤษณะ จารุวณฺโณ (วงษ์พรม)[1]
สุรัตน์ ดวงชาทม[2]
วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2) เปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งและสังกัดนิกาย 3) หาแนวทางการในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำนวน 366 รูป/คน ประกอบด้วย เจ้าอาวาส จำนวน 122 รูป พระลูกวัด จำนวน 122 รูป และไวยาวัจกร จำนวน 122 คน สังกัดมหานิกายและธรรมยุตินิกาย ในจังหวัดสกลนคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.549 – 0.797 และ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.991และประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.316 – 0.874 และ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.954 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t – test) ชนิด Independent Samples และการทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า

2.1 สภาพและประสิทธิผลการบริหารวัด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 สภาพปัญหาการบริหารวัด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตาม สังกัดนิกาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร เสนอแนะไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา และด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม

คำสำคัญ : การบริหารวัด, ประสิทธิผลการบริหารวัด

---

[1] นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine conditions, problems, and administrative effectiveness of temples in Sakon Nakhon province under the National Office of Buddhism; 2) compare conditions, problems and administrative effectiveness of Buddhist temples in Sakon Nakhon province, classified by position, and the Theravada division; and 3) establish the guidelines for developing administrative effectiveness of Buddhist temples in Sakon Nakhon province. The samples were obtained through stratified random sampling, consisting of 122 abbots, 122 Thai Buddhist monks, and 122 temple trustees, yielding a total of 366 participants from the Theravada Nikayas, Maha Nikaya and the Dhammayuttika Nikaya, in Sakon Nakhon province. The instrument for data collection was a set of questionnaire comprising the conditions and problems of administration of Buddhist temples, which had the discriminative power ranging between 0.549 – 0.797 and the reliability of 0.991. The items of the administrative effectiveness of Buddhist temples had the discriminative power ranging between 0.316-0.874 with the reliability of 0.954. Statistics for data analysis included mean, standard deviation, t-test for Independent Samples, F-test (One-Way ANOVA).

The findings were as follows:

1. Conditions, problems and administrative effectiveness of Buddhist temples in Sakon Nakhon province under the National Office of Buddhism as a whole and each aspect were at a high level.

2. Results of a comparison concerning conditions, problems and administrative effectiveness of temples in Sakon Nakhon under the National Office of Buddhism, as perceived by abbots, Buddhist monks, and temple trustees with different position, revealed that:

2.1 Conditions and administrative effectiveness of Buddhist temples as a whole were statistically significant different at the .01 level.

2.2 Administrative problems of Buddhist temples in Sakon Nakhon, as perceived by the participants as a whole were not different.

3. Results from a comparison of conditions, problems, and administrative effectiveness of Buddhist temples in Sakon Nakhon as perceived by the participants from different Theravada Nikays, as a whole were not different.

4. The proposed guidelines for improving administrative effectiveness of Buddhist temples in Sakon Nakhon involved three aspects: Administration, Religious Studies, and Dhamma Dissemination.

Keywords : Administration of Temples, Administrative Effectiveness of Temples

บทนำ

วัดเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยมาแต่อดีต โดยที่พระสงฆ์ มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตด้วยวัด เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งในด้านหลักธรรมและวิชาการอื่นๆ และเป็นผู้นำทางจิตใจ เป็นศูนย์รวมใจของชาวพุทธ แต่ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง ด้านความเจริญก้าวหน้าและเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนไทยที่มีผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้วัฒนธรรมวิถีชีวิต และอาชีพของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ด้วยวัดมิใช่องค์กรหลักที่มีอิทธิพลต่อสังคมในภาพรวม และด้วยวัดมิได้ทำหน้าที่หลักที่ให้การศึกษา เรียนรู้วิชาการอื่น ๆ อีกทั้งยังถูกลดบทบาทลงตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม การที่จะทำให้วัดหรือพระสงฆ์มีบทบาทในการเป็นผู้นำและแบบอย่างในเรื่องคุณธรรม เป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการให้การศึกษา และเรียนรู้หลักธรรมคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนา ตามที่สังคมคาดหวังได้นั้น วัดต้องปรับเรื่องการบริหารจัดการวัด และการปฏิบัติตามภารกิจของวัดทุกด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และพระภิกษุสงฆ์ควรจะได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ให้เท่าทันทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไปอย่างเท่าเทียม

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้กำหนดโครงสร้างและระบบการปกครอง และอำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ในการปกครองคณะสงฆ์ และการบริหารวัด โดยกำหนดภารกิจของพระสังฆาธิการทุกระดับไว้ 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ ขาดความเป็นเอกภาพ วัดยังคงมีปัญหาการดูแลเรื่องความประพฤติและความ ไม่มีระเบียบ ปัญหาความ สัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ด้านศาสนศึกษา มีปัญหาผู้ที่เข้ามาบวชเรียนน้อยลง ขาดแคลนครูอาจารย์ผู้สอน งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาให้พระภิกษุสามเณร ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ปัญหาคือการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติถูกลดบทบาทลง บุคลากรและการให้ความร่วมมือขาดหายไป ส่งผลให้การศึกษาขาดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ขาดความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อสามารถดำรงชีวิตตนและดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามรถ ขาดการสนับสนุนงบประมาณจัดทำโครงการด้านการเผยแผ่อย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม ส่งผลให้กิจกรรมและโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแผ่ศาสนธรรม ด้านการสาธารณูปการ มีปัญหาในการดูแลรักษาและบูรณปฏิสังขรณ์ เพราะขาดงบประมาณ ผู้ดูแลขาดความรู้ ในการบำรุงรักษา การวางผังวัดไม่เป็นไปตามระบบที่ส่วนกลางกำหนดให้ ส่งผลให้การก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัด ไม่เป็นระเบียบ ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีปัญหาขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ขาดบุคลากรและงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมสงเคราะห์พระภิกษุสามเณร และประชาชนให้ได้รับประโยชน์และความสุขอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นต่างๆ ภายในวัดของจังหวัดสกลนคร ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารวัดให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดเพื่อประโยชน์ต่อสถาบันศาสนา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมไทยให้มีความสงบสุขและทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าสืบไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกรอยู่ในระดับใด

2. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร ที่สังกัดนิกายต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่

4. แนวทางยกระดับการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีความเหมาะสมควรเป็นอย่างไร

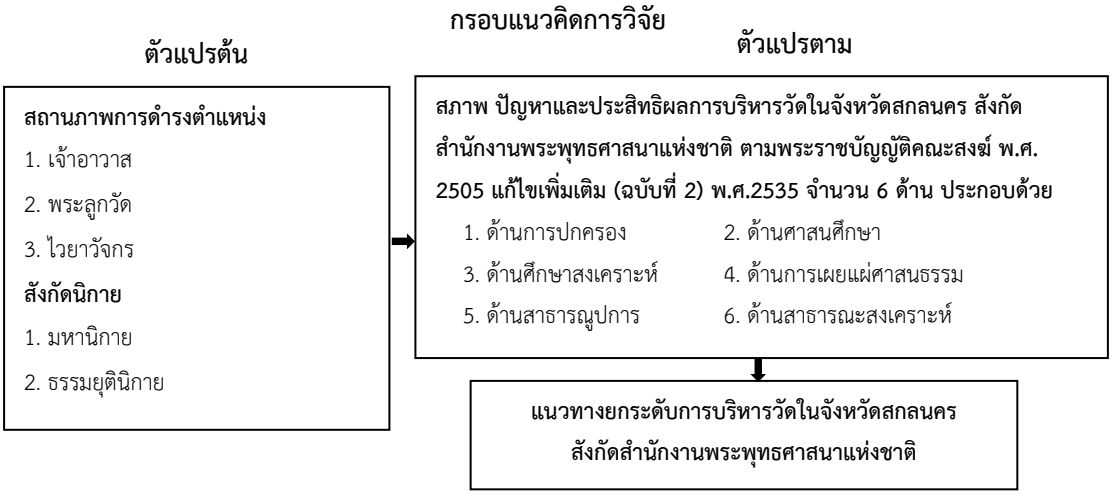
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกรที่สังกัดนิกายแตกต่างกัน

4. เพื่อหาแนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าอาวาส วัดที่มีวิสุงคามสีมา สังกัดมหานิกายและธรรมยุตินิกายในจังหวัดสกลนคร จำนวน 388 รูป พระลูกวัด ที่มีอายุพรรษา 3 ขึ้นไป สังกัดมหานิกายและธรรมยุตินิกาย ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 5,928 รูป และไวยาวัจกร วัดสังกัดมหานิกายและธรรมยุตินิกายในจังหวัดสกลนครที่ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 388 คน รวมจำนวน 6,704 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าอาวาส พระลูกวัด ไวยาวัจกรวัดสังกัดมหานิกายและธรรมยุตินิกายในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie

and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 รูป/คน จำแนกเป็นกลุ่มเจ้าอาวาส มหานิกายและธรรมยุตินิกาย จำนวน 122 รูป พระลูกวัด มหานิกายและธรรมยุตินิกาย จำนวน 122 รูป และไวยาวัจกร มหานิกายและธรรมยุตินิกาย จำนวน 122 คน จากวัด 388 วัด วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่งและสังกัดนิกาย ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 6 ด้านซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 366 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 366 ฉบับ จากนั้นรวบรวมแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจความเรียบร้อยสมบูรณ์แล้วดำเนินการขั้นตอนต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test(One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร พบว่า

1.1 สภาพการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านการปกครอง ตามลำดับ

1.2 ปัญหาการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ด้านการปกครอง และด้านศาสนศึกษา ตามลำดับ

1.3 ประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ตามลำดับ

2. สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า

2.1 สภาพการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพการบริหารวัด โดยรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านสาธารณะสงเคราะห์ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านได้แก่ ด้านสาธารณูปการและเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า สภาพการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสและพระลูกวัดมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ปัญหาการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ปัญหาการบริหารวัด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณูปการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้านได้แก่ ด้านศาสนศึกษาและด้านสาธารณะสงเคราะห์และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ปัญหาการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิผลการบริหารวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรมและด้านสาธารณะสงเคราะห์ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสมีความคิดเห็นมากกว่าพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพระลูกวัดมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตาม สังกัดนิกาย พบว่า

3.1 สภาพการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตาม สังกัดนิกาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ด้านศาสนศึกษา โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารวัดโดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกาย

3.2 ปัญหาการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตาม สังกัดนิกาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณะสงเคราะห์ โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารวัดโดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกาย

3.3 ประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตาม สังกัดนิกาย พบว่า

โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวัด โดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกาย

4. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร พบว่า

1.1 สภาพการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านการปกครอง ตามลำดับ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านการปกครอง เป็นการบริหารงานที่ชัดเจน มีการบริหารที่เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคลหลายฝ่าย การคิดและการตัดสินใจเพื่อเกิดความสำเร็จทางการบริหารอย่าต่อเนื่อง ประกอบด้วย พระครูศรีสกลกิจจาภรณ์ (สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2562) ได้กล่าวว่า สภาพการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร ดำเนินไปตามบทบาทหน้าที่และบริบทของงาน ตามสิ่งแวดล้อมและกาลสมัย โดยในด้านศึกษาสงเคราะห์ยังคงมีการส่งเสริมการศึกษาทั้งปริยัติธรรมบาลี ให้แก่พระภิกษุ สามเณรและประชาชนทั่วไป แต่มีจำนวนน้อยลง ในด้านสาธารณูปการก็ยังคงมีการดำเนินการเช่นเดียวกันหากแต่ตามโอกาสและความเหมาะสมและตามกำลัง ในด้านการปกครองก็เช่นเดียวกัน ระบบขั้นตอนยังคงยึดระบบการปกครองแบบเดิมคือผู้ใหญ่ปกครองผู้น้อย ตามโลกที่เปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

1.2 ปัญหาการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ด้านการปกครอง และด้านศาสนศึกษา ตามลำดับ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในด้านการเผยแผ่ศาสนธรรมขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการเผยแผ่และขาดความร่วมมือจากชุมชนและโรงเรียนในการจัดการเผยแผ่ศาสนธรรม ในด้านการปกครองอาจเป็นเพราะขาดระบบการปกครองที่เป็นรูปธรรม ไม่ชัดเจนและขาดความจริงจังในการดูแลปกครองตามระเบียบวิธีในด้านศาสนศึกษาอาจเป็นเพราะขาดการสนับสนุนดูแล และช่วยเหลืองานด้านศาสนศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอนุศักดิ์ จันทราลักษณ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการของเจ้าอาวาสในจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ตามลำดับ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในด้านสาธารณูปการมีการปฏิบัติเป็นปกติและต่อเนื่องด้วยวัฒนธรรมของชาวพุทธที่มีวัดเป็นผู้นำการช่วยเหลือในด้านสาธารณูปการ ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ เป็นเพราะวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันในการให้วัดเป็นแหล่งอบรม เรียนรู้และเผยแผ่ทางการศึกษาด้วยดีเสมอมา ในด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม เป็น

เพราะการจัดกิจกรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตส่วนมากต้องได้รับการถ่ายทอดและให้ความรู้ในทำเนียมปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาอภิชาต ธมมฺสุทโธ (พรสุทธิชัยพงศ์) (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี พบว่า พระภิกษุและสามเณรมีทัศนะต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระภิกษุและสามเณรมีทัศนะต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า

2.1 สภาพการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า สภาพการบริหารวัดโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านสาธารณะสงเคราะห์ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณูปการและเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า สภาพการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสและพระลูกวัดมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานด้านสาธารณูปการเกิดจากการบริหารภายในวัดอำนวยประโยชน์ภายในวัดสู่ภายนอกด้วย ดังนั้นความสำคัญและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การบริหารจึงมีความแตกต่างกัน ประกอบด้วย พระครูภาวนาสกลธรรม (สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562) ได้กล่าวว่า การบริหารงานด้านสาธารณูปการ เป็นอีกบทบาทและหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรที่จะต้องให้ความสนใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อการอำนวยความสะดวกต่อการใช้ประโยชน์ทางสาธารณูปการทั้งวัดและชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดเป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนให้เข้มแข็ง สร้างความสามัคคีตามพลังบวรต่อไป

2.2 ปัญหาการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัดและไวยาวัจกร จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ปัญหาการบริหารวัด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณูปการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านศาสนศึกษาและด้านสาธารณะสงเคราะห์และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า สภาพปัญหาการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านศาสนศึกษาขาดการสนับสนุนและดูแลอย่างต่อเนื่อง เรื่องการจัดหาทุนช่วยเหลือในการศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป ในด้านสาธารณะสงเคราะห์อาจเป็นเพราะขาดความร่วมมือ ในการจัดหาทุนสนับสนุน ช่วยเหลืองานสาธารณะสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิศ วันทะวงษ์ (2551, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีษะเกษ พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด มีความคิดเห็นต่อบทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีษะเกษ ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิผลการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา

แห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ประสิทธิผลการบริหารวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรมและด้านสาธารณะสงเคราะห์ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านได้แก่ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารวัดตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสมีความคิดเห็นมากกว่าพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพระลูกวัดมีความคิดเห็นมากกว่าไวยาวัจกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าอาวาสและพระลูกวัดมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารวัด มีความเข้าใจและเข้าถึงการบริหารหารวัดให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมงานวัดอย่างเป็นระบบซึ่งไวยาวัจกรเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารวัดจึงมีความเข้าใจและให้ความสำคัญน้อยกว่าเจ้าอาวาสและพระลูกวัดตามกรอบบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย จารุธมฺโม (ศรีสุข) (2553, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี พบว่าสถานภาพ อายุพรรษา ตำแหน่ง การศึกษานักธรรม และการศึกษาสายสามัญ เพศ สถานภาพอาชีพ ตลอดจนถึงทักษะและประสบการณ์ชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ของพระภิกษุสามเณร ประชาชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์กรณีศึกษา วัดในอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสังกัดนิกาย พบว่า

3.1 สภาพการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสังกัดนิกาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ด้านศาสนศึกษา โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารวัดโดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกายเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า งานด้านศาสนศึกษาของพระภิกษุสามเณรสังกัดมหานิกาย เป็นหน้าที่หลักสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เข้าใจเข้าถึง มั่นคงต่อศาสนธรรมแทนการมุ่งสู่การปฏิบัติในขั้นต่อไป ประกอบด้วย พระครูภาวนาสกลธรรม (สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2562) ได้กล่าวว่า การบริหารงานด้านศาสนศึกษา เป็นบทบาทหน้าที่หลักที่เป็นพื้นฐานของการนำพระพุทธศาสนาออกเผยแผ่ให้กว้างขวาง ให้เกิดความเข้าใจวิธีการและเกิดการเรียนรู้ตามหลักการที่ถูกต้องและต่อเนื่อง เมื่อมีการสนับสนับสนุนส่งเสริมพระภิกษุ สามเณรสังกัดมหานิกายให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ เพื่อนำไปต่อยอดสู่การปฏิบัติต่อไป

3.2 ปัญหาการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสังกัดนิกาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณะสงเคราะห์ โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารวัดโดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารวัดสังกัดมหานิกายในด้านสาธารณะสงเคราะห์ มีความต่อเนื่องด้วยใกล้ชิดกับชุมชน และสังคมมากกว่าวัดสังกัดธรรมยุตินิกาย ข้อ

วัตรปฏิบัติที่แตกต่างกันทำให้การความสำคัญในการบริหารวัดด้านสาธารณะสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเสน่ห์ กลฺยาณธโร (หลุมแก้ว) (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาพบว่า เจ้าอาวาสในเขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาที่มีพรรษา ตำแหน่งประสบการณ์ในตำแหน่งเจ้าอาวาส และประเภทวัดแตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารวัดไม่แตกต่างกัน

3.3 ประสิทธิผลการบริหารวัด ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร จำแนกตามสังกัดนิกาย พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยสังกัดมหานิกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารวัด โดยรวมมากกว่าสังกัดธรรมยุตินิกายที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บริบทในข้อวัตรปฏิบัติที่แตกต่างกันทำให้การบริหารวัดในด้านต่างๆ มีความแตกต่างกัน วัดสังกัดมหานิกายมีความใกล้ชิดและให้ความสำคัญต่อการบริการ พัฒนา และประสานงานมากกว่าวัดสังกัดธรรมยุตินิกายที่มุ่งเน้นในการมุ่งการหลุดพ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาอภิชาต ธมฺมสุทโธ (พรสุทธิชัยพงศ์) (2553, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะของพระภิกษุและสามเณรต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสในจังหวัดวัดนนทบุรี พบว่า พระภิกษุและสามเณร มีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของเจ้าอาวาสไม่แตกต่างกัน ตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมและการสังกัดนิกาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารวัดตามความคิดเห็นของ เจ้าอาวาส พระลูกวัด และไวยาวัจกร ในด้านการปกครอง เผยแผ่ศาสนธรรม และศาสนศึกษามีค่าเฉลี่ยมากกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม ควรได้รับการยกระดับประสิทธิผลจากผู้บริหารวัด เจ้าอาวาส คณะกรรมการวัดหรือบุคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ จัดระบบการบริหารการปกครองที่ทันสมัย พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในการเผยแผ่ศาสนธรรม ควรมีการสนับสนุนการศึกษาให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ต่อการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา และทำการวิจัยเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร

2.2 ควรศึกษาการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารวัดในจังหวัดสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2542). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์.* กรุงเทพฯ: กองแผนงาน.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2550). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

ธันยพร พงษ์โสภณ. (2553). *บทบาทของพระสงฆ์ สื่อบุคคลในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชนชนบท เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (ศึกษากรณีพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสจังหวัดกาญจนบุรี).* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธงชัย สันติวงษ์. (2550). *องค์การและการบริหาร.* กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.

พระเกษมศักดิ์ วรสกฺโข (2553). *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูพิศาลธิรธรรม (สมพร ปญฺญาวชิโร). (2553). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ. (2553). *ประสิทธิภาพการบริหารงานของ เจ้าอาวาสในจังหวัดนนทบุรี.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษกฤษฎิ์ ภณสุเมโธ (2553). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม.พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร สังวาลย์สวย). (2553). *บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม.พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธนดล นาคพิพัฒน์. (2551). *การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธวัชชัย จารุธมฺโม. (2553). *ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมกิตติวงศ์. (2555). *เทคนิคการเผยแผ่พุทธศาสนา.* กรุงเทพฯ : บางคอแหลม.

พระปลัดเกียรติศิกดิ์ สนิทวีรกุล. (2554) *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระสุพิศ วันทะวงษ์. (2551) *บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีษะเกษ.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี :มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

พระเสถียร ฐิติสมฺปนฺโน (ประทุมวงศ์). (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารวัดตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาวัดในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2554). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารองค์กรภาครัฐ.* เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารองค์กรภาครัฐ. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Broom. L. & Selznick. P. (1976). *Essentials of Sociology (3rd ed.).* Itasca. Ill.: F.E. Peacock Cohen, B. & Orbuch, T.L. (1990). Introduction to Sociology.

Kirsch. A. T. (1976). *Phu Thai Religious Syncretism: a Case Study of thai Religion and Society.* Harward University.

Drucker. Peter. (2002). *Our Definition of Leadership*. (Online). Available : http://www.teal.org.uk//Leadership//definition.html. 8 January 2008.

Gulick. (1963). *Papers on the science of Administration*. New York: Harper& Brother Publishers.

Singapore : Mc Graw-Hill Campbell. J. P. (1977). *On the nature of organizational effectiveness new perspective on organizational effectiveness.* California: Jossey-Bass.

Ernest. Dale. (1985). *Management theory and Practive*. New York.

Peter F. Drucker. (1954). *Classic drucker*. Harvard Business school Prees. Nanus. B. Visionovry Leadership.

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงิน ในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2

SERVANT LEADERSHIP MODEL DEVELOPMENT FOR FINANCE OFFICERS OF THE ROYAL THAI ARMY SECOND REGION

ทัศชัย ชัยมาโย[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการใฝ่บริการ 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบภาวะผู้นำการใฝ่บริการ ระยะที่ 2 การออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา และระยะที่ 3 การนำไปทดลองใช้ภาคสนามและสรุปผลการทดลอง โดย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 83 นาย และนายทหารชั้นประทวน ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 197 นาย รวม จำนวน 280 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามภาวะผู้นำใฝ่บริการ แบบประเมินรูปแบบและชุดการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ แบบประเมินภาวะผู้นำใฝ่บริการ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 6 ด้าน และ 20 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ คือ 1) ด้านการบริการตามบทบาทหน้าที่ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การลดเวลา การลดขั้นตอน และต้องเกิดกับทั้งระบบ 2) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาและเสริมพลังอำนาจแก่บุคลากร มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ ให้ข้อมูลข่าวสาร ให้การช่วยเหลือส่งเสริมการสนับสนุน และการเพิ่มความรู้ 3) ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ร่วมกันแก้ไขปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม 4) การมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ดี ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ชัดเจน การมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ 5) ด้านการรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ รับฟังความคิด ความแตกต่างของบุคคล และการตอบสนองอย่างเหมาะสม 6) ด้านความนอบน้อม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ การปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม แก่เวลา สถานที่ และมีความสุภาพอ่อนโยน

2. ภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการพัฒนา ชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และการติดตามประเมินผล

3. ผลของการประเมินประสิทธิผลโดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำใฝ่บริการมีการเปลี่ยนแปลงหลังทดลอง คิดเป็นร้อยละ 4.60 3) ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำใฝ่บริการของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 10.60 และ 4) ภาวะผู้นำใฝ่บริการ มีความคงทนภายในหลังการทดลอง 2 สัปดาห์

คำสำคัญ: รูปแบบ, การพัฒนา, ภาวะผู้นำใฝ่บริการ

---

[1] นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) Investigate components of servant leadership, 2) Construct and develop a model for developing servant leadership, 3) Assess the effectiveness of a developed model for developing servant leadership of the finance officers of the royal thai army second region. This Research and Development (R&D) was divided into three phases: Phase I Exploring a conceptual framework and components of servant leadership. Phase II Designing and improving a model. Phase III was trial and summary of results In which the samples used are 83 commissioned officers and 197 non-commissioned officers totaling 280 examples. The tools used in this research were expert Servant leadership interview form, servant leadership questionnaire form, development model evaluation form, service leadership Assessment Form, And customer satisfaction assessment form. Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follow :

1. The components of servant leadership of the Finance Officers of the Royal Thai Army Second Region involved six major components and 20 sub-components, 99 indicators as follows: 1) The role-based service consisting of four sub-components whice were responding to service recipients, reducing time, reducing steps, must occur in the whole system, 2) In order to develop and empower personnel consisting of four sub- components which were provide information, to help Promote, support and increase knowledge, 3) Participation and community building consisting of three sub- components which were opportunity for comments, together to solve problems, working as a group 4) Good vision and communication consisting of four sub-components which were achievement goals, clear, participation, creativity. 5) Listening and empathy communication consisting of three sub- components which were hearing, individual differences, respond appropriately, 6) Humility, communication consisting of three sub - components which were treat others appropriately and gentleness.

2. The model for developing Servant leadership of the of the finance officers of the royal thai army second region comprised principles, objectives, procedures, packages of servant leadership development for each component, and follow-up and evaluation

3. The results from investigating the effectiveness of the servant leadership development model for the finance officers of the royal thai army second region revealed that 1) The model had an appropriateness as a whole, at a high level, 2) After the intervention, the servant leadership mean scores increased at a percentage of 4.60, 3) The mean scores of the operational officers 'satisfaction towards the royal thai army servant leadership performance increased at a percentage of 1.60 and 4) Two Weeks after the intervention, there were retention practices of servant leadership, and the mean Scores were the same as they were at the post-intervention period.

Keywords: Model, Development, Servant leader

บทนำ

องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่ง ประกอบด้วย องค์กรขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะต้องเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี หรือสภาพแวดล้อมภายใน เช่น บุคลากร เงินทุน เวลา สินทรัพย์ถาวร และปัจจัยการผลิตต่างๆที่จำเป็น ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจัยจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบและจำเป็นในการดำเนินงานของทุกองค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งสิ้น (คำภีระ แสนกุง, สัญญา เคณาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2558: 1) ในขณะเดียวกัน องค์กรต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองให้รอบด้านและสามารถรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของสภาพแวดล้อมที่กล่าวมาในข้างต้นและต้องสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีคุณภาพถึงแม้จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น การเปลี่ยนไปของบริบทโลก โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีความผันผวนอย่างรวดเร็ว มีความไม่แน่นอน มีความซับซ้อน คลุมเครือ และมีการแข่งขันอย่างรุนแรง ภาครัฐบาลจึงต้องกำหนดนโยบายใหม่เพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงนั้น เช่น นโยบาย Thailand 4.0 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อแก้ปัญหาจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น กรอบความคิดของคนจะต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพปัจจุบัน ทำให้วิธีการทำงานต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่อาศัยเพียงความสามารถทางด้านร่างกายเป็นการทำงานที่ต้องใช้ความสามารถหรือความฉลาดทางปัญญามากขึ้น (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, สรายุทธ กันหลง, 2553: 1) ดังนั้น ผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ จึงต้องกำหนดนโยบายเพื่อที่จะนำไปกำหนดเป็นแผนในการปฏิบัติงานในองค์กรของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งทรัพยากรที่มีบทบาท มีอิทธิพล และสำคัญมากที่สุดที่จะนำนโยบายของผู้บริหารในระดับต่างๆ ขององค์กรไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้ คือ ทรัพยากรมนุษย์ หรือบุคลากรในองค์กรนั้นเอง ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่จำเป็น ถ้าหากว่าองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความรู้มีความสามารถ และมีคุณธรรมมีจิตใจในการบริการ รวมทั้งมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะส่งผลให้องค์กรนั้นสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (บดินทร์ วิจารย์, 2551: 18)

ภาวะผู้นำใฝ่บริการ (Servant Leadership) เป็นพฤติกรรมการให้บริการเพื่อนร่วมงานเพื่อสนองตอบความต้องการของเพื่อนร่วมงาน โดยใช้อำนาจทางศีลธรรมกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมอบอำนาจแก่เพื่อนร่วมงานเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม ซึ่ง Greenleaf ใช้เวลาหลายปีในการพิจารณาไตร่ตรองถึงประสบการณ์ในเรื่องบทบาทของผู้นำและได้เขียนมโนทัศน์ของผู้นำใฝ่บริการ เชื่อว่าผู้นำต้องเป็นผู้รับใช้ก่อน ซึ่งเริ่มจากความรู้สึกที่เป็นไปตามธรรมชาติที่บุคคลต้องการจะรับใช้คนอื่น การเลือกในระดับจิตสำนึกจะเป็นแรงบันดาลใจในการนำไปสู่ความเป็นผู้นำใฝ่บริการจะแตกต่างอย่างชัดเจนกับผู้ที่ต้องการเป็นผู้นำกลุ่มก่อน (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, สรายุทธ กันหลง, 2553: 41) ภาวะผู้นำใฝ่บริการมีความโดดเด่นในการนำตนเองคือ ยึดมั่นในศีลธรรม อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นผู้ให้การช่วยเหลือ นำทีมโดยการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่น สร้างเสริมพลังอำนาจพัฒนาคน และชุมชน นำสถาบันโดยการมีวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายการทำงานอย่างมีกระบวนการ เป็นแบบอย่างการตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วมของทีม (วาระดี ชาญวิรัตน์, 2555: 37) ผู้นำเกิดจากแรงขับของความต้องการอำนาจและการครอบครอง ผู้นำแบบนี้การรับใช้จะเป็นตัวเลือกท้ายๆ ผู้นำแบบมีอำนาจ และผู้นำใฝ่บริการจึงมีความแตกต่างกันแบบ 2 ขั้ว อันเป็นความผสมผสานที่หากหลายของธรรมชาติมนุษย์ แตกต่างโดยการเป็นผู้รับใช้ก่อน

เพื่อรับใช้ความต้องการตามลำดับสำคัญของความต้องการมนุษย์ การทดสอบทีดีและยากสำหรับผู้บริหาร คือ ความพร้อมที่จะรับใช้ความต้องการของผู้อื่นก่อนความต้องการของตนเอง แบบทดสอบที่ดีที่สุดของผู้นำใฝ่บริการและเป็นสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับผู้บริหาร คือ เมื่อเขาได้รับการดูแลรับใช้แล้วช่วยให้เขาเติบโตขึ้นหรือไม่ เมื่อได้รับการดูแลรับใช้แล้ว ทำให้เขาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ขึ้น ฉลาดมากขึ้น เป็นอิสระมากขึ้น เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และกลายเป็นผู้รับใช้ผู้อื่นมากขึ้นหรือไม่ (Spears, 1995: 4 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2557: 103)

การพัฒนาบุคลากรให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องและระดับความพึงพอใจของบุคลากรที่สูงจะก่อให้เกิด ความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (บดินทร์ วิจารย์, 2551: 1) ตามโครงสร้างองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะมีสายการบังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาจนถึงระดับปฏิบัติการ ฉะนั้นแล้วในการบริหารงานแต่ละระดับจะต้องมีผู้นำเกิดขึ้นตามตำแหน่งหน้าที่ที่องค์กรได้กำหนดไว้และในความเป็นจริงในการทำงานนั้นอาจจะมีผู้นำที่ไม่ได้มาจากตำแหน่งหน้าที่โดยตรงซึ่งผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการยกย่อง ยอมรับและเต็มใจ จากกลุ่มให้ เป็นหัวหน้า ทั้งโดยการได้รับมอบหมายโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ให้เป็นผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลในการใช้ความคิดริเริ่มตัดสินใจการดำเนินงานต่างๆในหน่วยงาน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ของการบริหารประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทที่สำคัญที่สุด โดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้สมาชิกมีความสมัครสมานสามัคคีร่วมดำเนินการทุกอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน ให้บรรลุผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (คมศิลป์ ประสงค์สุข, 2554: 38)

การบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญในการบริหารองค์กรทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนว่าทำอย่างไรจึงจะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้ตามตามที่พึงประสงค์ของหน่วยงานซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การจัดการการเรียนรู้ของบุคคลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันของปัจเจกบุคคลให้ดีขึ้น โดยกิจกรรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นครอบคลุมอยู่ 3 กิจกรรม เพื่อจะทำให้บุคคลมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าว ได้แก่ การฝึกอบรม (Training) การศึกษา (Education) การพัฒนา (Development) (เกรียงไกรยศ พันธ์ไทย, 2554: 241) สิ่งสำคัญที่สุดที่องค์กรในปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งคือการบริหารจัดการทุนมนุษย์ (Human Capital) ทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันยุคเศรษฐกิจ ฐานความรู้ (Knowledge based Economy) และก่อให้เกิดความยั่งยืนองค์กรมีความจำเป็นต้องมีแนวทางปฏิบัติ ระบบงานที่เอื้อและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความร่วมมือร่วมใจกันเป็นทีม (บดินทร์ วิจารย์, 2551: 1)

ทหารเหล่าการเงินเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญในกองทัพบกที่มีความรู้ และความเข้าใจระเบียบราชการต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินในงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินตามภารกิจต่างๆ ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนเป้าหมายของกองทัพบกให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ในทางกลับกัน ถ้าหากทหารเหล่าการเงินไม่มีความรู้ความสามารถและไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอีกทั้งไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายแล้วก็จะส่งผลให้เป้าหมายของหน่วยงานในกองทัพบกที่วางไว้ไม่ประสบความสำเร็จ และสร้างความเสียหายในด้านความเชื่อมั่นแก่ทหารเหล่าการเงินในภาพรวมทั้งหมดเพราะทหารเหล่าการเงินที่ไปปฏิบัติงานในหน่วยทหารต่างๆ นั้นถือว่าเป็นตัวแทนของทหารเหล่าการเงินทั้งเหล่าเลยก็ว่าได้ที่จะต้องนำความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและบริการงานด้านการเงินแก่หน่วยงานทหารต่างๆให้สามารถเบิกจ่ายเงินได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และ

สามารถตรวจสอบได้ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานมีความสำคัญและมีส่วนสนับสนุนให้หน่วยงานประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวดเร็ว และถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

หน้าที่หลักของทหารเหล่าการเงินที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นนั้น เป็นงานบริการให้กับกำลังพลในหน่วยงานซึ่งผู้รับบริการคือ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และครอบครัวของกำลังพลทุกนาย นโยบายการปฏิบัติงานของกรมการเงินทหารบก ประจำปีงบประมาณ 2559 คือการพัฒนาระบบราชการของกรมการเงินทหารบกในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินและการบัญชีของกองทัพบกยังคงยึดถือแผนแม่บทในการพัฒนากรมการเงินทหารบก 2555 – 2559 และนโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบก ประจำปี 2559 และเจตนารมณ์ของผู้บัญชาการทหารบกที่ว่า "กองทัพเข้มแข็ง ประเทศมั่นคง" มากำหนดเป็นกรอบและทิศทางในปีงบประมาณ 2559 โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการสนับสนุนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้แก่หน่วยในกองทัพบกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ภายใต้แนวคิด "5 หลัก คือ หลักเกณฑ์ หลักการ หลักฐาน หลักนิยม หลักธรรม" ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้านคือ 1) ด้านการเบิกจ่ายและการบัญชี 2) ด้านการพัฒนาหน่วย และการบริหารจัดการกำลังพล และ 3) ด้านสวัสดิการและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ชูชาติ สุกใส, 2559: 1)

กองทัพภาคที่ 2 ถ้าพิจารณาจากการจัดส่วนราชการแล้วจะถือว่าเป็นหน่วยงานทหารภายใต้กองทัพบก ที่มีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่ค่ายสุรนารี ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และมีการจัดส่วนราชการตามภารกิจและหน้าที่ออกเป็นหน่วยย่อยต่างๆ และมีที่ตั้งตามพื้นที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งเป็นมณฑลทหารบก เรียกแบบย่อว่า มทบ. ได้ 10 มทบ. ซึ่งในแต่ละ มทบ. ก็จะมีหน่วยงานขึ้นตรง ในการบังคับบัญชา เช่น กองร้อย มทบ. และกองร้อยสารวัตรทหาร โรงพยาบาลค่ายต่างๆ เป็นต้น ในกองทัพภาคที่ 2 ยังมี ส่วนกำลังรบที่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องการงบประมาณและการเงิน คือ หน่วยกองพลทหารราบที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา กองพลทหารราบที่ 6 ตั้งอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ด กองพลทหารม้าที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น และมีหน่วยสนับสนุนการช่วยรบคือหน่วย บชร.2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา และมีหน่วยงานช่วยในการพัฒนาประเทศ คือ กองพลพัฒนาที่ 2 ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแต่ละหน่วยงานนั้นจะมีหน่วยย่อยลงไปอีก เป็น กรม เป็นกองพัน กองร้อย ตามลำดับ ซึ่งแต่ละหน่วยงานทหารนั้นจำเป็นจะต้องมีบุคลากรทหารเหล่าต่างๆ เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจต่างๆ ที่หน่วยงานได้รับมอบหมาย และได้รับการจัดสรรบุคลากรทางด้านการเงินของกองทัพบกที่เรียกว่าทหารเหล่าการเงิน ซึ่งได้รับการผลิตจากโรงเรียนทหารการเงิน กรมการเงินทหารบก ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งให้องค์กรพัฒนาไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามพันธกิจขององค์กรที่เด่นชัด ได้แก่ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และโครงสร้างองค์กร (Kaiser, 2004: 45 อ้างถึงใน สายันต์ บุญใบ, 2560: 1) ดังนั้น ภาวะผู้นำใฝ่บริการจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องพัฒนาให้กับทหารเหล่าการเงินให้มีคุณลักษณะตามปณิธานและพันธกิจที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถนำไปพัฒนาให้ได้ทหารเหล่าการเงินที่มีคุณภาพสมกับที่ได้ตั้งปณิธาน และพันธกิจที่กรมการเงินทหารบกตั้งไว้ (ชูชาติ สุกใส, 2559: 1)

การวิจัยและพัฒนา เป็นงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ซึ่งดำเนินการอย่างมีระบบ เพื่อแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคม พัฒนางานของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาทางเลือกใหม่ๆ และสร้างนวัตกรรม เพิ่มพูนความรู้ ทั้งที่เกี่ยวกับมนุษย์ วัฒนธรรมและสังคม การใช้ความรู้เหล่านั้นเพื่อประดิษฐ์คิดค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่ๆ หรือกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบ

และน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผลผลิต เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธีหรือรูปแบบในการทำงาน หรือระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างชัดเจน นำผลประโยชน์ไปใช้โดยตรงในกระบวนการผลิต กระบวนการบริการ การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาชุมชน การจัดสรรทรัพยากร สิ่งแวดล้อม เป็นต้น (นพรัตน์ อภิวิมลลักษณ์, 2559: 240)

ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ จัดเป็นความสำคัญสำหรับบุคลากรในแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ทหารเหล่าการเงินที่มีคุณภาพมีศักยภาพ สามารถขับเคลื่อนภารกิจนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จทั้งในระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงเลือกทำวิจัยในเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ด้วยคาดหวังว่าข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา จะนำมาซึ่งนวัตกรรมการบริหารบุคคล และส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งเป็นความหวังของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ และ 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการ การวิจัยระยะนี้มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อให้ได้องค์ประกอบและรายละเอียดขององค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก มีการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและขั้นตอนการศึกษาเชิงสำรวจ

ระยะที่ 2 การออกแบบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อให้สามารถออกแบบและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการยกร่างรูปแบบการพัฒนา และขั้นตอนปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก และ

ระยะที่ 3 การนำไปทดลองใช้ภาคสนาม เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการและสรุปผลการทดลอง มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการออกแบบการทดลอง ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และขั้นตอนสรุปผลการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ประกอบด้วย นายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 83 นาย และนายทหารชั้นประทวน ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 197 นาย รวมทั้งสิ้น จำนวน 280 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามภาวะผู้นำใฝ่บริการ แบบประเมินรูปแบบและชุดการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ แบบประเมินภาวะผู้นำใฝ่บริการ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 มี 6 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย 99

ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ 1) ด้านการบริการตามบทบาทหน้าที่ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การลดเวลา การลดขั้นตอน ต้องเกิดกับทั้งระบบ 2) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาและเสริมพลังอำนาจแก่บุคลากร มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ ให้ข้อมูลข่าวสาร ให้การช่วยเหลือ ส่งเสริมการสนับสนุน เพิ่มความรู้ 3) ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ร่วมกันแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ดี มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ชัดเจน การมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ 5) ด้านการรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ มี 3 องค์ประกอบย่อยคือ รับฟังความคิดเห็น ความแตกต่างของบุคคล การตอบสนองอย่างเหมาะสม 6) ด้านความนอบน้อม มี 2 องค์ประกอบย่อยคือ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม แก่เวลา สถานที่ และมีความสุภาพอ่อนโยน สำหรับตัวชี้วัดภาวะผู้นำใฝ่บริการแต่ละองค์ประกอบรวม 99 ตัวชี้วัด

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 มีส่วนประกอบและลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 หลักการของรูปแบบการพัฒนา คือ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 นำผลการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่ 2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการมีการใช้เทคนิควิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสะดวกในการนำไปปฏิบัติ 3) รูปแบบการพัฒนามีความยืดหยุ่นในการไปใช้พัฒนาทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และทั้งองค์การ

2.2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบคือ 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักและเจตคติ เกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 2) เพื่อพัฒนาและทักษะด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 3) เพื่อให้ทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 นำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 กระบวนการพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะการปฐมนิเทศ การประเมินตนเองและการเรียนรู้จากกรณีศึกษา ระยะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยยึดการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) ระยะการฝึกปฏิบัติการ และระยะการฝึกปฏิบัติการ และระยะการกำกับติดตามประเมินผล

2.4 ชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบมี 6 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา สื่อและแหล่งเรียนรู้ เอกสารอ้างอิง และกิจกรรมการพัฒนา

2.5 การติดตามและประเมินผล มีการติดตามผลโดยทิ้งช่วงหลังการพัฒนา 2 สัปดาห์

3. ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการตรวจสอบได้จาก 4 ประการ รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการวิเคราะห์ได้จากการตอบแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน โดยพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบคือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการ ชุดพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และการติดตามประมวลผล ผลการประเมิน พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17) และหากพิจารณารายด้าน คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการ ชุดพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และการติดตามประมวลผล มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.78, 4.67, 4.78, 4.00 และ 4.11 ตามลำดับ)

3.2 กลุ่มการทดลองมีภาวะผู้นำใฝ่บริการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 4.60 และมีภาวะผู้นำใฝ่บริการสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ +0.23

3.3 ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการจากทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก ที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำใฝ่บริการของกลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงร้อยละ 10.60 และมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำใฝ่บริการของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ +0.53 และ

3.4 การติดตามความคงทนของภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก มีความคงทนภายในหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมระยะติดตาม กับพฤติกรรมหลังการทดลองโดยมีความเปลี่ยนแปลงที่ร้อยละ 1.40 และมีภาวะผู้นำใฝ่บริการสูงกว่าหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ +0.07

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากความมุ่งหมายจากการวิจัยข้อแรกที่ต้องการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการและได้ข้อค้นพบว่ามี 6 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย 99 ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ 1) ด้านการบริการตามบทบาทหน้าที่ มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การลดเวลา การลดขั้นตอน ต้องเกิดกับทั้งระบบ 2) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาและเสริมพลังอำนาจแก่บุคลากร มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ ให้ข้อมูลข่าวสาร ให้การช่วยเหลือ ส่งเสริมการสนับสนุน เพิ่มความรู้ 3) ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชน มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ดี มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ชัดเจน การมีส่วนร่วม สร้างสรรค์ 5) ด้านการรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ รับฟังความคิดเห็น ความแตกต่างของบุคคล การตอบสนองอย่างเหมาะสม 6) ด้านความนอบน้อม มี 2 องค์ประกอบย่อยคือ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม แก่เวลา สถานที่ และมีความสุภาพอ่อนโยน สำหรับตัวชี้วัดภาวะผู้นำใฝ่บริการแต่ละองค์ประกอบรวม 99 ตัวชี้วัด ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องบางส่วนกับแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ในบทที่ 2 โดยเฉพาะผลการวิจัยของ ละม้าย กิตติพร (2555: 88) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลจากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำใฝ่บริการประกอบด้วย 1) การรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ 2) การมุ่งมั่นพัฒนาบุคลากร 3) การบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปองภพ ภูจอมจิตร, ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และนุกูล กุดแถลง (2555: 2) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการประกอบด้วย 1) การรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ 2) การตระหนักรู้ 3) การมุ่งมั่นพัฒนาบุคลากร 4) การมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชน 5) ความนอบน้อม 6) การบริการ ซึ่งยังสอดคล้องกับ สายันต์ บุญใบ, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และวันนพร สิทธิสาร (2560: 27) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการประกอบด้วย 1) การรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การมุ่งมั่นพัฒนาบุคลากร 4) การบริการ

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 มีความเหมาะสมที่สามารถนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในเหล่าการเงินในกองทัพบก ซึ่งเป็นองค์กรในการบริการโดยตรง

2. จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ต้องการการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 ได้ข้อค้นพบว่า รูปแบบการพัฒนา

ภาวะผู้นำใฝ่บริการที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ มี 5 ส่วน คือ 1) หลักการของรูปแบบการพัฒนา ซึ่งรูปแบบการพัฒนาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ คือ 1.1) การพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ เป็นการพัฒนาที่มุ่งให้ทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 นำผลการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่ 1.2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการมีการใช้เทคนิควิธีการ หรือกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสะดวกในการนำไปปฏิบัติ 1.3) รูปแบบการพัฒนามีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้พัฒนาทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และทั้งองค์การ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เป็นจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยออกแบบมาเพื่อ 2.1) พัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักและเจตคติ เกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 2.2) พัฒนาพฤติกรรมและทักษะด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 2.3) ให้ทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 นำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำใฝ่บริการไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กระบวนการพัฒนาผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะศึกษารายกรณี ระยะฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และระยะฝึกปฏิบัติ 4) ชุดการพัฒนามี 6 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา สื่อและแหล่งเรียนรู้ เอกสารอ้างอิง และกิจกรรมการพัฒนา และ 5) การติดตามประเมินผล มีการติดตามผลโดยทิ้งช่วงห่างหลังการพัฒนา 2 สัปดาห์

ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบที่ออกแบบมานี้เป็นรูปแบบที่ดี มีความเหมาะสม เมื่อนำมาทดลองใช้พบว่ายังไม่มีจุดอ่อนทั้ง 5 ประการ ซึ่งเห็นได้จากผลการติดตามและประเมินผลที่มีค่าคะแนนความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมภาวะผู้นำใฝ่บริการล้วนแต่เพิ่มขึ้นทุกประการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องบางส่วนกับ ละม้าย กิตติพร (2555: 133-134) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 การยกร่างและปรับปรุงรูปแบบแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 3 ทำการร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการ ขั้นตอนที่ 4 สร้างรูปแบบและทำการยืนยันรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการและเอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการทั้ง 5 ด้าน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้กับบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้จากการทดลองใช้ ผลการศึกษาพบว่า ระยะที่ 1 ของการทดลองใช้รูปแบบภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับระยะที่ 2 ระหว่างการทดลอง และระยะที่ 3 หลังการทดลองมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ธวัชชัย ไพใหล (2555: 117) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับนักวิชาการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่เหมาะสมของนักวิชาการศึกษา ระยะที่ 2 นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ตอนที่ 2 ทดสอบ

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ตอนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ระยะที่ 3 นำเสนอผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ จากการศึกษาพบว่า 1) นักวิชาการศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักวิชาการศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติต่อพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของนักวิชาการศึกษาในการปฏิบัติหลังการฝึกอบรมอยู่ที่ระดับมากที่สุด 4.60 ส่วนผลของการนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงซึ่งดำเนินการประเมินผลโดยการวัดพฤติกรรมในการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของนักวิชาการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่นนักวิชาการศึกษา และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลังจากที่ทำการฝึกอบรม ผลการประเมินพบว่านักวิชาการศึกษามีพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

3. ประสิทธิผลที่ตรวจสอบได้ 4 ประการนี้ คือ 1) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.17) และหากพิจารณารายด้าน คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย แล กระบวนการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.78, 4.67, 4.78 ตามลำดับ) ส่วนชุดการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ และการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.00, 4.11 ตามลำดับ) 2) ภาวะผู้นำใฝ่บริการให้ค่าการพัฒนาทำให้กลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงร้อยละ 4.60 3) ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการในฝ่ายการเงิน ที่มีต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของกลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงร้อยละ 10.60 และ 4) ความคงทนของภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมหลังการทดลองกับพฤติกรรมยะยะติดตาม โดยมีความเปลี่ยนแปลงที่ร้อยละ 1.40 และมีภาวะผู้นำใฝ่บริการสูงกว่าหลังการทดลอง +0.07 ซึ่งจากการทดลองประสิทธิผลทั้ง 4 ประการนี้ อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ คือ มีการเปลี่ยนแปลงของภาวะผู้นำใฝ่บริการ แม้จะเป็นตัวเลขที่ไม่สูงนัก ทั้งนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับมีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาระดับต่างๆและเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในความรับผิดชอบของทหารเหล่าการเงินในแผนกการเงินบ่อยครั้ง จึงอาจเป็นประเด็นที่ทำให้ทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก กลุ่มตัวอย่างเกิดความกังวลได้ ซึ่งข้อค้นพบเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของนักการศึกษา ดังนี้ บาร์บูโต จูเนียร์ และวีลเลอร์ (Barbuto Jr & Wheeler, 2006) เขียนบทความในวารสารเพื่อเสนอการสร้างมโนทัศน์แบบบูรณาการของภาวะผู้นำการให้บริการจากการทบทวนวรรณกรรม สร้างหัวข้อตัววัดย่อยเพื่อวัดมิติที่เป็นไปได้ 11 ตัวของผู้นำใฝ่บริการคือเสียสละตนเองเพื่อผู้อื่น (calling) รับฟังผู้อื่น (listening) เข้าใจเอื้ออาทร (empathy) รักษาเยียวยาจิตใจ (healing) การตระหนักรู้ (awareness) การโน้มน้าวใจ (persuasion) มีมโนทัศน์ (conceptualization) มองการณ์ไกล (foresight) พิทักษ์รับผิดชอบ (stewardship) สร้างความเจริญเติบโตให้ผู้อื่น (growth) และการสร้างชุมชน (building Community) เก็บข้อมูลจากผู้นำ 80 คนและผู้ให้คะแนน 388 คนเพื่อทดสอบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ยืนยันโครงสร้างองค์ประกอบ และประเมินความถูกต้องที่เหมือนกัน ความถูกต้องที่แตกต่างกัน และทำนายได้ (convergent, divergent and predictive validity) ผลการศึกษาได้องค์ประกอบภาวะผู้นำ 5 องค์ประกอบคือการเสียสละรับใช้อย่างไม่เห็นแก่ตัว (altruistic Calling) การเยียวยารักษาอารมณ์ (emotional healing) การสร้างแนวทางโน้มน้าวใจ

(persuasive mapping) ภูมิปัญญา (wisdom) และการพิทักษ์รักษาองค์การ (organizational stewardship) โดยองค์ประกอบทั้งห้านี้มีนัยความสำคัญกับภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) การและเปลี่ยนความเป็นผู้นำและผู้ตามซึ่งกันและกัน (leader-member exchange) การทุ่มเท (extra effort) ความพึงพอใจ (satisfaction) และประสิทธิผลขององค์การ (organizational effectiveness) โครงสร้างองค์ประกอบที่แข็งแกร่งและผลการทดสอบที่ดีในทุกเกณฑ์การวัดความถูกต้อง (validity criteria) แสดงว่าเครื่องมือที่พัฒนานี้ให้คุณค่ากับการวิจัยในอนาคต แบล็ค (Black, 2007) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง A correlational analysis of servant leadership and school climate เพื่อวัดภาวะผู้นำการให้บริการ (Servant leadership) ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของครูต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการและการรับรู้ของผู้นำสถานศึกษาและครูต่อบรรยากาศของโรงเรียน (School climate) การวิจัยแบบผสมเริ่มด้วยการใช้เครื่องมือเชิงปริมาณที่ตรวจสอบแล้วคือ OLA ของลอบ (Laub, 1998) และ OCDQ RE ของ ฮอยและคณะ (Hoy et al., 1991) กับตัวอย่าง 231 คนที่ได้จากการสุ่มจากครูที่สอนเต็มเวลาและจากตัวอย่างของผู้นำสถานศึกษา 15 คน ซึ่งมาจากประชากรของคณะกรรมการสถานศึกษาคาทอลิกของเมือง ออนตาริโอ (Ontario) ในแคนาดาหลังจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างถูกนำมาสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group interview) ข้อมูลที่ได้แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการและบรรยากาศของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 จากข้อค้นพบ เรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 มี 6 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบหลักที่ควรนำมาพัฒนาคือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ดี 2) ด้านความนอบน้อม 3) การรับฟังและการเห็นอกเห็นใจ 4) ด้านการบริการตามบทบาทหน้าที่ 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างชุมชน 6) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาและเสริมพลังอำนาจแก่บุคลากร ซึ่งในกรณีที่ไม่สามารถนำมาพัฒนาได้ทุกองค์ประกอบ ผู้บริหารทหารเหล่าการเงินควรจะให้ความสำคัญในการพัฒนาตามที่ได้เรียงลำดับไว้

1.2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคที่ 2 นี้ ผู้บริหารของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบกอาจจะนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งในกรณีการพัฒนารายบุคคล รายกลุ่ม หรือองค์กร

1.3 สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำนำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก สังกัดกองทัพภาคอื่นด้วยเพื่อเป็นผลดีในภาพรวมของการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบก และสังกัดอื่นที่เป็นองค์กรการให้บริการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการในหน่วยงานให้บริการอื่นเพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หากมีความแตกต่างจะได้พิจารณาถึงสาเหตุที่แตกต่าง ถ้ามีความเหมือนกันจะได้เป็นเครื่องยืนยันข้อค้นพบ ซึ่งจะทำให้ข้อค้นพบที่ได้มีความน่าเชื่อ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของทหารเหล่าการเงินในกองทัพบกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บริการและพัฒนาวะผู้นำการใฝ่บริการ

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่นที่เกี่ยวข้องในการให้บริการให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. (2554.) กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการกุญแจความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการ*, 51(3). 239-257.

คมศิลป์ ประสงค์สุข. (2554). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตตรวจราชการที่ 11 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

คำภีระ แสนกุง, สัญญา เคณาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศล กิตติอัมพร. (2558). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ,* 2(2). 132-145.

ชูชาติ สุกใส. (2559, 6 มิถุนายน). *นโยบายการปฏิบัติงานของกรมการเงินทหารบกประจำปีงบประมาณ 2559*. [จุลสาร]. กรมการเงินทหารบก.

ธวัชชัย ไพไหล. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับนักวิชาการศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นพรัตน์ อภิวิมลลักษณ์. (2559). *รูปแบบการพัฒนาผู้นำของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในศาลยุติธรรม.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บดินทร์ วิจารณ์. (2551). *ชุดเครื่องมือพัฒนาองค์การตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วีชั่น พริ้นท์ แอนด์ มีเดีย.

ปองภพ ภูจอมจิตร, ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และนุกูล กุด แถลง. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ,* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ละม้าย กิตติพร. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของบุคลากรในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วาระดี ชาญวิรัตน์. (2555). การพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้นำวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการ*, 10(1). 35-44.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และสรายุทธ กันหลง. (2553). *ภาวะผู้นำใฝ่บริการในองค์การ แนวคิดหลักการทฤษฎี และงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

สายันต์ บุญใบ, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และวันนพร สิทธิสาร. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *วารสารวิชาการสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(20). 27-33.

Black, G L. (2007). *A Correlational analysis of servant Leadership and school climate*. Ed.D. dissertation, University of Phoenix,United States Arizona.

A & Idissertation, PhOUllll, & of Arizona. Retrieved January 31, 2009, from Dissertations & Theses : A&I database. (Publication No. AAT 3309254)

Greenleaf, R. K. (2002). *Servant Leadership : A Journey into the Nature of Legimate Power and Greatness.* NJ: Paulist press.

Laub, J. (2004). *Defining Servant Leadership: a Recommended Typology for servant Leadership.* paper presented at the Servant Leadership Research.

Spears, L C. (1995). *"Servant -Leadership and the Greenleaf", in Spears, L (Ed) Reflections on Leadership : How Robert.* Greenleaf's Theory of Servant Leadership Influenced Today's Top Management Thinker, John Wiley & Sons, Inc., New York, NY, pp. 1-14.

การพัฒนาโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ
A Development of tools warehouse's Disburse Program

เจษฎา คำภูมี[1]
สุรชัย นามพรมมา[2]
สุรเชษฐ์ เถื่อนแก้วสิงห์[3]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในระบบเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติและให้มีระบบควบคุมการใช้เครื่องมือฝึกปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยออกแบบฐานข้อมูลจากคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติตัวอย่างด้วยโปรแกรม Microsoft Access แล้วนำมาประยุกต์กับโปรแกรม Visual Basic 6 โปรแกรมที่พัฒนาสามารถที่จะจัดการข้อมูลรายการเครื่องมือฝึกปฏิบัติ จัดการด้านเบิกจ่ายเครื่องมือ และจัดการด้านค้นหาประวัติของการเบิกจ่าย และสามารถรายงานข้อมูลของแต่ละส่วน แล้วการส่งต่อข้อมูลรายงานไปยัง Microsoft Excel ได้ โดยข้อมูล Excel ที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงการเบิกจ่ายและตรวจสอบจำนวนเครื่องมือฝึกปฏิบัติคงคลังต่อไป การประเมินโปรแกรมที่พัฒนา มีการประเมินโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน โดยประเมิน 3 ด้านคือด้านการออกแบบโปรแกรม ด้านประสิทธิภาพของโปรแกรม และด้านคู่มือการใช้งาน ซึ่งประเมินโดยผู้ใช้งานจำนวน 15 คน ผลการประเมินที่ได้คือ ด้านการออกแบบโปรแกรมได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.01 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพของโปรแกรมได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.18 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และด้านคู่มือการใช้งานได้ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จากผลสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานสามารถสรุปได้ว่าโปรแกรมที่พัฒนาสามารถนำไปประยุกต์เพื่อใช้ในเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติได้

คำสำคัญ: การเขียนโปรแกรม, การพัฒนาโปรแกรม

[1]อาจารย์, โปรแกรมวิชาช่างกลโรงงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตขอนแก่น
[2]อาจารย์, โปรแกรมวิชาช่างกลโรงงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตขอนแก่น
[3]อาจารย์, โปรแกรมวิชาช่างกลโรงงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตขอนแก่น

Abstract

The research Development of Management and Control tools System. This research aims to Design database system applied to warehouse's disburse and develop of tools warehouse's disburse program. Database is designed by Microsoft Access and applied with Visual Basic 6. The developed programs are able to manage Tool's list. Receive and Outgoing control. Search Receive and Outgoing history. Program can pass data to Microsoft excel for reference and check in warehouse too. The evaluation of program satisfaction are done by questionnaire in 3 items; Program's design, Program's application and user manual. The result from 15 users shows satisfaction level that Program's designs are good with means 4.01. Program's qualities are good with means 4.18 and user manual are good with means 4.22 respectively. The result shows developed program can be applied for use in warehouse's Disburse.

Keywords: Programming, Development's Program

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมในประเทศนั้นต่างได้รับผลกระทบจากกระแสความต้องการจากผู้บริโภค เช่น ความต้องการความคุ้มค่าและสินค้ามีคุณภาพ ทำให้ผู้ประกอบการในแต่ละด้านต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาองค์กรของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการนำกลยุทธ์ทางด้านต่างๆ เข้าปรับปรุงพัฒนาและใช้งานให้เป็นมาตรฐาน เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ควบคู่ไปกับการสร้างกำไรที่เพิ่มขึ้นพร้อมกับลดต้นทุน ทำให้ต้องมีการนำระบบบริหารจัดการงานทางอุตสาหกรรมเข้ามาช่วยในงาน เช่น ระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี, การผลิตแบบ LEAN, การวางแผนควบคุมการผลิต, การลดเวลางาน, การเพิ่มผลผลิตแบบหลักการ Productivity เป็นต้น

การจัดการทางด้านคงคลังก็เป็นหนึ่งในกระบวนการที่ต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การรับวัตถุดิบเข้าคลัง ส่งวัตถุดิบไปทำการผลิตจนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ และส่งผลิตภัณฑ์ไปยังคลังสินค้า ซึ่งกระบวนการนี้โดยทั่วไปเรียกว่า"การเบิกจ่าย" โดยมีกระบวนการย่อยๆคือเก็บวัตถุดิบก่อนการผลิต, จ่ายวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิต, เก็บสินค้าหลังการผลิตเสร็จสิ้น และจ่ายสินค้าให้กับลูกค้า ซึ่งในแต่ละกระบวนการนั้นต้องมีหลักฐานยืนยัน เช่น ใบเบิก หรือใบนำของเข้าเป็นต้น ซึ่งกระบวนการการเบิกจ่ายลักษณะนี้ถือเป็นระบบที่ใช้งานเป็นปกติในโรงงานอุตสาหกรรม สามารถเป็นไปได้ทั้งระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือแบบManual ในทางสถานศึกษาที่ผลิตแรงงานทางช่างอุตสาหกรรมให้กับอุตสาหกรรมในประเทศ ต่างก็มีการเบิกจ่ายในแผนกหรือสาขาเป็นส่วนใหญ่ และนำการเบิกจ่ายนี้มาบูรณาการในการเรียนการสอนก่อนป้อนแรงงานสู่อุตสาหกรรม อาทิ เช่นช่างกลโรงงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น ที่มีคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติไว้สำหรับเบิกจ่ายนำไปใช้ในการเรียนการสอน แต่การจัดการทางด้านการเบิกจ่ายและข้อมูลของเครื่องมือเครื่องใช้ในคลังยังเป็นแบบเขียนใบเบิกด้วยลายลักษณ์อักษร และไม่เข้มงวดพอ มีผลให้เครื่องมือปฏิบัตินั้นมีการสูญหายบ่อยครั้ง และบางครั้งไม่สามารถค้นหากลับได้ว่าส่วนที่มีการสูญหายนั้นน่าจะอยู่ส่วนใด ทำให้เกิดเครื่องมือสูญหายถาวรและเกิดเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นตามมา เกิดเป็นปัญหาของคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่าถ้ามีระบบการเบิกจ่ายที่เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่สามารถจัดการข้อมูลการเบิกจ่ายที่แน่นอนมากขึ้น ปัญหาจากระบบการเบิกแบบเขียนลายลักษณ์อักษรนั้นก็มีความเป็นไปได้ที่จะลดลงตามมา

ดังนั้นระบบเบิกจ่ายทางในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติในระบบอิเล็กทรอนิกส์ถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากซึ่งถ้าได้ระบบและตัวช่วยในการควบคุมที่ดี ปัญหาเครื่องมือสูญหายและจำนวนคงคลังไม่ตรงเหล่านี้ก็มีความเป็นไปได้ที่จะลดลงตามมา จึงก่อให้เกิดเป็นแนวคิดของงานวิจัยนี้ โดยมีวัตถุประสงค์คือพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปขึ้นมาช่วยในการควบคุมระบบเบิกจ่ายในคลังวัสดุอุปกรณ์ เพื่อลดปัญหาจากกระบวนการทางด้าน Manual และลดต้นทุนที่เกิดจากความสูญหายของวัสดุอุปกรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อออกแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในระบบเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ออกแบบฐานข้อมูลโดยเริ่มต้นที่คลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติโปรแกรมวิชาช่างกลโรงงาน มทร.อีสาน วิทยาเขตขอนแก่น (คลังตัวอย่าง)
2. พัฒนาโปรแกรมโดยใช้โปรแกรม Visual Basic และ Microsoft Access ในการสร้างโปรแกรม
3. โปรแกรมที่ได้พัฒนาจะเป็นโปรแกรมที่มีฟังก์ชั่นการใช้งานแบบพื้นฐาน 2 ฟังก์ชั่นคือ ช่วยในการเบิก-จ่าย และบันทึกข้อมูลการเบิกจ่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจะเป็นทฤษฎีทางด้านคลังสินค้า ข้อมูลและสารสนเทศ โปรแกรมระบบฐานข้อมูล โปรแกรม Microsoft Visual Basic และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 เรื่องเพื่อประมวลผลความเป็นไปได้ของงานวิจัย โดยผลที่ได้คืองานวิจัยที่จะจัดทำนี้มีทฤษฎีรองรับและมีงานวิจัยที่มีการทำในแนวทางเดียวกันเป็นจำนวนมาก มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการวิจัยออกมาได้สำเร็จ

2. รวบรวมข้อมูลเครื่องมือของคลังตัวอย่าง

ศึกษาข้อมูลคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติตัวอย่าง โดยคลังตัวอย่างคือคลังวัสดุอุปกรณ์ของโปรแกรมวิชาช่างกลโรงงาน ซึ่งคลังนั้นต่างมีเครื่องมืออยู่หลายประเภทที่มีการเบิกคืน ในแต่ละวันมีรายการที่เบิกคืนมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับรายวิชาที่มีการเรียนการสอน แต่มีรายวิชางานฝึกฝีมือเบื้องต้น ที่มีการเรียนการสอนทุกวัน ทุกภาคการศึกษา และมีการเบิกจ่ายในทุกๆวัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงการควบคุมควบที่ต้องแม่นยำกับเครื่องมือในรายวิชานี้ จึงได้ทำการอ้างอิงวัสดุอุปกรณ์ในรายวิชานี้ในการสร้างคลังตัวอย่าง โดยคลังตัวอย่างที่ได้นั้นจะมีการแยกประเภทด้วยดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

Department

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
ID	AutoNumber
Departmentname	Text

ตารางที่ 1 วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในคลังเครื่องมือตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อเครื่องมือ	ประเภทเครื่องมือ	จำนวน
1	ตะไบหยาบ	เครื่องมือไสและตกแต่ง	50
2	ตะไบละเอียด	เครื่องมือไสและตกแต่ง	50
3	เวอร์เนียคาร์ลิปเปอร์	เครื่องมือวัด	50
4	บรรทัดเส้นผม	เครื่องมือวัด	50
5	ฉากเส้นผม	เครื่องมือวัด	50
6	เหล็กตอกนำศูนย์	เครื่องมือร่างแบบ	50
7	วงเวียนเหล็ก	เครื่องมือร่างแบบ	50
8	เหล็กขีด	เครื่องมือร่างแบบ	50
9	ค้อนย้ำตะเข็บ	เครื่องมือตอก	50
10	บรรทัดเหล็ก	เครื่องมือวัด	50
11	แปรงลวดถูตะไบ	อุปกรณ์ทำความสะอาด	50
12	แปรงทาสี	อุปกรณ์ทำความสะอาด	50
13	แปรงปัด	อุปกรณ์ทำความสะอาด	50

3. การออกแบบฐานข้อมูลโปรแกรมการเบิกจ่าย

3.1 ฐานข้อมูลของเครื่องมือ

ItemTools

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
ItemID	Number
ItemType	Text
ItemName	Text
DateInsert	Date/Time
ValueRegister	Number
ValueInStock	Number

รูปที่ 1 การออกแบบฐานข้อมูลของเครื่องมือ

ItemID คือ รหัสของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวเลข (Number), ItemType คือ ชนิดของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), ItemName คือ ชื่อของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร(Text), DateInsert คือ วันที่ลงทะเบียนเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบวันที่ (Date/Time), ValueRegister คือ จำนวนที่ลงทะเบียนครั้งแรกเป็นข้อมูลแบบตัวเลข (Number), ValueInStock คือ คือจำนวนที่ยังคงอยู่ใน Stockเป็นข้อมูลแบบตัวเลข(Number) ในส่วนของเขตข้อมูล ItemType จะมีการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลชนิดของเครื่องมือ ดังนี้

ItemType

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
TypeNumber	Number
TypeName	Text

รูปที่ 2 การออกแบบฐานข้อมูลชนิดของเครื่องมือ

3.2 ฐานข้อมูลของสมาชิก

Member

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
MemberID	Number
StudentNumber	Text
Name	Text
Department	Text
DateRegister	Date/Time

รูปที่ 3 การออกแบบฐานข้อมูลของสมาชิก

MemberID คือ รหัสสมาชิกเป็นข้อมูลแบบตัวเลข(Number), StudentNumber คือ รหัสนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Name คือ ชื่อ-สกุลของนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Department คือ สาขาวิชาของนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร(Text), Date Register คือ วันลงทะเบียนเป็นข้อมูลแบบวันที่(Date/Time), ในส่วนของเขตข้อมูล Department จะมีการเชื่อมต่อกับ

ตารางฐานข้อมูลสาขาวิชาของนักศึกษา โดยมีความหมายของขอบเขตข้อมูลดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 การออกแบบฐานข้อมูลสาขาวิชาของนักศึกษา

3.3 ฐานข้อมูลการยืมคืน

Rental

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
RentalNumber	Text
RentalDate	Date/Time
MemberID	Text
StudentNumber	Text
Name	Text
DepartMent	Text
ItemID	Text
ItemType	Text
ItemName	Text
RentalVal	Text
ReturnDate	Date/Time
ReturnVal	Text
Status	Text

รูปที่ 5 การออกแบบฐานข้อมูลการยืมคืน

Rental Number คือ รหัสของการยืมคืน เป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Rental Date คือ วันยืมเป็นข้อมูลแบบวันที่ (Date/Time), Member ID คือ รหัสสมาชิกเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Student Number คือ รหัสนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Name คือ ชื่อสกุลของนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Department คือ สาขาวิชาของนักศึกษาเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Item ID คือ รหัสของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร(Text), Item Type คือ ชนิดของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร(Text), Item Name คือ ชื่อของเครื่องมือเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Rental Val คือ จำนวนยืมเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร(Text), Return Date คือ วันคืนเป็นข้อมูลแบบวันที่ (Date/Time), Return Val คือ จำนวนคืนเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text), Status คือ คือ สถานะการยืมเป็นข้อมูลแบบตัวอักษร (Text) ในส่วนของเขตข้อมูล Rental Number จะมีการเชื่อมต่อกับตารางฐานข้อมูลรหัสการยืม โดยมีความหมายของขอบเขตข้อมูลมีดังนี้

RunningNumber

ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล
RentalNumber	Text

รูปที่ 6 การออกแบบฐานข้อมูลRunning Number

4. การออกแบบและสร้างโปรแกรมการเบิกจ่ายการออกแบบโปรแกรมการเบิกจ่ายในการออกแบบให้มีฟังก์ชั่นการใช้งานคือ

4.1 สร้างฐานข้อมูลคลังตัวอย่างโดยการนำข้อมูลเครื่องมือในคลังตัวอย่างมาทำการ Input ลงใน Table ของ Microsoft Access เพื่อที่จะนำไปใช้งานในโปรแกรมโดยมีผลการ Input

ItemTools

ItemID	ItemType	ItemName	DateInsert	ValueRegister	ValueInStock
1	เครื่องมือใส่และตกแ	ตะไบหยาบ	9/8/2558	50	50
2	เครื่องมือใส่และตกแ	ตะไบละเอียด	9/8/2558	50	50
3	เครื่องมือวัด(Measuri	เวอร์เนียคาลิปเปอ	9/8/2558	50	50
4	เครื่องมือวัด(Measuri	บรรทัดเส้นผม	9/8/2558	50	50
5	เครื่องมือวัด(Measuri	ฉากเส้นผม	9/8/2558	50	50
6	เครื่องมือร่างแบบ(Lay	เหล็กตอกนำศูนย์	9/8/2558	50	50
7	เครื่องมือร่างแบบ(Lay	วงเวียนเหล็ก	9/8/2558	50	50
8	เครื่องมือร่างแบบ(Lay	เหล็กขีด	9/8/2558	50	50
9	เครื่องมือร่างแบบ(Lay	ค้อนย้ำตะเข็บ	9/8/2558	50	50
10	เครื่องมือวัด(Measuri	บรรทัดเหล็ก	9/8/2558	50	50
11	อุปกรณ์ทำความสะอา	แปรงลวดกลมใบ	9/8/2558	50	50
12	อุปกรณ์ทำความสะอา	แปรงทาสี	9/8/2558	50	50
13	อุปกรณ์ทำความสะอา	แปรงปัด	9/8/2558	50	50

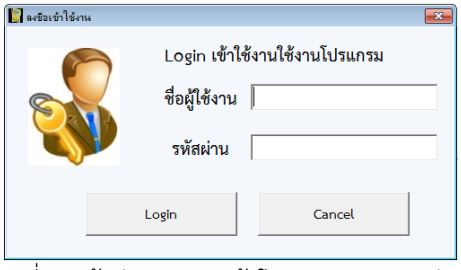
รูปที่ 7 สร้างฐานข้อมูลเครื่องมือของคลังตัวอย่างใน Microsoft Access

4.2 หน้าหลักของโปรแกรมจะแสดงรายการฟังก์ชั่นทั้งหมดโดยแยกเป็นปุ่มคำสั่ง ซึ่งจะมีฟังก์ชั่นของรายการเครื่องมือ, รายการสมาชิก, ประวัติการยืม, ยืมเครื่องมือ, คืนเครื่องมือ และออกจากโปรแกรม

รูปที่ 7 หน้าต่างโปรแกรมการเบิกจ่าย

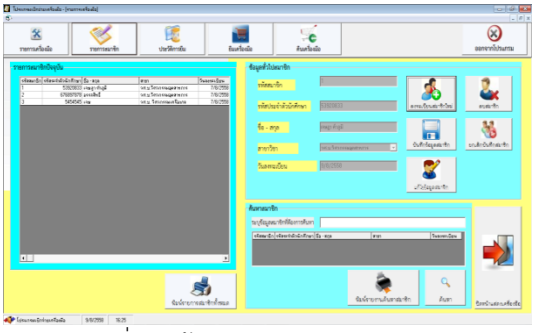
4.3 การเข้าหน้าหลักของโปรแกรมจะมีการ Login เพื่อเข้าใช้งานโปรแกรมก่อนทุกครั้งโดยหน้า Login ของโปรแกรม

รูปที่ 8 หน้าต่าง Login เข้าโปรแกรมการเบิกจ่าย

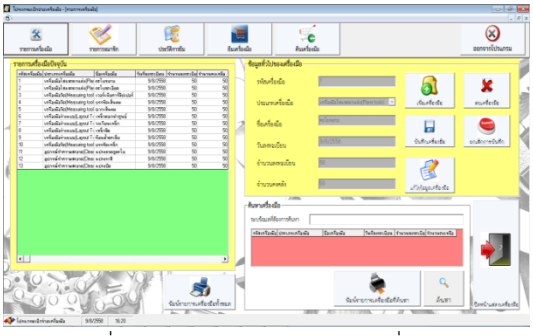
4.4 หน้าต่างแสดงรายการสมาชิกสร้างตามการออกแบบ โดยในหน้าต่างมีการแสดงรายการ

สมาชิก มีปุ่มคำสั่งการลงทะเบียนสมาชิก, ลบสมาชิก, แก้ไขข้อมูลสมาชิก, ค้นหาสมาชิก,พิมพ์รายการสมาชิก, ค้นหาสมาชิกและพิมพ์รายงานการค้นหาสมาชิก

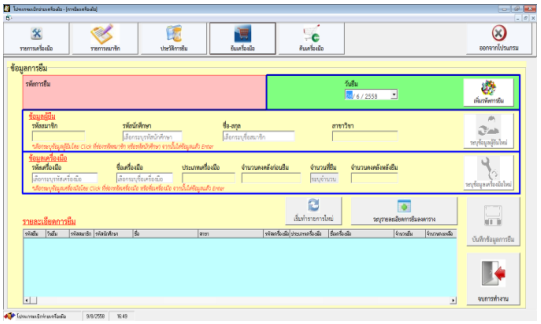
รูปที่ 9 หน้าต่างแสดงรายการสมาชิก

4.5 หน้าต่างแสดงรายการเครื่องมือสร้างมีการตามการออกแบบ โดยในหน้าต่างนี้ต้องมีการลงทะเบียนเครื่องมือ, ลบเครื่องมือ, แก้ไขข้อมูลเครื่องมือ, ค้นหาเครื่องมือ ,พิมพ์รายการเครื่องมือ, ค้นหาสมาชิกและพิมพ์รายงานการค้นหาสมาชิก

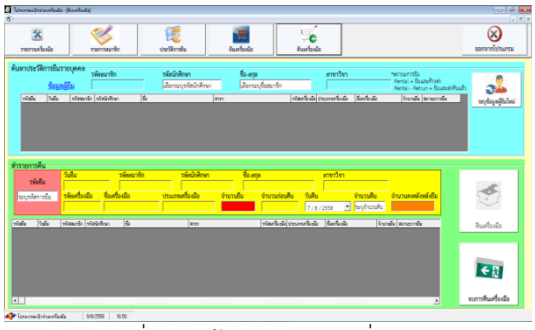
รูปที่ 10 หน้าต่างแสดงรายการเครื่องมือ

4.6 หน้าต่างการยืมมีการสร้างตามการออกแบบ โดยกระบวนการยืมได้ออกแบบให้ผู้ใช้งานต้องระบุข้อมูลเครื่องมือ ข้อมูลสมาชิก จำนวนยืม และเมื่อยืมเสร็จสิ้นจะได้ใบรายงานการยืมออกมา ซึ่งประมวลผลเป็นหน้าต่างการยืมเครื่องมือโปรแกรม

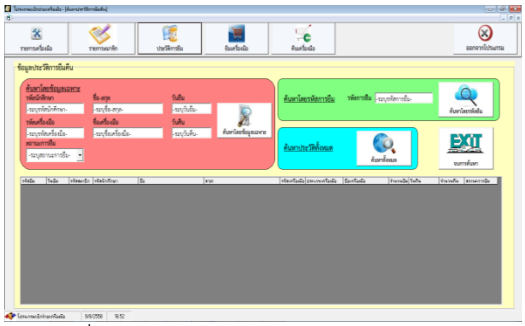
รูปที่ 11 หน้าต่างการยืมเครื่องมือ

4.4.7 หน้าต่างการคืนมีการสร้างตามการออกแบบโดยกระบวนการคืนได้ออกแบบให้ผู้ใช้งานต้องเลือกรายการที่ยืมไปแล้วจากรหัสการยืม แล้วทำการระบุวันคืน ข้อมูลสมาชิก จำนวนยืมและเมื่อการคืนเสร็จสิ้นก็จะได้ ใบรายงานการคืนออกมา ซึ่งประมวลผลเป็นหน้าต่างการคืนเครื่องมือโปรแกรม

รูปที่ 12 หน้าต่างการคืนเครื่องมือ

4.8 หน้าต่างการค้นหาประวัติการยืมคืนมีการสร้างตามการออกแบบ โดยที่กำหนดให้สามารถค้นหาข้อมูลทั้งหมดและพิมพ์รายงานการยืมคืน, ค้นหาข้อมูลโดยระบุรหัสการยืมและพิมพ์รายงานการยืมคืนและ ค้นหาข้อมูลโดยข้อมูลเฉพาะ โดยผู้ใช้งานสามารถที่จะระบุข้อมูลเฉพาะของการยืมโดยเลือกที่จะระบุข้อมูลใดก็ได้ ระบุร่วมกันกี่ข้อมูลก็ได้ โดยมีข้อมูลเฉพาะที่สามารถระบุได้มีดังนี้คือ รหัสนักศึกษา, ชื่อสกุล, วันยืม, รหัสเครื่องมือ, ชื่อเครื่องมือ, วันคืน และสถานการยืมซึ่งประมวลผลเป็นหน้าต่างการค้นหาประวัติการยืมคืน

รูปที่ 13 หน้าต่างการค้นหาประวัติการยืมคืน

5 ผลการทดลองใช้งานโปรแกรม

ผู้วิจัยทดลองใช้โปรแกรมด้วยเอง โดยอ้างอิงกระบวนการยืมคืนแบบ Manual ที่ได้มีการปฏิบัติกันเป็นปกติ จากการทดลองพบว่ากระบวนการยืมคืนโดยใช้โปรแกรมใกล้เคียงกับกระบวนแบบ Manual จากนั้นผู้วิจัยได้แก้ไขในจุดบกพร่องของโปรแกรมที่ควรจะแก้ไข แล้วทำการแก้ไขจนได้โปรแกรมที่

ItemTools
ItemID | ItemType | ItemName | DateInsert | ValueRegister | ValueInSt

สมบูรณ์แบบมากที่สุด ซึ่งเหมาะสมที่จะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการทดลองใช้โปรแกรมและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมแล้ว

6 ผลการสำรวจความพึงพอใจจากผู้ใช้งาน

ผู้วิจัยได้นำเสนอโปรแกรมให้กับผู้ใช้งานถึงวิธีและประโยชน์การใช้งาน แล้วให้ผู้ใช้งานทดลองใช้งานพร้อมทั้งให้ผู้ใช้งานตอบแบบสำรวจความพึงพอใจเพื่อประเมินผลโปรแกรม โดยได้ผลการประเมินดังนี้

6.1 ข้อมูลผู้ใช้งานและตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ

ตารางที่ 2 ข้อมูลผู้ใช้งานและตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ

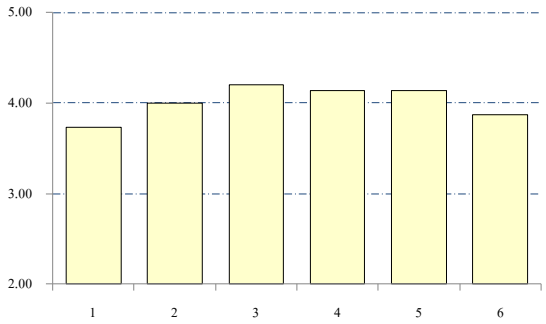
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาจารย์	4	27
เจ้าหน้าที่ควบคุมสโตร์	1	7
นักศึกษา	10	66
รวม	15	100

6.2 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบโปรแกรม

ตารางที่ 3 ข้อมูลผู้ใช้งานและตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ

ข้อมูลทั่วไป	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1.โปรแกรมมีความสวยงามและทันสมัย	3.73	มาก
2.โปรแกรมมีการจัดวางตำแหน่งเมนูการใช้งานที่เหมาะสม	4.00	มาก
3.ชื่อเมนูของโปรแกรมตรงกับเนื้อหาภายในโปรแกรม	4.20	มาก
4.โปรแกรมความเร็วในการแสดงข้อมูลต่างๆ เพียงพอ	4.13	มาก
5.การจัดวางรูปแบบของโปรแกรมง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน	4.13	มาก
6.ขนาดตัวอักษรและรูปแบบตัวอักษร ของโปรแกรมอ่านได้ง่ายสะดวกต่อการใช้งานและมีความสวยงาม	3.87	มาก
เฉลี่ย	**4.01**	**มาก**

ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบโปรแกรม

รูปที่ 14 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบโปรแกรม

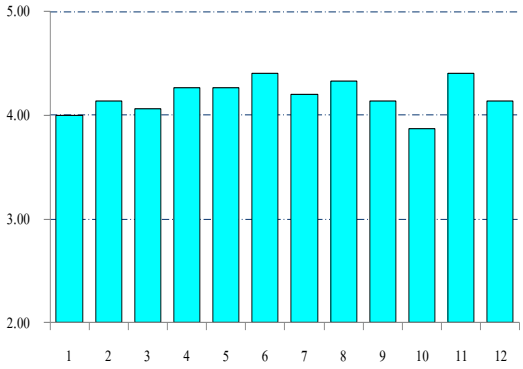
6.3 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคุณภาพของโปรแกรม

ตารางที่ 4 ข้อมูลผู้ใช้งานและตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ

ข้อมูลทั่วไป	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1.เมนูการใช้งานตอบสนองจุดประสงค์ของผู้ใช้งาน	4.00	มาก
2.การประมวลผล และแสดงผลของโปรแกรมมีความถูกต้อง	4.13	มาก
3.ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อผู้ใช้งาน	4.07	มาก
4.ความสะดวกของขั้นตอนการใช้งาน"รายการเครื่องมือ"	4.27	มาก
5.ความสะดวกของขั้นตอนการใช้งาน"รายการสมาชิก"	4.27	มาก
6.ความสะดวกของขั้นตอนการใช้งาน"ประวัติการยืม"	4.40	มาก
7.ความสะดวกของขั้นตอนการใช้งาน"ยืมเครื่องมือ"	4.20	มาก
8.ความสะดวกของขั้นตอนการใช้งาน"คืนเครื่องมือ"	4.33	มาก
9.การเชื่อมต่อของระบบฐานข้อมูลฯ มีประสิทธิภาพต่อการใช้งาน	4.13	มาก
10.โปรแกรมมีความง่าย (User Friendly) ต่อการใช้งานโดยรวม	3.87	มาก
11.โปรแกรมช่วยให้ข้อมูลการเครื่องมือคงคลังมีความแน่นอนมากขึ้น	4.40	มาก
12.ภาษาที่ใช้ในโปรแกรมเป็นภาษาทางงานเครื่องมือสื่อความหมายทางเครื่องมือกลได้ชัดเจน	4.13	มาก

เฉลี่ย	**4.18**	**มาก**

ผลการประเมินด้านคุณภาพของโปรแกรม

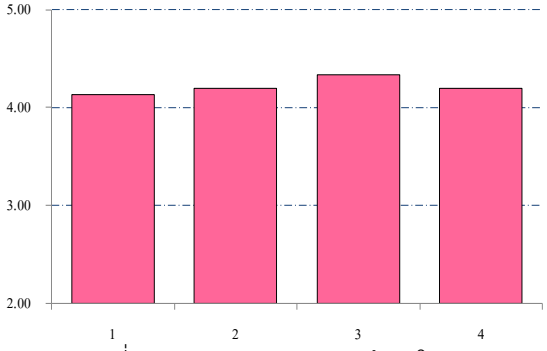
รูปที่ 15 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคุณภาพของโปรแกรม

6.4 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคู่มือการใช้งาน

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคู่มือการใช้งาน

ข้อมูลทั่วไป	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1.ปริมาณของเนื้อหาคู่มือการใช้งาน	4.13	มาก
2.ขั้นตอนการปฏิบัติตามคู่มือ	4.20	มาก
3.คำอธิบายภายในคู่มือการใช้งาน	4.33	มาก
4.ความเหมาะสมของรูปภาพประกอบ	4.20	มาก
เฉลี่ย	**4.22**	**มาก**

ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคู่มือการใช้งาน

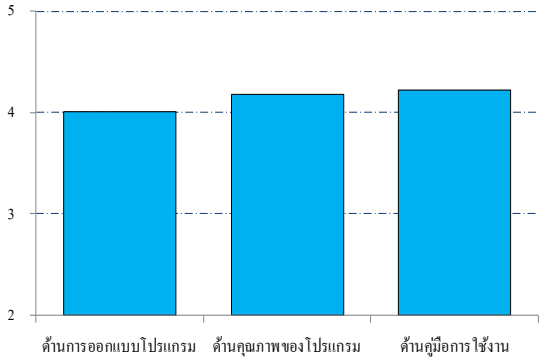
รูปที่ 16 ผลกาประเมินความพึงพอใจด้านคู่มือการใช้งาน

6.5 ผลการประเมินความพึงพอใจโปรแกรมโดยรวม

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจโปรแกรมโดยรวม

ข้อมูลทั่วไป	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบโปรแกรม	4.01	มาก
ด้านคุณภาพของโปรแกรม	4.18	มาก
ด้านคู่มือการใช้งาน	4.22	มาก
เฉลี่ย	**4.14**	**มาก**

ผลการประเมินความพึงพอใจโปรแกรมโดยรวม

รูปที่ 17 ผลการประเมินความพึงพอใจโปรแกรมโดยรวม

ผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในระบบเบิกจ่ายในคลังวัสดุอุปกรณ์

ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติตัวอย่าง โดยปกติแล้วคลังตัวอย่างมีเครื่องมืออยู่หลายประเภท ผู้วิจัยพบว่าเครื่องมือในรายวิชางานฝึกฝีมือมีการเรียนการสอนทุกวัน, ทุกภาคการศึกษา และมีการเบิกคืนทุกวัน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงการควบคุมควบที่ต้องแม่นยำกับเครื่องมือในรายวิชานี้ จึงได้ทำการอ้างอิงวัสดุอุปกรณ์ในรายวิชานี้ในการสร้างคลังตัวอย่าง โดยคลังตัวอย่างที่ได้นั้นจะมีการแยกประเภทของเครื่องมือคือเครื่องมือไสและตกแต่ง (Plane tools), เครื่องมือวัด (Measuring tool), เครื่องมือร่างแบบ(Layout Tools), เครื่องมือตอก (Hammer tools), อุปกรณ์ทำความสะอาด(Cleaning Tools) และมีเครื่องมือทั้งหมด 13 รายการ คือตะไบหยาบ, ตะไบละเอียด, เวอร์เนียคาร์ลิปเปอร์, บรรทัดเส้นผม, ฉากเส้นผม, เหล็กตอกนำศูนย์, วงเวียนเหล็ก, เหล็กขีด, ค้อนย้ำตะเข็บ, บรรทัดเหล็ก, แปรงลวดถูตะไบ, แปรงทาสี และแปรงปัด หลังจากนั้นทำข้อมูลรายการเครื่องมือมาทำการออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลโดย

Microsoft Access ซึ่งได้ตารางข้อมูลทั้งสิ้น 6 ตาราง คือ ฐานข้อมูลของเครื่องมือ (ItemTools), ฐานข้อมูลชนิดของเครื่องมือ (ItemType), ฐานข้อมูลของสมาชิก (Member), ฐานข้อมูลสาขาวิชาของนักศึกษา (Department), ฐานข้อมูลการยืมคืน (Rental) และฐานข้อมูลรหัสการยืม (RunningNumber) ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมตามวัตถุประสงค์

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายในคลังเครื่องมือฝึกปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ฐานข้อมูลที่ได้ออกแบบพัฒนาเป็นโปรแกรมช่วยในระบบเบิกจ่ายในคลังวัสดุอุปกรณ์โดยใช้โปรแกรม Visual Basic 6 ในการพัฒนาโดยโปรแกรมที่พัฒนามานั้นมีฟังก์ชั่นการใช้งานคือ โปรแกรมมีหน้าต่างแสดงรายการสมาชิกโดยในหน้าต่างนี้สามารถลงทะเบียนสมาชิก ลบสมาชิก แก้ไขข้อมูลสมาชิก ค้นหาสมาชิก และพิมพ์รายการสมาชิก , โปรแกรมมีหน้าต่างแสดงรายการเครื่องมือ โดยในหน้าต่างนี้สามารถการลงทะเบียนเครื่องมือ ลบเครื่องมือ แก้ไขข้อมูลเครื่องมือ ค้นหาเครื่องมือ และพิมพ์รายการเครื่องมือ, โปรแกรมมีหน้าต่างการยืมโดยที่ผู้ใช้งานสามารถระบุข้อมูลเครื่องมือ ข้อมูลสมาชิก จำนวนยืม และเมื่อยืมเสร็จสิ้นจะได้ใบรายงานการยืมออกมา, โปรแกรมต้องมีหน้าต่างการคืนโดยที่ผู้ใช้งานสามารถเลือกรายการที่ยืมไปแล้วจากรหัสการยืม แล้วทำการระบุวันคืน ข้อมูลสมาชิก จำนวนยืมและเมื่อการคืนเสร็จสิ้นก็จะได้ ใบรายงานการคืนออกมา และโปรแกรมมีหน้าต่างการค้นหาประวัติการยืมคืนที่ผู้ใช้งานสามารถค้นหาข้อมูลทั้งหมดและพิมพ์รายงานการยืมคืน ค้นหาข้อมูลโดยระบุรหัสการยืมและพิมพ์รายงานการยืมคืน และค้นหาข้อมูลโดยข้อมูลเฉพาะ โปรแกรมที่ได้พัฒนาได้มีการทดลองใช้และประเมินโดยผู้ใช้งานจำนวน 15 คน โดยทำการประเมิน 3 ด้าน ซึ่งได้ผลการประเมินคือด้านการออกแบบคือ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.01 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพของโปรแกรมคือค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.18 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านคู่มือการใช้งานของโปรแกรมคือ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานโดยรวมคือ ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.14 และความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าโปรแกรมพัฒนามานั้นผ่านเกณฑ์การประเมินเรียบร้อยแล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยครั้งนี้ถือเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องใช้องค์ความรู้ใหม่ในการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้ขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลเพื่อกลั่นกรองนั้นใช้เวลานาน ส่งผลให้ขั้นตอนอื่นๆ นั้นเกิดความล่าช้า

2. โปรแกรม Visual Basic 6 ถือเป็นโปรแกรมที่ล้าสมัย ในการวิจัยครั้งต่อไปควรที่จะมีการประยุกต์โปรแกรมพัฒนาที่ทันสมัยเช่น VB.NET MYSQL มาใช้ในงานวิจัยครั้งต่อไป

3. ผู้วิจัยยังขาดประสบการณ์ทางด้านการออกแบบฐานข้อมูลและโปรแกรมทำให้โปรแกรมที่ได้พัฒนามานั้นยังเป็นรูปแบบธรรมดาสำหรับผู้ที่มีความรู้ทางด้านการพัฒนาโปรแกรม ควรที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนามากขึ้นก่อนการวิจัยครั้งต่อไป

4. โปรแกรมที่ได้พัฒนามาออกมานั้นเป็นโปรแกรมที่อำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้งานที่เป็นนักศึกษาและเจ้าหน้าที่คลังเท่านั้น ซึ่งควรจะออกแบบพัฒนาให้สามารถรองรับผู้ใช้งานที่เป็นอาจารย์และบุคคลทั่วไปในงานวิจัยครั้งต่อไป

5. โปรแกรมที่ได้พัฒนาออกมานั้นสามารถที่จะ Run บน Window เท่านั้น ซึ่งไม่สามารถ Run บน Internet ได้ ผู้วิจัยควรที่จะพัฒนาโปรแกรมที่สามารถ Run บนInternet ได้ในงานวิจัยครั้งต่อไป

6. เครื่องมือคลังตัวอย่างที่ได้ออกแบบมานั้นยังเป็นส่วนน้อยของคลังที่ใช้งานในปัจจุบัน ผู้วิจัยควรที่จะพัฒนาโปรแกรมที่ครอบคลุมเครื่องมือทั้งหมดในคลังปัจจุบันในงานวิจัยครั้งต่อไป

7. การใช้งานโปรแกรมมีการใช้ Mouse เพื่อที่จะคลิกเลือกคำสั่งมากเกินไป ซึ่งผู้ประเมินระบุว่าไม่สะดวกต่อการใช้งาน ในบางครั้งการใช้งานแบบ Manual ยังจะเป็นวิธีที่สะดวกกว่า ผู้วิจัยควรที่จะพัฒนาโปรแกรมที่มีขั้นตอนการทำงานน้อยและแม่นยำในการใช้งานในงายวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติ ภักดีวัฒนะกุล และจำลอง ครูอุตสาหะ. (2550). *ระบบฐานข้อมูล Database System*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: หจก. ไทยเจริญการพิมพ์.

เก็จ แก้วแดง, งามพล สุวรรณถาวร และภิรมย์ พาบุ. (2547). *โปรแกรมการจัดทำผังห้องสอบ.* รายงานการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เกษม พิพัฒน์ปัญญานุกูล. (2535). *การวางแผนและควบคุมการผลิต.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ประกอบเมไตร.

เจียรนัย เล็กอุทัย. (2548). *การพัฒนาโปรแกรมการออกแบบลายผ้าทอโดยใช้คอมพิวเตอร์.* รายงานวิจัยภาควิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ฉันทวุฒิ พีชผล, พิชิต สันติกุลานนท์ และพร้อมเลิศ หล่อวิจิตร. (2547). คู่มือการเรียน Visual basic 6.0. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.

ธาริน สิทธิธรรมชารี. (2553). *สร้างโปรแกรมบนวินโดวส์ด้วย Visual Basic version 6.0.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซิมพลิฟาย.

ธาริน สิทธิธรรมชารี. (2543). *คู่มือการเขียนโปรแกรม Microsoft visual basic version 6.0.* พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

นวรัตน์ สระบัว. (2548). *การออกแบบและการจัดการคลังสินค้า.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีถ่ายวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

บุษปภัทร นาถวงษ์. (2545). *โปรแกรมช่วยทำรายงานการรายงานผลทางอัลตร้าซาวด์.* รายงานการวิจัยคณวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ศุภชัย สมพานิช. (2545). *การสร้างระบบฐานข้อมูลด้วย Visual Basic.* พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์อินโฟเพรส.

สัจจะ จรัสรุ่งรวีวร. (2542). *คู่มือการสร้างแอพพลิเคชั่นด้วย Visual Basic 6.0 ฉบับสมบูรณ์.* พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ อินโฟเพรส.

สอาด นิวิศพงศ์. (2541). *การสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับระบบสินค้าคงคลัง.* รายงานการวิจัยคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อรรถกร เก่งพล. (2552). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

การพัฒนาทักษะนักการตลาดด้วยระบบการเรียนรู้เชิงการขาย

Improving Marketeer Player with Sale Learning System

วิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด 2) ศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เนื้อหาที่ส่งเสริมแนวคิดนักการตลาดและการขาย 2) กระบวนการ ได้แก่ การผลิตงานเชิงการตลาดผสมผสานกับการขาย 3) ปัจจัยส่งออก ได้แก่ การประเมินผลทักษะนักการตลาด โดยผู้เรียนจะสามารถเข้าใช้ระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ผ่านโดเมน https://www.wbi.msu.ac.th 2) ผลการทดลองใช้ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาดมีผลงานออกแบบที่แสดงถึงการมีแนวคิดนักการตลาดและการขายในระดับดี 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.88)

คำสำคัญ: การเรียนการสอนผ่านเว็บ, ทักษะนักการตลาด, การขาย, นักการตลาด

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The purpose of this research was to: 1) develop the Sale Learning System to improve marketing player skill 2) study the results of the Sale Learning System to improve marketing player skill and 3) study the satisfaction of the Sale Learning System to improve marketing player skill.

The results of the research were as follows: 1) the Sale Learning System to improve marketing player skill consists of 3 components, 1) input factors that promotes the content of marketing and sale concepts 2) Processes including marketing creative work production. 3) Export factors, including assessment of marketing skills. The learners will be able to access the system through the domain. https://www.wbi.msu.ac.th 2) The results of the experiment using the Sale Learning System to improve marketing player skill found that
learners shows the concept of marketing and sale at a good level. 3) Results of overall satisfaction on the Sale Learning System to improve marketing player skill is at high level ($\overline{X}$ = 3.88)

Keyword: web-based instruction, marketing skills, sale, marketeer

บทนำ

ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับเป็นประเทศที่เริ่มต้นธุรกิจง่ายเป็นอันดับ 36 ของโลก ใช้เวลาเฉลี่ย 4.5 วันในการเริ่มธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังประสบปัญหาการมี 'โอกาส' แต่ขาด 'องค์ความรู้การประกอบธุรกิจ' รวมทั้งความเหลื่อมล้ำทางฐานะทางครอบครัว เพราะเด็กที่เกิดมาในครอบครัวชนชั้นกลางถึงล่าง อาจไม่มีประสบการณ์ด้านผู้ประกอบการเท่าลูกหลานนักธุรกิจ ดังนั้น การเรียนการสอนทักษะผู้ประกอบการที่มีความรู้การขายและนักการตลาดจึงเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญในการช่วยผลักดันเศรษฐกิจไทยให้เติบโตขึ้น

ในระหว่างเดือนธันวาคม 2560 – มกราคม 2561 ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รายงานว่ามีผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นถึง 110,700 คน นอกจากนี้ การศึกษาไทยยังประสบปัญหาเด็กจบปริญญาตรีมีอัตราว่างงานสูงที่สุด โดย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาดตลอดจนเป็นกลไกที่ช่วยลดช่องว่างของระบบการศึกษาไทยที่มุ่งสอนแต่องค์ความรู้ทางวิชาการเป็นหลัก เพราะการขาย (Selling) ถือว่าเป็นงานทางการตลาดที่มีความสำคัญ ดังคำโบราณกล่าวไว้ว่า "สิ่งต่างๆ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย จนกว่าการขายจะเกิดขึ้น" ในอดีตคนทั่วไปมักจะคิดว่านักการตลาดต้องเป็นนักขายที่พูดเก่ง ชอบตีสนิท พูดจาเชื่อถือไม่ได้ แต่ปัจจุบันนักการตลาดเป็นมากกว่าผู้รับคำสั่งซื้อ (Order Taker) โดยต้องค้นหาความต้องการของลูกค้า และมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด
2. เพื่อทดลองใช้ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาความเป็นไปได้ และกำหนดปัญหาของระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 โดยวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการด้วยเทคโนโลยี

1.3 ออกแบบระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ

1.4 พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ

1.5 เก็บรวบรวมข้อมูล สรุป วิเคราะห์การใช้งานระบบ

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

2.2 แบบวัดผลการเรียนรู้ทักษะนักการตลาด

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร คือ ผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 ห้องเรียน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 ห้องเรียน มีผู้เรียน 164 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าสถิติ (Dependent t-test) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

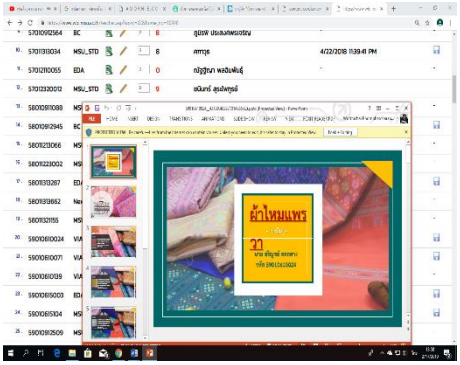
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด โดยนำ

ข้อมูลจากการศึกษา และวิเคราะห์ มาจัดทำระบบแสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

ภาพประกอบ 1 ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เนื้อหาที่ส่งเสริมแนวคิดนักการตลาดและการขาย 2) กระบวนการ ได้แก่ กิจกรรมการผลิตงานการตลาดเชิงการขาย 3) ปัจจัยส่งออก ได้แก่ การประเมินผลทักษะการเป็นนักการตลาด โดยผู้เรียนจะสามารถเข้าใช้ระบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ผ่านโดเมน https://www.wbi.msu.ac.th ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ สืบเสาะ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบสร้างสรรค์เชิงหรรษาบนเว็บเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยพบว่าเป็นงานวิจัยที่มีการใช้เทคโนโลยีเว็บเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาและมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input factors) 2) กระบวนจัดการเรียนแบบสร้างสรรค์เชิงหรรษาบนเว็บ (Process) 3) การควบคุม (Control) 4) ผลผลิต (Output) 5) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

2. ผลการทดลองใช้ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

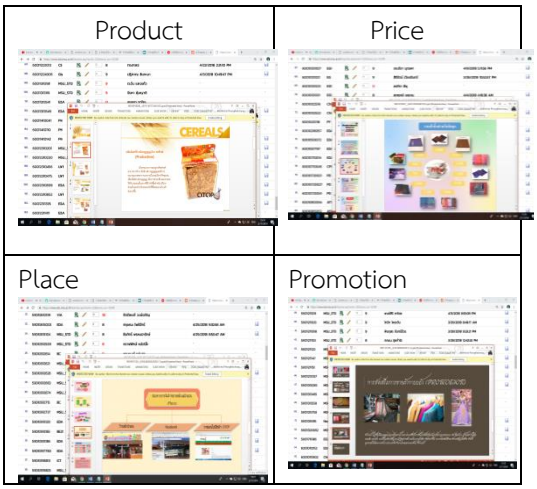
ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาดกับผู้เรียนระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนผู้เรียน 164 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินผลงานตามแนวคิดการตลาดเชิงการขาย

ระดับการประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
1. การนำเสนอผลงานที่มีแนวคิดการตลาดเชิงการขายในระดับดี (10 คะแนน)	7	4.27
2. การนำเสนอผลงานที่มีแนวคิดการตลาดเชิงการขายในระดับปานกลาง (9 คะแนน)	132	80.49
3. การนำเสนอผลงานที่มีแนวคิดการตลาดเชิงการขายในระดับน้อย (8 คะแนน)	25	15.24
โดยรวม	164	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้เรียนที่เรียนด้วยระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด มีการประเมินทักษะการเรียนรู้โดยมีคะแนนการนำเสนอผลงานที่มีแนวคิดการตลาดเชิงสร้างสรรค์ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ปานกลาง และน้อย โดยแบ่งการประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาการตลาดและด้านการออกแบบ ซึ่งในด้านเนื้อหาการตลาดเชิงการขายที่นำเสนอ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) แหล่งจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการขาย (Promotion) ในด้านการออกแบบจะพิจารณามลมกลืนของการใช้สี การจัดองค์ประกอบภาพ การกำหนดขนาดตัวอักษร เป็นต้น ผลการทดลองพบว่าผู้เรียนมีแนวคิดการตลาดเชิงสร้างสรรค์ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี ปานกลาง และน้อย โดยผู้เรียนส่วนใหญ่มีคะแนนในระดับปานกลาง (9 คะแนน) จำนวน 132 คน (ร้อยละ 80.49) รองลงมา คือ ระดับน้อย และระดับดี สอดคล้องกับ สมใจ สืบเสาะ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบสร้างสรรค์เชิงหรรษาบนเว็บเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า การตรวจผลงานเป็นการประเมินผลความคิดสร้างสรรค์

ตัวอย่างผลงานตามแนวคิดการตลาดเชิงการขาย ภาพประกอบ 2

จากภาพประกอบ 2 ตัวอย่างผลงานตามแนวคิดการตลาดเชิงการขายพบว่า ผู้เรียนจะนำเสนอการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนจำนวน 1 ผลงาน โดยนำเสนอแนวคิดทางการตลาดครบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา แหล่งจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทักษะตกแต่งภาพประกอบ (Photo Editing)	3.90	0.76	มาก
2. ทักษะการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์ (Writing and Copywriting)	4.00	0.83	มาก
3. ทักษะการวิเคราะห์และวางแผน (Critical Thinking and Planning)	3.74	0.96	มาก
โดยรวม	**3.88**	**0.85**	**มาก**

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้แบบสองภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.88) โดยมีความพึงพอใจในด้านทักษะการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$ =4.00) รองลงมา ได้แก่ ทักษะตกแต่งภาพประกอบ $\overline{X}$ =3.90) และทักษะการวิเคราะห์และวางแผน ($\overline{X}$ =3.74) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพงศ์ ศิริสุขเจริญพร (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม พบว่า นักศึกษาพึงพอใจต่อการเรียนการสอนผ่านเว็บอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของนักการตลาด

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้เชิงการขายเพื่อพัฒนาทักษะนักการตลาด

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทักษะตกแต่งภาพประกอบ (Photo Editing)	3.90	0.76	มาก
2. ทักษะการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์ (Writing and Copywriting)	4.00	0.83	มาก
3. ทักษะการวิเคราะห์และวางแผน (Critical Thinking and Planning)	3.74	0.96	มาก
โดยรวม	**3.88**	**0.85**	**มาก**

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อระบบการเรียนรู้แบบสองภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.88) โดยมีความพึงพอใจในด้านทักษะการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$ =4.00) รองลงมา ได้แก่ ทักษะตกแต่งภาพประกอบ $\overline{X}$ =3.90) และทักษะการวิเคราะห์และวางแผน ($\overline{X}$ =3.74) สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพงศ์ ศิริสุขเจริญพร (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม พบว่า นักศึกษาพึงพอใจต่อการเรียนการสอนผ่านเว็บอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของนักการตลาด

เอกสารอ้างอิง

"ทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่การศึกษาไทยไม่ค่อยสอน", กรุงเทพฯ : The matter, 2562. "พนักงานขาย", นนทบุรี : The matter, 2562.

พรพงศ์ ศิริสุขเจริญพร. (2560). การพัฒนาการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานอุตสาหกรรม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 11(26), 24-30,.

เพ็ญศรี ศรีสวัสดิ์, กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ และกานดา พูนลาภทวี. (2558). การพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 6(1), 78-87, 2558.

สมใจ สืบเสาะ และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบสร้างสรรค์เชิงหรรษาบนเว็บเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสารวิทยบริการ*, 24(3), 181-194,.

"3 ทักษะ ที่นักการตลาดรุ่นใหม่ต้องมี," กรุงเทพฯ: marketeer.co.th, 2562.

"5 ทักษะที่จำเป็นในงาน Marketing," กรุงเทพฯ: JobsDB.co.th, 2562.

การพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน กรณีศึกษาสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

Developing Coaching skills to Enhance work Efficiency of Employees a Case Study of Corporate Asset and Facilities Management at Cpall Public Company Limited

พนิดา จันทร์มั่น[1]
บำรุง สาริบุตร[2]
นพวรรณ ศรีเกตุ[3]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ (1) ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน สายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร (2) ศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม โดยรูปแบบการประเมินผลการฝึกอบรมตามตามแนวคิดของ Kirkpatrick ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย การประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction Evaluation) การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) การประเมินผลที่ได้ (Result Evaluation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าคะแนนการประเมินการอบรมวัดจากหัวข้อประเมินการอบรมและประเมินวิทยากรในหน่วยที่ 1 และหน่วยที่ 2 ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมทั้งด้านเนื้อหาและระยะเวลาในการฝึกอบรม รูปแบบวิธีการฝึกอบรม ในด้านวิทยากร มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงกับหัวข้อที่บรรยาย มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย จัดลำดับเนื้อหาการบรรยายเข้าใจได้ง่ายและมีความต่อเนื่อง ตอบคำถามตรงประเด็นและเข้าใจง่าย

2. การประเมินผลการเรียนรู้ ผลการทดสอบก่อน-หลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.33

3. การประเมินพฤติกรรม เป็นการประเมินว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมและเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการนำเอาความรู้และเทคนิคที่ได้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ประเมินหลังจากผ่านการฝึกอบรมไป 90 วัน โดยการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดกับตัวผู้เข้าอบรม (หัวหน้างาน) และสัมภาษณ์กับพนักงาน พบว่าสามารถนำไปใช้งานจริงทั้งด้านการทำงานและชีวิตส่วนตัว

4. การประเมินผลที่ได้ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่เข้ารับการฝึกอบรม หลักจากผ่านการโค้ชไปแล้ว 90 วัน ทำการประเมินจากแบบสอบถามจำนวน 4 ด้าน คือ (1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) การวางแผนและการตัดสินใจ (3) ความสัมพันธ์ (4) ภาวะผู้นำ ผู้เข้าร่วมโครงการมีการปฏิบัติงานพนักงานพบว่าทุกด้านมีคะแนนเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปใช้งานจริงทั้งด้านการทำงานและด้านชีวิตส่วนตัว

คำสำคัญ : การโค้ช, ฝึกอบรม, ผลการปฏิบัติงาน

[1,2,3] นักศึกษาสาขาวิชาบริหารคนและกลยุทธ์องค์การ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Abstract

The objectives of this research were to (1) provide coaching skill development training for supervisors in the Corporate Asset and Facilities Management and (2) evaluate the performance of employees who were coached by these trained supervisors. The research methodology consisted of two steps – coaching skill development training for supervisors and performance evaluation for employees. Based on the Kirkpatrick Four-Level Training Evaluation Model, the research results were related to four aspects: Reaction evaluation, learning evaluation, Behavior evaluation, and Result evaluation,

The findings were as follow :

1. Reaction evaluation – The training evaluation scores in relation to the training topics and speaker in Unit 1 and Unit 2 suggested that the training participants were satisfied with the training in terms of content, duration, and format and they regarded that the speaker was equipped with knowledge, expertise, and experience which matched the training topics, utilized methods and techniques which made it easy to understand the messages conveyed, organized the training content in the way that it was easy to understand and coherent, and provided relevant and easy-to-understand responses.

2. Learning evaluation – Their average post-test scores showed a 33.33-percent increase from their average pre-test scores.

3. Behavior evaluation – The training participants showed behavioral changes in accordance with the set objectives; they applied knowledge and techniques they had learned from the training to their work. This evaluation was conducted 90 days after the training was completed, by interviewing the training participants (supervisors) and employees by means of open-ended questions. It revealed that the training content was applicable to their work and personal life.

4. Result evaluation – The appraisal of the performance of employees coached by the trained supervisors was conducted 90 days after the end of the training, using a questionnaire which consisted of four aspects: (1) Achievement-orientation, (2) Planning and decision-making, 3) Relationships, and (4) Leadership. It revealed that the employees obtained higher evaluation scores in all the aspects and the training content was applicable to their work and personal life.

Keyword: Coaching, Training, Performance

บทนำ

ร้านค้าสะดวกซื้อ (Convenience Store) กลุ่มแรกที่เกิดขึ้นในประเทศไทยคือ ร้านค้าที่เป็นธุรกิจครอบครัว ก่อนปรับรูปแบบตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมที่มีความต้องการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ธุรกิจค้าปลีกเติบโตขึ้นเป็นลำดับ จากการรวบรวมข้อมูล พบว่าในปี 2560 มีร้านสะดวกซื้อจำนวน 15,883 แห่ง ทั่วประเทศ เติบโตอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 (Biz &Marketing News.marketingoops.com, สืบค้นวันที่ 18 มีนาคม 2561) และมีแนวโน้มในระยะ 1-3 ปีข้างหน้าจะมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการขับเคลื่อนจากภาคการท่องเที่ยวและโครงการลงทุนต่าง ๆ การแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ทำให้ผู้ประกอบการต่างใช้กลยุทธ์ขยายสาขาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2560 บริษัทซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ทำการขยายร้านสาขา ครบ 10,000 สาขา และยังมีนโยบายการขยายขอบเขตไปภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วอีกทั้งวางพันธกิจเพื่อเติบโตอย่างยั่งยืน โดยใช้สโลแกนว่า "เชื่อใจ ใช้โค้ชชิ่ง อิงนวัตกรรม ขยันทำฉลาดคิด มีจิตสาธารณะ" ทำการพัฒนา 5 ด้านดังนี้ พัฒนาคนด้วยการโค้ชชิ่ง พัฒนาบรรยากาศของความเชื่อใจ พัฒนาตนให้ฉลาดคิดขยันทำพัฒนางานด้วยนวัตกรรม พัฒนาชุมชนด้วยจิตสาธารณะ โดยนิยามไว้ดังนี้ โค้ชชิ่ง คือ สร้างความเข้าใจร่วมกันในความสามารถที่มีไปสู่เป้าหมาย กระตุ้นเชิงบวกเพื่อดึงศักยภาพให้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง ส่งเสริมและสร้างโอกาสให้คิด ลงมือทำ และต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ เชื่อใจ คือ มีความปรารถนาดีและหวังดีในกันและกันสร้างบรรยากาศของความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ให้เกียรติและมีศรัทธาต่อกัน ฉลาดคิดขยันทำ คือ คิดและทำอย่างมีสติและปัญญา ทำเรื่องยากให้ง่ายด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพพร้อมปรับและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นทุกวันเพื่อสร้างสมดุลของชีวิตสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ กล้าคิด กล้าทำอย่างมุ่งมั่น กล้าพูด กล้าฟังอย่างตั้งใจ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้มีมูลค่าหรือคุณค่ามากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีจิตสาธารณะ คือ คิดด้วยความรอบคอบและรอบด้าน ลงมือทำอย่างมีจิตสำนึกคำนึงถึงประโยชน์ต่อประเทศชาติ ชุมชนสังคม และบริษัทและผู้บริหารยังให้ความสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คุณสุรพันธ์ ปุสสเด็ด ผู้ช่วยประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ได้กล่าวไว้ในงานเสวนา หัวข้อ"กลยุทธ์การดูแลคนเรือนแสน บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) (ผู้จัดการ 360 รายสัปดาห์ 2554) ได้กล่าวไว้ดังนี้ว่าการบริหารคนให้ธุรกิจของซีพี ออลล์ ก้าวมาได้ถึงวันนี้นั้นมาจากการดูแลคนและการพัฒนาคนไม่ใช่ต้นทุน (cost) แต่เป็นการลงทุนระยะยาว (long term investment)" โดยหลักการบริหารงานบุคคลข้อหนึ่งคือ การสร้างความผูกพันทางใจในระยะยาว สำหรับ ซีพี ออลล์ มีกรอบในการทำงานที่เรียกว่า "5-7-11" โดย 5 หลักการขององค์กร หรือ Principle ประกอบด้วย A-C-I-O-Tคือ Achieve การทำให้สำเร็จบรรลุผล Customer Oriented การพัฒนาคน Integrity ความซื่อสัตย์สุจริต Organization ต้องรักองค์กร และ Team Work การทำงานเป็นทีม

สายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร (Corporate Asset and Facilities Management : CAF-M) เป็นหนึ่งในสายงานของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีภารกิจในการก่อสร้างและตกแต่งร้าน 7-Eleven ได้ประกาศนโยบายโดยมุ่งเน้นการทำงานตามนโยบาย OUR WAY โดยปี 2560 - 2561 จะมุ่งเข้าสู่การพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพรายบุคคล จากที่กล่าวมาข้างต้น นโยบายบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) มีความมุ่งหวังพัฒนาบุคลากรโดยนำหลักการโค้ชเข้ามาใช้งาน ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูล พบว่า CAF-M ทำการโค้ชพนักงานทุกคนในสายงานโดยใช้โค้ชจากภายนอกองค์กร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานระดับผู้จัดการฝ่ายเพื่อทดแทนการโค้ชจากภายนอกองค์กร ลดค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างโค้ชจากภายนอกองค์กร โดยมุ่งเน้นด้านประสิทธิภาพการทำงาน สร้างความเข้าใจร่วมกันในความสามารถที่มีไปสู่เป้าหมาย กระตุ้นเชิงบวกเพื่อดึงศักยภาพให้แสดงออกในทางที่ถูกต้องส่งเสริมและสร้างโอกาสให้คิดลงมือทำ และต่อยอดอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน สายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร

2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน สายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร

1.1 กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้างาน คือ กลุ่มผู้เข้าอบรมพัฒนาทักษะการโค้ช เป็นหัวหน้างานระดับผู้จัดการฝ่าย จำนวน 12 คน และสมัครใจเข้าร่วมกระบวนการวิจัยหลังจบการอบรม จำนวน 5 คน

1.2 ขอบเขตระยะเวลา จัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน เดือนธันวาคม 2560

1.3 ด้านการศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย พนักงาน คือ กลุ่มพนักงานที่เข้าร่วมกระบวนการวิจัย คัดเลือกโดยใช้หลักเกณฑ์ เป็นพนักงานที่สังกัดในหน่วยงานเดียวกับกลุ่มเป้าหมายระดับหัวหน้างานที่สมัครใจเข้าร่วมกระบวนการวิจัย ในตำแหน่งวิศวกรผู้คุมงานก่อสร้าง จำนวน 15 คน

1.3.2 ขอบเขตระยะเวลาจัดการโค้ช ระหว่างเดือนมกราคม 2561- เดือนมีนาคม 2561 และเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน 2561 – เดือนมิถุนายน 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

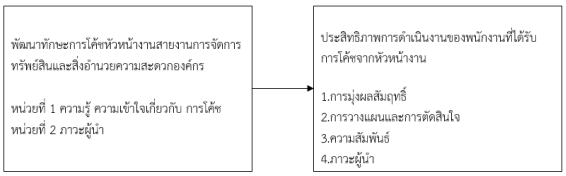
1. หัวหน้างานระดับผู้จัดการฝ่าย ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการโค้ช

2. พนักงานที่เข้าร่วมวิจัยมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

3. ทราบถึงความเหมาะสมของการนำวิธีการพัฒนาบุคลากรด้วยการโค้ชเข้ามาใช้ในบริบทของสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน

การฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมและขั้นตอนการประเมินส่วนประกอบของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินวิทยากรและขั้นตอนการประเมินแบบประเมินวิทยากรโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. ขั้นตอนการสร้างการวัดผลความรู้ก่อน-หลัง การอบรม

4. ขั้นตอนการอบรมพัฒนาทักษะการโค้ช

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม

ขั้นตอนการศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานและขั้นตอนการการประเมินแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

3. ขั้นตอนการวิจัยและเก็บข้อมูล

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนการวิจัยและเก็บข้อมูล

1. เมื่อเริ่มโครงการ สำหรับหัวหน้างานผู้วิจัยได้จัดฝึกอบรมทักษะการโค้ช สาธิตกระบวนการโค้ชพร้อมทั้งให้หัวหน้างานได้ฝึกทักษะการโค้ชในระหว่างการอบรม

2. เมื่อเริ่มโครงการ สำหรับพนักงาน ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินให้เพื่อนร่วมงานในทีมงานของพนักงานที่เข้าร่วมวิจัยจำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บังคับบัญชาจำนวน 2 คน หัวหน้างาน จำนวน 1คน เพื่อนร่วมงาน จำนวน 7 คน ทำแบบประเมิน

3. ระหว่างดำเนินโครงการ ผู้วิจัยจัดให้หัวหน้างานทำการโค้ชพนักงานจำนวน 8 สัปดาห์ และจัดให้มีการสนทนาระหว่างผู้วิจัยและหัวหน้างานสัปดาห์ละ 30 นาที / คน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เพื่อสอบถามถึงการโค้ชที่หัวหน้างานได้นำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะลักษณะการใช้คำถาม เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้แนะนำให้หัวหน้างานปรับปรุงทักษะการโค้ชได้ดียิ่งขึ้น

4. เมื่อจบโครงการ ส่วนของหัวหน้างานทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้างานที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างาน รวมถึงรูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมกับองค์กร ส่วนของพนักงาน ผู้วิจัยทำการส่งแบบประเมิน 360 องศา โดยใช้เพื่อนร่วมงานกลุ่มเดิม เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการวิจัย และทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพที่เกิดขึ้นกับพนักงาน รวมถึงรูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมกับองค์กร

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ทั้ง ค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มเป้าหมาย ก่อนและหลังการทดลอง รวมไปถึงการหาคะแนนพัฒนาการของประสิทธิภาพ (Relative Gain Score) ในการปฏิบัติงานของพนักงาน หลังจากการจบโครงการพนักงาน โดยใช้สูตร

$$RG = \frac{\bar{x}(\text{ครั้งที่}1) - \bar{x}(\text{ครั้งที่}2)}{\bar{x}(\text{ครั้งที่}1)} x^{100}$$

2. ด้านผลที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ด้านรูปแบบที่เหมาะสมกับองค์การ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. สรุปผล

ขั้นตอนที่ 1 ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน

1. ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมและขั้นตอนการประเมินส่วนประกอบของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทำการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรและการโค้ช ข้อมูลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ กำหนดส่วนประกอบโครงสร้างของหลักสูตร พิจารณาจากทิศทางขององค์การและความจำเป็นในการพัฒนาทักษะของบุคลากร เมื่อทำการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสร็จจำนวน 2 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ช หน่วยที่ 2 ภาวะผู้นำ

2. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินวิทยากรและขั้นตอนการประเมินแบบประเมินวิทยากรโดยผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบประเมินตามหลักการประเมินของ เคริกแพตทริค (Kirkpatrick ,1998, pp. 214-216) ซึ่งแบ่งประเภทของการประเมินผลหลักสูตรเป็น 4 ประเภท คือ (1) การประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction Evaluation) (2) การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) (3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) (4) การประเมินผลที่ได้ (Result Evaluation) ซึ่งในการประเมินวิทยากรในด้านการประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction Evaluation) เป็นการประเมินความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อโครงการฝึกอบรมว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกอย่างไรกับโครงการฝึกอบรม เช่น เห็นว่าหลักสูตร หรือเนื้อหาวิชาถูกต้องตรงกับที่ตนต้องการ และสนใจหรือไม่ ชอบวิธีการสอนแบบนี้หรือไม่

3. ขั้นตอนการสร้างการวัดผลความรู้ก่อน-หลัง การทำการสร้างแบบวัดประเมินความรู้ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ โดยทำการสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมกับเนื้อหาในหน่วยที่1 การประเมินนี้เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เช่น ข้อเท็จจริงและหลักการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เพียงใด การวัดการเรียนรู้มิได้รวมถึงการที่จะนำความรู้นี้ไปใช้งาน

4. ขั้นตอนการอบรมพัฒนาทักษะการโค้ช วิธีการอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน ได้นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาจัดอบรมให้หัวหน้างาน จำนวน 12 คน ระยะเวลาในการอบรม 2 วัน รวม16 ชั่วโม) คือ หน่วยที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ช อบรมวันที่ วันที่ 20 ธันวาคม 2560 และหน่วยที่ 2 ภาวะผู้นำ อบรมวันที่ 22 ธันวาคม 2560 โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในหน่วยนั้น ๆ มาให้ความรู้ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม

ขั้นตอนศึกษาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานและขั้นตอนการการประเมินแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานโดยผู้เชี่ยวชาญ 2) ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด 3) ขั้นตอนการวิจัยและเก็บข้อมูล 4) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานและขั้นตอนการการประเมินแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานของพนักงานโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

2) ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เป็นขั้นตอนการสร้างสอบถามผลที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างานและพนักงานและรูปแบบที่เหมาะสมในการโค้ชขององค์การโดยการใช้การสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

3) ขั้นตอนการวิจัยและเก็บข้อมูล

4) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล (4.1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (4.2) ด้านผลที่เกิดขึ้นกับหัวหน้างาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) (4.3) ด้านรูปแบบที่เหมาะสมกับองค์การ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเพื่อประสิทธิภาพการทำงาน : กรณีศึกษาสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างาน

สร้างหลักสูตร 2 หน่วยคือ หน่วยที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ช และหน่วยที่ 2 ภาวะผู้นำ

ผลการสร้างหลักสูตรสำหรับฝึกอบรม

หน่วยที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ช

แบ่งเนื้อหาวิชาได้ 2 ส่วนคือ (1) การโค้ชชิ่งและ (2) บทบาทและคุณสมบัติผู้นำ ดังนี้

1) การโค้ชชิ่ง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ ความหมายของการโค้ช บทบาทการโค้ช หัวใจการโค้ช (1.4) ศาสตร์การโค้ชต่างจากศาสตร์การพัฒนารูปแบบอื่นอย่างไร กรอบแนวคิดสำหรับโค้ช ประโยชน์ของการโค้ช และ สมรรถนะของการเป็นโค้ชที่ดี

2) บทบาทและคุณสมบัติผู้นำ ผู้นำรู้จักตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ ทักษะการเป็นโค้ช ทักษะการฟังอย่างตั้งใจทักษะการตั้งคำถามอย่างทรงพลัง ทักษะการสังเกต ทักษะการชื่นชม ทักษะการให้ข้อมูลป้อนกลับ ขั้นตอนการโค้ช การเปิดการสนทนา การนำเข้าสู่ประเด็น การอภิปรายและหาข้อสรุป การปิดการโค้ช การติดตามผล การให้ผู้รับการโค้ช สรุปเป้าหมายปฏิบัติ และการโค้ชด้วย Grow model

หน่วยที่ 2 ภาวะผู้นำ

แบ่งเนื้อหาวิชาได้ 2 ส่วนคือ (1) วิวัฒนาการของ CFA-M (CAF-M evolution) และ (2) ภาวะผู้นำ

ผลการฝึกอบรม

1. ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรม คะแนนสอบก่อนการอบรมอยู่ระหว่าง 30-40 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36 คะแนน และคะแนนสอบหลังการอบรมอยู่ระหว่าง 40-50 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48 คะแนน คะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 25.00-66.67 จากผลการสอบพบว่าหัวหน้างานมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาการอบรม โดยเปรียบเทียบจากคะแนนที่เพิ่มขึ้น

2. ผลการประเมินการฝึกอบรม หน่วยที่ 1 คะแนนเฉลี่ยรวม 4.73 หน่วยที่ 2 คะแนนเฉลี่ยรวม 4.70

3. ผลการประเมินวิทยากร หน่วยที่ 1 คะแนนเฉลี่ย 4.90 คะแนน หน่วยที่ 2 คะแนนเฉลี่ย 4.90 คะแนน

ผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่ได้รับการอบรม

ผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน (แบบประเมิน 360 องศา) ก่อนและหลังการเข้าร่วมวิจัย พบว่าก่อนเข้าร่วมวิจัยโดยรวมคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.65-3.78 พฤติกรรมพบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50-4.64 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 20.35-24.63 และรายด้าน 4 ส่วน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวางแผนและการตัดสินใจ ความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ ดังนี้

1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ก่อนเข้าร่วมวิจัย คะแนนเฉลี่ย 3.78 พฤติกรรม พบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.55 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 20.35

2) การวางแผนและการตัดสินใจ ก่อนเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ย 3.65 พฤติกรรมพบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.50 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 23.21

3) ความสัมพันธ์ ก่อนเข้าร่วมวิจัย คะแนนเฉลี่ย 3.73 พฤติกรรม พบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.59 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 23.10

4) ภาวะผู้นำ ก่อนเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ย 3.73 พฤติกรรมพบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.64 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 24.63

5.1.3 รูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมในบริบทขององค์กร

1) ในความเห็นของหัวหน้างาน หัวหน้างานมีความคิดเห็นถึงรูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมกับบริบทขององค์การคือการโค้ชโดยใช้หัวหน้างาน เพราะหัวหน้างานเข้าใจถึงตัวพนักงานมีความต้องการพัฒนาพนักงาน และยังสร้างความวางใจต่อกัน อีกทั้งหัวหน้างานยังไม่ได้พัฒนาตนเองด้านการโค้ช การตั้งคำถาม และการสร้างภาวะผู้นำ และยังสร้างความประทับต่อกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อทีมงาน

2) ในความเห็นของพนักงาน พนักงานมีความคิดเห็นเป็น 2 แนวทาง คือ 1) การโค้ชจากหัวหน้างาน เพราะเข้าใจกัน สร้างความผูกพันกันและกัน 2) การโค้ชจากบุคคลภายนอก เนื่องจากเห็นว่าหัวหน้างานไม่ใช้โค้ชอาชีพ อาจจะขาดเรื่องการติดตามผล การขยายผล และเรื่องการเปิดใจ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเพื่อประสิทธิภาพการทำงาน กรณีศึกษาสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) สามารถอภิปรายผลการประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของ Kirkpatrick (1998, หน้า 235) ทั้ง 4 ด้านประกอบด้วย การประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction Evaluation) การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) การประเมินผลที่ได้ (Result Evaluation) สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1) การประเมินผลจากปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction Evaluation) พบว่า คะแนนการประเมินการอบรมวัดจากหัวข้อประเมินการอบรมและประเมินวิทยากรในหน่วยที่ 1 และหน่วยที่ 2 ของผู้เข้าอบรม มีความพึงพอใจต่อการอบรมทั้งด้านเนื้อหาในการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม รูปแบบและวิธีการฝึกอบรม ในด้านวิทยากร มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงกับหัวข้อที่บรรยาย มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย จัดลำดับเนื้อหาการบรรยายเข้าใจได้ง่าย และมีความต่อเนื่อง ตอบคำถามตรงประเด็นและเข้าใจง่าย

2) การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) ผลการทดสอบก่อน-หลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.33

3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) เป็นการประเมินดูว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิม และเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการนำเอาความรู้และเทคนิคที่ได้จากการฝึกอบรมไป

ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ประเมินหลังจากผ่านการฝึกอบรมไป 90 วัน โดยการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดกับตัวผู้เข้าอบรม (หัวหน้างาน) และสัมภาษณ์กับพนักงาน สามารถนำไปใช้งานจริงทั้งด้านการทำงานและด้านชีวิตส่วนตัว โดยพบสมรรถนะของโค้ชในด้านการวางพื้นฐานการโค้ช ด้านสร้างความสัมพันธ์และด้านการอำนวยให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุมลา พรหมมา (2559) ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชของผู้นำทางการพยาบาล พบว่า ผู้นำทางการพยาบาลเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการบริหารงาน สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างจริงจังร่วมกับการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ส่งผลกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาผลการปฏิบัติงานของพยาบาล รวมถึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างทีมการพยาบาลขณะปฏิบัติงานดีขึ้น ทักษะการโค้ชที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สามารถดึงศักยภาพในตัวบุคคลทั้งของตัวโค้ชเอง และผู้ที่ได้รับการโค้ชออกมาได้จริง โดยทำให้บุคคลที่ได้รับการโค้ชนั้นคิดและค้นหาทางออกของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

4) การประเมินผลที่ได้ (Result Evaluation) โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานพนักงานที่ได้รับการโค้ชจากหัวหน้างานที่เข้ารับการฝึกอบรม หลักจากผ่านการโค้ชไปแล้ว 90 วัน ทำการประเมินจากแบบสอบถามจำนวน 4 ด้าน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวางแผนและการตัดสินใจ ความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ ผู้เข้าร่วมโครงการมีการปฏิบัติงานพนักงานพบว่าทุกด้านมีคะแนนเพิ่มขึ้นและสามารถนำไปใช้งานจริงทั้งด้านการทำงานและด้านชีวิตส่วนตัว

4.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ก่อนเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ย 3.78 พฤติกรรม พบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.55 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 20.35 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิกานต์ เบ้าวรรณ (2545) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการโค้ชรายบุคคลและแบบกลุ่ม โดยการใช้การชักจูงด้วยคำพูดและตัวแบบ พบว่าหลังการวิจัยนักยิมนาสติกลีลาที่ได้รับการโค้ชรายบุคคลมีความสามารถในการโยนบอลประกอบการเคลื่อนไหวร่างกายได้สูงขึ้นกว่านักยิมนาสติกลีลาที่ไม่ได้รับการโค้ช และนงนุช ดวงสร้อย (2550) ผลการโค้ชต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อจากการใส่คาสายสวนหลอดเลือดดำส่วนกลางในผู้ป่วยหนักศัลยกรรม พยาบาลที่ได้รับการโค้ช มีคะแนน การปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อจากการใส่คาสวยสวนหลอดดำผู้ป่วยหนักศัลยกรรม สูงกว่าก่อนได้รับการโค้ชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลการวิจัยของ บัณฑิตา วงค์งาม (2553) ผลของการโค้ชต่อการปฏิบัติของพยาบาลในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดขณะได้รับหัตถการที่คุกคามต่อร่างกาย ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการโค้ช สัดส่วนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของพยาบาลในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดขณะได้รับการเจาะเลือดและการดูดเสมหะในท่อหลอดลมคอ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการโค้ชทำให้พยาบาลมีทักษะการปฏิบัติในการตอบสนองต่อสื่อสัญญาณความเครียดของทารกเกิดก่อนกำหนดขณะได้รับการเจาะเลือดและการดูดเสมหะใน ท่อหลอดลมคอเพิ่มขึ้น และพนิดา จารย์อุปการะ (2557) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนในสังกัดสังมณฑลราชบุรี ผลการวิจัยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ชอยู่ในระดับมาก

4.2) การวางแผนและการตัดสินใจ ก่อนเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ย 3.65 พฤติกรรมพบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.50 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 23.21 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับพัชรพรรณ เก่งการเรือ (2560) ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการโค้ช ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.3) ความสัมพันธ์ ก่อนเข้าร่วมวิจัยคะแนนเฉลี่ย 3.73 พฤติกรรม พบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.59 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 23.10 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ นพดล เพิ่มสมบูรณ์ (2552) ปัจจัยด้านการสอนงาน และการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานขายรถยนต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการสอนงานที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขายรถยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การบอกเล่าและแสดงให้ดู การทดสอบ

ความรู้ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปปฏิบัติ การตรวจสอบติดตาม และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

4.3) ภาวะผู้นำ ก่อนเข้าร่วมวิจัย คะแนนเฉลี่ย 3.73 พฤติกรรมพบบ่อยครั้ง หลังเข้าร่วมวิจัย 4.64 พฤติกรรมพบเป็นประจำ พัฒนาการหลังจบการวิจัยมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ร้อยละ 24.63 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sandra (2005) ในด้านภาวะผู้นำ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องนวตกรรมการโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลนวตกรรมการโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง ต่อพัฒนาภาวะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า การโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง สามารถใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำและความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

5) รูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมในบริบทขององค์กร

5.1) ในความเห็นของหัวหน้างาน หัวหน้างานมีความคิดเห็นถึงรูปแบบการโค้ชที่เหมาะสมกับบริบทขององค์การคือการโค้ชโดยใช้หัวหน้างาน เพราะหัวหน้างานเข้าใจถึงตัวพนักงานมีความต้องการพัฒนาพนักงาน และยังสร้างความวางใจต่อกัน อีกทั้งหัวหน้างานยังไม่ได้พัฒนาตนเองด้านการโค้ช การตั้งคำถาม และการสร้างภาวะผู้นำและยังสร้างความประทับต่อกัน ส่งผลต่อความผูกพันธ์ต่อทีมงาน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสุมลา พรหมมา (2559) ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชของผู้นำทางการพยาบาล พบว่า ผู้นำทางการพยาบาลเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการบริหารงาน สามารภนำไปปรับใช้ได้อย่างจริงจังร่วมกับการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง ส่งผลกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาผลการปฏิบัติงานของพยาบาล รวมถึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างทีมการพยาบาลขณะปฏิบัติงานดีขึ้น ทักษะการโค้ชที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สามารถดึงศักยภาพในตัวบุคคลทั้งของตัวโค้ชเอง และผู้ที่ได้รับการโค้ชออกมาได้จริง โดยทำให้บุคคลที่ได้รับการโค้ชนั้นคิดและค้นหาทางออกของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Medland (2009) ความสำเร็จที่ใช้การโค้ชเป็นกลยุทธ์ สำหรับการพัฒนาสมรรถนะและผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร พบว่าผลการโค้ชอย่างเป็นทางการเพื่อเสริมสร้างทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้ผู้บริหารใหม่ก้าวเข้าสู่บทบาทของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตการทำงานและสรุปว่าการโค้ชเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับองค์กรในการพัฒนาผู้บริหารได้เป็นอย่างดี และ Ladyshewsky (2010) วิจัยเรื่อง ผู้จัดการในบทบาทโค้ชซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาองค์การใช้ ผลการวิจัยพบว่าการโค้ชเป็นทักษะสำคัญที่ผู้จัดการต้องมีและต้องทำความเข้าใจในกระบวนการการโค้ช การที่ผู้จัดการจะทำบทบาทโค้ชด้วยนั้นเป็น หน้าที่ที่มีความซับซ้อนและเป็นสาเหตุที่ผู้จัดการส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จในบทบาทเช่นนี้ทำให้พนักงานสูญเสียความผูกพันและแรงจูงใจ และพบปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างความสัมพันธ์แบบหัวหน้างานที่เป็นโค้ชกับพนักงาน เช่น ความไว้วางใจ, ค่านิยมร่วม, ความเอื้อเฟื้อมีเมตตาจะนำไปสู่ความสัมพันธ์แบบโค้ชที่ประสบความสำเร็จ

5.2) ในความเห็นของพนักงาน พนักงานมีความคิดเห็นเป็น 2 แนวทางคือ 1) การโค้ชจากหัวหน้างาน เพราะเข้าใจกัน สร้างความผูกพันกันและกัน 2) การโค้ชจากบุคคลภายนอก เนื่องจากเห็นว่าหัวหน้างานไม่ใช้โค้ชอาชีพ อาจจะขาดเรื่องการติดตามผล การขยายผล และเรื่องการเปิดใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทธาทิพย์ เหลืองบูรณวัตร (2556) การศึกษาผลการโค้ชโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อเพิ่มความผูกพันต่อองค์การของพนักงานในองค์การเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่าหลังจากหัวหน้างานใช้การโค้ชโดยใช้สมองเป็นฐานแล้ว ระดับความผูกพันของพนักงานโดยรวมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเพื่อประสิทธิภาพการทำงาน : กรณีศึกษาสายงานการจัดการทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวกองค์กร บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ผู้วิจัยได้สรุปความคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.การพัฒนาหลักสูตรสำหรับพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานเป็นแนวนโยบายที่ดีต่อสายงานและองค์การ สามารถพัฒนาทักษะของหัวหน้างานให้สอดคล้องกับนโยบายการทำงาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำหลักสูตรไป

ปรับปรุงให้สอดคล้องกับทิศทางนโยบายของสายงานต่าง ๆ ขององค์การ

2.การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการการพัฒนาหลักสูตรและการอบรมเป็นผู้สร้างหลักสูตร ตลอดจนจัดการอบรมขึ้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการของสายงานนั้น ๆ ขององค์การ ซึ่งควรให้บุคลากรในสายงานมีบทบาทตัดสินใจเรื่องเนื้อหาของการอบรมร่วมกับหน่วยงานที่พัฒนาหลักสูตร

3.หลังจากการจัดฝึกอบรมแล้ว ผู้จัดการควรติดตามผลการอบรมในระยะ 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมจากสถานการณ์จริง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.การพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับหัวหน้างานหรือพนักงานในองค์กร เมื่อพนักงานในองค์กรต้องการโค้ชสามารถนัดเวลาเข้าทำการโค้ชได้ ไม่ต้องรอ และสามารถลดค่าใช้งานในการจัดจ้างโค้ชหรือบุคลากรจากนอกองค์กรได้

เอกสารอ้างอิง

ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์ . (2554). *กลยุทธ์การดูแลคนเรือนแสน บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน).* สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2561, จากผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์ . (2554). กลยุทธ์การดูแลคนเรือนแสน บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน). สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2561, จาก http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx

Kirkpatrick, D.L.. (1998). Evaluating Training Programs. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

สุมลา พรหมมา. (2559). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชของผู้นำทางการพยาบาล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์).

ศศิกานต์ เบ้าวรรณ. (2545). *ผลการโค้ชรายบุคคล โดยการใช้การชักจูงด้วยคำพูดและตัวแบบ ที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความสามารถในการโยนบอลประกอบกสรเคลื่อนไหวร่างกายของนักยิมนาสติกลีลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

นงนุช ดวงสร้อย. (2550). *ผลการโค้ชต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อมจากการใส่คาสายสวนหลอดเลือดดำส่วนกลางในผู้ป่วยหนักศัลยกรรม*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

พนิดา จารย์อุปการะ. (2557). *รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนในสังกัดสังมณฑลราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

พัชรพรรณ เก่งการเรือ. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการโค้ช เรื่องจำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* . (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).

นพดล เพิ่มสมบูรณ์. (2552). *ปัจจัยด้านการสอนงาน และการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานขายรถยนต์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. (วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี).

สุทธาทิพย์ เหลืองบูรณวัตร. (2556). การศึกษาผลการโค้ชโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อเพิ่มความผูกพันต่อองค์การของพนักงานในองค์การเทคโนโลยีสารสนเทศ. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์).

Medland , Michael and Vitale. (2009). Management of Classrooms. The United States of America: CBS College Publishing.

Ladyshewsky, R. K. (2010). The Manager as Coach as a Driver of Organizational Development. Leadership & Organization Development Journal. Vol. 31 No. 4, 292-3

ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Organizational Culture Factors Affecting the Effectiveness of Personnel Administrationin Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 23

ธนาพนธ์ ตาขัน[1]
สุรัตน์ ดวงชาทม[2]
วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 351 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_8) ด้านภาวะผู้นำ (X_7) ด้านเน้นบทบาทของบุคคล (X_1) และด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน (X_4) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือด้าน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ (X_5)

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 0.829 + 0.194\ X_8 + 0.197\ X_7 + 0.192\ X_1 + 0.141\ X4 + 0.090\ X_5$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = 0.234\ Z_{X8} + 0.234\ Z_{X7} + 0.213\ Z_{X1} + 0.152\ Z_{X4} + 0.105\ Z_{X5}$$

[1]นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2]อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3]อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5. แนวทางการพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน เสนอแนะไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านเน้นบทบาทของบุคคล ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน และด้าน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ

คำสำคัญ : ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ, ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคล

Abstract

The purposes of this research are study rating of the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school in the Secondary Educational Service Area Office 23 to compare the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school according to comments of school director, personnel administration supervisor, and teachers, classified by status of position maintenance, school size, and operation experience, study relationship of the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school, study predictive power of the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school and to find an approach to the development of the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school.The representative samples are as following school director, personnel administration supervisor, and teachers, in the Secondary Educational Service Area Office 23 in the academic year of 2561. There are 351 people, classified by group of school director with 45 people, personnel administration supervisor with 45 people, and teachers with 261 people. The research instruments and data collection are questionnaire about the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school. Statistic in this research used as following, average, standard deviation, F-test, One-way analysis of variance (One way ANOVA), Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression analysis.

The research result finds that

1. The organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school at overview and each aspect found that at a much level.

2. Personnel administration effectiveness at school at overview and each aspect found that at a much level.

3. The organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school according to comments of school director, personnel administration supervisor, and teachers, classified by status of position maintenance, school size, and operation experience at overview, there were difference at the .01 level of significance.

4. Personnel administration effectiveness at school according to comments of school director, personnel administration supervisor, and teachers, classified by status of position maintenance, school size, and operation experience at overview, there were difference at the .01 level of significance.

5. The organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school at overview found that there were positive relationships at it's quite high level at the .01 level of significance.

6. The organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school with 5 aspects, be able to predictive an personnel administration effectiveness at school by the .01 level of significance, with 4 aspects as following, relationships aspect between person (X8), leaderships aspect (X_7), to focus on role of person aspect (X_1), and mission success (X_4), and at the .05 level of significance, with 1 aspect as following, the rules (X_5),

The equation could be summarized in raw scores as follows;

$$Y' = 0.829 + 0.194\ X_8 + 0.197\ X_7 + 0.192\ X1 + 0.141\ X_4 + 0.090\ X_5$$

And the predictive equation standardized scores was

$$Z' = 0.234\ Z_{X8} + 0.234\ Z_{X7} + 0.213\ Z_{X1} + 0.152\ Z_{X4} + 0.105\ Z_{X5}$$

7. An approach to the development of the organizational culture factors that have an affect on personnel administration effectiveness at school, to recommend with 5 aspects include relationships aspect between person, leaderships aspect, to focus on role of person aspect, mission success, and the rules.

Keywords: Organizational Culture Factors, Personnel Administration Effectiveness

บทนำ

วัฒนธรรมองค์การมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ วัฒนธรรมองค์การเป็นฐานการคิดและกรอบการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและการทำงานของบุคลากรในองค์การ เป็นตัวเชื่อมและยึดโยงความเป็นองค์การให้เป็นหนึ่งเดียวคือ ความเป็นองค์การตามวัตถุประสงค์ขององค์การและวัฒนธรรมเป็นความเชื่อและค่านิยมที่กำกับการคิด การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมของคนในองค์การ ดังนั้นองค์การจะเป็นแบบไหนอยู่ที่วัฒนธรรมองค์การของคนในองค์การนั้นๆ ที่สำคัญวัฒนธรรมโดยทั่วไปค่อนข้างจะมีความมั่นคงถาวรเปลี่ยนแปลงยากแต่เปลี่ยนแปลงได้ Gorton, Alston, & Snowden (2007, อ้างถึงในสมาน อัศวภูมิ, 2553, หน้า 100)

ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคล เป็นผลสำเร็จของการบริหารงานบุคคล ที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการบริหารบุคคลบรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่สำคัญและมีความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำกลยุทธ์ทางการบริหารมาปรับใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้บริบทสถานศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์การ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2560, หน้า 316)

จากเหตุผลที่กล่าวมาวัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาร่วมทั้งมีผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาของการบริหารงานบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แล้วพบปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอนอยู่ในระดับใด

2. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอนอยู่ในระดับใด

3. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

6. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนด้านใดบ้างที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอน

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอน

2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน

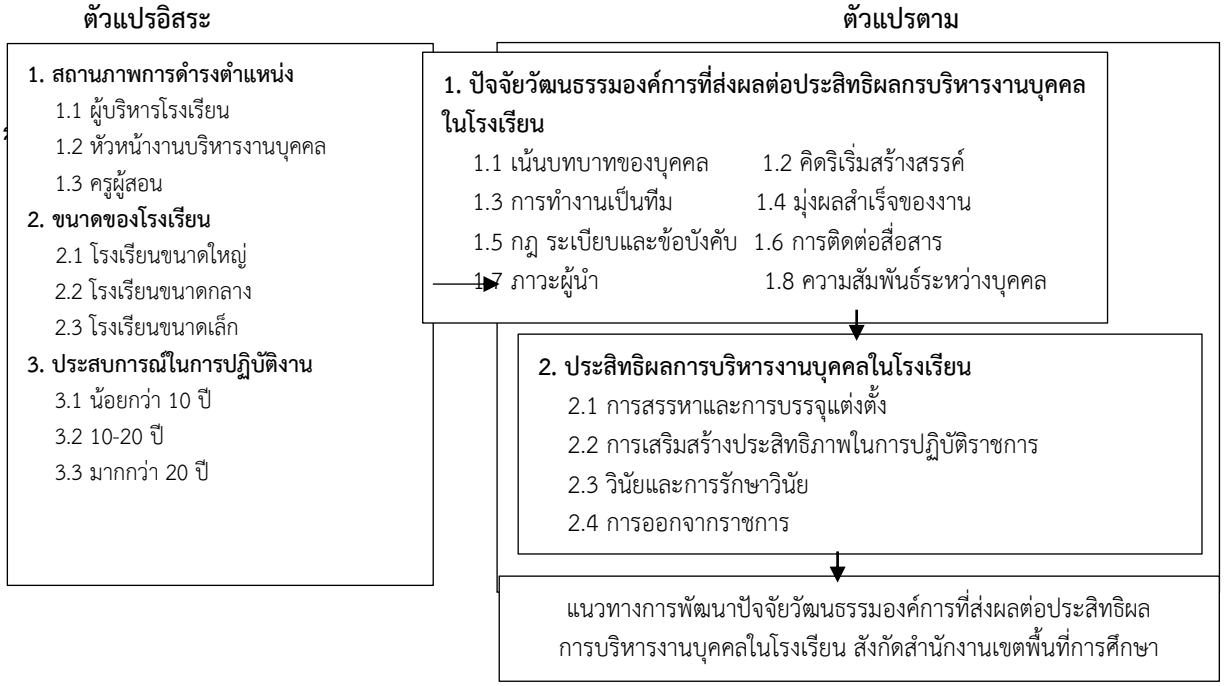
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน

6. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน

7. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 97 คน หัวหน้างานบริหารงานบุคคล จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,143 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ในปีการศึกษา 2561 รวมจำนวน 2,285 คน จากทั้งหมด 45 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ในปีการศึกษา 2561 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน

หัวหน้างานบริหารงานบุคคล จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 261 คน จากโรงเรียน 45 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลทางการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 351 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 351 ฉบับ

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบเอฟ (F - test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_8) ด้านภาวะผู้นำ (X_7) ด้านเน้นบทบาทของบุคคล (X_1) และ ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน (X_4) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือด้าน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ (X_5)

สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 0.829 + 0.194X_8 + 0.197\ X_7 + 0.192\ X_1 + 0.141\ X_4 + 0.090\ X_5$$

และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = 0.234\ Z_{X8} + 0.234\ Z_{X7} + 0.213\ Z_{X1} + 0.152\ Z_{X4} + 0.105\ Z_{X5}$$

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน เสนอแนะไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านเน้นบทบาทของบุคคล
ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน และด้าน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน ด้าน กฎ ระเบียบและข้อบังคับ และด้านการทำงานเป็นทีม อาจเป็น

เพราะว่า ผู้บริหารและครู มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาผลงาน มุ่งเน้นผลสำเร็จของการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับฉัตรวิมล เข็มพันธ์ (2560, บทคัดย่อ) พบว่า วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติงานเชิงรุกและมุ่งมั่นเอาจริงเอาจัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการออกจากราชการ ด้านวินัยและการรักษาวินัยและด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีกฎระเบียบในการปฏิบัติเกี่ยวกับการออกจากราชการที่ชัดเจน ผู้บังคับบัญชามีการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการในกรณีต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ ชนมณี ศิลานุกิจ (2559 , บทคัดย่อ) พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน พบว่า

3.1 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 7 ด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน พิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าหัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในความเชี่ยวชาญของบุคลากรเฉพาะตำแหน่ง ให้อิสระในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารคำนึงถึงผลกระทบที่จะมีต่อบุคลากร สอดคล้องกับ ปิยะดา น้อยอามาตย์ (2559, หน้า 126) พบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ด้าน พิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นองค์การที่มีจำนวนบุคลากร ส่งผลให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมองค์การแต่จะมีวัฒนธรรมหนึ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ในการเป็นองค์การนั้นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียนและการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน สอดคล้องกับ จีรวัฒน์ ฟ้ากระจ่าง (2554, หน้า 96) พบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายคู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3.3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน พิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า มีประสบการณ์ มีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่เป็นบทบาทสำคัญในการวางรากฐานของค่านิยมในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ทองคำ วรสาร (สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2562) ได้เสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ทำงานมานานย่อมมีประสบการณ์ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า เพราะเมื่อมีประสบการณ์มากก็ย่อมผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่มากกว่า

4. ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน พบว่า

4.1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานบริหารงานบุคคลมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานบริหารงานบุคคลเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติงานและการบริหารงานบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ วิบูรณ์ สิงห์คราม (2553, บทคัดย่อ) พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสูงกว่า ครูผู้สอน

4.2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน พิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ที่มีความพร้อมกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงส่งผลให้สามารถบริหารงานบุคคลได้อย่างมี สอดคล้องกับ บัญญัติ เผื่อนสีเมือง (2553, บทคัดย่อ) พบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ตามขนาดโรงเรียน พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า
10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่ามีความชำนาญ ในการบริหารงานบุคคล เพราะมีประสบการณ์ในการบริหาร การใช้ทักษะหรือเทคนิคในการโน้มน้าวบุคลากรให้ปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับ ชนมณี ศิลานุกิจ (2559, บทคัดย่อ) พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนโดยรวม (Xt) กับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน (Yt) โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารงานบุคคลและครูผู้สอน มีความเข้าใจและมีความคิดเห็นว่าปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลและประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับปิยะดา น้อยอามาตย์ (2559, บทคัดย่อ) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 8 ด้าน พบว่ามีจำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน

4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X8) ด้านภาวะผู้นำ (X7) ด้านเน้นบทบาทของบุคคล (X1) และ ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน (X4) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือด้าน กฎระเบียบและข้อบังคับ (X5)

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนได้ มีทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านเน้นบทบาทของบุคคล ด้านมุ่งผลสำเร็จของงาน และด้าน กฎระเบียบและข้อบังคับ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและมีการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิผลต้องอาศัยหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้นำและส่งเสริมให้บุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในทุกๆ ด้าน ผู้บริหารยึดหลักการปฏิบัติตามตำแหน่งหน้าที่ เน้นบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรตามความสามารถ การปฏิบัติงานหรือการบริหารงานของผู้บริหารมีความชัดเจนในเป้าหมายมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ โดยมีกฎ ระเบียบที่ค่อยเป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมความถูกต้องตามหลักการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ ฉัตรวิมล เข็มพันธ์ (2560, บทคัดย่อ) พบว่า วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กรแบบเน้นผู้นำ (X_1) และวัฒนธรรมองค์กรแบบเครือญาติ (X_3) ตามลำดับ โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 35.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.377

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดตามลำดับ จำนวน 5 ด้าน ควรมีการส่งเสริมปัจจัยวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเพื่อส่งผลถึงประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน

1.2 ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในการบริหารงานควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมทักษะการพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และเขตอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.

จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2558). *การบริหารจัดการทางการศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรวิมล เข็มพันธ์. (2560). *วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.

ชนิดา จิตตรุทธะ. (2560). *วัฒนธรรมองค์การปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนมณี ศิลานุกิจ. (2559). *ประสิทธิผลการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีบัณฑิต ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บัญญัติ เผื่อนสีเมือง. (2553). *ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปิยะดา น้อยอามาตย์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

วิจารณ์ พานิช. (2552). *ผู้บริหารองค์กรอัจฉริยะฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

สมาน อัศวภูมิ. (2553). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

การพัฒนารูปแบบการจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร
Development of marketing management model of peanut community.in Mukdahan province

ทิวากร เหล่าลือชา[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง ในเขตพื้นที่ในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 4 ชุมชน โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม และพัฒนา (Research and Development)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บริบททางการตลาดถั่วลิสงของจังหวัดมุกดาหารมีเกษตรกรผู้ปลูกถั่วในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 106 หลังคาเรือน ซึ่งพบว่าปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงนั้น จะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ต้นทุนในการเช่าเครื่องสูบน้ำ สภาพอากาศที่ไม่เหมาะสำหรับการปลูกจึงปลูกได้เพียงหน้าแล้งกับหน้าฝน ขาดพันธุ์ถั่วลิสงเนื่องจากพันธุ์ที่ปลูกในปัจจุบันนั้นเป็นพันธุ์ที่เพาะเมล็ดเองเมื่อนานไปผลผลิตจะไม่ได้ผลดี ขาดพื้นที่ในการปลูก โรคพืช เช่น เสี้ยนดิน เพลี้ยไฟ เชื้อรา โรครากเน่า เป็นต้น แมลงและสัตว์รบกวน วัชพืช ต้นทุนในการใช้ยาฆ่าแมลง ขาดเครื่องปลิดเมล็ดถั่วลิสง ขาดความรู้ในการทำเกษตรกรรมถั่วลิสงปัญหาการขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ ปัญหาด้านเงินทุน ปัญหาคุณภาพของถั่วลิสงและความรู้ในการตลาดถั่วลิสง

2. บริบทชุมชนด้านเกษตรกรรมถั่วลิสง ในจังหวัดมุกดาหาร บริบทชุมชนด้านการเกษตรกรรมถั่วลิสงตำบลนาสีนวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารในภาพรวม พบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในตำบลนาสีนวนนั้นสามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบอาชีพทำเกษตรกรรมการปลูกถั่วลิสงมีจำนวน 4 ชุมชน มีเกษตรกรผู้ปลูกถั่วในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 106 หลังคาเรือน ซึ่งพบว่าปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงนั้นจะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม ต้นทุนในการเช่าเครื่องสูบน้ำ สภาพอากาศที่ไม่เหมาะสำหรับการปลูกจึงปลูกได้เพียงหน้าแล้งกับหน้าฝน ขาดพันธุ์ถั่วลิสงเนื่องจากพันธุ์ที่ปลูกในปัจจุบันนั้นเป็นพันธุ์ที่เพาะเมล็ดเองเมื่อนานไปผลผลิตจะไม่ได้ผลดี ขาดพื้นที่ในการปลูก โรคพืช เช่น เสี้ยนดิน เพลี้ยไฟ เชื้อรา โรครากเน่า เป็นต้น แมลงและสัตว์รบกวน วัชพืช ต้นทุนในการใช้ยาฆ่าแมลง ขาดเครื่องปลิดเมล็ดถั่วลิสง ขาดความรู้ในการทำเกษตรกรรมถั่วลิสงปัญหาการขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ ปัญหาด้านเงินทุน ปัญหาคุณภาพของถั่วลิสง และความรู้ในการตลาดถั่วลิสง

3. การจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร มีการดำเนินสรุปได้ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ ได้ประชุมบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกัน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันโดยเชิญนักวิชาการ และเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง ขั้นตอนที่ 3 การจัดการให้เป็นระบบ ได้รวบรวมความรู้จากเอกสารงานวิชาการต่าง ๆ ในเรื่องของแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการความรู้ทางการตลาด ขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ได้ประมวลและกลั่นกรองความรู้ที่ได้จากแนวคิดทฤษฎีการจัดการความรู้ทางการตลาดถั่วลิสง และจากการจัดเวทีชุมชนเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อพัฒนาการจัดการความรู้การตลาดจากเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง ที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตรโดยมีเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 5 การเข้าถึงความรู้ ได้จัดทำสื่อในรูปแบบ แผ่นป้าย วีดีทัศน์ หนังสือ และสื่อออนไลน์ และขั้นตอนที่ 6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอองค์ความรู้เรื่องหลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตร มีองค์ประกอบการดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) 2) ลักษณะทางกายภาพ (Physical) 3) ผลิตภาพ

[1] ครูเชี่ยวชาญ หน่วยงานที่สังกัด วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

(Productivity)4) กระบวนการ (Process) 5) การมีส่วนร่วม (Participation) 6) การปฏิบัติ (Practice) และ 7) การเสนอ (Presentation)

4. การพัฒนารูปแบบการจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร มีผลดังนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน จำนวน 130 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 45 ปี มีสถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ในการเข้าฝึกอบรมครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำไปพัฒนางานอาชีพที่ทำอยู่ และหลังการฝึกอบรมจะนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปใช้พัฒนางานและประยุกต์ใช้กับงานที่ทำอยู่ได้ดีขึ้น และความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรม และ การฝึกอบรมมีอุปกรณ์ฝึกอบรมเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม รองลงมา คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่ฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง ควรมีการรวมกลุ่มกันในการนำเสนอผลผลิตโดยการสร้างตราหรือสัญลักษณ์ที่สามารถจดจำได้ง่ายการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค หรือนำผลผลิตไปร่วมงานแสดงสินค้า และควรมีการจัดทำวิจัยครั้งต่อไปในเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานชุมชนธุรกิจถั่วลิสง และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสินค้าถั่วลิสงในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การจัดการตลาดถั่วลิสง

Abstract

This study has a purpose: Purposive sampling. The researcher selected peanut growers group in Mukdahan province. There were 4 communities in Mukdahan province using participatory research.

1.The peanut marketing context of Mukdahan province has a total of 106 farmers in the area. The problem of water shortage for agriculture. Cost of renting a pump The weather is not suitable for planting, so it can only grow dry with rain. Peanut varieties are not grown because of the current variety. Lack of space to plant diseases. For example, burrows, thrips, fungi, root rot, etc. Insects and pests Weeds Insecticide costs Peanut kernel Lack of knowledge in peanut farming, shipping problems to buyers. Capital problems Peanut quality problems and knowledge in peanut marketing.

2. Community context in peanut farming. In Mukdahan Province The context of the peanut farming community in Na Chuan sub-district, Mueang district, Mukdahan province showed that the agricultural workers in Na Ban Nuan There are 2 groups, the first group is farming. There are 4 farmers in peanut growing. There are 106 farmers in the area. It was found that the problem of peanut growers. The problem of water shortage to use in agriculture. Cost of renting a pump The weather is not suitable for planting, so it can only grow dry with rain. Peanut varieties are not grown because of the current variety. Lack of space to plant diseases. For example, burrows, thrips, fungi, root rot, etc. Insects and pests Weeds Insecticide costs Peanut kernel Lack of knowledge in peanut farming, shipping problems to buyers. Capital problems Peanut quality problems And knowledge in peanut marketing.

3. Marketing Management of Peanut Community in Mukdahan Province Step 1: Identify Knowledge Meet the staff and related agencies. Step 2: Create and seek knowledge. There is a meeting to exchange the learning by inviting scholars. And peanut growers. Step 3, System Management Collected knowledge from various academic papers on the theory of marketing knowledge management. Step 4. Processing and modifying knowledge. The knowledge and knowledge gained from the knowledge management theory of peanut marketing. And from the community forum, the exchange of learning to develop marketing knowledge management from peanut growers. Classified as a category Then it is a training course. The agricultural marketing knowledge management curriculum is aimed at step 5. The media in the form of banners, videos and books online. And step 6. Sharing learning. Presenting knowledge about agricultural marketing marketing knowledge management curriculum. The compoment 7Ps : 1) Planning 2) Physical 3) Productivity 4) Process 5) Participation 6) Practice and 7) Presentation

4. The development of the marketing management model of the peanut community in Mukdahan province resulted in the following: 130 trainees were mostly female. More than 45 years old. High School Graduation The average monthly income is less than 5,000 Baht. To develop a career that is. And after the training, the knowledge that is trained to develop and apply to work better. Overall, the average and standard deviation of the participants' satisfaction with training were at a high level. It was found that most of the trainees received knowledge about training and training, had enough training equipment, and the number of trainees was lower than that of trainees. Practice in training.Peanut Growers Recommendations It should be integrated in product presentation by creating a brand or a symbol that can be easily recognized. Improving the quality of the product to meet the needs of consumers. Or bring the product to the trade show. Research should be conducted in the future. Knowledge Management to Build a

Peanut Community Business Supply Chain The development of marketing learning management model of peanut community in Mukdahan province. To develop effective peanut product management system in the community.

Keyword : Peanut Marketing.

บทนำ

นโยบายรัฐบาลปี 2544 ได้จัดทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP (One Tambon One Product) โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local to Global) พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity) และการสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาสินค้าโดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการ (Knowledge Management) เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเตอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,2556, หน้า 201) ภาคการเกษตรจัดหาอาหารถือว่าเป็นอาชีพหลักของประชากรภายในชาติและส่งเป็นสินค้าออก ทำเงินตราต่างประเทศเป็นมูลค่าปีละหลายหมื่นล้านบาทโดยการผลิตทางเกษตรโดยเฉพาะทางสาขาพืชมีวิวัฒนาการการปลูกพืชเศรษฐกิจอย่างเดียวมาเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจหลาย ๆ อย่างการเพิ่มผลิตผลรวมเกษตรได้มาจากการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเป็นส่วนใหญ่การเพิ่มผลิตผลต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรในอนาคตปัจจัยที่สำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจจำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ใช้ในการเพาะปลูกมีการขยายการชลประทานให้ได้ประโยชน์ต่อพื้นที่ดินให้มากขึ้นมีการใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับสูงขึ้นทั้งมีการขยายสินเชื่อการเกษตรและการพัฒนาการส่งเสริมการผลิตและการตลาดพืชผลการเกษตรซึ่งความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ประชากรมีรายได้ต่อหัวสูงขึ้น และมีการพัฒนาสังคมแบบสังคมเมืองมากขึ้นการทำการเกษตรถือว่าเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย หากเราสามารถพัฒนาเป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้ถือว่าเป็นสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรและสนับสนุนการจัดทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP (One Tambon One Product) โดยเฉพาะการปลูกพืชที่เป็นธัญพืช เช่น พืชตะกูลถั่ว พืชน้ำตาล และพืชหัวที่ให้แป้ง สามารถนำมาแปรรูปเป็นอาหารและของฝากให้กับผู้บริโภคแต่ยังประสบปัญหาในการจัดการความรู้ทางการตลาดของเกษตรกรจึงไม่สามารถทำให้นโยบายดังกล่าวข้างต้นบรรลุผลสำเร็จได้ (กรมพัฒนาชุมชน,2559, หน้า 132) การจัดการความรู้ทางการตลาดมาใช้มาใช้ในในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อให้เกิดจากการมีผลิตภัณฑ์ใหม่หรือมีการบริการที่ดีเยี่ยมมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและมีประสิทธิภาพและที่สำคัญมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้าที่จงรักภักดีต่อผลิตภัณฑ์ โดยการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ชุมชนมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

ดังนั้นการพัฒนาการจัดการทางการตลาดถั่วลิสงของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบกำจัดความรู้ทางการตลาดถั่วลิสงเดิมที่ไม่ใช้แล้วออกไปและแสวงหาความรู้ทางการตลาดถั่วลิสงที่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ได้อย่างยั่งยืน

จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเชื่อมโยงไปสู่ประเทศเวียดนาม และจีน เชื่อมโยงด้านการขนส่งสินค้าและบริการภาคการท่องเที่ยว ซึ่งสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร คือ ข้าว ยางพารา อ้อย และถั่วลิสง ในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารมีทิศทางขยายตัวที่แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวในทิศทางบวก ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นตามราคาพืชผลการเกษตรโดยโครงสร้างภาคการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขา

เกษตรมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย โรงงานมันสำปะหลังและยางพาราพืชสวนอื่น ๆ เช่น มะขาม มะม่วง ถั่วลิสงและพืชผักต่างๆ (สำนักงานคลังจังหวัดมุกดาหาร, 2559, หน้า 21) ซึ่งสถานการณ์ถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารมีแนวโน้มในการปลูกลดลงในขณะที่ความต้องการถั่วลิสงในตลาดมีมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ผลิตในจังหวัดมุกดาหารที่ต้องใช้ถั่วลิสงเป็นองค์ประกอบในการผลิตสินค้าต้องสั่งซื้อถั่วลิสงจากพื้นที่อื่น ส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น ชุมชนที่มีการปลูกถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารจำนวนมากมีจำนวน 4 ชมชน โดยมีประชากรในพื้นที่ จำนวน 7,283 คนอาชีพหลัก ทำนา ทำไร่ ทำประมงน้ำจืด โดยอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้คนในชุมชน คือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การปลูกถั่วลิสง การปลูกข้าวโพด และการปลูกยางพารา (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย,2556, หน้า 34) ซึ่งในตำบลนาสีนวนมีเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงส่วนมากอยู่ในพื้นที่ติดชายฝั่งแม่น้ำโขง สืบเนื่องมาจากการต้องพึ่งแหล่งน้ำในการปลูกถั่วลิสง ส่วนในพื้นที่ๆไม่ติดชายฝั่งแม่น้ำโขงจะมีการปลูกถั่วลิสงจำนวนน้อยราย เนื่องจากต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดหาน้ำ โดยการปลูกถั่วลิสงในพื้นที่ตำบลหนองแวงนั้นจะใช้พื้นที่นาเป็นที่เพาะปลูก ดังนั้นจึงจะสามารถปลูกได้เพียงช่วงเวลาหลังเก็บเกี่ยวเท่านั้น โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกจะเป็นพันธุ์พื้นเมือง ในด้านการตลาดของถั่วลิสงของตำบลนาสีนวนนั้นจะเน้นการจำหน่ายชนิดสดและชนิดแห้งโดยมีทั้งที่พ่อค้ามารับซื้อถึงบ้านและนำไปขายส่งที่ตลาดในจังหวัดมุกดาหาร โดยในแต่ละปีราคาของถั่วลิสงจะไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคาที่พ่อค้าเป็นผู้กำหนด ส่วนปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในตำบลนาสีนวนนั้นจะประสบปัญหาเกี่ยวกับ แหล่งรับซื้อเมล็ดถั่ว ขายไม่ได้ราคา พันธุ์ถั่ว เชื้อรา ความรู้เกี่ยวกับการใส่ปุ๋ย วัชพืช และปัญหาเรื่องน้ำซึ่งจัดเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง เนื่องจากต้องเช่าชั่วโมงในการสูบน้ำมาใช้ในการปลูกถั่วซึ่งส่งผลให้ต้นทุนสูง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเกิดจากการขาดการรวมกลุ่มการแบ่งปันความรู้ การแสวงหาความรู้ใหม่ อีกทั้งการขาดความรู้ในจัดการทางการตลาดถั่วลิสงของเกษตรผู้ปลูกถั่วลิสง อย่างเป็นระบบ

วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร จึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหา และสภาพการปลูกถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร 4 ชุมชนใน 3 พื้นที่ อันจะนำไปสู่การจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร โดยวิทยาลัยชุมชนมุกดาหารจะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สร้างจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มของถั่วลิสงให้เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร มีรูปแบบที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสานวิธี (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร

ระยะที่ 3 พัฒนารูปแบบการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร

1. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีวัตถุประสงค์ คือ หาประเด็นของรูปแบบการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารบริบททางการตลาดถั่วลิสงของจังหวัดมุกดาหารโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานสภาพเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหาร แผนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2553 -2556) และการประชุมส่วน

ราชการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมวิทยาลัยชุมชนมุกดาหารทำให้ทราบว่าจังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเชื่อมโยงไปสู่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศจีน เชื่อมโยงด้านการขนส่งสินค้าและบริการภาคการท่องเที่ยวซึ่งสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร คือ ข้าว ยางพารา อ้อย และถั่วลิสง ในภาพรวมภาวะเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารมีทิศทางขยายตัวที่แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวในทิศทางบวกส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้นประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นตามราคาพืชผลการเกษตรโดยโครงสร้างภาคการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขาเกษตรมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ข้าวอ้อย โรงงานมันสำปะหลัง และยางพาราพืชสวนอื่น ๆ เช่น มะขามมะม่วงถั่วลิสงและพืชผักต่างๆซึ่งสถานการณ์ถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารมีแนวโน้มในการปลูกลดลง ในขณะที่ความต้องการถั่วลิสงในตลาดมีมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ผลิตในจังหวัดมุกดาหารที่ต้องใช้ถั่วลิสงเป็นองค์ประกอบในการผลิตสินค้าต้องสั่งซื้อถั่วลิสงจากพื้นที่อื่น ส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น

บริบทชุมชนด้านการเกษตรกรรมถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหารในภาพรวม พบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในตำบลหนองแวงนั้น สามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบอาชีพทำเกษตรกรรมการปลูกถั่วลิสงมีจำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองแวง หมู่ 1 บ้านหนองกะโซ่ หมู่ 3 บ้านป่งแดง หมู่ 4 บ้านโนนสะอาด หมู่ 8 และบ้านเหล่าต้นยม หมู่ 9 และกลุ่มที่สองจำนวน 4 หมู่บ้านประกอบอาชีพทำเกษตรกรรมการปลูกพืชผักสวนครัว เมื่อคณะผู้วิจัยได้ศึกษาจำแนกเป็นรายหมู่บ้านคณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจำแนกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง และกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชผักสวนครัว คณะผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์บริบทชุมชนด้านการเกษตรกรรมถั่วลิสง ตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ทั้ง 6 หมู่บ้าน โดยภาพรวมและจำแนกเป็นหมู่บ้านได้ดังนี้ตำบลหนองแวงมีเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 106 หลังคาเรือน ซึ่งพบว่าปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงนั้น จะประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม ต้นทุนในการเช่าเครื่องสูบน้ำ สภาพอากาศที่ไม่เหมาะสำหรับการปลูกจึงปลูกได้เพียงหน้าแล้งกับหน้าฝน ขาดพันธุ์ถั่วลิสงเนื่องจากพันธุ์ที่ปลูกในปัจจุบันนั้นเป็นพันธุ์ที่เพาะเมล็ดเองเมื่อนานไปผลผลิตจะไม่ได้ผลดี ขาดพื้นที่ในการปลูก โรคพืช เช่น เสี้ยนดิน เพลี้ยไฟ เชื้อรา โรครากเน่า เป็นต้น แมลงและสัตว์รบกวน วัชพืช ต้นทุนในการใช้ยาฆ่าแมลง ขาดเครื่องปลิดเมล็ดถั่วลิสง ขาดความรู้ในการทำเกษตรกรรมถั่วลิสงปัญหาการขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ ปัญหาด้านเงินทุน ปัญหาคุณภาพของถั่วลิสง และความรู้ในการตลาดถั่วลิสง และเมื่อจำแนกบริบททางการตลาดของการเกษตรกรรมถั่วลิสงตำบลหนองแวงตามส่วนประสมทางการตลาดผลการศึกษาพบว่า

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) ผลการศึกษาพบว่า พันธุ์ถั่วลิสงที่เกษตรกรตำบลหนองแวง นิยมปลูกมีทั้งหมด 3 สายพันธุ์ คือ พันธุ์ไทนาน 9 หรือที่เกษตรกรเรียกพันธุ์หัวโล้น ซึ่งมีคุณสมบัติ เปลือกบาง เมล็ดเต็มฝัก ผลผลิตดี เมล็ดมีคุณภาพดี กะเทาะเปลือกง่าย พันธุ์ขอนแก่น 6 มีคุณสมบัติ คือ ปลูกง่าย ฝักโต เมล็ดโต ปลูกง่าย ผลผลิตดี และพันธุ์ขอนแก่น 6-3 หรือที่เกษตรกรเรียกว่าพันธุ์เกษตรที่หน่วยงานการเกษตรสนับสนุน มีคุณสมบัติ ฝักโต เก็บเกี่ยวง่าย สดได้น้ำหนักดี ตากแห้งเมล็ดไม่เต็มฝัก ไม่ทนโรค ผลผลิตไม่ดี การปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรตำบลหนองแวงจะใช้พันธ์ที่เพาะพันธุ์เองโดยการปลูกในหน้าแล้งจะใช้เพื่อการจำหน่าย และปลูกในหน้าฝนเพื่อเก็บไว้เป็นพันธุ์พื้นที่ในการปลูกส่วนมากจะปลูกหลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าว และอ้อย การปลูกจะใช้รถไถ่เดินตามในการเตรียมดิน และใช้แรงงานคนในการยกร่อง การปลูก การดูแลและเก็บเกี่ยว สภาพดินที่เหมาะสำหรับการปลูกเป็นดินร่วนปนทรายจะให้ผลผลิตที่ดีที่สุด ในการบำรุงรักษาจะใช้แหล่งน้ำจากหลายแหล่ง ได้แก่ น้ำฝน น้ำบ่อ น้ำบาดาล ห้วยและจากแม่น้ำโขง ซึ่งต้องเสียค่าเช่าเครื่องสูบน้ำที่ราคา 80-100 บาทต่อชั่วโมง ซึ่งในการปลูกแต่ละครั้งต้องปล่อยน้ำเข้าสู่แปลงประมาณ 7-8 ครั้ง และปุ๋ยที่ใช้บำรุงต้นถั่วลิสงเกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15:15:15 ที่มีส่วนประกอบของไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม อย่างละ 15% ปุ๋ยชีวภาพที่มีทั้งที่ทำเองและซื้อในราคาขวดละ 20 บาท ปุ๋ยอินทรีย์ และมูลสัตว์การเก็บเกี่ยวจะใช้แรงงานคนในครอบครัวเป็นหลัก

2) ราคา (Price) ผลการศึกษาพบว่า การจำหน่ายถั่วลิสงของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วถั่วลิสงจะขายทั้งปลีกและส่งใน 2 ลักษณะ คือ ขายสด และขายแห้ง เส้นทางการขายผลผลิตถั่วลิสงเกษตรกรจะมี 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 มีพ่อค้าหรือบริษัทมารับซื้อถึงหมู่บ้าน โดยให้ราคาที่กิโลกรัมละ 25บาท หรือ 12 กิโลกรัมราคา 150 บาท โดยราคาที่รับซื้อจะเท่ากันทุกสายพันธุ์ และความต้องการซื้อของพ่อค้าจะอยู่ที่ 60 วัน เนื่องจากถั่วลิสงที่เก็บไว้นานเกิน 60 วันจะเสื่อมคุณภาพ และเส้นทางที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงจะนำไปขายที่ตลาดเองโดยจะขายแบบสดทั้งขายปลีกและขายส่งให้กับแม่ค้าในตลาดในจังหวัดมุกดาหารโดยได้ราคาที่กิโลกรัมละ 27 บาท หรือ 12 กิโลกรัมราคา 200 บาท โดยราคาที่รับซื้อจะเท่ากันทุกสายพันธุ์

3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ผลการศึกษาพบว่า (Place) การจำหน่ายของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวงจะขายทั้งปลีกและส่งใน 2 ลักษณะ คือ ขายสด และขายแห้ง เส้นทางการขายผลผลิตถั่วลิสงเกษตรกรจะมี 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 มีพ่อค้าหรือบริษัทมารับซื้อถึงหมู่บ้าน และเส้นทางที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงจะนำไปขายที่ตลาดเองโดยจะขายแบบสดทั้งขายปลีกและขายส่งให้กับแม่ค้าในตลาดในจังหวัดมุกดาหาร

4) การส่งเสริมการขาย (Promotion) ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในตำบลหนองแวงไม่มีการดำเนินการเรื่องการส่งเสริมการขายเนื่องจากใช้การขายโดยผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคาและการรับซื้อ

2. องค์ประกอบของรูปแบบการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยคัดสรร (Selected Factors) ทั้งหมด 7 ด้าน รวมทั้งหมด 35 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านราคา (Price) จำนวน 5 ข้อ 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) จำนวน 5 ข้อ 5) สภาพการบริการด้านบุคลากร (People) หรือพนักงาน (Employee) จำนวน 5 ข้อ 6) สภาพการบริการลูกค้าด้านกระบวนการ (Process) จำนวน 5 ข้อ และ 7) สภาพการบริการลูกค้าด้านลักษณะกายภาพและการนำเสนอ จำนวน 5 ข้อ นำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และ หมุนแกน ออโธกอนอลแบบ วาริแมกซ์ (Varimax Orthogonal Rotation) เพื่อสกัดตัวแปรที่ไม่สำคัญออกไปผลจากการหมุนแกนดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การตัดสินใจเลือกตัวแปรที่สำคัญจากองค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากการหมุนแกนเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแนวทางที่เหมาะสมที่มีต่อองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Standardized Coefficient) เป็นตัวแปรสำคัญ ผลจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของการวัดความเพียงพอของข้อมูลการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีวัดแบบ ไกเซอร์ เมเยอร์-โอลกิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0. 933 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 [Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 17048.867, df =595, and Sig. = 0.000] นอกจากนี้ยังพบว่าข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 7 องค์ประกอบหลัก ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 66.345 โดยมีดังนี้

1) การวางแผน (Planning)
2) ลักษณะทางกายภาพ (Physical)
3) ผลิตภาพ (Productivity)
4) กระบวนการ (Process)
5) การมีส่วนร่วม (Participation)
6) การปฏิบัติ (Practice)
7) การเสนอ (Presentation

3. พัฒนารูปแบบการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารการจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำหลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารเพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะทำงานอันประกอบด้วยหน่วยงานทางการเกษตรของจังหวัดมุกดาหารที่เกี่ยวข้องการและเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงตำบลหนองแวงแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเบื้องต้น และได้เชิญบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกัน ได้แก่ กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร บุคลากรวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร คลังจังหวัด

มุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร เพื่อกำหนดกรอบในการดำเนินการทำหลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ คำอธิบายรายวิชา จำนวนชั่วโมง เป้าหมายของหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมิน และศักยภาพผู้สอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ Tacit Knowledge ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันโดยเชิญนักวิชาการ และเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ความรู้และแนวทางการพัฒนาการจัดความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ร่วมกับหน่วยงานทางการเกษตรของจังหวัดมุกดาหารและระดมความรู้และประสบการณ์ของทุกฝ่ายเพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องการพัฒนาการตลาดถั่วลิสง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการให้เป็นระบบรวบรวมความรู้จากเอกสารงานวิชาการต่าง ๆ ในเรื่องของแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการความรู้ทางการตลาด และจากการลงพื้นที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ 10 – 28 มิถุนายน 2560 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะวิจัยและกลุ่มเกษตรกรทั้ง 4 ชุมชน/หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านท่าไค้-นาแล หมู่ 6-7 บ้านดอนตาล หมู่ 2 บ้านนามหาราช หมู่ 10 และบ้านหนองข่า หมู่ 2 โดยนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ ทำเป็นฐานความรู้สำหรับการพัฒนาการจัดการความรู้ทางการตลาดถั่วลิสงของของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร

ขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ได้ประมวลและกลั่นกรองความรู้ที่ได้จากแนวคิดทฤษฎีการจัดการความรู้ทางการตลาดถั่วลิสง และจากการจัดเวทีชุมชนเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อพัฒนาการจัดการความรู้การตลาดทางการเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง ที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่แล้วนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเป้าหมาย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทและศักยภาพของชุมชน เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการต้นทุนการทำเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในด้านการจัดการพันธุ์ การจัดการน้ำ การจัดการปุ๋ย การดูแลโรคพืช และการจัดการตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร กระบวนการจัดการความรู้ทางการตลาดและส่วนประสมทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตรในด้านการบ่งชี้ความรู้ การแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และการเรียนรู้จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตร

ขั้นตอนที่ 5 การเข้าถึงความรู้ได้จัดทำสื่อในรูปแบบ แผ่นป้าย วีดีทัศน์ หนังสือ และสื่อออนไลน์ เพื่อเผยแพร่หลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหารพร้อมทั้งส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร บุคลากรวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร คลังจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหารกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิงสงในจังหวัดมุกดาหารและวิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ

ขั้นตอนที่ 6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอองค์ความรู้เรื่องหลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดผลผลิตทางการเกษตรซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้การจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหารให้กับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร บุคลากรวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร คลังจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหารและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่ว

ลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหารได้รับทราบ

ขั้นตอนที่ 7 การเรียนรู้จัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรการจัดการความรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ให้กับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรรมการสภาวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร บุคลากรวิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร คลังจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง สำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหารและกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงตำบลหนองแวง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2556

การพัฒนารูปแบบการจัดการทางการตลาดที่ของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 120 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 45 ปี มีสถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ในการเข้าฝึกอบรมครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำไปพัฒนางานอาชีพที่ทำอยู่และหลังการฝึกอบรมจะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้พัฒนางานและประยุกต์ใช้กับงานที่ทำอยู่ได้ดีขึ้น ประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรม และ การฝึกอบรมมีอุปกรณ์ฝึกอบรมเพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม รองลงมา คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องที่ฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

จากการที่คณะผู้วิจัยได้เข้าศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสง ใน จังหวัดมุกดาหารได้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาสในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในมุกดาหารให้สามารถในการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการตลาดถั่วลิสงอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยจะนำเสนอการข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การผลิตกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงควรจะมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของถั่วลิสงให้ได้คุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาดมีการวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ควรมีการพัฒนาเครื่องมือในการเก็บเกี่ยวถั่วลิสงเพื่อลดต้นทุนในการเกษตรกรรม

2. ราคาทางกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกถั่วลิสง เพื่อเป็นการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร วางแผนการเกษตรกรรมถั่วลิสง จัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นเงินทุนสำรองในการจัดซื้อวัตถุดิบของสมาชิกกลุ่ม และสร้างอำนาจการต่อรองราคากับผู้ซื้อ เป็นต้น

3. ช่องทางการจัดจำหน่ายทางกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงควรมีการจัดการระบบการจัดจำหน่ายสินค้าอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตที่ดีที่สุดสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสง

4. การส่งเสริมทางการตลาด เกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงควรมีการรวมกลุ่มกันในการนำเสนอผลผลิตโดยการสร้างตราหรือสัญลักษณ์ที่สามารถจดจำได้ง่ายการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค หรือนำผลผลิตไปร่วมงานแสดงสินค้า

5. ควรมีการจัดทำวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องการจัดการความรู้เพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานชุมชนธุรกิจถั่วลิสง (supply chain community) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสินค้าถั่วลิสงในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหารเพื่อให้ชุมชนมีรูปแบบและหลักการพัฒนาการตลาดสำหรับชุมชนในจังหวัดมุกดาหาร

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาชุมชน (2559). *การพัฒนาสินค้าชุมชน.* กรุงเทพฯ

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อา.เอส.พริ้นติ้ง.

โกวิทย์ พวงงาม (2560). *นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน.* กรุงเทพฯ.

จารี โสภา (2556). *การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกระบวนการผลิตและตลาดผลิตภัณฑ์น้ำพริกของกลุ่มพัฒนาสตรีบ้านป่าเหมือด หมู่ 9 ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2557). *การจัดการความรู้กับคลังความรู้ : Knowledge Management and Knowledge Center.* กรุงเทพฯ : เอสอาร์พริ้นติ้งแมสโปรดักส์.

บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2557). *การจัดการความรู้...จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ.* พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

ปณิตา พ้นภัย. (2554). *การบริหารความรู้ (Knowledge Management): แนวคิดและกรณีศึกษา.* เอกสารวิจัย ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2556). *โครงการการพัฒนาและกระจายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์.* สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2556.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2557). *การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้.* กรุงเทพฯ. ธรรกมลการพิมพ์.

พิสมัย หล่ออริยวัฒน์. (2551). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการจัดการผลิตผลจากถั่วเหลืองด้วยภูมิปัญญาชาวจีนยูนนานบ้านสันติชลตำบลเวียงใต้อำเภอปายจังหวัดแม่ฮ่องสอน.* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เพ็ญนิภา อินทรตระกูล. (2557). *การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอกลุ่มทอผ้าบ้านก้างปลา ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย.* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภัณฑิรา นันทพงษ์. (2547). *การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม การผลิต การตลาด และกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.*สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รังสรรค์ โนชัย. (2553). *การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ การผลิตและการตลาดน้ำผึ้ง ของประเทศไทย; กรณีศึกษาผู้เลี้ยงผึ้ง ในภาคเหนือ.* กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เทวา เมาลานนท์. (2555). *รายงานการประชุมวิชาการถั่วเหลืองแห่งชาติ ครั้งที่ 8.* การผลิตถั่วเหลืองอินทรีย์ และการแปรรูป. เชียงใหม่.

วิจารณ์ พานิช. (2558). *การเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.* เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา.การจัดการความรู้เพื่อ

วุฒิพงษ์ สายตรี. (2555). *การผลิตและตลาดถั่วลิสงในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในปี พ.ศ. 2544.* รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สนั่น จอกลอย และคณะ. (2550). *การผลิตถั่วลิสงเมล็ดโตเพื่อการคาและอุตสาหกรรม ระยะที่2.* ขอนแก่น: คณะเกษตรศาสตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงาน ก.พ.ร. (2558). *คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: บริหารความรู้.* กรุงเทพฯ.

Chandler, Alfred (1979). *Strategy and Structure: Chapters in the History of Industrial Enterprise, Doubleday.* New York: McGraw Hill.

http://www.aircadetwing.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5374858&Ntype=4
สืบค้นเมื่อ 27 พฤษภาคม 2556.

Nonakaและ Takeuchi.(1999). *Hitotsubashi on Knowledge Management Clementi Loop. Singapore*: John Wiley & Sons (Asia).

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

Administrative factors affecting learning effectiveness According to the skills of the 21st century students in the school Under the Office of Primary Education Service Area Sakon Nakhon 2.

ธีรพงศ์ อุปทุม[1]
สายันต์ บุญใบ[2]
ชรินดา พิมพบุต[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัย เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ และอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน และหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson's Produce Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

[1]นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2]กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3]อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

7. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

8. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

9. ปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

10. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

11. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหารโรงเรียน 2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ 4) ด้านครูผู้สอน 5) ด้านงบประมาณ

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหาร, ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

Abstract

This study aimed at studying the factor levels, comparing, finding the relationship and the predictive power of the administrative factors affecting learning effectiveness based on the 21st century skills of students in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2 as perceived by school administrators and teachers with different positions, work experiences and school sizes, as well as establishing guidelines for developing administrative factors affecting learning effectiveness based on the 21st century skills of students. The sampling group of the study comprised 324 participants, including school administrators and teachers working under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2 in the 2018 academic year. The research instrument was a questionnaire with rating scales. The statistics for data analysis included mean, frequency, standard deviation, independent samples t-test, One-way ANOVA, Pearson's Produce Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression.

The findings were as follows:

1. The administrative factors in schools as perceived by school administrators and teachers as a whole were at a high level.

2. The learning effectiveness based on the 21st century skills of students as perceived by school administrators and teachers as a whole was at a high level.

3. The administrative factors in the schools as perceived by school administrators and teachers with different positions as a whole and for each aspect were not different.

4. The learning effectiveness based on the 21st century skills of students as perceived by school administrators and teachers with different positions as a whole was not different.

5. The administrative factors in schools as perceived by school administrators and teachers with different work experiences as a whole were not different.

6. The learning effectiveness based on the 21st century skills of students as perceived by school administrators and teachers with different work experiences as a whole was not different.

7. The administrative factors in schools as perceived by school administrators and teachers from different school sizes as a whole were not different.

8. The learning effectiveness based on the 21st century skills of students as perceived by school administrators and teachers from different school sizes as a whole were not different.

9. The administrative factors and the learning effectiveness based on the 21st century skills of students showed a positive relationship at the level of statistical significance 0.01.

10. The school administrative factors had the predictive power toward the learning effectiveness based on the 21st century skills of students as a whole at a statistical significance of 0.01 level.

11. In this study, the guidelines for developing administrative factors affecting learning effectiveness based on the 21st century skills of students were proposed in five aspects as following: 1) school directors, 2) community participation, 3) learning resources, 4) teachers, and 5) budget.

Keywords: Administrative Factors, Learning Effectiveness Based on the 21st Century Skills

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ส่วนที่ 8 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 49 วรรคแรกความว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" และกำหนดนโยบายแห่งรัฐในมาตรา 80 (3) ว่า รัฐต้อง "พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม" พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 การศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบ และการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิต สำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

สำหรับงานบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยขอบข่ายและภารกิจการบริหารได้กำหนดไว้ 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป ดังนั้นการบริหารโรงเรียนที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จึงต้องอาศัยการบริหารงานทั้ง 4 งานประกอบด้วยกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถ มีคุณค่าและมีความสุขในสังคมตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เบื้องต้นนั้นเป็นโรงเรียนที่ยังขาดการพัฒนาให้ได้มาตรฐานในหลายๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดประสิทธิภาพจัดการศึกษา สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาให้เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนจึงขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากรที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับสาขาวิชาเอก เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จะนำข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แนวทางแผนงานกำกับติดตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นการเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ถือได้ว่าการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 นั้น มีบทบาทที่สำคัญมากต่อการจัดการศึกษาอย่างได้ผลตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการบริหารเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ว่ามีปัจจัยการบริหารงานอะไรบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน และมีลักษณะการส่งผลเป็นอย่างไร เพราะการบริหารที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้นำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ ทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกทั้งทำ

ให้จัดการศึกษาของโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด

2. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

3. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

6. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

7. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

8. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

9. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนที่เลือกมาในครั้งนี้ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 หรือไม่ อย่างไร

10. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนมีอะไรบ้าง และมีสมการพยากรณ์เป็นอย่างไร

11. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

4. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

6. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

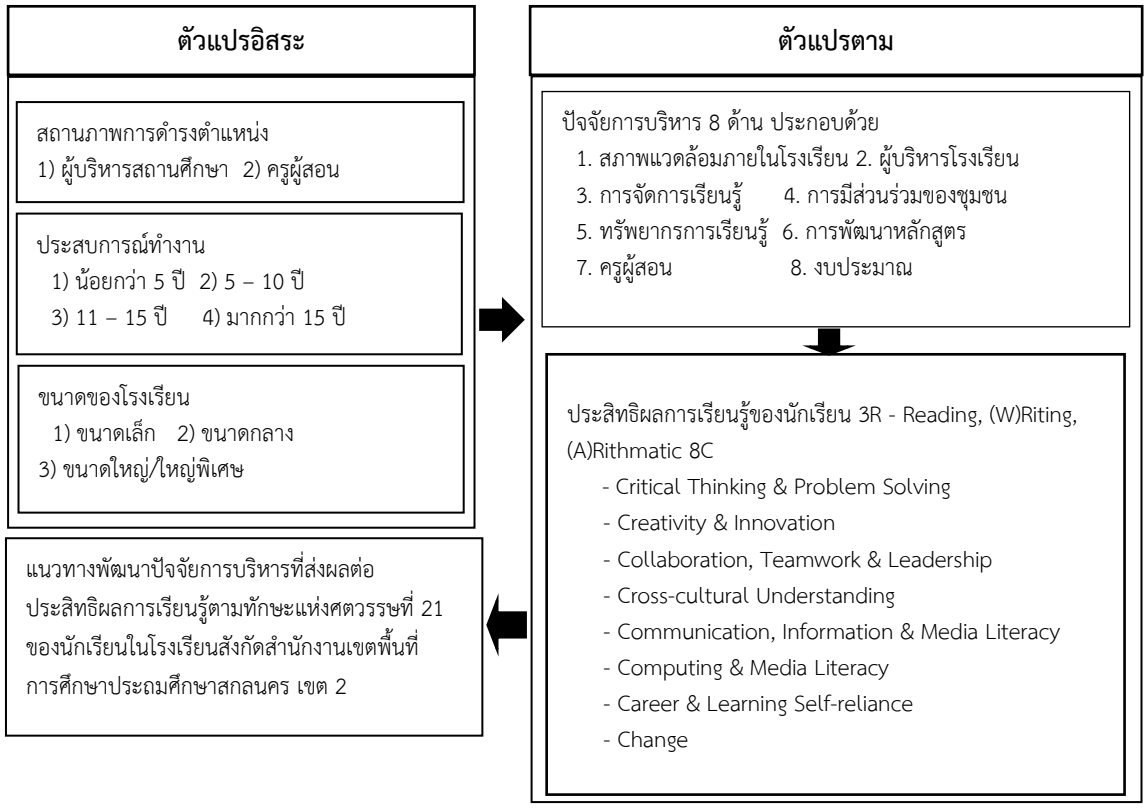
7. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

8. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

9. เพื่อค้นหาปัจจัยการบริหารที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน และสมการพยากรณ์

10. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,928 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 261 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,412 คน จากทั้งหมด 258 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 324 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน และครูผู้สอน จำนวน 216 คน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้โรงเรียนแต่ละขนาดเป็นชั้น โดยใช้ครูผู้สอนในโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 50 คน พบว่าปัจจัยทางการบริหารมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.371-0.980 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.980 ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ 0.350–0.991 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้วิธีการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ ดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อส่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. ผู้วิจัยให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตอบแบบสอบถาม จากนั้นให้ส่งกลับตามจดหมายตอบกลับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t(t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test(One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

4. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

5. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

6. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ที่มีต่อปัจจัยการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

8. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ที่มีต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

9. ปัจจัยทางการบริหาร (Xt) และประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน (Yt) โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.692 ส่วนปัจจัยการบริหารทั้ง 8 ด้าน และประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทั้ง 11 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

10. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 8 ด้าน พบว่ามีจำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ โดยทั้ง 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านผู้บริหารโรงเรียน (X2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X4) ด้านครูผู้สอน (X7) และด้านงบประมาณ (X8) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ (X5) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านงบประมาณ (X8) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.366 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.298 ด้านครูผู้สอน (X7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.302 ด้านผู้บริหารโรงเรียน (X2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ -0.244 และด้านทรัพยากรการเรียนรู้(X5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.112 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ร้อยละ 54.70 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.28803

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มุ่งพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวีร์ เกษบรรจง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เน้นการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก มีความสามัคคี เสริมสร้างความเป็นผู้นำ สนับสนุนทักษะการคิดคำนวณ คิดอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน เพื่อสื่อสาร และ

ถ่ายทอดจากภายในสู่ภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี สร้อยสกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ความต้องการในการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มากที่สุด โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำ620งานเป็นทีมและภาวะผู้นำ620 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ และทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

3. เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีการทำงานร่วมกันร่วมกันวางแผนในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ ทองลาด (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารโรงเรียน และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน จำแนกตามการดำรงตำแหน่งไม่มีความแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบเกี่ยวกับประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่ร่วมกันวางแผนและลงมือปฏิบัติจนส่งผลถึงประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย สายฝน เนียมสม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงาน มีการประชุมวางแผนกันอย่างสม่ำเสมอ เกิดการดำเนินงานไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ไม่เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ บุณยารมย์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบเกี่ยวกับประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายในการบริหาร และการปฏิบัตินั้น สามารถช่วยกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของคณะครูผู้สอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ บุณยารมย์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3–4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใด ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ปัจจัยในการบริหารจึงอาจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนะ ทองเหลือง (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบเกี่ยวกับประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีการปรับตัวให้มีมาตรฐานการบริหารและการจัดการการเรียนการสอน ให้สอดคล้องและรองรับการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นไปในแนวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา ไชยดำ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

9. ปัจจัยการบริหาร (Xt) และประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Yt) โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.692 ส่วนปัจจัยการบริหารทั้ง 8 ด้าน และประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทั้ง 11 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยการบริหารด้านต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผลการเรียนรู้ เพราะการศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาในยุคของความเปลี่ยนแปลง ผู้บริหาร จะต้องรู้เท่าทันกระแสของความเปลี่ยนแปลงนี้ จึงจะสามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขษมสร โข่งศรี (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 8 ด้าน พบว่ามีจำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ โดยทั้ง 5 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านงบประมาณ (X8) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X4) ด้านครูผู้สอน (X7) และด้านผู้บริหารโรงเรียน (X2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ (X5) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 ได้ร้อยละ 54.70

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารมีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีจำนวน 5 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหารโรงเรียน และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมปัจจัยการบริหารด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเพื่อส่งผลถึง

ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

2) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านงบประมาณ ดังนั้นในการบริหารงานควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเสริมทักษะการพัฒนาปัจจัยการบริหาร เพื่อให้สามารถพัฒนาประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และเขตอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กษิภณ ชินวงศ์. (2550). *การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เขษมสร โข่งศรี. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ประภัสรา เทพศาสตรา. (2553). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดระยอง.* วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

มยุรี สมใจ. (2551*). การบริหารงานวิชาการสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ กลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2.* วิทยานิพนธ์ เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุขคะเสริม สิทธิเดช. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดแผนกศึกษาธิการแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพัศพงษ์ อนุชิตโสภาพันธุ์. (2556). *ปัจจัยและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ:

อารี ภูมิพันธ์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์, 7(2),* 112-125.

การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

Operational Development of Student Assistance System in Thakhor (Chunprasatsin) SchoolUnder the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 1

สมิหลา สอนโพธิ์[1]
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์[2]
ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) 2) ศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ศึกษาผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมดำเนินงาน จำนวน 21 คน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน จำนวน 100 คน และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวมรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) มีดังนี้

1.1 มีการดำเนินงานในระบบช่วยเหลือนักเรียนหลายกิจกรรม เช่น การทำความสะอาดเวรประจำวัน การทำความสะอาดห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล โรงอาหารห้องน้ำและบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย

1.2 ปัญหาการดำเนินงานที่พบ คือ นักเรียนไม่เก็บขยะบริเวณรอบโรงเรียนไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน คาบสอนของครูเกินไป และไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเท่าที่ควร

2. ผลการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จากการระดมความคิดเห็นร่วมกัน ได้ข้อสรุปในการดำเนินการในครั้งนี้ คือ จัดเป็นโครงการพัฒนา 4 โครงการ ได้แก่ โครงการเด็กดีศรีท่าค้อ โครงการลูกเสือและเนตรนารี โครงการพัฒนาห่างไกลยาเสพติด และโครงการจิตอาสาต่อชุมชน

3. ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านและวงรอบที่ 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีการพัฒนาด้านนักเรียน คือ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ และความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่วนด้านครู มีความรู้และทักษะในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

[1]*นักศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
[2]*อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
[3]*ข้าราชการบำนาญ*

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to examine the conditions and problems concerning the operational development of student assistance system in Thakhor (Chunprasatsin) school under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 1; 2) to explore the appropriate alternatives for the operational development of student assistance system; and 3) to study the effects after the intervention. The target group participating in the school operation of student assistance system involved 66 persons. The development group consisted of 100 students. The research tool for data collection was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The findings were as follows:

1. The conditions and problems concerning the operational development of student assistance system in Thakhor (Chunprasatsin) school revealed that:

1.1 The school has implemented several activities in terms of student assistance system, including cleaning activities: daily cleaning of classrooms, a library, teacher offices, a First Aid room, canteens and other assigned areas.

1.2 The operational problems revealed that the students did not collect the trash around schools and litter in designated bins. The problems concerning the development of school operation on student assistance system involved student inappropriate behaviors, teaching workload and limited care time for students. In addition, the teachers did not have the guidelines for improving student behaviors.

2. The comparison results, obtained through brainstorming session, revealed that the appropriate alternatives for the student assistance system involved the four development programs, including good student projects, projects for boy scouts and girl guides, drug prevention projects, community volunteer projects.

3. The results after the intervention revealed that in the first spiral, the school operation was at the moderate level in all aspects. In the second spiral, the school operation as a whole was at a high level in all aspects. The students demonstrated their better disciplines, responsibility, public mindedness, and generosity and kindness. In addition, the teachers gained knowledge and skills in operating the student assistance system.

Keywords: Development, Student Assistance System

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญเพราะสาเหตุที่ว่ามนุษย์เป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติหากเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรอบรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลประหยัดคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป็นแผนยุทธศาสตร์ในระยะปานกลางที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปีที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 โดยยึด "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ฉบับปรับปรุงแก้ไข ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนทีมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียน ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 5)

การพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยี ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มี ปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ก็เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนโดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคน ในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2554, หน้า 11)

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, หน้า 5) สรุปผลตามข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2552-2561) พบว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65 แม้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจะเพิ่มขึ้น แต่มีสัดส่วนที่น้อยมากสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพมาตรฐานที่มีความจำเป็นต้องศึกษาสร้างความรู้ใหม่ๆ ออกมาช่วยกันพัฒนาดูแลเด็กและเยาวชนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 5) วิเคราะห์ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการที่เด็กและเยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสมประกอบด้วยปัจจัยจากสภาพครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและสังคม รวมทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารการศึกษา ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน อวยชัย ศรี

ตระกูล (2553, หน้า 64) นำเสนอสภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การดำเนินงานยังขาดความร่วมมือจากครูในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่ปรึกษาขาดความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน เพราะยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของ ครูแนะแนว จากการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดำเนินการให้มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้การเฝ้าระวัง การประสานงาน การติดตามและประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความต่อเนื่อง (นิตยา คะเนนิล 2559, หน้า 349-350)

โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จังหวัดนครพนม เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2561 มีนักเรียนจำนวน 460 คน ครูจำนวน 20 คน การจัดการเรียนการสอนได้คำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 คือ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน (โรงเรียนบ้านท่าค้อ, 2561, หน้า 1)

จากผลการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) ปีการศึกษา 2559 พบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง ไม่ถูกต้องตามกระบวนการขั้นตอน ทั้งนี้เนื่องจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาขาดความรู้ ความตระหนักของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทำให้การดำเนินงานที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้นักเรียนจำนวนมากมีปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน ทั้งการหนีเรียน มาสาย การแต่งกายที่ไม่ถูกต้อง) ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษานักเรียนและเป็นคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความตระหนักในหน้าที่ดังกล่าวจึงได้ทำการวิจัยร่วมกับบุคลากรครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จังหวัดนครพนม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เป็นอย่างไร

2. ทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เป็นอย่างไร

3. ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและสำคัญในครูและนักเรียนอย่างไรบ้าง

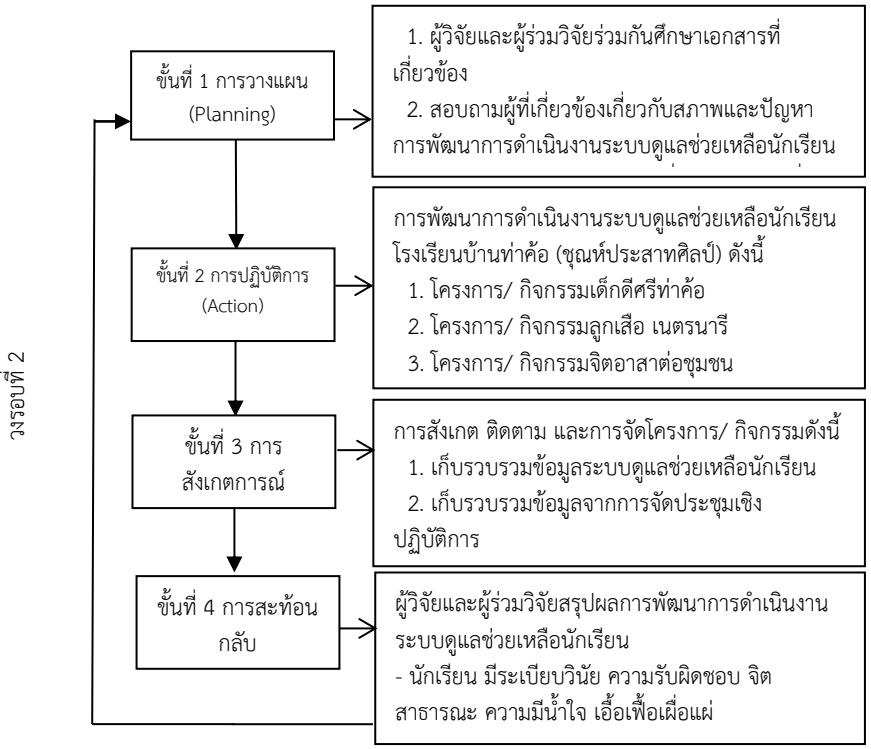
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

2. เพื่อศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในครูและนักเรียน

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 21 คน ประกอบด้วย 1.1 ผู้วิจัย คือ ครูที่ปรึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน 1.2 ครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน จำแนกเป็น 1.2.1 ครูที่ปรึกษาที่รับผิดชอบงานระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จำนวน 14 คน 1.2.2. ครูที่ปรึกษาที่ไม่ได้รับผิดชอบงานระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จำนวน 6 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 45 คน ประกอบด้วย 2.1 คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 20 คน ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนระดับประถมศึกษา ตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2.2 ผู้บริหารโรงเรียน/รองผู้บริหารโรงเรียน 3 คน 2.3 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ/รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน 2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน ได้แก่ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชนและตัวแทนภาคเอกชน 2.5 ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอน จำนวน 9 คน

3. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 100 คน ประกอบด้วย 3.1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 50 คน 3.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือตามประเภทและลักษณะของการดำเนินงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 5 ประเภท ประกอบด้วย

1.1 แบบประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ชุด ได้แก่แบบประเมินกระบวนการและแบบประเมินผลการพัฒนา

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ มีดังนี้

1.2.1 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) จังหวัดนครพนม

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการ

พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์)

1.3 แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ มีดังนี้

1.3.1 แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์)

1.3.2 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการณ์พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์)

1.4 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) (ก่อนและหลัง) จำนวน 2 ฉบับ

1.5 แบบบันทึกการประชุม จำนวน 1 ฉบับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2561 ถึงเดือน มกราคม 2562 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยละผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้นจากขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายที่มีทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยในเชิงพรรณนาโดยแยกประเด็นดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากเครื่องมือต่าง ๆ ที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1, แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 และการบันทึกภาพถ่าย

2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินการนิเทศผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเห็นอนุญาตให้นำไปใช้สอบถามและประเมินในการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) โดยผู้วิจัยประเมินผู้ร่วมวิจัยในระดับพฤติกรรมโดยเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างหลังสิ้นสุดการวิจัยในวงรอบที่ 1 หลังวงรอบที่ 2 ดำเนินการปฏิบัติการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสังเกตการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและสังเกตพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรบที่เกิดขึ้น โดยการนำเนื้อหาค่างๆ มาคัดแยก จัดหมวดหมู่ตามแนวข้อคำถาม สรุปรายงานโครงการที่เกิดขึ้นจริงแล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันถึงสิ่งที่ทำสำเร็จและทำไม่สำเร็จ แล้วสรุปร่วมกันว่าที่สำเร็จนั้นเป็นเพราะอะไร และถ้าไม่สำเร็จเป็นเพราะอะไร ทำอย่างไรถึงจะสำเร็จ โดยนำข้อมูลนั้นมาร่วมหาความถี่ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พฤติกรรมต่างๆ ของผู้ร่วมวิจัยที่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่อง สัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความเกี่ยวโยงของการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากผู้ร่วมวิจัยด้วย เพื่อนำมาพรรณนาเหตุการณ์เป็นความเรียง โดยนำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายของการวิจัยที่วิเคราะห์แล้วการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนและอยู่ในเหตุการณ์ของโครงการแล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาช่วยยืนยันตรวจสอบแก้ไขผลการวิเคราะห์และนำคำแนะนำเพื่อปรับปรุงรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แบบประเมินผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสถิติพื้นฐานโดยเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ( ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพโดยประยุกต์จาก บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 103)

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาท

ศิลป์) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทำความสะอาดเวรประจำวัน การทำความสะอาดห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล โรงอาหารห้องน้ำและบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้านที่ครูมอบหมาย ไม่เก็บขยะบริเวณรอบโรงเรียน ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความพยายามและอดทนในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยและยังขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อยในการเข้าแถวซื้อสินค้า ขาดระเบียบ วินัยในการเข้าแถวรับอาหารกลางวัน การพูดจาไม่ไพเราะ ไม่เหมาะสมกับพ่อแม่ ครู อาจารย์ นักเรียนมีความพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพความเป็นผู้อาวุโสหรือผู้ใหญ่ พูดคุยกันเวลาร่วมกิจกรรมหน้าเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่นๆ ถอดวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การเดินขาดความเป็นระเบียบ เรียบร้อยเวลาเข้าชั้นเรียน และการขึ้นรถกลับบ้าน การแต่งเครื่องกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน นักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบในการปิดไฟ ปิดพัดลม ปิดน้ำหลังใช้แล้ว นักเรียนเห็นประโยชน์ของตัวเองมากกว่าส่วนรวม ครูเรียกใช้ให้ช่วยเหลือชอบหลบและให้เรียกหลายครั้ง ขาดจิตอาสาบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมและไม่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม

1.2 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) พบว่า นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน คาบสอนของครูเยอะเกินไปไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเท่าที่ควร

2. ผลการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) พบว่า จากการระดมความคิดเห็นร่วมกัน ได้ข้อสรุปในการดำเนินการในครั้งนี้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย โครงการ/ กิจกรรมเด็กดีศรีท่าค้อ โครงการ/กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี โครงการ/กิจกรรมพัฒนาห่างไกลยาเสพติด และโครงการ/กิจกรรมจิตอาสาต่อ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และความมีจิตสาธารณะ

3. ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการประเมินกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

3.1 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์ วงรอบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการ/กิจกรรมเด็กดีศรีท่าค้อ ($\bar{X}$ = 3.46) โครงการ/กิจกรรมพัฒนาห่างไกลยาเสพติด ($\bar{X}$ = 3.39) โครงการ/กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{X}$ = 3.31) และโครงการ/กิจกรรมจิตอาสาต่อชุมชน ($\bar{X}$ = 3.00) และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วงรอบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้) ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ($\bar{X}$ = 2.66) และความมีจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ = 2.63) ความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 3.41 และความมีระเบียบวินัย ($\bar{X}$ = 3.03)

3.2 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) วงรอบที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการ/ กิจกรรมเด็กดีศรีท่าค้อ ($\bar{X}$ = 2.86) โครงการ/กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ($\bar{X}$ = 2.86) โครงการ/กิจกรรมพัฒนาห่างไกลยาเสพติด ($\bar{X}$ = 2.77) และโครงการ/ กิจกรรมจิตอาสาต่อชุมชน ($\bar{X}$ = 2.61) และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วงรอบที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย ($\bar{X}$ = 2.77) ความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 2.72) ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ($\bar{X}$ = 2.68) และความมีจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ = 2.67)

3.3 ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ระดับชั้น

ประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพิ่มขึ้น 1.01 และผลการสังเกตพฤติกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน บ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพิ่มขึ้น 1.36

3.4 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน บ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพิ่มขึ้น 1.43 และผลการสังเกตพฤติดรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน บ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 วงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพิ่มขึ้น 1.46

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขาดการติดตาม นิเทศภายในและสอบถามความต้องการของนักเรียนทำให้เกิดสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยขวัญนคร ปกป้อง (2555, หน้า 155-158) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า สภาพครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุริยา ภาภักดี (2557, หน้า 189) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูในการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ชัดเจน การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนไม่สอดคล้องตามสภาพความจริงของนักเรียน และปัญหาการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การส่งเสริม และการนิเทศภายในการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) พบว่า ปัญหาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงานทำให้เกิดปัญหานักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน คาบสอนของครูเยอะเกินไปไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางค์ ปัญสังกา (2551, หน้า 107 - 114) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยของนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนขาดวินัย ด้านความสะอาด ด้านตรงต่อเวลาและความสะอาด จึงได้พัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญนคร ปกป้อง (2555, หน้า 155-158) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) พบว่า จากการระดมความคิดเห็นร่วมกัน ได้ข้อสรุปในการ

ดำเนินการในครั้งนี้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย โครงการ/ กิจกรรมเด็กดีศรีท่าค้อ โครงการ/ กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี โครงการ/ กิจกรรมพัฒนาห่างไกลยาเสพติด และโครงการ/ กิจกรรมจิตอาสาต่อ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนักเรียน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และความมีจิตสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญ คือ 1) มีจุดเน้นไปสู่การปฏิบัติ 2) เป็นความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยและเข้าร่วมการวิจัย 3) เป็นความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตของเกลียวปฏิสัมพันธ์ที่มีกระบวนการย้อนกลับไปสู่การพัฒนาขั้นต่อไป จากการผลสะท้อนของสิ่งที่เป็นปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติ และ 5) มีการนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสามารถปฏิบัติได้จริง (Creswell (2002, p. 164) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญประสพ กุลศรี (2550, หน้า 107 - 112) ไดศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผนศึกษาเอกสาร มีการประชุมเชิงปฏิบัติการและมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจ จึงทำให้การดำเนินงานตามระบบประสบผลสำเร็จและช่วยนักเรียนไดทันท่วงที ทำให้การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปด้วยดีและสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรินทร โฉมพูดดี (2551, หน้า 69 – 70) ไดศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยาอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย พบว่า เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคายให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนของหลักการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน และมีการดำเนินงานกิจกรรมตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมในห้องเรียน 2) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 3) กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง 4) กิจกรรมการตรวจสอบแผน 5) กิจกรรมการสังเกตการณปฏิบัติงาน พบว่า ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีกิจกรรมการพัฒนาอย่างชัดเจน มีการติดตามาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันขณะที่ธงชาติ วงษ์สวรรค์ (2553, ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) ทุกระบบมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพร สีหะวงษ์ (2555, หน้า 87-89) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ (Kemmis and McTaggart. 1988, pp. 11-15) ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์การประชุมการฝึกอบรมทักษะการปฏิบัติงานโดยการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการให้คำปรึกษาในกระบวนการทำงาน

3. ผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการประเมินกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และตีความหมายอย่างมีระบบ และยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะ ถึงการปฏิบัติงานเพื่อเข้าใจดีขึ้น หรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่ของผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการทำงานเป็นวงจรต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนกลยุทธ์ (2) การปฏิบัติ (นำแผนไปปฏิบัติ) (3) การสังเกต (โดยมีการประเมินตนเอง) และ (4) การสะท้อนผลเชิงวิพากษ์จากตนเองและเพื่อนร่วมงานผลที่ได้นำไปปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบจรรยาบรรณที่ยอมรับกัน สอดคล้องกับผลการวิจัย

ของพัฒนศักดิ์ ภูมิโคกรักษ์ (2552, หน้า 94-96) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านซับพลู อำเภอด่านขุนทด จังหวดนครราชสีมา พบว่า การใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาเรื่องการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงนักเรียนไปในแนวทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น และครูผู้สอนนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนันทา ประทุมรัตน์ (2553, หน้า 64) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านม่วง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในวงรอบที่ 1 ครูโรงเรียนบ้านม่วงมีความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาโดยพัฒนา ในวงรอบที่ 2 ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีและปฏิบัติได้ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึงครูเข้าใจในบทบาทผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งส่งผลช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่นักเรียน ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในขณะที่ผลการศึกษาของธงชาติ วงษ์สวรรค์ (2553, ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ทางที่ดีขึ้นทั้งด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูผู้สอนนำผลการดำเนินงานไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนได้รับการยอมรับการสนับสนุนและการร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัมพร สีหะวงษ์ (2555, หน้า 87-89) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาในการดำเนินงาน ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกิจกรรมการพัฒนาอย่างชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและร่วมกันระดมสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการในวงรอบที่ 2 ทำให้พัฒนาของนักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ ควรมีการนำโครงการ/ กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาอื่นๆ หรือใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาจัดทำแผนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

2) จากการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น ควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายแนวทางการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และพัฒนาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลตามศักยภาพให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัย ครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

2) ควรมีการศึกษาโมเดลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

3) ควรมีการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2532). *การวิจัยเชิงคุณภาพ.* (พิมพครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพแห่ง.

กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน.* กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *นโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กานต์ชนา มีฉลาด. (2555). *สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายใน กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532X. *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องตน.* กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

จารุวรรณ พูลฤทธิ์ . (2551*). การสรางหลักสูตรเกษตรผสมผสานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยใชวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียนโรงเรียนบานหัวลำ จังหวัดลพบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม, ,เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2544). *การดูแลชวยเหลือนักเรียน.* (พิมพครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.

_____. (2536). *คู่มือผูบริหารโรงเรียนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ โรงพิมพคุรุสภาลาดพราว.

_____. (2554). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.* กรุงเทพฯ: ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.

เชาวลิต จินดารัตน. (2551). *การดำเนินงานตามระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.* ปริญญานิพนธ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ถวัลย ไคนุนสิงห. (2552). *สภาพการนิเทศภายในตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารอยเอ็ด เขต 3.* วิทยานิพนธ ค.ม. รอยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏรอยเอ็ด.

นงนุช วงษสุวรรณ. (2552). *การบริหารทรัพยากรมนุษย.* จันทบุรี: อนันตศิลป,

นันทรัตน์ เกื้อหนุน. (2553). *การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2555). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.* (พิมพครั้งที่ 5). กาฬสินธุ์ :ประสานการพิมพ์.

บุญประสพ กุลศรี. (2550). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนโรงเรียนหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.* การศึกษาอิสระ กศ.ม.: ขอนแกน: มหาวิทยาลัยขอนแกน.

ประวิต เอราวรรณ. (2545). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.* กรุงเทพฯ: ดอกหญาวิชาการ,

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 116. ตอนที่ 74

พัฒนศักดิ์ ภูมิโคกรักษ. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบานซับพลู อำเภอดานขุนทด จังหวัดนครราชสีมา.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

พรพิมล แพงภูงา (.2557). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโนนแท่นพิทยาคม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์.*การศึกษาค้นควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพโรจน กลิ่นกุหลาบ. (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพรินทร โฉมพูดดี. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ก.หน้า 2-3. 19 สิงหาคม 2542.

ยาใจ พงศบริบูรณ. (2537). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ.* กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.,

รัชนีย พรรฒพานิช. (2532). *ผูบริหารการนิเทศภายใน.* กรุงเทพฯ: อมรินทรพริ้นติ้ง กรุฟ,

ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมศัพทแพทย์ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพคุรุสภาลาดพราว

ราชัน นาสมพงษ์. (2554). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนโรงเรียนเจียงทองพิทยาคม อำเภอภักดีชุมพล จังหวดชัยภูมิ.*การศึกษาค้นควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์). (2559). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาการศึกษา 2559.* โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุณห์ประสาทศิลป์) อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.

วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์. (2554). *ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.* กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม, วารินทร อักษรนำ.

_____. 2542). *คูมือการสรางและการใชเกมประกอบการอบรม.* (กรุงเทพฯ: บุคแบงค์

วีระ คำอาจ. (2555). *การทำงานใดประสบความสำเร็จ.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศักรินทร์ โพธิ์เพ็ชร์. (2559). *แนวทางการดาเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.* วิทยานิพนธ์ ค.ม.นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สวัสดิ์ เดชกัลยา. (2550). *การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก.* การศึกษาอิสระ คม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณในพระบรมราชูปถัมภ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแหงชาติ. (2536). *คูมือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา***.** กรุงเทพฯ: กองบุคคลสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแหงชาติ.

_____. (2541). *ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 3: ระบบข้อมูลและการวางแผน.* กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟวิ่ง.

_____. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างเป็นระบบ.*กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. (2551). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน***.** กรุงเทพฯ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). *แนวทางการจัดการศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560- 2564.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างอย่างยั่งยืนปี 2552.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

เสถียร เที่ยงธรรม. (2542). *การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.*การศึกษาค้นควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เสถียร ทามัง. (2551). *การดำเนินงานระบบดูแลชวยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปงเมืองจังหวัดเชียงใหม่.* การศึกษาคนควาอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนวยศึกษานิเทศก กรมสามัญศึกษา. (2540). *การประกันคุณภาพระบบการดูแลชวยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพการศาสนา.

อัญชลี ธรรมะวิธีกุล. (2561). *การนิเทศตามลักษณะงานและกิจกรรมการศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัย.* สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2556,จากhttp://panchalee.wordpress.com/2009/07/29/coaching/

อัมพร สีหะวงษ์. (2555). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28.* การศึกษาค้นควาอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัมพรกัญ บัวครอง. (2553*). การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Brady, Lisa. (2008). "Student Perceptions of the Effectiveness of a Student Random Drug Testing Program in one New Jersey High School," *Dissertation Abstracts International*. 69(2): pp.521-A ; August, 2008.

Brooks, Robin Justina. (2002). "The Effects of Racial/Ethnic Identity, Parenting Practices and Impulse Control on Drug Use Problem Behaviors, Self - concept, and Depression in African – American Adolescents," *Dissertation Abstracts International*. 63(03) :pp.1555-B ; September, 2002.

Kemmis, S. and R. (1991). McTaggart. *The Action Research Planner*. (3rded.) Victoria : Deakin University Press,

Ouyang, Lijing. (2006). "Three Essays on Teen Risky Behaviors," *Dissertation Abstracts International*. 66(7): pp. 2656-A ; January, 2006.

Ryngala, Donna J. (2007). "The Family Environment, Alexithymia, and Adolescent Substance Abuse," *Dissertation Abstracts International*. 67(10): unpaged; April, 2007.

Tatchell, Tomas W. (2001). "Substance Abuse Prevention in Sixth Grade : The Effect of A Prevention Program on Adolescents' Risk and Protective Factors, *"Dissertation Abstracts International*. 62(2): pp.819-B; August, 2001.

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

The Strategies of Creating Cooperation Networks for School Development in Buengkan Primary Educational Service Area Office

วาลิกา อัครนิตย์ [1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) พัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย คือ 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านการเมือง 8) ด้านเทคโนโลยี 9) ด้านเศรษฐกิจ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 2. การพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และ3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย จุดอ่อน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และ3) ด้านภาวะผู้นำ และโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเทคโนโลยี อุปสรรค 2 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เชิงรุก(SO) จำนวน 17 วิธีการพัฒนา กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) จำนวน 7 วิธีการพัฒนา และกลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) จำนวน 12 วิธีการพัฒนา

คำสำคัญ: กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

This research aims to 1) study the strategy to create a networks of cooperation for development in the school in Buengkan Primary Educational Service Area Office. 2) develop a strategy to create a networks of cooperation for the development of the school in Buengkan Primary Educational Service Area Office. The sample used in this research were school administrators in Buengkan Primary Educational Service Area Office. Year 2559 number of 140 people. The samples were selected by multistage random sampling. The instrument used to record interviews, questionnaires and assessment sharing. data analysis The statistical software. The research findings were as follows : 1.The strategy to create a networks of cooperation for development in the school in Buengkan Primary Educational Service Area Office to consist of 1) Determination of networks members. 2) Determination of common purpose 3) Participation in the operation. 4) Leadership 5) the coordination of the networks 6) the monitoring and evaluation. 7) political 8) technologies 9) economy 10) social and cultural 2. The Developing a strategy to create a networks of cooperation for the development of the school in Buengkan Primary Educational Service Area Office . A solid three areas: 1) the evaluation , 2) the areas of networks members, and 3) the coordination of networks weaknesses 3 aspects: 1) areas of common purpose ; 2) the engagement. operational and 3) leadership and the opportunity two aspects : 1) the political, 2) technological barrier two areas: 1) the economy, 2) social and cultural. And the strategies of creating cooperation networks for school development in Buengkan Primary Educational Service Area Office . Proactive Strategy (SO) comprising 17 development methods; Strategy to Build Security (ST) comprising 7 development methods and Strategy to Accelerate Development (WO) comprising 12 development methods

Keyword : Strategy to create a networks of cooperation, Buengkan Primary Educational Service Area.

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันและอนาคตซึ่งเป็นสังคมฐานความรู้ ที่การเรียนรู้ ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายและให้ ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม (ประยูร อัครบวรและคณะ, 2553, หน้า 13) จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการ ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์การทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน (ธีระ รุญเจริญ, 2558, หน้า 10-11) การสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้เพราะสมาชิกเครือข่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานร่วมกัน เริ่มด้วยการกำหนดเป้าประสงค์กำหนดกฎเกณฑ์ ทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและแบ่งบทบาทหน้าที่กันทำ (เสรี พงศ์พิศ, 2548, หน้า 9) เครือข่าย การจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือในการบริหาร จัดการในยุคใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และในระดับพื้นที่ โดยในประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เสนอแนวคิดที่เป็นเครื่องมือในการ บริหารงานภาครัฐยุคใหม่ นั่นคือ การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย (Governing by Network) ซึ่งหมายถึง "การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่ายที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางใน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่ไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จ ด้วยองค์การหรือหน่วยงานภาครัฐเพียงองค์การหรือหน่วยงานเดียว เนื่องจากเป็นปัญหา ที่ซับซ้อน และต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานจำนวนมากหรือเป็นปัญหาที่ครอบคลุมหลายจังหวัด" (จิรประภา อัครบวรและประยูร อัครบวร, 2552)สอดคล้องกับ Agranoff and McGuire (2001, p. 296) ได้เสนอแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า การทำงานแบบเครือข่ายเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงลำพัง ดังนั้น การทำงานแบบเครือข่ายจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือเป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยมีบทบาทหน้าที่ประสานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

ดังนั้น กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา มีความสำคัญในการจัดการศึกษาโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และจากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2558 พบว่าสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬขาดการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายมีจำนวนน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2558, หน้า 12) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือซึ่งเป็นพันธกิจหนึ่งในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนในสังกัดตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 214 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and morgan จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ภาวะผู้นำ 5) การประสานงานของเครือข่าย 6) การติดตามประเมินผล 7) ด้านการเมือง 8) ด้านเทคโนโลยี 9) ด้านเศรษฐกิจ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ ระยะที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากนักวิชาการ นักวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน และศึกษาเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ 2 เครือข่ายคือ แก่งจันทร์โมเดล และเสอเพลอโมเดล เพื่อนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นที่ 3 กำหนดและตรวจสอบองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬด้วยแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตามตารางของ Krejcie and morgan (1970, pp. 607-610) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียนตามรายละเอียดดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 53 คน ขนาดกลาง จำนวน 81 คน ขนาดใหญ่จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ ได้จากการสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยการวิเคราะห์ความอง การจำเป็น หาค่าดัชนีความสำคัญของความองการจำเป็นด้วยวิธี Priority Need Index ($PNI_{modified}$) แบบปรับปรุง(สุวิมล ว่องวานิช, 2552, หนา 275-276) เพื่อระบุความองการจำเป็นจากสูตร

$$(PNI_{modified}) = (I\text{-}D)/D$$

นำข้อมูลที่ไดมาจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) โดยเรียงลำดับ ความสำคัญตั้งแต่มากไปหาน้อย เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 7 ร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับที่ 1 โดย

วิเคราะห์ SWOT Analysis โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามขั้นตอนของ พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552, หน้า 27)

ขั้นที่ 8 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับที่ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 9 ปรับปรุงร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันตัวบ่งชี้ของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 1 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง การนำไปใช้ประโยชน์ของร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาพิจารณ์โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 214 คน พร้อมเสนอแนะตัวชี้วัดความสำเร็จ

ขั้นที่ 2 ปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สรุปผลการวิจัย

1. ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้

1.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย คือ 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3)) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านการเมือง 8) ด้านเทคโนโลยี 9) ด้านเศรษฐกิจ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.2 สภาพปัจจุบันกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายใน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการประสานงานของเครือข่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย

1.3 สภาพที่พึงประสงค์กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายใน ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ระดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ดานการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน และด้านการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย

1.4 สภาพปัจจุบันกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายนอก ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี

1.5 สภาพที่พึงประสงค์กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายนอกภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ระดับแรก คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี

1.6 ความต้องการจำเป็นกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 0.22 เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ

ด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และด้านการประสานงานของเครือข่าย

1.7 จุดแข็ง (Strength) มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และ 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย

1.8 จุดอ่อน (Weakness) มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และ3) ด้านภาวะผู้นำ

1.9โอกาส (Opportunity) มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเทคโนโลยี

1.10 อุปสรรค (Threat) มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.11 การวิเคราะห์ SWOT MATRIX จุดแข็ง และ โอกาส (SO) ภาพรวมงานสำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และด้านการประสานงานของเครือข่าย และมีโอกาสได้รับการพัฒนาบางเรื่อง คือ ด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง ซึ่งต้องพัฒนากลยุทธ์ ที่นำจุดแข็งและโอกาส ด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และด้านการประสานงานของเครือข่าย ด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง

1.12 การวิเคราะห์ SWOT MATRIX จุดอ่อน และ โอกาส (WO) ภาพรวม มีงานที่ไม่บรรลุผลสำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ และมีโอกาสได้รับการพัฒนาบางเรื่อง คือ ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี ซึ่งต้องพัฒนากลยุทธ์ ที่นำโอกาสด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี มากำจัดจุดอ่อน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ

1.13 การวิเคราะห์ SWOT MATRIX จุดแข็ง และอุปสรรค (ST) ภาพรวม งานสำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย ด้านการประสานงานของเครือข่าย และมีอุปสรรคในการได้รับการพัฒนาบางเรื่อง คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งต้องพัฒนากลยุทธ์ ที่นำจุดแข็งด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย ด้านการประสานงานของเครือข่าย มาใช้ในการกำจัดอุปสรรค ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.14 การวิเคราะห์ SWOT MATRIX จุดอ่อน และอุปสรรค (WT) ภาพรวม งานไม่สำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านภาวะผู้นำ และมีอุปสรรคในการได้รับการพัฒนาบางเรื่อง คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งต้องพัฒนากลยุทธ์ ที่จำกัดหรือควบคุมจุดอ่อนและอุปสรรค ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านภาวะผู้นำ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.15 ผลการประเมินกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ระยะที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันตัวชี้วัดของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ผลการประเมินตัวชี้วัดของกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ภาวะผู้นำ 5) การประสานงานของเครือข่าย 6) การติดตามประเมินผล 7) ด้านการเมือง 8) ด้านเทคโนโลยี 9) ด้านเศรษฐกิจ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา จันทพันธ์ (2560, หน้า 139) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนา ภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ประกอบด้วย 1) ด้านกลยุทธ์องค์กร 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านระบบการปฏิบัติงาน 4) ด้านบุคลากร 5) ด้านทักษะและความรู้ 6) ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ 7) ด้านค่านิยมองค์กร 8) ด้านการเมือง 9) ด้านเศรษฐกิจ 10) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 11) ด้านเทคโนโลยี

2. การพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) มีจุดแข็ง 3

ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย และมีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ตันติยมาศ (2550, หน้า 190-194) ศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม โดยผู้ประสานงานเครือข่ายเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมในกระบวนการในการตัดสินใจที่สำคัญ ในเรื่องการพัฒนา การแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงในองค์กร และการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น นอกจากนี้แล้วยังมีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเครือข่ายของโรงเรียน ดังนี้ 1) จัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนทุกโรงเรียน ในเครือข่ายมาประกอบการทำ SWOT 2) มีการจัดทำ SWOT แบบมีส่วนร่วม 3) จัดทำในรูปของคณะกรรมการ นำผลการปรับปรุงงานในปีที่ผ่านมา ประกอบในการจัดทำด้วย 4) มีการกำหนดสมาชิก กำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิก 5) มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาเครือข่าย

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย มีอุปสรรค 2 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ และ 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ คันทะเสน (2559 หน้า 334-335) ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อความมีประสิทธิผลของแผนกโยธาธิการ และขนส่งแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ มีความรู้ในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ติดตาม ตรวจสอบการทำงานตลอดเวลา ส่งเสริมการศึกษาดูงาน ทัศนศึกษาทั้งในและนอกประเทศ

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) มีจุดอ่อน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) ด้านภาวะผู้นำ มีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ตันติยมาศ (2550, หน้า 189-194) ศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านทักษะภาวะผู้นำ ผู้ประสานงานเครือข่ายมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความรับผิดชอบ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการบริหารงานที่เป็นระบบ ใช้ระบบธรรมมาภิบาล และเป็นนำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทุกด้านโดยเฉพาะด้านวิชาการ ส่วนด้านเทคโนโลยีต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร งานในโรงเรียนให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และ3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย ควรนำไปใช้ในการบริหารเครือข่าย และพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง 2) ด้านเทคโนโลยี ควรนำมาเป็นโอกาสที่ดีในการบริหารครือข่าย และพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 36 วิธีการพัฒนา 67 ตัวชี้วัด ความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนควรนำไปใช้ในการบริหารเครือข่าย และพัฒนาโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ควรศึกษาวิจัยกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ เก็บข้อมูลจากครูผู้ด้วย
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรศึกษาวิจัยและ

เอกสารอ้างอิง

จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย 2552. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ประยูร อัครบวรและคณะ. (2553). การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัทมา จันทพันธ์. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.ขอนแก่น :มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริพร ตันติยมาศ. (2551). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีระ รุญเจริญ. (2558). การสัมมนาวิชาการระดับดุษฎีบัณฑิต:วิกฤติและทางออกในการบริหารและจัดการศึกษาไทย. 23 ตุลาคม 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

เสรี พงศ์พิศ. (2548). เครือข่าย. กรุงเทพ: ศูนย์หนังสือจุฬา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (2558). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กลุ่มนโยบายและแผน : บึงกาฬ.

Agranoff, R. & McGuire, M. (2001). Big Questions in Public Network Management Research. Journal of Public Administration Research and Theory. 11(3), p. 296. Retrieved February 14, 2014, fromhttp://ipaa.ir/files/site1/pages/Big%20questions%20in%20Public%20Network%20Management%20research.pdf

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

Developing Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School : A Case of Bannamad School,Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2

อมรรัตน์ วงศ์ศรียา[1]
วัฒนา สุวรรณไตรย์[2]
รัชฎาพร พิมพิชัย[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด 2) หาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด 3) ติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล โดยดำเนินการ 2 วงรอบ กลุ่มเป้าหมายมี 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 12 คน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 85 คน 3) กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ นักเรียน จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.1 สภาพ คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พบว่า 1) ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลีกเลี่ยงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดเวรประจำวัน และบริเวณอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน และขาดความรับผิดชอบในการทำงาน 2) ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่านักเรียนบางส่วน ไม่แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียนนักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่เข้าแถวซื้อสินค้า ไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ คุยกันเสียงดังเวลาร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่นๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดินเป็นแถวเวลาเข้าชั้นเรียนและขึ้นรถกลับบ้าน 3) ด้านความมีจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนบางส่วนไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมของโรงเรียน ไม่มีจิตสาธารณะเป็นต้น

1.2 ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด จากการสังเกต และสอบถาม พบว่า 1) นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ขาดความมีระเบียบวินัย และขาดการมีจิตสาธารณะ 2) ครูและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

---

[1] ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3] ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พัฒนาทั้ง 3 ด้าน ในวงรอบที่ 1 ใช้ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์และ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม ในวงรอบที่ 2 ใช้ 4 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์ โดยเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักเรียน

3. ผลการติดตามการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด จำนวน 138 คน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้นและมีจิตสาธารณะมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา

คำสำคัญ : การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน , โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study conditions and problems about moral and ethical of students in the moral schools of Office of the basic Education committion, Bannamad school. 2) to find the guidelines for Developing Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School, Bannamad school. 3) to follow the effect Developing Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School, Bannamad school under The Office of Ubonratchathani Primary Educational Service Area 2. The research employed a four stage-paticioatory actin research process of planning, action observation and reflection. The two- spirals of participatory action research. The target group consisted of the research group comprising: 1) The researchers have 12 people 2) 85 informants. The target group was 138 students. The research instruments were a form of observation, a form of interview, a set of questionnaire. Statistics used for data collection were percentage, mean and standard deviation. Content analysis presented in form of descriptive method.

The research result that:

1. The conditions and the problems of Developing Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School, the case of Bannamad school under The Office of Ubonratchathani Primary Educational Service Area 2.

1.1 The conditions, Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School, the case of Bannamad school found that: 1) The side of responsibility; some students expressed improper behavior for example having poor attendance in school activities such as daily cleaning activity in school, not hand in homework, not garbages, to refuse helping his parents, impatient to do the activities and lost responsibility to work. 2) to discipline found that some students dressed improper uniform especially boys like let the clothes to outside of the shorts, not like to queue to buy objects in the daytime, not leave garbage in the bin, like to talk while doing the activity in front of the flag pole and cooperate others; put the shoes in the wrong way, walk to the class improper and get up the car too. 3) the side of public mind found that some students don't help keeping public belongings in and not have public mind.

1.2 The problems Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School,the case of Bannamad school were to lack 1) Students lack moral and ethical responsibilities. lack of discipline and lack of public mind. 2) Teachers and personnel lack knowledge understanding and skills In moral development morality and ethics of students.

2. The guideline developed Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School,the case of Bannamad school develop all 3 aspects in Round 1 consisted of 1) Virtue project 2) The activity of core elder brothers teach younger brothers to do good things. 3) The activity of insertion instruction core values though other subject matter. 4) Train activity to develop core values once a week. 5) The activity of Meeting Buddhist monks and Dhamma for moral development.In use 4 activities, consisting of 1) Virtue project 2) The activity of core elder brothers teach younger brothers to do good things. 3) The activity of insertion instruction core values though other subject matter. 4) Train activity to develop core values once a week. And invite the trainers outside to give the knowledge for the students.

3. The effects after developing Morality and Ethics of Students in OBEC Moral School the case Bannamad school in the first spiral and the second spiral revealed that 138 students. More responsibility, More discipline, And have more public mind than before development.

Keywords:

บทนำ

"...การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้นย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลซึ่งเป็นองค์ประกอบของส่วนรวมไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญและมั่นคงได้ยากยิ่ง บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ การศึกษา การศึกษานั้นแบ่งเป็น สองส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการส่วนหนึ่ง กับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดี ใฝ่เจริญ ละอายชั่ว กลัวบาปส่วนหนึ่ง การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการและมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่าง ให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรและอำนวยผลประโยชน์ที่พึงประสงค์... "พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2540 (สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2551, หน้า 115) จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญยิ่งขึ้นนั้นต้องพัฒนาบุคคลก่อน โดยจะต้องพัฒนาให้บุคคลได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาร่วมกับการพัฒนาด้านจิตใจให้เป็นผู้ใฝ่ดี เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้พัฒนาประเทศได้สะดวกได้ผลแน่นอนรวดเร็ว

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง "ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง"และพระราชทานหลัก 3 ประการในเรื่องครูและนักเรียนว่า "ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู" ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งขันกับตัวเองและให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า" เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนอย่างยั่งยืนและให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เพื่อมุ่งพัฒนาให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดี จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลงและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชนได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า ก-1)

จากความสำคัญดังกล่าวโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนได้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 ที่ได้ทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและจัดทำโครงการต่างๆ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายและมาตรการอย่างชัดเจนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่สมบูรณ์ได้ และจากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่าปัญหาที่ได้พบทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด คือนักเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่ส่งการบ้าน ขาดความมีระเบียบวินัย เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ และไม่มีจิตสาธารณะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการภายในโรงเรียนทั้งสิ้น

ผู้วิจัยซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติตน จึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินการที่โรงเรียนบ้านนาแมด เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนา เสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

คำถามการของวิจัย

1. สภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นอย่างไร

2. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 มีแนวทางอะไรบ้าง

3. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นอย่างไร

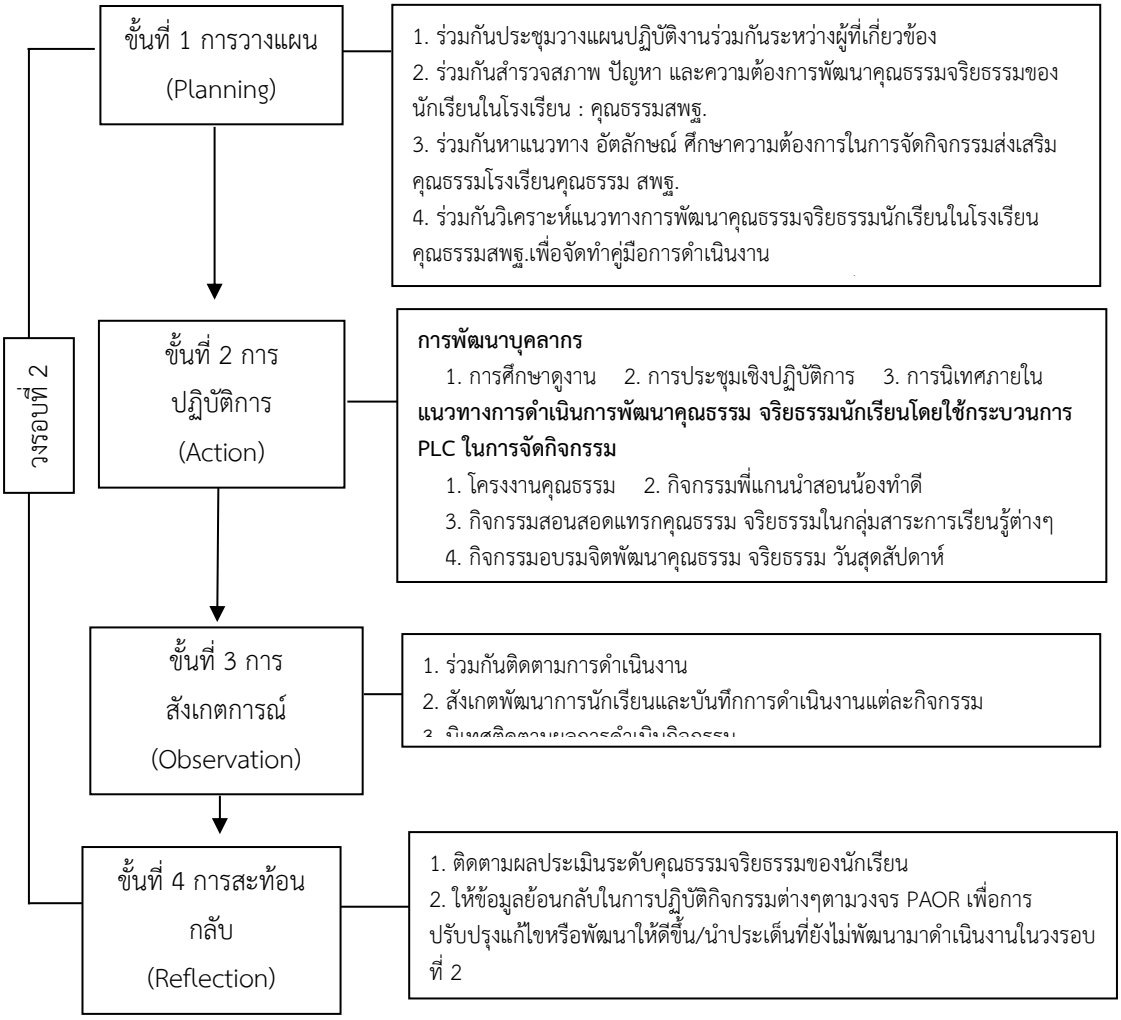
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2

3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ร่วมวิจัยคือ ครูโรงเรียนบ้านนาแมด จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านนาแมด

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 85 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ

2.2 คณะครูโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย

2.3 ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวนชั้นละ 6 คนรวมจำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวนชั้นละ 6 คน รวมทั้งหมดจำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ปกครองนักเรียนตามข้อ 2.3 จำแนกตามพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

2.4.1 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนสม่ำเสมอ จำนวน 2 คน

2.4.2 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนปานกลาง จำนวน 2 คน

2.4.3 นักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน จำนวน 2 คน

3. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา (Target Group) จำนวน 138 คน คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2561 มาจากนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่อยู่ในระดับผ่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการจัดเก็บข้อมูลในครั้งนี้จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความพึงพอใจ

2. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม

2.3 สร้างเครื่องมือตามโครงสร้างที่กำหนด

2.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบและการใช้ภาษา จากนั้นจึงเสนอที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของคำถามกับการพัฒนาคุณธรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.6 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหานำเสนอในลักษณะค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.1 สภาพ คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พบว่า 1) ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ หลีกเลี่ยงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดเวรประจำวัน และบริเวณอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านและขาดความรับผิดชอบในการทำงาน 2) ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่านักเรียนบางส่วน ไม่แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียนนักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่เข้าแถวซื้อสินค้า ไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ คุยกันเสียงดัง

เวลาร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่นๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดินเป็นแถว เวลาเข้าชั้นเรียนและขึ้นรถกลับบ้าน 3) ด้านความมีจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนบางส่วน ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมของโรงเรียน ไม่มีจิตสาธารณะ เป็นต้น

1.2 ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด จากการสังเกต และสอบถาม พบว่า 1) นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ขาดความมีระเบียบวินัย และขาดการมีจิตสาธารณะ 2) ครูและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พัฒนาทั้ง 3 ด้าน ในวงรอบที่ 1 ใช้ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์และ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม ในวงรอบที่ 2 ใช้ 4 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์ โดยเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้แก่นักเรียน

3. ผลการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 พบว่า 1)นักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด จำนวน 138 คน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้น และมีจิตสาธารณะมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา 2) จากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมสพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.10 และ 3) พบว่าจากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่าตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.86

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.: กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 นักเรียนมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดเวรประจำวัน และบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน และขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่เข้าแถวซื้อสินค้าไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน คุยกันเวลาร่วมกิจกรรมหน้าเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่นๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย แต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน นักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม และไม่มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ จักรวาล เจริญทอง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านสวนมอญ พบว่า สภาพปัญหาก่อนดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่รู้จักระวังสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่หมั่นใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนไม่เหมาะสม ไม่รู้จักแยกแยะสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ไม่รู้จักปรับตัวเข้ากับคนอื่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จตรมเวลาที่กำหนด ไม่มีความตรงต่อเวลา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของพลเมือง ขาดความรับผิดชอบต่อ บิดา มารดา และครอบครัว ขาดความรับผิดชอบต่อครู โรงเรียน ขาดความรับผิดชอบต่อเพื่อน จากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ปัญหาด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า 1) นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ขาดความมีระเบียบวินัย และขาดความมีจิตสาธารณะ 2) ครูและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเมื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือพฤติกรรมของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ใน 3

ด้านได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย และ 3) ความมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยัน ผันพลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม ต้องได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากนักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ นักเรียนพูดคุยและส่งเสียงดังในขณะที่ครูสอน ไม่สนใจครู ไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ไม่กล้าแสดงออก ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและบุคคลอื่น

3. แนวทางพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณี โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 คือ กิจกรรม 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม จากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ทั้ง 2 วงรอบ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับการวิจัยของประภาส ละราคี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนกุดตาใกล้ สำนักงานเจตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยการใช้แนวทางการศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรมตัวอย่าง การฝึกอบรมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมให้นักเรียน

4. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณี โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สรุปผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแมด 5 กิจกรรม ได้แก่ โครงงานคุณธรรม กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ กิจกรรมพบพระพบธรรม สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาแมด ให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะได้ ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเห็นควรให้มีการพัฒนาต่อไป โดยที่ประชุมเห็นควรให้มีการใช้กิจกรรมมี 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงงานคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุดสัปดาห์ เพราะกิจกรรมเหล่านี้นักเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นประจำ จึงจะเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม สรุปผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.:กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พบว่า นักเรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ ทำให้เป็นที่พึงพอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยและผู้ปกครอง ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมนั้น พัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับ สุภาวรรณ ยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผลการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัยและความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยครูผู้ปกครองและนักเรียนประเมินตนเอง พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับ สามารถนำรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริม ปลูกฝังให้มีการ

ดำเนินการ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกที่ยั่งยืน

2. การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการและการวัดและประเมินผลพอสมควร เพราะเป็นการแสดงออกที่เกิดจากเจตคติ การประพฤติปฏิบัติของนักเรียน

3. การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ควรมีการติดตามและประเมินผลในทุกๆ ปีการศึกษาและทำต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยใน ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครอบครัว ชุมชน ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาควรมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายให้เข้ากับสภาพและปัญหาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชนเพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จักรวาล เจริญทอง. (2558). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านสวนมอญ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด.*[ออนไลน์]เข้าถึงได้ จาก : http://kruthai.info/board_vijai/show.php? No=190 (10 มิถุนายน 2558)

ประภาส ละราคี. (2553). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดตาใกล้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

โรงเรียนบ้านนาแมด. (2559). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559.* อุบลราชธานี, โรงเรียนบ้านนาแมด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2551). *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต.* กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุริยัน ผันผลี. (2552). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร:

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.สุภาวรรณ ยาทองไทย. (2554). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ โดยการสนับสนุนของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2558). *คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม.* กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิสชิ่ง.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. 2559. *หนังสือ คู่มือจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม.*พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. 2559. *หนังสือ นิเทศอาสาติดตามโรงเรียนคุณธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 2.

กลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

The Strategies to Enhance the college into Tnstitution College Xaisombath Technology Tavannakhet Province, Lao People Democratic Republic

แก้วพูทอง บุบผาวัน[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี และ 2) ตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความสอดคล้องมาตรการสู่ความสำเร็จ กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ จำนวน 5 คน และกลุ่มเป้าหมายตรวจสอบกลยุทธ์ จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบกึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30–0.72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลของการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธมี 9 ด้าน คือ 1) ารพัฒนาบุคลากร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาอาคาร สถานที่/ บรรยากาศ 4) การพัฒนาการเรียนการสอน 5) การบริหารและการจัดการ 6) การเงินและงบประมาณ 7) การประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา 8) การพัฒนาด้านเทคโนโลยี/ICT และ 9) การพัฒนาสื่อวัสดุ อุปกรณ์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตัวชี้วัด และมาตรการสู่ความสำเร็จ

2. ผลการตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยีแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้นมีด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์ ยกระดับวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop the strategies to upgrading the status of college to institution of the Xaisombath Technology College in Savannakhet Province, The Lao People Democratic Republic, and 2) to validate the proposed strategies in terms of appropriateness, feasibility, utility, correctness, and compatibility standards for success. The target group for the interview involved five scholars, and the target group for the strategy validation included 41 participants. The research instrument was a semi-structured interview form and a set of 5-rating scale questionnaires with the discriminative power between 0.30-0.72 and the reliability of 0.98. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The proposed strategies to upgrading the status of college to institution of the Xaisombath Technology College in Savannakhet Province, the Lao People Democratic Republic invovled vision, mission, and goals, consisting of nine aspects: 1) personnel development; 2) curriculum development; 3) building development/environment; 4) teaching and learning development; 5) administration and management; 6) finance and budget; 7) quality assurance and educational standards; 8) technology/ Information Communication Technology (ICT) development; and 9) development of materials, equipment and learner development activities, indicators, and standard for success.

2. The validation of the proposed strategies revealed that the appropriateness, feasibility, utility, and correctness were at a high level in overall.

Keywords: Strategies to Upgrading the Xaisombath Technology College, LAO People Democratic Republic

บทนำ

ในระยะ 15 ปีที่ผ่านมา แผนกศึกษาธิการและกีฬาได้ปฏิบัติตามนโยบายของกองประชุมใหญ่ของพรรค ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมในแต่ละไตรมาสของรัฐบาลและแผนพัฒนาการศึกษาและกีฬารวมถึงแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาแขนงการศึกษา แผนปฏิบัติงานการศึกษาเพื่อทุกคนและภายใต้การนำพาตามคำแนะนำของแผนกศึกษาธิการและกีฬาแขวง ผู้บริหารการศึกษาขั้นแขวง ขั้นเมือง และขั้นโรงเรียนได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดภายใต้บทบาทหน้าที่และภารงานที่ได้รับมอบหมายได้มีการเชื่อมโยงการปฏิรูปการศึกษา ในปี ค.ศ. 1986 พรรคและรัฐได้วางแนวทางนโยบายเปลี่ยนแปลงประเทศและดึงดูดนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศและการมุ่งมั่นการพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมและการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และนำพาประเทศชาติหลุดพ้นจากความทุกข์ยากในปี ค.ศ.2020 พร้อมไปกับการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเพิ่มการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับการส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนให้ได้รับทุนสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รัฐบาลจึงได้ออกคำสั่งเลขที่ 58/ นย ว่าด้วยการศึกษาภาคเอกชนและได้มีการสร้างห้องการ (ห้องทำงาน) การศึกษาภาคเอกชนและในปี ค.ศ. 2008 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นกรมคุ้มครองการศึกษาภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อให้มีการส่งเสริมและสนองความต้องการของประชาชน การพัฒนาการศึกษาภาคเอกชนมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับการลงทุนของบุคคลและนิติบุคคลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศตามแผนพัฒนาการศึกษา 2015 – 2020 ได้มีแผนขยายโอกาสด้านการศึกษา แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา แผนงานบริหารคุ้มครองการศึกษา และสภาที่ปรึกษาการศึกษาภาคเอกชนและสมาคมการศึกษาภาคเอกชน (แผนพัฒนาการศึกษา (2015, หน้า 3)

แผนพัฒนาการศึกษาภาคเอกชนได้มีการส่งเสริมในต่างประเทศที่สนใจลงทุนในการสร้างโรงเรียนเอกชนทุกชั้น ทุกสาขาวิชาเพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2009 - 2010 ทั่วประเทศ มีการสร้างโรงเรียนเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาล จำนวน 244 แห่ง โรงเรียนประถม จำนวน 160 แห่ง โรงเรียนมัธยม จำนวน 63 แห่ง ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ จำนวน 81 แห่ง โรงเรียนวิชาชีพชั้นกลาง จำนวน 5 แห่ง วิทยาลัยและสถาบันการศึกษา จำนวน 90 แห่ง เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี จำนวน 35 แห่ง และเปิดหลักสูตรปริญญาโท จำนวน 3 แห่ง ด้านคุณภาพการศึกษาได้มีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับของสังคมรวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ พร้อมกับพัฒนาบุคลากรไปด้วยทิศทางการพัฒนาศึกษาระยะ 5 ปี ครั้งที่ 8 ของแขวงสะหวันนะเขต ค.ศ. 2016-2020 รัฐบาลและพรรคได้มีการคาดว่าจะมีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมตอนปลาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 57 จากปี ค.ศ. 2016 ได้มีสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต สถาบันกฎหมายภาคใต้ และมหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชนแล้วก็ตาม แต่ถ้าหากมองในแง่การเลือกเข้าเรียนของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเข้าเรียนในสายวิศวกรรมศาสตร์ สายช่างเทคนิคในระดับปริญญาตรี พบว่า ยังอยู่ในกรอบที่จำกัดอยู่ จำนวนแรงงานที่มีวิชาเฉพาะในระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานระดับวิชาการคุ้มครอง ระดับการตรวจสอบหรือการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร ระบบไฟฟ้าอยู่ในโรงจักรโรงงาน ส่วนใหญ่บุคลากรฝีมือแรงงานมาจากต่างประเทศ ในส่วนที่เป็นแรงงานคนภายในประเทศยังขาดแคลนเป็นจำนวนมากหรือถ้ามีก็ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงเห็นสมควรและมีความจำเป็นต้องได้แก้ไขให้มีการสร้างสถาบันศึกษาในการเล่าเรียนแค่ในระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับปริญญาตรี และมีการจัดฝึกอบรมวิชาเฉพาะระยะสั้น มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยที่เหมาะสมสอดคล้องกับสาขาวิชาที่ได้เปิดสอน พร้อมทั้งโอกาสการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจ ค้นคว้าวิทยาศาสตร์จากภายนอก และให้การบริการทางวิชาการกับภายนอก ตามเงื่อนไขของสถาบันที่สามารถให้การบริการได้และบนพื้นฐานแนวทางนโยบายของภาครัฐและขอบเขตบทบาทหน้าที่ของสถาบันในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยเพื่อรองรับการเป็นสถาบันไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (วิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี, 2017)

แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ 21,774 ตาราง

กิโลเมตร ประกอบด้วย ตัวเมือง จำนวน 6 เมือง เส้นทางคมนาคมหมายเลข 9 เป็นเส้นทางเศรษฐกิจ มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวัน–เซโน เป็นแหล่งลงทุนสำหรับนักธุรกิจชาวต่างประเทศและภายในประเทศ จากการขยายผลกองประชุมใหญ่ครั้งที่ 6 ของพรรคและมติกองประชุมใหญ่ครั้งที่ 7 ของคณะพรรคแขวงว่าด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจ – สังคมของแขวงระยะ 5 ปี (2511 - 2515) โดยการผ่านการจัดตั้งปฏิบัติของทุกขั้นทุกแขวงการเห็นว่า พื้นฐานเศรษฐกิจของแขวงได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการเมือง และสังคมรวมทั้งความสงบปลอดภัย ภายในประเทศการจัดการศึกษาของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ก่อตั้งขึ้นตามใบอนุญาตของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาฉบับเลขที่ 493/ อกช ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 เป็นสถานศึกษาของภาคเอกชนที่เปิดการเรียนสอนในสายวิชาชีพระดับชั้นกลาง และระดับชั้นสูง และในปี พ.ศ. 2555 วิทยาลัยได้มีการพัฒนาสถานศึกษามาตลอดและสามารถเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โดยมีสาขาวิชา ระดับชั้นกลาง จำนวน 8 สาขาวิชา ระดับชั้นสูง จำนวน 6 สาขาวิชา และสาขาวิชาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 สาขาวิชา ในปีแรกหลักสูตรปริญญาตรีที่ขออนุญาตเปิดการเรียนการสอน มีทั้งหมด 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาไฟฟ้าเทคนิค สาขาวิชาเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร และสาขาวิชาบริหารธุรกิจการจัดการ ทั้งสามหลักสูตรนี้ได้จัด ครูอาจารย์ทั้งหมดมี 43 คน หญิง 19 คน วุฒิการศึกษาปริญญาเอก 2 คน ปริญญาโท 12คน ปริญญาตรี 10 คน และอนุปริญญา 19 คน อาจารย์รับเชิญ 4 คน ครูอาจารย์สอนหลักสูตรปริญญาตรีมีทั้งหมด 24 คน หญิง 4 คน วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก 2 คน ปริญญาโท 12 คน ปริญญาตรี 10 คน อาจารย์รับเชิญ 2 คน หลักสูตรที่ได้จัดตั้งปฏิบัติผ่านมามี หลักสูตรอนุปริญญามี 8 สาขาวิชา คือ บริหารธุรกิจ-การจัดการ การบัญชี-การเงิน ไฟฟ้าเทคนิค ไอที เทคโนโลยีการผลิตและซ่อม บำรุงรถยนต์เคหสถานและภาษาอังกฤษ หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (วิทยาลัยไชสมบัติเทคโนโลยี, 2017, หน้า 1 - 2)

วิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้รับอนุญาตให้เปิดสอนหลักสูตรปกติ สาขาวิชา บริหารธุรกิจการจัดการในปี ค.ศ. 2008 หลักสูตรต่อเนื่องสาขาวิชา บริหารธุรกิจการจัดการในปี ค.ศ. 2010 และ หลักสูตรต่อเนื่องสาขาไอทีในปี ค.ศ. 2011. วิทยาลัยได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรชั้นสูง 08 สาขาวิชาอย่างเป็นปกติจนถึงปัจจุบัน อิงตามนโยบายว่าด้วยการศึกษาชั้นสูง ปัจจุบันนี้วิทยาลัยไชยสมบัติ เทคโนโลยี มีบุคลากรครู วิชาเฉพาะที่ตรงกับ 3 สาขาวิชาที่ขออนุญาตเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี คือ สาขาวิชา ช่างไฟฟ้าเทคนิค สาขาวิชาบริหารธุรกิจการจัดการและสาขาวิชา เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร (ไอที) มีบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่รับผิดชอบหลักสูตร มีอาจารย์ประจำและอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีวุฒิการศึกษาสอดคล้องถูกต้องตามอัตราส่วนที่ได้กำหนดไว้อยู่ในหมวดที่ 6 มาตรา 31 ของนโยบายว่าด้วยการศึกษาชั้นสูง เพื่อส่งเสริมให้ครู อาจารย์วิทยาลัยที่ได้เปิดการเรียนการสอน และครูอาจารย์ที่ได้รับบรรจุเข้าเป็นพนักงานประจำได้ฝึกฝนความรู้มีทักษะมีประสบการณ์ มีผลประโยชน์ให้สองฝ่าย มีผลประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติอีกด้วย จุดประสงค์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในการส่งเสริมบุคลากรวิชาการให้มีหลากหลายสาขาวิชาชีพทางด้านการบริหาร ด้านช่าง ด้านการค้นคว้าวิทยาศาสตร์ เพื่อสนองต่อแรงงานให้โครงประกอบเศรษฐกิจและโครงประกอบแรงงาน ตามทิศทางของภาคอุตสาหกรรม มีการทดสอบระดับฝีมือแรงงาน ระดับวิชาการคุ้มครองนำพา การตรวจสอบ ซ่อมบำรุง รักษาเครื่องจักรกล พาหนะการผลิต ระบบไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรมที่นับวันเพิ่มขึ้นในการยกระดับวิทยาลัยสู่ความเป็นสถาบันให้มีการศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับปริญญาตรี มีการจัดฝึกอบรมวิชาเฉพาะระยะสั้น มีการค้นคว้าวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดพิเศษของสาขาวิชาที่ได้เปิดสอนให้โอกาสการมีส่วนร่วมในการสำรวจ ค้นคว้าวิทยาศาสตร์จากภายนอก และให้การบริการทางวิชาการกับภายนอกตามเงื่อนไขของสถาบันที่สามารถให้การบริการได้ และบนพื้นฐานแนวทางนโยบายของภาครัฐและขอบเขตบทบาทหน้าที่ของสถาบัน ส่งเสริมบุคลากรเพื่อสืบทอดภารกิจการศึกษาของวิทยาลัย สร้างและสนองครูสอนวิชาชีพ วิชาเทคโนโลยีให้โรงเรียนสามัญศึกษา และตลาดแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมภายในแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (วิทยาลัยไชยสมบัติ, 2017, หน้า 10)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อใช้เป็นข้อเสนอกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และยังเป็นแบบอย่างให้กับวิทยาลัยเอกชนแห่งอื่นๆ นำไปสู่การปฏิบัติการยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันและยังเป็นการพัฒนาการศึกษาทั้งในและต่างประเทศให้เท่าเทียมกับนานาประเทศ

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
มีอะไรบ้าง

2. ผลการตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความสอดคล้องมาตรการสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง และความสอดคล้องมาตรการสู่ความสำเร็จ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

1.2 การศึกษา (Best Practices) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี จำนวน 4 แห่ง

1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อเป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายใน (จุดอ่อน จุดแข็ง) และสภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของการยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี จำนวน 50 คน

1.4 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 15 คน

1.5 กลุ่มเป้าหมายในการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจากหลายภาคส่วน จำนวน 41 คน

1.6 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการหามาตรการสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติตามแผนระยะ 1 ปี 3 ปี และ 5 ปี จำนวน 54 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นกลยุทธ์ ตัวบ่งชี้ และมาตรการสู่ความสำเร็จ

2.2 แนวคิดเกี่ยว Swot Analysis ได้แก่ ปัจจัยภายใน (จุดอ่อน จุดแข็ง) และปัจจัยภายนอก (โอกาส และอุปสรรค)

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ซึ่งแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 พัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี และระยะที่ 2 ตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2560 – 2562 รวมระยะเวลา 2 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงนโยบาย (Policy Research) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำร่างกลยุทธ์ และ ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียดการนำเสนอของข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำร่างกลยุทธ์การวิจัยในระยะที่ 1 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำร่างกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษา (Best Practice) ขั้นตอนที่ 4 การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการพิจารณามีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคาะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การวิจัยในระยะที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ไปพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้ได้กลยุทธ์ มีการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ขั้นตอนที่ 2 การประเมินกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี และขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรการสู่ความสำเร็จ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 41 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมีด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.72 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of item congruence : IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ผลการพิจารณามีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคาะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาการยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี มี 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาอาคาร สถานที่/บรรยากาศ 4) การพัฒนาการเรียนการสอน 5) การบริหารและการจัดการ 6) การเงินและงบประมาณ 7) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 8) การพัฒนาด้านเทคโนโลยี/ ICT และ 9) การพัฒนาสื่อวัสดุ อุปกรณ์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผลการประเมินกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. ผลการตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาขึ้นมีด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3. การพัฒนาอาคาร สถานที่/ บรรยากาศ 4) การพัฒนาการเรียนการสอน 5) การบริหารและการจัดการ 6) การเงินและงบประมาณ 7) การประกันคุณภาพ.และมาตรฐานการศึกษา 8) การพัฒนาด้านเทคโนโลยี/

ICT และ 9) การพัฒนาสื่อวัสดุ อุปกรณ์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตัวชี้วัด และมาตรการสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรในการกำหนดทิศทางตั้งแต่การร่วมกันวางแผน การวิเคราะห์กลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติขององค์กร รวมทั้งการประเมินผลและควบคุมกลยุทธ์ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายและสามารถอยู่รอดและแข่งขันกับองค์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการสร้างกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค Swot Analysis มีขั้นดำเนินการในการร่างกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติ เทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็งและจุดอ่อน มีเกณฑ์การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ 1 โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ของกิจการ บุคลากรและความสามารถของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กรและองค์ประกอบอื่น ๆ ในองค์กร ได้แก่ พันธกิจของบริษัท ระบบการบริหารงาน การตัดสินใจของผู้บริหาร กระบวนการผลิตและการทำงานในธุรกิจ ทรัพยากรต่าง ๆ ในธุรกิจกฎระเบียบภายในองค์กร และ 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โอกาสและอุปสรรคมีเกณฑ์การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 1)ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย อัตราภาษี และอัตราการว่างงาน เป็นต้น 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น การผลิตคิดค้นเทคโนโลยีต่าง ๆ เครื่องจักรกล ทำอุตสาหกรรม เครื่องจักรสมองกล และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น 3) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) เช่น นโยบายและเสถียรภาพของรัฐบาล การแก้ไขกฎหมายและการปรับปรุงระเบียบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานการบริหาร เป็นต้น และ4) ปัจจัยด้านสังคม (Socio-Cultural Factors) โครงสร้างทำงานเพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีตลอดจนพฤติกรรมการบริโภคและอุปโภค สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรัตน์ พิพัฒน์ผล, (2557); กฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา, (2557); คำสั่งว่าด้วยการศึกษาชั้นสูง, (2558); คู่มือการประกันคุณภาพสถาบันอาชีวศึกษา, (2559); วราภรณ์ ไทยมา, (2559); ขจรศักดิ์ อินทรโสภา, (2560); Wilson & Hayer, (2000)

2. ผลการตรวจสอบกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี ที่พัฒนาขึ้นมีด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากกลยุทธ์เป็นวิธีการในการปฏิบัติที่สำคัญที่มีการวางแผนอย่างชัดเจนเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่องค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินการได้ผ่านการเห็นด้วยจากผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการทำประชาพิจารณ์จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมใจ คันทะเสน (2561) พบว่า การประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อความมีประสิทธิผลของแผนกโยธิการและขนส่งที่พัฒนาขึ้นมีด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยขอข้อเสนอแนะ ไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยีที่ได้ไปเสนอผู้บริหารและจัดทำเป็นแผนพัฒนาวิทยาลัยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและมีการติดตามประเมินผล

1.2 ควรนำกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ควรมีการศึกษาการประเมินผลการนำไปสู่การปฏิบัติกลยุทธ์เพื่อยกระดับวิทยาลัยสู่การเป็นสถาบันของวิทยาลัยไชยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาและกีฬา (2559); *คู่มือการประกันคุณภาพสถาบันอาชีวศึกษา.* นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

กระทรวงศึกษาและกีฬา (2558) *แผนพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา.* นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

กฎหมายว่าด้วยการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ปี 2015. ห้องการศึกษาและการกีฬา. นครหลวงเวียงจันทน์: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

กรมการศึกษาชั้นสูง. (2558). *คำสั่งว่าด้วยการศึกษาชั้นสูง.* กรมการศึกษาชั้นสูง. กระทรวงศึกษาและกีฬา: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

กรรัตน์ พิพัฒน์ผล. (2557). *องค์ประกอบความสำเร็จของการจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการขนาดใหญ่.* วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ขจรศักดิ์ อินทรโสภา. (2560). รูปแบบการบริหารการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok* Vol. 8, No. 1, January -June 2017.

วิทยาลัยไชยสมบัติ. (2017). *บทวิพากษ์วิทยาลัยไชยสมบัติสู่การเป็นสถาบัน.* แขวงสะหวันนะเขต: สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

สมใจ คันทะเสน. (2559). *กลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อความมีประสิทธิผลของแผนกโยธิการและขนส่ง แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.* วิทยานิพนธ์ ค.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Wilson L. A. and Hayes R. E.(2000). *Handbook of Adult and Continuing Education*. New york: Jossey-Bass Inc.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Transformation Leadership of the Head teachers in Learning Department Affecting the Work Effectiveness of the Learning Department in Schoolsunder the Office of Educational Service Area 23

สิทธิชัย อุสาพรม[1]
ไชยา ภาวะบุตร[2]
วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน และ 5) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 414 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นของ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เท่ากับ 0.95 และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ชนิด One-Way ANOVA การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีวิเคราะห์ Stepwise

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจของครู และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ จำแนกตามที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

---

[1] ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3] กรรมการบริหารสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการสร้างบารมี และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

5. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to (1) examine transformational leadership of heads of learning department and work effectiveness of learning departments in schools; 2) compare transformational leadership of heads of learning department and work effectiveness of learning departments; 3) discover the relationship between transformational leadership of heads of learning department and work effectiveness of learning departments; 4) explore the predictive power of transformational leadership of heads of learning department affecting work effectiveness of learning departments in schools; and 5) establish the guidelines for developing transformational leadership of heads of learning departments affecting work effectiveness of learning department in schools. The samples were school administrators, heads of learning department and teachers working under the Office of Secondary Educational Service Area 23, yielding a total of 414, in the 2018 academic year. The research instrument was a rating scale questionnaire with the confidence values of transformational leadership of heads of learning department at 0.95 and work effectiveness of learning departments in schools at 0.94. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, F - test (One – Way ANOVA), Pearson's Product Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. Transformational leadership of heads of learning department and work effectiveness of learning departments in schools as a whole were at a high level.

2. The transformational leadership of heads of learning department with different position as a whole was statistically significant different at the .05 level. In terms of different work experience and school sizes, the participants reported that the transformational leadership of heads of learning department as a whole and each aspect was statistically significant different at the .01 level, whereas the work effectiveness of learning departments in schools, classified by participants with different positions, as a whole was not different. When considered in each aspect, teacher satisfaction aspect and workplace participation aspect were statistically significantly different at the .05 level and the .01 level respectively. Referring to the opinions of participants with different work experience and school sizes as a whole and for each aspect showed a statistically significant difference at the level of .01.

3. The relationship between transformational leadership of heads of learning department and work effectiveness of learning departments showed a positive relationship at a statistically significant difference of .01 level.

4. The four found aspects of transformational leadership of heads of learning department affecting work effectiveness of learning departments which had the predictive power were Intellectual Stimulation, Individualized Consideration, Charisma, and Inspiration Motivation.

5. The proposed guidelines for transformational leadership of heads of learning department affecting work effectiveness of learning departments involved four aspects: Charisma, Inspiration Motivation, Intellectual Stimulation, and Individualized Consideration.

Keywords: transformation leadership, the head teachers in learning department, the work effectiveness of the learning department in schools

บทนำ

ในโลกหลังยุคใหม่ (Post-modernization) ทุกประเทศต่างพยายามสร้างกระบวนทัศน์การพัฒนาภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ มิติของสังคม สิ่งที่ปรากฏออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด คือ จะทำอย่าไรหรือมีวิธีการใดที่จะทำให้สภาพการณ์ของประเทศตนเอง "มีความเป็นเลิศ" ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย เพราะการศึกษาจัดการศึกษาในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ความสลับซับซ้อนของสังคมมีมากขึ้นตามลำดับองค์ความรู้/ข้อความรู้ต่างถูก "ผลิต" ขึ้นมาใหม่ หรือบางครั้งก็นำความรู้เดิมมาผลิตซ้ำ บนฐานของการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามถือได้ว่ามี "การต่อยอด" ในความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาในองค์ความรู้ข้อความรู้นั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น (ธงชัย สมบูรณ์, 2558, หน้า 1) จากกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) เน้นการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบมิใช่เพียงจุดใดจุดหนึ่งที่แยกจากกัน เน้นการพัฒนาคุณภาพคน และพัฒนาระบบการบริหารจัดการสู่ระดับสากล กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งเน้นปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 4 ประเด็นหลัก คือ พัฒนาคนไทยยุคใหม่ โดยปรับกระบวนทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพให้เกิดความคล่องตัวเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 1-10) เรื่องการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาต้องทำหน้าที่หลักเพื่อเป็นผู้นำและรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญ ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระเรียนรู้ลงมาตามลำดับ

จากสังคมปัจจุบันที่มีสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและมีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนมีการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นทำให้ผู้นำต้องกระตุ้นและผลักดันโดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับองค์กร ซึ่งภาวะผู้นำที่ว่านี้ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 4) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปสู่ความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ความคิดที่ออกนอกกรอบหรือกฎเกณฑ์เดิม เพื่อประยุกต์งานให้เกิดความก้าวหน้า เกิดความสมดุล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 76-77) ที่ระบุว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่จูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่เกินกว่าความคาดหวังตามปกติ มุ่งไปที่ภารกิจงานกว้าง ๆ ด้วยความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตนเอง มุ่งการบรรลุความต้องการในระดับสูง โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ด้านการสร้างบารมี (Charisma) คือความสามารถของผู้นำที่จะสามารถสร้างความภาคภูมิใจ ความศรัทธา และการยอมรับจากผู้อื่น ด้านการยอมรับคุณค่าในตัวบุคคล (Individualized consideration) คือความพยายามจะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้อื่น ใส่ในความต้องการของแต่ละบุคคล และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างมนุษย์ที่มีคุณค่า และด้านการกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) คือการเสนอแนวคิดใหม่ๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้คิดทบทวนในสิ่งที่ทำอยู่เดิม กระตุ้นให้สมองปัญหาจากหลากแง่มุมและกระตุ้นให้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจะประกอบด้วย การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ การเป็นผู้มีบารมี การเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา และการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล

ทั้งนี้การขยายตัวขององคกรที่มากขึ้น ปริมาณงานตาง ๆ ของโรงเรียนก็เพิ่มมากขึ้นภาระงานของผูบริหารสถานศึกษามีมากขึ้น ทั้งในดานการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ และการบริหารทั่วไปและยังตองทำการประสานสัมพันธกับชุมชนและหนวยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวของกับสถานศึกษา ซึ่งทำใหการบริหารจัดการสถานศึกษามีความสลับซับซอนมากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่ตองดำเนินการพัฒนานักเรียนใหเปนไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติ พ.ศ. 2542 และที่แกไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ในวงเล็บที่ 1-5 ที่ไดกำหนดใหสถานศึกษาดำเนินการการจัดการเรียนรูในดานเนื้อหาสาระ และกิจกรรมใหสอดคลองกับความสนใจและความถนัด

ฝกทักษะกระบวนการคิดเรียนรูจากประสบการณจริง จัดวิธีการเรียนรูแบบผสมผสานและหลากหลายวิธีโดยคำนึงถึงความแตกตางระหวางบุคคลพรอมนี้ตองสนับสนุนใหผูสอนสามารถจัดบรรยากาศสิ่งแวดลอม สื่อการเรียน รวมทั้งการนำงานวิจัยมาเปนสวนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู เพื่อพัฒนาผูเรียนในปจจุบันการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาแบงออกเปนกลุมสาระการเรียนรู จำนวน 8 กลุมสาระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 33-38) ซึ่งทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องมีหัวหน้ากลุ่มสาระเรียนรู้หนึ่งคนเพื่อทำหน้าที่ประสานการทำงานจากฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษากับครู รวมถึงการบริหารจัดการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนและอื่น ๆ อีกหลายประการ

ในยุคสมัยที่กระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในโรงเรียนได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับทัศนะของ Manasse ที่กล่าวว่า ถ้าต้องการให้องค์การมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำจำเป็นต้องมีความสามารถในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพที่ควรเป็นไปในอนาคตขององค์การ โดยเริ่มต้นจากการที่ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวก่อน จากนั้นจึงหล่อหลอมกลายมาเป็นวิสัยทัศน์ร่วม กับสมาชิกภายในองค์การและทั้งผู้นำและสมาชิกในองค์กรร่วมกันสื่อสารวิสัยทัศน์ขององค์การ พร้อมทั้งมีการมอบอำนาจ แก่ผู้ปฏิบัติให้เป็นจริง (ดำรงค์ ศรีอร่าม, 2553, หน้า 53 - 54)

ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ก็คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งส่วนหนึ่งความสำเร็จนั้นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้นับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่จะพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ

การศึกษา เนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทันที เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานกับครูในโรงเรียน อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานในฐานะที่เป็นหัวหน้าครูและริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย (เรียม สุขกล่า, 2553, หน้า 28) ดังนั้น สิ่งสำคัญที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องระลึกไว้เสมอ คือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหาและการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในการทำงาน ดังนั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องการมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันอย่างจริงใจ การติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิด การรับผิดชอบร่วมกัน และรวมถึงความไว้วางใจกันในการทำงานก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะประสบความสำเร็จได้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยของนักวิชาการ ถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลการทำงานของโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และความสำคัญของการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษา และเป็นแรงบันดาลใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อให้ได้ทราบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นไปตามบริบทของการศึกษาวิจัย อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน และจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

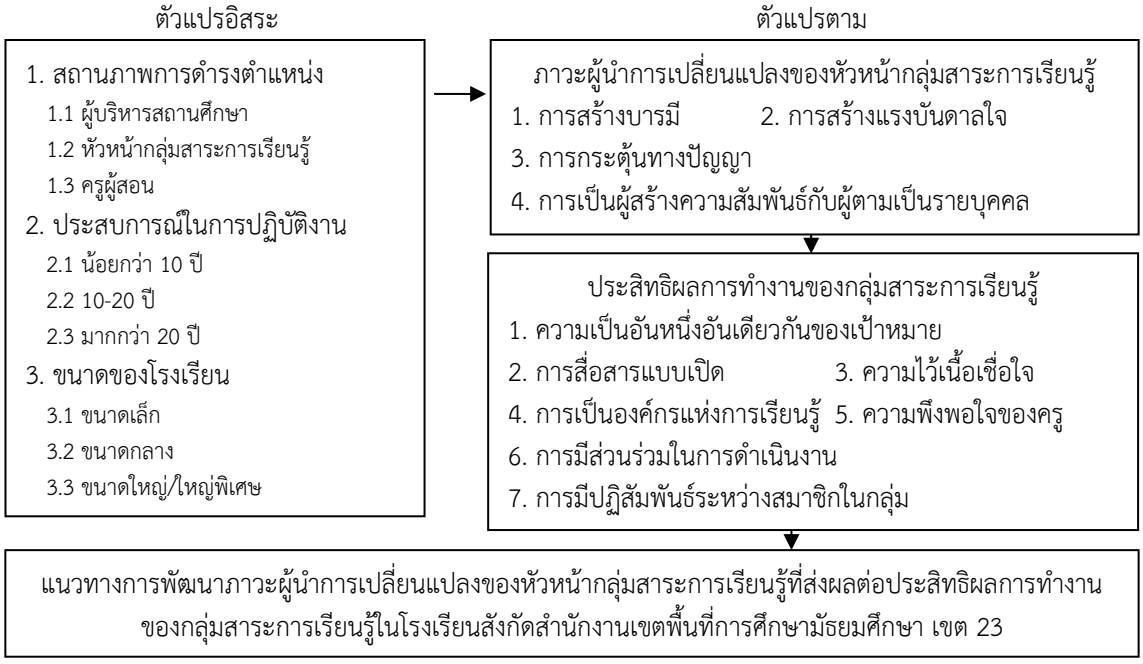
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

5. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,285 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 97 คนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 360 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,828 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 414 คน จาก 45 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) จำนวน 414 ฉบับ ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และ

ครูผู้สอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าระหว่าง 0.404 - 0.868 และค่าอำนาจจำแนกของประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าระหว่าง 0.656 - 0.906 และค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.951 และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.949

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจของครู และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ จำแนกตามที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการสร้างบารมี และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

5. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ยกเว้นด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็นมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ความสนใจแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ที่ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ นั่นเอง อีกทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ยังมีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระได้มีพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยกมลพร ศรีประไพ (2560, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสิงห์สมุทรอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และการสร้างบารมี ตามลำดับ และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้ ยังมีผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ด้าน คือ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านอื่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเพราะสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของ

โรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้มีความเชื่อมั่นว่าประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นจะเป็นมีความไว้เนื้อเชื่อใจกัน ร่วมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกิตติศักดิ์ ปานงาม. (2557, หน้า 72-83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2.1) จำแนกตามสถานภาพการทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีการสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด มีการเปิดโอกาสให้ครูในกลุ่มสาระฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มสาระฯ รวมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจให้ครูในกลุ่มสาระฯ ทำงานด้วยวิธีการทำงานที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ ทนคำดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (30 มีนาคม 2562) ได้เสนอว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเน้นการประสานงานให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายภายใต้ความร่วมมือของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2.2) จำแนกตามที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็น ต่ำกว่า ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี และที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็น สูงกว่า ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่ำกว่า ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี และที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 10-20 ปี มีความคิดเห็น สูงกว่า ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แสดงออกถึงอุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยมของตนเองอีกทั้งมีการให้ความไว้วางใจแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระฯ ระบุปัญหาด้วยการใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่าการคิดเอง รวมถึงหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระฯ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร ศรีประไพ (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสิงห์สมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's method) พบว่า แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสิงห์สมุทร มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (30 มีนาคม 2562) ได้เสนอว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์น้อยควรกล้าที่จะแสดงออกถึงอุดมการณ์ ความรู้ ความสารถที่มีให้เป็นที่ยอมรับ 2.3) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยรวม พบว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสูงกว่า ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง และที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นสูงกว่า ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคคลกรน้อยจึงทำให้บุคลากรมีโอกาสได้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดขนาดและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ ทนคำดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน สุกันยา ศรีสวัสดิ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเครืออักษรกรุ๊ป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ การเป็นผู้มีบารมี การเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา และการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 2.4) จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจของครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ด้านความพึงพอใจของครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นสูงกว่า ครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่า ครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งเป็นอาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้บุคลากรในกลุ่มสาระฯ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน หรือให้ได้รับสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรกร วงศ์สกุล (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง ในระดับบุคคลและระดับองค์กรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยครูจะให้ความสำคัญในระดับองค์กรมากกว่าบุคคล 2.5) จำแนกตามที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล เตชณัชถิรกุล (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการจำแนกตามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ทศพล พยัคฆพงศ์ (1 เมษายน 2562) ได้เสนอว่า ประสิทธิผลของการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกคนในกลุ่มสาระฯ จะต้องร่วมแรงร่วมใจในการทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกัน รวมถึงมีการแจ้งข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานอย่างหลากหลายในการทำงาน อีกทั้งยังต้องมีส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ก็ต้องการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน 2.6) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพราะภารงานไม่เท่ากันสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล เตชณัชถิรกุล (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูและประสิทธิผล

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .92 ในการนี้ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการสร้างบารมี (rx1y = 0.81) อยู่ในระดับ "สูง" ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (rx2y = 0.84) อยู่ในระดับ "สูง" ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (rx3y = 0.88) อยู่ในระดับ "สูง" ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (rx4y = 0.86) อยู่ในระดับ "สูง" เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความทุ่มเทในการทำงาน อุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยม ความรู้ความสามารถในการทำงาน ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยภัทรกร วงศ์สกุล (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็น ด้านการสร้างบารมี และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร ศรีประไพ, 2560, หน้า 36 -38

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 23 ที่มีอำนาจพยากรณ์ มี 4 ด้าน โดยเรียงอันดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมอบหมายงานให้กับผู้ร่วมงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนให้ความสนใจแก่ผู้ร่วมงานที่ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

2. ด้านการสร้างบารมี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรแสดงศักยภาพของตนเองให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานให้เกิดความทุ่มเทในการทำงาน

3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดพัฒนาตนเอง โดยการศึกษา อบรม สัมมนา ฯลฯ และการสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้รับความสำเร็จจากการทำงานอย่างตั้งใจ

4. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้คำแนะนำแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานให้แก่ผู้ร่วมงาน ประกอบกับกระตุ้นผู้ร่วมงานให้รู้สึกว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการทำงานในหน่วยงาน และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. **ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

เอกสารอ้างอิง

กมลพร ศรีประไพ. (2560) *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสิงห์สมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กิตติศักดิ์ บุณรังศรี. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารบัณฑิตศึกษา* มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 5(17), 117-126.

ธงชัย สมบูรณ์. (2558, 31 ตุลาคม). *โลกหลังยุคใหม่: การศึกษาไทยที่ควรเป็น!.* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ธีระ ไชยสิทธิ์. (2555). *ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง.* วิทยานิพนธ์ ค.ม.จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นิรมล เตชณัชถิรกุล. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาราชภัฏสกลนคร.

ภัทรกร วงศ์สกุล. (2554). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สุกันยา ศรีสวัสดิ์. (2554). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในเครืออักษรกรุ๊ป.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อภิสิทธิ์ ทนคำดี. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

States Problems and Operating Effectiveness follow to Organization Standard of Disability in the Upper North - Eastern 2 Provinces group.

พิมพ์มาดา สุริยาราช[1]
เพลินพิศ ธรรมรัตน์[2]
รัชฎาพร พิมพิชัย[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการและสมาชิกในองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จำนวน 279 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กรต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประเภทความพิการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านขอบข่ายการบริหารจัดการองค์กรและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัญหาการการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

[1] *ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
[2] *อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหารบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*
[3] *ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*

4. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันส่วนประเภทความพิการต่างกันโดยภาพรวมไม่แต่ต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6. ประสิทธิการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันจำแนกตามที่ตั้งองค์กรต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 3 ด้านไว้ด้วย

คำสำคัญ : องค์กรคนพิการ มาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ ประสิทธิผลการดำเนินงาน
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

Abstract

The purposes of this research are study the scenarios problems and operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, and according to opinions of work responsible personnel, committee, and members. To compare the scenarios problems and operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members, who has the position status, organization model, kind of disability, and organization location, as well as finding the process in development of operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group. The representative samples of this research are work responsible personnel, committee, and members at disability organization in the upper North - Eastern 2 provinces group 279 people. The research instruments are questionnaire about the scenarios problems and operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group. Statistic in this research used the data analysis include, the percentage, average value ($\underline{X}$), standard division (S.D.), t-test independent and F-test and One – Way ANOVA.

The research result finds that

1. The operational scenarios follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members, at overview found that moderate level.

2. The operational scenarios follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members, who has the difference between position statuses, organization model; by at overview and each section, there were not difference, but kind of disability, at overview there were not difference, but to considered at each section found that there were difference about organization management administration scope, and standard of service effectiveness at the .05 level of significance, finally, organization location at overview and each section, there were difference at the .01 level of significance.

3. The operational problems follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members at overview found that more level.

4. The operational scenarios follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members, who has the difference between position statuses, organization model; by at overview and each section, there were not difference, but kind of disability, at overview there were not difference, but to considered at each section found that there were difference about standard of service effectiveness at the .05 level of significance, finally, organization location at overview and each section, there were difference at the .01 level of significance.

5. The operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members at overview found that more level.

6. The operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group, according to opinions of work responsible personnel, committee, and members, who has the difference between position statuses, organization model, kind of disability; by at overview and each section, there were not difference, to classified by using difference of organization location there were difference at the .01 level of significance.

7. This research to recommended 3 parts guidelines for development about operating effectiveness follow to organization standard of disability in the upper North - Eastern 2 provinces group.

บทนำ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วยจังหวัด สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร หรือ เรียกว่า กลุ่มจังหวัดสนุกเป็นกลุ่มจังหวัดที่ไดรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้จังหวัด มุกดาหารและจังหวัดนครพนมเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาลในการให้เป็นเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษนครพนม รัฐบาลได้มีนโยบายในการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในการ เป็นประชาคมอาเซียน โดยให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง ของภูมิภาคอาเซียน และ ข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียน และต้องการให้มี การกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนากลุ่มจังหวัดสนุกให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้านรวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรบุคคล หน่วยงานและองค์กรให้มีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้า ในกลุ่มจังหวัดสนุกมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องขับเคลื่อนเพื่อให้มีความเข้มแข็งมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับหน่วยงานคนพิการ องค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดสนุกก็ต้องได้รับการพัฒนาและเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 6 (10) ให้มีการกำหนดมาตรฐาน ให้การรับรอง หรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2559, หน้า 3)

ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีองค์กรคนพิการในระดับจังหวัด 16 องค์กรและองค์กรคนพิการในระดับอำเภอ 14 องค์กร ทั้งนี้องค์กรที่อยู่ในระดับจังหวัดจำนวน 16 องค์กรนั้นมีการพัฒนาศักยภาพองค์กรได้เป็นอย่างดีและทำให้มีความเข้มแข็งเป็นบางองค์กรเป็นที่รู้จักกันบ้างแต่บางองค์กรก็ไม่มีคนรู้จักและการที่จะพัฒนาองค์การคนพิการในกลุ่มจังหวัดสนุกให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพนั้นเป็นเรื่องที่ยากอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางกายภาพ การบริหารงาน การบริหารงบประมาณหรือแม้แต่เรื่องของการบริหารงานบุคคลจะต้องมีการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมมาเกี่ยวข้องทั้งสิ้นและองค์กรคนพิการที่อยู่ในระดับอำเภอทั้ง 14 องค์กรได้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องแต่ไม่สามารถที่จะทำให้องค์กรคนพิการเหล่านั้นพัฒนาหรือมีความเข้มแข็งได้ถึงแม้หน่วยงานภาครัฐจะให้การสนับสนุนและจากการสำรวจองค์กรคนพิการที่ผ่านมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการทำให้ทราบว่าจากจำนวน 30 องค์กรมีองค์กรผ่านมาตรฐานจำนวน 10 องค์กรเท่านั้นคือจังหวัดสกลนคร 3 องค์ จังหวัดนครพนม 5 องค์กรและจังหวัดมุกดาหาร 2 องค์กร เมื่อเทียบกับจำนวนองค์กรคนพิการที่มีอยู่ถือว่าน้อยมากจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาองค์กรด้านคนพิการเพื่อให้ได้มาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครพนม, 2552, หน้า 3)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรคนพิการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จึงได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรให้แก่ผู้นำองค์กรและเจ้าหน้าที่และเป็นการพัฒนาองค์กรให้มีความเข้มแข็ง

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก อยู่ระดับใด

2. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่

3. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ

และสมาชิก อยู่ระดับใด

4. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกันแตกต่างกันหรือไม่

5. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของ บุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก อยู่ระดับใด

6. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของ บุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่

7. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน

3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก

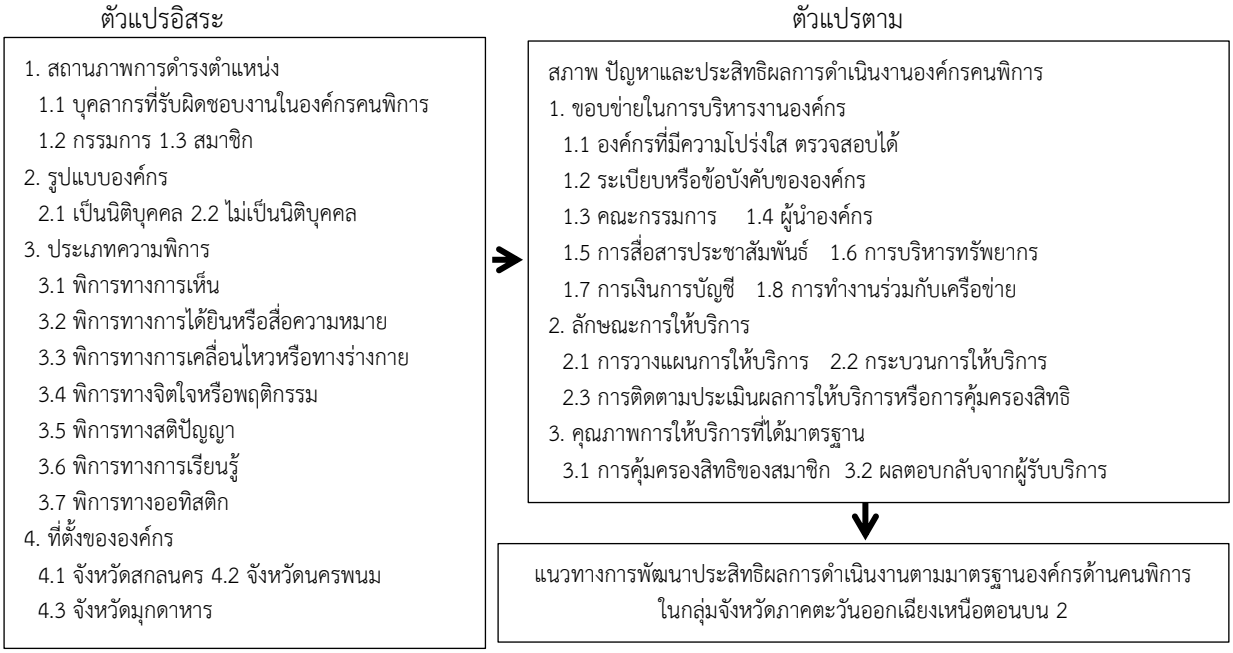
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการและสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน

5. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก

6. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรต่างกัน

7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประกอบด้วย บุคลากรที่รับผิดงานในองค์กรคนพิการ 60 คน กรรมการองค์กร จำนวน 90 คน และสมาชิก จำนวน 129 คน รวมทั้งสิ้น 279 คนจาก 30 องค์กร

2. กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรที่รับผิดงานในองค์กรคนพิการ 60 คน กรรมการองค์กรจำนวน 98 คน และสมาชิกจำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้น 279 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่และสร้างตามวัตถุประสงค์และแนวคิดที่กำหนดไว้แบบสอบถามมี 2 ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)แบบระดับ 5 ระดับ จาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้บริหารองค์กรคนพิการที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อขอการร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ทราบและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในองค์กรคนพิการที่จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

4. สถิติที่ใช้ในการวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.25) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

ด้านขอบข่ายการบริหารองค์กร ($\bar{X}$ =3.27) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X}$ =3.26) และด้านลักษณะการให้บริการ ($\bar{X}$ =3.22) ตามลำดับ

2. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีประเภทความพิการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านขอบข่ายการบริหารจัดการองค์กรและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และจำแนกตามที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.74) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านลักษณะการให้บริการ ($\bar{X}$ =3.80) รองลงมาคือ ด้านขอบข่ายการบริหารองค์กร ($\bar{X}$ =3.78) และด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X}$ =3.64) ตามลำดับ

4. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันส่วนบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีประเภทความพิการต่างกัน โดยภาพรวมไม่แต่ต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และจำแนกตามที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.60) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านลักษณะการให้บริการ ($\bar{X}$ =3.81) รองลงมาคือ ด้านขอบข่ายการบริหารองค์กร ($\bar{X}$ =3.80) และด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน ($\bar{X}$ =3.71) ตามลำดับ

6. ประสิทธิการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันในส่วนบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกที่มีที่ตั้งองค์กรต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสมาชิก เป้าหมาย พันธกิจ ขององค์กรจะต้องชัดเจน มีความเข้าใจในงานบริการรวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการจัดการองค์ความรู้ เน้นเนื้อหาในเรื่องของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและสร้างช่องทางในการสื่อสารเรื่องของสิทธิให้กับสมาชิกอย่างทั่วถึง และทำการวิเคราะห์ SWOT ขององค์กรเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก อยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจการดำเนินงานในองค์กรคน

พิการทั้งที่เป็นองค์กรนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้มีการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานในการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ ตามที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจจะต้องพัฒนาในด้านลักษณะการให้บริการและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน ตามที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจจะต้องพัฒนาในด้านลักษณะการให้บริการและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันดี นันชนะ(2558,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมผลการวิเคราะห์ระดับผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

2. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรแตกต่างกัน แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ในส่วนที่มีประเภทความพิการต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในด้านขอบข่ายการบริหารจัดการองค์กรและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และจำแนกตามที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานขององค์กรคนพิการที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ดำเนินงานโดยคนพิการแต่ละประเภทหรือต่างองค์กรนั้นศักยภาพของคนที่ดำเนินงานอาจจะแตกต่างกันแต่ตัวชี้วัดในการทำมาตรฐานองค์กรคนพิการนั้นเหมือนกันจึงทำให้การดำเนินงานแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจัยของสุธิดา จุฑามาศ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เป็นการศึกษาเพื่อศึกษา รูปแบบและจัดทำข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 8 องค์กร/หน่วยงาน มีข้อมูล สถานการณ์ ปัญหาความต้องการของคนพิการกลุ่มเป้าหมายชัดเจน ทั้งในเชิงจำนวนและปัญหาความต้องการ ระดับบุคคล มีการจัดบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไปตามความต้องการของ คนพิการในพื้นที่ ภายใต้สิทธิตามกฎหมายของคนพิการแต่ส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงบริการระดับพื้นฐาน มีโครงสร้างการบริหารสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบได้ มีงบประมาณ ในการสนับสนุนงบประมาณ

3. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก อยู่ระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานขององค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ยังมีปัญหาอุปสรรในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารจัดการองค์กร การให้บริการ การดำเนินที่ไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา จุฑามาศ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เป็นการศึกษาเพื่อศึกษา รูปแบบและจัดทำข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาศูนย์บริการคนพิการทั่วไป

4. ปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรแตกต่างกัน"ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และจำแนกตามที่ตั้งองค์กรโดยภาพรวมและรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาการดำเนินงานขององค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่ประเภทความพิการต่างกัน รูปแบบองค์กรต่างกัน ก็ยังมองเห็นปัญหาในการดำเนินงานขององค์กรคนพิการที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2555, หน้า 3) ได้ศึกษาแนวคิดและความเป็นมาในการดำเนินงานด้านคนพิการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและได้ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จในการดำเนินงาน การจัดบริการสมาชิกและแนวทางการพัฒนาศักยภาพองค์กรด้านคนพิการโดยผลการศึกษาพบว่ารูปแบบขององค์กรคนพิการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ 1) องค์กรตามกฎหมายซึ่งแบ่งออกเป็น องค์กรที่เป็นนิติบุคคลได้แก่สมาคม มูลนิธิ 2) องค์กรที่ไม่เป็นนิติบุคคลได้แก่ชมรม กลุ่ม 2) ตามโครงสร้างหรือความสัมพันธ์คนในองค์ก่อนแบ่งเป็น 1) โครงสร้างสาขาหรือแนวตั้งความสัมพันธ์จะเป็นไปตามตำแหน่ง หน้าที่ และมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับเป็นแนวปฏิบัติติ 2) โครงสร้างตามแนวผสมกับเครือข่ายในพื้นที่ความสัมพันธ์จะเป็นแนวตั้งกับสมาคมหลักเชื่อมโยงกับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนอื่นๆ 3)โครงสร้างที่เป็นอิสระของตนเอง เช่นองค์กร เพื่อคนพิการความสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องภายในองค์กรและเชื่อมโยงกับภายนอกองค์กรตามภารกิจงานต่างๆ

5. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 อยู่ระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก บุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกให้ความสำคัญกับผลสำเร็จของการดำเนินงานดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการและยังจำเป็นที่จะต้องทำให้องค์กรมีการดำเนินงานให้มีประสิทธิผลให้มากที่สุด จึงให้ความสำคัญในเรื่องของผลสำเร็จในการดำเนินงานซึ่งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชาติ ดลเฉลิมยุทธนาและ ปิยนุช บุญกอง (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพคนพิการทางการเคลื่อนไหว ของสถานบริการเครือข่ายสุขภาพ โรงพยาบาลสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพการดูแลคนพิการทางการเคลื่อนไหวของสถานบริการสุขภาพเครือข่ายโรงพยาบาลสกลนคร ผลลัพธ์การดูแล พบว่า ผู้มารับบริการจำนวน 58 ราย ทุกรายได้รับการดูแลจากสถานบริการใกล้บ้าน ระดับความพึง พอใจส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ไม่พบภาวะแทรกซ้อนภายหลังจำหน่ายไม่มีการกลับมารักษาซ้ำ ภายใน 28 วัน หลังจำหน่าย และระดับคุณภาพชีวิตพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกราย

6. ประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ตามความคิดของบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิก ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการและที่ตั้งขององค์กรแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิการดำเนินงานตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง รูปแบบองค์กร ประเภทความพิการที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันในที่ตั้งองค์กรต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและการดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับมีผลต่อการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จในทุกด้าน โดยที่ทุกองค์กรทุกประเภทความพิการจะต้องมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการทั้ง 3 ด้านได้แก่ ขอบข่ายในการบริหารจัดการองค์กร ด้านลักษณะในการให้บริการและด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระชัย วีระฉันทะชาติ (2555,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการของศูนย์บริการคนพิการในชุมชนระดับตำบลผลการวิจัยพบว่าแนวทางการดำเนินงานและต้นแบบศูนย์บริการคนพิการในชุมชนระดับตำบลสรุปได้เป็น 2 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบศูนย์บริการคนพิการในชุมชนระดับตำบลที่เป็นงานส่วนหนึ่งใน อปท. 2. รูปแบบศูนย์บริการคนพิการในชุมชนระดับตำบลที่พัฒนามาจากศูนย์การเรียนรู้ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดย อปท. รพ.สต. เป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งทั้งสองรูปแบบมีบริการให้สำหรับคนพิการและครอบครัวคนพิการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการพัฒนาลักษณะการให้บริการรูปแบบการให้บริการให้ชัดเจนและบุคลากรที่รับผิดชอบงานในองค์กรคนพิการ กรรมการ และสมาชิกจะต้องมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เพื่อให้สมารถพัฒนาการดำเนินงานองค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2. ต้องมีพัฒนาด้านคุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐานโดยจะต้องมีการสร้างความสำเร็จในการให้บริการ ขององค์กรด้านคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 และจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์กร โดยยึดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกขององค์กร รวมทั้งต้องมีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไขและมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรให้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา และทำการวิจัยเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อรับรองมาตรฐานองค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดสนุก

2. ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อดำเนินงานเพื่อรับรองมาตรฐานองค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดสนุก

3. ควรศึกษาการทำวิจัยเชิง ปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อรับรองมาตรฐานองค์กรคนพิการในกลุ่มจังหวัดสนุก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ:แจ็ส เพอ-พริ้น จำกัด.

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: แจ็ส เพอ-พริ้น จำกัด.

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดนครพนม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560-2564.* กรุงเทพฯ: แจ็ส เพอ-พริ้น จำกัด.

กรรณิการ์ พฤติสาร. (2532). *แรงงานคนพิการจะมีค่าถ้าพัฒนาให้ถูกทาง.* กฎหมายคนพิการ. กรุงเทพฯ: ซี พี วายซัพพลาย.

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2559). *คู่มือการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ.* กรุงเทพฯ: แจ็ส เพอ-พริ้น จำกัด.

พิชาติ ดลเฉลิมยุทธนาและปิยนุช บุญกอง. (2550). *การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ คนพิการทางการเคลื่อนไหว ของสถานบริการเครือข่ายสุขภาพโรงพยาบาล สกลนคร ปี 2549*. สกลนคร:โรงพยาบาลสกลนคร

วีระชัย วีรฉันทชาติ. (2555). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาการดำเนินการจัดทำแนวทางการดำเนินงานและต้นแบบศูนย์บริการคนพิการในชุมชนระดับตำบล.* กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์. (2555). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง. (2552). *ประสิทธิผลการให้บริการระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*: นครปฐม.

สุธิดา จุฑามาศ. (2558). *โครงการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาศูนย์บริการคนพิการ ทั่วไป*: สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2555). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพองค์กรด้านคนพิการ.*กรุงเทพฯ:แจ็ส เพอ-พริ้น จำกัด.

สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ความมุ่งหวังด้านอาชีพและระดับสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

Family Living Conditions, Career Aspirations and Intelligence Quotients ofHigh School Students in Schools of Educational Service Area Office 23

ไพบูรณ์ เกตวงษา[1]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัว 2) ศึกษาความมุ่งหวังด้านอาชีพในอนาคต และ 3) ศึกษาระดับสติปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวและความมุ่งหวังด้านอาชีพในอนาคต และ 2) แบบวัดระดับสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เลือกแบบสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จาก 37 โรงเรียน จำนวน 899 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 67.63 เพศชาย ร้อยละ 32.37 กลุ่มตัวอย่างเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ร้อยละ 96.32 ส่วนสายการเรียนศิลป์-ภาษามีร้อยละ 3.68 2) ด้านสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 78.94 อาศัยอยู่กับญาติ ร้อยละ 19.59 และอาศัยอยู่ลำพัง ร้อยละ 1.47 การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมาเดินทางโดยรถรับส่ง ร้อยละ 32.33 ค่าใช้จ่ายประจำวันต่อคนที่ได้รับ เฉลี่ยวันละ 53.62 (±22.77) บาท โดยส่วนใหญ่ได้รับจากบิดามารดา ร้อยละ 82.19 ส่วนที่เหลือได้รับจากญาติและอื่น ๆ ร้อยละ 17.91 2) ด้านความมุ่งหวังอาชีพในอนาคต อาชีพที่กลุ่มตัวอย่างอยากเป็นมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพข้าราชการ (ครู ทหาร ตำรวจ) ร้อยละ 41.25 รองลงมาคือกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ (แพทย์ พยาบาล เภสัชกร) ร้อยละ 27.36 ส่วนที่เลือกอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 34.15 3) ด้านระดับสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญา เท่ากับ 99.27 (SD±13.32, range 139-73) แตกต่างกันไปตามสถานศึกษา

คำสำคัญ: สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว, ความมุ่งหวังด้านอาชีพ, ระดับเชาวน์ปัญญา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

[1] ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

Abstract

The objective of this study is to 1) study living conditions and socioeconomic status in the family, 2) to study future career aspirations, and 3) to study intelligence of secondary school students in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 23. The research instruments consist of 1) Questionnaire on family living conditions and future career aspirations and 2) Intelligence Quotients (IQ) Test. The samples used in this study were randomly selected from Mathayom Suksa six students in room 1 studying in the first semester of the academic year 2018 from 37 schools, consisting of 899 people. Data were collected between June and September 2018. Data analysis was using percentage mean and standard deviation. Results 1) General information 67.63% was female, 32.37% were male, 96.32% of samples were science-mathematics program, and 3.68% were arts-language program. 2) Family living conditions. The sample group, 78.94% lived with their parents, 19.59% lived with relatives and 1.47% lived alone. Traveling to school most of them traveled by motorbike, accounting for 53.80%, 32.33% traveled by shuttle. Daily expenses per person received an average of 53.62 (± 22.77) baht, most of which were received from parents of 82.19%. The rest received from relatives and others. 2) Future career aspirations. The respondents, 41.25%, were government officer (teachers, military, police), 27.36% of the health sciences (doctors, nurses, pharmacists). 3) Intelligence. The sample group had an average intelligence of 99.27 (± 13.32) which varies by school.

Keywords: Family living conditions, career expectations, intelligence level, Secondary Educational Service Area Office 23

บทนำ

สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวมีความสำคัญส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ครอบครัวมีอิทธิพลสูงที่ส่งผลโดยตรงต่อตัวเด็ก โดยหากต้องการให้เด็กมีลักษณะนิสัยเป็นแบบไหน ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อหล่อหลอมเด็กให้มีพื้นฐานจิตใจและนิสัยที่ดี สามารถเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปกติสุข (มนัท สูงประสิทธิ์, 2560)

ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยปัจจัยเชิงกระบวนการภายในครอบครัว เช่น ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษาของบุตร การใช้เหตุผลในการเลี้ยงดูบุตร ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างบิดามารดากับบุตร และรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว และรวมทั้งปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์เชิงการศึกษา (ดวงกมล คงเมือง, 2533; ปรีชา โยธี, 2551) ปัจจัยด้านกระบวนการในครอบครัว เช่น การเลี้ยงดูร่วมอยู่อาศัยใช้ที่พักอาศัย ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ของนักเรียนในรูปแบบพ่อแม่กับลูก หรือปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา กับหลาน รวมทั้งความสัมพันธ์ในหมู่ญาติมิตร นักเรียนที่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีนั้นจะมีโอกาสในการสนทนาพูดคุยอยู่เสมอ แสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดอง ความห่วงใยซึ่งกันและกัน รวมถึงการปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความช่วยเหลือด้านการเงินหรือจำนวนเงินที่ได้รับจากบุคคลสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน มีส่วนสำคัญส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ในทางตรงกันข้าม หากสภาพครอบครัวที่นักเรียนอยู่อาศัยไม่สมบูรณ์พร้อม ขาดความอบอุ่นในรูปแบบครอบครัวที่เป็นสุขจะส่งผลต่อความเป็นอยู่ ความประพฤติ พฤติกรรมการแสดงออก รวมทั้งส่งผลต่อการศึกษาเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วย ปัจจัยอื่นๆ เช่น ระยะทางระหว่างบ้านและโรงเรียน และวิธีการเดินทางมาโรงเรียนมีส่วนส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

ความมุ่งหวังด้านอาชีพที่นักเรียนต้องการจะเป็นหรือต้องการประกอบอาชีพในอนาคตเป็นแรงขับดันส่งเสริมให้เกิดความมุ่งมั่นในการศึกษาเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเลือกอาชีพได้รับการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ในการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต จะเลือกอาชีพที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเองและครอบครัว และเลือกอาชีพที่ให้ค่าตอบแทน/อัตราเงินเดือนสมเหตุสมผล และลักษณะของงานในอาชีพที่นักศึกษาเลือก (ไพรินทร์ บุญญสิริสกุล, 2559) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) เสนอกลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบการจำแนกมาตรฐานการศึกษานานาชาติ (International Standard Classification Of Education: ISCED) ออกเป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู 2. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา 3. กลุ่มสาขาวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ 4. กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ 5. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ 6. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 7. กลุ่มวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย 8. กลุ่มสาขาวิศวกรรมศาสตร์สถาปัตยกรรมศาสตร์ และ 10. กลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ

ระดับสติปัญญาหรือเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotients: IQ) คือ ระดับความสามารถในด้านต่าง ๆ ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ การรับรู้ จดจำ วิเคราะห์ การใช้เหตุผล รวมไปถึงการนำความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้นั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดวงกมล คงเมือง, 2533) ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา หรือ ความฉลาดของมนุษย์มีได้หลายแบบที่เรียกว่าเชาวน์ปัญญาหลายแบบหรือทั่วไปใช้คำว่าพหุปัญญา ซึ่งเป็นความสามารถที่บุคคลควรได้รับการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ ปรับตัว และมีชีวิตที่ประสบผลสำเร็จในสังคมของการเปลี่ยนแปลง (พัชรา พุ่มพชาติ, ม.ป.ป) การศึกษาเกี่ยวกับระดับสติปัญญาหรือเชาวน์ปัญญาของเด็กไทยที่เก็บตัวอย่างทั่วทั้งประเทศในกลุ่มเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-11 ปี พบว่ามีค่าเฉลี่ย 103.1 (±SD=16.9) (สมชาย จักรพันธุ์และคณะ, 2553) การสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทยในระดับเขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 7 จังหวัด สำรวจในปี พ.ศ. 2555 พบว่าผลการสำรวจในจังหวัดสกลนคร จากกลุ่มตัวอย่าง 983 คน พบว่ามีค่าระดับ

สติปัญญาเฉลี่ยเท่ากับ 93.74 (95%CL =92.6-94.8) ศูนย์ปฏิบัติการศูนย์สุขภาพจิตที่ 8 (2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 กำหนดว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม กำกับ ดูแล และติดตามการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 45 โรงเรียน กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอทั้ง 18 อำเภอของจังหวัดสกลนคร มีบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561) คือ มีนักเรียนทั้งหมด 41,699 คน เป็นเพศชาย 17,812 คน และเป็นเพศหญิง 23,887 คน และมีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนทั้งหมด 2,556 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23, 2561)

ปัญหาที่พบในปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 คือ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนมีค่าอยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยในช่วง 3 ปีล่าสุดคือ ในปี 2558-2560 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ย 4 วิชา เท่ากับร้อยละ 32.15 (ภาษาไทย ร้อยละ 43.22, ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 27.66, คณิตศาสตร์ ร้อยละ 25.45, วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 32.28) ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย 5 วิชา เท่ากับร้อยละ 29.51 (ภาษาไทย ร้อยละ 44.05, ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 21.27, คณิตศาสตร์ ร้อยละ 19.78, วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 28.57, และสังคมศึกษา ร้อยละ 33.86)

จากบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบในการส่งเสริมการจัดการศึกษา ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จึงพยายามหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง ยกระดับคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งผลการทดสอบในระดับต่างๆ ทั้งในผลการเรียนวิชาเรียนในระดับชั้นเรียน ผลการเรียนระดับโรงเรียน และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน แนวทางหนึ่งที่ได้ดำเนินการคือ การดำเนินโครงการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อช่วยกระตุ้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ ซึ่งโครงการนี้ได้ดำเนินการโดยบุคลากรในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 การวิจัยนี้ได้ดำเนินการคู่ขนานกับโครงการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของครูเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ข้างต้น เพื่อศึกษาในมุมมองที่แตกต่างออกไปในการค้นหาหรือสำรวจต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนนี้ โดยได้เลือกศึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อกระตุ้นนำร่องสร้างความตระหนักให้กับทั้งนักเรียนผู้ที่จะต้องเข้าสอบ ครูผู้สอนและโรงเรียนต้นสังกัด ให้เห็นความสำคัญของผลการสอบและประโยชน์ที่ได้จากการเตรียมพร้อมการสอบวัดผลระดับชาติขั้นพื้นฐาน โดยเลือกใช้เครื่องมือที่สร้าง พัฒนาและปรับปรุงขึ้นมาโดยผู้วิจัย และผ่านการตรวจสอบเครื่องมือโดยคณะกรรมการจากสำนักงานเขตพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบสอบถามด้านสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ชื่อ-สกุล โรงเรียน ระดับชั้น เลขที่ เพศ อายุ โปรแกรมการเรียน บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด บุคคลที่ให้ที่พักอาศัย ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน วิธีการเดินทางมาโรงเรียน บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน จำนวนเงินที่ได้รับเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน และอาชีพหรือความมุ่งหวังที่จะเป็นในอนาคต และ 2) แบบทดสอบวัดระดับสติปัญญาหรือไอคิว ได้มาจาก Open Source Psychometrics Project (https://openpsychometrics.org) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 8 ตัวเลือก ใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่และเวลา (Space and Time) จำนวน 25 ข้อ เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัวของนักเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้นี้มาใช้ประกอบในการวางแผนการบริหารและจัดการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สกลนคร และ 2) ศึกษาระดับสติปัญญา หรือ ไอคิว ของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษานี้คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 45 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561) มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนรวม 6,041 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกใช้ในการศึกษานี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 เหตุผลที่ต้องเลือกห้อง 1 เนื่องมาจากโรงเรียนทุกแห่งมีห้อง 1 เหมือนกันทุกโรงเรียน ส่วนห้องเรียนลำดับอื่นโรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งอาจจะไม่มี กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนในสังกัดที่ได้ออกนิเทศติดตามการจัดการศึกษาตามโครงการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อช่วยกระตุ้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเขต โดยเลือกได้จากโรงเรียนที่ออกนิเทศติดตามจำนวน 37 โรงเรียน และมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 899 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1) แบบสอบถามด้านสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว

2) แบบวัดระดับสติปัญญา (IQ Test) จำนวน 25 ข้อ

3. การดำเนินการวิจัย/การทดลอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีโครงการพัฒนา ปรับปรุงและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนในทุกโรงเรียนในสังกัด รวมทั้งยกระดับผลการทดสอบในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับวิชาเรียนในชั้นเรียน ผลการเรียนระดับโรงเรียนและผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานหรือโอเนตตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเขต จึงได้ดำเนินโครงการออกนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การศึกษานี้จึงได้ดำเนินการคู่ขนานไป เป็นการศึกษาเบื้องต้นข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งข้อมูลนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้เครื่องมือในการศึกษา 2 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในขณะที่ออกนิเทศติดตามโรงเรียนเป้าหมายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน 2561 ในการทำแบบวัดระดับสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างจะต้องใช้เวลาสอบเท่ากัน คือ 25 นาที โดยการจับเวลาเริ่มต้นสอบและกำหนดหยุดเมื่อหมดเวลา จากนั้นนำกระดาษคำตอบมาบันทึกคะแนนและเก็บรวบรวมข้อมูลในโปรแกรมไมโครซอฟ Excel 2007 เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล

ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทุกรูปแบบจะผ่านการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยแผนภาพกราฟโค้งปกติ และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟ Excel 2007 โดยใช้วิธีวิเคราะห์แจกแจงความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายวัน และระดับสติปัญญาใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนำเสนอและแปรผลข้อมูลในรูปสถิติพรรณนาและตาราง

ผลการวิจัย

จากแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 จากโรงเรียน 37 แห่ง จำนวน 899 ฉบับ มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 โดยพบว่า 1) ด้านข้อมูลทั่วไป 1.1) ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 67.92 ส่วนเพศชายมีเพียง ร้อยละ 32.08 1.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนสายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 96.32 ส่วนที่เรียนในสายอื่นๆ มีเพียงร้อยละ 3.68 2) ด้านสภาพความเป็นอยู่และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า 2.1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาร้อยละ 77.53 กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย ลุงป้าน้าหรืออา ร้อยละ 19.24 พักอาศัยอยู่ลำพัง และอื่นๆ ร้อยละ 3.22 กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในจาก 5 จังหวัด 34 อำเภอ 131 ตำบล คือ จังหวัดกาฬสินธุ์

นครพนม บึงกาฬ มุกดาหาร สกลนคร และอุดรธานี เป็นร้อยละ 95.11 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตจังหวัดสกลนครมีเพียงร้อยละ 4.89

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สภาพความเป็นอยู่และภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 899 คน

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มเป้าหมาย (รวม)	899	100
1.1 เพศ ชาย	291	32.08
หญิง	608	67.92
1.2 สายการเรียน วิทย์-คณิต	864	96.11
สายอื่นๆ	35	3.89
2. บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วย (รวม)	899	100.00
2.1 บิดา มารดา	697	77.53
2.2 ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา	173	19.24
2.3 อยู่ลำพัง	3	0.33
2.4 อื่นๆ	26	2.89
3. ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน รวม	899	100.00
3.1 ระยะทางไม่เกิน 2 กิโลเมตร	172	19.13
3.2 ระยะทาง 3 - 10 กิโลเมตร	547	60.85
3.3 ระยะทางมากกว่า 10 กิโลเมตร	180	20.02
4. วิธีการเดินทางมาโรงเรียน จำนวนรวม	899	100.00
4.1 จักรยานยนต์	482	53.62
4.2 รถรับส่ง	288	32.04
4.3 รถโดยสาร	46	5.12
4.4 เดิน	40	4.45
4.5 อื่นๆ	43	4.78
5. ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินรวม	899	100.00
5.1 บิดา มารดา	738	82.09
5.2 ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่	130	14.46
5.3 ลำพังด้วยตนเอง	1	0.11
5.4 อื่นๆ	30	3.34
6. จำนวนเงินที่ได้รับเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน	53.62 (±22.77)	
7. ความมุ่งหวังในอนาคต จำนวนรวม	899	100.00
7.1 กลุ่มข้าราชการ (ครู ทหาร ตำรวจ)	356	41.25
7.2 กลุ่มสาธารณสุข (แพทย์ พยาบาล)	236	27.35
7.3 อาชีพอื่นๆ	307	34.15
8. ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญา	99.27 (±13.32)	

3) ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะทางจากบ้านถึงในช่วง 3-10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 60.85 กลุ่มที่ห่างมากกว่า 10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.02 และกลุ่มที่อยู่ห่างโรงเรียนไม่เกิน 2 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 19.13 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภายในจังหวัดคิด 4) การเดินทางมาโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาโดยใช้รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 53.62 กลุ่มที่เดินทางมาด้วยรถรับส่ง คิดเป็นร้อยละ 32.04 กลุ่มที่เดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 5.12 ส่วนกลุ่มที่เดินทางมาโดยการเดินและอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.23 5) ด้านบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินหรือค่าใช้จ่ายประจำวัน ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 82.09 กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินค่าใช้จ่ายจากปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 14.46 ส่วนที่หาเองโดยลำพังด้วยตนเองหรืออื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.45 6) กลุ่มตัวอย่างได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันเฉลี่ยคนละ 53.62 บาท (±SD=22.77; range=0-150) 7) อาชีพหรือความมุ่งหวังที่จะเป็นในอนาคต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกกลุ่มอาชีพข้าราชการ (ครู ทหาร ตำรวจ ทูต อัยการ นิติกร) คิดเป็นร้อยละ 41.25% เฉพาะในกลุ่มนี้เลือกเป็นครูมากถึงร้อยละ 27.35 กลุ่มตัวอย่างที่เลือกอาชีพในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและสาธารณสุข (แพทย์ พยาบาล ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ 27.35 และกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 34.15 8) ระดับสติปัญญา หรือไอคิว เฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 99.27 (SD ± 13.32)

อภิปรายผลการวิจัย

1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.92 ส่วนในเพศชาย ร้อยละ 32.08 ซึ่งมีแนวโน้มของอัตราส่วนเป็นไปในแนวทางเดียวกับข้อมูลนักเรียนวันที่ 10 มิถุนายน 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ที่มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,736 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 61.84 นักเรียนเพศชาย 2,305 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 38.15 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเรียนสายการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 96.32 ส่วนที่เหลือเรียนในสายอื่นๆ เป็นเพราะว่าในการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนนั้นได้เลือกนักเรียนห้องเรียน 6/1 เนื่องจากในทุกโรงเรียนมีห้องเรียนห้องที่ 1 ซึ่งหากเลือกห้องเรียนอื่นในบางโรงเรียนอาจจะไม่มีทำให้ต้องเลือกศึกษาในห้องเรียนนี้ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วห้องเรียน 1 มักจะจัดให้เป็นสายการ

เรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์เสมอ 2) ด้านสภาพความเป็นอยู่และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม 2.1) ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่กับบิดามารดามากถึงร้อยละ 77.53 อาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย ลุงป้าหรือน้าอา ร้อยละ 19.24 และอาศัยอยู่ลำพังและอื่น ๆ ร้อยละ 3.22 ผลการศึกษานี้มีแนวโน้มคล้ายกับโครงการศึกษาสภาวการณ์ต้นทุนชีวิตนักเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ (สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ, 2556) ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมทั่วประเทศไทยอาศัยอยู่กับบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 68 ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่กับญาติและอื่น ๆ ส่วน ศลักษณา กิติทัศน์เศรณี และคณะ (2552) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 พบนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 56.3 ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่กับญาติและอื่น ๆ 2.2) กลุ่มตัวอย่าง มีภูมิลำเนาอยู่ภายในจังหวัดสกลนคร ร้อยละ 95.11 ส่วนที่เหลืออยู่นอกเขตจังหวัดร้อยละ 4.89 โดยมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามระบุภูมิลำเนาใน 5 จังหวัด 34 อำเภอ 131 ตำบล ประกอบด้วยจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม บึงกาฬ มุกดาหาร สกลนคร และอุดรธานี โดยมีบางส่วนที่เดินทางมาศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชายแดนของจังหวัด และมีส่วนหนึ่งที่มาเรียนต่อที่โรงเรียนพิเศษคือโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสกลราชวิทยานุกูล 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80 มีระยะทางห่างจากบ้านถึงโรงเรียนในช่วงระยะทาง 3-10 กิโลเมตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีสถานศึกษาอยู่ใกล้บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าอยู่ห่างมากกว่า 10 กิโลเมตรมีร้อยละ 20.02 อาจเดินทางมาเรียนจากต่างจังหวัดหรือมีภูมิลำเนาอยู่ภายในจังหวัดสกลนครแต่อาจจะมีศักยภาพเพียงพอในการหาสถานศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ต่างพื้นที่ภูมิลำเนาทำให้มีระยะทางห่างไปจากสถานศึกษามาก 4) ด้านการเดินทางมาโรงเรียนเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีระยะทางจากบ้านไม่ห่างไกลจากสถานศึกษาไม่เกิน 10 กิโลเมตร อยู่ในวิสัยของการใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 53.62 และพบว่าจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่คนในชนบทนิยม (ชนัญญา ประสาทไทย, 2561) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาด้วยรถรับส่งมีร้อยละ 32.04 เนื่องจากได้รับความสะดวกสบายและความตรงต่อเวลาในการเดินทาง (ฉัตรไชย ภู่อารีย์, 2561) ส่วนกลุ่มที่เดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 5.12 เป็นกลุ่มที่มีบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ใกล้กับถนนหรือแหล่งชุมชนที่สะดวกในการคมนาคม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การเดินเท้าและวิธีการอื่นมาโรงเรียนร้อยละ 9.23 อาจเป็นเพราะกลุ่มนี้มีบ้านพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้โรงเรียนมีระยะทางไม่ห่างไกลมาก 5) ด้านบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินหรือค่าใช้จ่ายประจำวัน ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา ร้อยละ 82.09 เนื่องจากกลุ่มนี้อาศัยอยู่ร่วมกับบิดามารดาและถือเป็นหน้าที่โดยตรงของบิดามารดาที่ต้องให้การสนับสนุนด้านการเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและใช้เพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเงินค่าใช้จ่ายจากปู่ย่าตายาย ลุงป้า น้าอา และอื่น ๆ ร้อยละ 14.46 ซึ่งมีบางส่วนที่เป็นเพียงผู้หยิบยื่นค่าใช้จ่ายประจำวันให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนผู้อยู่เบื้องหลังคือบิดามารดาของนักเรียน มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่หาค่าใช้จ่ายเองโดยลำพังด้วยตนเองหรืออื่นๆ ร้อยละ 3.45 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้อาจได้รับผลกระทบจากครอบครัวที่เกิดปัญหาขัดแย้งหรือถูกทอดทิ้งจนต้องอาศัยอยู่ตามลำพังและไม่ยอมย่อท้อต่ออุปสรรคสามารถเผชิญชีวิตเข้มแข็ง (ศิริรัตน์ แอดสกุล 2556) 6) ด้านเศรษฐกิจครอบครัว กลุ่มตัวอย่างได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำวันเฉลี่ยคนละ 53.62 บาท (SD=22.77) อยู่ในช่วง 0-150 บาท ต่อวัน สำหรับเป็นค่าเดินทางและค่าอาหารกลางวัน พรนภา ปิยะรุจิรา (2558) วิเคราะห์ผลกระทบของค่าใช้จ่ายครัวเรือนด้านการศึกษาต่อคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย พบว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับรายจ่ายโรงเรียนและค่าใช้จ่ายครัวเรือน 7) ด้านอาชีพหรือความมุ่งหวังที่จะเป็นในอนาคตโดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกกลุ่มอาชีพข้าราชการ (ครู ทหาร ตำรวจ ทูต อัยการ นิติกร) คิดเป็นร้อยละ 41.25 เฉพาะในกลุ่มนี้เลือกเป็นครูมากถึงร้อยละ 27.35 กลุ่มตัวอย่างที่เลือกอาชีพในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและสาธารณสุข (แพทย์ พยาบาล ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ27.35 และกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 34.15 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) เสนอกลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบการจำแนกมาตรฐานการศึกษานานาชาติ (ISCED) ออกเป็น 10 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มข้าราชการได้รับความนิยมมากถึงร้อยละ 27 เนื่องจากแนวโน้มของการเรียนเพื่อหางานให้ได้มีมากขึ้น อาชีพครูมีแนวโน้มถูก

เลือกโดยเด็กไทยยุคดิจิทัลมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2562 อาชีพครูได้รับความนิยมในอันดับที่ 2 รองจากแพทย์ศาสตร์ ในการเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนระกับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (Line today, 2562) นอกจากนี้แรงจูงใจด้านอัตราเงินเดือนที่สูงมากและสวัสดิการด้านอื่น ๆ ที่พร้อมสนับสนุนการดำเนินชีวิต จึงทำให้อาชีพครูได้รับการตอบรับจากเด็กไทยยุคใหม่ 8) ด้านระดับสติปัญญา หรือไอคิว ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 99.27 (SD ± 13.32) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 73-139 ซึ่งแตกต่างกันตามโรงเรียนที่สังกัด ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญานี้พบว่ามีค่าแตกต่างกันไปในแต่ละเชื้อชาติ เช่น คนเอเชียตะวันออกมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 106 มีค่าสูงกว่าคนขาว ที่มีค่าเท่ากับ 100 และมีค่าสูงกว่าคนผิวสี ที่มีค่าเท่ากับ 85 (สุทธิพงษ์ ปังคานนท์, 2554) ซึ่งระดับสติปัญญาหรือเชาวน์ปัญญาของเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง 3-11 ปี มีค่าเฉลี่ย 103.1 (±SD=16.9) (สมชาย จักรพันธุ์และคณะ, 2553) ในเขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 7 จังหวัด สำรวจในปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีระดับสติปัญญาในจังหวัดสกลนครเท่ากับ 93.74 (95%CL =92.6-94.8) (ศูนย์ปฏิบัติการศูนย์สุขภาพจิตที่ 8, 2561)อย่างไรก็ตามแบบทดสอบวัดระดับสติปัญญาหรือไอคิวที่ใช้นั้นได้มาจาก Open Source Psychometrics Project https://openpsychometrics.org ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 8 ตัวเลือก ใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่และเวลา ซึ่งได้มาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และผลคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่างมีค่าใกล้เคียงกับระดับของสติปัญญาที่วัดด้วยเครื่องมือมาตรฐานของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยตรงที่อาจจะมีราคาต้นทุนที่สูง ดังนั้นเครื่องมือวัดระดับสติปัญญาหรือไอคิวฉบับนี้จึงมีศักยภาพที่จะสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ควรต้องทำการศึกษาวิจัยด้านปัจจัยพื้นฐานทางครอบครัว และระดับสติปัญญาหรือไอคิวให้มากเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถนำความรู้และเข้าใจข้อมูลพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี หรือก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาด้านอื่น

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรไชย ภู่อารีย์. (2561). *โครงการศึกษาวิจัย: การขับเคลื่อนมาตรฐานความปลอดภัยรถรับส่งนักเรียน.* ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.)

ชนัญญา ประสาทไทย. (2561). รถจักรยานยนต์: ปฏิบัติการบนท้องถนน. *วารสารธรรมศาสตร์*, 37(1); 92-109.

ดวงกมล คงเมือง. (2533). *ผลกระทบทางครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.* วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมนุษย์วิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560. (2560, 29 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 134 ตอนพิเศษ 295 ง หน้า 13-18.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561. (2561, 7 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 135 ตอนพิเศษ 218 ง หน้า 27-28.

ปรีชา โยธี. (2551). *ปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในโครงการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรนภา ปิยะรุจิรา. (2558). *ผลกระทบของค่าใช้จ่ายครัวเรือนด้านการศึกษาต่อ คุณภาพการศึกษาในประเทศไทย.* ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระมงคลสุตาคม (สิทธิชัย อติธมฺโม). (2560). ครูคือ พ่อแม่คนที่สองของศิษย์. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ*4(1).

พัชรา พุ่มพชาติ (ม.ป.ป) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ไพรินทร์ บุญญสิริสกุล. (2559). ความพึงพอใจในหลักสูตรและความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนการเรือน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(2); 167-175.

มนัท สูงประสิทธิ์. (2560). *"อิทธิพลครอบครัว" ส่งผลต่อ พฤติกรรมตอนโตเด็กจริงหรือไม่! Rama Square ช่วงจิตคิดบวก*. วันที่ 13 มิถุนายน 60 สื่อสารองค์กร คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2561 https://med.mahidol.ac.th/ramachannel/home/article/

ศลักษณา กิติทัศน์เศรณี, สุปาณี สนธิรัตน์ และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดา มารดา กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4. *Rama Nurs*, 15(1): pp.36-47.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2556). สถานการณ์ครอบครัวไทย : กรณีศึกษาครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยวในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย*, 5(1); 17-45.

ศูนย์ปฏิบัติการศูนย์สุขภาพจิตที่ 8. (2561). *สถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย IQ เขตสุขภาพที่ 8*. เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2561 http://www.mhc8.go.th/mhc8/

สมชาย จักรพันธุ์ อภิชัย มงคล บัณฑิต ศรไพศาล วิมลรัตน์ วันเพ็ญ และ ปราณี ชาญณรงค์. (2553). สถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กไทย. *Journal of Mental Health of Thailand 2010*: 18(1). 14-23.

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต. (2550). *โครงการติดตามสภาวการณ์ไอคิวและอีคิวของเด็กไทย IQ/EQ Watch*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สุทธิพงษ์ ปังคานนท์. (2554). IQ ในมุมมองทางด้านพันธุศาสตร์. *กุมารเวชสาร Thai Pediatric Journal*, 18(2).

สุริยเดว ทรีปาตี พรรณนิภา สังข์ทอง สิริวิมล ศาลาจันทร์. (2556). โครงการศึกษาสภาวการณ์ต้นทุนชีวิตนักเรียนมัธยมทั่วประเทศ. *วารสารกุมารเวชศาสตร์*, p.36-43

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. (2561). *รายงานแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 23*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2561 http://www.sesarea23.go.th/web/

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนะแนวการศึกษาและชีวิต กลุ่มสาขาวิชาและอาชีพจำแนกตามระบบ International Standard Classification Of Education (ISCED) เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2561 http://guidance.obec.go.th/?p=1058

Line today. (2562). 5 อาชีพในฝันของเด็กไทยในยุคดิจิทัล. เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2562 https://today.line.me/th/pc/article/5+อาชีพในฝันของเด็กไทย+ในยุคดิจิทัล+–+สอบเข้ามหาวิทยาลัยใช้คะแนนอะไรบ้าง-g1n812

*Microsoft EXCEL*2007. (2553) จาก http://www.*m2010thai*. com/ th/computer/*microsoft*-office-2007/*microsoft-excel*-2007.html.

Open Source Psychometrics Project. (2018). IQ Test. เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2561 https://openpsychometrics.org

วิถีชีวิตและอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

The Ways of Life and Obstacles of Foreign Students Studying at the Sakon Nakhon Rajabhat University

อนรรฆ สมพงษ์[1]
เจษฎา อ้วนพรมมา[2]
กนกพร โถดาสา[3]
จริดาพร ปาระพิมพ์[4]
สุนิษา บรรเลงเสียง[5]
อรอารีญา ไชยเลิศ[6]

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตและอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิต และอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่มีต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย และศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่างชาติที่มีต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย โดยวิธีการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา เวียดนาม ลาว และ กัมพูชา ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 28 คน

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี นักศึกษาตัดสินใจมาศึกษาต่อที่ประเทศไทยเพราะมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง อยู่ไม่ไกล เดินทางสะดวก และสภาพแวดล้อมของเมืองไทยใกล้เคียงกับประเทศของตน ส่วนอุปสรรคที่พบคือ ทุนการศึกษายังมีน้อย ปัญหาด้านการสื่อสาร และประเพณีการรับน้องที่ขัดกับวัฒนธรรมของประเทศตน แต่โดยภาพรวมนักศึกษาต่างชาติมีเจตคติที่ดีต่อทั้งระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และสังคมวัฒนธรรมของประเทศไทย

คำสำคัญ : วิถีชีวิต, สังคมวัฒนธรรม, นักศึกษาต่างชาติ

[1]อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[2]นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[3]นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[4]นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[5]นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
[6]นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

The objective of this study on the ways of life and obstacles of foreign students studying at the Sakon Nakhon Rajabhat University is to study the ways of life and obstacles of foreign students living in Thailand and to study the attitude of foreign students towards living in Thailand. The data is collected through interviews and questionnaires. The target group is 28 Vietnamese, Laotian and Cambodian students studying at the Sakon Nakhon Rajabhat University.

The results showd that most students are able to adapt and live in Thailand well. Students decided to continue their studies in Thailand because the university is well-known, not far away, easy to commute and Thailand's environment is similar to their own countries'. The obstacles found are the small amount of scholarships, communication issues and the freshmen welcoming (rubnong) tradition that conflicts with the culture of their own country. However, in general, foreign students have a good attitude towards Sakon Nakhon Rajabhat University's education system and Thailand's sociocultural aspects.

Keywords: ways of life, sociocultural, Foreign Students

บทนำ

เมื่อปี ค.ศ.2003 ผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาบาหลี 2 (Declaration of ASEAN Concord II: Bali Concord II) เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2020 (ASEAN, 2012) แต่อาเซียนย่นระยะเวลาเป็นปีค.ศ.2015 นับจากนั้นเป็นต้นมา ภายหลังการเปิดประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน รวมถึงสามารถเคลื่อนย้ายการลงทุนและแรงงานฝีมือได้อย่างเสรีภายใต้กฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน เมื่ออาเซียนเปิดเสรีในด้านต่างๆ ระบบคมนาคมของประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มเดินทางไปมาหาสู่กันอย่างสะดวกสบายและง่ายขึ้น ส่งผลให้การเดินทางเข้ามาประเทศไทยของผู้คนจากประเทศสมาชิกอาเซียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิม และปรากฏให้เห็นว่ามีการกระจายตัวทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยประกอบไปด้วยกลุ่มนักท่องเที่ยว นักกีฬา ครูอาจารย์ แรงงาน รวมไปถึงนักศึกษาที่เลือกเดินทางเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เปรียบกว่าชาติอื่นๆ ในอาเซียน เพราะมีที่ตั้งอยู่ระหว่างกลางของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน คือ ลาว พม่า กัมพูชา มาเลเซีย และเวียดนาม และจากการที่ระบบต่างๆ เอื้ออำนวยให้การเดินทางข้ามไปมาสะดวกมากขึ้น ทำให้ปริมาณของนักศึกษาต่างชาติในประเทศอาเซียนที่เดินทางเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่มีนักศึกษาจากประเทศในอาเซียนเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากสถิติของสำนักส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่าระหว่างปี พ.ศ.2558-2560 มีนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน ปีพ.ศ.2562 มีนักศึกษาต่างชาติที่กำลังศึกษาอยู่จำนวน 38 คน โดยมาจากประเทศในอาเซียนทั้งหมด คือ เวียดยนาม ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย

จากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย รวมไปถึงเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย จะส่งผลดีต่อการทำความเข้าใจ และสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีความสำคัญต่อการวางแผน ทั้งในแง่ของนโยบาย การเตรียมการ รวมไปถึงการปรับปรุง และพัฒนาระบบการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อให้สามารถรองรับการเข้ามาของนักศึกษาต่างชาติในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิต และอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่มีต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่างชาติที่มีต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิต อุปสรรค และเจตคติของนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย และผลการศึกษายังสามารถใช้ในการวางแผนการรับนักศึกษา และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับนักศึกษาต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) และแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อศึกษาวิถีชีวิต อุปสรรค และเจตคติของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาต่างชาติ ได้แก่ ลาว เวียดนาม และกัมพูชาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พ.ศ.2562

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ที่กำลังศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 28 คน เป็นชาย 22 คน หญิง 6 คน แบ่งเป็นนักศึกษาลาว 8 คน นักศึกษาเวียดนาม 15 คน นักศึกษากัมพูชา 5 คน

สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกมาศึกษาต่อ การเตรียมความพร้อม อุปสรรค และการปรับตัวต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเลือกสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาต่างชาติจาก 3 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ลาว และกัมพูชา จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 15 คน

แบ่งเป็น นักศึกษาจากประเทศเวียดนาม 8 คน ลาว 4 คน และกัมพูชา 3 คน

ส่วน แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert : อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต, 2535) ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา และด้านสังคม และวัฒนธรรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามคือ นักศึกษาจาก 3 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม ลาว และกัมพูชา ทั้งหมด 28 คนแบ่งเป็น นักศึกษาลาว 8 คน เวียดนาม 15 คน และกัมพูชา 5 คน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. แบบสอบถาม

นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 28 คนประกอบด้วยสัญชาติลาว 8 คน เวียดนาม 15 คน และกัมพูชา 5 คน ส่วนใหญ่อายุ อายุ 22 ปีขึ้นไป ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเฉลี่ยคนละ 2 ปี 1 เดือน และส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในประเทศไทยในแต่ละเดือนประมาณ 3,001 - 5,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของนักศึกษาเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า ภาพรวมด้านระบบการศึกษา และวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรม นักศึกษาทั้ง 3 ชาติมีเจตคติที่ดี เมื่อพิจารณาทั้ง 2 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านระบบการศึกษา พบว่า ภาพรวมนักศึกษามีเจตคติที่ดี โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์กลับไป และมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่น่าสนใจ อยู่ในระดับ ดี/เห็นด้วย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติ อยู่ในระดับน้อย/ไม่เห็นด้วย

ด้านวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมนักศึกษามีเจตคติที่ดี โดยค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คนไทยเป็นมิตร อัธยาศัยดี อยู่ในระดับ ดี/เห็นด้วย รองลงมาคือ ประเทศไทยมีความปลอดภัย อยู่ในระดับ ดี/เห็นด้วย ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาหาไทยมีหลากหลายรสชาติ สามารถเลือกรับประทานได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง/ไม่แน่ใจ

2. การสัมภาษณ์

นักศึกษาผู้ให้สัมภาษณ์มีทั้งหมด 15 คน แบ่งเป็น นักศึกษาจากประเทศเวียดนาม 8 คน ลาว 4 คน และกัมพูชา 3 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1) นักศึกษากัมพูชา ให้ข้อมูลว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่เหมาะสมในการศึกษาต่อของนักศึกษากัมพูชา เพราะมีความสะดวก ไม่ไกลจากประเทศกัมพูชา มีระบบการศึกษา และมีสวัสดิการต่างๆ ที่ดี แต่ต้องปรับตัวและมีความพยายามมากขึ้น เมื่อจบการศึกษานักศึกษาบางส่วนต้องการที่จะทำงานในเมืองไทย เนื่องจากได้รับผลตอบแทนที่ดี เหตุผลที่นักศึกษากัมพูชาเลือกที่จะมาเรียนที่ประเทศไทย ส่วนหนึ่งด้วยความชอบภาษาไทยเป็นทุนเดิม วัฒนธรรมของกัมพูชาไม่แตกต่างกับวัฒนธรรมของไทยมากนัก แต่ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของไทย โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่นักศึกษากัมพูชามองว่าไม่เหมาะสม คือ กิจกรรมรับน้องภายในมหาวิทยาลัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียน และวิถีชีวิตของนักศึกษากัมพูชา โดยเฉพาะเรื่องการทำความเคารพ เนื่องจากนักศึกษากัมพูชาที่เข้ามาศึกษาหลายคนมีอายุมากกว่านักศึกษาไทย แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องที่บังคับให้รุ่นน้องต้องเคารพรุ่นพี่ที่อายุน้อยกว่าทำให้นักศึกษากัมพูชารู้สึกไม่พอใจ เพราะในสังคมของคนกัมพูชาการ "เคารพกันตามอายุ" ถือเป็นสิ่งที่เคร่งครัดมาก

2) นักศึกษาลาว ให้ข้อมูลว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเปิดรับตรงกับสาขาวิชาที่นักศึกษาจากลาวต้องการ อีกทั้งยังได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ที่เคยมาศึกษามาก่อน ส่วนในด้านสังคม และวัฒนธรรมไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของนักศึกษาลาว เนื่องด้วยวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความต่างกันบางประการ เช่น อุปนิสัยของคนไทยที่ค่อนข้างใจร้อน ซึ่งตรงข้ามกับกันคนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การทักทายกันในบางครั้งสับสน เพราะที่ประเทศลาวจับมือกัน ส่วนที่ประเทศไทยยกมือไหว้ รวมไปถึงกฎระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายต่างๆ ที่แตกต่างกันบ้าง

3) นักศึกษาเวียดนาม ให้ข้อมูลว่า ประเทศไทยเป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก อยู่ไม่ไกลจากประเทศเวียดนาม อีกทั้งไม่จำเป็นต้องมี

ความรู้ด้านภาษามาก่อน เพราะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจะมีการเรียนปรับพื้นฐานด้านภาษาไทยให้ และเมื่อสำเร็จการศึกษากลับไปทำงานที่ประเทศของตนจะได้เปรียบเรื่องภาษา ส่วนค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ก็ค่อนข้างถูกเมื่อเทียบกับประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องปรับตัวทางด้านการเรียน คือ กิจกรรมรับน้องที่ไม่เคยเจอและค่อนข้างประหลาดใจกับวัฒนธรรมการรับน้องของไทย ทำให้การเรียนในช่วงรับน้องเป็นช่วงเวลาที่ลำบาก แต่เมื่อปรับตัวได้ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียน

ด้านสังคม และวัฒนธรรม สิ่งที่นักศึกษาเวียดนามชื่นชอบ คือ อาหารไทยที่มีความหลากหลาย และชอบเข้าวัดทำบุญทั้งๆ ที่ไม่ได้นับถือศาสนา แต่ก็ยังมีสิ่งที่ต้องปรับตัว คือ วิถีชีวิตที่แตกต่างจากเวียดนาม เช่น การขับรถของไทยที่ขับรถเลนซ้าย ต่างจากเวียดนามที่ขับรถเลนขวา และไม่บีบแตรบอกเส้นทางที่จะไป โดยเปลี่ยนมาเป็นใช้ไฟสัญญาณต่างๆ แทน นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมไทยบางอย่างที่ทำให้รู้สึกแปลกเมื่อต้องพบเจอครั้งแรก (Culture Shock) คือ ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่ดื่มเหล้าและเที่ยวกลางคืนมากกว่าผู้หญิงเวียดนาม เพราะการดื่มเหล้า และการสังสรรค์ที่เวียดนามส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย นักศึกษาเวียดนามยังไม่สามารถทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียนที่ประเทศไทยได้ เพราะผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น นักศึกษาเวียดนามไม่สามารถแยกเพศที่สามได้ ทั้งการแต่งกายและการแสดงออก อีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ วัฒนธรรมการรับน้องของไทย ที่แฝงไปด้วยการบังคับให้เคารพไม่ว่าตนเองจะอายุเท่าไรก็ตาม หากเข้ามาทีหลัง จำเป็นจะต้องเคารพคนที่เขามาเรียนก่อน ซึ่งขัดกับวัฒนธรรมเวียดนามที่เคารพกันตามวัยวุฒิ แต่ช่วงหลังการรับน้องดีขึ้น ไม่เหมือนเมื่อก่อน จึงมีปัญหาน้อยลง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตและอุปสรรคของนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีประเด็นสำคัญสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านระบบการศึกษา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเลือกเดินทางมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เนื่องด้วยปัจจัยด้านสภาพที่ตั้งมีความเหมาะสม การเดินทางสะดวก รวมไปถึงเปิดสอนในสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการ เมื่อสำเร็จการศึกษาทำให้มีโอกาสมากกว่าศึกษาที่ประเทศของตน โดยส่วนใหญ่ใช้ทุนการศึกษาส่วนตัว มหาวิทยาลัยไม่มีทุนการศึกษาให้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยวัฒนะศิริ (2553) และธาริณี พัชรเจริญพงศ์ (2554) ที่พบว่า นักศึกษาเลือกประเทศไทยเพราะชอบสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ใน ใกล้บ้าน นักศึกษาใช้ทุนส่วนตัวในการศึกษา และให้ความสำคัญกับการวางแนวทางให้ตนเองพัฒนาไปสู่เป้าหมายในชีวิต ต้องการมีความรู้ทักษะด้านภาษาเพื่อที่จะพัฒนาตนเอง และประเทศของตน

ด้านสังคม และวัฒธรรม นักศึกษาต่างชาติสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตของไทยได้เป็นอย่างดี แม้จะมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารบ้าง แต่วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากชาติของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ บุญอาจ (2558) ที่ศึกษาเรื่อง กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า โดยลักษณะวัฒนธรรมไทยที่มีความผ่อนปรน ยืดหยุ่น ความประทับใจแรกพบต่อวัฒนธรรมไทย การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคมไทย

ประเด็นที่น่าสนใจ และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตของนักศึกษา คือ กิจกรรมรับน้องในสถานศึกษา โดยนักศึกษาเวียดนาม และกัมพูชามีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมรับน้องเป็นกิจกรรมที่ขัดกับวัฒนธรรมของประเทศตน เนื่องจาก กิจกรรมรับน้องของไทยมีลักษณะ

การใช้วัฒนธรรมเชิงอำนาจ ที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือการลงโทษผู้กระทำผิดที่ค่อนข้างรุนแรงทั้งต่อสภาพร่างกายและจิตใจ หรือเรียกว่า ระบบ SOTUS กิจกรรมลักษณะดังกล่าวไม่ปรากฏในประเทศเวียดนามและกัมพูชา ในช่วงระยะแรกจึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและใช้ชีวิตของนักศึกษาต่างชาติ แต่จากสภาพบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้มีการรับน้องอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมนี้จึงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีของนักศึกษาต่างชาติ สามารถเรียนรู้ และปรับตัวได้ จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียน และการใช้ชีวิตเหมือนที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาด้านอื่นๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติ กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจ และรองรับการเข้ามาของนักศึกษาต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ธาริณี พัชรเจริญพงศ์. (2554). *ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล.* ปริญญานิพนธ์บริหารธุรกิจ-มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ประคอง กรรณสูต. (2535). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

วลัย วัฒนะศิริ. (2553). พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่ประเทศไทย ในระดับอุดมศึกษานานาชาติของนักศึกษาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง. *วารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*, 24(73). พฤษภาคม – สิงหาคม.

สุรศักดิ์ บุญอาจ. (2558). กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 34(2). พฤษภาคม – สิงหาคม.

ASEAN. (2012). *DECLARATION OF ASEAN CONCORD II (BALI CONCORD II)* Retrieved January 12, 2018, from https://asean.org/?static_post=declaration–of–asean–concord–ii–bali–concord–ii

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

The tourists' opinions on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality, Chonburi Province

สุรีย์พร สลับสี[1]
พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ[2]

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 385 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.64) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 4.05) รองลงมาคือ ด้านสิ่งสนับสนุน ($\bar{X}$= 3.72) ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ ($\bar{X}$= 3.62) และด้านการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}$= 3.16) ตามลำดับ และ 2) นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ภูมิลำเนา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุขโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : นักท่องเที่ยว การจัดการขยะ ชายหาดบางแสน

[1]อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
[2]อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate a degree of tourists' opinions on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality, Chonburi Province, and 2) to compare tourists' opinions on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality, Chonburi Province based on personal variables. A sample used in study was 385 Thai tourists. Statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples) and one-way ANOVA. In case a significant difference between the means was found, the LSD test would be used for a pairwise comparison.

The results from this research indicated the following: 1) The tourists had opinion on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality as a whole at high level (Mean=3.64). 2) The tourists with different age, birthplace, occupation and income had the different level in opinion on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality, Chonburi Province. Furthermore, The tourists with different gender had the different level in opinion on solid waste management in Bangsean beach area of Seansuk Municipality, Chonburi Province.

Keyword: tourists, solid waste management, Bangsean beach

บทนำ

จังหวัดชลบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขา และที่ราบชายฝั่ง มีชายฝั่งทะเลและหาดทรายที่สวยงาม เหมาะแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัจจุบันจังหวัดชลบุรีมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย โดยมีที่สถานที่พักมากกว่า 2,000 แห่ง ห้องพักจำนวน 67,094 ห้อง เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับประเมินอัตราการเข้าพักเฉลี่ย) แหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 50 แหล่ง รวมทั้งมีการขยายตัวของร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

แต่ทว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรีกลับประสบปัญหาสำคัญคือปัญหาขยะทะเลที่มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งขยะดังกล่าวเป็นขยะพลาสติกมีน้ำหนักเบาและไม่สามารถย่อยสลายได้ในเวลาที่สั้นจึงถูกพัดพาไปในที่ที่ห่างไกล โดยคลื่น ลม กระแสน้ำ และน้ำขึ้นน้ำลง (UNEP AND NOAA, 2011 อ้างถึงใน เผดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์, 2560, หน้า 2-6) โดยขยะชายหาดส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก เช่น ขยะที่มาจากกิจกรรมชายฝั่งและการพักผ่อน เช่น ถุง ขวด หลอด ภาชนะใส่อาหาร คิดเป็น 41% และขยะที่มาจากกิจกรรมทางน้ำ เช่น แห อวน เชือก คิดเป็น 8% (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2559)

ปัญหาขยะบริเวณชายหาดเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานและต่อเนื่องสะท้อนให้เห็นถึงมาตรการการบริหารจัดการขยะทั้งบนบกและในทะเลที่ขาดประสิทธิภาพของประเทศไทย ประกอบกับเอกสารงานวิจัยของ JAMBECK และทีมงาน ที่จัดอันดับให้ประเทศไทยเป็นอันดับที่ 6 ของประเทศที่มีปริมาณขยะพลาสติกที่ขาดการบริหารจัดการที่ถูกต้อง รองลงมาจากประเทศจีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และศรีลังกา โดยประเทศไทยปล่อยขยะลงสู่ทะเลมากถึง 1 ล้านตันต่อปี และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 2 ล้านตันต่อปี ในปี พ.ศ. 2568 (ค.ศ. 2025) (JEMBECK, J. ET AL, 2015, PP. 768-771 อ้างถึงใน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2559) และจากผลการสำรวจปริมาณขยะทะเลทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2560 โดยทีมนักวิจัยมหาวิทยาลัยจอร์เจีย พบว่า ประเทศที่มีขยะในทะเลมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 คือ จีน อันดับ 2 อินโดนีเซีย อันดับ 3 ฟิลิปปินส์ อันดับ 4 เวียดนาม อันดับ 5 ไทย และอันดับ 6 ศรีลังกา โดยสถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศไทยขณะนี้มีกว่า 27 ล้านตัน มีขยะประมาณ 10 ล้านตันที่ตกค้างสะสมอยู่ในสถานที่กำจัดขยะหรือไหลลงสู่แหล่งน้ำ จากผลสำรวจข้างต้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ขยับอันดับปัญหาทิ้งขยะลงสู่ทะเลมากที่สุดจากอันดับ 6 ขึ้นมาเป็นอันดับ 5 ของโลก กล่าวได้ว่าวิกฤตขยะเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง (หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ, 2560) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดทะเลตลอดแนวในประเทศไทยล้วนแต่ประสบปัญหาการจัดการขยะดังกล่าว

บริเวณชายหาดบางแสน อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากจากปัญหาขยะที่พัดจากกลางทะเลเข้าชายหาดบางแสน แม้ที่ผ่านมาจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากลักษณะทางกายภาพของชายหาดที่มีลักษณะเป็นอ่าว ซึ่งรับน้ำทะเลและขยะจากเกาะบริเวณอ่าวไทย ปากแม่น้ำบางปะกงและปากแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งขยะจากจังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพ ฯ ซึ่งบนชายหาดจะมีขยะทะเลสะสมอยู่ในปริมาณมากโดยเฉพาะพวกเศษพลาสติก ทั้งนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้กำหนดให้ชายหาดบางแสนเป็นพื้นที่นำร่อง ตามมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งบริเวณชายหาด โดยห้ามมิให้สูบบุหรี่ ทิ้งก้นบุหรี่ ตลอดจนทิ้งขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดบางแสน แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ.2558 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 เป็นต้นไป (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2561) อย่างไรก็ตาม การจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ นอกจากต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคประชาชนทุกคนแล้ว จะต้องมีการวางแผนการดำเนินการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการทั้งภาครัฐและประชาชนสอดคล้องกันแนวทางการจัดการซึ่งจะต้องเริ่มตั้งแต่การลดขยะที่ต้นทาง การคัดแยก การรวบรวม การนำกลับมาใช้ประโยชน์ การขนส่ง ตลอดจนวิธีการกำจัด ซึ่งการจัดทำแผนหรือแนวทางการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของหน่วยงานรับผิดชอบส่วนท้องถิ่น ข้อจำกัดของวิธีกำจัด รวมทั้งข้อจำกัดด้านพื้นที่ของท้องถิ่น

การจัดการขยะชายหาดบางแสนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชลบุรีนั้นจะ

ประสบความสำเร็จที่ยั่งยืนได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือน ดังนั้น กลุ่มนักท่องเที่ยวจึงเป็นตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญ ดังนั้น เทศบาลเมืองแสนสุขซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบพื้นที่ชายหาดบางแสน จะได้นำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเพื่อไปปรับปรุงการจัดการขยะบริเวณชายหาดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) จากของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสน แต่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสนด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่ได้มาจัดเก็บและตรวจสอบให้มีความถูกต้องครบถ้วน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดลำดับและลงรหัสข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้นั้นใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการดำเนินการประมวลผลข้อมูล สำหรับคำถามปลายเปิดนั้นผู้วิจัยจะนำคำตอบมาวิเคราะห์ แล้วสรุปเป็นเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อ อยู่ในระดับมากกว่า .05 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค(Cronbach) 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติการทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test) (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบโดยใช้วิธี LSD

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 มีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีภูมิลำเนาในภาคกลาง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีอาชีพพนักงานของรัฐ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001–10,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5

2. ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (X= 3.64) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (X= 4.05) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสิ่งสนับสนุน (X= 3.72) อยู่ในระดับมาก ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ (X= 3.62) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ (X= 3.16) อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน

2.1 ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่เก็บเงินค่าขยะมูลฝอยมีเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18) เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมและความประพฤติเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) ความเป็นมิตร ความสุภาพเรียบร้อย และความเต็มใจในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}$ = 4.03) และเจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยมีเพียงพอ ($\bar{X}$ = -3.88) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.2 ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รถบรรทุกขยะมูลฝอยเพียงพอสำหรับการบริการจัดเก็บขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80) ถังบรรจุขยะมูลฝอยเพียงพอสำหรับใส่ขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.75) ตำแหน่งการวางถังบรรจุขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.49) และความทันสมัยของอุปกรณ์ เช่น สภาพรถบรรทุกขยะ ถังขยะ เป็นต้น ($\bar{X}$ = 3.45) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.3 ด้านสิ่งสนับสนุน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดเตรียมถังบรรจุขยะมูลฝอย ในกรณีที่มีการร้องขอเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87) มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการกำหนดเวลาการเก็บขยะค่าธรรมเนียมขยะเป็นไปอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69) จัดอบรมวิธีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68) มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาขยะ และรณรงค์ในเรื่องการคัดแยกขยะ ($\bar{X}$ = 3.45) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.53) รถขยะของเทศบาลสามารถจัดเก็บขยะได้ตรงเวลา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.35) ในขณะปฏิบัติหน้าที่ พนักงานขับรถขยะ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.97) มีจำนวนครั้งที่เจ้าหน้าที่เข้ามาจัดเก็บขยะมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 2.80) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านภูมิลำเนา พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะชายหาดบางแสนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (X= 3.64) สอดคล้องกับงานของศุภวัตร วิชัย (2555) ที่ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านสวน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่ไม่สอดคล้องกับมาลัย โห้ประเสริฐ (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดการขยะมูลฝอย ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานของพรีมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ศึกษาพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะกรณีศึกษา คอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง พบว่าในส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานของราเชนทร์ นพณัฐ

วงศกร, พระครูสาครวิมลกิจ โตกราน และ มนัสชนก อาจบำรุง (2559) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานจัดการขยะมูลฝอยของ สำนักงานเขตหนองแขมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) เทศบาลควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้รับความรู้และปลุกจิตสำนึกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาขยะบริเวณชายหาดซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ

2) เทศบาลควรให้ความรู้กับประชาชนในประเด็นประเภทขยะมูลฝอย ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปริมาณขยะ และการแยกประเภทขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะ

3) เทศบาลควรสร้างการสนับสนุนแนวทางการทำงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐระดับต่าง ๆ หน่วยงานภาคเอกชน และชุมชนในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในด้านปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณชายหาด รวมถึงควรศึกษากลยุทธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดทะเล

2. ควรทำการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดโดยเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2559). *สถานการณ์และแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาขยะทะเลและชายฝั่ง.* สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2562. จาก http://mrpolicy.trf.or.th/LinkClick.aspx?fileticket=TqcNluZ6E7g%3D&tabid=65&mid=401

เทศบาลเมืองแสนสุข. (2561). *ห้ามมิให้สูบบุหรี่ ทิ้งก้นบุหรี่ ตลอดจนทิ้งขยะมูลฝอย บริเวณชายหาดบางแสน.* ค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561.จาก https://saensukcity.go.th/news/1710-news-2018-01-17-01.html

เผดิมศักดิ์ จารยะพันธุ์. (2560). การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. *วารสารประชาคมวิจัย, 23(136),* 2-6 .

พรีมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) *พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง.* การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มาลัย โห้ประเสริฐ (2556) *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.* การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร,พระครูสาครวิมลกิจ โตกราน และ มนัสชนก อาจบำรุง (2559) *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร.* การประชุมวิชาการระดับชาติสหวิทยาการเอเชียอาคเนย์ 2559 ครั้งที่ 3 สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2561. จาก http://www.sau.ac.th/graduate/research/MBA/SAUNIC_2016_doc_239.pdf

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. (2560). *ไทยติด TOP 5 "ขยะในทะเลมากสุด".* ค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2561. จาก http://backoff.thansettakij.com/2017/05/14/149655

ศุภวัตร วิชัย (2555) *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านสวน อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.* ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

Political Participation of People in Local Government in Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province.

พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ[1]
สุรีย์พร สลับสี[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.22) รองลงมาด้านด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.17) ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01) และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.57) ตามลำดับ ทั้งนี้ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้เฉลี่ย ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สำคัญ: การมีส่วนร่วม การเมือง เทศบาลตำบล

[1] อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study political participation of people in the local government office of Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province. 2) to compare Political participation of people in local government office of Bang Bo Municipality, Samut Prakarn Province. The sample size of this study was 377 people. The questionnaire was used as the tool for data collection. The data was analyzed in terms of frequency, percentage, means, standard deviation, T-test, One – way ANOVA, and LSD method.

The results from this research indicated the following: 1) The political participation of the people in local government in Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province was at the high level (Mean=4.01). 2) People with different gender, age, average income, educational level had the different level in political participation with the statistical significance at .05 level. Furthermore, people with different occupation had no the different level in political participation with the statistical significance at .05 level.

Keyword: participation, politics, Subdistrict Municipality

บทนำ

การปกครองเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้ จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่ส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระบบท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่มีความสำคัญในทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพราะรัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้นมีภาระหน้าที่อย่างมากมายหลายด้านในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุขความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งสร้างความมั่นคง แห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นจึงเป็นการยากที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้า ในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้ง ข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547)

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ (สิวาพร สุขเอียด, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อมุ่งสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

ประชากร คือ ประชาชนตามทะเบียนบ้านในเทศบาลตำบลบางบ่อ ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6,498 คน

กลุ่มตัวอย่าง หาโดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (YAMANE, T., 1967 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 45) จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ (1) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (2) ด้านด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (3) ด้านความสนใจทางการเมือง (4) ด้านการพัฒนาทางการเมือง

ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวของลิเคิร์ท LIKERT มี 5 ระดับให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็น ซึ่งมีน้ำหนักของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

มากที่สุด ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 5
มาก ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4
ปานกลาง ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3
น้อย ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1

โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและทดสอบคุณภาพเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากนั้นสร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้น และนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการเมือง ด้านการวิจัย และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (INDEX OF ITEM OBJECTIVE CONGRUENCE: IOC) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (CRONBACH) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และแจกแจงความถี่ เพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีอาชีพพ่อค้า-แม่ค้า จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.22) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.17) ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01) และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.57) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย สุขขี (2560) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิตา เฉลิมช่วง (2559) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

3. ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กันต์ญาณัฐ อัษฎาวรพัฒน์ (2560) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนุช โจมจตุรงค์ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็น (2549) เกี่ยวกับด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

5. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐาน เป็นไปตามสมมุติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข(2559) พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเพศสามารถที่จะแสดงออกในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของกิจกรรมได้เสมอทั้งเพศชายและเพศหญิง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมืองของแต่ละบุคคล เพศจึงไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6. อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐาน เป็นไปตามสมมุติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนุช โจมจตุรงค์ (2549) พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับ การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้

7. รายได้เฉลี่ยแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐาน เป็นไปตามสมมุติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สีชาริสมี วาแม (2558) พบว่าโดยรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในอำเภอศรสาครที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในอำเภอศรีสาครไม่แตกต่างกัน

8. ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐาน เป็นไปตามสมมุติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธ์ ขันติกุล (2553) พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองเขตดุสิต กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

9. อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนุช โจมจตุรงค์) 2549) พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับ การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางหนังสือพิมพ์ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรจะมีการกระจายข่าวสารทางการเมืองให้ครอบคลุมมากกว่านี้ และให้ประชาชนเข้าถึงมากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่บริเวณไหนภายในเขตเทศบาลตำบลบางบ่อ

2. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ต้องการที่จะไปฟังการบรรยายอภิปรายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสถานการณ์บ้านเมืองในสถานที่ต่าง ๆ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ก่อนการอภิปรายหรือการสัมมนาให้หลากหลายช่องทาง เพื่อที่จะให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางบอเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลและสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน

3. จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนไม่ค่อยเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นแม่ค้าจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างเพื่อที่จะไปเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เพราะการที่จะสูญเสียรายได้จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองน้อย ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรที่จะให้ความสำคัญกับการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามามีส่วนในการเลือกตั้งหรือการฟังปราศรัยทางการเมืองก็ตามทางเทศบาลตำบลบางบ่อก็ควรจะให้ความสำคัญมากขึ้น

4. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ค่อยที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัว เพราะประชาชนส่วนใหญ่อาจจะมองไม่เห็นถึงความสำคัญต่อการเมืองจึงทำให้ไม่ค่อยมาเป็นประเด็นที่ต้องมาพูดคุยกันในครอบครัว ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มันมากขึ้น ไม่ว่าจะมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดสัมมนาเรื่องเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเมืองว่ามีความสำคัญ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมต่อการปกครองระดับชาติ

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลบางบ่อ

3. ควรทำการศึกษาวิจัยหัวข้อในการวิจัยที่มีความ น่าสนใจเพิ่มเติม คือ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบางบ่อ

เอกสารอ้างอิง

กันต์ญาณัฐ อัษฎาวรพัฒน์ (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐานิตา เฉลิมช่วง (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา.* ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ภูสิทธ์ ขันติกุล (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สิวาพร สุขเอียด. (2556). *การปกครองทองถิ่นไทย.* คนเมื่อ 20 มกราคม 2562, จาก HTTP://WWW.KPI.AC.TH/WIKI/INDEX.PHP.

สีชาริสมี วาแม. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับท้องถิ่นในอำเภอศรีสาครจังหวัด นราธิวาส.* สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

อรนุช โจมจตุรงค์ (2549). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อำนวย สุขขี (2560). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนบนวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองประเทศไทยระหว่างปี พ. ศ. 2549-2557. *วารสารบัณฑิตศาส์น*, 15(2); 9-31.

Faculty of Education
Sakon Nakhon Rajabhat University

ปรัชญา

มุ่งผลิตและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาในท้องถิ่นให้มีลักษณะ
“ใฝ่รู้ สู้งาน มีจิตวิญญาณครู” เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ในท้องถิ่นและประชาคมอาเซียน

วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางการผลิตและพัฒนาครู โดยนำเอาภูมิปัญญาของท้องถิ่น
และวิชาการระดับสากลมาประยุกต์ใช้ในการผลิตและพัฒนาครู
พัฒนาสาขาวิชาให้เป็นแกนนำ เพื่อผลิตครูที่ดี มีความเป็นเลิศ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
เลขที่ 680 ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร 47000
โทรศัพท์. 0 4297 0026 โทรสาร. 0 4274 3793 website. http://edu.snru.ac.th